

การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ:

ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช

สงขลา และสุราษฎร์ธานี

Opportunities and Challenges in Developing Age-friendly City:

Comparing 3 Cases of Nakhon Si Thammarat,

Songkhla and Suratthani Provinces

ขวัญชนก ทองปาน

Khwanchanok Thongpan

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of

Master of Public Administration

Prince of Songkla University

2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์   การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ:
ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี

ผู้เขียน   นางสาววิญชนก ทองปาน

สาขาวิชา   รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....

.....ประธานกรรมการ

(ดร. สมพร คุณวิชิต)

(ดร. กิตติวรรณ จันทร์ฤทธิ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนิษฐา ชูสุข)

.....กรรมการ

(ดร.สมพร คุณวิชิต)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคล
ที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ดร. สมพร คุณวิจิต)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(นางสาวขวัญชนก ทองปาน)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน
และไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นางสาวขวัญชนก ทองปาน)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย: ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี
ผู้เขียน	นางสาวขวัญชนก ทองปาน
สาขา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่น รูปแบบการดำเนินงาน หรือมิติ รวมทั้งปัญหา/อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช 217 คน สงขลา 166 คน และสุราษฎร์ธานี 191 คน รวมทั้งสิ้น 574 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การหาค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ตัวแทนจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนชมรมผู้สูงวัย และผู้สูงวัยทั้งสิ้น 41 คน แบ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก 31 คน และการสนทนากลุ่มกลุ่มละ 10 คน เก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกต และการตรวจสอบโดยผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการอ่านและตีความหมายข้อความจากการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มเพื่อนำมาจัดกลุ่มและสร้างรูปแบบในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่นในภาพรวมมี 3 ทิศทาง คือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกผู้สูงวัย การส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคม รูปแบบในการดำเนินงานที่พบ ได้แก่ การดำเนินการด้วยตนเอง และการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน งบประมาณที่ใช้ดำเนินงานมีทั้งงบประมาณที่มา จากทั้งภายในและภายนอก และงบประมาณที่เป็นของตนเอง สำหรับมิติในการพัฒนา พบว่า เทศบาลตำบลพัฒนาใน 7 มิติ เทศบาลเมือง 6 มิติ ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดและ เทศบาลนคร 5 มิติ มิติในการพัฒนาที่ไม่ได้ดำเนินการมากที่สุด คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน และ ด้านที่มีบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการ คือ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการให้ความ เคารพและยอมรับจากคนในสังคม ในด้านความต้องการของผู้สูงวัย พบว่า ผู้สูงวัยในจังหวัด นครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความต้องการในระดับมาก 8 องค์ประกอบ สำหรับ ผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลามีความต้องการอยู่ในระดับมาก 5 องค์ประกอบ ปัญหาที่เป็นอุปสรรคใน

การพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในพื้นที่ 3 จังหวัดนี้ ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาการบริหารจัดการ ปัญหาการจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ ปัญหาระเบียบราชการ ที่ไม่ให้อิสระที่แท้จริง ปัญหาทางด้านกายภาพ ด้านจิตใจ สถานะทางครอบครัวของผู้สูงอายุ ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญทั้งในแง่ของวิชาการ และการพัฒนา กล่าวคือ ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์วิชาทางการจัดการผู้สูงอายุ ขณะเดียวกันก็สามารถเป็นบทเรียนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำข้อมูลไปประกอบเพื่อการวางแผน ในการดำเนินการเพื่อพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุต่อไป

Thesis Title	Opportunities and Challenges in Developing Age-friendly City: Comparing 3 Cases of Nakhon Si Thammarat, Songkhla and Suratthani Provinces
Author	Miss Khwanchanok Thongpan
Major Program	Public Administration
Academic Year	2015

ABSTRACT

The main objective of this research is to examine local government's policy direction, development strategies, development dimensions, and challenges regarding age-friendly city development in 3 southern provinces including Nakhon Si Thammarat, Songkhla, and Suratthani. The research methods used in this study are both quantitative and qualitative. The total number of sample size for quantitative study is 574, sampled from the elderly in 3 provinces, using stratified random sampling strategy. Key informants for qualitative study were recruited from information-rich persons from government agencies, the elderly clubs, and elderly members of communities, making a total number of 41. Quantitative data were collected using a survey questionnaire and then analyzed using descriptive statistics, which included frequencies, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative data were collected using in-depth and focus-group interviews and, then, analyzed employing a content analysis strategy.

Results showed that local governments in the 3 provinces have developed age-friendly cities in 3 directions: age-friendly infrastructural development (such as universal buildings, roads, and other facilities); psychological health promotion for the elderly; and social services. Some local governments have developed their city solely by themselves but some cooperated or partnered with other organizations. In financing age-friendly city development, some governments relied on their own budget but some gained financial support from both internal and external sources. For development dimensions, findings showed that, sub-district municipalities have developed in 7 dimensions of WHO age-friendly city themes, town municipalities have developed in 6 dimensions and provincial and city municipalities have developed in 5 dimensions. The dimension that most municipalities have not yet developed is public transportation and the dimensions that some municipalities have not developed are housing

and respect and social inclusion. In terms of needs of the elderly regarding age-friendly city development, research showed that, the elderly in Nakhon Si Thammarat and Suratthani had high needs for all 8 dimensions of age-friendly city development, while the elderly in Songkhla had high needs for 5 dimensions of age-friendly city development. Results of the research also indicated that local governments faced challenges for age-friendly city development in the following areas: the lack of budget, the lack of personnel, management problems, the lack of equipment and facilities, regulations issues, health problem and family issues of the elderly. This research has contributed to building of age-friendly city development literature. Moreover, findings of the research can be lessons that other local government administrators can learn as they try to develop their cities to be friendly for the elderly.

กิตติกรรมประกาศ

นับตั้งแต่การเขียน โครงร่างวิทยานิพนธ์ การลงพื้นที่เก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล จนสำเร็จเป็นงานวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยขัดเกลา ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และองค์ความรู้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณ ดร.สมพร คุณวิจิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้การทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และกราบขอบพระคุณ ดร. กิตติวรรณ จันทร์ฤทธิ์ ประธานกรรมการสอบ ที่เสียสละเวลาในการเดินทางไกลมาให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนิษฐา ชุสุข กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ช่วยเหลือในการแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ

คุณพ่อปัญญาธิ และคุณแม่กรองทอง ทองปาน เป็นอีกหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญให้เกิดความสำเร็จในการศึกษา และสามารถทำงานวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยการเสียสละทั้งกำลังกาย และกำลังทรัพย์ในการช่วยเหลือ และญาติพี่น้องที่คอยให้กำลังใจเสมอมา และขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ และบุคลากรประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ และประสานงานต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณตัวแทนคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ตัวแทนผู้สูงวัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ให้การต้อนรับ ช่วยประสานงาน และให้ข้อมูลด้วยดีเสมอมา และกราบขอบพระคุณพี่ไพฑูรย์ ทองปาน ที่ได้ช่วยประสานงานติดต่อกับตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการเก็บข้อมูล และขอใจในน้ำใจของเพื่อน ๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และพระรัตนธัชมุนี (เจ้าคุณม่วง) อดีตเจ้าอาวาสวัดท่าโพธิ์ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช และพระสหชาติในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ปกป้องคุ้มครอง ก่อให้เกิดกำลังใจ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ

ขวัญชนก ทองปาน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(5)
ABSTRACT.....	(7)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญ.....	(10)
รายการตาราง.....	(14)
รายการภาพประกอบ.....	(19)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและปัญหาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	8
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงวัย.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทการจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	48
แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน.....	59
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	84
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	86
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	86
แบบแผนการวิจัย.....	91
เครื่องมือในการวิจัย.....	92
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	96
วิธีการทางสถิติต่าง ๆ ที่ใช้.....	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	99
ระยะดำเนินการวิจัย.....	99
4 ผลการวิจัย.....	103
ทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	103
ทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....	105
ทิศทางของนโยบายของเทศบาล.....	118
รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	165
รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	165
มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	186
การตรวจสอบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยโดยผู้วิจัย.....	284
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	300
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....	300
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาล.....	303
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย.....	318
ความสอดคล้องระหว่างการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	323
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	323
ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	380
โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	398
โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....	398
โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร.....	416
โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมือง.....	433
โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบล.....	450

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	470
สรุปผลการวิจัย.....	470
ทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตร ต่อผู้สูงวัย.....	470
รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	474
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	481
ความสอดคล้องระหว่างการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความ ต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	482
ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	489
โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	491
การอภิปรายผล.....	493
ทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตร ต่อผู้สูงวัย.....	493
รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	495
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	505
ความสอดคล้องระหว่างการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความ ต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	510
โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	518
ข้อเสนอแนะ.....	520
บรรณานุกรม.....	522
ภาคผนวก.....	535
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้สูงวัย.....	536
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัยสำหรับผู้สูงวัย	545
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	548

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง แบบตรวจสอบเพื่อการวิจัยสำหรับผู้วิจัย.....	552
ภาคผนวก จ ราชานามผู้ให้คำสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	558
ประวัติผู้เขียน.....	561

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 ร้อยละของประชากรสูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในด้านต่างๆ จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และเขตที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2554.....	5
2.1 นิยามเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย/ชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	23
2.3 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่จะต้องปฏิบัติ.....	56
2.4 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่จะเลือกปฏิบัติ.....	57
2.5 เอกสารและงานวิจัยต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	71
2.6 เอกสารและงานวิจัยในประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	80
3.1 จำนวนประชากรและลำดับจำนวนประชากรที่ใช้ศึกษา.....	87
3.2 การคำนวณหากลุ่มตัวอย่างผู้สูงวัยใน 3 จังหวัดภาคใต้.....	88
3.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ใช้ศึกษา.....	89
3.4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสงขลาที่ใช้ศึกษา.....	89
3.5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ใช้ศึกษา.....	90
3.6 เกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็น.....	93
3.7 การแปรความหมายคะแนนของแบบสอบถามความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	93
3.8 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง.....	95
3.9 ระยะเวลาในการดำเนินการและขั้นตอนการดำเนินงาน.....	99
4.4 ทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยรวม.....	116
4.8 ทิศทางของนโยบายของเทศบาลนคร โดยรวม.....	131
4.12 ทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมือง โดยรวม.....	145
4.16 ทิศทางของนโยบายของเทศบาลตำบล โดยรวม.....	160
4.17 ทิศทางของนโยบายในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	162
4.19 รูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนในจังหวัด.....	170
4.20 รูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงานของเทศบาลนคร.....	175

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.21 รูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงานของเทศบาลเมือง.....	181
4.22 รูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล.....	185
4.35 มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....	202
4.36 รูปแบบการดำเนินงาน และมติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....	203
4.62 มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนคร.....	233
4.63 รูปแบบการดำเนินงาน และมติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของ เทศบาลนคร.....	234
4.77 มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลเมือง.....	260
4.78 รูปแบบการดำเนินงาน และมติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของ เทศบาลเมือง.....	261
4.83 มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลตำบล.....	280
4.84 รูปแบบการดำเนินงาน และมติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของ เทศบาลตำบล.....	281
4.85 การตรวจสอบด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร โดยผู้วิจัย.....	284
4.86 การตรวจสอบด้านระบบขนส่งมวลชน โดยผู้วิจัย.....	286
4.87 การตรวจสอบด้านที่อยู่อาศัย โดยผู้วิจัย.....	288
4.88 การตรวจสอบด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม โดยผู้วิจัย.....	289
4.89 การตรวจสอบด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม โดยผู้วิจัย.....	291
4.90 การตรวจสอบด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้าง งาน โดยผู้วิจัย	293
4.91 การตรวจสอบด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร โดยผู้วิจัย.....	294
4.92 การตรวจสอบด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ โดยผู้วิจัย.....	297
4.94 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....	303
4.95 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนคร.....	306
4.96 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลเมือง.....	311

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.97 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลตำบล.....	316
4.99 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในมุมมองของผู้สูงอายุ.....	321
4.101 จำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในพื้นที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี	324
4.102 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงอายุ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร.....	327
4.103 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงอายุ ด้านระบบขนส่งมวลชน.....	329
4.104 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย.....	331
4.105 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงอายุ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม.....	332
4.106 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม.....	334
4.107 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงอายุ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน.....	336
4.108 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงอายุ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร.....	338
4.109 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงอายุ ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ.....	340
4.110 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงอายุ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	343
4.112 ความต้องการของผู้สูงอายุในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในจังหวัด นครศรีธรรมราช.....	353
4.113 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงอายุ ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา.....	354

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.115 ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ในจังหวัดสงขลา.....	362
4.116 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	364
4.118 ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	371
4.119 ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยใน จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	372
4.120 ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	374
4.121 ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา.....	376
4.122 ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	378
4.124 ข้อเสนอแนะขององค์กรปกครองส่วนจังหวัดในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	383
4.125 ข้อเสนอแนะของเทศบาลนครในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	386
4.126 ข้อเสนอแนะของเทศบาลเมืองในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	390
4.127 ข้อเสนอแนะของเทศบาลตำบลในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย.....	393
4.130 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วน จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	399
4.131 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วน จังหวัดสงขลา.....	404
4.132 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วน จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	409
4.133 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด.....	414
4.134 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช.....	416

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.135 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา.	426
4.136 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.....	431
4.137 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร.....	431
4.138 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสง..	433
4.139 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองคอหงส์	439
4.140 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้าม.	444
4.141 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมือง.....	448
4.142 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลท่าจี้..	451
4.143 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลพะวง.	456
4.144 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของ เทศบาลตำบลขุนทะเล.....	461
4.145 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบล.....	466
5.2 ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแนวทางการแก้ไขปัญหา.....	508

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
2.2 ประเด็นของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ.....	25
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	85
4.1 ตราสัญลักษณ์องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	105
4.2 ตราสัญลักษณ์องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา.....	108
4.3 ตราสัญลักษณ์องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	112
4.5 ตราสัญลักษณ์เทศบาลนครนครศรีธรรมราช.....	119
4.6 ตราสัญลักษณ์เทศบาลนครสงขลา.....	122
4.7 ตราสัญลักษณ์เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.....	128
4.9 ตราสัญลักษณ์เทศบาลเมืองทุ่งสง.....	133
4.10 ตราสัญลักษณ์เทศบาลเมืองคอหงส์.....	138
4.11 ตราสัญลักษณ์เทศบาลเมืองท่าข้าม.....	142
4.13 ตราสัญลักษณ์เทศบาลตำบลท่าม่วง.....	148
4.14 ตราสัญลักษณ์เทศบาลตำบลพะวง.....	152
4.15 ตราสัญลักษณ์เทศบาลตำบลขุนทะเล.....	156
4.18 ทิศทางของนโยบายในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ.....	165
4.23 รูปแบบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมือง ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ.....	186
4.24 ทางลาดบริเวณองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	188
4.25 ที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการบริเวณองค์การบริหารส่วน จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	188
4.26 สภาพพื้นที่ภายนอกอาคารองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	188
4.27 ทางสำหรับบริการผู้สูงอายุและผู้พิการภายในอาคารองค์การบริหารส่วน จังหวัดสงขลา.....	191
4.28 โครงการศูนย์บริการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา.....	191
4.29 โครงการบันไดเลื่อนสะพานลอย หน้ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.....	192
4.30 สถานที่ออกกำลังกายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา.....	192
4.31 โครงการสงขลาศูนย์กีฬาภาคใต้.....	192

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
4.32 ทางลาดสำหรับผู้สูงวัยบริเวณส่วนราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	197
4.33 ที่จอดรถสำหรับผู้สูงวัยบริเวณส่วนราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	198
4.34 โรงพยาบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	201
4.37 ทางลาดบริเวณศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงวัย.....	207
4.38 ที่จอดรถสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการบริเวณเทศบาลนครนครศรีธรรมราช.....	207
4.39 การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย.....	208
4.40 สนามหน้าเมือง เทศบาลนครนครศรีธรรมราช.....	208
4.41 ลานบริเวณสวนศรีธรรม โศกราช.....	209
4.42 ทางลาดและที่นั่งบริเวณสวนศรีธรรม โศกราช.....	209
4.43 รถบริการรับส่งผู้สูงวัยในการมาร่วมกิจกรรมที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงวัย.....	210
4.44 การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงวัย.....	211
4.45 การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช.....	213
4.46 แผนภาพของศูนย์ดูแลผู้สูงวัยในชุมชน.....	215
4.47 แผนภาพการคุ้มครองชีวิตผู้สูงวัย (และทุกคน) ล่วงหน้าในสถานการณ์ที่มีภัยพิบัติ...	215
4.48 ทางลาดบริเวณเทศบาลนครสงขลา.....	218
4.49 ช่องบริการด่วนสำหรับผู้สูงวัย สตรีมีครรภ์ และพระภิกษุ.....	219
4.50 รถเข็นไว้สำหรับบริการผู้สูงวัย.....	219
4.51 ห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการภายในเทศบาลนครสงขลา.....	219
4.52 ห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการ.....	220
4.53 ที่จอดรถสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการบริเวณเทศบาลนครสงขลา.....	220
4.54 การทำกิจกรรมของชมรมผู้สูงวัยในเทศบาลนครสงขลา.....	221
4.55 ทางลาดบริเวณกองสวัสดิการสังคมเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	228
4.56 ทางลาดบริเวณเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.....	228
4.57 ทางลาดสำหรับผู้สูงวัยบริเวณสวนหลวง ร.๕ สุราษฎร์ธานี.....	228
4.58 สถานที่ออกกำลังกายบริเวณสวนหลวง ร.๕ สุราษฎร์ธานี.....	229
4.59 ศูนย์บริหารร่างกายของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.....	229
4.60 กิจกรรมการประชุมประจำเดือนของชมรมผู้สูงวัย.....	230

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
4.61 ศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี.....	232
4.64 ทางลาดบริเวณอาคารเทศบาลเมืองทุ่งสง.....	238
4.65 ทางสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการบริเวณเทศบาลเมืองทุ่งสง.....	239
4.66 อาคารดำรงธรรมาภิบาล เทศบาลเมืองทุ่งสง.....	239
4.67 สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา.....	240
4.68 กิจกรรมการเดินลีลาของผู้สูงวัย.....	243
4.69 กิจกรรมการร้องเพลงคาราโอเกะของผู้สูงวัย.....	243
4.70 โครงการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงวัยและการซ่อมบ้านผู้สูงวัย และคนพิการในชุมชนของเทศบาลเมืองคอหงส์.....	249
4.71 กองทุนสวัสดิการชุมชน เทศบาลเมืองคอหงส์.....	250
4.72 โครงการพัฒนาความสุขผู้สูงวัยด้วยสยามหัวเราะ.....	250
4.73 สถานที่ออกกำลังกายบริเวณเพลินศุภร์@ท่าข้าม เทศบาลเมืองท่าข้าม.....	254
4.74 สวนสาธารณะ ๕๐ ปี สุราษฎร์ธานี เทศบาลเมืองท่าข้าม.....	255
4.75 กิจกรรมการประชุมประจำเดือน และตรวจสุขภาพผู้สูงวัย.....	256
4.76 สถานที่จัดกิจกรรมฟลูมุนธรรมะ.....	256
4.79 ทางลาดบริเวณโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.....	266
4.80 การเข้าร่วมงานประเพณีชักพระของผู้สูงวัยเทศบาลตำบลท่าวี.....	267
4.81 การเข้าร่วมกิจกรรมวันพระของผู้สูงวัย.....	271
4.82 กิจกรรมการประชุมประจำเดือนของชมรมผู้สูงวัย เทศบาลตำบลขุนทะเล.....	277
4.93 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	299
4.98 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	317
4.100 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย.....	322
4.111 ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช..	344
4.114 ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา.....	355
4.117 ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	365

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
4.123 ความสอดคล้องระหว่างความต้องการของผู้สูงวัยกับมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่อยู่อาศัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	379
4.128 ข้อเสนอแนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่อยู่อาศัย.....	394
4.129 ข้อเสนอแนะของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่อยู่อาศัย.....	398
4.146 โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่อยู่อาศัย.....	468
4.147 อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่อยู่อาศัย.....	469
5.1 ทิศทางของนโยบายในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่อยู่อาศัย.....	473

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและปัญหาของปัญหา

การพัฒนาทางการแพทย์ทำให้ประชากรโลกมีสุขภาพและอายุยืนยาวขึ้น อัตราการตายลดลงทำให้หลายประเทศเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ซึ่งครั้งหนึ่งประชากรกลุ่มนี้ พวกเขาเคยเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและมีบทบาทในการผลิตสินค้า บริการต่าง ๆ แต่เนื่องด้วยวัยที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้บทบาทเหล่านั้นของพวกเขาลดลงและขาดการเอาใจใส่จากคนในสังคม ทำให้หลายๆประเทศหันกลับมาทบทวนและให้ความสนใจ ให้การดูแลในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพ สวัสดิการ และที่พักอาศัย

จากนิยามขององค์การสหประชาชาติ ผู้สูงอายุ หมายถึง ประชากรทั้งเพศชาย และเพศหญิงซึ่งมีอายุ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป ส่วนองค์การอนามัยโลก ยังไม่มีการให้นิยามผู้สูงอายุ โดยมีเหตุผลว่า ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีการนิยาม ผู้สูงอายุต่างกัน ทั้งนิยามตามอายุเกิด ตามสังคม (Social) วัฒนธรรม (Culture) และสภาพร่างกาย (Functional Markers) เช่น ในประเทศที่เจริญแล้ว มักจัดผู้สูงอายุ นับจากอายุ 65 ปีขึ้นไป หรือบางประเทศ นิยามผู้สูงอายุ ตามอายุการเกษียณงาน (อายุ 50 หรือ 60 หรือ 65 ปี) หรือนิยามตามสภาพของร่างกาย โดยผู้หญิงสูงอายุอยู่ในช่วง 45 - 55 ปี ส่วนชายสูงอายุ อยู่ในช่วง 55 - 75 ปี

สำหรับในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2553 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ได้เสนอให้ประเทศไทยเปลี่ยนนิยามของผู้สูงอายุ จากเดิมที่หมายถึงผู้ที่อายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นอายุ 65 ปีขึ้นไป เพราะนิยามผู้สูงอายุเดิมถูกกำหนดไว้ตามอายุปฏิทินที่บุคคลคนหนึ่งมีชีวิตผ่านมาแล้ว ซึ่งไม่สอดคล้องกับอายุคาดเฉลี่ยที่สูงขึ้นของคนไทยในปัจจุบัน เกณฑ์ใหม่ที่เสนอได้นำ ช่วงอายุคาดเฉลี่ยที่บุคคลคนหนึ่งจะมีชีวิตอยู่ต่อไป (Remaining Life Expectancy)

องค์การสหประชาชาติได้รายงาน ว่า พ.ศ.2552 ผู้สูงอายุทั่วโลกมีประมาณ 737 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 11 ของประชากรโลกทั้งหมด และคาดการณ์ว่าใน ปี พ.ศ. 2593 จะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น เป็น 1,963 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 22 และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่ 2 ใน 3 เป็นผู้สูงอายุในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะทวีปเอเชีย (United Nation, 2009: อ้างถึงใน ระวี สัจจโสภณ, 2556) เช่นเดียวกับในหลายประเทศในอาเซียน ที่มีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

เห็นได้จากสัดส่วนของผู้สูงวัย หรือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลมาจากการเกิดที่ลดลง จะเห็นว่าในปี พ.ศ. 2556 มีเพียงประเทศเวียดนาม ไทย และสิงคโปร์เท่านั้น ที่มีสัดส่วนประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปเกินร้อยละ 7 อย่างไรก็ตามจากการคาดประมาณของสหประชาชาติในปี พ.ศ. 2583 ทุกประเทศจะมีสัดส่วนผู้สูงวัย เกินร้อยละ 7 ดังนั้นจะถือได้ว่าทุกประเทศผ่านเกณฑ์เป็นสังคมสูงวัยอย่างเต็มขั้น ประเทศที่จะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ มี 4 ประเทศ ได้แก่ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเมียนมาร์ ประเทศที่จะกลายเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอด ได้แก่ สิงคโปร์ เวียดนาม และไทย เกือบทุกประเทศในอาเซียนจะมีอายุมัธยฐานมากกว่า 30 ปี ยกเว้นประเทศฟิลิปปินส์ แต่ถ้าหากพิจารณาตามคำนิยามของสังคมสูงวัยด้วยการใช้ร้อยละเป็นตัวชี้วัดแล้ว ในปี พ.ศ. 2556 ประเทศสิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ได้เข้าสู่สังคมสูงวัย

สำหรับจำนวนผู้สูงวัยประเทศไทยมี 10,014,699 คน เป็นชาย 4,514,812 และหญิง 5,499,887 คน หรือคิดเป็นชายร้อยละ 45.1 และหญิงร้อยละ 54.9 ของผู้สูงวัย(สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) มีสัดส่วนผู้สูงวัยรองจากประเทศสิงคโปร์ ประเทศไทย มีสัดส่วนผู้สูงวัยร้อยละ 11 ในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ จากข้อมูลการคาดประมาณของสหประชาชาติ ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี พ.ศ. 2573 ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยใช้เวลาประมาณ 20 ปี ในการเปลี่ยนผ่านจากสังคมสูงวัย มาเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอด (สุชาติ ทวีสิทธิ์ และคณะ, 2556)

การที่ประเทศไทยจะก้าวสู่สังคมผู้สูงวัยในอนาคตอันใกล้นี้ ผลที่ตามมา คือวัยแรงงานอาจต้องรับภาระในการเลี้ยงดูประชากรผู้สูงวัยเพิ่มขึ้น เราสามารถพิจารณาได้จากอัตราส่วนเกื้อหนุนผู้สูงวัยที่มีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2537 ประเทศไทยมีอัตราส่วนเกื้อหนุนผู้สูงวัย เท่ากับ 9.3 ในปี 2545 ลดลงมาเป็น 7.0 และล่าสุดปี 2550 ลดลงเหลือ 6.3 หมายความว่าในปี 2550 มีคนในวัยแรงงานจำนวน 6 คน ที่จะเลี้ยงดูผู้สูงวัย 1 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550)

การเพิ่มจำนวนของประชากรผู้สูงวัยทั่วโลก ทำให้เราหันกลับมาให้ความสนใจกับการเพิ่มขึ้นของผู้สูงวัย และพัฒนาเมืองเพื่อให้รองรับต่อการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงวัย เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจะต้องเป็นเมืองที่มีการพัฒนาเมืองโดยผ่านขบวนการที่ทำให้ผู้สูงวัยสามารถอยู่ได้ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ผ่านการสร้างสรรค์ให้เห็นถึงความสำคัญของสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขภาพสังคม หรือเป็นเมืองที่มีการพัฒนาออกแบบโดยคำนึงถึงการลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องที่สืบเนื่องมาจากการพัฒนาอย่างยั่งยืน จากการประชุมว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UN Conference on Environment and Development หรือ UNCED) ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ในปี พ.ศ. 2535 ประเทศไทยได้ร่วมลงนามรับรองแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งมีฐานการดำเนินงานในระดับท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับการมี

ส่วนร่วมของทุกภาคีในการพัฒนามาแปลงเป็นแนวคิดและนโยบายในการพัฒนาให้เมืองไทยเป็นเมืองยั่งยืนหรือเมืองน่าอยู่ (บ้านและเมืองเพื่อการพัฒนาบ้านและเมือง, ม.ป.ป.) และจากการประชุมว่าด้วยพหุวิทยา ครั้งที่ 18 ค.ศ. 2005 จะเห็นได้ว่าหลายๆ ประเทศได้ให้ความสำคัญกับการจัดการและพัฒนาเมือง มีเมืองที่เข้าร่วมเป็นพันธมิตรหรือเมืองหุ้นส่วน 33 เมืองทั่วโลก ในการเข้าร่วมกลุ่มการวิจัยขององค์การอนามัยโลก ที่เป็นตัวแทนของความหลากหลายของประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของเมือง (WHO, 2007) ซึ่งให้ความสำคัญกับสภาพโดยรวมของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุที่ครอบคลุมทั้งในเรื่องของโครงสร้างของเมือง สภาพแวดล้อม การให้บริการ และนโยบาย

ประเทศไทยเริ่มมีการกำหนดนโยบายประชากรอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2513 และเพื่อให้นโยบายประชากรสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงได้มีการกำหนดแผนประชากรไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเริ่มจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515-2519) โดยมีเป้าหมายสำคัญในการลดอัตราการประชากร จากนั้นเป็นต้นมาแผนประชากรถูกผนวกไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จนถึงฉบับที่ 7 ผลจากการดำเนินนโยบายด้านประชากรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 – ฉบับที่ 10 ส่งผลให้ภาวะเจริญพันธุ์และอัตราการตายต่ำลงมาก ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ประเทศก้าวสู่สังคมสูงวัย (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ (มส.ผส.), 2555)

การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยของไทย รัฐจะต้องมีนโยบายให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงวัย ดังจะเห็นได้จากเรื่องของผู้สูงวัยกลายเป็นวาระแห่งชาติ ในการพยายามผลักดันหรือส่งเสริมผู้สูงวัย เช่น นโยบายการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2557) นโยบายส่งเสริมสวัสดิการด้านรายได้แก่ผู้สูงวัย นโยบายพัฒนาและส่งเสริมระบบประกันสุขภาพผู้สูงวัยนโยบายการจัดตั้งอำนาจความสะดวกแก่ ผู้สูงวัย (คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ, 2552) และนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิต (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา, 2558) เป็นต้น การเตรียมการในการดำเนินงานที่รองรับสังคมผู้สูงวัยในหลายๆ ด้าน รวมไปถึงการจัดการให้ผู้สูงวัยได้ใช้ชีวิตอยู่ในสภาพที่คุ้นเคย มีความมั่นคงปลอดภัยในที่อยู่อาศัย สามารถพึ่งตนเองได้ในแต่ละวัน และเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 11 (5) ให้การคุ้มครองสิทธิผู้สูงวัยในอาคารสถานที่ ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะอื่นและเป็นหน้าที่โดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงวัยได้รับการดูแลและได้รับสิทธิคุ้มครองตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้มีหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณสุขให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2555)

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รายงานจำนวนผู้สูงอายุในปี 2557 ของภาคใต้ตามช่วงอายุไว้ว่า ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั่วประเทศมีจำนวน 64,871,100 คน และผู้สูงอายุในพื้นที่ภาคใต้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวน 1,190,600 คน ผู้ที่มีอายุ 60-69 ปี มีจำนวน 633,800 คน ผู้ที่มีอายุ 70-79 ปี มีจำนวน 370,400 คน ผู้ที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป มีจำนวน 13,600 คน ซึ่งจำนวนผู้สูงอายุที่มีจำนวนสูงสุด 3 อันดับแรกในภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนผู้สูงอายุ 256,300 คน จังหวัดสงขลามีจำนวนผู้สูงอายุ 198,900 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวนผู้สูงอายุ 130,800 คน การกลายเป็นผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุต้องประสบกับปัญหาสุขภาพซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ และอาจนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุการพลัดตกหกล้ม เช่น ปัญหาการมองเห็น พบว่าในปี พ.ศ. 2554 ผู้สูงอายุมีปัญหาด้านการมองเห็น ร้อยละ 47.4 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 เล็กน้อย โดยปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอายุ ผู้สูงอายุหญิงมีแนวโน้มประสบปัญหาดังกล่าวมากกว่าเพศชาย และผู้ที่อาศัยในเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหามากกว่าในเขตชนบท เช่นเดียวกับรายงานของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) (2555) รายงานว่าแนวโน้มของประชากรผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลหรือเขตเมืองเพิ่มขึ้นโดยในปี พ.ศ. 2553 มีประชากรสูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจำนวน 3.3 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 39.7 เพิ่มขึ้นเป็น 11.6 ล้านคนหรือร้อยละ 59.8 ในปี พ.ศ. 2583 ทั้งนี้เนื่องมาจากแนวโน้มการเติบโตของประชากรเมืองในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อีกปัญหา คือ ปัญหาด้านการได้ยิน พบว่าในปี พ.ศ. 2554 ประมาณร้อยละ 15 ของผู้สูงอายุประสบปัญหาดังกล่าว และปัญหาดังกล่าวแทบจะไม่เปลี่ยนแปลงจากผลการสำรวจในรอบก่อน โดยปัญหาการได้ยินจะเพิ่มมากขึ้นตามอายุ และเพศหญิงจะประสบปัญหามากกว่าเพศชาย รวมทั้งผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตชนบทมีปัญหาสูงกว่าในเขตเมือง

ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ และอาจนำไปสู่ความพิการที่เกิดจากการพลัดตกหกล้ม ซึ่งเกิดทั้งจากสภาพร่างกาย และศักยภาพในการควบคุมการเคลื่อนไหวที่ลดลงตามอายุ จากการสำรวจประชากรผู้สูงอายุไทยของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) ในปี พ.ศ. 2550 และปี พ.ศ. 2554 พบว่า สัดส่วนการพลัดตกหกล้มลดลงเล็กน้อย จากร้อยละ 10.3 เหลือเพียง ร้อยละ 8.6 เมื่อพิจารณาตามลักษณะประชากร พบว่า การพลัดตกหกล้มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุหญิงมีแนวโน้มที่จะพลัดตกหกล้มมากกว่าผู้สูงอายุชาย และผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะมีการหกล้มมากกว่าในเขตชนบท อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2550 กับ 2554 มีแนวโน้มลดลงในทุก

กลุ่มประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงวัยหญิง เช่นเดียวกับรายงานการสำรวจประชากรสูงวัยในประเทศไทย พ.ศ. 2550 ได้รายงานความถี่หรือความบ่อยครั้งของการหกล้มและสาเหตุหลักๆที่ทำให้ผู้สูงวัยหกล้มนั้นมี 5 สาเหตุด้วยกัน คือ การสะดุดสิ่งของที่วางกีดขวางทางเดิน (ร้อยละ 33.8) สาเหตุรองลงมาคือ ลื่น (ร้อยละ 31.8) เกิดอาการหน้ามืด (ร้อยละ 14.9) ร้อยละ 8.6 มีสาเหตุมาจากพื้นบ้านที่ต่างระดับ และร้อยละ 2.9 หกล้มเพราะตกบันได ปัญหาการจับถ้ำก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งของผู้สูงวัย ปัญหาการกลืนอาหารไม่ได้ เป็นปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นในกลุ่มผู้สูงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้สูงวัยวัยตอนปลาย ผู้สูงวัยเพศหญิง และผู้สูงวัยที่อยู่ในชนบท

ตาราง 1.1 ร้อยละของประชากรสูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในด้านต่าง ๆ จำแนกตามกลุ่มอายุ เพศ และเขตที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2554

ปัญหาสุขภาพ	รวม	กลุ่มอายุ			เพศ		เขตที่อยู่อาศัย	
		60-69	70-79	80+	ชาย	หญิง	เขตเมือง	เขตชนบท
การหกล้ม								
2550	10.3	9.2	11.7	12.7	7.4	12.6	9.3	10.7
2554	8.6	7.4	9.7	11.8	7.0	9.8	8.2	8.7
การกลืนอาหาร								
2550	17.0	12.3	21.2	32.3	13.6	19.8	14.6	18.0
2554	24.3	18.9	28.4	42.3	21.5	26.5	22.4	25.3
การมองเห็น								
2550	46.3	39.3	53.2	66.4	43.9	48.3	53.2	43.6
2554	47.4	41.0	53.6	64.1	46.1	49.2	52.2	45.0
การได้ยิน								
2550	15.6	8.3	20.9	42.9	14.4	16.6	13.2	16.6
2554	14.6	7.4	19.2	41.5	13.6	15.4	13.6	15.2

ที่มา : Knodel, J., Chayovan, N. and Prachuabmoh, V. 2013. The Changing Well-being of Thai Elderly: An update from the 2011 Survey of Older Persons in Thailand. Help Age International. (อ้างถึงใน มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงวัยไทย (มส.ผส.), 2555)

นอกจากนี้จากรายงานการสำรวจประชากรสูงวัยในประเทศไทย พ.ศ. 2550 ได้รายงานว่าโรคที่พบบ่อยในผู้สูงวัยที่ได้มีการศึกษาจำนวนทั้งหมด 6 โรคด้วยกัน ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน หัวใจ มะเร็ง หลอดเลือดในสมองตีบและอัมพาต/อัมพฤกษ์ เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายโรค พบว่า ผู้สูงวัยเป็น โรคความดันโลหิตสูงถึง ร้อยละ 31.7 เป็นโรคเบาหวาน ร้อยละ 13.3 โรคหัวใจ ร้อยละ 7.0 เป็นอัมพาต/อัมพฤกษ์ ร้อยละ 2.5 โรคหลอดเลือดในสมองตีบ ร้อยละ 1.6 และโรคมะเร็ง ร้อยละ 0.5

นอกจากสุขภาพทางกายแล้ว สุขภาพทางจิตใจก็เป็นอีกมิติที่ควรให้ความสำคัญเช่นกัน สุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตใจมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ถ้าผู้สูงวัยมีจิตใจหดหู่เศร้าหมองคิดมาก วิตกกังวล รู้สึกว่าตนเองไม่มีค่าก็จะเกิดความเครียด ส่งผลให้เจ็บป่วยทางกายได้ เช่นเดียวกันถ้าร่างกายไม่สมบูรณ์แข็งแรงเจ็บป่วยอยู่เสมอก็จะส่งผลให้รู้สึกหดหู่ เกิดความท้อแท้ ทำให้ไม่อยากจะมีชีวิตอยู่ต่อไป ผู้สูงวัยจะมีอารมณ์ที่อ่อนไหวกว่าคนวัยอื่น ๆ เราจึงควรตระหนักถึงการสร้างความรู้สึกมีคุณค่าให้แก่ผู้สูงวัยให้ประชากรกลุ่มนี้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติมากที่สุด เมื่อเข้าสู่วัยสูงวัยร่างกายจะเปลี่ยนแปลงไป ความสูงจะลดน้อยลง กระดูกข้อเสื่อม กล้ามเนื้ออ่อนแรงลง การทรงตัวไม่ดี ไม่สามารถยกเท้าก้าวเดินได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว สายตาจะพร่ามัว ประสาทการรับรู้จะช้าลง ฯลฯ หากผู้สูงวัยอยู่ในสภาพบ้านหรือเมืองที่ไม่เหมาะสม จะนำมาสู่การเกิดอุบัติเหตุทำให้ทุพพลภาพหรือพิการได้

ผลการศึกษานักวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในโครงการสำรวจข้อมูลเพื่อเตรียมการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สิ่งอำนวยความสะดวก ปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัยพื้นที่เทศบาลตำบลแม่เหีะและเทศบาลตำบลหนองตองพัฒนา พบว่า ผู้สูงวัยอาศัยอยู่ในบ้านของตนเองถึงร้อยละ 97 – 98 เป็นไม้ใช้งานมากกว่า 50 ปี หรือบ้านเดี่ยวชั้นเดียว อุบัติเหตุส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในที่อยู่อาศัยในบ้านของตนเอง ห้องน้ำ/ห้องอาบน้ำ ชานบ้าน/ระเบียงบ้าน บันได ดังนั้นในชนบทมีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงทั้งในพื้นที่สาธารณะและในบ้านของผู้สูงวัย ซึ่งส่วนใหญ่มีความต้องการที่คล้ายคลึงกัน อาทิ ราวจับ ทางลาด เครื่องช่วยพยุงตัว แสงสว่าง และการระบายอากาศที่ดี โดยร้อยละ 90 ของห้องน้ำ ห้องนอนและบันได ของบ้านที่สำรวจมีความจำเป็นเร่งด่วนต่อการปรับปรุงสภาพให้เหมาะสม เพราะเป็นสถานที่ที่ผู้สูงวัยใช้ชีวิตส่วนมากและเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุ ความต้องการต่อการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในชุมชน ได้แก่ ถนนทางสัญจร สะพานทางเดิน ห้องน้ำสาธารณะ พื้นที่ในวัด และสถานเอนกมัย เป็นต้น

เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ พรพรม ไชยภูมิ และภรณี ศิริโชติ (2554) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสำหรับผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงวัย ในอาคาร สถานที่

ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะ พบว่า ยังไม่เพียงพอกับความต้องการและจำนวนของผู้สูงวัยในชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการสวัสดิการทางด้านที่อยู่อาศัยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงวัย จัดศูนย์ดูแลผู้สูงวัยในเวลากลางวัน และต้องการให้มีบริการตรวจติดตามที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะ จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงวัยในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะอื่นๆ อาทิ ทางเดิน ทางเท้า ห้องน้ำ เป็นต้น

เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองให้เป็นระเบียบและเตรียมการรองรับของการเพิ่มขึ้นของผู้สูงวัยในอนาคต และเป็นหัวข้องานวิจัยที่ทั่วโลกกำลังให้ความสำคัญ เพื่อช่วยให้ผู้สูงวัยสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและน่าอยู่สำหรับผู้สูงวัยซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สูงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจำเป็นต้องใช้เวลานานในการพัฒนาซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐ และท้องถิ่นต้องหันมาให้ความสำคัญและร่วมมือกันสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สำหรับในประเทศไทยมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสภาพการเป็นอยู่ของผู้สูงวัย เช่น การศึกษาของเจษฎา ชัยเจริญกุล ปี 2555 ได้มีการศึกษาสภาพการอยู่อาศัยและการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัยวัยต้น วัยกลาง และวัยปลาย จังหวัดสระบุรี ได้มีการศึกษาเรื่องของการต้องการของผู้สูงวัยทั้ง 3 วัย ที่มีความต้องการพื้นที่การใช้งานที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของสังคมในจังหวัดสระบุรี และรายงานวิจัยของ ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ ปี 2553 ได้ศึกษามาตรฐานขั้นต่ำสำหรับที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัย และในงานวิจัยอื่นมีการศึกษาแยกตามองค์ประกอบหรือสาขาของงานวิจัย ยังไม่มีงานวิจัยศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยครบทั้ง 8 ด้าน

ภาคใต้ของไทยเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะของภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรมีทะเลขนานทั้งสองด้าน สภาพภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเช่น มาเลเซีย และพม่า จึงเป็นข้อได้เปรียบของการคมนาคมในการเดินทางเชื่อมต่อกันระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ยังมีการคมนาคมต่าง ๆ ทั้งการคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ เป็นแหล่งศูนย์กลางการค้า การบริการ และการท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าจำนวนผู้สูงวัยในภาคใต้ไม่ได้มีมากที่สุดในประเทศแต่เพื่อเป็นการรองรับการดำเนินและใช้ชีวิตของผู้สูงวัยในพื้นที่ให้สามารถใช้ชีวิตได้ปกติมากที่สุดแล้ว ยังเป็นการรองรับผู้สูงวัยที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในภาคใต้ให้มากขึ้น ภาคใต้เป็นภาคที่มีลักษณะของการเป็นคาบสมุทรจึงมีลักษณะที่แตกต่างกันจึงเป็นหน้าที่หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย เพราะการพัฒนาเมืองโดยภาครัฐจะไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการหรือความ

แตกต่างของแต่ละท้องถิ่นได้ เพราะจำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในเอกลักษณ์ของภาคใต้ ดังจะเห็นได้จากอำนาจหน้าที่ที่ท้องถิ่นได้รับการกระจายอำนาจมาเพื่อดำเนินการในท้องถิ่นของตนเอง เนื่องจากความใกล้ชิด และความเข้าใจในธรรมชาติของท้องถิ่นมากกว่ารัฐ เช่น หน้าที่ในการตราข้อบัญญัติหรือเทศบาลบัญญัติ การคุ้มครองดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม การสร้างและบำรุงทางบก ทางน้ำ คูและระบบชลชน การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และการสังคมสงเคราะห์ พัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาเมืองภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุว่าที่ผ่านมามีนโยบายเป็นอย่างไรในระดับท้องถิ่นที่มีการดำเนินการในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เพื่อทราบถึงรูปแบบการดำเนินงาน งบประมาณในการดำเนินการ โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุเป็นอย่างไร และการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่หรือไม่ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานของรัฐและท้องถิ่นหันมาดูแลและให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจริงจังมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาทิศทางของนโยบาย ในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ
2. เพื่อทราบถึงรูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในภาคใต้
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ
4. เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุกับความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบถึงทิศทางของนโยบาย ในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ
2. ทราบถึงรูปแบบการดำเนินงาน กระบวนการทำงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในประเทศไทย
3. ทราบถึงปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

4. ทราบถึงความสอดคล้องระหว่างความต้องการของผู้สูงวัยในพื้นที่ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยทั้งที่ดำเนินการแล้ว และที่กำลังดำเนินการ

5. ทราบถึงแนวทางการจัดการหรือการวางแผนในการสร้างชุมชนต่าง ๆ ที่มีความต้องการในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชน ให้ชุมชนนั้นพัฒนาให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ กำหนดขอบเขตดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัด

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวนผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี และตัวแทนชมรมของผู้สูงวัย จำนวน 10 คน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง คือ ศึกษาผู้สูงวัยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 25 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ จังหวัดที่มีจำนวนประชากรผู้สูงวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 256,300 คน จังหวัดสงขลา 198,900 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี 130,800 คน

4. ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ: ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานีครั้งนี้ทำการศึกษาระหว่างเดือน สิงหาคม 2557 – มิถุนายน 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้สูงอายุตอนต้น หรือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 – 69 ปี กลุ่มผู้สูงอายุตอนกลาง หรือมีอายุตั้งแต่ 70 -79 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุตอนปลาย หรือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป

เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ หมายถึง เมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องที่รองรับและมีความปลอดภัยต่อการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ เอื้อต่อสภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อทั้งสภาพแวดล้อมและผู้อยู่อาศัยโดยครอบคลุมการจัดสภาพเมืองหรือมิติตามกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลก ดังต่อไปนี้ สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารระบบขนส่งมวลชน ที่อยู่อาศัย การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน และการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ: ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ
3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน
5. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิด

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่การทำงานของร่างกายมีความเสื่อมถอยลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และเศรษฐกิจ บทบาทหน้าที่ ภาระ ความรับผิดชอบก็ลดลงตามความสูงวัย แต่ผู้สูงวัยก็ยังสามารถดำเนินชีวิตหรือทำกิจกรรมต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม

1.1 ความหมายของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุในแต่ละประเทศมีนิยามที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับ การจำกัดความ ลักษณะต่างๆ เช่น ทางชีววิทยา ประชากรศาสตร์ การจ้างงาน และทางสังคมวิทยา ในทางสถิติถือว่าผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุ 60-65 ปีขึ้นไป สำหรับในประเทศไทย พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้นิยามคำว่า “ผู้สูงอายุ” คือ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปี (60 ปี) บริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย โดยวัยนี้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย 2) การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และจิตใจ 3) การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (นวลวรรณ ทวยเจริญ, 2556) เช่นเดียวกับเจมส์และเรนเนอร์ (อ้างถึงใน ชารณี กฤติยาศิษย์, 2556) ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุไว้ว่าหมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสิ่งมีชีวิตและได้แบ่งระดับของความสูงวัยเป็น 4 ประเภท คือ 1) การสูงอายุดำตามวัย (Chronological Aging) หมายถึง

การสูงอายุดำเนินไปปฏิทิน โดยนับจากปีที่เกิด 2) การสูงอายุดำเนินไปทางสภาวะร่างกาย (Biological Aging) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางสภาวะร่างกายตามอายุที่เพิ่มขึ้น และกระบวนการทำงานของอวัยวะต่างๆ ก็ลดประสิทธิภาพลง 3) การสูงอายุดำเนินไปทางจิตใจ (Psychological Aging) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของความรู้สึก ความคิด การเรียนรู้ เซอร์ปัญญา และลักษณะต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นตามอายุ และ 4) การสูงอายุดำเนินไปทางสังคม (Sociological Aging) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่สถานภาพของบุคคลในระบบสังคม ทั้งในครอบครัว หน้าที่การทำงาน และความคาดหวังของสังคม

ในส่วนของการอภิปรายโลก (2010) ได้ให้ความหมายว่า ผู้ที่มีอายุ 60 ปี หรือมากกว่าเมื่อนับตามวัย หรือผู้ที่สังคมยอมรับว่าสูงวัยจากการกำหนดของสังคม หรือผู้ที่เกษียณอายุจากการทำงาน ในประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะใช้เกณฑ์อายุ 65 ปี เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา และประเทศแถบยุโรป (หุมเชต แสงเจริญ, 2549 อ้างถึงใน ปวิข ศรีละมุล, 2552)

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้สูงวัย คือ บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นบุคคลที่มีความเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาวะร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สภาวะสังคมและเศรษฐกิจ

1.2 ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงวัย

ทฤษฎีการสูงวัยเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับผู้สูงวัยทั้งทางชีวภาพ สังคม และทางจิตวิทยาที่มีความเกี่ยวข้องกับการสูงวัยของผู้สูงวัย สามารถจำแนกได้ 3 กลุ่ม (จิราพร เกศพิชญวัฒนา, 2544 Embersole and Hess, 1988; อ้างถึงใน ปาริชาติ ญาคินนิม, 2547) คือ

1.2.1 ทฤษฎีการสูงวัยทางชีวภาพ (Biological Theories of Aging) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับร่างกายตั้งแต่ในระดับของโมเลกุล เซลล์ และกระบวนการทำงานของสิ่งมีชีวิตนั้นๆ เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ มีการแก่ขึ้นตามเวลา ทั้งเซลล์ในร่างกาย และสารอนุมูลอิสระ และแม้แต่การเชื่อมโยงของสาร โปรตีนในร่างกายก็จะเริ่มลดประสิทธิภาพและเสื่อมสลายไปตามเวลาที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การสูงวัยเป็นสิ่งที่สามารถทำนายได้ โดยมีเวลาเป็นตัวกำหนดสิ่งที่จะเกิดขึ้น กล่าวได้ว่าเซลล์ในร่างกายของมนุษย์จะมีระยะเวลาการทำงานและระบบภูมิคุ้มกันที่ลดลงตามอายุ

1.2.2 ทฤษฎีการสูงวัยทางสังคม (Sociological Theories of Aging) เป็นทฤษฎีที่เชื่อมโยงกับบทบาท หน้าที่ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในการปรับตัวทางสังคมของผู้สูงวัย มีการศึกษาในเรื่องของความสัมพันธระหว่างบุคคล (ผู้สูงวัย) กับลักษณะทางกายภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ แหล่งพักอาศัย ซึ่งสามารถจำแนกเป็นทฤษฎีย่อยได้ 5 ทฤษฎี (ปวิข ศรีละมุล, 2552) คือ ทฤษฎีการถดถอย (Disengagement Theory) เป็นการปรับตัวของผู้สูงวัย เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ทฤษฎีกิจกรรม (Activity Theory) เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าผู้สูงวัยยังต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมและมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม ทฤษฎีความต่อเนื่อง (Continuity Theory) เชื่อว่าผู้สูงวัย

ไม่ใช่วัยที่จะต้องแยกตัวออกจากสังคม แต่ยังมีกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องให้ทำตลอดชีวิต เช่น การทำกิจวัตร ทำในสิ่งที่ชอบ ต่อเนื่องไป ทฤษฎีการแบ่งชั้นอายุ (Age Stratification Theory) มีการแบ่งกลุ่มกันตามบทบาทและอายุ เพื่อการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม และทฤษฎีความพอเหมาะระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม (Person Environment Fit Theory) สิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดสมรรถนะ เมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น อาจทำให้สูญเสียความสามารถในการรับมือกับสิ่งแวดล้อม เห็นได้จากความเจริญทางเทคโนโลยีที่ส่งผลให้ผู้สูงอายุรู้สึกไม่มั่นคง กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

1.2.3 ทฤษฎีการสูงวัยทางจิตวิทยา (Psychological Theories of Aging) เป็นกระบวนการที่ผู้สูงอายุต้องปรับตัว และมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถเข้ากับสภาพแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรมของผู้สูงอายุ

ทฤษฎีการสูงวัยเป็นทฤษฎีที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการอย่างหนึ่งของผู้สูงอายุ ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางจิตวิทยา ที่มีผลต่อการใช้ชีวิตเป็นปกติประจำวันของผู้สูงอายุได้น้อยลง

1.3 การแบ่งช่วงอายุของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุตามความหมายของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายไว้ว่าบุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปี (60 ปี) บริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย แต่เมื่อมีการพิจารณาลักษณะทางกายภาพ และจิตใจแล้ว จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมาก เช่น 80 ปี จะมีลักษณะแตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีอายุประมาณ 60 ปี และจากการศึกษาพบว่า สามารถแบ่งช่วงวัยของผู้สูงอายุได้ออกเป็นประมาณ 2-3 ช่วง อาศัยจากเกณฑ์ในการแบ่งช่วงวัย จากลักษณะทางกายภาพ และลักษณะทางจิตใจและอารมณ์ของผู้สูงอายุ (ภัทรนิษฐ์ จันพล, 2556) เช่นเดียวกับองค์การสหประชาชาติได้จัดผู้สูงอายุออกตามวัยเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ส่วนใหญ่มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง สามารถช่วยเหลือตัวเองและยังทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมได้

กลุ่มที่ 2 ผู้สูงอายุตอนกลาง (Medium Old) เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี จำนวนกว่าครึ่งหนึ่งยังมีสุขภาพที่ยังสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และเริ่มจะต้องมีผู้คอยช่วยเหลือดูแลบ้างเป็นครั้งคราว มีการทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมได้น้อยลงตามลำดับ

กลุ่มที่ 3 ผู้สูงอายุตอนปลาย (Oldest Old) เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะต้องได้รับการดูแลจากบุตรหลานหรือผู้ดูแลหรือคนอื่น ๆ (ภัทรนิษฐ์ จันพล, 2556)

ส่วน สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล (2554 อ้างถึงใน ภัทรนิษฐ์ จันทพล, 2556) ได้แบ่งกลุ่มผู้สูงวัยออกเป็น 2 กลุ่ม ตามความสามารถในการดำรงชีวิตในชุมชน ดังนี้ กลุ่มแรก คือ “กลุ่มปลอดภัย” ผู้สูงวัยสามารถดำรงชีวิตในชุมชนได้อย่างมีคุณภาพไม่ว่าจะพึ่งพาผู้อื่นหรือไม่ก็ตาม และกลุ่มที่สอง คือ “กลุ่มพ่ายแพ้” ผู้สูงวัยที่ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างมีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นเหตุผลทางสังคมหรือเหตุผลทางสุขภาพ สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการขาดการดูแล ครอบครัวและชุมชนไม่สามารถรับภาระหรือรับสภาพทางสุขภาพและดูแลจัดการได้

การแบ่งช่วงอายุของผู้สูงวัยมีทั้งการพิจารณาลักษณะทางกายภาพ และจิตใจ สามารถแบ่งได้ 3 ช่วง คือ ผู้สูงวัยตอนต้น ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 60 – 69 ปี ผู้สูงวัยตอนกลางมีอายุระหว่าง 70 -79 ปี และผู้สูงวัยตอนปลายเป็นผู้สูงวัยที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป

1.4 การเปลี่ยนแปลงในผู้สูงวัย

ผู้สูงวัยเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มีการเสื่อมถอยลงกว่าวัยอื่นๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัย การเปลี่ยนแปลงสำคัญ ที่พบได้เมื่อเข้าสู่ผู้สูงวัยมีรายละเอียด ดังนี้ (ภัทรนิษฐ์ จันทพล, 2556)

1) การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เป็นการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะต่างๆ ในร่างกาย เช่น การเปลี่ยนแปลงของระบบสายตา หู ผมและขน ผิวหนัง ระบบกล้ามเนื้อ ระบบทางเดินปัสสาวะ ระบบทางเดินหายใจ ระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบประสาทและสมอง ระบบต่อมไร้ท่อ เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่าง เช่น กรรมพันธุ์ โรคหรือความเจ็บป่วย สิ่งแวดล้อม เช่น สภาพอากาศ อาหาร อาชีพ ความเครียด การออกกำลังกาย และการพักผ่อน นอกจากนี้ข้อจำกัดทางร่างกายของผู้สูงวัยที่เป็นปัญหาจากการเสื่อมถอยของร่างกาย ยังมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตกับสภาพแวดล้อม (ธารณี กฤติยาศัย, 2556) ผู้สูงวัยที่มีปัญหาทางด้านสายตา เช่น สายตาวัว กระจกตาขุ่น ความเข้มของเปลือกตาลดลง เลนส์สายตายเป็นสีเหลือง ต้อกระจกเลนส์ขุ่น รูม่านตาและขนาดม่านตาลดลง และเส้นตาสายตาแคบลง จะส่งผลให้ผู้สูงวัยมีปัญหาทางด้านสายตา ทำให้มองเห็นไม่ชัดในระยะใกล้ ต้องการพื้นที่ที่มีแสงสว่างมากกว่าปกติ ทำให้การมองเห็นสีของวัตถุเปลี่ยนไป ทำให้ต้องจ้องมองและมีการปรับสายตาได้ช้าลง ปัญหาทางการได้ยินของผู้สูงวัยก็เป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้ได้ยินเสียงหรือได้รับการสื่อสารที่ผิดไป ปัญหาของความแข็งแรงของกล้ามเนื้อลดลงหรือปัญหาข้อติด ทำให้การเคลื่อนไหวช้าลง หรือแม้กระทั่งปัญหาในเรื่องของระบบขับถ่าย เป็นปัญหาสำคัญที่ผู้สูงวัยต้องการให้มีห้องน้ำที่รองรับการใช้งาน เป็นต้น

2) การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจอารมณ์ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อาจจะมีอาการซึมเศร้า หงุดหงิด หวาดระแวง หลงๆ ลืมๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลมาจากด้านจิตใจ เนื่องมาจากการเสื่อมถอยของอวัยวะ การสูญเสียบุคคลที่รัก การแยกย้ายของสมาชิกในครอบครัว ต่างก็ส่งผลต่อสภาพจิตของผู้สูงวัย เช่นเดียวกับ ปวิข ศรีละมุล (2552) ได้สรุปไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและทางอารมณ์สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและอารมณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นกระบวนการก้าวไปสู่ความชรา เรียกว่า ซีเนสเซนซ์ (Senescence) และการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและอารมณ์ที่มีได้เป็นไปตามธรรมชาติแต่เกิดจากความผิดปกติของร่างกาย รวมทั้งความบกพร่องของการทำงานของสมอง เรียกว่า ซีเนยิตี (Senility)

3) การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เนื่องจากผู้สูงวัยมีข้อจำกัดทางร่างกาย จิตใจ ความคิด การกระทำ การสื่อสาร และการเคลื่อนไหวที่คล่องตัวน้อยลง ส่งผลให้มีบทบาทและภาระหน้าที่ลดลง นอกจากนี้สังคมมีการประเมินและการคิดไปในแง่ลบทำให้เกิดความห่างเหินทางสังคมมากขึ้น แม้ว่าผู้สูงวัยจะพยายามแสดงให้เห็นว่าอายุมิได้เป็นอุปสรรคใดๆก็ตาม (ภัทรนิษฐ์ จันพล, 2556) ปัจจัยที่ขึ้นอยู่กับลักษณะภูมิหลังของผู้สูงวัยมีผลทำให้ผู้สูงวัยมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทในสังคมแตกต่างกัน (ปวิข ศรีละมุล, 2552) ได้แก่ สถานภาพการแต่งงาน การมีครอบครัวที่อบอุ่น ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพการศึกษา และลักษณะสุขภาพทางร่างกาย

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมของผู้สูงวัย สามารถจำแนกออกได้เป็นบทบาทระหว่างผู้สูงวัยกับสังคมกับกลุ่มต่างๆ ได้ 3 กลุ่ม (ปวิข ศรีละมุล, 2552) ดังนี้ 1) บทบาทในสังคมกับการทำงาน เมื่อผู้สูงวัยเกษียณอายุหรือการออกจากการทำงานจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม นำมาซึ่งความรู้สึกเศร้าใจ ใจหาย 2) บทบาทในสังคมกับครอบครัว เป็นการปรับตัวของผู้สูงวัยต่อบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าครอบครัวให้คนรุ่นถัดมารับหน้าที่แทน หรือว่าจะเป็นการปรับตัวต่อสมาชิกใหม่ของครอบครัว การปรับอารมณ์ในเรื่องของปัญหาครอบครัว และการจะต้องเผชิญกับสถานภาพการเป็นหม้าย 3) ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นภายนอกครอบครัว เป็นความสัมพันธ์ทั้งในรูปแบบของความสัมพันธ์กับผู้ร่วมวัยเดียวกัน ความสัมพันธ์กับบุคคลในกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ที่มีการร่วมกิจกรรมระหว่างกัน และความสัมพันธ์กันระหว่างรุ่น คือ คนหนุ่มสาวหรือวัยรุ่น

4) การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้มีความทันสมัย มีการขยายตัวของชุมชนเมือง ส่งผลให้การใช้

ชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานภาพของผู้สูงวัย ยากต่อการปรับตัว ทำให้เกิดความรู้อีกว่าตนเองไม่มีค่า และมักจะถูกทอดทิ้งไว้ตามลำพัง

การเปลี่ยนแปลงในผู้สูงวัยเป็นการเปลี่ยนแปลงและเกิดจากการเสื่อมถอยที่เกิดขึ้นมาจากสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปอาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระทบถึงบทบาทหน้าที่ สถานภาพทางสังคมของผู้สูงวัย การห่างเหินจากสังคมทำให้ผู้สูงวัยรู้สึกไม่มีค่าและหมดกำลังใจ

1.5 แนวคิดพหุพิสัย

องค์การอนามัยโลก World Health Organization (2002 อ้างถึงใน ระวี สัจจโสภณ , 2556) ได้กำหนดแนวคิดพหุพิสัย (Active Aging) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการมีสุขภาพที่ดีของผู้สูงวัย รวมทั้งการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงวัยทั่วโลก ซึ่งเป็นแนวทางของการคาดหวังที่จะนำมาแก้ปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงวัย เพื่อนำไปเป็นหลักในการพัฒนาประเทศให้ผู้สูงวัยมีสุขภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในการดำเนินชีวิตทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งและช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ ภาวะพหุพิสัยประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลักคือ 1) สุขภาพที่ดี (Health) 2) การมีส่วนร่วม (Participation) 3) ความมั่นคงหรือความมีหลักประกัน (Security)

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการที่ได้ให้นิยาม แนวคิดพหุพิสัย (Active Aging) ที่คล้ายคลึงกันดังนี้ สุทธิชัย จิตพันธ์ (2545 อ้างถึงใน ระวี สัจจโสภณ, 2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พหุพิสัยเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การมีสุขภาพ การมีส่วนร่วม และหลักประกันที่เหมาะสม เพื่อการสร้างคุณภาพชีวิต โดยมีเงื่อนไขและขั้นตอน ดังนี้ การตระหนักและยอมรับที่จะทำการพึ่งพิงตนเอง การทำเพื่อทุกคนและทุกคนทำ และการทำอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับเพ็ญแข ประจวบจันทน์ (2550 อ้างถึงใน ระวี สัจจโสภณ, 2555) ได้ให้ความหมายว่า ผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีทัศนคติที่ดี มีร่างกายที่แข็งแรง และเหมาะสมกับวัย มีการเรียนรู้ที่จะดูแลจิตใจให้มีความสุขสมบูรณ์ ก้าวทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง และสามารถทำคุณประโยชน์ให้กับสังคมได้

แนวทางในการพัฒนาภาวะพหุพิสัยให้ผู้สูงวัยที่มีคุณภาพได้ ดังนี้

1) แนวคิดผู้สูงวัยสุขภาพดี (Healthy Aging) เป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามกระบวนการสูงวัย ซึ่งผู้สูงวัยจะต้องปราศจากโรค สามารถใช้ร่างกายได้ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ในการจะก้าวสู่การเป็นผู้สูงวัยที่สุขภาพดี และจะต้องมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงปัจจัยในการกำหนดการเป็นผู้สูงวัยที่มีสุขภาพดี คือ ปัจจัยเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าสู่วัยสูงอายอย่างมีสุขภาพดีกับสภาวะหรือ

เงื่อนไขต่างๆ ในช่วงอายุ ในระดับความอ่อนแอของผู้สูงวัยเป็นตัวกำหนดภาวะสุขภาพ และการดำเนินชีวิตในระดับสิ่งแวดล้อม จะช่วยในเรื่องของการอำนวยความสะดวกของผู้สูงวัยให้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม สำหรับปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมโครงสร้างครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นจะช่วยให้ผู้สูงวัยสามารถเข้าสู่การสูงวัยอย่างมีสุขภาพดีได้ (องค์การอนามัยโลก, 1999)

Ebersole และ Hess (2001) กล่าวถึงตัวกำหนดการก้าวเข้าสู่ผู้สูงวัยที่มีสุขภาพดีไว้ 6 ด้าน ดังนี้ 1) สังคม (Social) 2) สิ่งแวดล้อม (Environmental) 3) วัฒนธรรม (Culture) 4) จิตวิญญาณ (Spiritual) 5) ชีววิทยา (Biologic) 6) จิตวิทยา (Psychologic) หากตัวกำหนดตัวใดตัวหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลถึงการเข้าสู่ผู้สูงวัยอย่างมีสุขภาพดี

นอกจากนี้ ประพนอม โอทกานนท์ (2544 อ้างถึงในระวี สัจจโสภณ, 2555) ได้อธิบายถึงผู้สูงวัยที่มีชีวิตสุขสมบูรณ์ (Wellness) ไว้ว่า หมายถึง ผู้สูงวัยที่ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีความพอใจในชีวิต ซึ่งผ่านการพัฒนาตนเองทั้งในด้านของสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม เศรษฐกิจและจิตวิญญาณ เพื่อให้มีการเรียนรู้ ปรับตัว พึ่งพาตนเองได้ แม้กระทั่งตกอยู่ในภาวะวิกฤต ก็สามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

2) แนวคิดการประสบความสำเร็จในวัยสูงอายุ (Successful Ageing) เป็นแนวคิดของ Rowe และ Khan (1987) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการสูงวัยโดยไม่มีการสูญเสียการทำงานทางสรีระหรือถ้ามีก็มีเพียงเล็กน้อย ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการสูงวัยตามปกติ (Usual Aging) กับการประสบความสำเร็จในผู้สูงวัย อย่างไรก็ตามสตรอบริดจ์และคณะ (1996) ได้ขยายความไว้ว่า การที่ผู้สูงวัยสามารถทำกิจกรรมทางกายภาพพื้นฐานได้ 13 อย่าง ได้แก่ 1) อาบน้ำ 2) รับประทานอาหาร 3) สวมเสื้อผ้า 4) แต่งตัว 5) ใช้ห้องน้ำ 6) เดินข้ามจากห้องหนึ่งไปยังอีกห้องหนึ่ง 7) การลุกจากเตียงมาที่เก้าอี้ 8) ซื่อของใช้ 9) ทำอาหารรับประทานเอง 10) ทำงานบ้าน 11) การเดินเป็นระยะทาง 800 เมตร เช่น การเดินไปตลาด การเดินขึ้นลงบันได 12) การไปยังสถานที่ที่ต้องการ โดยทำตัวเองไม่ต้องมีคนมาช่วยเหลือ 13) สามารถทำกิจกรรมในการแสดงสมรรถนะทางกายภาพได้ 5 อย่าง ได้แก่ การยกของหนัก 4.5 กิโลกรัม การก้ม หมอบ หรือคุกเข่า การผลัก หรือดึงวัตถุขนาดใหญ่ การยกแขนขึ้นเหนือไหล่ และ การเขียนหนังสือหรือจับวัตถุขนาดเล็ก โดยสามารถทำตัวเองหรือทำได้แต่ต้องมีคนช่วยเพียงเล็กน้อย

ต่อมาในปี ค.ศ. 1999 Rowe และ Khan (อ้างถึงในระวี สัจจโสภณ, 2555) ได้จำกัดความให้มีความสมบูรณ์ขึ้น คือ ความสามารถที่จะคงพฤติกรรมหรือลักษณะ 3 ประการ คือ 1) การหลีกเลี่ยงจากโรคและความพิการ 2) คงสภาพความสามารถของร่างกายและสติปัญญาให้ยาวนาน 3) ทำงานอย่างต่อเนื่องและกระตือรือร้น โดยมีปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลถึงสุขภาพชีวิตของ

วัยชรา ได้แก่ อาชีพ ที่อยู่อาศัย โอกาสทางสังคมและเศรษฐกิจ มิตรภาพ อาหาร การออกกำลังกาย การสูบบุหรี่ และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิต

ศศิพัฒน์ รอดเพชร (2542 อ้างถึงในระวี สัจจโสภณ, 2555) ได้ทำการรวบรวมคุณลักษณะของผู้สูงวัยที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย การมีช่วงระยะเวลาของการมีอายุที่ยืนยาว การมีภาวะด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี การตระหนักในคุณภาพชีวิตที่ดี ความสามารถทางสังคมและเศรษฐกิจ ความสามารถในการควบคุมตนเอง และ มีความพึงพอใจในชีวิต

3) แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงวัยยังประโยชน์ (Productive Ageing) เป็นแนวคิดเชิงเศรษฐศาสตร์และเชิงสังคมวิทยาที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัย (Caro bass and Chen, 1993 อ้างถึงในระวี สัจจโสภณ, 2555) เกิดขึ้นครั้งแรก โดย Robert Butler เป็นการพัฒนาเพื่อตอบสนองและแก้ข้อบกพร่องที่มองข้ามที่มีต่อผู้สูงวัย เพื่อลดอุปสรรคในการดำเนินชีวิต และนำความสามารถของผู้สูงวัยไปใช้ประโยชน์ (ศศิพัฒน์ รอดเพชร, 2542 อ้างถึงในระวี สัจจโสภณ, 2555)

Caro Bass และ Chen (1993 อ้างถึงในระวี สัจจโสภณ, 2555) ได้ให้นิยามว่าการกระทำกิจกรรมใดๆของผู้สูงวัยที่ก่อให้เกิดสินค้าหรือบริการ ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นทั้งกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้และไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรืองานอาสาสมัคร งานในครอบครัว เช่น การเลี้ยงเด็ก การดูแลบ้าน และรวมถึงการศึกษาหรือการฝึกฝนที่ช่วยเพิ่มความสามารถให้แก่ผู้สูงวัย แต่ไม่รวมถึงกิจกรรมออกกำลังกาย กิจกรรมเกี่ยวกับจิตวิญญาณ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ปัญญา

กรอบแนวคิดผู้สูงวัยยังประโยชน์ มีความหมายที่ครอบคลุมทั้งอุปสรรคและปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมในการก้าวเข้าสู่การเป็นผู้สูงวัยยังประโยชน์ ประกอบด้วย 5 ส่วนประกอบ ดังนี้ 1) สิ่งแวดล้อม (Environment) 2) สถานภาพ (Situation) 3) ปัจเจกบุคคล (Individual) 4) นโยบายสังคม (Social Policy) และ 5) ผลลัพธ์ (Outcome)

4) แนวคิดการพัฒนาภาวะพลัดพลัง 6 ด้าน (Active Ageing) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นจากองค์การอนามัยโลกได้แสดงถึงสภาวะที่สมบูรณ์ของผู้สูงวัย (WHO, 2002) เพื่อให้เป็นแนวคิดที่ครอบคลุมและเกี่ยวกับแนวคิดผู้สูงวัยสุขภาพดี (Healthy Ageing) แนวคิดการประสบความสำเร็จในวัยผู้สูงวัย (Successful Ageing) และแนวคิดผู้สูงวัยยังประโยชน์ (Productive Ageing)

สำหรับแนวทางในการพัฒนาภาวะพลัดพลังขององค์การอนามัยโลก ในการเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ ได้มีการเสนอแนวคิดในภาพรวม ในการช่วยให้ผู้สูงวัยมีคุณภาพ

ชีวิตตามภาวะพลัดพราก จึงได้มีการกำหนดเพียงปัจจัยตัดขวาง ได้แก่ เพศ และวัฒนธรรม และตัวกำหนดไว้เพียงเป็นแนวทาง 6 ด้าน ได้แก่

1) ระบบบริการทางสุขภาพและระบบบริการทางสังคม เป็นการส่งเสริมคุณภาพการป้องกันโรค การรักษาสุขภาพ การฟื้นฟูสุขภาพ

2) ตัวกำหนดทางพฤติกรรม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางกาย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ สุขภาพปาก การสูบบุหรี่ แอลกอฮอล์ การใช้ยา และการปฏิบัติตาม/การให้ความร่วมมือในการรักษา

3) ตัวกำหนดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชีววิทยาและพันธุกรรม (Biological and Genetic) เป็นกระบวนการชีววิทยาซึ่งมีพันธุกรรมเป็นตัวกำหนด และปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factor) ได้แก่ ความฉลาด และความสามารถในการคิด

4) ตัวกำหนดทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ตัวกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จำเป็นต้องคำนึงถึง ได้แก่ ที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย (Safe Housing) การหกล้ม (Fall) และน้ำสะอาด อากาศบริสุทธิ์ และอาหารปลอดภัย

5) ตัวกำหนดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม เป็นการสนับสนุนทางสังคม โอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสงบสุข และการปกป้องความรุนแรงการทารุณกรรม เป็นตัวกำหนดที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงวัยก้าวเข้าสู่ภาวะพลัดพราก ส่วนความโดดเดี่ยว การแยกตัวจากสังคม การอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ขาดการศึกษา การถูกทำร้ายและอยู่ในสถานการณ์ที่ขัดแย้งทำให้เสี่ยงต่อการเกิดภาวะทุพพลภาพ และการตายก่อนกำหนด

6) ตัวกำหนดทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ (Income) การทำงาน (Work) และการปกป้องทางสังคม (Social Protection)

แนวคิดพลัดพรากเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยมีสุขภาพดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ในสังคม ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง และยังสามารถทำประโยชน์ได้ ซึ่งมีแนวคิดที่สามารถนำมาเป็นแนวทางแนะนำในการพัฒนาภาวะพลัดพรากให้ผู้สูงวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี คือ แนวคิดผู้สูงวัยสุขภาพดี (Healthy Aging) แนวคิดการประสบความสำเร็จในวัยสูงอายุ (Successful Ageing) แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงวัยยังประโยชน์ (Productive Aging) และแนวคิดการพัฒนาภาวะพลัดพราก 6 ด้าน (Active Ageing) ซึ่งแนวคิดหลังสุดนี้องค์การอนามัยโลก (WHO) ใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการนำไปพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยอย่างรอบด้าน (8 ด้าน) ที่หลายประเทศกำลังนำไปพัฒนาเมืองต่างๆ ในปัจจุบัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

การพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เป็นการปรับปรุงหรือพัฒนาเมืองในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย ระบบการขนส่ง และพื้นที่สาธารณะ ให้รองรับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างปกติ พึ่งพาตนเองได้ และมีความปลอดภัยซึ่งมีแนวทางในการสร้างและพัฒนาอยู่หลากหลายแนวทาง ดังนี้

2.1 แนวคิดการจัดการสภาพแวดล้อมต่อผู้สูงอายุ

สภาพแวดล้อม หรือสิ่งแวดลอม เป็นสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา เป็นทั้งสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น (ปวิข ศรีละมุล, 2552) การจัดการสภาพแวดล้อมมีความสำคัญกับผู้สูงอายุ เนื่องจากเมื่อผู้สูงอายุมีอายุเพิ่มขึ้น ความสามารถของร่างกายในการทำสิ่งต่างๆ ก็น้อยลง สภาพแวดล้อมจึงจำเป็นต้องเอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ สภาพแวดล้อมที่ผู้สูงอายุจะต้องเจอ ไม่ว่าจะเป็นการทนต่อแรงกดดันของความเครียด การโยกย้ายที่อยู่อาศัย ส่วนแต่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางร่างกาย สังคม และจิตใจของผู้สูงอายุ (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการจัดหรือการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม (Environmental Design) ซึ่งได้แก่ การวางแผน การแทรกแซงต่างๆ ที่ทำให้สภาพแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาให้ดีขึ้น เริ่มตั้งแต่การสร้างบ้านเรือน การออกแบบตกแต่งภายใน การจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต การแต่งกาย การเมือง การปกครอง (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548) เพื่อให้เหมาะสมและดีขึ้นตามสภาพร่างกายของผู้สูงอายุที่เสื่อมถอยลง เป็นการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้นและรู้สึกมีคุณค่า เนื่องมาจากการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

การจัดสภาพแวดล้อมใหม่ให้มีความเหมาะสม จะเป็นการช่วยป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น และเป็นการสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้กับผู้สูงอายุ การจัดการสภาพแวดล้อมที่ให้เอื้อต่อผู้สูงอายุสามารถแบ่งได้ตามการจัดสภาวะแวดล้อมออกเป็น 3 ส่วน (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548) คือ

1) สภาพแวดล้อมส่วนบุคคล (Individual Environment) เป็นการปรับเปลี่ยนให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น ตามความสามารถและสภาวะการเสื่อมถอยของร่างกาย การผิดปกติ และสภาพปัญหาที่ผู้สูงอายุต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสายตา หรือปัญหาในการทรงตัว หรือภาวะซึมเศร้า ซึ่งมีความจำเป็นในการจัดการให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของผู้สูงอายุ แม้กระทั่งการตกแต่งบ้านหรือการใช้อุปกรณ์ภายในก็ควรคำนึงถึงความสะดวกสบาย และไม่เป็นอันตรายต่อผู้สูงอายุ

2) สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) ควรเน้นไปที่การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นของผู้สูงวัย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม การดำเนินงานระหว่างวิศวกร สถาปนิก มัณฑนากร ครอบครัวย และผู้สูงวัย ในการเตรียมที่อยู่อาศัยให้สำหรับผู้สูงวัย ควรมีการประสานงานร่วมกัน เช่น การมีมุมเครื่องเคี้ยว หรือมุมหนังสือในห้องพักของผู้สูงวัย จะเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัยที่มีอาการเจ็บป่วยเรื้อรัง หรือเคลื่อนไหวไม่สะดวก หรืออาจจะมีการจัดสิ่งที่จะช่วยผ่อนคลายความเครียด เช่น กระดานหมากรุก หรือเกมต่างๆ นอกจากนี้ควรมีการจัดวางเก้าอี้รับแขกเรียงกันด้านเดียว จะทำให้ผู้สูงวัยหันหน้ามาพูดคุยและมีปฏิสัมพันธ์ได้สะดวก

3) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) เป็นการเน้นไปในเรื่องของความปลอดภัย เช่น การคำนึงถึงโอกาสในการเดิน ทางเดินไม่มีที่ขีดยางและมีสิ่งกีดขวางหรือพื้นมีสภาพที่ลื่น ไม่สามารถใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนได้หากไม่มีทางลาดยาว หรือทางเดินมีแสงสว่างที่ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ สุขภาพจิตของผู้สูงวัยก็มีส่วนสำคัญต่อการจัดอุปกรณ์ตกแต่งบ้าน มีการศึกษาพบว่า การจัดเก้าอี้นั่งให้หันหน้าชนกัน การใช้โต๊ะกลมมากกว่าโต๊ะเหลี่ยมมีส่วนช่วยให้ผู้สูงวัยมีการสนทนา พูดคุยกับผู้อื่นได้มากขึ้น

การจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงวัยเป็นการจัดสภาพแวดล้อมโดยรอบทั้งสภาพแวดล้อมส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อให้มีความเหมาะสม และสามารถป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงวัยให้มีความปลอดภัยต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

2.2 แนวคิดการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อการมีชีวิตที่ดีของผู้สูงวัย

แบบจำลองสภาพแวดล้อมเพื่อการมีชีวิตของ Lawton (1975) (อ้างถึงในระวี ลัจจโสภณ, 2555) ได้แสดงให้เห็นถึงชีวิตที่ดีของผู้สูงวัยมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถเชิงพฤติกรรม (Behavioral Competence) หมายถึงความสามารถของสภาพร่างกายของผู้สูงวัยในการทำหน้าที่ต่างๆ ในการดำเนินชีวิต สุขภาพการใช้เวลา และพฤติกรรมทางสังคมของผู้สูงวัย

องค์ประกอบที่ 2 ความสุขทางจิตใจ (Psychological well being) หมายถึงการรับรู้ การประเมินตนเองของผู้สูงวัยว่ามีคุณค่าและประสบความสำเร็จ เช่น การรับรู้ความสมหวัง การรับรู้ความสุขจากกิจกรรมต่างๆ

องค์ประกอบที่ 3 คุณภาพชีวิตที่สัมผัสได้ (Perceived Quality of Life) หมายถึงความรู้สึกรู้สึกของผู้สูงวัยที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ที่อยู่อาศัย ครอบครัวย เพื่อนบ้าน การใช้เวลา และอื่นๆ

องค์ประกอบที่ 4 สภาพแวดล้อมเชิงประจักษ์ (Objective Environment) ประกอบด้วย สภาพแวดล้อม 5 ด้าน คือ 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ภูมิประเทศ บรรยากาศ อาคารสถานที่ รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงวัย 2) สภาพแวดล้อมด้านบุคคล ได้แก่ บุคคลสำคัญของผู้สูงวัย เช่น ครอบครัว เพื่อน บุคลากรสาธารณสุข 3) สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มคนในสังคมขนาดเล็ก หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ผู้สูงวัยจะต้องพบเจออยู่เป็นประจำ 4) สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มคนในสังคมขนาดกลาง หมายถึง กลุ่มบุคคลกลุ่มเดียวกับผู้สูงวัย ซึ่งมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาในการจัดกลุ่ม คือ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ และเชื้อชาติ และ 5) สภาพแวดล้อมด้านสังคม หมายถึง ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม (ปวิช ศรีละมุล, 2552)

การจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อการมีชีวิตที่ดีของผู้สูงวัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ที่ได้มีการคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อผู้สูงวัย ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ และด้านสภาพแวดล้อม ที่มีความเชื่อมโยงกันตั้งแต่ความสามารถของการทำงานของร่างกาย การรับรู้ ความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมโดยรอบจะต้องมีการจัดการเพื่อรองรับชีวิตที่ดีในทุกด้านของผู้สูงวัย

2.3 แนวคิดเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยตามแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (WHO)

แนวคิดเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย (Age – Friendly Cities) เริ่มจากการประชุมว่าด้วยพฤฒาวิทยา ครั้งที่ 18 ที่นครริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล ในปี ค.ศ. 2005 มีเมืองพันธมิตรหรือเมืองหุ้นส่วน 33 เมืองทั่วโลก องค์การอนามัยโลกได้สร้างกรอบแนวคิดและให้ความหมายในการสร้างเมืองสำหรับผู้สูงวัยไว้ว่า เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเป็นการกระตุ้นให้เกิดภาวะพลัดพรกเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของสุขภาพ การมีส่วนร่วมและการรักษาความปลอดภัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย (WHO, 2007) สามารถอธิบาย ได้ 3 วิธี ดังนี้ 1) ด้านสังคม ผู้สูงวัยได้รับการสนับสนุนทางภาวะพลัดพรก มีสุขภาพที่ดี และเป็นอิสระ สามารถอยู่ร่วมกันในชุมชนได้ 2) ด้านเศรษฐกิจ ธุรกิจมีการรองรับแรงงานที่เป็นผู้สูงวัย และได้รับประโยชน์จากการสนับสนุนของลูกค้าที่เป็นผู้สูงวัย 3) ด้านสภาพแวดล้อม อาคารและถนนมีความปลอดภัย ปราศจากสิ่งกีดขวาง สามารถเข้าถึงได้คั้งธุรกิจในที่ถ่งถ่งน สิ่งอำนวยความสะดวก และเมืองมีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น (City of Vancouver, n.d.)

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ไว้ดังนี้

ตาราง 2.1 นิยามเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ/ชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

นักคิด/นักวิชาการ/ นักวิจัย	นิยามเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ/ชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ
องค์การอนามัยโลก (2002)	คือ การสร้างสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุเป็นการสร้างความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามของปัจจัยส่วนบุคคล โดยเฉพาะผู้สูงอายุ
Oberlink, Simantov และ Gursen (2004)	เสนอว่า ชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุเป็นการเพิ่มความเป็นอิสระ เพิ่มประสิทธิภาพด้านสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน
Australian Local Government Association (2006)	คือ การออกแบบสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ รัฐบาลท้องถิ่นจะได้รับประโยชน์ในรูปแบบของประชาชนมีสุขภาพดีขึ้น และมีความเป็นอยู่ที่ดี มีความเป็นอิสระ และมีการปฏิสัมพันธ์กับสังคมเพิ่มขึ้น
Alley, Liebig, Pynoos, Benerjee, และ Choi (2007)	คือ ชุมชนที่ได้มีการกำหนด ให้ผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ และมีคุณค่า มีการสนับสนุนในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน และมีการบริการที่มีประสิทธิภาพในการรองรับต่อความต้องการ
ไตรรัตน์ จารุทัศน์ (2553)	คือ กระบวนการที่ให้ความสำคัญในเรื่องของสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขภาพสังคม มีความพร้อมที่จะสร้างสภาวะแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิต การพัฒนาเมืองด้วยขบวนที่เป็นมิตร เพื่อให้เกิดเมืองหรือชุมชนที่มีความเอื้ออำนวยทางกายภาพทางสิ่งแวดล้อมและสังคมในการมีสุขภาพดี ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์หลักที่เป็นนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพที่ดี สภาวะแวดล้อมเอื้อต่อการมีสุขภาพดี การมีส่วนร่วมของชุมชน หรือการเสริมสร้างพลังของชุมชนล้วนแต่เป็นหลักการที่ต้องใช้ร่วมกัน

กล่าวโดยสรุป เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ หมายถึง การสร้างหรือการออกแบบสภาพแวดล้อมเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิต ซึ่งให้ความสำคัญทั้งในเรื่องของสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขภาพสังคม เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดีและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และการตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้การเพิ่มประสิทธิภาพด้านสุขภาพ รัฐบาลหรือหน่วยงานท้องถิ่นยังได้รับประโยชน์ในรูปแบบของประชาชนมีสุขภาพดี มีความเป็นอยู่ที่ดี และมีการปฏิสัมพันธ์กับสังคมเพิ่มขึ้น

เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจะต้องมีโครงสร้าง การจัดบริการ นโยบายเพื่อรองรับผู้สูงวัย โดยตระหนักถึงระดับขีดความสามารถและทรัพยากรกับจำนวนผู้สูงวัย การคาดการณ์และความยืดหยุ่นของการตอบสนองต่อความต้องการและความพึงพอใจของผู้สูงวัย การให้ความเคารพในการตัดสินใจและเลือกวิถีการดำเนินชีวิต ค้ำครองผู้สูงวัยจากความเสี่ยงต่างๆ และส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในชุมชน

ปัจจัยแวดล้อมของผู้สูงวัยที่เป็นเงื่อนไขสำคัญทางสังคมที่มีผลต่อปัจจัยส่วนบุคคลของพฤติกรรมและความรู้สึก และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบทบาทสำคัญที่มีผลต่อปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงวัย ปัจจัยแวดล้อมของผู้สูงวัย ได้แก่ 1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ 2) ปัจจัยการบริการทางสุขภาพและสังคม 3) ปัจจัยด้านพฤติกรรม 4) ปัจจัยส่วนบุคคล 5) ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพและ 6) ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยเหล่านี้มีความจำเป็นในการทำความเข้าใจจากมุมมองของผู้สูงวัยที่มีความแตกต่างกัน

เมืองสำหรับผู้สูงวัยไม่เพียงแต่เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเท่านั้น แต่เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อคนทุกวัยไม่ว่าจะเป็นเด็ก คนหนุ่มสาว โดยเป็นเมืองที่มีสภาพอาคารที่ปราศจากสิ่งกีดขวาง ถนนมีความคล่องตัว มีทางเฉพาะผู้พิการและผู้สูงวัย นอกจากนี้สภาพที่อยู่อาศัยจะต้องมีความปลอดภัย มีสถานที่พักผ่อนออกกำลังกายร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ความเครียดในครอบครัวลดลงเมื่อมีบริการสุขภาพของชุมชนคอยสนับสนุน และสวัสดิการของชุมชนที่ได้จากการมีส่วนร่วมการเป็นอาสาสมัครหรือการทำงานที่มีค่าตอบแทน

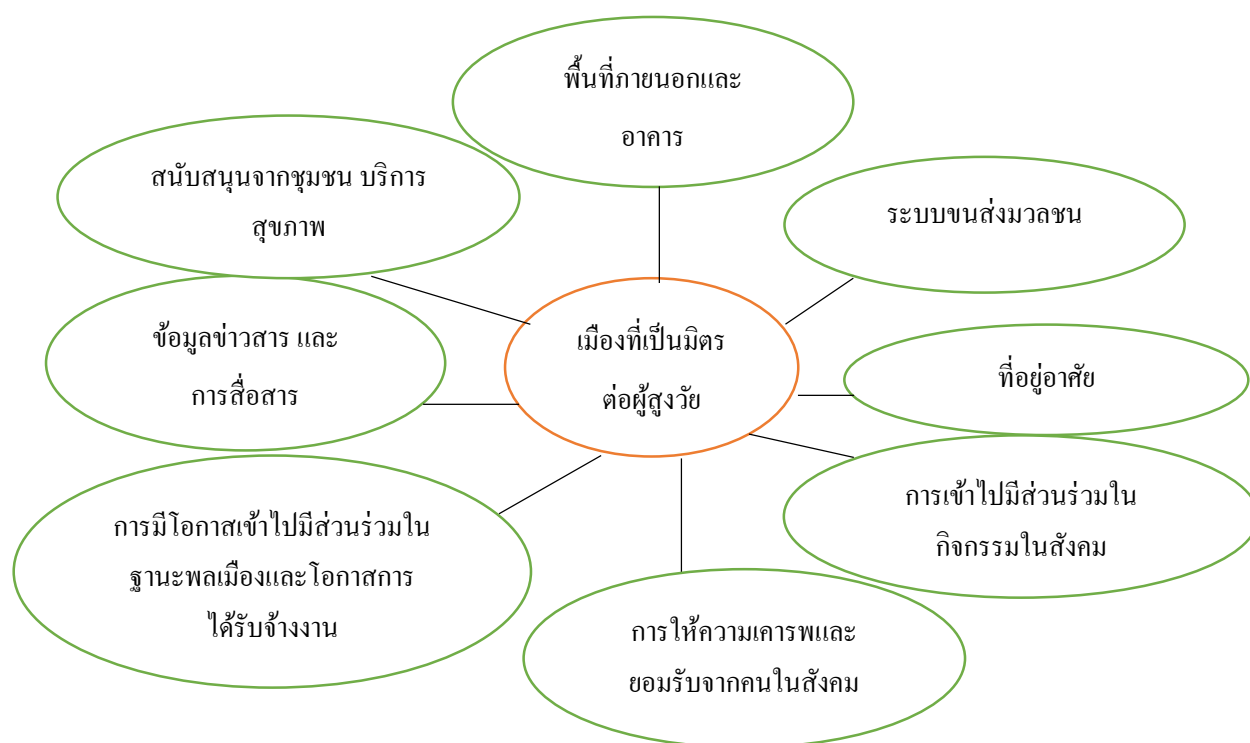
สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ระบบขนส่งมวลชน และที่อยู่อาศัยเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ส่วนสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและสุขภาพจิต คือ ความรู้สึกปลอดภัยจากการบาดเจ็บ ความปลอดภัยจากอาชญากรรม พฤติกรรมทางสุขภาพ และการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือ โอกาสการจ้างงาน การมีที่อยู่ของพลเมือง สำหรับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพมีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและสุขภาพ และปัจจัยการให้บริการทางสังคม

ประเด็นของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่

1. สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร (Outdoor Spaces and Buildings)
2. ระบบขนส่งมวลชน (Transportation)
3. ที่อยู่อาศัย (Housing)
4. การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม (Social Participation)

5. การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม (Respect and Social Inclusion)
6. การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน (Civic Participation and Employment)
7. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร (Communication and Information)
8. การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (Community Support and Health Services)

กรอบแนวทางการพัฒนาเมืองขององค์การอนามัยโลกเป็นการพัฒนาเมือง 8 ด้าน โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เกิดภาวะพลัดพิถัง (Active Ageing) หรือสภาวะที่ผู้สูงวัยมีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของสุขภาพ การมีส่วนร่วมและการรักษาความปลอดภัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย (WHO, 2007) มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพประกอบ 2.2 ประเด็นของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

1. สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร (Outdoor Spaces and Buildings) เป็นสิ่งที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยที่มีผลต่อการใช้พื้นที่ องค์การอนามัยโลกได้

อธิบายว่าเป็นความหลากหลายของลักษณะภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมของเมืองที่จะสร้างให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ โดยรูปแบบเมืองจะต้องมีความปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดี

เช่นเดียวกับการศึกษาของ ไตรรัตน์ จารุทัศน์ (2553) ได้กล่าวถึงภาพรวมของลักษณะสภาพแวดล้อมบริเวณภายนอกและอาคารว่าต่างก็มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความสามารถในการเดินทางของผู้สูงอายุ ลักษณะสำคัญๆ ของเมืองน่าอยู่และสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะเป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ได้แก่ การมีคุณภาพชีวิต ความง่ายต่อการใช้งาน การเข้าถึง และความปลอดภัย ซึ่งลักษณะของเมืองมี ดังนี้

1.1 สภาพแวดล้อมที่สวยงามและมีความสะอาด (Pleasant and Clean Environment) คือ สภาพแวดล้อมที่มีความเงียบสงบ ปราศจากสิ่งรบกวน และกลิ่นไม่พึงประสงค์ (ไตรรัตน์ จารุทัศน์, 2553 อ้างถึงใน พิรชร บุญยรัตพันธุ์, 2553) องค์การอนามัยโลก (2007) ได้รายงานไว้ว่า ความสวยงามของธรรมชาติโดยรอบของเมืองเป็นลักษณะของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เช่น เมืองที่มีพื้นที่ที่อยู่ใกล้ทะเลจะมีข้อได้เปรียบที่เป็นที่อยู่อาศัยใกล้แม่น้ำ ซึ่งผู้สูงอายุยังให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ ขณะเดียวกันผู้สูงอายุมีข้อเรียกร้องเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของเมือง เพราะมีเสียงรบกวนและกลิ่นไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้ขนาดของเมืองก็เป็นปัญหา เมื่อจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นจะทำให้ชุมชนกลายเป็นชุมชนแออัด ซึ่งยากต่อการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

1.2 ความสำคัญของพื้นที่สีเขียว (Importance of Green Spaces) เป็นคุณสมบัติที่มีการกล่าวถึงมากที่สุดของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ พื้นที่สีเขียวหรือสวนนั้นจะต้องทำให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงและใช้งานบริเวณดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ไตรรัตน์ จารุทัศน์, 2553 อ้างถึงใน พิรชร บุญยรัตพันธุ์, 2553) อย่างไรก็ตาม องค์การอนามัยโลก (2007) ได้รายงานไว้หลาย ๆ เมืองมีอุปสรรคต่อการใช้งานของผู้สูงอายุ เช่น พื้นที่สีเขียวไม่ได้รับการดูแลจนกลายเป็นที่ทิ้งขยะ และ สวนสาธารณะบางแห่งไม่มีความปลอดภัย นอกจากนี้จำเป็นจะต้องมีกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้เข้ามาใช้สวนสาธารณะร่วมกัน เช่น การปั่นจักรยาน หรือสเก็ตบอร์ด

1.3 สถานที่พัก (Somewhere to Rest) ความพร้อมของพื้นที่นั่งเล่นเป็นคุณสมบัติสำหรับเมืองผู้สูงอายุ คือ การจัดให้มีที่นั่งที่เพียงพอโดยเฉพาะในสวนสาธารณะ มีป้ายหยุดรถ และพื้นที่สาธารณะ และควรมีการจัดให้อยู่ในระยะทางที่เหมาะสม ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องยากสำหรับผู้สูงอายุในการเดินไปในบริเวณพื้นที่รอบๆ โดยไม่มีสถานที่นั่งพัก

1.4 ทางเท้าสำหรับผู้สูงอายุ (Age-Friendly Pavements) สภาพของทางเท้าที่มีผลกระทบต่อการเดินทางของผู้สูงอายุ ทางเท้าที่แคบไม่สม่ำเสมอหรือแตก มีบาทวิถีสูง มีความแออัดหรือมีสิ่งกีดขวาง (เช่น หาบเร่แผงลอย ที่จอดรถ และต้นไม้) ล้วนแต่เป็นอันตรายและ

ส่งผลต่อความสามารถในการเดินของผู้สูงอายุ ซึ่งคุณสมบัติของทางเท้าที่เป็นมิตร ได้แก่ สภาพพื้นผิวเรียบไม่ลื่นและได้ระดับ มีความกว้างเพียงพอสำหรับรถเข็นคนพิการ มีการลดบาทวิถีลงให้อยู่ในระดับเดียวกับถนน ไม่มีสิ่งกีดขวาง เช่น หาบแร่แผงลอย ที่จอดรถและต้นไม้ และการให้ความสำคัญกับการเข้าถึงทางเท้า

1.5 ทางข้ามถนนที่ปลอดภัย (Safe Pedestrian Crossings) เป็นสิ่งที่น่ากังวลและกล่าวถึงบ่อยครั้ง มีรายงานจาก องค์การอนามัยโลก (2007) ว่า หลายเมืองมีการดำเนินการปรับปรุงทางข้ามถนน ให้มีสัญญาณไฟจราจรในทางข้าม เกาะกลางถนน ทางเดินข้ามถนน และมีแถบกันลื่นบนทางเท้า, หรือการสร้างสะพานและอุโมงค์ในการข้ามถนน

1.6 ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา เมืองไม่ได้ออกแบบมาสำหรับผู้สูงอายุ ในหลายๆ เมืองมีอุปสรรคในการเข้าถึงทางกายภาพ เช่น บันไดคอนกรีตเป็นอุปสรรคต่อผู้สูงอายุ และยังขาดทางลาด คำแนะนำสำหรับการแก้ไขปัญหา คือ การให้การศึกษาโดยเฉพาะแก่นักวางผังเมืองและสถาปนิกเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุ

1.7 สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย (A Secure Environment) ความรู้สึกปลอดภัยมีผลกระทบต่อความต้องการย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชน มีความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยในเรื่องต่างๆ เช่น ไฟถนน ความรุนแรง อาชญากรรม ยาเสพติด และคนเร่ร่อนในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ากลัวสำหรับผู้สูงอายุ

1.8 ทางเดินและเส้นทางจักรยาน (Walkways and Cycle Paths) เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมสุขภาพ แต่สำหรับสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ถือเป็นสิ่งอันตราย เช่น การปั่นจักรยานเป็นอันตรายต่อผู้สูงอายุ จึงควรมีทางเดินสองทาง คือ ทางเดินหนึ่งสำหรับนักปั่นจักรยานและอีกทางเดินหนึ่งสำหรับคนเดิน เส้นทางเดินควรมีพื้นผิวเรียบและมีสัญลักษณ์ให้ผู้ดูแลสามารถเข้าถึงจุดเชื่อมต่อรถเข็น มีทางเดินในที่จอดรถและมีการตรวจสอบความปลอดภัยของคนเดินเท้า และให้เพิ่มห้องน้ำสาธารณะใกล้ทางเดิน

1.9 อาคารสำหรับผู้สูงอายุ (Age-Friendly Buildings) คุณสมบัติโดยทั่วไปที่มีความจำเป็นจะต้องมีในอาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ มีดังนี้ ลิฟท์ บันไดเลื่อน ทางลาด ความกว้างประตูและทางเดินที่พอเหมาะ บันไดที่เหมาะสมและมีราวกัน (ไม่สูงเกินไปหรือสูงชัน) พื้นกันลื่น พื้นที่พักผ่อนที่มีความสะดวกสบาย มีป้ายที่เพียงพอ และห้องน้ำสาธารณะคนพิการ

1.10 ห้องน้ำสาธารณะที่เพียงพอ (Adequate Public Toilets) ห้องน้ำมีความสะอาด ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ดี มีป้ายบอก มีห้องน้ำคนพิการ

1.11 ลูกค้ำที่เป็นผู้สูงวัย (Older Customers) การบริการลูกค้ำที่ดีเป็นลักษณะที่เป็นที่ชื่นชอบและเป็นที่ต้องการของผู้สูงวัย การให้สิทธิพิเศษสำหรับรถเข็นผู้พิการสำหรับผู้สูงวัย การให้สิทธิบริการแก่ผู้สูงวัยก่อน สิ่งที่เป็นอุปสรรคค้ำสำหรับผู้สูงวัย เช่น การรอรับบริการที่นานเกินไป ควรจัดให้บริการที่พิเศษสำหรับผู้สูงวัย เช่น การแยกการให้บริการต่างหาก มีที่นั่งรอค้ำสำหรับผู้สูงวัย และควรรอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัยและสามารถเข้าถึงได้ง่าย

2. ระบบขนส่งมวลชน (Transportation) ระบบการขนส่งรวมทั้งระบบขนส่งสาธารณะจะต้องสามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีราคาที่ไม่แพง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ค้ำคัญที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อผู้สูงวัย องค์การอนามัยโลกได้กล่าวในทศวรรษของโครงสร้างพื้นฐาน เครื่องมือและบริการสำหรับวิธีการขนส่งในเขตเมือง ไว้ดังนี้

2.1 ความพร้อม (Availability) คือ การบริการขนส่งสาธารณะจะต้องมีอยู่เกือบทุกส่วนของเมือง แม้ว่าจะไม่ได้มีอยู่ในทุกพื้นที่ก็ตาม สำหรับในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เช่น รัสเซีย มีแนวโน้มของการมีระบบการขนส่งสาธารณะที่มีการพัฒนาเป็นอย่างดีและเป็นที่น่าพึงพอใจ

2.2 ความประหยัด (Affordability) ค้ำใช้จ่ายเป็นปัจจัยค้ำคัญที่มีผลต่อการใช้งานระบบขนส่งสาธารณะของผู้สูงวัย อาจจะจัดบริการฟรีหรือให้เงินอุดหนุนการขนส่งสาธารณะสำหรับผู้สูงวัย

2.3 ความน่าเชื่อถือและความถี่ของการให้บริการ (Reliability and Frequency) เป็นลักษณะการบริการขนส่งสาธารณะที่เหมาะสมกับเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย จะต้องเป็นการบริการที่มีความน่าเชื่อถือ มีระยะเวลาการบริการที่มีความถี่หรือมีความบ่อยครั้ง

2.4 สถานที่ท่องเที่ยว (Travel Destinations) ความสามารถในการใช้ระบบขนส่งสาธารณะขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริการส่งไปยังปลายทาง เช่น ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนายังมีเส้นทางบริการขนส่งสาธารณะที่ยังไม่เพียงพอ ซึ่งมีประชาชนในหลายพื้นที่ได้อธิบายว่าเป็นเรื่องยากที่จะเดินทางไปยังอีกเมืองเพราะการเชื่อมต่อที่ไม่ดีของรถประจำทางหรือการขนส่งบริการสาธารณะแบบอื่นๆ นอกจากนี้สถานที่ท่องเที่ยวของผู้สูงวัยยังมีบริการที่ไม่ดี ยกตัวอย่างเช่น ไม่มีรถโดยสารเดินทางไปยังสถานพยาบาลและยังมีการขนส่งสาธารณะที่ยังไม่เพียงพอที่จะไปยังสวนสาธารณะ เป็นต้น

2.5 ยานพาหนะที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย (Age-Friendly Vehicles) ที่พักและการลงจากยานพาหนะเป็นประเด็นปัญหาใหญ่ ควรมีการแก้ไขระบบขนส่งสาธารณะเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึงของผู้สูงวัย เช่น มีการปรับเปลี่ยนที่นั่งในรถโดยสารให้สามารถเข้าถึงได้ และมีการ

ให้บริการสาธารณะรถโดยสารชั้นต่ำ ให้บริการเร็วขึ้น นอกจากนี้การออกแบบระบบขนส่งสาธารณะเป็นอุปสรรคต่อผู้สูงอายุ เช่น เป็นเรื่องยากสำหรับผู้สูงอายุที่จะเดินขึ้นบันไดที่สูงของรถโดยสาร และรถโดยสารไม่เหมาะสำหรับการใช้รถเข็น

2.6 บริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ (Specialized Services for Older People) ผู้สูงอายุจะมีปัญหาในการใช้บริการขนส่งสาธารณะ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเป็นพิเศษสำหรับการขนส่ง ควรมีการบริการสำหรับผู้พิการ เช่น การใช้งานในรถของผู้สูงอายุที่มีความพิการ รถเข็นจะต้องสามารถเข้าไปได้ และควรจัดการโดยสารที่ดัดแปลงมาสำหรับผู้พิการและผู้ดูแล

2.7 การให้สิทธิในที่นั่งและการเอื้อเฟื้อที่นั่งแก่ผู้โดยสาร (Priority Seating and Passenger Courtesy) ผู้โดยสารควรให้ความสำคัญสำหรับที่นั่ง และมีการเอื้อเฟื้อที่นั่งสำหรับผู้สูงอายุ

2.8 ผู้ขับรถโดยสาร (Transport Drivers) คนขับรถโดยสารควรมีอัธยาศัยดี และอำนวยความสะดวกในการใช้งานในระบบขนส่งสาธารณะ รวมถึงการแสดงความรู้สึกไม่ดีของผู้ขับขี่โดยเฉพาะที่มีต่อผู้สูงอายุ ปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ได้แก่ การขับรถประมาท และไม่เคารพกฎจราจร และการพยายามหาผลประโยชน์ของผู้ขับรถโดยสาร มีการขูดรีดผู้โดยสาร และการปรับอัตราค่าโดยสารโดยพลการ

2.9 ความปลอดภัยและความสะดวกสบาย (Safety and Comfort) เป็นการดูว่าประชาชนมีความรู้สึกปลอดภัยในการใช้ระบบสาธารณะหรือไม่ ซึ่งมีผลอย่างมากในการตั้งใจใช้บริการ

2.10 สถานที่หยุดรถและสถานีโดยสาร (Transport Stops and Stations) การออกแบบสถานที่และสภาพที่ตั้งของสถานที่หยุดรถและสถานีโดยสารก็มีความสำคัญ เช่น การให้ความสำคัญกับที่นั่งพักพิงและแสงไฟส่องสว่างในที่สถานีหยุดรถโดยสาร มีป้ายรถโดยสารประจำทางและสถานีโดยสารอยู่ในสภาพที่ดี สามารถเข้าสถานที่หยุดรถโดยสารได้อย่างสะดวกและมองเห็นได้ง่าย นอกจากนี้ควรมีการออกแบบที่เป็นมิตร เช่น มีทางลาด บันไดเลื่อน ลิฟท์ ห้องน้ำสาธารณะ และป้ายสัญลักษณ์

2.11 แท็กซี่ (Taxis) บริการของแท็กซี่เป็นตัวเลือกการขนส่งของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ บริการแท็กซี่ในบางเมืองถือว่ามีความบริการที่ไม่แพง อาจจะมีการให้ราคาพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ให้บริการแท็กซี่ควรมีน้ำใจต่อผู้สูงอายุ และให้บริการที่ดีและมีความสะดวกสบาย ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการรถแท็กซี่ เช่น ค่าใช้จ่ายและการไม่สามารถเข้าถึงของรถเข็นผู้พิการ

2.12 การขนส่งชุมชน (Community Transport) เป็นความพร้อมในการให้บริการขนส่งชุมชน (เช่น การขนส่งฟรีจากเอกชนหรือโดยความสมัครใจ) ถือว่าเป็นบริการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ อาจจะมีบริการรับส่งฟรีของศูนย์ผู้สูงอายุที่มีการนัดพบแพทย์ หรือมีอาสาสมัครขับรถและบริการรับส่งจากร้านขายของ และสามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้มีการฝึกอบรมคนขับรถที่จะให้บริการแก่ผู้สูงอายุ

2.13 ข้อมูลข่าวสาร (Information) การกล่าวถึงความสำคัญของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริการขนส่งที่เกี่ยวข้องกับวิธีการใช้บริการขนส่งและตารางเวลา ระบบขนส่งสาธารณะตารางเวลาควรมีความชัดเจน ง่ายต่อการอ่านและบ่งบอกถึงสายบริการที่มีพาหนะรองรับผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงตารางเวลาได้ง่าย (ไตรรัตน์ จารุทัศน์, 2553 อ้างถึงใน พิรธร บุญรัตพันธุ์, 2553)

2.14 เงื่อนไขการขับขี่ (Driving Conditions) การขับรถเป็นทางเลือกหนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การออกแบบมาเพื่อเป็นเมืองรองรับสำหรับรถยนต์โดยเฉพาะ อาจจะมีมาจากตัวเลือกในระบบขนส่งมีจำกัด ปัญหาและอุปสรรคในการขับขี่รถ เช่น การจราจรที่หนาแน่น สภาพถนนที่ไม่ดี อุปกรณ์จราจรที่ไม่ดี มีไฟส่องสว่างบนถนนไม่เพียงพอ มีป้ายสัญลักษณ์ไม่เพียงพอ หรือถูกบดบังหรืออยู่ในตำแหน่งที่ไม่ดีเห็นได้ไม่ชัดเจน และการไม่เคารพกฎจราจร และสภาพถนนเป็นหลุมเป็นบ่อและอยู่ในสภาพที่ไม่ดี

2.15 มารยาทที่มีต่อผู้ขับที่เป็นผู้สูงอายุ (Courtesy Towards Older Drivers) การไม่ให้ความเคารพหรือแสดงถึงความสูงวัยเป็นอุปสรรคต่อการขับรถ เช่น คนขับรถที่เป็นผู้สูงอายุถูกทำร้ายเพราะขับรถช้าเกินไป ผู้สูงอายุรู้สึกไม่ปลอดภัยขณะขับรถเนื่องจากปัญหาการมองเห็นของตนเอง และการจราจรที่คับขัน นอกจากนี้ผู้สูงอายุไม่มีความมั่นใจในการขับรถในสภาพถนนที่ขรุขระ และมีความกังวลเกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถ

2.16 ที่จอดรถ (Parking) ที่จอดรถเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ ควรอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับอาคาร และที่หยุดรับส่งรถ การให้ความสำคัญกับบริเวณที่จอดรถสำหรับคนพิการที่มีให้ของร้านค้า การมีที่จอดรถขนาดใหญ่ การมีจุดรับส่งที่ไม่เพียงพอสำหรับผู้สูงอายุ หรือที่จอดรถมีความกว้างไม่เพียงพอสำหรับรถเข็นคนพิการ

3. ที่อยู่อาศัย (Housing) ที่อยู่อาศัยจำเป็นจะต้องมีความปลอดภัยและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ในทุกภูมิภาคจะมีโครงสร้างที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบการเลือกและสถานที่ตั้ง มีการเชื่อมโยงระหว่างที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและการเข้าถึงชุมชนและบริการทางสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เป็นที่ชัดเจนว่าที่อยู่อาศัยและ

การสนับสนุนช่วยให้ผู้สูงวัยมีความสะดวกสบายและปลอดภัยในชุมชน สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมในที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัยมี ดังนี้

3.1 ราคาประหยัด (Affordability) ค่าใช้จ่ายของที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตและที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัย ราคาของที่อยู่อาศัยจะต้องมีราคาไม่แพง และค่าใช้จ่ายในการย้ายที่อยู่ก็ต้องมีราคาที่ไม่แพงด้วยเช่นกัน

3.2 การบริการที่จำเป็น (Essential Services) การให้บริการที่จำเป็นจะต้องมีให้เพียงพอและมีราคาไม่แพง เช่น การบริการสาธารณสุขไปรษณีย์พื้นฐาน

3.3 การออกแบบ (Design) การออกแบบที่อยู่อาศัยส่งผลกระทบต่อความสามารถของผู้สูงวัยในการอยู่อาศัยที่บ้านที่ทำให้เกิดความสะดวกสบาย ถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงวัย การออกแบบจะต้องสร้างจากวัสดุที่ดีและมีโครงสร้างแข็งแรง แม้กระทั่งพื้นผิวควรมิลิปท์ถ้าเป็นบ้านที่มีหลายชั้น มีห้องน้ำ ห้องครัวที่เหมาะสม มีขนาดความกว้างเพียงพอที่จะเคลื่อนไหว มีที่เก็บของ มีทางเดินและประตูที่มีขนาดใหญ่สามารถรองรับรถเข็นได้ และมีอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม อุปสรรคที่เป็นปัญหาสำหรับผู้สูงวัย เช่น ปัญหาของบันไดและพื้นไม่เรียบ ผู้สูงวัยต้องการห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัยและให้มีการออกแบบห้องครัวให้ดีขึ้น

3.4 การปรับเปลี่ยน (Modifications) การปรับเปลี่ยนบ้านหรืออพาร์ทเมนต์ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยในการอยู่อาศัยและการอยู่อย่างสะดวกสบาย การปรับเปลี่ยนที่อยู่อาศัยจะต้องมีราคาที่ไม่แพง อุปกรณ์ภายในบ้านที่ได้รับการปรับเปลี่ยนจะต้องใช้งานง่าย

3.5 การบำรุงรักษา (Maintenance) การไม่สามารถดูแลรักษาบ้านของตนเองได้ถือเป็นอุปสรรคสำหรับผู้สูงวัย ซึ่งบางครั้งค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบ้านมีค่าใช้จ่ายที่สูง

3.6 การเข้าถึงบริการ (Access to services) การให้บริการกับผู้สูงวัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้สูงวัยจะมีความผูกพันกับบ้านและไม่อยากย้ายบ้านไปไหน ดังนั้นควรมีการให้บริการและมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ใกล้ที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัย

3.7 การปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน (Community and Family Connections) สภาพแวดล้อมที่คุ้นเคยในชุมชนจะทำให้ผู้สูงวัยลังเลในการย้ายที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ผู้สูงวัยยังให้ความสำคัญกับเพื่อนบ้านใกล้เคียง เพื่อเป็นการรักษาการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชน การเปลี่ยนแปลงในชุมชนจะส่งผลกระทบต่อความรู้สึกคุ้นเคยกับคนในชุมชนผู้สูงวัยอาจจะขาดการปฏิสัมพันธ์กันเนื่องมาจากที่อยู่อาศัยเป็นตึกสูง นอกจากนี้ผู้สูงวัยยังมีความกังวลในเรื่องของการขาดปฏิสัมพันธ์กันระหว่างวัย

3.8 การเลือกที่อยู่อาศัย (Housing Options) การเลือกที่อยู่อาศัยจะต้องมีความเหมาะสมมีราคาที่ไม่แพงพร้อมใช้งานสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการ มีการให้บริการที่เหมาะสมและสะดวกสบาย ที่อยู่อาศัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต่างๆ ตัวอย่างเช่น ผู้สูงวัยที่เลือกย้ายเข้าพักบ้านที่มีขนาดเล็กหรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม อย่างไรก็ตาม ยังมีความกังวลเกี่ยวกับการไม่สามารถหาที่พักในพื้นที่ในท้องถิ่นและการไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกที่อยู่อาศัย

3.9 สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย (Living Environment) เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงวัยที่ในการมีพื้นที่ส่วนตัวและเพียงพอ สภาพที่อยู่อาศัยจะต้องไม่แออัด มีความรู้สึกละอาดสบายในการพักอาศัย จะต้องไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติ และมีการรักษาความปลอดภัยที่ดี

4. การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม (Social Participation) การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทางสังคมเป็นสิ่งที่ช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่และมีคุณภาพชีวิตที่ดี การมีส่วนร่วมในยามว่างในสังคม ในกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น ครอบครัวช่วยให้ผู้สูงวัยมีการออกกำลังกายเพื่อความเพลิดเพลิน ทำให้รู้สึกถึงความเคารพนับถือและรู้สึกมีคุณค่า ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการบูรณาการทางสังคม จากการพิจารณาขององค์การอนามัยโลกแสดงให้เห็นว่าผู้สูงวัยสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตทางสังคมที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้

องค์การอนามัยโลกรายงานว่าผู้สูงวัยที่มีส่วนร่วมในชุมชน ชอบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการในชุมชน ระหว่างวัฒนธรรมและกลุ่มอายุต่างๆ มีความกังวลในความสามารถของการใช้จ่ายและการเข้าถึงของผู้พิการ และการรับรู้กิจกรรมและสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น มีการสนับสนุนให้มีการเข้าถึงสถานที่ต่างๆ โดยเฉพาะผู้มีปัญหาทางด้านการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากขึ้นทั้งในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา

4.1 โอกาสในการเข้าถึง (Accessible Opportunities) ผู้สูงวัยได้ตระหนักถึงกิจกรรมต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน แต่จากประสบการณ์ไม่สามารถเข้าถึงกิจกรรมเหล่านี้ได้เนื่องจากความปลอดภัยในเวลากลางคืนก็เป็นหนึ่งในอุปสรรค สถานที่ต่างๆ จะต้องตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่พักอาศัย มีการขนส่งที่ดี มีทางเลือกให้ผู้สูงวัยพาผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมได้ และเวลาในการจัดกิจกรรมจะต้องมีความสะดวกในการร่วมกิจกรรมของผู้สูงวัย

4.2 การจัดกิจกรรมที่มีราคาไม่แพง (Affordable Activities) กิจกรรมจะต้องมีความเป็นอิสระและจะต้องมีราคาไม่แพง มีการอำนวยความสะดวกในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้สูงวัย

4.3 ช่วงของโอกาส (Range of Opportunities) ความหลากหลายของโอกาสที่ผู้สูงวัยสนใจในการเลือกเข้ามามีส่วนร่วม หลายกิจกรรมมีโอกาสน้อยมากสำหรับคนที่

อาศัยอยู่นอกศูนย์บริการในการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้อาจจะมีตัวเลือกให้สำหรับผู้พิการ ตารางเวลาของกิจกรรมบางครั้งทำให้ผู้สูงอายุต้องเลือกระหว่างความต้องการในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่เป็นกิจกรรมส่วนตัว และกิจกรรมที่ต้องเข้าร่วม สถานที่ทำกิจกรรมจะต้องดึงดูดความสนใจของผู้สูงอายุ มีการกำหนดกิจกรรม มีการกำหนดเป้าหมาย และการบูรณาการให้มีความหลากหลายและมีหลายทางเลือกให้แก่ผู้สูงอายุ นอกจากนี้มีการเสนอให้มีอาคารในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น มีโรงละคร ชมรมสมาคม และมหาวิทยาลัยแห่งผู้สูงอายุ (Third Age University) จัดให้ มีชมรมหมากรุก และสโมสรสำหรับผู้มีอายุมากกว่า 60 ปี มีการเรียนการสอนงานฝีมือในระดับท้องถิ่น และมีการพูดคุยและเต็นรำ

4.4 การรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดขึ้น (Awareness of Activities and Events) ผู้สูงอายุมีความต้องการในการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมและโอกาสในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี จากรายงานขององค์การอนามัยโลก พบว่า ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอมีโอกาสในการรับรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมมากกว่า

4.5 การมีส่วนร่วมในการให้กำลังใจและผู้ที่อยู่ตามลำพัง (Encouraging Participation and Addressing Isolation) การมีส่วนร่วมทางสังคมจะง่ายขึ้น ถ้าอยู่ใกล้กับที่อยู่อาศัยและมีผู้คนจำนวนมาก ศูนย์ชุมชนควรอยู่ในระยะทางที่ผู้สูงอายุสามารถเดินถึง ได้มีการนำสิ่งอำนวยความสะดวกเข้ามาใช้ในชุมชน เช่น โรงเรียน และศูนย์นันทนาการ สำหรับสมาชิกในชุมชนรวมทั้งผู้สูงอายุ

4.6 การบูรณาการตามยุคสมัย วัฒนธรรม และชุมชน (Integrating Generations Cultures and Communities) ผู้สูงอายุต้องการโอกาสในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับกลุ่มอายุอื่นๆ กิจกรรมระหว่างรุ่นถือว่าเป็นสิ่งที่น่าพอใจของการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว โอกาสเหล่านี้สามารถใช้พื้นที่ร่วมกันและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ศูนย์ผู้สูงอายุตั้งอยู่ในพื้นที่ไม่ได้ใช้งานของโรงเรียน มีศูนย์นันทนาการมีการเสนอสำหรับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนทุกวัยและระดับของความสามารถที่แตกต่างกัน หากผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมภายนอกบ้านได้ การดูโทรทัศน์เป็นเพียงสิ่งเดียวที่เป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ที่เป็นการติดต่อกับสังคม มีความจำเป็นที่จะต้องมีการบูรณาการทางเลือกสำหรับคนทุกรุ่นทุกเพศ ทุกวัย การเขียนโปรแกรมของรายการโทรทัศน์ที่ไม่ดี จะไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้สูงอายุได้ นอกจากนี้ผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม ครอบครัวยังไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคาดหวังของผู้สูงอายุที่ต้องการรับการดูแลจากลูกหลาน หรือการมีเวลาในการทำกิจกรรมระหว่างสมาชิกและผู้สูงอายุ การบูรณาการที่ดีของช่วงอายุเป็นวิธีการที่

ดีในสังคม ช่วยให้มีไม่มีการกีดกันในการเข้ามามีส่วนร่วม และทำให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างรุ่นอื่นๆ และมีการเคารพกันมากขึ้น

5. การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม (Respect and Social Inclusion) เป็นความขัดแย้งในประสบการณ์ของพฤติกรรมและทัศนคติของผู้สูงอายุ อีกด้านหนึ่งผู้สูงอายุรู้สึกว่าได้รับการยอมรับ ในขณะที่ผู้สูงอายุบางคนยังขาดความเห็นใจจากชุมชน ครอบครัว และในการให้บริการ การขัดแย้งกันนี้สามารถอธิบายได้ในแง่ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและบรรทัดฐานทางพฤติกรรม การขาดการติดต่อสื่อสารกันระหว่างรุ่น และการไม่มีความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุ เป็นที่ชัดเจนว่าการให้คำปรึกษาที่แสดงถึงความเคารพและการรวมทางสังคมของผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ วัฒนธรรม เพศ ภาวะสุขภาพ และสถานะทางเศรษฐกิจ บทบาทหน้าที่ ขอบเขตของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในสังคม พลเมือง และเชิงเศรษฐกิจของเมืองมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ของผู้สูงอายุ

5.1 พฤติกรรมการเคารพและการแสดงความสุภาพ (Respectful and Disrespectful Behavior) การแสดงพฤติกรรมของประชาชนทั่วไปในการแสดงความเคารพและการมีมารยาทต่อผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่ได้รับการยอมรับมักเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษา จากรายงานได้แสดงให้เห็นถึงความเคารพและความห่วงใยในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ เช่น การให้ผู้สูงอายุได้รับบริการที่สำคัญในสถานที่สาธารณะและธุรกิจ การเสียดสที่นั่งในรถโดยสารให้แก่ผู้สูงอายุ และการฝึกพนักงานในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุ

5.2 การเลือกปฏิบัติต่อผู้สูงอายุและความไม่รู้ (Ageism and Ignorance) ในสังคมที่ยกย่องเยาวชน และการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่เป็นที่นิยม ภาพเชิงลบที่พบบ่อยของผู้สูงอายุที่ปรากฏบ่อยครั้ง คือ มีการปฏิบัติที่ไม่สุภาพ ผู้สูงอายุถูกมองว่าไร้ประโยชน์ มีความฉลาดน้อย ตระหนี่ การเป็นภาระ ผู้สูงอายุที่มีอาการป่วยหรือผู้พิการมีแนวโน้มมีมากขึ้น พฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่สุภาพและการเลือกปฏิบัติเชื่อว่าเป็นผลมาจากความไม่รู้ว่าเป็นมารยาทอย่างหนึ่งที่ควรปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ การเติบโตของเมืองทำให้ขาดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างรุ่น และประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุ

5.3 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชากรและการศึกษาของประชาชน (Intergenerational Interactions and Public Education) มีการให้ความสำคัญของการอำนวยความสะดวกและการจัดระเบียบระหว่างรุ่น เช่น การทำงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีไว้สำหรับคนระหว่างรุ่น การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการศึกษาของเทศบาลและประวัติศาสตร์ของโรงเรียน หรือการดูแลเด็ก ในพื้นที่สาธารณะ และคนวัยหนุ่มสาวเข้ามาช่วยผู้สูงอายุด้วยความ

สมัครใจ การแก้ปัญหาที่ส่งเสริมกิจกรรมระหว่างประชากรระหว่างรุ่น เช่น การพูดคุยกับคนรุ่นใหม่ การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับผู้สูงวัยและปัญหาของการขาดการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงวัย ซึ่งควรมีการศึกษาเริ่มตั้งแต่ในระดับประถมศึกษา เพื่อให้ได้มีการเรียนรู้คุณค่าทางวัฒนธรรมและเพื่อชื่นชมผู้สูงวัย และควรมีการศึกษาทำความเข้าใจในการเสื่อมของสภาพร่างกายและความบกพร่องของร่างกายของผู้สูงวัยด้วย

5.4 สถานที่ภายในชุมชน (Place within the Community) การแสดงบทบาทของผู้สูงวัยในชุมชนที่ทำให้เกิดการเคารพและการรวมตัวกันเพื่อความเพลิดเพลิน เช่น มีการรักษาบทบาทของความเป็นผู้นำท้องถิ่นและจะมีผลต่อการตัดสินใจของประชาชน แต่บางครั้งก็ไม่เต็มใจที่จะรับฟังคำแนะนำจากผู้สูงวัย มีการรายงานว่าชุมชนไม่ได้ใช้ความคิดเห็นของผู้สูงวัยมาใช้ในการพิจารณา และแม้แต่การตัดสินใจที่เกี่ยวกับผู้สูงวัยก็ไม่ได้ปรึกษากับผู้สูงวัย การมีส่วนร่วมของผู้สูงวัยก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในชุมชน ผู้สูงวัยที่เข้ามามีส่วนร่วมบ่อยครั้งในการบริการอาสาสมัคร ซึ่งเป็นตัวอย่างของเมืองที่มีการรวมสิ่งที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในกิจกรรมของผู้สูงวัย เช่น การจัดสวน การจัดกิจกรรม หรือการพูดคุยกันที่โรงเรียนประถมศึกษา

5.5 การให้ความช่วยเหลือของชุมชน (Helpfulness of the Community) ชุมชนขนาดเล็กที่มีผู้คนอยู่เป็นเวลานานและเป็นที่ยึดกันดี จะเห็นถึงความสัมพันธ์ต่อกัน ส่วนในเมืองใหญ่ๆ จะมีสิ่งเข้ามาเป็นผลกระทบ เช่น เมืองที่มีขนาดใหญ่เกินไป จะแสดงถึงความไม่มีตัวตน เช่น คนในละแวกบ้านเดียวกันไม่มีการปฏิสัมพันธ์กัน หรือมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งยากที่จะทำความรู้จักกันได้ แต่อย่างไรก็ตามก็มีการรวมกลุ่มชุมชนเพื่อส่งเสริมให้มีการจัดการพื้นที่ใกล้เคียง เช่น การตั้งคณะกรรมการในท้องถิ่น

5.6 สถานที่ในครอบครัว (Place in the Family) การได้อยู่กับครอบครัวของผู้สูงวัยเป็นสิ่งที่ได้เปรียบ เพราะการอยู่กับครอบครัวทำให้รู้สึกได้รับความรัก การดูแล และการรักษาสุขภาพทางสังคม ผู้สูงวัยไม่ได้รับการพิจารณาจากครอบครัวเมื่อต้องมีการตัดสินใจ แต่อย่างน้อยผู้สูงวัยยังได้รับการยอมรับ

5.7 การกีดกันทางเศรษฐกิจ (Economic Exclusion) ในหลายประเทศ ผู้สูงวัยมีรายได้ค่อนข้างต่ำ และมีความยากจน ควรมีการให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ ได้รับสิทธิพิเศษ ควรมีการสนับสนุนทางเศรษฐกิจที่มีการปรับตัวให้เข้าสภาวะทางเศรษฐกิจของผู้สูงวัย

6. การมีส่วนร่วมของพลเมืองและการจ้างงาน (Civic participation and Employment) แม้ว่าผู้สูงวัยจะเกษียณอายุ แต่ผู้สูงวัยหลายๆ คนยังต้องการทำงานทั้งที่ได้ค่าจ้างและไม่ได้ค่าจ้าง ในบางพื้นที่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจเป็นตัวบีบบังคับให้ผู้สูงวัยต้องใช้จ่ายเงิน

ดังนั้นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยควรมีทางเลือกสำหรับผู้สูงวัยในการดำเนินการเพื่อผู้สูงวัยเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนผ่านการจ้างงานหรือการทำงานอาสาสมัคร และการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองผู้สูงวัยจำนวนมากยังคงมีความต้องการและความเต็มใจที่จะทำงานเป็นอาสาสมัครในชุมชน ผู้สูงวัยอยากมีโอกาสในการจ้างงาน และมีความต้องการเห็นการจ้างงานในปัจจุบันและการเป็นอาสาสมัครที่ดีเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้สูงวัย

6.1 ตัวเลือกการเป็นอาสาสมัครสำหรับผู้สูงวัย (Volunteering Options for Older People) การที่ผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยความสมัครใจและได้รับสิทธิประโยชน์มากมายจากการเป็นอาสาสมัคร จะทำให้รู้สึกว่าคุณค่า มีความกระฉับกระเฉง เป็นการรักษาสุขภาพและการติดต่อกับสังคม การทำงานอาสาสมัครเป็นสิ่งช่วยป้องกันความเหงาของผู้สูงวัย นอกจากนี้ผู้สูงวัยต้องเผชิญกับปัญหาในการต้องออกจากงานโดยความสมัครใจ และการมีข้อจำกัดทางกายภาพในงานที่ได้รับมอบหมาย

6.2 ตัวเลือกการจ้างงานที่ดีและโอกาสในการจ้างงานที่มีมากขึ้น (Better Employment Options and more Opportunities) ผู้สูงวัยมีความกระตือรือร้นและเต็มใจที่จะทำงาน แต่ผู้สูงวัยก็ยังคงต้องเผชิญกับปัญหาและการอุปสรรคในการหางานหรือสถานการณ์จ้างงาน นโยบายการเกษียณอายุมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ บางประเทศมีนโยบายการรับเงินหลังจากเกษียณอายุ และจะถูกหักเป็นการสนับสนุนรายได้ของรัฐบาลหรือเงินบำนาญ ทำให้เกิดเป็นอุปสรรคสำหรับผู้สูงวัย

6.3 ความยืดหยุ่นในการรองรับแรงงานผู้สูงวัยและอาสาสมัคร (Flexibility to Accommodate Older Workers and Volunteers) ความยืดหยุ่นในการเปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยในการทำงานและการจ่ายเงินตามความสมัครใจได้ถูกอ้างว่าเป็นวิธีการที่ดีกว่าการจัดโอกาสเพื่อให้แก่ผู้สูงวัย การมีตารางงานที่เข้มงวดและการสมัครใจทำงานได้กลายเป็นงานที่เป็นมืออาชีพเกินไป ควรมีความยืดหยุ่นและมีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้สูงวัย เช่น ความยืดหยุ่นของนายจ้างในแง่ของเวลาและการทำงานตามฤดูกาลหรือชั่วคราวและการปรับตัวตามความต้องการทางกายภาพของงาน

6.4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมือง (Encouraging Civic Participation) ผู้สูงวัยมีความสนใจและเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ของพลเมือง เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง แต่บางครั้งก็มีอุปสรรคสำหรับผู้สูงวัย เช่น การขาดระบบขนส่งไปยังที่ทำงานของเทศบาล ขาดสถานที่พักที่เป็นพื้นฐานทางกายภาพ และความกังวลในเรื่องของความปลอดภัย

6.5 การฝึกอบรม (Training) การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สูงวัยที่ขาดทักษะในการทำงาน (ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการใช้ เทคโนโลยี) ที่จำเป็นในการแข่งขันในสถานที่ทำงาน ให้มีความสามารถในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น เช่น การให้การฝึกอบรมใหม่และมีการฝึกอบรมก่อนเกษียณอายุ และการฝึกอบรมแรงงานผู้สูงวัยมุ่งเน้นไปที่การทำงานอิสระและโอกาสทางธุรกิจขนาดเล็ก

6.6 โอกาสของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Opportunities) เป็นการแนะนำให้ผู้ประกอบการสร้างโอกาสสำหรับผู้สูงวัยในการทำงานอิสระ เช่น การสนับสนุนผู้สูงวัยที่มีรายได้ต่ำ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น งานฝีมือ การจัดสวน การขายผลผลิตจากฟาร์ม การฝึกอบรมธุรกิจขนาดเล็ก และการจัดหาเงินทุนสำหรับผู้สูงวัย

6.7 คุณค่าของผู้สูงวัยที่มีส่วนร่วม (Valuing Older people's Contributions) เป็นการแสดงถึงการเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย ไม่ว่าจะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อแรงงานผู้สูงวัย เช่น การไม่แสดงความเคารพ การปฏิเสธจากนายจ้างในการที่จะจ้างงานผู้สูงวัย บางวัฒนธรรมไม่ยอมรับการทำงานหลังจากเกษียณของผู้สูงวัย มีอคติต่อผู้สูงวัย ไม่แสดงความเคารพนับถือในตัวผู้สูงวัย ซึ่งเป็นเรื่องยากสำหรับผู้สูงวัยที่จะทำงานกับคนอายุน้อยกว่าแล้วมีตำแหน่งต่ำกว่า หรือการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ผู้สูงวัยรู้สึกว่าจะต้องมีคนคอยมาช่วยเหลือ

7. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร (Communication and Information)

ข้อมูลข่าวสารควรมีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นข้อมูลที่สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัย ในประเทศที่พัฒนาแล้วข้อมูลข่าวสารจะมาจากสื่อที่มีความหลากหลายแตกต่างกันและมีความพิเศษสำหรับผู้สูงวัย ขณะที่ในประเทศกำลังพัฒนามุ่งเน้นไปที่สื่อกว้างในชุมชน ในรูปของโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ แต่ก็ยังมีความกังวลว่าข้อมูลจะหายไป การพัฒนาข้อมูลและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วมีประโยชน์ในการใช้เครื่องมือและยังคงมีการกีดกันจากสังคม โดยไม่คำนึงถึงความหลากหลายของตัวเลือกของการสื่อสารและปริมาณของข้อมูลที่มีความเป็นกลาง

7.1 การเผยแพร่ข้อมูล (Widespread Distribution) การกระจายข่าวหรือการสื่อสารต่อผู้สูงวัยไม่ว่าจะผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต อาจมีการกำหนดการจัดจำหน่ายข้อมูลข่าวสารผ่านสถานที่ต่างๆ เช่น ศูนย์ข่าวชุมชน และกระดานข่าวบริการของสาธารณะ ห้องสมุด ร้านค้า คลินิกสุขภาพ รัฐบาลและองค์กรอาสาสมัคร ข้อมูลที่เผยแพร่ออกไปจะต้องสามารถสร้างความมั่นใจได้ เช่น การมีระบบที่มีประสิทธิภาพในการกระจายข้อมูล รวมทั้งมีการกระจายข้อมูลของเทศบาลไปถึงสมาคมเพื่อผ่านไปยังผู้นำแล้วส่งต่อไปในทุกครัวเรือน

7.2 ข้อมูลมีความถูกต้องและเหมาะสม (The Right Information at the Right Time) ความหลากหลายของแหล่งที่มา ทำให้เกิดการเข้าใจผิดได้ การจัดการข้อมูลเป็นเรื่องยากและอาจมีความผิดพลาดได้ อุปสรรคที่พบบ่อย คือ การขาดการรับรู้ หรือไม่ทราบวิธีการหาข้อมูล ผลที่ได้คือ ผู้สูงวัยไม่อาจได้รับผลประโยชน์หรือบริการที่พวกเขาพึงจะได้รับ ผู้สูงวัยในประเทศกำลังพัฒนา มักจะประสบปัญหาความไม่ทันสมัยของข้อมูล ในเรื่องสำคัญๆ เช่น สุขภาพ สิทธิตามกฎหมาย สิทธิประโยชน์ การบริการ และกิจกรรมของชุมชน

7.3 ความกังวลในการสื่อสาร (Will Someone Speak to Me?) การพูดเป็นวิธีการที่ต้องการจะสื่อสาร ทั้งการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการผ่านทางครอบครัว เพื่อนๆ และผ่านทางสโมสร สมาคม การประชุมในที่สาธารณะ ศูนย์ชุมชน และสถานที่ทางศาสนสถาน การสื่อสารผ่านทางวิทยุเป็นที่นิยมมากในหลายๆ เมือง มีทั้งการออกอากาศเป็นภาษาถิ่น หรือการพูดคุยผ่านทางโทรศัพท์ในการถามคำถามกับผู้เชี่ยวชาญ หรือมีส่วนร่วมในการอภิปราย มิติของการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญมากในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล การเปลี่ยนแปลงบางอย่างส่งผลให้ไม่มีโอกาสในการจะมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นๆ เช่น การมีอาคารสูง การปิดที่ทำการไปรษณีย์ชุมชน และการทำงานของตู้อัตโนมัติของธนาคาร และบริการอื่นๆ การสื่อสารทางวาจาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงวัย ที่มีความบกพร่องทางสายตา และสำหรับผู้ที่ไม่อ่านหนังสือไม่ออก วิธีการสื่อสารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ใช้ในการเข้าถึงผู้สูงวัย คือ การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นประจำแก่ผู้สูงวัย สร้างโอกาสทางสังคมที่จะนำเสนอข้อมูลที่นำเสนอใจให้แก่ผู้สูงวัย

7.4 การออกแบบและรูปแบบที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย (Age-Friendly Formats and Design) อุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการติดต่อสื่อสารกับผู้สูงวัย คือ การได้ยีนขนาดตัวอักษรหรือข้อความ โทรศัพท์ หรือสิ่งที่มีขนาดเล็กที่ยากต่อการอ่าน ได้แก่ ฉลากสินค้าและคำแนะนำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีข้อมูลรายละเอียดในพื้นที่จำกัด การพูดที่เร็วเกินไปของวิทยุและโทรทัศน์ ภาษาที่ใช้มีความซับซ้อน มีเงื่อนไข รูปแบบที่เป็นทางการ การบริการของตู้อัตโนมัติที่มีความซับซ้อนในการทำธุรกรรม ภาพจอแสดงผลและปุ่มบน โทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีขนาดเล็ก ขณะที่ผู้ให้บริการของธนาคาร ไปรษณีย์ ที่จอดรถ และตัวต่างๆ มีคำแนะนำที่ไม่ชัดเจน สำหรับการติดตั้งที่สูงเกินไปจะเป็นอุปสรรคต่อผู้นั่งในรถเข็น

7.5 อันตรายและประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: Boon and Bane) เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมีความนิยมมากสำหรับผู้สูงวัยบางราย เพราะมีความครอบคลุมและสะดวกสบาย อย่างไรก็ตามผู้สูงวัยจำนวนมากไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้มีการเปลี่ยนแปลงของบริการในการนำเอกสารมาใช้ในเทคโนโลยี บางครั้งคอมพิวเตอร์มีราคาแพง

เกินไปสำหรับผู้สูงวัยและไม่สามารถใช้ได้ ผู้สูงวัยไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีและมีความกลัวในการที่จะเรียนรู้ ผู้สูงวัยจะต้องสามารถเข้าถึงคอมพิวเตอร์ในศูนย์ชุมชน ชมรมผู้สูงวัย และห้องสมุด การฝึกอบรมคอมพิวเตอร์จะต้องมีการดัดแปลงให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคลในการเรียนรู้ และได้เรียนรู้จากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือ

7.6 ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและส่วนบุคคล (A Personal and Collective Responsibility) เช่นเดียวกับประชาชนอื่น ประชากรผู้สูงวัยต้องมีความรับผิดชอบส่วนบุคคลเพื่อให้มีการรักษาข้อมูลใหม่โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน และเพื่อให้เกิดความพยายามในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและรับความเสี่ยงที่จะเรียนรู้ โดยรวมแล้วรัฐบาล องค์กร อาสาสมัครและภาคเอกชนจะต้องมีความรับผิดชอบสำหรับการลดอุปสรรคในการสื่อสาร อุปสรรคอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความยากจน การไม่รู้หนังสือ และความสามารถในการรับรู้ที่น้อยลง

8. การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (Community Support and Health) การบริการสุขภาพและการสนับสนุนมีความสำคัญกับการรักษาสุขภาพในชุมชน ควรมีการจัดการความพร้อมให้มีคุณภาพ และสามารถเข้าถึงได้ ผู้สูงวัยต้องการให้มีการดูแลสุขภาพพื้นฐานและการสนับสนุนรายได้ และมีค่ารักษาสุขภาพมีราคาไม่แพง มีการบริการและอุปกรณ์พื้นฐานที่จำเป็น มีการกระจายของการบริการที่ดี

8.1 การดูแลรักษาที่สามารถเข้าถึงได้ (Accessible Care) สถานที่ตั้งของศูนย์บริการทางสุขภาพจะต้องสามารถเข้าถึงบริการได้ง่าย มีการตั้งศูนย์บริการอยู่ใกล้ๆ ที่พักอาศัย มีการขนส่งที่ดี เช่น การมีระบบขนส่งสาธารณะให้เพียงพอ มีการขนส่งสำหรับคนที่มีความพิการ เป็นต้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพ มีการเข้าถึงการดูแลสุขภาพในสถานการณ์ฉุกเฉิน มีการบริการของรถพยาบาลที่เพียงพอ หรือไม่ซ้ำเกินไป โครงสร้างสถานที่ให้บริการด้านสุขภาพจะต้องปราศจากสิ่งกีดขวาง อาคารจะต้องมีความปลอดภัย มีการจัดให้มีลิฟท์ ทางลาดสำหรับผู้พิการและผู้นั่งรถเข็น อุปสรรคอีกอย่างหนึ่งคือการมีความรู้ที่ไม่เพียงพอในการเข้ามาดูแลให้บริการด้านสุขภาพ การมีประชาสัมพันธ์ที่ดี ให้ความรู้แก่ผู้สูงวัยเกี่ยวกับระบบสุขภาพ การประสานงาน และการให้บริการผ่านโทรศัพท์ในการให้ข้อมูลด้านสุขภาพ และผู้ให้บริการมีทัศนคติที่ดีของต่อสุขภาพของผู้สูงวัย

8.2 ความหลากหลายของการบริการสุขภาพ (A Wider range of Health Services) มีความหลากหลายของการบริการสุขภาพสำหรับประชากรผู้สูงวัย มีความพร้อมของรูปแบบที่แตกต่างกันของการดูแลผู้สูงวัย เช่น การบริการคลินิกสำหรับผู้สูงวัย และเตียงในโรงพยาบาล ศูนย์วัยผู้ใหญ่ การดูแลโรคสมองเสื่อม การบริการด้านสุขภาพจิต การดูแลและ

การฝึกอบรมการดูแลผู้ป่วย การฟื้นฟู อย่างไรก็ตามการบริการด้านสุขภาพที่ได้รับความสนใจมากที่สุดทั่วโลกคือการป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพ การดูแลบ้าน และการปฐมพยาบาลที่บ้าน (การดูแลระยะยาว)

8.3 การให้บริการที่ดีแก่ผู้สูงอายุ (Ageing Well Services) การขาดการบริการหรือ โปรแกรมสำหรับการป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพหรือรวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุง รายการของการบริการที่สำคัญ คือ การตรวจคัดกรองป้องกันโรค การออกกำลังกาย การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บ คำแนะนำทางโภชนาการ และการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต อาจจะมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือตนเองหรือองค์กรที่จัดกิจกรรมสำหรับการออกกำลังกายและการฟื้นฟูสมรรถภาพและการตรวจสุขภาพเป็นประจำที่บ้าน การรณรงค์การฉีดวัคซีนได้ตรงเป้าหมายและการแจกแว่นตาฟรี การขยายศูนย์ผู้สูงอายุเข้ามาในศูนย์สุขภาพของชุมชน และการสนับสนุนเงินอุดหนุนให้รีสอร์ทสุขภาพ (สปา) ให้แก่ผู้สูงอายุ

8.4 การดูแลที่บ้าน (Home Care) เป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของการสนับสนุนและบริการการดูแล เป็นการบริการการดูแลสุขภาพและดูแลในบ้านของตนเอง ปัญหาและอุปสรรคในการบริการดูแลที่บ้าน คือ ยังขาดการบริการนี้ มีองค์กรที่ไม่ดีในการให้บริการ มีกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด มีค่าใช้จ่ายสูง และค่าตอบแทนผู้ดูแลบ้านมีราคาสูง มีจำนวนหรือช่องทางการบริการน้อย (เช่น กายภาพบำบัด และการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา) หรือคุณภาพไม่ดี (เช่น การให้การดูแลที่ล่าช้าหลังจากออกจากโรงพยาบาล และมักจะได้รับการดูแลโดยคนคนเดียว) การจัดการกับค่าใช้จ่าย เช่น การจ่ายผ่านความคุ้มครองการประกัน หรือการใช้บริการของแม่บ้านทำความสะอาด

8.5 สิ่งอำนวยความสะดวกในที่อยู่อาศัยสำหรับบุคคลที่ไม่สามารถอาศัยอยู่ที่บ้านได้ (Residential Facilities for People Unable to Live at Home) มีความกังวลเกี่ยวกับการขาดตัวเลือกที่เพียงพอและค่าใช้จ่ายที่แพงในการดูแลผู้สูงอายุที่ไม่สามารถอาศัยอยู่ในบ้านของตนเองได้ สถานพยาบาลจะต้องตั้งอยู่ใจกลางเมืองหรือมีการเข้าถึงได้ง่าย มีความปลอดภัย การดูแลที่ได้มาตรฐานในบ้านสำหรับผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน และมีบุคลากรที่เพียงพอ

8.6 เครือข่ายการให้บริการชุมชน (A Network of Community Services) ขอบเขตของการบริการชุมชนมีวิธีการที่แตกต่างกันไป อาจจะมีการส่งมอบบริการทางสังคม หรือได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล หรือมีการบริการสนับสนุนโดยใช้ครอบครัว สถาบันทางศาสนา องค์กรการกุศลหรือกลุ่มชุมชน เช่น มีการขึ้นชมร้านอาหารในการบริการที่มีอาหารราคาถูกสำหรับประชากรผู้สูงอายุ การให้เงินบำนาญและสิทธิอื่นๆ และระบบสำหรับการคัดกรองผู้รับเหมาและบริการซ่อมบำรุง เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย ศูนย์ชุมชนและศูนย์สำหรับ

ผู้สูงวัยได้รับการชื่นชมว่าเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการให้บริการทางสังคมเนื่องจากมีความสะดวก มีความคุ้นเคยและการเข้าถึง อุปสรรคที่เป็นปัญหาบ่อยและมีความรุนแรงในภูมิภาคที่มีการพัฒนาน้อย คือ การมีบริการที่ไม่เพียงพอ มีค่าใช้จ่ายที่สูงเกินไป ยากที่จะเข้าถึงบริการ หรือมีคุณภาพที่ไม่ดี เช่นเดียวกับการให้บริการด้านสุขภาพ มีการให้ข้อมูลที่ไม่ดีหรือวิธีการที่เข้าถึงได้ การขาดการประสานงานระหว่างการบริการ

8.7 ความต้องการอาสาสมัคร (Volunteers Wanted) เพื่อความสอดคล้องและเพื่อความจำเป็นในการช่วยเติมเต็มในช่องว่างในด้านสุขภาพและการบริการสังคม ซึ่งอาสาสมัครมีความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือผู้สูงวัยในคลินิกและโรงพยาบาล เช่นเดียวกับการให้บริการทางสังคมและการดูแลที่บ้าน ในการขนส่งสำหรับการไปซื้อของและการนัดหมาย หรือการนำสัตว์เลี้ยงไปเดินเล่นของผู้สูงวัยที่ไม่สามารถทำสิ่งนั้นได้ด้วยตัวเอง เครือข่ายความสมัครใจที่เข้มแข็งจะง่ายต่อการระดมการจัดตั้งในชุมชน

8.8 ประเด็นอื่นๆ (Other Issues) มีความกังวลอยู่ในสองเรื่อง คือ การเติบโตของเมือง บัญชีของผู้สูงวัยในสถานการณ์ฉุกเฉินและการมีพื้นที่สุสาน แม้ว่าปัญหาเหล่านี้จะไม่ค่อยได้กล่าวถึง แต่มีความสำคัญในการขยายตัวของเมือง ในกรณีฉุกเฉิน เช่น การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติและเกิดความขัดแย้ง จะต้องมียุทธศาสตร์ที่คอยให้ความช่วยเหลือในช่วงเกิดภัยพิบัติ และควรมีการพัฒนาแผนฉุกเฉินสำหรับผู้สูงวัยด้วย เช่น แผนการรับมือกับภัยพิบัติต่างๆ เนื่องจากภาคใต้มีพื้นที่ล้อมรอบด้วยทะเลทั้งสองด้านทั้งทะเลอันดามัน และอ่าวไทย ทำให้ภาคใต้เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องเตรียมพร้อมรับมือทั้งในเรื่องของการจัดเตรียมแผนแม่บทในการบรรเทาสาธารณภัยจากภัยพิบัติ การเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สูงวัยก่อนเกิดภัยพิบัติ เช่น การอบรมให้ความรู้ การรู้จักวิธีการปฏิบัติตนยามเกิดภัยพิบัติ การซ้อมอพยพมีการระบุสถานที่และเตรียมสถานที่สำหรับอพยพ และบทบาทในการให้ความช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555) เช่นเดียวกับคู่มือการคุ้มครองชีวิตผู้สูงอายุ (และทุกคน) ล่วงหน้า ในสถานการณ์ที่มีภัยพิบัติของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (ม.ป.ป.) ที่ได้จัดทำคู่มือขึ้นมาเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน และนำไปปฏิบัติเพื่อดูแลผู้สูงวัยในสถานการณ์ที่เกิดภัยพิบัติ ทั้งในการเตรียมการล่วงหน้า กำหนดสถานที่ปลอดภัย เช่น โรงเรียน วัด หรือที่ดินสาธารณะ เพื่อตั้งเป็นศูนย์พักพิง รวมทั้งมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและดูแลผู้สูงวัย ประสานงานการนำส่งผู้สูงวัยไปยังโรงพยาบาล การคำนวณสถานการณ์ล่วงหน้าเพื่อใช้ในการแจ้งเตือน ให้การคุ้มครองทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ปรับระบบบริหารในการ

จัดการทรัพยากรในการดำเนินงาน กำหนดเทศบัญญัติเพื่อใช้เป็นแนวทาง และมีการประชาสัมพันธ์ในด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภัยพิบัติ

กล่าวโดยสรุป เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในกรอบขององค์การอนามัยโลก เป็นเมืองที่ได้รับการพัฒนามาเพื่อรองรับการเพิ่มจำนวนประชากรของผู้สูงอายุ เพื่อให้ประเทศต่างๆ ได้มีการนำไปพัฒนาเมืองตามโครงการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลก ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่ใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ดังต่อไปนี้ สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ระบบขนส่งมวลชน ที่อยู่อาศัย การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยที่จำเป็นในการนำมาพัฒนาสภาพแวดล้อมโดยรอบให้รองรับต่อการดำเนินชีวิต มีความปลอดภัย และได้มาตรฐาน เพื่อรองรับการใช้งานของผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มพิเศษทางสังคมที่จำเป็นจะต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่า สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งได้นำแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (WHO) มาใช้เป็นแนวคิดหลักในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

2.4 แนวคิดการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design)

การออกแบบเพื่อทุกคน หรือ Universal Design หมายถึง การออกแบบเพื่อทุกคนและทุกสภาพร่างกายให้สามารถใช้งานและเข้าถึงได้ โดยการออกแบบจะต้องได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก นอกจากนี้หลักการออกแบบจะเป็นการช่วยสนับสนุนให้เกิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน ในสังคม (สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร, 2556) เช่นเดียวกับ ชุมเขต แสวงเจริญ (2556) ได้กล่าวถึงการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) เป็นการออกแบบสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งสิ่งของเครื่องใช้ ออกแบบโดยให้ใช้งานสะดวก ปลอดภัย ออกแบบมาเพื่อทุกคน ไม่มีการดัดแปลงพิเศษเฉพาะเจาะจงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

แนวคิดการออกแบบเพื่อทุกคน มีจุดเริ่มต้นมาจากความต้องการออกแบบเพื่อคนพิการของ เซลวิน โกลด์สมิธ (Selwyn Goldsmith) เป็นแนวคิดในการออกแบบเพื่อให้นักพิการสามารถเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ได้ ผลงานที่ได้รับการยกย่อง คือ ทางลาดบนถนน ซึ่งได้กลายมาเป็นมาตรฐานให้กับทั่วโลก แนวคิดนี้ได้นำมาใช้ครั้งแรกโดยสหรัฐอเมริกา และใน ปี พ.ศ. 2533 (ค.ศ. 1990) สมาคมมาตรฐานแห่งชาติของสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายคนพิการ แต่ยังไม่ครอบคลุมกับสินค้าและบริการทุกประเภท โรนัลด์ แอล เมซ จึงได้เสนอแนวคิดการออกแบบเพื่อทุกคน เพื่อเป็นการอธิบายถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและใช้งานได้ทุกคน

ต่อมาองค์การสหประชาชาติได้นำมาเป็นแนวคิดสากลเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมให้มีความเสมอภาค ประเทศที่นำไปใช้จนประสบความสำเร็จ คือ ประเทศที่มีผู้พิการและผู้สูงวัยจำนวนมาก อย่างเช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น แต่สำหรับประเทศไทย แนวคิดนี้ยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก

หลักการสำคัญของการออกแบบเพื่อทุกคน เป็นการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก หรือการจัดระเบียบสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เป็นตามหลักสากลซึ่งมีหลักการสำคัญ 7 ประการ ดังนี้ (สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร, 2556)

1. มีความเท่าเทียมกันในการใช้ประโยชน์ (Equitable Use) เป็นการออกแบบที่ออกแบบมาเพื่อคนทุกเพศ ทุกวัย สามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติ

2. มีความยืดหยุ่นในการใช้งาน (Flexible in Use) เป็นการออกแบบที่สามารถรองรับความแตกต่างของบุคคลให้สามารถใช้งานได้หลากหลายและยืดหยุ่นต่อการใช้งานทั้งผู้ที่มีความถนัดมือซ้ายและมือขวา หรือสามารถปรับรูปแบบตามความสูงของผู้ใช้งานได้

3. ใช้งานสะดวกปลอดภัยสวยงาม (Simple and Intuitive Use) จะต้องเป็นการออกแบบที่ทุกคนสามารถเข้าใจได้ง่าย โดยไม่ต้องคำนึงถึงความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ หรือภาษาต่างๆ ควรมีลักษณะเรียบง่ายและเข้าใจได้ดี เช่น มีภาพหรือคำอธิบายที่เหมาะสมกับคนทุกประเภท หรือไม่ก็อาจจะทำเป็นสัญลักษณ์สากลเพื่อสื่อสารให้เกิดการทำความเข้าใจได้ง่าย

4. สื่อความหมายเป็นที่เข้าใจ (Perceptible Information) ควรมีการออกแบบที่สามารถสื่อสารข้อมูลที่เป็นกับผู้ใช้งานได้ ควรมีสัญลักษณ์เพื่อสื่อให้เข้าใจได้ง่าย การใช้พื้นผิวต่างสัมผัส หรือสีสันที่ตัดกับสภาพแวดล้อมโดยรอบและการมีสื่อที่หลากหลาย (เช่น มีทั้งสัญลักษณ์ อักษรเบลล์ สัญลักษณ์เสียงประกอบกัน เป็นต้น (ชุมเขต แสงเจริญ, 2556)

5. การออกแบบที่ป้องกันความผิดพลาดได้ (Tolerance for Error) การออกแบบจะต้องมีการออกแบบเพื่อลดและป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ซึ่งอาจจะมี การออกแบบให้มีการเตือนหรือมีระบบที่ใช้ในการป้องกันอันตรายหากมีการใช้ผิดพลาด

6. ช่วยผ่อนแรงได้ (Low Physical Effort) การออกแบบควรสะดวกต่อการใช้งาน ไม่ต้องออกแรงมาก หรือต้องใช้ความพยายามหลายครั้ง และควรเปิด-ปิดได้ง่าย เช่น ไขที่เปิดก๊อก น้ำแบบขกขึ้น-กดลง แทนการใช้มือขันก๊อกแบบเป็นเกลียว

7. มีพื้นที่และขนาดที่เหมาะสมในการเข้าถึงและใช้ได้ (Size and Space for Approach and Use) การออกแบบควรคำนึงถึงความกว้าง ขนาด และพื้นที่ว่างในการใช้งานเพื่อทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

สำหรับประโยชน์ของการออกแบบเพื่อทุกคน มีประโยชน์ต่อทั้งทุกคนในสังคม คนพิการ ผู้สูงวัย และด้านทัศนียภาพ เช่น ทำให้การดำเนินชีวิตของทุกคนในสังคมมีความ สะดวกสบายมากขึ้น มีการเสริมสร้างความปลอดภัยและลดอันตรายจากการเกิดอุบัติเหตุ สามารถ ทำให้ผู้พิการและผู้สูงวัยสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง มีจิตใจที่เข้มแข็ง และยังเป็นการจัดระเบียบของบ้านเมืองให้มีความเรียบร้อยและสวยงาม ปลอดภัย ซึ่งเหมาะกับสถานการณ์ที่ในหลายๆ ประเทศกำลังประสบปัญหาของการเพิ่มจำนวนของผู้พิการ และผู้สูงวัยเพิ่มมากขึ้นให้ทุกคนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเสมอภาค เท่าเทียม และไม่มีการ แแบ่งแยกกัน

การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น (สำนักงาน โยธา กรุงเทพมหานคร, 2556) ที่ควรมีการปรับเปลี่ยนสามารถจัดเป็นหมวดได้ดังนี้

1. หมวดพื้นที่สาธารณะ พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่รวมของคนทุกคนในการทำ กิจกรรมต่างๆ ควรมีการออกแบบให้สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและมีความปลอดภัย ไม่ว่าจะ เป็นใน โรงพยาบาล โรงเรียน สถานที่ราชการ อาคาร สำนักงาน ตลอดจนสวนสาธารณะ ควรมี แนวทางในการออกแบบในสิ่งเหล่านี้เพื่อรองรับการใช้งานของทุกคน เช่น ทางเข้าอาคารและพื้นที่ หน้าทางเข้า มีทางลาด มีป้ายสัญลักษณ์ พื้นผิวต่างสัมผัส บันได ห้องน้ำสาธารณะ อุปกรณ์และ สัญญาณเตือนภัย การออกแบบอุปกรณ์ในห้องน้ำ พื้นที่หนีภัย มีที่จอดรถ

2. หมวดที่อยู่อาศัย การออกแบบจะต้องมีการออกแบบให้ถูกตามหลักสากลเพื่อ ช่วยให้สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งผู้พิการและผู้สูงวัย สามารถอาศัยอย่างมีความสุข สะดวก และ ปลอดภัยได้ ซึ่งมีแนวทางในการปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ ภายในที่อยู่อาศัย ดังนี้ ประตู บันไดบ้านหรือ ห้องพัก ห้องนอน ห้องครัว ห้องน้ำทั้งในส่วนของการอาบน้ำ อ่างล้างหน้า และโถส้วม สวิตช์ไฟ และปลั๊กไฟฟ้า มีอุปกรณ์และสัญญาณเตือนภัย มีห้องพักสำหรับคนพิการ ทางเดินภายในอาคารที่มี ผู้พักอาศัยร่วมกัน และการจัดวางสิ่งของหรือสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณทางเดินในอาคาร

3. หมวดพื้นที่การค้า พื้นที่การค้าหรือตลาดสดทั่วไป เป็นศูนย์รวมสินค้า นานาชนิด ทั้งยังเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ทุกคน สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขจึงเป็นสิ่งสมควรอย่างยิ่ง ซึ่งมีสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นต้องได้รับ การออกแบบ ดังนี้ ทางเข้าและประตูห้างสรรพสินค้า ห้องน้ำสำหรับคนพิการ อุปกรณ์ในห้องน้ำ เช่น ที่เปลี่ยนผ้าอ้อม อ่างล้างมือ โถส้วม โถปัสสาวะชาย และสัญญาณเตือนเหตุฉุกเฉินภายใน ห้องน้ำ ทางสัญจรภายในพื้นที่การค้าจะต้องเดินได้สะดวก และมีลิฟต์โดยสาร

4. หมวดพื้นที่สัญจร ปัจจุบันการเดินทางได้กลายเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตของทุกคน ไม่เว้นแต่ผู้พิการ และผู้สูงวัย แต่บุคคลเหล่านี้ประสบกับปัญหาในการเดินทางทั้งบนทางเท้าและ

ถนน เนื่องจากอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการช่วยเหลือต่างๆ ไม่ได้ออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกบนเส้นทางสัญจรที่ถูกต้องตามหลักสากล หรือ Universal Design จึงจำเป็นในการออกแบบสิ่งเหล่านี้เพื่อให้รองรับกับทุกคน ดังนี้ ทางเท้าหรือทางสัญจร ทางลาดขอบถนน ทางลาดบริเวณมุมถนน ทางสำหรับคนเดินข้ามถนน การจัดวางสิ่งกีดขวาง เสาไฟฟ้า ตู้ไปรษณีย์ พื้นผิวต่างสัมผัสบนทางเท้า พื้นที่ได้สะพานลอย ตู้โทรศัพท์สาธารณะและตู้บริการเงินค่านสำหรับ ผู้พิการ ที่จอดรถจักรยาน การออกแบบขนส่งมวลชน รถเมล์โดยสาร รถโดยสาร (รถแท็กซี่หรือ รถตู้) และรถไฟ

เช่นเดียวกับคู่มือปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม การออกแบบสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทุกคน (Universal Design Code of Practice) ฉบับพ.ศ. 2552 ที่เป็นคู่มือในการปฏิบัติวิชาชีพสำหรับการออกแบบเพื่อทุกคน(Universal Design Code of Practice) ได้เสนอแนวทางมาตรฐานในการออกแบบเพื่อทุกคนที่เหมาะสมกับประเทศไทย เพื่อสามารถนำมาใช้ในการออกแบบสิ่งก่อสร้างเพื่อให้รองรับต่อทั้งเด็ก ผู้หญิง ผู้พิการ และผู้สูงอายุ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวข้องที่จำเป็นต้องได้รับเปลี่ยนแปลงดังนี้ (เจษฎา ชัยเจริญ, 2555) ดังนี้ 1) ราวจับ 2) ทางเข้าอาคาร 3) ประตู 4) หน้าต่าง 5) ทางเดิน และทางเชื่อม 6) ห้องน้ำ ห้องส้วม

การออกแบบเพื่อทุกคน หรือ Universal Design เป็นการออกแบบที่ช่วยให้ทุกคนสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความเสมอภาค เท่าเทียม มีความสะดวกสบายจากสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เป็นไปตามหลักของสากล เพื่อให้การพัฒนาเมืองเป็นไปแบบยั่งยืนและรองรับคนทุกวัย

2.5 แนวคิดการให้ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในที่เดิม (Aging-in-Place)

แนวคิดการให้ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในที่เดิม (Aging-in-Place) เป็นแนวคิดในการจัดบริการและการให้ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในบริเวณเดิม เห็นได้จากตัวอย่างของผู้สูงอายุร้อยละ 90 มีความต้องการอาศัยอยู่ในที่เดิม จะทำให้สามารถฟื้นตัวได้เร็วขึ้น เนื่องมาจากความรู้สึกทางจิตใจที่รู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ผู้สูงอายุบางคนปฏิเสธการไปรับการรักษาพยาบาลนอกสถานที่เพราะไม่ต้องการย้ายออกไปที่เดิม ซึ่งเป็นปัญหาที่มักกระทบจิตใจเพราะกลัวการถูกละเลย ขาดความมั่นใจ และยังมีกังวลเรื่องการเงิน การดูแลที่พักอาศัย การดูแลสุขภาพ ความปลอดภัย นอกจากนี้ยังมีปัญหาทางด้านร่างกาย เช่น การมองเห็น การสูญเสียความทรงจำ แนวคิดนี้จึงมีความสำคัญในการเรียนรู้ทางด้านพฤติกรรม สุขภาพจิต การรู้สึกรับคุณค่า การมีส่วนร่วมทางสังคม การให้บริการทางการแพทย์ และการสนับสนุนของครอบครัว (ระวี สัจจโสภณ, 2555)

แนวคิดการให้ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในที่เดิมเป็นการบูรณาการในการหาหนทางที่ดีที่สุดที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุให้มีความสุข และมีความพึงพอใจ ในการดำเนินชีวิตอยู่ในพื้นที่เดิม และ

สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลวัยอื่นๆ ได้ โดยมีการจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความเหมาะสม เพื่อเป็นระบบสวัสดิการที่เอื้อแก่ผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดเพื่อไม่ทำให้ผู้สูงวัยรู้สึกกังวล และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับชุมชนได้ (ระวี สัจจโสภณ, 2555)

แนวคิดการให้ผู้สูงวัยอาศัยอยู่ในที่เดิม (Aging-in-Place) เป็นแนวคิดที่เน้นการจัดบริการต่างๆ ให้มีความเหมาะสมและสะดวกสบายต่อผู้สูงวัย สามารถเข้ารับบริการได้โดยผู้สูงวัยไม่จำเป็นต้องย้ายหรือพักนอกที่อยู่อาศัย เพื่อเป็นการรักษาความรู้สึทางจิตใจของผู้สูงวัยให้รู้สึกอบอุ่น และมีความมั่นใจเหมือนอยู่บ้าน

2.6 แนวคิดเมืองแห่งสุขภาพ (Healthy Cities)

แนวคิดการสร้างเมืองสุขภาพได้รับอิทธิพลมาจากการพัฒนาแนวคิดให้มีความสำคัญกับปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ จนก่อให้เกิดปัญหาในด้านกายภาพ ได้แก่ น้ำ อากาศเป็นพิษ ปัญหาเกี่ยวกับคน เช่น ปัญหาสุขภาพจิต สุขภาพร่างกายเสื่อมโทรม ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เช่น ที่อยู่อาศัยแออัด จนมีความพยายามสร้างเมืองแห่งสุขภาพ โดยเริ่มอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1974 โดยองค์การอนามัยโลก มีการประชุมที่เมืองโตรอนโต ประเทศแคนาดา ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการรักษาสุขภาพ เช่น ที่อยู่อาศัย สถานที่ทำงาน โรงเรียน โรงพยาบาล ตลาด ร้านค้า ฯลฯ จะต้องได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสังคม (อาคม ใจแก้ว, 2551 อ้างถึงใน พิรชร บุญยรัตพันธุ์, 2553)

นอกจากนี้ ไตรรัตน์ จารุทัศน์ (2553) ได้อ้างถึงนิยามของเมืองแห่งสุขภาพจาก McKeon ไว้ว่า เป็นเมืองที่มีขนาดครอบครัวขนาดเล็ก มีอาหารที่เพียงพอในชุมชน มีสิ่งแวดล้อมที่สะอาดน่าอยู่ มีการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กล่าวถึงเมืองแห่งสุขภาพ ไว้ว่า ชุมชนทั้งในเขตเมืองและชนบทที่มีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี มีการเอื้ออาทร มีความเข้มแข็ง มีความสะดวกสบาย มีความปลอดภัย ระบบเศรษฐกิจมีความมั่นคง มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของเมือง

โครงการเมืองนำอยู่ของสำนักงานองค์การอนามัยโลกภาคพื้นยุโรปได้กำหนดคุณลักษณะ ของการเป็นเมืองนำอยู่ไว้ 11 ประการ ดังนี้ (World Health Organization Regional Office for Europe, 1997 อ้างถึงใน พิรชร บุญยรัตพันธุ์, 2553)

1. การมีสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและที่อยู่อาศัยที่สะอาดและมีความปลอดภัย
2. ระบบนิเวศ มีความสมดุล และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. ชุมชนเข้มแข็ง มีการช่วยเหลือเกื้อหนุนกัน ไม่มีการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน
4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต

5. ประชาชนจะต้องได้รับการตอบสนองปัจจัยพื้นฐานของชีวิต ได้แก่ น้ำ อาหาร ที่อยู่อาศัย ความปลอดภัย การมีรายได้ และการมีงานทำ

6. การเข้าถึงประสบการณ์และทรัพยากร ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ ประสานงาน และการติดต่อสื่อสาร

7. เมืองมีการพัฒนารูปแบบระบบเศรษฐกิจ และนวัตกรรมอยู่เสมอ

8. มีการส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิต ของบุคคลและชุมชน

9. มีรูปแบบการพัฒนาที่กลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชน และมีการกำหนดคุณลักษณะของเมือง

10. การบริการสาธารณะสุข ทุกคนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะสุข และการรักษาพยาบาลที่เหมาะสม

11. ประชาชนมีสถานะสุขภาพในระดับดี มีอัตราการเจ็บป่วยในระดับต่ำ

นอกจากนี้ยังมีดัชนีชี้วัดความเป็นเมืองน่าอยู่ (World Health Organization: WHO, 2007 อ้างถึงใน ไตรรัตน์ จารุทัศน์ 2553) 1. ตัวชี้วัดทางด้านสุขภาพกาย (Physical Health Indicators) 2. ตัวชี้วัดทางด้านสุขภาพจิต (Emotional Health Indicators) 3. ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Indicators) และ 4. ตัวชี้วัดทางด้านคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสภาพความเป็นอยู่ (Prosperity Indicators)

เมืองแห่งสุขภาพเป็นแนวคิดที่พัฒนามาเพื่อใช้ปรับแก้ในปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดปัญหาในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อม และปัญหาเกี่ยวกับคน จึงมีความพยายามในการสร้างเมืองให้มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดและน่าอยู่ โดยการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคต่างๆ มีความปลอดภัย และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้คนในสังคมอยู่ได้อย่างปกติสุข

กล่าวโดยสรุป ผู้สูงวัยเป็นบุคคลที่มีการเสื่อมสภาพของร่างกาย การที่ผู้สูงวัยจะสามารถดำเนินชีวิตให้ปกติสุขได้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการ ความเคลื่อนไหวได้อย่างเหมาะสม การพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจึงเป็นทางออกที่ดีในการรองรับต่อการดำเนินชีวิตตามปกติของผู้สูงวัย ให้มีความปลอดภัย สามารถเข้าถึง และใช้งานได้ง่าย มีความสะดวกสบาย มีการเอื้อระบบต่างๆ ให้รองรับต่อผู้สูงวัย ทั้ง การขนส่ง การบริการทางสุขภาพ การติดต่อสื่อสาร โดยเป็นสังคมที่ยอมรับการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้สูงวัย ทั้งผ่านการจ้างงาน ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัยก็ควรได้รับการปรับปรุง หรือมีค่าใช้จ่ายในเรื่องของที่อยู่อาศัยให้น้อยที่สุด โดยการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยมีแนวคิด

หลายๆ แนวคิดที่ได้คำนึงถึงการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เช่น 1) แนวคิดการจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ 2) แนวคิดการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อการมีชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ซึ่งทั้งสองแนวคิดมีความสอดคล้องกัน คือ การจัดการสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัวให้รองรับและเอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อการมีชีวิตที่ดี 3) แนวคิดการให้ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในที่เดิม เป็นแนวคิดที่เห็นควรให้ผู้สูงอายุอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือชุมชนเดิม และส่งเสริมให้มีการพัฒนาและปรับปรุงเมืองให้รองรับต่อผู้สูงอายุซึ่งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือรอบกวนการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุให้น้อยที่สุด 4) แนวคิดเมืองสุขภาพดีเป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาเพื่อพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่และสะอาด ปราศจากโรคทุกคนในเมืองมีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังมี 5) แนวคิดการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ และ 6) แนวคิดการออกแบบมาเพื่อทุกคน ไม่เพียงแต่เป็นการออกแบบมาเพื่อรองรับการใช้งานของผู้สูงอายุแต่เป็นการออกแบบมาเพื่อรองรับการใช้งานของคนทุกเพศทุกวัย ให้ใช้งานได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน แต่แนวคิดการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุเป็นแนวคิดที่ออกแบบมาโดยมีจุดประสงค์ในการพัฒนาเมืองให้รองรับต่อผู้สูงอายุโดยเฉพาะแนวคิดขององค์การอนามัยโลก ที่ได้ทำโครงการนี้ขึ้นให้ประเทศต่างๆ ได้นำไปใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ การศึกษาวิจัยนี้ได้้นำแนวคิดนี้มาใช้เป็นแนวคิดหลักในการนำมาศึกษาการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ โดยเป็นหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการนำมาใช้ในการพัฒนาเมืองให้รองรับและเป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน สามารถรับรู้ถึงปัญหา อุปสรรค โอกาส และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้มากที่สุด

3. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทการจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองหนึ่งของรัฐ เป็นการปกครองที่เปิดโอกาสให้แก่ประชาชน เพราะเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน ทราบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสามารถพัฒนาเมืองได้ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมภายในท้องถิ่น เป็นการแบ่งเบาภาระของภาครัฐ ให้ตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่น การจัดการบริการมีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (ชิติพร คำแก่น, 2550) และเป็นการปกครองที่มีการกระจายอำนาจ

ปกครอง เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของภาครัฐทั้งด้านของการเงิน บุคคล และเวลาเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วและตรงความต้องการ

3.1.1 ประวัติและความเป็นมาของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตกและชนชั้นสูงของไทยที่มีอำนาจในการปกครองประเทศ เริ่มจากการตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพขึ้นในปี พ.ศ. 2440 ภายใต้พระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพ พ.ศ. 116 แต่การจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพไม่เป็นไปตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2448 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ดำเนินเสนาบดีว่าตลาดทำเงิน ตำบลท่าฉลอม เมืองสมุทรสาคร ไม่มีความเป็นระเบียบ และสกปรก จึงทำให้เกิดการพัฒนาเมืองด้วยการร่วมกันของข้าราชการและประชาชนในพื้นที่ช่วยกันเรียกรายเงินเพื่อดูแลและจัดการเมือง จากนั้นจึงได้มีการจัดตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอม เมืองสมุทรสาคร การปกครองรูปแบบสุขาภิบาลมิใช่มาจนถึงสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ยกเลิกสุขาภิบาลตำบลและจัดตั้งสุขาภิบาลท้องถิ่นขึ้นแทน ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ริเริ่มปรับปรุงระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น ทรงเห็นว่าการปกครองในรูปแบบเทศบาลมีความเหมาะสม แต่กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ประกาศใช้จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเป็นไปตามหลักสากล คณะราษฎรได้มีนโยบายในการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชน และเห็นว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของเทศบาลมีความเหมาะสมจึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ได้แบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ประเภท คือเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร และในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ที่ยังคงใช้จนถึงปัจจุบันและมีการเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมกับกาลสมัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 ขึ้นเพื่อแยกสภาจังหวัดออกจากเทศบาล และจากนั้นได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2498 ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดูแลพื้นที่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลภายในจังหวัดหนึ่งๆ (วิชชุกร นาถชน , 2550)

จะเห็นได้ว่าประวัติความเป็นมาของการปกครองส่วนท้องถิ่นเริ่มมาจากระบบขุนนางที่ต้องการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นได้มีโอกาสปกครองตนเอง นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลแล้วยังหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบอื่นอีก คือ องค์การบริหารส่วนตำบล กทม. และเมืองพัทยา

3.1.2 ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้แก่ประชาชนในการดำเนินการปกครองตนเอง ให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ในการบริหารงาน (ชмыพร ชมกุล, 2552) มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจประชาธิปไตยของรัฐ (William A. Robson อ้างถึงใน ชмыพร ชมกุล, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย หิรัญโต (อ้างถึงในกิตติคมน์ สงเอียด, 2552) ได้นิยามว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลได้มอบอำนาจให้แก่ประชาชนในการปกครองและดำเนินกิจกรรมบางอย่างได้ด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการ โดยผ่านทางเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการเลือกตั้งมาบางส่วนหรือทั้งหมด การบริหารงานมีความเป็นอิสระ ซึ่งหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ชмыพร ชมกุล, 2552) มีดังต่อไปนี้ 1) ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดบริการสาธารณะและการดำเนินงาน 2) ความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล หมายถึง อำนาจในการปกครองและบังคับบัญชาพนักงานของตนเอง นับตั้งแต่การกำหนดตำแหน่ง การสรรหา การจัดเงื่อนไขในการทำงานต่างๆ ตลอดจนบทลงโทษและสิทธิประโยชน์ต่างๆ 3) ความเป็นอิสระทางการเงินและการคลัง เนื่องจากการบริการสาธารณะเป็นภารกิจสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีรายได้เป็นของตนเอง เพื่อนำไปใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากการจัดเก็บภาษีจากประชาชนในพื้นที่ท้องถิ่น นอกจากนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของราชการส่วนกลาง กล่าวคือ จะเป็นการกำกับดูแลได้เฉพาะในส่วนที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นหน้าที่อย่างชัดเจน และมีการใช้อำนาจได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ภาครัฐมีการกระจายอำนาจให้แก่คนในท้องถิ่นให้มีอำนาจในการจัดการบริหาร และจัดการบริการสาธารณะผ่านทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน โครงการ บุคคล และการเงิน จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลภายใต้กฎหมายที่กำหนดเพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น

3.1.3 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสำคัญ 3 ด้าน (ชิติพร คำแก่น, 2550) คือ 1) ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการจัดการ หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระ

ในการกำหนดนโยบาย บริหารงานทั้ง บุคคล การจัดการ และการเงินของตนเอง 2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการพึ่งตนเอง ตัดสินใจในการดำเนินกิจการของตนเอง 3) ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การกระจายอำนาจอิสระให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะให้มีคุณภาพ มีมาตรฐาน มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผู้รับบริการมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และนอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีบทบาทในเรื่องของการเป็นการสถาบันทางการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และเรียนรู้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินกิจการต่างๆ จะต้องมีความรวดเร็ว และจะต้องเป็นการแบ่งเบาภาระของภาครัฐ (ประหยัด หงส์ทองคำ ม.ป.ป. อ้างถึงใน กรกนก เจริญมาศ, 2552)

บทบาทหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลักสำคัญอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการจัดการ ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชส่วนท้องถิ่น และด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีบทบาทในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.4 รูปแบบการจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้จัดระเบียบโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินไว้ 3 ส่วน ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชส่วนท้องถิ่น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญและมีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการกระจายอำนาจให้แก่คนในท้องถิ่น จากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้แบ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 2 รูปแบบ รวม 5 ประเภท (แสงระวี สวัสดิบุตร, 2551) ได้แก่ 1) รูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล 2) รูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดบริการสาธารณะเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่ภาครัฐจะต้องจัดทำให้แก่ประชาชน เพื่อประโยชน์สาธารณะและสนองตอบความต้องการของประชาชน องค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ ได้แก่ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน หรือ

รัฐวิสาหกิจ หรือรัฐอาจจะให้อำนาจแก่เอกชนในการจัดบริการสาธารณะบางอย่างที่เกินกำลังของภาครัฐ (แสงระวี สวัสดิบุตร, 2551)

ประยูร กาญจนกุล (2538 อ้างถึงใน แสงระวี สวัสดิบุตร , 2551) ได้ให้ความหมายของการบริหารสาธารณะไว้ว่า กิจกรรมใดๆที่อยู่ภายใต้การควบคุมหรือการอำนวยความสะดวกของฝ่ายปกครองที่จัดทำเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และได้แบ่งประเภทของบริการสาธารณะไว้ 2 ประเภท คือ 1) บริการสาธารณะที่มีลักษณะทางปกครอง 2) บริการสาธารณะที่มีลักษณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม ซึ่งอยู่ภายใต้หลักและเงื่อนไขเดียวกัน คือ 1) ความเสมอภาค 2) ความต่อเนื่อง และ 3) การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ยังมีหลักการแบ่งบริการสาธารณะระหว่างส่วนราชการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวคิดพื้นฐานอยู่บนหลัก (วุฒิสาร ตันไชย อ้างถึงใน อารีย์ ปะจะกุล, 2555) ดังต่อไปนี้ 1) หลักของผลประโยชน์มหาชน (Public Interest) แบ่งเป็น ประโยชน์มหาชนของรัฐ กับประโยชน์มหาชนของท้องถิ่น 2) หลักประสิทธิภาพในการจัดการ (Management Efficiency) 3) หลักความรับผิดชอบในการจัดบริการ (Local Accountability) 4) หลักความสามารถของท้องถิ่น (Local Capability) 5) หลักการกำหนดระดับของหน่วยจัดบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุด (Optimal Accountability) 6) หลักการกำหนดขนาดของการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (Optimal Efficiency) 7) หลักการจำแนกหน่วยกำหนดนโยบาย และหน่วยจัดบริการออกจากกัน (Separation of Policy Operation Units) 8) หลักการกำหนดหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามขนาดของกิจการบริการสาธารณะ 9) หลักการแบ่งตามประเภทขององค์กรในการเป็นผู้ให้บริการสาธารณะ แบ่งเป็น บริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจของรัฐ บริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในรูปขององค์กรร่วม และบริการสาธารณะที่รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดบริการสาธารณะในระดับท้องถิ่น (จิราภา แจ้งใจดี อ้างถึงใน ชลิดา สรมณี และคณะ, 2555) ดังนี้ 1) บริการสาธารณะระดับท้องถิ่นจะต้องไม่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ 2) บริการสาธารณะของท้องถิ่นจะต้องอยู่ภายใต้หลักของความสามารถของท้องถิ่นที่จะดำเนินการได้ 3) บริการสาธารณะนั้นจะต้องไม่กระทบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และ 4) บริการสาธารณะนั้นต้องมีการดำเนินการไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

สรุปการจัดบริการสาธารณะเป็นกิจการใดๆ ที่อยู่ภายใต้การควบคุมหรือการอำนวยความสะดวกของฝ่ายปกครองในการจัดทำบริการในการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่อยู่ภายใต้หลักความเสมอภาค ความต่อเนื่อง และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ และหลักการจัดบริการสาธารณะในระดับท้องถิ่นจะต้องไม่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ อยู่ภายใต้ความสามารถที่จะ

ดำเนินการได้ ไม่กระทบกระเทือนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และต้องดำเนินการไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคล มีเขตการปกครอง คือ เขตจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและบริการสาธารณะให้แก่คนในท้องถิ่น

3.3.1 การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้จังหวัดหนึ่งมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ และเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เขตจังหวัด เมื่อมีการยุบและรวมเขตการปกครองของจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ให้บรรดาสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ถูกยุบหรือถูกรวมเข้าไว้ในการปกครองของจังหวัดใดเป็นสมาชิกของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลง องค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ กับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหาร ทั้งสองฝ่ายมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

3.3.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินกิจการทางสาธารณะต่างๆ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น มีรายละเอียดดังนี้

1) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้
ตราข้อบัญญัติ จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น แบ่งสรรเงินให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล กลุ่มรองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม จัดทำกิจการที่

เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ จัดทำกิจการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

2) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อคนในท้องถิ่น ดังนี้ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น แบ่งสรรเงินให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น กลุ่มครอบครัว และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดการศึกษา ส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม จัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล จัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ จัดการและดูแลสถานียกส่งทั้งทางบกและทางน้ำ ส่งเสริมการท่องเที่ยว การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ สร้างและบำรุงทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น จัดตั้งและดูแลตลาดกลาง ส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น จัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ จัดตั้งให้มีพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุ การขนส่งมวลชนและวิศวกรรมจราจร ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น ให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่รับผิดชอบในเขตจังหวัดของตน ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการมีหน้าที่ดูแลและดำเนินกิจการเพื่อคนในท้องถิ่น อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีทั้งอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดทำแผน ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การจัดดำเนินการ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการพัฒนาเมืองในทุกด้านๆ ในการรับมือความเจริญเติบโตของท้องถิ่น และปัญหาของท้องถิ่นที่มีเพิ่มมากขึ้น อย่างเช่นปัญหาภัยพิบัติ ปัญหาการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาโครงการใหญ่ๆ ที่เกินกำลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เช่น การปรับปรุงทางข้าม สะพานลอยให้รองรับต่อการใช้งานของคนทุกเพศทุกวัย การสร้างสถานอนุบาลสำหรับการดูแลผู้ปวยที่เป็นผู้สูงอายุ เป็นต้น

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมายาวนานที่สุด เทศบาลจัดตั้งในเขตชุมชนที่มีความเจริญ รูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตชุมชนเมืองตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2496 หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้กำหนดให้เทศบาลเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น จากพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งเทศบาลไว้ 3 ประการ คือ 1) แบ่งตามจำนวนและความหนาแน่นของประชาชนในพื้นที่ 2) พิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ และงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินการ 3) พิจารณาจากศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสามารถแบ่งการจัดตั้งเทศบาลได้ ดังนี้ 1) เทศบาลตำบล จะต้องมียาได้จริงโดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมา ตั้งแต่ 12,000,000 บาทขึ้นไป มีจำนวนประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป มีความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1,500 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร และได้รับความเห็นชอบจากคนในท้องถิ่น 2) เทศบาลเมือง ท้องถิ่นที่เป็นสถานที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดจะได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด จะต้องมียาได้จริงตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป มีความหนาแน่นของประชากรไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร มียาได้พอสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพระราชกฤษฎีกาให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง และ 3) เทศบาลนคร เป็นท้องถิ่นที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป มีความหนาแน่นของประชากรไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร มียาได้พอสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพระราชกฤษฎีกาให้ยกฐานะเป็นเทศบาลนคร

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานที่สุดที่จัดตั้งขึ้นตามความเจริญของชุมชนเมือง มีหลักเกณฑ์ในการจัดตั้ง คือ แบ่งตามจำนวนและความหนาแน่นของประชาชนในพื้นที่ การจัดเก็บรายได้ และงบประมาณรายจ่าย และศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นตามรูปแบบของแต่ละเทศบาล คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล

3.4.1 อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลมีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีรายละเอียดดังนี้

1) อำนาจหน้าที่ของเทศบาล ตาม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้แบ่งแยกประเภทหน้าที่ไว้ 2 ส่วน คือ หน้าที่ที่บังคับและหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติ และได้กำหนดอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกันในแต่ละระดับของเทศบาล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ที่จะต้องปฏิบัติในพื้นที่

ตาราง 2.3 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่จะต้องปฏิบัติ

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน	1. กิจการตามหน้าที่ของเทศบาลตำบลทุกข้อ	1. กิจการตามหน้าที่ของเทศบาลเมืองทุกข้อ
2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ	2. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา	2. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
3. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	3. ให้มีโรงฆ่าสัตว์	3. กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ	4. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้	4. การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพและสถานบริการอื่น
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง	5. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ	5. จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและแหล่งเสื่อมโทรม
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม	6. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ	6. ให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม ที่จอดรถ

ตาราง 2.3 (ต่อ)

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ	7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น	7. การวางผังเมือง และการควบคุมการก่อสร้าง
8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	8. ให้มีการดำเนินกิจการ ไร่รับจำนำหรือสถานสินเชื่อ ท้องถิ่น	8. การส่งเสริมกิจการ การท่องเที่ยว
9. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่		

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ที่จะเลือกปฏิบัติในพื้นที่

ตาราง 2.4 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่จะเลือกปฏิบัติ

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
1. ให้มีน้ำสะอาดหรือประปา	1. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และ ท่าข้าม	1. เทศบาลนคร อาจทำกิจการ อื่นๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่จะ เลือกปฏิบัติตามเทศบาลเมือง ทุกข้อ
2. ให้มีโรงพยาบาลสัตว์	2. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน	
3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและ ท่าข้าม	3. บำรุงและส่งเสริมการทำมา หากินของราษฎร	
4. ให้มีสุสานและฌาปน สถาน	4. ให้ มี แล ะ บำ รุง ก ร าสงเคราะห์มารดาและเด็ก	
5. บำรุงและส่งเสริมการทำมา หากินของราษฎร	5. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล	
6. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำ การพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้	6. ให้มีการสาธารณสุข	
7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น	7. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อ การสาธารณสุข	

ตาราง 2.4 (ต่อ)

เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	เทศบาลนคร
8. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ	8. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา	
9. เทศพาณิชย์	9. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษาและพลศึกษา	
	10. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	
	11. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น	
	12. เทศพาณิชย์	

2) อำนาจหน้าที่ของเทศบาล ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อคนในท้องถิ่น ดังนี้ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ การสาธารณสุข โภค และการก่อสร้างอื่นๆ การสาธารณสุขการ ส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดการศึกษา การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย จัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ส่งเสริมกีฬา ส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีของประชาชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง กำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล จัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน ควบคุมการเลี้ยงสัตว์ จัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์ รักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร ดูแลรักษาที่สาธารณะ ควบคุมอาคาร

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กิจกรรมอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สรุปได้ว่าทั้งเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ต่างก็มีหน้าที่ในการดำเนินการในท้องถิ่น ทั้งอำนาจหน้าที่ที่บังคับให้ปฏิบัติ และอำนาจหน้าที่ที่ต้องเลือกปฏิบัติในพื้นที่ เพื่อเป็นการพัฒนาเมืองให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดจากการเจริญเติบโตของชุมชนเมืองและเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดประชาชน จึงจำเป็นจะต้องดูแลและจัดการเมืองให้ประชาชนสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขที่สุด ทั้งการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทั่วไป สาธารณูปการ สาธารณูปโภค คุณภาพชีวิต หรือแม้แต่การให้ความสำคัญในการสงเคราะห์ผู้สูงวัยและผู้พิการ

4. แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน

เทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจสำคัญๆ ที่ใช้ในการพัฒนาเมือง อยู่ภายใต้อำนาจความเป็นอิสระในการกำหนดทิศทางการพัฒนา และออกนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน การพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนมีฐานแนวคิดมาจากการพัฒนาที่ยั่งยืน หลังจากมีการประชุมสิ่งแวดล้อมโลก (Earth Summit) ในปี พ.ศ. 2535 ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ประเทศไทยได้นำแนวคิด เมืองน่าอยู่ มาใช้ดำเนินการภายใต้งานสาธารณะสุข และค่อยๆ มีบทบาทสำคัญขึ้น จนได้กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ เมื่อ ปี พ.ศ. 2542 อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) แม้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ไม่ได้บรรจุแนวคิดนี้ไว้อย่างชัดเจน แต่ก็มีเป้าหมายเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทย คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาพที่ดีขึ้น มีคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2555)

4.1 ความหมายและความสำคัญของเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน

จากการพยายามพัฒนาเมืองในด้านต่างๆ จนกลายมาเป็นแนวคิดเมืองน่าอยู่ ได้มีผู้ให้ความหมายเมืองน่าอยู่ไว้หลากหลาย ดังนี้

แนวคิดเมืองน่าอยู่ (Livable City) ของสหประชาชาติ (ปรีดี บุณศิริ, 2544 อ้างถึงใน จิตราวดี วิฑูรินันทร, 2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการพัฒนาเมืองไปในทิศทางที่ทำให้เมือง

นำอยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ระหว่างระบบนิเวศของเมือง และสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นมาพร้อมกับที่อยู่อาศัย จะต้องมีความสมดุลและนำไปสู่ความยั่งยืน ทั้งในเรื่องของการใช้ที่ดิน การจัดการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้เพียงพอ มีการคมนาคมที่สะดวก และจะต้องอนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปะและมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวทนา ธาดานิติ (2548 อ้างถึงใน ธิติพร คำแก่น, 2550) ได้ให้ความหมายเมืองนำอยู่ไว้ว่า หมายถึง เมืองหรือชุมชนที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทั้งทางลักษณะทางกาย สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนาเมือง ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองนำอยู่ และมีสังคมและวัฒนธรรมที่ดีงาม

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไทย กระทรวงมหาดไทย (อ้างถึงใน ธิติพร คำแก่น, 2550) ได้นิยามเมืองนำอยู่ว่า หมายถึง เมืองที่ประกอบด้วยผังเมืองที่ดี มีความปลอดภัยจากยาเสพติด ปลอดภัยจากอาชญากรรม มีการจัดระเบียบสังคม ประชาชนมีรายได้ มีบริการพื้นฐานจากรัฐ มีการให้การศึกษา และดูแลสุขภาพ รวมทั้งมีการบริหารงานที่โปร่งใส ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองได้ แต่เนื่องจากความแตกต่างกันของพื้นที่ ทั้งในบริบทของท้องถิ่น ความหลากหลายต่างๆ ทั้งทางกายภาพ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และประวัติศาสตร์ การพัฒนาเมืองนำอยู่จึงต้องอยู่ภายใต้หลักการพื้นฐาน (กรมอนามัย, 2548 อ้างถึงใน รัตนา เชื้อจิ้น, 2551) ดังต่อไปนี้ 1) หลักของความแตกต่างกันตามศักยภาพ ความสอดคล้องทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความต้องการ และความพึงพอใจของคนในเมือง 2) หลักของความเมืองที่มีพลวัต คือ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาจะต้องรองรับการเปลี่ยนแปลงที่พร้อมจะเกิดขึ้นและเรียนรู้ด้วยกระบวนการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

องค์การอนามัยโลก ได้กำหนดลักษณะเมืองนำอยู่ไว้ 11 ประการ (กรรณก เจริญมาศ, 2552) ไว้ดังนี้ 1) เป็นเมืองที่มีความสะอาดและปลอดภัยทั้งทางสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และที่อยู่อาศัย 2) ระบบนิเวศน์อยู่ในภาวะที่สมดุลและยั่งยืน 3) ชุมชนมีความเข้มแข็ง ให้การช่วยเหลือกัน และไม่มีการเอาเปรียบ 4) ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนด ควบคุม ในเรื่องที่เกี่ยวข้องผลกระทบต่อสุขภาพ 5) ประชาชนได้รับบริการจำเป็นพื้นฐาน ได้แก่ น้ำ อาหาร ที่พักอาศัย ความปลอดภัย การมีรายได้และมีงานทำ 6) ประชาชนมีสิทธิในการรับรู้ข่าวสาร ติดต่อกับ ประสานงาน และร่วมกันคิดเพื่อทำงานให้ชุมชน 7) มีระบบเศรษฐกิจที่หลากหลาย และมีนวัตกรรม 8) มีความเชื่อมโยงทั้งทางมรดกวัฒนธรรม วิถีการดำเนินชีวิต และมีเอกลักษณ์ของตน 9) ส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี และมีการพัฒนาไปอย่างกลมกลืน 10) มีการรักษาพยาบาลและสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง 11) ประชาชนมีสุขภาพที่ดี อัตราการเจ็บป่วยต่ำ

สรุปได้ว่า เมืองน่าอยู่ หมายถึง เมืองที่ได้รับการพัฒนาที่นำไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนทั้งในระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม เพื่อการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ นอกจากนี้เมืองน่าอยู่จะต้องมีลักษณะของผังเมืองที่ดี มีความปลอดภัยจากยาเสพติด ปลอดภัยจากอาชญากรรม มีการจัดระเบียบสังคม มีบริการพื้นฐานจากภาครัฐ การดูแลสุขภาพ รวมทั้งการบริหารที่โปร่งใส ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองได้

4.2 เทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน

การพัฒนาเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีเป้าหมายหลักในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนในเทศบาล และยังเป็นภารกิจสำคัญให้มีนักท้องถิ่น และนักลงทุนเข้าร่วมพัฒนาระบบเศรษฐกิจของเมือง การพัฒนาเมืองน่าอยู่มีทั้งการพัฒนาทั้งในต่างประเทศและในประเทศ เช่น การจัดลำดับเมืองน่าอยู่ของ The Economist Intelligence Unit ได้จัดอันดับเมืองน่าอยู่ใน ปี 2554 ไว้ 140 เมืองทั่วโลก ซึ่งมีเกณฑ์และองค์ประกอบดังนี้ 1) ด้านความมั่นคง 2) ด้านการดูแลสุขภาพอนามัย 3) ด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม 4) ด้านการศึกษา 5) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

นอกจากนี้ยังมีการจัดลำดับความน่าอยู่ของเมืองในภูมิภาคเอเชีย จากการศึกษาของ ECA International ในปี 2555 พิจารณาความเป็นเมืองจากปัจจัย ดังนี้ 1) สภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ 2) ความเสี่ยงทางด้านสุขภาพและการให้บริการ 3) มลพิษทางอากาศ 4) สินค้าผลิตภัณฑ์และบริการ 5) ระบบโครงสร้างพื้นฐาน 6) กิจกรรมทางด้านนันทนาการ 7) บ้านเรือนที่พักอาศัยและสาธารณูปโภค 8) การศึกษา 9) ความปลอดภัยส่วนบุคคล 10) ความดึงดูดทางการเมืองและสังคม (ส่วนองค์ประกอบท้องถิ่น, 2555)

สำหรับในประเทศไทย แนวคิดนี้ได้พัฒนามาจากการกำหนดขึ้นตามแผนปฏิบัติการ 21 ในการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน ในการดำเนินงานพัฒนาเมืองอย่างสมดุลทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเมืองระบบท้องถิ่นให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ส่งเสริมให้ท้องถิ่นพัฒนาเมืองไปสู่ความยั่งยืน และเห็นถึงความจำเป็นของตัวชี้วัดในการวัดเทศบาลในทุกระดับทั้ง เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำไปสร้างเป็นนโยบาย แนวทาง มาตรการ หรือ โครงการ ในการดำเนินงานของเทศบาลเพื่อนำไปสู่การเป็นเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน

เทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนเริ่มจากความคิดของสามหน่วยงานหลัก คือ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย โดยเริ่มตั้งตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา และจะมีการดำเนินการประเมินทุกๆ 2 ปี (ส่วนองค์ประกอบท้องถิ่น, 2555) การประเมินเทศบาลอย่างยั่งยืนในปี 2555 ได้ยึดหลัก

เศรษฐกิจพอเพียงอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และ
มีองค์ประกอบในการวัดเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนอีก 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) เมืองอยู่ดี คือ สภาพความเป็นเมืองที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย โครงสร้าง
พื้นฐานมีมาตรฐานเอื้อต่อผู้พิการและคนด้อยโอกาส คนอยู่ภายใต้วินัยร่วมกัน มีความปลอดภัย
มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย และมีระบบเศรษฐกิจที่ดี

2) คนมีสุข คือ การมีสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจที่ดี ได้รับการศึกษา สวัสดิการ
ครอบครัวมีความอบอุ่น ปลอดภัยเสพติด และมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆอย่างสร้างสรรค์
มีการพิทักษ์เยาวชน สตรี ผู้ด้อยโอกาส เพื่อสร้างให้เป็นเมืองที่มีความเป็นชีวิตชีวา

3) สิ่งแวดล้อมยั่งยืน คือ เป็นเมืองที่ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มีระบบนิเวศที่
ดี ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นจะต้องได้รับการดูแลให้
เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนใช้ชีวิตและมีการบริโภคที่เป็นมิตรต่อ
สิ่งแวดล้อม และมีการจัดการของเสียอย่างถูกต้องเหมาะสม

4) เทศบาลแห่งการเรียนรู้และพัฒนา เป็นการส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนา
เรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน อยู่ภายใต้การมีจิตสำนึกที่ดี
มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ เปิดโอกาสในการทำงานเป็นทีม ให้ได้มีการตัดสินใจ
และแสดงความคิดเห็น เพื่อทำให้เกิดความคิดริเริ่ม และสร้างนวัตกรรมให้แก่องค์กร

5) การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการ
การบริหารและจัดการทั้ง 6 ประการ คือ หลักนิติธรรมในการทำงาน หลักคุณธรรม จริยธรรม หลัก
ความรับผิดชอบต่องาน หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักการบริหารงานที่มี
ประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

จากองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดความเป็นเทศบาลน่า
อยู่อย่างยั่งยืน ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 เมืองอยู่ดี มีตัวชี้วัด คือ เมืองมีระเบียบ คนมีวินัย
เมืองมีโครงสร้างพื้นฐานที่ได้มาตรฐานและเอื้อต่อผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส เมืองมีความปลอดภัย
เมืองมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย และเศรษฐกิจเมืองดี องค์ประกอบที่ 2 คนมีสุข มีตัวชี้วัด คือ
คนมีสุขภาพดี คนทุกวัยได้รับการศึกษาอย่างหลากหลายและเท่าเทียม ครอบครัวมีความอบอุ่นและ
ชุมชนมีความเอื้ออาทร ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข คนทุกกลุ่มได้รับการสวัสดิการที่เหมาะสม
ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ทางสังคม และเยาวชน สตรี ผู้ด้อยโอกาส สัตว์
ได้รับการพิทักษ์สิทธิ และเมืองมีชีวิตชีวา องค์ประกอบที่ 3 สิ่งแวดล้อมยั่งยืน มีตัวชี้วัด คือ
ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพในเมืองได้รับการดูแลรักษาให้คงไว้ซึ่งระบบ
นิเวศที่ดี ของเสียหรือมลพิษถูกจัดการอย่างถูกต้องและเหมาะสม สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และประชาชนมีวิถีการใช้ชีวิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า องค์ประกอบที่ 4 เทศบาลแห่งการเรียนรู้และพัฒนา มีตัวชี้วัด คือ ผู้บริหารและพนักงานเทศบาลมีความรอบรู้และมีสำนึกที่ดีในการทำงาน มีวิสัยทัศน์และแผนการทำงานที่ชัดเจนส่งผลให้เกิดภาพงานที่ดีแก่เทศบาล มีทีมงานที่ดีและสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ และมีการพัฒนาองค์ความรู้และระบบการทำงานอย่างต่อเนื่องภายในองค์กร และองค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล มีตัวชี้วัด คือ ยึดหลักนิติธรรมในการทำงาน ผู้บริหารและพนักงานมีคุณธรรม จริยธรรมมีความรับผิดชอบต่องานและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ มีความโปร่งใสในการบริหารงาน ยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจการขับเคลื่อนงาน และคำนึงถึงความคุ้มค่าในการบริหารงาน คือ เน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ซึ่งจากการประเมินโครงการเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนทำให้มีหลายเทศบาลสนใจเข้าร่วม และนำไปพัฒนาเมืองเพื่อให้เป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืนบนความหลากหลายของแต่ละเทศบาล ตัวอย่างรางวัลเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ประจำปี 2547 ได้แก่ เทศบาลนครสงขลา เทศบาลเมืองท่าข้าม เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี และเทศบาลเมืองพิจิตร รางวัลเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ประจำปี 2552 ได้แก่ เทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน เทศบาลตำบลร่องคำ และรางวัลเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ประจำปี 2555 ได้แก่ เทศบาลเมืองกระบี่ เทศบาลนครยะลา เทศบาลนครเชียงราย เทศบาลนครอุดรธานี เทศบาลนครลำปาง เทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลเมืองทุ่งสง และเทศบาลเมืองท่าข้าม เป็นต้น

สำหรับในปี 2558 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ได้เริ่มโครงการประเมินเทศบาลด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืนเป็นการพัฒนาตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลน่าอยู่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการนำแนวคิดตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืนไปปรับใช้เพื่อค้นหาต้นแบบและเชิดชูเทศบาลที่มีผลการดำเนินงานที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม (สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน, 2558) การประเมินเทศบาลด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน เป็นการเผยแพร่ผลงานและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ พัฒนาระบบข้อมูล การวางแผน นโยบาย แนวทาง และการดำเนินงานในการพัฒนาไปสู่เทศบาลด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน และพร้อมก้าวเข้าสู่เมืองน่าอยู่ต่อไปสำหรับกรอบแนวคิดที่ใช้ในการประเมิน ประจำปี 2558 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ
- 2) ของเสียหรือมลพิษ
- 3) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น
- 4) วิถีชีวิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 5) การเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี

และในแต่ละองค์ประกอบยังมีตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน 12 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพที่ได้รับการรักษาไว้ซึ่งระบบนิเวศที่ดี
- 2) มีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสมและครบวงจร 3) มีการจัดการ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ หรือมลพิษอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม 4) มีการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต
- 5) ภูมิทัศน์ของเมืองมีความสวยงาม 6) ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการสืบสานให้ดำรงไว้ 7) มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพหรือมีการใช้พลังงานทดแทน 8) การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ 9) การผลิต การบริโภค หรือการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 10) องค์กรมีความพร้อมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม 11) สำนักงานเทศบาลมีการจัดการตามแนวทางสำนักงานสีเขียว 12) การมีส่วนร่วมของภาคีและเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาเมืองให้เป็นเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่คนในเทศบาลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีบนพื้นฐานการพัฒนาเมืองอย่างสมดุลและยั่งยืนทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เกณฑ์ในการประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนในปี 2555 ได้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง บนพื้นฐานความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี องค์กรประกอบที่ใช้ในการวัดเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนมี 5 องค์กรประกอบ ได้แก่ เมืองอยู่ดี คนมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เทศบาลแห่งการเรียนรู้และพัฒนา และการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล แต่สำหรับในปี 2558 ได้มีการเริ่มโครงการประเมินเทศบาลด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ที่ได้พัฒนาตัวชี้วัดมาจากด้านสิ่งแวดล้อมของเทศบาลน่าอยู่ มี 5 องค์กรประกอบ ดังนี้ ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ ของเสียหรือมลพิษ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น วิถีชีวิตและการบริโภคที่เป็นมิตรสำหรับสิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี สำหรับแนวคิดทั้งสองแนวคิดต่างก็เป็นแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาเมืองที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือการพัฒนาเมืองให้คนในเทศบาลมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งในด้านการจัดระเบียบ การรักษาความปลอดภัย การรักษาความสะอาด การปรับปรุงภูมิทัศน์ เป็นต้น ซึ่งคล้ายคลึงกับแนวคิดการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัยเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยและคนในเมืองหรืออาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่เพราะการพัฒนาให้น่าอยู่จะต้องเป็นการพัฒนาในทุกๆ ด้านให้เหมาะสมกับคนในเมืองนั้นที่มีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องของวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ หรือแม้แต่ในช่วงอายุของคนทุกวัยในเมืองก็ต้องได้รับรู้ถึงการเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนได้

5. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ปัจจัยหรือองค์ประกอบของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศมีการทำการศึกษาเกี่ยวกับเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผลมาจากการเผยแพร่โครงการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในเครือข่ายระดับโลกขององค์การอนามัยโลก เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาให้รองรับจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั่วโลก ให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างปกติและไม่มีอุปสรรคในการดำเนินชีวิต จากงานวิจัยต่างประเทศที่ได้ทำการรวบรวมมีการศึกษาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

การศึกษาขององค์การอนามัยโลก World Health Organization (2007) ได้มีการสร้างกรอบแนวคิดและเริ่มให้ความหมายเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุไว้ในคู่มือในการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุทั่วโลก ที่ได้รับความร่วมมือจากเมืองพันธมิตรหรือเมืองหุ้นส่วน 33 เมืองทั่วโลก สามารถระบุประเด็นหรือองค์ประกอบหลักที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุทั่วโลกไว้ ดังนี้ สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ระบบขนส่งมวลชน ที่อยู่อาศัย การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ หลังจากองค์การอนามัยโลกได้ศึกษา ก็ได้มีนักวิชาการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

การศึกษางานวิจัยของ Amanda J. Lehning (2010) ได้ศึกษาการประกาศใช้นโยบายที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของรัฐบาลท้องถิ่น กรณีศึกษาแนวทางวิธีการแบบผสมระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ ได้นำนโยบายที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุมาใช้และเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานในการออกแบบชุมชนที่อยู่อาศัย การขนส่ง การดูแลสุขภาพ และการสนับสนุนการบริการ และโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน และปัจจัยการเผยแพร่ลักษณะชุมชนและลักษณะของรัฐบาลที่มีความสามารถในการนำไปปฏิบัติ พบว่า นวัตกรรมการเกิดการเป็นมิตรต่อผู้สูงอายุที่ง่ายต่อการนำไปใช้ของรัฐบาลท้องถิ่น การวิเคราะห์ข้อมูลระดับเมืองในการให้การสนับสนุนบางส่วนสำหรับปัจจัยภายในและรูปแบบการเผยแพร่ นวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุที่ง่ายต่อการนำนโยบาย โปรแกรม และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างมาใช้ตรงข้ามกับสมมติฐาน สำหรับส่วนงานวิจัยเชิงคุณภาพ ได้อธิบายศักยภาพในการนำมาใช้ พบว่า เป็นครั้งแรกที่ผู้พิการมีการใช้งานมากขึ้นมากกว่าผู้สูงอายุ และมีการเรียกร้องให้มีการยอมรับนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ชุมชนที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมสูง อาจจะไม่มีการรับรู้บทบาทที่

สำคัญของรัฐบาลท้องถิ่น และไม่มีการเชื่อมโยงระหว่างค่าใช้จ่ายต่อหัวของภาครัฐบาลและการยอมรับนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

จากการศึกษาของ Louise Plouffe and Alexandre Kalache (2010) ได้ศึกษาเพื่อทดสอบว่าคุณลักษณะของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ 8 ด้านตามมาตรฐานขององค์การอนามัยโลก จะส่งเสริมภาวะพลัดพลังของผู้สูงอายุ (Active Ageing) หรือไม่ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบ 8 องค์ประกอบตามแนวทางขององค์การอนามัยโลกมีบทบาทสำคัญในการทำให้เกิดภาวะพลัดพลังของผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยในพื้นที่เมือง (Urbans) กล่าวคือ ลักษณะพื้นที่ (Landscapes) อาคารสถานที่ ระบบคมนาคมขนส่ง และสภาพที่อยู่อาศัยมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความมั่นใจในการเคลื่อนไหว การสัญจรหรือการเดิน พฤติกรรมเกี่ยวเนื่องกับสุขภาพ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม และการกำหนดวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตด้วยตนเองของผู้สูงอายุ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ปัจจัยเกื้อหนุนที่กล่าวมานั้น มีผลตรงข้ามกับความรู้สึกต้องการแยกตัวเนื่องจากความหวาดกลัว การขาดความกระฉับกระเฉง และความต้องการแปลกแยกจากสังคมของผู้สูงอายุนอกจากนี้ ยังพบอีกว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความผูกติดหรือรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและทำให้ผู้สูงอายุมีศักยภาพ มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ในขณะเดียวกัน ความรู้สึกที่ตนมีอำนาจมีความเข้มแข็ง และความรู้สึกที่ตนมีคุณค่าของผู้สูงวัยก็เกิดจากวัฒนธรรมในสังคมที่มีความเคารพซึ่งกันและกัน ผู้คนในสังคมเคารพนับถือผู้สูงอายุ ส่วนรูปแบบการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมก็ช่วยส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกมีอำนาจ มีศักยภาพและพฤติกรรมเกี่ยวกับสุขภาพในหมู่ผู้สูงอายุ การให้บริการสุขภาพที่มีความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างกลมกลืนก็ช่วยให้สุขภาพของผู้สูงอายุดีขึ้น โอกาสในการจ้างงานคือการทำงานที่ผู้สูงอายุได้รับการจ้างให้ทำงานก็ทำให้ผู้สูงอายุมีภาวะพลัดพลังเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญกว่านั้นคือ นโยบายของเมืองที่ลดช่องว่างหรือความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องโอกาสการเข้าถึงโครงสร้างต่างๆ บริการและโอกาสในเรื่องอื่นๆ ของเมือง เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้เกิดขึ้น สุดท้าย การออกแบบอาคารสถานที่ต่างๆ ควรคำนึงถึงความหลากหลายของประชากรว่าแต่ละกลุ่มมีลักษณะเฉพาะมีความต้องการพิเศษที่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรออกแบบที่สามารถรองรับสิ่งเหล่านี้ จะช่วยให้ผู้สูงอายรรวมถึงประชากรกลุ่มอื่นๆ มีความเป็นอยู่ในเมืองที่ดียิ่งขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของนักวิชาการอีกหลายๆ คนที่ได้ทำการศึกษาคุณสมบัติของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เช่น งานวิจัยของ Verena H. Menec และคณะ (2011) ได้ศึกษาการออกแบบชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ มีจุดประสงค์เพื่อทำให้ข้อสมมติฐานหลักเป็นที่ชัดเจนในการทำงานระหว่างคนและสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่งานวิจัยและนโยบายในการตัดสินใจในพื้นที่ สถานที่ทางนิเวศน์วิทยา (เช่น จะต้องมีความพอดีระหว่างผู้สูงอายุและ

สภาพแวดล้อม) มีข้อเสนอแนะว่าควรใช้วิธีการแบบองค์รวมและการวิจัยแบบสหวิทยา ซึ่งมีความจำเป็นกับรูปแบบของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ (สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมทางสังคม โอกาสในการมีส่วนร่วม ความเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสนับสนุนของชุมชนและการบริการสุขภาพ ระบบการขนส่ง การสื่อสาร และข้อมูลข่าวสาร) ซึ่งไม่สามารถแยกจากปัจจัยทางการสื่อสารของตนเองได้ เช่น อายุ เพศ รายได้ สถานภาพการทำงาน และระดับอื่นๆ ที่มีอิทธิพล รวมทั้งนโยบายสภาพแวดล้อม

งานวิจัยของ Jaso Hu และคณะ (2012) ได้ศึกษาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เมืองในอุดมคติ และการนำไปปฏิบัติ กรณีศึกษาประสบการณ์ของเมืองไทจง มีจุดประสงค์ในการให้บริการในเมืองและมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น เพื่อการเข้าถึงของผู้สูงอายุที่มีเพิ่มมากขึ้น และโอกาสในการอยู่อาศัยของประชากรผู้สูงอายุ กระบวนการสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เป็นความท้าทายที่สำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศ วัตถุประสงค์ของงานนี้ คือ การแนะนำเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เมืองในอุดมคติ และการนำไปปฏิบัติ และการแบ่งปันประสบการณ์ของการวางแผนเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในเมืองไทจง

การศึกษาของ Sheila Novak และ Verena H. Menec (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้สูงอายุของชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในแคนาดา กรณีศึกษาการบันทึกภาพเสียง มีจุดประสงค์ของการศึกษา พบว่า จากการศึกษาคุณสมบัติที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ปัจจัยตามบริบทและรูปแบบภาคตัดขวาง มีความสอดคล้องกับรูปแบบที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลก (WHO) เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการแบบมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ศึกษาการทำงานด้วยการบันทึกภาพเสียง เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในต่างประเทศที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าต่างๆ ที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ โดยเป็นการศึกษาแยกส่วนจากองค์ประกอบขององค์การอนามัย ดังนี้

สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

การศึกษาของ Annette T. Artherton (2009) ศึกษาการกำหนดรูปแบบการปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับพื้นที่ทางเท้าที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในบริเวณพื้นที่จัตุรัส เป็นโครงการวิจัยที่ระบุเกี่ยวกับข้อจำกัดในการใช้งานในปัจจุบันของการออกแบบ จากข้อจำกัด พบว่า ยังไม่มีความเข้าใจที่ดีในเรื่องของธรรมชาติของการลดลงของความสามารถทางกายภาพหรือจิตใจของผู้สูงอายุ และความต้องการของผู้สูงอายุ โครงการนี้มุ่งเน้นไปที่การสร้างพื้นที่ทางเท้าในพื้นที่สาธารณะของจัตุรัส การวิจัยสามารถตรวจสอบผลกระทบของสถานที่ที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในแง่ของสถานที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของประชาชนในเรื่องของการปรับพื้นที่

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร

การศึกษางานวิจัยของ Jo-Anne Evering และคณะ (2009) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเตรียมข้อมูลข่าวสารสำหรับชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ มีจุดประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาทำความเข้าใจปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถของผู้สูงอายุในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร งานวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการออกแบบมาเพื่อการสร้างความคิดริเริ่มที่ดีสำหรับผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น จากผู้มีส่วนได้เสียจากกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนมากยังไม่มีความรู้ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับชุมชน และได้ระบุปัญหาและอุปสรรคสำหรับผู้สูงอายุที่จะเข้าถึงข้อมูลและการจัดการเกี่ยวกับข้อมูล การแก้ปัญหของท้องถิ่นในการนำเสนอไปยังอุปสรรคและความต้องการที่ได้ระบุไว้

ระบบขนส่งมวลชน

การศึกษาของ Kieran Broome และคณะ (2010) ได้ทำการศึกษาการจัดลำดับความสำคัญสำหรับระบบขนส่งโดยสารของผู้สูงอายุ เป็นการนำเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับอุปสรรคและสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการใช้รถโดยสารประจำทางสำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี หรือมากกว่า ศึกษาไปที่สองกลุ่ม คือ กลุ่มธรรมดา และกลุ่มที่เน้นทางชาติพันธุ์ เพื่อระบุอุปสรรคและสิ่งอำนวยความสะดวกและจัดลำดับความสำคัญของระบบขนส่งโดยสารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ดังนี้ ทางเข้า ทางออกของยานพาหนะ รถโดยสารมีความง่ายในการขึ้นและมีความเอื้ออาทร มีตารางเวลาและการจัดเวลาของรถโดยสาร สถานีจอดรถโดยสารประจำทาง (ป้ายรถเมล์) โครงสร้างพื้นฐานของคนเดินเท้า ข้อมูลข่าวสารและการฝึกอบรมสำหรับผู้สูงอายุ และเส้นทางของรถประจำทางและจุดหมายปลายทาง

การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

การศึกษาของ Yoshihiko Kadoya (2013) ได้ศึกษาการเป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ กรณีศึกษา การป้องกันข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในโครงการของชุมชนในเมือง Akita เป็นงานวิจัยที่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อจำกัดของผู้สูงอายุในการมีส่วนร่วมในโครงการในชุมชน โดยใช้แบบสอบถามของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของนโยบาย 2 ผลกระทบ คือ 1) รัฐบาลต้องมีการจัดบันทึกเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพัง เป็นเพราะผู้สูงอายุเหล่านี้มีโอกาสน้อยในการติดต่อกับชุมชน จัดให้มีการดำเนินการเยี่ยมผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่คนเดียวเป็นประจำและหรือกระตุ้นให้ผู้สูงอายุเข้าสถานพยาบาลเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุแยกตัวออกจากสังคม 2) รัฐบาลควรส่งเสริมความคล่องตัวของผู้สูงอายุในการสนับสนุนให้เข้ามามีส่วน

ร่วมในสังคม ในความเป็นจริงอาจจะไม่ใช่สิ่งที่ย่ายในการสนับสนุนให้ผู้สูงวัยขบถ เนื่องจากการกังวลเรื่องความปลอดภัย แต่ควรมีการพัฒนาาระบบขนส่งสาธารณะมาทดแทน

การศึกษาปัจจัยอื่นๆ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในต่างประเทศได้ศึกษาเกี่ยวกับเมืองหรือชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ซึ่งได้มีการศึกษาในรูปแบบของการวางแผน หรือรูปแบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ดังนี้

งานวิจัยของ Rebecca L. Raddatz (2009) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมขององค์กรบริการผู้สูงวัยในกระบวนการวางแผน เป็นการวิจัยเอกสารความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นผู้สูงวัยกับเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และการวางแผน ที่ผ่านการวางแผนและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัยของ Community University Research Alliance (CURA) และการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่มีนักวางแผนของเทศบาล

ในทำนองเดียวกับงานของ John A. Colangeli (2010) ได้ทำการศึกษาการวางแผนสำหรับเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย กรณีศึกษาการนำไปสู่รูปแบบใหม่ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพสำหรับการวางแผนมื่ออาชีพ/ชุมชนที่จะช่วยในการตอบสนองทั้งเชิงรุกและกฤษฎี การตรวจสอบได้ออกแบบมาเพื่อสำรวจการวางแผนระดับมื่ออาชีพในการค้นหารูปแบบและแนวคิดที่สามารถนำมาสร้างเมืองและชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การศึกษาของ Jorge J. Lambrinos (2013) ได้ทำการศึกษาการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในเมือง Guanajuato ประเทศเม็กซิโก ได้กล่าวถึงในประเทศสหรัฐอเมริกาในการประสบความสำเร็จในช่วงแรกในการกำหนด การอยู่อาศัยในบ้าน และชุมชน สำหรับในเมือง Guanajuato ได้มีการตั้งคำถามว่าจะมีวิธีการอย่างไรในการปรับปรุงการให้บริการสำหรับผู้สูงวัยในเมือง และเป็นการดึงดูดผู้เกษียณอายุจากประเทศอื่นๆ บทความนี้เน้นการวางแผนการพัฒนาเพื่อให้แน่ใจว่ามีการประสานงานและความเป็นไปได้ของบริการ ไม่เพียงแต่ในเรื่องของที่อยู่อาศัย แต่ยังรวมไปถึงนักท่องเที่ยว และผู้เกษียณจากประเทศอื่นๆ มีการพยายามจัดลำดับความสำคัญของผู้สูงวัยและชุมชนสำหรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายในระยะยาว

นอกจากนี้มีการศึกษาของ Tine Buffel และคณะ (2012) ศึกษาสภาพแวดล้อมของเมืองผู้สูงวัย กรณีศึกษา การพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย เป็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการและความปรารถนาของผู้สูงวัย ที่ได้กลายมาเป็นความกังวลที่สำคัญสำหรับนโยบายสาธารณะ รูปแบบนี้ได้รับการตรวจสอบและพัฒนา ดังนี้ 1) ปัจจัยหลักที่ใช้ในการผลักดันการต่อต้านเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย 2) ข้อจำกัดและโอกาสสำหรับผู้สูงวัยในการอยู่อาศัย

ในสภาพแวดล้อมของเมือง 3) การเป็นตัวเลือกในนโยบายที่สำคัญของสังคม 4) ตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัยในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

จากงานวิจัยในต่างประเทศพบว่า มีทีมงานที่เน้นไปทั้งในเรื่องของการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยทั้งใน 8 รูปแบบขององค์การอนามัยโลก และมีการศึกษาแยกในแต่ละรูปแบบ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับเมืองนั้น และนอกจากนี้ยังมีการศึกษาในเรื่องของการวางแผน ความต้องการของผู้สูงวัย เพื่อให้มีความครอบคลุมในทุกด้านมากขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ตามตารางด้านล่างนี้

ตาราง 2.5 เอกสารและงานวิจัยต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

ประเด็นวิจัย/นักวิจัย	สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	ระบบขนส่งมวลชน	ที่อยู่อาศัย	การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการจ้างงาน	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ
World Health Organization (2007) คู่มือเมืองในการสร้างเมืองที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัยทั่วโลก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Annette T. Artherton (2009) ศึกษาการกำหนดรูปแบบการปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับพื้นที่ทางเท้าที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัยในบริเวณพื้นที่จตุรัส	✓							
Jo-Anne Everingham และคณะ (2009) การเตรียมข้อมูลข่าวสารสำหรับชุมชนที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัย							✓	
Amanda J. Lehning (2010) ศึกษาการประกาศใช้นโยบายที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัยของรัฐบาลท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kieran Broome และคณะ (2010) ศึกษาการจัดลำดับความสำคัญสำหรับระบบขนส่งโดยสารของผู้สูงวัย		✓						

ตาราง 2.5 (ต่อ)

ประเด็นวิจัย/นักวิจัย	สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	ระบบขนส่งมวลชน	ที่อยู่อาศัย	การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ
Louise Plouffe and Alexandre Kalache (2010) ศึกษาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยทั่วโลก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Verena H. Menec และคณะ (2011) ศึกษาการออกแบบชุมชนที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Jason Hu และคณะ(2012) ศึกษาเมืองที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัยเมืองในอุดมคติ และการนำไปปฏิบัติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Sheila Novek และ Verena H. Menec (2012) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้สูงวัยของชุมชนที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัยในแคนาดา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Yoshihiko Kadoya (2013) ศึกษาการเป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัยกรณีศึกษาการป้องกันข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมของผู้สูงวัยในโครงการของชุมชน				✓				

งานวิจัยในประเทศไทย

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยที่ได้มีการศึกษาจากนักวิชาการของไทยยังคงศึกษาในรูปแบบของการแบ่งศึกษาแยกส่วนตามสภาพและความต้องการของแต่ละสภาพพื้นที่ แต่ยังไม่มีการศึกษารวมในทุกองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลก (WHO) และการศึกษาเน้นศึกษาตามสถานที่ต่างๆ เช่น สวนสาธารณะที่อยู่อาศัย และวัด เป็นต้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการศึกษาจากนักวิชาการที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ: ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานีได้นั้น ยังไม่มีงานวิจัยในประเทศไทยได้ศึกษาไว้เฉพาะเจาะจง เป็นเพียงการศึกษาเฉพาะในแต่ละองค์ประกอบยังไม่ครอบคลุมในทุกองค์ประกอบ

สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร และที่อยู่อาศัย

จากการศึกษาของ ไตรรัตน์ จารุทัศน์ (2548) ที่ได้มีการศึกษาโครงการศึกษามาตรฐานขั้นต่ำสำหรับที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ เป็นการศึกษาภายนอกอาคารและพื้นที่ในอาคาร จากงานวิจัยพบว่า ประเภทที่อยู่อาศัยขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นที่ และในงานวิจัยได้มีการสำรวจการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ของกลุ่มผู้สูงอายุ และมีการศึกษาแยกตามองค์ประกอบของภายนอกอาคาร และพื้นที่ในอาคาร ได้ดังนี้ สำหรับพื้นที่ภายนอกอาคารมีการศึกษาเกี่ยวโครงสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สำหรับพื้นที่ภายในมีการศึกษาในเชิงโครงสร้างของห้องนอน ห้องน้ำ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

งานวิจัยที่ได้ศึกษาการประเมินการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุกรณีศึกษาเทศบาลตำบลยางฮอม จังหวัดเชียงราย และเทศบาลตำบลหนองตองพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นงานการศึกษาของ ฝนทิพย์ ชูประเสริฐ (2555) พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่ผ่านมา ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อความต้องการของผู้ใช้งานจริง กล่าวคือ โครงการมีวิธีการวางแผนในลักษณะการสั่งการมาจากผู้นำชุมชนโดยนโยบายและเงินสนับสนุนมาจากทางภาครัฐเพียงอย่างเดียว ผลการดำเนินงานไม่สอดคล้องต่อการใช้งานจริง มีการสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนที่ผู้สูงอายุมีการใช้บ่อยครั้ง พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนที่มีอยู่ปัจจุบัน ยังไม่ตอบสนองต่อการใช้งานของผู้สูงอายุ ในโครงการด้านการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ พบว่า การปรับปรุงส่วนใหญ่ ไม่สอดคล้องต่อพื้นที่ที่ผู้สูงอายุเกิดอุบัติเหตุ และไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน เนื่องจากการไม่เข้าใจแบบการก่อสร้างของช่างก่อสร้างชุมชน

นอกจากนี้มีการศึกษาของ ปวิข ศรีละมุล (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการกำหนดพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงวัยในสวนสาธารณะระดับชุมชนเพื่อใช้เป็นข้อพิจารณาในการออกแบบ พบว่า ระบบสวนสาธารณะชุมชนยังขาดการจัดสรรพื้นที่สำหรับผู้สูงวัยที่เหมาะสมและเพียงพอ ไม่มีการจัดเผื่อพื้นที่และไม่เอื้ออำนวยในการทำกิจกรรมนันทนาการ การเลือกใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมในสวนสาธารณะของผู้สูงวัยขึ้นอยู่กับปัจจัยของความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่กับรูปแบบกิจกรรม ความปลอดภัย ความสงบเป็นส่วนตัว ความสบาย และความสวยงามของพื้นที่ เช่นเดียวกับงานวิจัยของไพศาล เทพวงศ์ศิริ (2554) ได้ศึกษาในประเด็นของความปลอดภัย ความรู้สึกปลอดภัย สภาพาสบาย ความสะดวกในการเข้าถึง และความสามารถ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามความต้องการใช้งานของผู้สูงวัย จากงานวิจัยเรื่อง สวนสาธารณะในกรุงเทพมหานครกับความเป็นมิตรต่อผู้สูงวัย: การศึกษาประเด็นของประสิทธิภาพ ความคาดหวัง และความพร้อมรับมือกับสังคมผู้สูงวัยในอนาคต พบว่า สวนสาธารณะดังกล่าวถูกผ่านกระบวนการออกแบบปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการใช้งานของผู้สูงวัยตามสภาพที่เอื้ออำนวย แต่ยังคงไม่ถึงระดับมาตรฐานที่อิงมาจากตะวันตก ซึ่งสวนทางกับการประเมินจากความพอใจของผู้ใช้ ที่ให้ระดับความพอใจค่อนข้างสูงมาก จากความไม่สอดคล้องนี้สามารถบอกได้ในเรื่องของข้อจำกัดการนำมาตรฐานจากต่างประเทศมาใช้ในประเทศไทย

การศึกษางานวิจัยของ ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ (2553) ได้ศึกษาการออกแบบชุมชนน่าอยู่ต่อผู้สูงวัยในชนบท มีการศึกษาเกี่ยวกับสาธารณูปโภค/สิ่งแวดล้อมที่จำเป็นสำหรับผู้สูงวัย สิ่งอำนวยความสะดวกประจำหมู่บ้านที่ผู้สูงวัยไปเป็นประจำทุกสัปดาห์ และรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบ คือ เส้นทางการสัญจร ทางเดิน และทางข้าม ที่ไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย แนวทางการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนในการออกมาใช้พื้นที่สาธารณะต้องให้ความสำคัญกับทางเดิน และทางสัญจรมากที่สุด เนื่องจากทางเดินและทางสัญจรที่มีความสะดวกสบาย สามารถเข้าถึงได้ง่าย และมีความปลอดภัย เป็นการเอื้ออำนวยให้ผู้สูงวัยออกมามีกิจกรรม แนวทางในการปรับปรุง คือ ถนนจะต้องไม่มีสิ่งกีดขวาง มีการให้ร่มเงาระหว่างทางเดิน มีแสงสว่างที่ทั่วถึงเพื่อความปลอดภัย และมีที่นั่งพักเป็นระยะ และทางเดินที่มีพื้นต่างระดับควรมีทางลาด สำหรับการปรับปรุงให้พื้นที่ทางศาสนาและพื้นที่ราชการเป็นศูนย์กลางชุมชนนั้นมีความสำคัญรองลงมาโดยแนวทางในการปรับปรุง คือ ควรมีการทำทางลาด ห้องน้ำ และที่จอดรถให้กับผู้สูงวัย เพื่อให้ผู้สูงวัยสามารถเข้าไปทำกิจกรรมทางศาสนา และติดต่อกับหน่วยงานราชการได้สะดวก

การศึกษาของ ฐิติพันธ์ ภูมิภักดิ์ ได้ศึกษาการปรับปรุงและพัฒนาต้นแบบ สิ่งอำนวยความสะดวกชุมชน เพื่อการอยู่อาศัยที่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ ในชนบท: กรณีศึกษา ตำบลท่างาม จังหวัดสิงห์บุรี (2554) พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน ที่ผู้สูงวัยมีการเข้าใช้ทำกิจกรรมบ่อยครั้ง และเป็นศูนย์กลางชุมชน ได้แก่ ศาสนสถาน สถานพยาบาล และลานอเนกประสงค์/สวนสาธารณะ การเดินทางภายในชุมชนจะใช้การเดินทางเป็นหลัก แต่สำหรับการเดินทางไปยังสถานที่ภายนอกชุมชนจะใช้จักรยานยนต์ ความถี่ในการเดินทาง ทำกิจกรรม และความต้องการในการช่วยเหลือของผู้สูงวัยจะขึ้นอยู่กับอายุที่เปลี่ยนแปลงไป หรือความเสื่อมในการทำงานของร่างกาย สำหรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชนมีความทรุดโทรมและขาดความปลอดภัยในการเข้าใช้งานของผู้สูงวัย โดยเฉพาะทางเดินและเส้นทางการสัญจร พื้นที่ที่ได้รับงบประมาณให้มีการปรับปรุงยังคงไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน และไม่สามารถสนองต่อการงานจริง เป็นผลมาจากหน่วยงานท้องถิ่นมีข้อจำกัดในการออกแบบ และปรับปรุงโดยการคำนึงถึงการเข้าใช้/การเข้าถึงที่สะดวก ปลอดภัย และเหมาะสม โดยเป็นปัจจัยหลักในการเข้ามาใช้พื้นที่ภายนอกของผู้สูงวัย ในการปฏิสัมพันธ์กับชุมชน เช่นเดียวกับการศึกษาของมนชยา พุ่งสิริ (2555) ที่ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของหน่วยงานท้องถิ่นที่เป็นอุปสรรคในการจัดทำ ขาดความรู้ความเข้าใจแบบก่อสร้าง และในงานวิจัยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงและลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัยระหว่างจังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดปทุมธานี พบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัยในจังหวัดสิงห์บุรีมีการยกใต้ถุนสูงมาก เนื่องจากระดับน้ำท่วมสูงเป็นเวลานานและมีการปรับปรุงโดยใช้วัสดุพื้นถิ่น (ไม้ไผ่) ส่วนจังหวัดปทุมธานีมีบ้านชั้นเดียว และสองชั้นครึ่งปูนครึ่งไม้ ซึ่งนำไปสู่การใช้สอยพื้นที่และการทำกิจกรรมบริเวณที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัยก็ต่างกัน นอกจากนี้มีความแตกต่างในกระบวนการปรับปรุงซ่อมแซมระหว่าง 2 จังหวัด ในแง่รูปแบบของการเลือกกลุ่ม คือ จังหวัดสิงห์บุรีมีการทำประชาคมสองหมู่บ้าน ในขณะที่ปทุมธานีเป็นการคัดเลือกจากทางสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานี และกระบวนการดำเนินงานของจังหวัดสิงห์บุรีเป็นรูปแบบการขับเคลื่อนโดยองค์การบริหารส่วนตำบล

งานวิจัยที่ศึกษาในเฉพาะองค์ประกอบที่เป็นที่อยู่อาศัย เช่น การศึกษาของ เฉลิมชัย เจริญ (2555) ศึกษาสภาพการอยู่อาศัยและการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัย วัยต้น วัยกลาง และวัยปลาย จังหวัดสระบุรี ทั้งสามช่วงวัยมีความต้องการที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สังคม จากงานศึกษาพบว่า สภาพบ้านเดิมก่อนปรับปรุงมีสภาพชำรุดไม่ปลอดภัย ส่วนที่ต้องทำการปรับปรุงมากที่สุด คือ บริเวณห้องน้ำ และบันได การใช้พื้นที่ของผู้สูงวัยทั้ง 3 ช่วงวัย ภายในบ้านมีพื้นที่ดังต่อไปนี้ คือ 1. ห้องนอน 2. ห้องน้ำ 3. ห้องครัว 4. พื้นที่อเนกประสงค์

และ 5. โถงหน้าบ้าน มีการสำรวจสัดส่วนการใช้พื้นที่ทั้ง 3 ช่วงวัย จะเห็นได้ว่าอายุของผู้สูงวัยยิ่งเยอะขึ้นการใช้พื้นที่ก็จะลดน้อยลงไปด้วยตามลำดับช่วงวัย ในด้านของความปลอดภัยควรมีการติดตั้งราวจับทั้งในห้องน้ำและบันไดทุกหลัง รวมถึงการปรับปรุงระดับพื้นที่ทั้งภายนอกและภายในให้มีระดับเสมอเท่ากันทั้งบ้าน ในการออกแบบควรคำนึงถึงการใช้พื้นที่ของผู้ดูแลร่วมกับผู้สูงวัยด้วย

งานวิจัยของ นवलวรรณ ทวยเจริญ (2556) ได้ศึกษาโครงการการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่เหมาะสมต่อการมองเห็นของผู้สูงวัย พบว่า ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมภายในที่เหมาะสมมีอิทธิพลต่อความสามารถในการมองเห็น เมื่อความส่องสว่างมากขึ้นมีผลทำให้ศักยภาพในการมองเห็นของผู้สูงวัยมีมากขึ้น สำหรับอิทธิพลทางด้านปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมภายในที่มีต่อความสบายตา พบว่า อิทธิพลของบริบทของวิว และองค์ประกอบต่างๆ ของวิวมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความบาดตาของผู้สูงวัย และสำหรับการศึกษาในส่วนของอิทธิพลของปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมภายในที่เหมาะสมต่อความพึงพอใจ พบว่า ห้องรับแขกที่มีรูปแบบโคมไฟที่แตกต่างกันจะทำให้ผู้สูงวัยมีความพึงพอใจและสภาพแวดล้อมที่เห็นนั้นจะมีความสุขเหมือนบ้าน สดชื่น แปลกใหม่ เงียบ สงบ มีทิศทาง สม่่าเสมอ อ่อนโยน สะอาด อยู่สบายแตกต่างกัน โดยภาพรวมนั้นรูปแบบที่เป็นแบบผสมนั้นก่อให้เกิดผลที่ดีที่สุด และแตกต่างในเกือบทุกๆ ด้าน เมื่อเทียบกับรูปแบบอื่น

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ทำการศึกษารอบแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อทุกคน สำหรับศูนย์การค้าชุมชน เป็นงานวิจัยของ ชารณี กฤติยาศัย (2556) ไม่ได้ศึกษาเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงวัยเท่านั้น แต่เป็นการศึกษาที่รองรับการใช้งานสำหรับทุกคน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้สูงวัยมีการใช้พื้นที่ได้ตามปกติ แต่มีความเสื่อมถอยทางสรีรวิทยาซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้พื้นที่โดยผู้สูงวัยเน้นการเข้าสู่พื้นที่อย่างปลอดภัย โดยส่วนใหญ่ใช้ห้องน้ำทั่วไปและไม่นิยมใช้ห้องน้ำคนพิการจากทัศนคติทางลบ กลุ่มเด็กและสตรีมีครรภ์เน้นการเข้าถึงพื้นที่ของรถเข็นเด็ก และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็ก กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวเน้นการปรับสภาพแวดล้อมให้เข้ากับคนพิการ ส่วนคนพิการทางการมองเห็นสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ โดยเน้นการให้ข้อมูลข่าวสาร การจัดเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการให้ความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลเข้ามาเกี่ยวข้อง

ระบบขนส่งมวลชน

การศึกษาของกาญจน์กรอง สุอังคะ (2557) ศึกษาาระบบขนส่งสาธารณะสำหรับผู้สูงวัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า วัตถุประสงค์ในการเดินทาง คุณภาพของระบบขนส่ง และสภาพของผู้สูงวัยมีผลต่อการใช้บริการสาธารณะ ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย มีระดับการศึกษา

ระดับมัธยมลงมา และมีความเห็นให้มีการจัดรถโดยสารเฉพาะผู้สูงวัย และมีการปรับปรุงทางเท้า ทางลาด เพื่อสะดวกในการเดินทาง ผู้สูงวัยส่วนใหญ่รู้สึกภูมิใจที่ยังเดินทางคนเดียวได้ แต่มีความเห็นว่าการเดินทางควรมีผู้ร่วมเดินทางไปด้วย

การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน

การศึกษาของ นางนุช สุนทรชวากานต์ (2556) ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงกฎหมายเพื่อขยายโอกาสการทำงานของผู้สูงวัย พบว่า ถึงแม้ในปัจจุบันกฎหมายของไทยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้สูงวัย แต่ไม่มีฉบับใดที่ส่งเสริมและคุ้มครองการทำงานของผู้สูงวัย และกฎหมายบางฉบับยังเป็นอุปสรรคต่อผู้สูงวัยในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน จึงเห็นสมควรว่าถ้าต้องการให้ผู้สูงวัยทำงานต่อไปได้อย่างยาวนานขึ้น ควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบต่างๆ เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 เป็นต้น เช่นเดียวกับการศึกษามาตรการในการคุ้มครองสิทธิผู้สูงวัยของ ศิริพงษ์ อัครชัยภูมิสกุล (ม.ป.ป.) พบว่า กฎหมายไทยไม่ได้บัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้สูงวัย จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการเพิ่มขึ้น ขยายไปเป็น 65 ปี และนายจ้างจะต้องมีการปรับปรุงเครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อการทำงานของผู้สูงวัย สำหรับพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ควรเน้นหลักประกันให้แก่ผู้สูงวัยที่อายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป และภาครัฐควรดูแลการขาดแคลนแรงงาน เพื่อนำมาขยายอายุเกษียณเป็น 65 ปี สำหรับอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ พรพรม ไชยชัยภูมิ และภรณี ศิริ โขติ (2554) ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสำหรับผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลได้รับบริการด้านการประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม แต่ยังไม่ทั่วถึง และผู้สูงวัยส่วนใหญ่ต้องการให้มีการฝึกอบรมอาชีพให้กับผู้สูงวัยที่ทำงานได้และสงวนอาชีพนั้นไว้สำหรับผู้สูงวัย และต้องการให้ส่งเสริมให้ผู้สูงวัยได้ถ่ายทอดประสบการณ์อาชีพให้แก่คนรุ่นหลัง

การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม

การศึกษาของ พรพรม ไชยชัยภูมิ และภรณี ศิริ โขติ (2554) ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสำหรับผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพการรับบริการสวัสดิการในด้านการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่าย พบว่า ผู้สูงวัยได้รับทราบถึงการส่งเสริมและสนับสนุนชมรมผู้สูงวัยในการจัดกิจกรรมในชุมชน มีการจัดให้พัฒนาตนเอง จัดกิจกรรมนันทนาการ และสถานที่ออกกำลังกาย ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการให้เครือข่ายให้ช่วยเหลือกัน ต้องการให้เทศบาลจัด

กิจกรรมในวันสำคัญ มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำ และผู้สูงวัยต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมหรือชมรม และต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการชุมชนเอนกประสงค์ เช่นเดียวกับการศึกษาของ ภูริชญา เทพศิริ (2555) ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยในตำบลทองหลวง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก สำหรับในด้านความสัมพันธ์กับสังคม พบว่า ผู้สูงวัยรู้สึกมีความสุขในการเข้ากิจกรรม เช่น การเข้าร่วมงานเทศกาล งานบุญประเพณี ทำให้ผู้สูงวัยรู้สึกสนุกสนานที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ทำให้ผู้สูงวัยมีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร

การศึกษาของ วรรณรัตน์ รัตนวรงค์ (2558) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูลสุขภาพของผู้สูงวัยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ช่องทางที่ผู้สูงวัยใช้สื่อสารมากที่สุด คือ แพทย์ และมักใช้อินเทอร์เน็ตครั้งละ 1-2 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ซึ่งผู้สูงวัยเห็นว่าการใช้อินเทอร์เน็ตในการหาข้อมูลช่วยให้รู้เหตุการณ์ต่างๆ ได้ ค้นหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโรค และอาการเจ็บป่วย แต่สำหรับสภาพและความต้องการการฝึกอบรมด้าน ICT ของผู้สูงวัยในเขตกรุงเทพมหานคร (อารีย์ มยังพงษ์, 2555) พบว่า ผู้สูงวัยส่วนใหญ่ไม่มีคอมพิวเตอร์ ไม่มีประสบการณ์การใช้งาน แต่มีความต้องการฝึกอบรม เพื่อศึกษาข้อมูล ข่าวสาร การฝึกอบรมจะต้องไม่มีค่าใช้จ่าย เป็นการอบรมเบื้องต้น ในการสืบค้นข้อมูล สถานที่ฝึกอบรมควรสะดวกต่อการเดินทาง และวิทยากรควรเข้าใจข้อกัของผู้สูงวัย

นอกจากนี้การศึกษาของ ปรีศรา จักรแก้ว (2556) เกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารกับระบบอัตโนมัติผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบทั่วไปที่เหมาะสมกับผู้สูงวัยไทย พบว่า ผู้สูงวัยที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปจะสามารถทำกิจกรรมได้ แต่ผู้สูงวัยที่มีการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี จะไม่สามารถส่งข้อความ โต้ตอบด้วยข้อความได้ สำหรับรูปแบบการใช้งานที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย ได้แก่ การรับสาย และการโต้ตอบด้วยเสียงพูด ผู้สูงวัยระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะเลือกใช้การอ่านข้อความหรือการโต้ตอบด้วยการกดปุ่มเป็นพิมพ์

การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

การศึกษาของ อรวรรณ ภูเขา และคณะ (ม.ป.ป.) ศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมและความต้องการสนับสนุนในการจัดบริการสุขภาพผู้สูงวัยระยะยาวของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า รูปแบบของการจัดบริการในปัจจุบัน ได้แก่ หอผู้ป่วยสูงวัย แผนกผู้ป่วยใน ศูนย์ประสานงานผู้สูงวัย และผู้ป่วยนอกคลินิกเฉพาะโรค คลินิกผู้สูงวัย สำหรับการจัดบริการหรือหน่วยบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย ได้แก่ การดูแลสุขภาพผู้สูงวัยที่บ้าน บริการให้ยืมและเช่าอุปกรณ์ จิตอาสาในการดูแล ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย และการดูแลสุขภาพฟัน

งบประมาณส่วนใหญ่ได้มาจากเงินบำรุง งบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และงบประมาณประจำปีของโรงพยาบาล มีหน่วยงานหรือองค์กรที่สนับสนุนการดำเนินการ ได้แก่ จิตอาสา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุข และชมรมผู้สูงอายุ สำหรับรูปแบบการจัดบริการในปัจจุบัน พบว่า การดูแลสุขภาพที่บ้านมีมากที่สุด และมีความแตกต่างระหว่างการจัดบริการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้านกับระดับของสถานบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.028$) สำหรับความต้องการของผู้สูงอายุในการจัดบริการระยะยาว พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการ 74.7 และเห็นว่าสถานบริการมีความในการให้บริการร้อยละ 80.7 ผู้สูงอายุมีความต้องการไปใช้บริการแบบฝากเลี้ยงไปเช้าเย็นกลับ สำหรับเหตุผลที่ผู้สูงอายุต้องการไปรับบริการระยะยาวในโรงพยาบาลเพราะไม่ต้องการเป็นภาระ คนในครอบครัวมีเวลาดูแลน้อย สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุไทย (คุณสรณ์ โพธารินทร์, 2555) พบว่า มี 6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่าย ได้แก่ โรคประจำตัว ระดับการศึกษา หลักประกันสุขภาพ ประเภทของสถานพยาบาล ฐานะทางเศรษฐกิจ และภูมิภาคที่อยู่อาศัย สำหรับการศึกษานี้ของอติพร ภูคน้ำ (ม.ป.ป) ศึกษาในระดับการส่งเสริมและคุ้มครองด้านสาธารณสุขของผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับการส่งเสริมและคุ้มครองด้านสาธารณสุขของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมและคุ้มครองด้านสาธารณสุข ได้แก่ ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้เฉลี่ย อายุการทำงาน การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจกฎหมายของผู้สูงอายุ ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ การขาดแคลนบุคลากรด้านสาธารณสุข งบประมาณมีน้อย ขาดความรู้ด้านสาธารณสุข และผู้สูงอายุมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

งานวิจัยในประเทศไทยที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ พบว่า เป็นการศึกษาเฉพาะแยกเฉพาะในแต่ละองค์ประกอบและตามสาขาวิชาของนักวิจัยเท่านั้น ยังไม่มีการศึกษาครบทั้ง 8 องค์ประกอบที่ใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นต่อผู้สูงอายุตามกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลก ตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 2.6 เอกสารและงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

ประเด็นวิจัย/นักวิจัย	สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	ระบบขนส่งมวลชน	ที่อยู่อาศัย	การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ
เจษฎา ชัยเจริญกุล (2555) สภาพการอยู่อาศัยและการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ วัยต้น วัยกลาง และวัยปลาย			✓					
ฐิติพันธ์ ภูมิภักดิ์ (2554) ศึกษาการปรับปรุงและพัฒนาต้นแบบสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชนเพื่อการอยู่อาศัยที่เหมาะสม	✓							
คุณสรณ์ โปธารินทร์ (ม.ป.ป) ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุไทย								✓
ไทรรัตน์ จารุทัศน์ (2548) ศึกษามาตรฐานขั้นต่ำสำหรับที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ	✓		✓					
ไทรรัตน์ จารุทัศน์ (2553) การออกแบบชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ	✓							
ธารณี กฤติยา (2556) การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อทุกคนสำหรับศูนย์การค้าชุมชน	✓							

ตาราง 2.6 (ต่อ)

ประเด็นวิจัย/นักวิจัย	สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	ระบบขนส่งมวลชน	ที่อยู่อาศัย	การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	การสนับสนุนของชุมชนและบริการตามสุขภาพ
นนุช สุนทรชวการต์ (2556) แนวทางการปรับปรุงกฎหมายเพื่อขยายโอกาสการทำงานของผู้สูงวัย						✓		
นวลวรรณ ทวยเจริญ (2556) การพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่เหมาะสมต่อการมองเห็นของผู้สูงวัย			✓					
ปรีศรา จักรแก้ว (2556) รูปแบบการสื่อสารกับระบบอัตโนมัติผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบทั่วไปที่เหมาะสมกับผู้สูงวัยไทย							✓	
ปวิช ศรีละมุล (2552) แนวทางการกำหนดพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงวัยในสวนสาธารณะ	✓							
ฝนทิพย์ ชูประเสริฐ (2555) การประเมินการจัดการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงวัย	✓		✓					

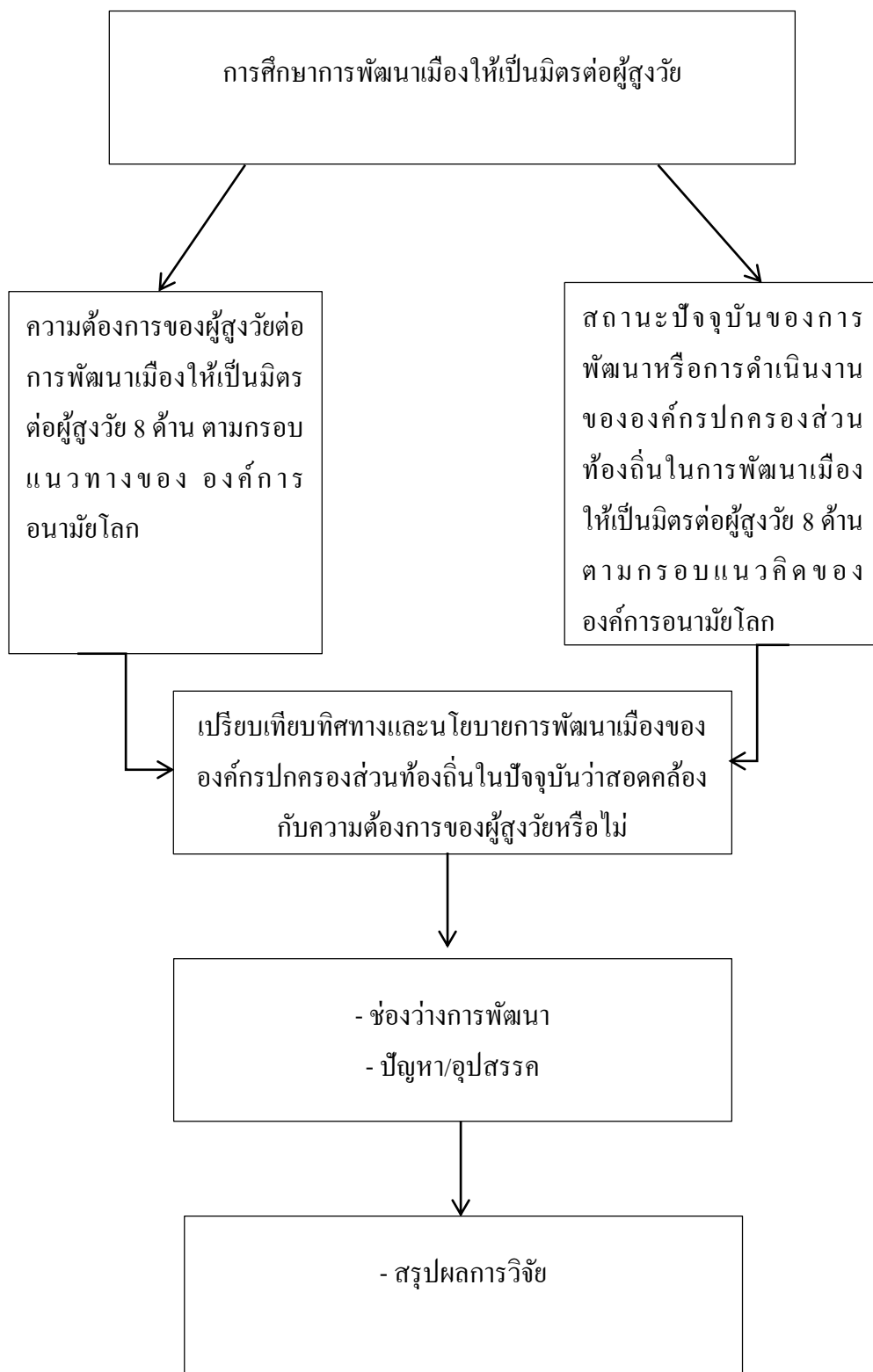

โดยสรุปแล้ว การศึกษาและทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้น ผู้วิจัยได้นำตัวแปรขององค์การอนามัยโลกมาใช้ในการศึกษาการพัฒนาเมืองภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย: โอกาสและอุปสรรค สำหรับงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศมีการศึกษาหรือค้นพบในประเด็นหรือองค์ประกอบที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน ตามองค์ประกอบของการศึกษาการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ในเรื่องดังต่อไปนี้ สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ระบบขนส่งมวลชน ที่อยู่อาศัย การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม การมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ แต่จะแตกต่างกันคือในต่างประเทศมีงานวิจัยที่ศึกษาคครอบคลุมการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยทั้ง 8 องค์ประกอบ แต่สำหรับในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาครบทั้ง 8 องค์ประกอบในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย มีแค่งานวิจัยที่ศึกษาแยกตามแต่ละองค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยตามสาขาและความสนใจต่อผู้สูงวัยของนักวิจัย และเป็นงานวิจัยที่เน้นประเมินตามสภาพแวดล้อมพื้นฐานที่เหมาะสมกับผู้สูงวัยเท่านั้น

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้ได้นำกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (WHO) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาทิศทางของนโยบายและมติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ศึกษารูปแบบการดำเนินงาน ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และศึกษาความสอดคล้องระหว่างความต้องการของผู้สูงวัยในพื้นที่กับสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่ดำเนินการมาแล้ว และที่กำลังดำเนินการมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร ซึ่งกรอบแนวคิดนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร (Outdoor Spaces and Buildings) ระบบขนส่งมวลชน (Transportation) ที่อยู่อาศัย (Housing) การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม (Social Participation) การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม (Respect and Social Inclusion) การมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน (Civic Participation and Employment) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร (Communication and Information) และการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (Community Support and Health Services) ตามกรอบองค์ประกอบด้านล่างนี้

ภาพประกอบ 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ: ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี การศึกษาวิจัยนี้ได้ ออกแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการดำเนินการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพไปพร้อม ๆ กัน สำหรับวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ 2) เพื่อทราบถึงรูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในภาคใต้ 3) เพื่อศึกษาปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ และ 4) เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยกับความ ต้องการของผู้สูงวัยในพื้นที่ ได้กำหนดวิธีการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพได้ ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ และได้เลือกการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากลักษณะการสุ่มเป็นการศึกษาผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยวิธีการจับฉลากแบบการสุ่มไม่แทนที่ คือ วิธีการจับฉลากขึ้นมาได้ไปใดก็จะไม่มีการใส่ฉลากใบนั้นกลับลงไป (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548) จนได้ครบตามจำนวน

ผู้วิจัยได้นำจำนวนประชากรผู้สูงวัยทั้งหมดในภาคใต้มาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในจังหวัดที่มีจำนวนประชากรผู้สูงวัยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้เกณฑ์การสุ่มของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรผู้สูงวัยและลำดับจำนวนประชากรที่ใช้ศึกษา

จังหวัด	จำนวนประชากร (หน่วย : พันคน) x 1000	อันดับจำนวนประชากร
กระบี่	39,400	11
ชุมพร	67,400	8
ตรัง	84,300	5
นครศรีธรรมราช	256,300	1
นราธิวาส	744,700	7
ปัตตานี	75,200	6
พังงา	32,500	12
พัทลุง	87,400	4
ภูเก็ต	42,100	10
ยะลา	47,600	9
ระนอง	22,400	14
สงขลา	198,900	2
สตูล	31,600	13
สุราษฎร์ธานี	130,800	3
ภาคใต้	1,190,600	-
ทั่วประเทศ	9,928,300	-

ที่มา : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557

ขั้นตอนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มจำนวนประชากรผู้สูงวัย

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ขนาดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (0.05)

แทนค่าจากสูตร

$$n = \frac{1,190,600}{1 + 1,190,600(0.05)^2}$$

เมื่อ

$$N = 1,190,600 \text{ คน}$$

$$e = \text{ขนาดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (0.05)}$$

$$n = 399.8$$

ดังนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน โดยทำการเลือกจังหวัดที่มีจำนวนประชากรสูงสุด 3 อันดับแรก มีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 3.2 การคำนวณหากลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุใน 3 จังหวัดภาคใต้

จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	การคำนวณ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
นครศรีธรรมราช	256,300	$\frac{256,300}{587,000} \times 400$	= 174.95
สงขลา	198,900	$\frac{198,900}{587,000} \times 400$	= 135.77
สุราษฎร์ธานี	130,800	$\frac{130,800}{587,000} \times 400$	= 89.28
รวม (คน)	587,000		= 400

จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช 175 คน จังหวัดสงขลา 136 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี 89 คน รวม 400 คน จากนั้นนำจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแต่ละจังหวัดมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามเขตอำนาจของระดับเทศบาล ใช้วิธีการสุ่มเลือกเทศบาลแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) การสุ่มเป็นแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) คือ สุ่มตัวอย่างตามเขตพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามระดับของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลวิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเทศบาล ดังนี้

จำนวนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครศรีธรรมราช 175 คน ที่แยกตามระดับของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล

ตาราง 3.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ใช้ศึกษา

รายชื่อเทศบาล	จำนวนประชากร (คน)	การคำนวณ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เทศบาลนคร นครศรีธรรมราช	9,721	$\frac{9,721}{13,555} \times 175$	= 125.50
เทศบาลเมืองทุ่งสง	2,532	$\frac{2,532}{13,555} \times 175$	= 32.69
เทศบาลตำบลท่าจั่ว	1,302	$\frac{1,302}{13,555} \times 175$	= 16.81
รวม (คน)	13,555		= 175

จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชที่แยกตามระดับของเทศบาล คือ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช 125 คน เทศบาลเมืองทุ่งสง 33 คน และเทศบาลตำบลท่าจั่ว 17 คน รวม 175 คน

จำนวนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสงขลา 136 คน ที่แยกตามระดับของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล

ตาราง 3.4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสงขลาที่ใช้ศึกษา

รายชื่อเทศบาล	จำนวนประชากร (คน)	การคำนวณ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เทศบาลนครสงขลา	6,560	$\frac{6,560}{12,920} \times 136$	= 69.05
เทศบาลเมืองคอหงส์	3,494	$\frac{2,532}{12,920} \times 136$	= 36.78
เทศบาลตำบลพะวง	2,866	$\frac{2,866}{12,920} \times 136$	= 30.17
รวม (คน)	12,920		= 136

จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดสงขลาที่ แยกตามระดับของเทศบาล คือ เทศบาลนครสงขลา 69 คน เทศบาลเมืองคอหงส์ 37 คน และ เทศบาลตำบลพะวง 30 คน รวม 136 คน

จำนวนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 89 คน ที่แยกตามระดับของเทศบาล นคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล

ตาราง 3.5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ใช้ศึกษา

รายชื่อเทศบาล	จำนวนประชากร (คน)	การคำนวณ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	11,279	$\frac{11,279}{14,693} \times 89$	= 68.32
เทศบาลเมืองท่าข้าม	2,051	$\frac{2,051}{14,693} \times 89$	= 12.42
เทศบาลตำบลขุนทะเล	1,363	$\frac{1,363}{14,693} \times 89$	= 8.26
รวม (คน)	14,693		= 89

จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่แยกตามระดับของเทศบาล คือ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 68 คน เทศบาลเมืองท่าข้าม 13 คน และเทศบาลตำบลขุนทะเล 8 คน รวม 89 คน

ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดของทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 175 คน คือ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช 125 คน เทศบาลเมืองทุ่งสง 33 คน และเทศบาลตำบลท่าจิว 17 คน จังหวัดสงขลา 136 คน คือ เทศบาลนครสงขลา 69 คน เทศบาลเมืองคอหงส์ 37 คน และเทศบาลตำบลพะวง 30 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี 89 คน คือ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 68 คน เทศบาลเมืองท่าข้าม 13 คน และเทศบาลตำบลขุนทะเล 8 คน

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดของทั้ง 3 จังหวัด รวม 574 คน ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 217 คน คือ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช 156 คน เทศบาลเมืองทุ่งสง 45 คน และเทศบาลตำบลท่าจิว 16 คน จังหวัดสงขลา 166 คน คือ เทศบาลนคร

สงขลา 79 คน เทศบาลเมืองคอหงส์ 49 คน และเทศบาลตำบลพะวง 38 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี 191 คน คือ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 90 คน เทศบาลเมืองท่าข้าม 62 คน และเทศบาลตำบลขุนทะเล 39 คน เนื่องจากผู้วิจัยใช้วิธีการเข้าไปเก็บข้อมูลจากการจัดประชุม หรือจัดกิจกรรมของผู้สูงอายุ จึงทำให้มีกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการตอบแบบสอบถามมีจำนวนมาก และมีเหตุผลในการรักษาน้ำใจของผู้สูงอายุในพื้นที่จึงจำเป็นต้องเก็บจากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ทั้งหมดในเวลานั้น

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยในส่วนการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพได้เลือกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดเลือกมาจากพื้นที่ภาคใต้ 14 จังหวัดภาคใต้ ที่มีอันดับจำนวนประชากรผู้สูงอายุสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ใช้วิธีการแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ในการเลือกตัวอย่างเพื่อให้มีความเหมาะสมกับปัญหาการวิจัย (สุวิมล ติรกานันท์, 2549) ประกอบด้วย ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล และเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 25 คน

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนชมรมผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นการเลือกตัวอย่างที่เป็นตัวแทน (Typical Cases) (ณรงค์ศักดิ์ บุญขมาติก) ของผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 คน สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก และจำนวน 10 คน สำหรับการสนทนากลุ่ม

2. แบบแผนการวิจัย

เป็นการวิจัยที่ใช้แบบแผนการวิจัยโดยการผสมผสานข้อมูลระหว่างการวิจัยจากงานเอกสาร(Documentary Research) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การสนทนากลุ่ม (Focus-group Interview) และการวิจัยแบบสังเกตการณ์ (Observational Research) ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการใช้แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์จากผู้สูงวัย และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และการสังเกตสภาพแวดล้อมในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง วารสารทางวิชาการ เอกสารทางราชการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้เลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม และเครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบตรวจสอบ มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Data) การทำแบบสอบถาม (Questionnaire) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus-Group Interview) และการสังเกต (Observation) โดยการถ่ายภาพ เพื่อศึกษาทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่น และทราบถึงรูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมือง ปัญหาเป็นอย่างไร และจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ตามกรอบแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรมโดยใช้วิธีการศึกษา ดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

วิธีที่ 1 การทำแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามที่ใช้ในการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระดับการศึกษา เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Question) และแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการ ซึ่งได้พัฒนาแบบตรวจสอบรายการคุณสมบัติเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การอนามัยโลก (WHO) (2007) ของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย แบ่งเป็นองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ

1. สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร (Outdoor Spaces and Buildings)
2. ระบบขนส่งมวลชน (Transportation)
3. ที่อยู่อาศัย (Housing)
4. การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม (Social Participation)

5. การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม (Respect and Social Inclusion)
6. การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน (Civic Participation and Employment)
7. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร (Communication and Information)
8. การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (Community Support and Health Services)

ในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามเป็นลักษณะของเครื่องมือวัดแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert Scale) มีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนน 5 ระดับ โดยมีกำหนดเกณฑ์การให้ระดับคะแนนไว้ ดังนี้

ตาราง 3.6 เกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็น

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

การแปลความหมายคะแนนของแบบสอบถามความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

ตาราง 3.7 การแปลความหมายคะแนนของแบบสอบถามความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	ผู้สูงวัยมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	ผู้สูงวัยมีความต้องการอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	ผู้สูงวัยมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	ผู้สูงวัยมีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	ผู้สูงวัยมีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากตาราง 3.7 เกณฑ์การแปลคำถามแต่ละข้อ คือ ผู้สูงวัยมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งจะใช้เป็นเกณฑ์การแปลคำถามแต่ละข้อในเรื่องของการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบของความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามเกณฑ์การแปลคำถามแต่ละข้อ คือ ผู้สูงวัยมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

วิธีที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Data) ได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วารสารทางวิชาการ บทความ นโยบาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

วิธีที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้แนวคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ คือ

1) ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยคัดเลือกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 22 คน ใช้วิธีการแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับผู้ที่มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 45-60 นาที ระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะบันทึกข้อมูลโดยวิธีการจดบันทึกและอัดเสียง เพื่อเป็นการยืนยันและนำมาใช้วิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยว่ามีวิธีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ผ่านมามีการดำเนินการที่ไหนบ้าง มีรูปแบบการทำงาน งบประมาณแบบไหน มีการทำในมิติไหนแล้วบ้าง อะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

2) ตัวแทนของชมรมผู้สูงวัย โดยการคัดเลือกจากผู้นำ และตัวแทนของชมรมผู้สูงวัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างที่เป็นตัวแทน (Typical Cases) จำนวน 9 คน จากผู้สูงวัยที่มาเข้ากิจกรรมประชุม การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 45-60 นาที ระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะบันทึกข้อมูลโดยวิธีการจดบันทึก และอัดเสียง เพื่อเป็นการยืนยันและนำมาใช้วิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยว่ามีความต้องการอะไรบ้าง มีปัญหาหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยอย่างไร

วิธีที่ 3 การสนทนากลุ่ม (Focus-group Interview) โดยใช้แนวคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ คือ

ตัวแทนของชมรมผู้สูงวัยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 10 คน จากการเลือกตัวอย่างที่เป็นตัวแทน (Typical Cases) การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 45-60 นาที มีการจดบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึก และอัดเสียง เพื่อเป็นการยืนยันและนำมาใช้วิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองที่ดำเนินการมาแล้ว และที่กำลังดำเนินการอยู่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัยในพื้นที่หรือไม่ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ให้ลึกลงไปอีกหลังจากให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงวัยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทำแบบสอบถาม

วิธีที่ 4 การสังเกต (Observation) ได้กำหนดประเด็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นเมืองในปัจจุบันเพื่อใช้ประกอบในการตอบคำถามการวิจัย เป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participation observation) (สุมิตร สุวรรณ, 2554) โดยการบันทึกภาพ สถานที่ต่าง ๆ ที่ได้รับการพัฒนาให้เห็นการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมมาแล้วในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ซึ่งมีการกำหนดค่าในแบบตรวจสอบสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงวัย มีการกำหนดค่าได้ ดังนี้

1 คือ มีสภาพแวดล้อมตามรายการตรวจสอบ

0 คือ ไม่มีสภาพแวดล้อมตามรายการตรวจสอบ

เพื่อนำค่าที่ได้มาคำนวณหาสภาพแวดล้อมของเมืองในปัจจุบันว่ามีการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยอย่างไรแล้วบ้าง

ตาราง 3.8 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ข้อมูลเกี่ยวกับ	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 574 คน	ความต้องการต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร	แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้สูงวัย
ตัวแทนของชมรมผู้สูงวัยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 9 คน สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก และจำนวน 10 คน สำหรับการสนทนากลุ่ม	ความต้องการต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร	แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัยสำหรับผู้สูงวัย

ตาราง 3.8 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ข้อมูลเกี่ยวกับ	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล และเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง) จำนวน 25 คน	การตรวจสอบแผน นโยบาย หรือโครงการในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากตาราง 3.8 แสดงให้เห็นถึงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ตัวแทนของชมรมผู้สูงอายุ และตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแสดงเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

4. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

4.1 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเชิงปริมาณ ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ 8 องค์ประกอบ ได้ทำการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร วารสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เพื่อนำมาสร้างขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งได้พัฒนาปรับปรุงมาจากแบบตรวจสอบรายการคุณสมบัติเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลก (WHO) (2007)

3. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม

ความสอดคล้องกันระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ เนื่องจากเครื่องมือที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือที่นำมาจากองค์การอนามัยโลก (WHO, 2007) เครื่องมือจึงมีความน่าเชื่อถือ และได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

4.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเชิงคุณภาพ

1. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ โดยนำกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลกมาใช้เป็นตัวแบบในการศึกษาทิศทางของนโยบาย มิติในการพัฒนา รูปแบบการดำเนินงาน และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ
2. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาสร้างเป็นข้อความใช้ถามตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนชมรมผู้สูงอายุ ในองค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ
3. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไข
4. คุณภาพของเครื่องมือในเรื่องของความเชื่อใจ (Dependability) ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยเป็นผู้ตรวจสอบ

5. วิธีการทางสถิติต่าง ๆ ที่ใช้

ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลที่รวบรวมมาออกเป็นส่วนๆ ตามลักษณะและประเภทของข้อมูลทั้งที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Data) การทำแบบสอบถาม (Questionnaire) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus-Group Interview) และการสังเกต (Observation) โดยการถ่ายภาพ จากนั้นจึงนำมาเขียนสรุปและวิเคราะห์เนื้อหาการวิจัยทั้งหมด

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิจัยนี้ได้เลือกใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Product and Service Solution Version 16.0) ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมด โดยมีลำดับการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ความต้องการของผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่ในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และจากการสังเกต

การวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแอตลาส (Atlas.ti) (Friese, 2011 อ้างถึงใน อิศระ ทองสามสี, 2555) มีขั้นตอน ดังนี้

1. กระบวนการลดรหัส (Coding process) โดยการอ่านและตีความหมายข้อความจากการสัมภาษณ์ เพื่อสร้างรหัสตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลก และจัดประเด็นสำคัญในการนำไปพิจารณาเป็นข้อมูลต่อไป
2. การวิเคราะห์ตามรหัสตามกรอบแนวคิดขององค์ประกอบในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การอนามัยโลก
3. ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ดังนี้ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลจากการทำแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการทำแบบตรวจสอบว่ามีความสอดคล้องกันในเรื่องของเวลา สถานที่ และบุคคลที่แตกต่างกัน ได้ข้อมูลตรงกันตามแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งอาจจะมีการตรวจสอบสามเส้าด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methods Triangulation) คือ เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การทำแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกต หลังจากตรวจสอบความถูกต้องแล้ว จะนำข้อมูลไปแยกตามองค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย มีจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ การพรรณนาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

5.3 การผสมผสานผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ใช้วิธีการเปรียบเทียบผลลัพธ์ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการแปลงข้อมูลเชิงคุณภาพให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

6. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย การดำเนินการวิจัย และสิทธิของผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อนการสัมภาษณ์ โดยข้อมูลทุกอย่างจากการสัมภาษณ์จะนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

7. ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษานี้มีระยะเวลาในการดำเนินการ คือ เริ่มตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2557 – เดือนมิถุนายน 2559 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 3.9 ระยะเวลาในการดำเนินการ และขั้นตอนการดำเนินงาน

ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน)	กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน
สิงหาคม 2557 – ธันวาคม 2557	ศึกษาเอกสารและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
มกราคม 2558 – พฤษภาคม 2558	จัดทำโครงร่างวิทยานิพนธ์และนำเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์
พฤษภาคม 2558 – สิงหาคม 2558	ปรับปรุง และแก้ไขโครงร่างวิทยานิพนธ์
สิงหาคม 2558 – ธันวาคม 2558	จัดเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ รายละเอียดจากการลงพื้นที่ดังนี้ การสัมภาษณ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 14 สิงหาคม 2558 - ลงพื้นที่ที่เทศบาลตำบองหวง 8 กันยายน 2558 - ลงพื้นที่ที่สัมภาษณ์เทศบาลเมืองท่าข้าม 9 กันยายน 2558 - ลงพื้นที่ที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ตาราง 3.9 (ต่อ)

ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน)	กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน
	10 กันยายน 2558 - ลงพื้นที่ที่เทศบาลตำบลขุนทะเล
	11 กันยายน 2558 - ลงพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
	15 กันยายน 2558 - ลงพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช - ลงพื้นที่ที่เทศบาลนครศรีธรรมราช
	16 กันยายน 2558 - ลงพื้นที่ที่เทศบาลตำบลท่าจีว
	17 กันยายน 2558 - ลงพื้นที่ที่เทศบาลเมืองทุ่งสง
	29 กันยายน 2559 - ลงพื้นที่ที่องค์การบริหารจังหวัดสงขลา
	5 ตุลาคม 2558 - ลงพื้นที่ที่เทศบาลนครสงขลา - ลงพื้นที่ที่เทศบาลเมืองคอหงส์
	การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สูงวัย
	21 กันยายน 2558 - สัมภาษณ์ผู้สูงวัยที่เทศบาลตำบลขุนทะเล
	11 ตุลาคม 2558 - สัมภาษณ์ผู้สูงวัยที่เทศบาลตำบลพะวง
	20 ตุลาคม 2558 - สัมภาษณ์ผู้สูงวัยที่เทศบาลนครนครศรีธรรมราช - สัมภาษณ์ผู้สูงวัยที่เทศบาลตำบลท่าจีว
	4 พฤศจิกายน 2558 - สัมภาษณ์ผู้สูงวัยที่เทศบาลนครสงขลา

ตาราง 3.9 (ต่อ)

ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน)	กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน
	<p>7 พฤศจิกายน 2558</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัมภาษณ์ผู้สูงวัยที่เทศบาลเมืองทุ่งสง <p>19 พฤศจิกายน 2558</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัมภาษณ์ผู้สูงวัยที่เทศบาลเมืองคอหงส์ <p>21 พฤศจิกายน 2558</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัมภาษณ์ผู้สูงวัยที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี - สัมภาษณ์ผู้สูงวัยที่เทศบาลเมืองท่าข้าม <p>การสนทนากลุ่ม</p> <p>25 กันยายน 2558</p> <ul style="list-style-type: none"> - สนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้สูงวัยที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี <p>29 กันยายน 2559</p> <ul style="list-style-type: none"> - สนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้สูงวัยที่จังหวัดนครศรีธรรมราช <p>5 ตุลาคม 2558</p> <ul style="list-style-type: none"> - สนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้สูงวัยที่จังหวัดสงขลา <p>การเก็บแบบสอบถาม</p> <p>14 สิงหาคม 2558</p> <ul style="list-style-type: none"> - เก็บแบบสอบถามจากผู้สูงวัยที่เทศบาลตำบลพะวง <p>18 สิงหาคม 2558</p> <ul style="list-style-type: none"> - เก็บแบบสอบถามจากผู้สูงวัยที่เทศบาลนครสงขลา <p>3 กันยายน 2558</p> <ul style="list-style-type: none"> - เก็บแบบสอบถามจากผู้สูงวัยที่เทศบาลเมืองคอหงส์ <p>16 กันยายน 2558</p> <ul style="list-style-type: none"> - เก็บแบบสอบถามจากผู้สูงวัยที่เทศบาลตำบลท่าจีว <p>17 กันยายน 2558</p> <ul style="list-style-type: none"> - เก็บแบบสอบถามจากผู้สูงวัยที่เทศบาลเมืองทุ่งสง

ตาราง 3.9 (ต่อ)

ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน)	กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน
	22 กันยายน 2558 - เก็บแบบสอบถามจากผู้สูงวัยที่เทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี 25 กันยายน 2558 - เก็บแบบสอบถามจากผู้สูงวัยที่เทศบาลตำบลขุน ทะเล 29 กันยายน 2559 - เก็บแบบสอบถามจากผู้สูงวัยที่เทศบาลนคร นครศรีธรรมราช 2 ตุลาคม 2558 - เก็บแบบสอบถามจากผู้สูงวัยที่เทศบาลเมืองท่าข้าม
ธันวาคม 2558 – มีนาคม 2559	เขียนผลการวิจัย (บทที่ 4) และสรุปผลการวิจัย (บทที่ 5)
มีนาคม 2559 – มิถุนายน 2559	ตรวจสอบและเรียบเรียง สอบป้องกันวิทยานิพนธ์ และ ส่งวิทยานิพนธ์ไปยังบัณฑิตวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย: ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานีเป็นการศึกษานโยบายการดำเนินงานในระดับท้องถิ่น ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหา และเพื่อศึกษาความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยในพื้นที่กับแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
2. รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
3. ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
4. ความสอดคล้องของทิศทางและนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
5. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
6. โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

1. ทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

ทิศทางของนโยบายในระดับชาติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ผ่านมา พบว่า จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย และเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง ในด้านการส่งเสริมการใช้แรงงานขั้นพื้นฐานในสถานประกอบการ โดยเฉพาะเรื่องของ สุขอนามัยและความปลอดภัย ชั่วโมงการทำงาน การไม่เลือกปฏิบัติ กับการเปิดโอกาสในการทำงานสำหรับผู้สูงวัย เป็นการร่วมมือกับระดับภูมิภาคในการพัฒนาทักษะและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชน ผู้สูงวัย สตรี และผู้พิการ ด้านการส่งเสริมบทบาทของภาคธุรกิจเอกชนในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมแก่คนในสังคมไทย เป็นการณรงค์และให้ประโยชน์แก่ภาคธุรกิจที่ดำเนินการรับผิดชอบต่อสังคมในการสร้างความเป็นธรรมในเรื่องของ ค่าจ้าง ความปลอดภัย และคุณภาพชีวิตในการทำงานของผู้สูงวัย นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริม

สร้างพลังให้ทุกภาคส่วนในการเลือกการดำเนินชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี ในการสร้างพลังทางสังคมให้ทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดได้ในฐานะของพลเมืองในการแสดงความคิดเห็น การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาในระดับต่างๆ ร่วมตัดสินใจกำหนดแนวทางและนำไปสู่การปฏิบัติรวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างให้แก่กลุ่มเด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงวัย ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม คนยากจนได้เข้ามามีส่วนร่วม

สำหรับทิศทางในระดับกระทรวงจากการทบทวนเอกสาร พบว่ามี 3 หน่วยงานหลักที่ดูแลและให้ความสำคัญกับผู้สูงวัย โดยได้กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขมียุทธศาสตร์ในการดำเนินการเพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาสุขภาพตามกลุ่มวัยซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน คือ สนับสนุน การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในผู้สูงวัย และการคัดกรองกลุ่มผู้สูงวัย (Geriatric Syndromes) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพในการเชื่อมโยงจากสถานบริการสู่ชุมชน และการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสถานพยาบาล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น ในการดูแลสุขภาพผู้สูงวัย สำหรับยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและจัดระบบบริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน ครอบคลุม ให้ประชาชนให้สามารถเข้าถึงบริการได้ มีแนวทางการพัฒนา คือ District Health System (DHS) ที่เชื่อมโยงระบบบริการปฐมภูมิกับชุมชนและท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพ และตำบลจัดการสุขภาพ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2558) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มียุทธศาสตร์ในการผลักดันให้เกิดสังคมสวัสดิการ โดยมีการพัฒนาระบบบริการสังคมในการให้บริการขั้นพื้นฐาน เช่น การให้เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงวัย ระบบประกันสังคม ระบบการช่วยเหลือทางสังคมที่มุ่งดูแลผู้ด้อยโอกาส และระบบการส่งเสริมสนับสนุนทางสังคม (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2555) และกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายด้านการศึกษาในการสร้างโอกาสทางการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อการส่งเสริมการศึกษานอกระบบในการยกระดับการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพและรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการจัดการการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สูงวัยให้มีความรู้ การประกอบอาชีพเพื่อให้กลับมาเป็นกำลังการผลิตของสังคมได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

ทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจากการลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า นโยบายขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลในภาพรวมทั้ง 3 จังหวัดมีการเน้นการพัฒนาเมืองในเรื่องของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก และ

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จะมีความแตกต่างกันในอำนาจหน้าที่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การศึกษาทิศทางของนโยบายในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีจากการเก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ในภาพรวม จะเห็นได้ว่าทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเน้นการพัฒนาเมือง ในเรื่องของการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

บริบทและสภาพพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 4.1 ตราสัญลักษณ์องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดในประเทศไทย มีประชากรมากที่สุดใ ภาคใต้ และมีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ (รองจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี) ห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ 780 กิโลเมตร มีจังหวัดที่อยู่ติดกัน ได้แก่ สงขลา พัทลุง ตรัง กระบี่ และสุราษฎร์ธานี เศรษฐกิจโดยทั่วไปของจังหวัดขึ้นอยู่กับภาคเกษตร อาชีพหลัก คือ ทำสวน ยางพารา ทำสวนปาล์ม น้ำมัน ทำนา ทำไร่ การปลูกผลไม้ ทำสวนมะพร้าว การประมง และการเลี้ยงสัตว์ จากการสำรวจ พบว่า ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี เท่ากับ 105,598 บาท ซึ่งเป็นอันดับที่ 10 ของภาคใต้ และอันดับที่ 34 ของประเทศ ประชากรรวมทั้งจังหวัด 1,552,530 คน (กรมการปกครอง, 2558) ประชากรผู้สูงวัย 256,300 คน และมีรายรับทั้งสิ้น 44,908,270.1 บาท

การศึกษาทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนา สุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นทิศทางนโยบายที่นำมาตรฐานของโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาปรับใช้กับพื้นที่ภายนอก ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ไม่ได้มีการปรับพื้นที่ แต่มีการนำมาตรฐานของผู้พิการมาก่อนสร้างทางลาด ห้องน้ำ ราวจับ...” (P.1:3)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

การศึกษาศึกษาทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ที่เป็นมาตรฐานเพียงเรื่องเดียว คือ การสร้างขวัญกำลังใจ...” (P.1:20)

การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย

การศึกษาศึกษาทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการจัดอบรมอาชีพเสริมให้แก่ประชาชนทุกคนรวมทั้งผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีงบประมาณในการฝึกอบรมประชาชนทุกคนรวมทั้งผู้สูงวัย” (P.1:21)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกสื่อ

การศึกษาการให้บริการทางสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นครศรีธรรมราชมีการติดต่อสื่อสารกับผู้สูงวัยผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น ทางเว็บไซต์ วารสาร ป้ายคัดเออาร์ และวิทยุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ วารสาร ป้ายคัดเออาร์

วิทยุ...” (P.1:8)

การดูแลผู้สูงวัยในเหตุการณ์ภัยพิบัติ

การให้บริการทางสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชในกรณีที่เกิดน้ำท่วมจะมีการเข้าไปอพยพผู้สูงวัยและเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เวลาเกิดน้ำท่วมพร้อมอพยพผู้สูงวัย มีเครื่องมือและ

มีฝ่ายบรรเทาสาธารณภัยในการให้ความช่วยเหลือ...” (P.1:22)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นครศรีธรรมราชจากการเก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตาม มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคม สำหรับผู้สูงวัย ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย และทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ ครอบคลุมทุกสื่อ และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การดูแล ผู้สูงวัยในเหตุการณ์ภัยพิบัติ

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

บริบทและสภาพพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 4.2 ตราสัญลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 900 หมู่ 2 ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา 90110 มีประชากรทั้งหมด 1,401,303 คน ประชากรผู้สูงอายุ 198,900 คน และมีรายรับรวมทั้งสิ้น 1,622,000,000 บาท

การศึกษาทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพจิตใจของผู้สูงอายุ และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

จากการศึกษาทิศทางของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีการก่อสร้างศูนย์บริบาลสำหรับผู้สูงอายุและก่อสร้างสะพานลอยแบบบันไดเลื่อนบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ศูนย์บริบาลของผู้สูงอายุเป็นสถานที่ให้ความรู้ในการจัดกิจกรรม และดูแลผู้สูงอายุให้ครบวงจร...” (P.5:3)

“...มีโครงการสร้างสะพานลอยบันไดเลื่อนให้รองรับต่อการใช้งานของผู้สูงอายุบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์...” (P.5:18)

การร่วมมือกับองค์กรในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย
 ทิศทางของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของ
 องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีการทำงานร่วมกับพัฒนาสังคมจังหวัดในการดูแลที่อยู่อาศัย
 ให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสงขลาทำงานร่วมกับพัฒนา
 สังคมจังหวัด พัฒนาสังคมจังหวัดมีนโยบายจากระดับกรมดูแลเรื่องที่อยู่อาศัยให้
 เหมาะสมกับผู้สูงวัย มีการปรับปรุงบันไดทางขึ้นแล้วแต่สภาพบ้าน...” (P.5:21)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงวัย
 การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด
 สงขลามีทิศทางของนโยบายในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงวัย มีศูนย์บริการผู้สูงวัยที่กำลัง
 ก่อสร้างเพื่อการทำกิจกรรมเพื่อผู้สูงวัย การอบรมอาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้านในการดูแล
 ผู้สูงวัยให้เข้มแข็ง มีโครงการศึกษาดูงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...อุคนุลงบประมาณให้กับสมาคมชมรมผู้สูงวัย เช่น
 การจัดแข่งขันกีฬา อบรม สัมมนา มีการจัดกีฬาผู้สูงวัยแห่งประเทศไทย...”
 (P.5:2)

“...สนับสนุน อบรมอาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้านในการให้
 ความช่วยเหลือผู้สูงวัย ทำให้มีความเข้มแข็ง...” (P.5:4)

การทำให้ผู้สูงวัยมีคุณค่า

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด
 สงขลามีการนำผู้สูงวัยที่มีความรู้มาถ่ายทอดวิชาเพื่อเป็นการทำให้เห็นคุณค่าของผู้สูงวัย
 ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...คนที่มีความรู้ก็นำมาให้ความรู้ เช่น ครู ทำให้เขารู้สึกมีคุณค่า
 ให้ถ่ายทอดวิชาที่ตัวเองมีความชำนาญ มีประสบการณ์ มาถ่ายทอดภูมิปัญญาของ
 ตนเองได้...” (P.5:13)

การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย โดยการฝึกอบรมอาชีพให้ผู้สูงวัยจะมีการสาธิตอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...จัดกิจกรรมฝึกฝีมือแรงงาน มีการเลี้ยงอาหาร มีการสนับสนุนในการนำของที่ทำมาไปจำหน่าย ไปสาธิตในที่ต่างๆ...” (P.5:8)

การจัดอบรมความรู้ให้แก่พนักงานก่อนเกษียณอายุ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของพนักงาน ลูกจ้าง โดยการอบรมให้ความรู้และคุณธรรมให้แก่พนักงานลูกจ้างก่อนที่จะเกษียณ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการอบรมให้ความรู้ ส่งเสริมคุณธรรมให้แก่พนักงาน ลูกจ้างในงานเกษียณ...” (P.5:28)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคม

การศึกษาทิศทางของการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคม และชมรมต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านสมาคมซึ่งมีการประชุมทุกเดือน ...” (P.5:22)

เครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย

ทิศทางของการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีการฝึกอบรมอาสาสมัครประจำหมู่บ้านให้ดูแลผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ฝึกอบรมอาสาสมัครประจำหมู่บ้านให้มีความเชี่ยวชาญในการดูแลและบริหารเบื้องต้นให้แก่ผู้สูงวัย...” (P.5:20)

การรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

ทิศทางของการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาจะมีธให้บริการและจะมีหน่วยบรรเทาสาธารณภัยที่พร้อมในการให้ความช่วยเหลือ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีธพยาบาลของตำบลจะทำให้ครบทุกตำบล ให้ท้องถิ่นบริหารกันเอง เช่น ค่าน้ำมัน ค่าจ้างคนขับรถ...” (P.5:19)

“...น้ำท่วมจะมีการร้องขอมาจากท้องถิ่นขอรถ ขอเครื่องจักรกล มีฝ่ายบรรเทาสาธารณภัยดูแลบรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น...” (P.5:23)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาจากการลงพื้นที่เก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การร่วมมือกับองค์กรในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การทำให้ผู้สูงอายุมีคุณค่า ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงอายุ การจัดอบรมความรู้ให้แก่พนักงานก่อนเกษียณอายุ และทิศทางของการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ เครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ การรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

บริบทและสภาพพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 4.3 ตราสัญลักษณ์องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ในฝั่งตะวันออกของภาคใต้ โดยมีสภาพภูมิประเทศที่หลากหลายทั้งที่ราบสูง ภูมิประเทศแบบภูเขา รวมทั้งที่ราบชายทะเล มีพื้นที่ครอบคลุมถึงในบริเวณอ่าวไทย ทั้งบริเวณที่เป็นทะเลและเป็นเกาะ เกาะในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก เกาะขนาดใหญ่เป็นที่รู้จัก เช่น เกาะสมุย เกาะพะงัน และหมู่เกาะอ่างทอง และมีจำนวนเกาะในเขตพื้นที่จังหวัดมากถึง 108 เกาะ นับว่ามากที่สุดเป็นอันดับ 3 ของประเทศ รองมาจากจังหวัดพังงาที่มี 155 เกาะ และจังหวัดภูเก็ตที่มี 154 เกาะ เนื่องจากทำเลที่ตั้งจึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเกิดบริเวณทะเลอันดามันบ้างเป็นครั้งคราวเนื่องจากมีแนวเทือกเขาตะนาวศรี เทือกเขาภูเก็ต และเทือกเขานครศรีธรรมราช แถบบริเวณจังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแนวช่วยลดอิทธิพลของลมมรสุมดังกล่าว ในทางกลับกันพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีจะได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือปกติจะมีแหล่งกำเนิดบริเวณทะเลจีนใต้และอ่าวไทย ทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีช่วงฤดูฝนกินระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคมจนถึงเดือนมกราคมประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก โดยใช้พื้นที่ในการทำการเกษตรประมาณร้อยละ 45 ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ ยังประกอบอาชีพทางด้านปศุสัตว์ ประมง อุตสาหกรรม รวมทั้งมีการทำเหมืองแร่ด้วยประชากรในองค์การบริหารจังหวัดสุราษฎร์ธานี 1,044,405 คน ประชากรผู้สูงอายุ 130,800 คน และรายรับทั้งสิ้น 1,473,811,839.72 บาท

การศึกษาทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย

การศึกษาทิศทางของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีโครงการที่เน้นการปรับทางลาดให้แก่ผู้สูงวัย และผู้พิการ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ดูแลในเรื่องของการดูแลพื้นผู้สูงวัย มีการสร้างทางลาดเน้นในผู้พิการแต่ผู้สูงวัยที่ใช้รถเข็นก็สามารถใช้ได้...” (P.9:5)

อาคารและสถานที่ที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

ทิศทางของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีแนวคิดจะสร้างศูนย์ผู้สูงวัยเพิ่มจะจัดให้มีห้องตรวจสุขภาพ ห้องออกกำลังกาย ห้องอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีแนวคิดสร้างศูนย์ผู้สูงวัยโดยจัดแบ่งเป็นห้องๆ ให้ผู้สูงวัยมาอยู่ มีห้องตรวจวัดความดัน ปังปอง หมากกรุก ห้องคอมพิวเตอร์...” (P.9:9)

การปรับปรุงและดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย

ทิศทางของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีดูแลที่อยู่ของผู้สูงวัยผ่าน โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพที่เป็นการช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้สูงวัยที่หายจากการอาการเจ็บป่วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ดูแลที่อยู่อาศัยในเรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพ ซึ่งจะรวมถึงการดูแลด้านความเป็นอยู่ให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ ดูแลสุขภาพขณะที่อยู่อาศัย ห้องน้ำ สภากาชาด ให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้...” (P.9:19)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

จากการศึกษาทิศทางส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีในการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย มีการจัดการกิจกรรมต่างๆ ให้แก่ผู้สูงวัย กิจกรรมนันทนาการกันภายในกลุ่มผู้สูงวัย ซึ่งจะให้งบประมาณแก่คณะกรรมการผู้สูงวัยประจำอำเภอไปจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การร้องเพลง ดึงคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การทัศนศึกษาใช้งบประมาณมากเลยยกเลิกปรับเปลี่ยนเป็นในเรื่องการนันทนาการสนุกกันเอง คณะกรรมการผู้สูงอายุนำประจำอำเภอจัดเองอาจจะจัดในเรื่องของการร้องเพลง...” (P.9:1)

การทำงานร่วมกับองค์กรในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัย

ทิศทางส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการทำงานร่วมกันระหว่างสาธารณสุข กลุ่มหรือองค์กรที่ดูแลผู้สูงวัย เพื่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำกิจกรรมนันทนาการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับสุขภาพกาย สุขภาพจิต กิจกรรมนันทนาการ ออกกำลังกาย ร้องเพลง รำไม้พลอง ดึงคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตจะทำงานร่วมกับสาธารณสุข กลุ่มหรือองค์กรที่ดูแลผู้สูงวัย เช่น ชมรมผู้สูงวัย จะเป็นลักษณะของการทำกิจกรรมนันทนาการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับสุขภาพกาย สุขภาพจิต และมีการจัดกิจกรรมนันทนาการ ออกกำลังกาย ร้องเพลง รำไม้พลอง...” (P.9:20)

การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ

ทิศทางส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีในการให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ ดึงคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ให้ผู้สูงวัยเข้ามาเสนอความต้องการผ่านชมรมผู้สูงวัยทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชิญตัวแทนหรือตัวแทนกลุ่มองค์กรชมรมผู้สูงวัยมาแลกเปลี่ยนกันว่ามีความต้องการอะไรบ้าง...” (P.9:22)

การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมต่อผู้สูงวัย

การศึกษาทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมต่อผู้สูงวัยโดยการร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนารอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการอบรมอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย เช่น ร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจัดกิจกรรมให้ผู้สูงวัย...” (P.9:21)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านชมรมผู้สูงวัย

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีในการติดต่อสื่อสารกับผู้สูงวัยผ่านทางชมรมผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีวิธีการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านชมรมผู้สูงวัย...” (P.9:20)

การให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงวัย

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการด้านสุขภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการทำแผนพัฒนาในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย และเวลาเกิดภัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาสามปีมีด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย...” (P.9:18)

“...ไม่ได้มีการวางแผนภัยพิบัติในการเคลื่อนย้ายเฉพาะผู้สูงวัย แต่จะมีแผนป้องกันภัย และแผนป้องกันสาธารณภัยดูแลประชาชนโดยรวม...” (P.9:24)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีจากการเก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำมาตรฐาน

โครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย อาคารและสถานที่ที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การปรับปรุงและดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย การทำงานร่วมกับองค์กรในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย และทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านชมรมผู้สูงวัย และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงวัย

การวิเคราะห์ทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 3 ทิศทางซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.4 ทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยรวม

องค์การบริหารส่วน จังหวัด นครศรีธรรมราช	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สงขลา	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานี
ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก		
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย	ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย - การร่วมมือกับองค์กรในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย	ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย - อาคารและสถานที่ที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย - การปรับปรุงและดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย

ตาราง 4.4 (ต่อ)

องค์การบริหารส่วน จังหวัด นครศรีธรรมราช	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สงขลา	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานี
ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย		
<p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย 	<p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงวัย <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทำให้ผู้สูงวัยมีคุณค่า <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย - การจัดอบรมความรู้ให้แก่พนักงานก่อนเกษียณอายุ 	<p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย - การทำงานร่วมกับองค์กรในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมต่อผู้สูงวัย
ทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
<p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกสื่อ 	<p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคม 	<p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านชมรมผู้สูงวัย

ตาราง 4.4 (ต่อ)

องค์การบริหารส่วน จังหวัด นครศรีธรรมราช	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สงขลา	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานี
ทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)		
ด้านการสนับสนุนของชุมชน และการบริการด้านสุขภาพ - การดูแลผู้สูงวัยใน เหตุการณ์ภัยพิบัติ	ด้านการสนับสนุนของชุมชน และการบริการด้านสุขภาพ - เครือข่ายอาสาสมัครใน การดูแลผู้สูงวัย - การรับมือภัยพิบัติและ เหตุฉุกเฉิน	ด้านการสนับสนุนของชุมชน และการบริการด้านสุขภาพ - การให้บริการด้านสุขภาพ แก่ผู้สูงวัย

จากตาราง 4.4 เป็นการเปรียบเทียบทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้ง 3 จังหวัด มีทิศทางของนโยบายเหมือนกันทั้ง 3 ทิศทาง ได้แก่ การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จะมีมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่แตกต่างกัน

1.2 ทิศทางของนโยบายของเทศบาล

การศึกษาในระดับเทศบาลในภาพรวม จะเห็นได้ว่าเน้นการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 เทศบาลนคร

ทิศทางของนโยบายของเทศบาลนครในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด เน้นการพัฒนาเมืองในเรื่องของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

บริบทและสภาพพื้นที่ของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 4.5 ตราสัญลักษณ์เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเมืองที่เจริญเติบโตมายาวนาน และได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลนครแห่งแรกของภาคใต้ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ยกฐานะเมื่อปี พ.ศ. 2537 มีประชากรประมาณ 106,322 คน บนเนื้อที่ 22.56 ตร.กม. เป็นเมืองเอกของจังหวัด และจัดเป็นเมืองขนาดใหญ่อันดับ 12 ของประเทศไทย เทศบาลนครนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ 22.56 ตารางกิโลเมตร มีความหนาแน่นของประชากร 4,647.21 คนต่อตารางกิโลเมตรและจำนวนประชากรผู้สูงวัย 9,721 คน มีรายรับไตรมาสที่ 3 ปีงบประมาณ 2558 มีรายทั้งสิ้น 946,702,703.89 บาท

การศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การจัดตั้งแควดล้อมตามนโยบายของผู้บริหาร

จากการศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชในการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกมีการจัดตั้งแควดล้อมตามนโยบายของผู้บริหารให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย และเทศบาลมีรับส่งผู้สูงวัยในการมาทำกิจกรรมต่างๆ แต่ไม่ได้ดำเนินการให้พร้อมทั้งหมด ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ไม่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีการทำงานตามนโยบายของผู้บริหาร คือ การจัดตั้งแควดล้อมให้มีที่พักของผู้สูงวัย มีการอำนวยความสะดวก และปรับปรุงทาง...” (P.2:2)

บริการรับส่งผู้สูงวัยในการมาทำกิจกรรม

ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีรับส่งผู้สูงวัยในการมาทำกิจกรรมต่างๆ แต่ไม่ได้ดำเนินการให้พร้อมทั้งหมด ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ระบบการขนส่งไม่ได้ดำเนินการเต็มที่ แต่จะมีรับส่งผู้สูงวัยมาทำกิจกรรมทุกวัน เป็นมิติใหม่ที่ทำและไม่ได้อยู่ในแผน...” (P.2:3)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การศึกษาทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีศูนย์ผู้สูงวัยไว้สำหรับเป็นสถานที่ทำกิจกรรมของผู้สูงวัยต่างๆ เช่น การทำกิจกรรมนันทนาการ การรับประทานอาหารร่วมกัน และบริการนวดแพทย์แผนไทย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีศูนย์ผู้สูงวัยในการทำกิจกรรมตลอดเวลา มีการนวดแพทย์แผนไทย รับประทานอาหารร่วมกัน และมีกิจกรรมนันทนาการ...” (P.2:20)

การสร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง

การศึกษาทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชในการสร้างเครือข่ายผู้สูงวัยเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการเข้ามามีส่วนร่วมให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในส่วนนี้ทำมาตลอด เช่น การมีองค์กรชุมชน การมีเครือข่ายของผู้สูงวัย การมีชมรมของผู้สูงวัยในชุมชน เป็นการสร้างความเข้มแข็งการมีส่วนร่วม...” (P.2:5)

การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงวัย

การศึกษาทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชในการฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงวัย มีการอบรมอาชีพทั้งภายในศูนย์ผู้สูงวัยและนอกศูนย์ผู้สูงวัยโดยไม่ได้กำหนดกลุ่มอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...อาชีวะมีการอบรมแต่ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งการอบรมอาชีวะจะจัดที่ศูนย์ผู้สูงวัย...” (P.2:18)

“...การฝึกอาชีวะให้ประชาชนในกลุ่มข้างนอกมีการส่งเสริมอาชีวะแต่ไม่ได้กำหนดกลุ่มอายุ...” (P.2:23)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกพื้นที่

การศึกษาทิศทางของนโยบายการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีการสื่อสารผ่านทางศูนย์ผู้สูงวัย และแจ้งผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น ผ่านทางกรรมการชุมชนหรือผู้ดูแลผู้สูงวัย เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน วิทยุชุมชน และรถประชาสัมพันธ์ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...แจ้งข้อมูลข่าวสารที่ศูนย์ผู้สูงวัยและแจ้งผ่านทางอาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้านผ่านทางกรรมการชุมชน ผ่านทางเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน ผ่านทางผู้ดูแลผู้สูงวัย ผ่านทางวิทยุชุมชน 88.5 รถประชาสัมพันธ์ของเทศบาล...”(P.2:33)

การรับมือต่อภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การศึกษาทิศทางของนโยบายการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีการรับมือต่อภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน เทศบาลมีโรงพยาบาลของตนเองในการดูแลประชาชนและมีศูนย์ฟื้นฟูศักยภาพที่ดูแลผู้สูงวัยโดยเฉพาะ และมีการดูแลเวลาเกิดน้ำท่วมและกรณีฉุกเฉิน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีโรงพยาบาลสามหมื่นเตียง ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยตรง มีศูนย์ฟื้นฟูผู้สูงวัย มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัยที่บ้าน และอาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้านเข้าไปดูแลผู้สูงวัยเป็นการดูแลคุณภาพชีวิตในเชิงของการพัฒนาคุณภาพชีวิต...”(P.2:19)

“...มีการอบรมให้ความรู้กับผู้สูงวัยที่อยู่ที่ศูนย์ผู้สูงวัย มีแผนงานป้องกันในการช่วยเหลือชาวบ้านในการอพยพ...”(P.2:22)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จากการเก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตาม

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การจัดตั้งแวดล้อมตามนโยบายของผู้บริหาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ บริการรับส่งผู้สูงอายุในการมาทำกิจกรรม ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การสร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง ด้านการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงอายุ และทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การให้บริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ และการรับมือต่อภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

2) เทศบาลนครสงขลา

บริบทและสภาพพื้นที่ของเทศบาลนครสงขลา

ภาพประกอบ 4.6 ตราสัญลักษณ์เทศบาลนครสงขลา

เทศบาลนครสงขลา หรือ นครสงขลา ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เทศบาลนครสงขลาเป็นเมืองเอกของจังหวัดสงขลา เพราะตั้งอยู่ติดกับชายฝั่งทะเลอ่าวไทย จึงทำให้มีการค้าขายทางพาณิชย์นาวีเป็นจำนวนมาก เทศบาลนครสงขลาเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการสำคัญหลายแห่ง เช่น ที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา โรงเรียนมหาวชิราวุธ โรงเรียนวนรารีเฉลิม กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา สถานีตำรวจภูธรเมืองสงขลา เป็นต้น ประชากรในเทศบาลนครสงขลา มี 69,523 คน และมีรายรับทั้งสิ้น 49,556,000 บาท (เทศบาลนครสงขลา, 2559)

การศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การนำอริยสถาปัตยกรรมมาปรับปรุงเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลนครสงขลากำลังคิดจะเอาอริยสถาปัตยกรรมมาปรับใช้ในการออกแบบพัฒนาเมือง และมีจุดบริการร่วม One Stop Service ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลกำลังจะเอาอริยสถาปัตยกรรมมาทำโดยสำนักงานช่าง คือ สถาปนิกที่มีห้องน้ำของผู้สูงอายุ คนพิการ ห้องน้ำเคลื่อนที่ยกคนที่นั่งรถเข็นขึ้นมาได้ กำลังออกแบบ ทางเท้า ห้องน้ำ ที่จอดรถ ที่จะอำนวยความสะดวกในเรื่องของทางสัญจร มีโครงการเทศบาลพบผู้สูงอายุ เทศบาลมี One Stop Service มีทางขึ้นทางลาดซึ่งได้รางวัลด้านนี้...” (P.6:31)

การทำงานร่วมกับองค์กร และเครือข่ายในการจัดสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารให้เป็นมิตร

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลนครสงขลาในการทำงานร่วมกับองค์กรบริหารส่วนจังหวัด และบริษัท เซฟรอน ในการทำสถานที่ออกกำลังกาย และร่วมกับองค์กรบริหารส่วนจังหวัด วิทยาลัยพยาบาล และโรงพยาบาล ในการจัดตั้งศูนย์ผู้สูงอายุ และมีการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีสถานที่ออกกำลังกายกระจาย 10 จุด ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดและบริษัทเซฟรอน จะสร้างสถานที่ออกกำลังกายในจุดที่คนออกกำลังกายอยู่แล้วและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ง่าย...” (P.6:9)

“...การทำงานร่วมกันในการจัดตั้งศูนย์ผู้สูงอายุร่วมกับองค์การบริหารจังหวัดสงขลา เทศบาลจะทำลำพังไม่ได้ต้องสร้างเครือข่ายระหว่างองค์การบริหารจังหวัดสงขลา วิทยาลัยพยาบาล โรงพยาบาลสงขลา มีกำลังสำคัญคือ อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้านซึ่งต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง...” (P.6.10)

ที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัย

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลนครสงขลาทำได้แก่จัดให้มีที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลทำไม่ได้เพราะมีงบประมาณจำกัดทำได้แค่จัดให้มีที่จอดให้ปลอดภัย คิดว่าจะให้ผู้สูงวัยมีที่นั่งแยกกับคนอื่น...” (P.6:34)

การเป็นตัวกลางในการประสานงานดูแลที่อยู่อาศัย

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลนครสงขลาในการทำงานร่วมกับพัฒนาสังคมจังหวัดในการทำหน้าที่ประสานในการดูแลเรื่องที่อยู่อาศัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ที่อยู่อาศัยให้ไปคูที่พัฒนาสังคมจังหวัด เทศบาลนครสงขลา มีงบแต่ไม่มีอำนาจซึ่งจะทำผ่านพัฒนาสังคมจังหวัด...” (P.6:24)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

ทิศทางของการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา มีการจัดทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การพาไปไหว้พระ ทัศนศึกษาดูงาน และการไปพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้สูงวัยในพื้นที่อื่น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...พาไปไหว้พระ ศึกษาดูงานไม่เน้นการเที่ยวอย่างเดียวให้มีการพูดคุยกับผู้สูงวัยที่อื่น ได้ทำกิจกรรม...” (P.6:32)

การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ

ทิศทางของการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา ฝึกให้ตัวแทนชุมชนเข้ามาเขียนแผน มีการรวมตัวกันของผู้สูงวัยในพื้นที่เป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างกันและพัฒนาอาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้านให้เข้มแข็ง มีการอนุรักษ์ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...หาตัวแทนของผู้สูงวัยมาเขียน โครงการแก้ปัญหาตนเองให้ได้รับแก้ไขปัญหาที่แท้จริง...” (P.6:16)

“...ต้องพัฒนาอาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้านให้มีศักยภาพ มีการให้รางวัลทุกปีเพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติ...” (P.6:21)

“...การอนุรักษ์ทรัพยากรมนุษย์ การอนุรักษ์พันธุ์พืชในพื้นที่ และการอนุรักษ์ทรัพยากรมนุษย์จะควรมีปราชญ์ชาวบ้านหรือไม่ที่จะทำให้เขา รู้สึกมีประโยชน์ ภูมิใจ...” (P.6:25)

การสร้างการเรียนรู้และอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

ทิศทางของการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา ในการสร้างการเรียนรู้และอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ได้แก่ การทำให้ผู้สูงวัยรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถที่จะหารายได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะมีการฝึกอบรมอาชีพให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย เช่น การอบรมทำผ้าปาเต๊ะ การทำขนม เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...พยายามส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงวัย ทำให้ผู้สูงวัย รู้สึกมีคุณค่า มีความสามารถที่จะหารายได้ได้บ้าง อบรมเรื่องการทำผ้าปาเต๊ะ ทำขนม...” (P.6:25)

การดูแลพนักงานในวัยใกล้เกษียณ

ทิศทางของการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา มีโครงการพานักงานลูกจ้างที่ใกล้เกษียณ ไปไหว้พระแก้ววัด คูชีวัตหลังเกษียณ และพาไปฝึกอบรม ที่ศูนย์ฝึกอบรม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ลูกจ้างใกล้เกษียณมีโครงการ เช่น ไหว้พระแก้ววัด คูการใช้ชีวัตหลังเกษียณ มีศูนย์พัฒนาข้าราชการของกระทรวงมหาดไทยที่ปทุมธานี...” (P.6:33)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลนครสงขลา มีการติดต่อกับผู้สูงวัยผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุชุมชน รถประชาสัมพันธ์ และงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ให้ความรู้เป็นครั้งคราวผ่านทางเสียงตามสายในชุมชนและ
วิทยุชุมชน รถประชาสัมพันธ์ของกองสาธารณสุข และงานประชาสัมพันธ์...”
(P.6:29)

การบริการด้านสุขภาพที่ครอบคลุม

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลนครสงขลา
ในการดูแลบริการด้านสุขภาพที่ครอบคลุมมีกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ศูนย์บริการ
สาธารณสุข และอาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดูแลผู้สูงอายุ เทศบาลนครสงขลามีการนำ
นักกายภาพบำบัดมาจากโรงพยาบาลสงขลามาทำกายภาพบำบัดให้แก่ผู้สูงอายุ เทศบาลมี
ศูนย์บริการสาธารณสุขในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ร่วมกับ โรงพยาบาลสงขลา มีหน่วยบริการ
ปฐมภูมิ (Primary Care Unit : PCU) ในการดูแลสุขภาพเบื้องต้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
ดังนี้

“...เทศบาลนครสงขลามีกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
มีอาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และศูนย์บริการสาธารณสุขทำหน้าที่ในการ
ดูแล...” (P.6:1)

“...ศูนย์บริการสาธารณสุขจะมีนักพยาบาลวิชาชีพดูแลเรื่อง
สุขภาพทั่วไป มีหน่วยบริการปฐมภูมิ (Primary Care Unit : PCU) หน่วยบริการ
เบื้องต้นในการดูแลประชาชนในพื้นที่...” (P.6:8)

เครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลนครสงขลา
มีการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุให้มีความเชี่ยวชาญ ดังคำสัมภาษณ์
ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการฝึกอบรมอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน โดยการนำ
นักกายภาพบำบัดจากโรงพยาบาลสงขลามาสอน แล้วไปปฏิบัติจริงๆ กับผู้สูงอายุ
เพื่อให้ดูแลผู้สูงอายุได้อย่างมีความเชี่ยวชาญ...” (P.6:7)

การดูแลในยามเกิดภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลในยามเกิด
ภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉินของเทศบาลนครสงขลาจะมีการให้ความช่วยเหลือในเวลาเกิดน้ำท่วมและ

กรณีฉุกเฉิน ซึ่งเทศบาลนครสงขลามิ้งบประมาณตอบโต้ภาวะฉุกเฉินในการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีความเสี่ยงในพื้นที่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เวลาเกิดน้ำท่วมและมีภัยพิบัติจะดูแลทุกคน เทศบาลนครสงขลามิ้งบตอบโต้ภาวะฉุกเฉินสามารถเบิกได้เลย กลุ่มที่มีความเสี่ยงมาก คือ เด็ก ผู้สูงวัย นักเรียน ผู้ป่วย มีการเข้าไปให้ความรู้โดยการแจกเป็นเอกสาร ประชาสัมพันธ์ให้ดูแลตนเองในภาวะแบบนี้...” (P.6:28)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลนครสงขลาจากการเก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำอริยสถาปัตยกรรมมาปรับปรุงเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย การทำงานร่วมกันในการจัดสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารให้เป็นมิตรที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การเป็นตัวกลางในการประสานงานดูแลที่อยู่อาศัย ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การสร้างการเรียนรู้และอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย การดูแลพนักงานในวัยใกล้เกษียณ และทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพที่ครอบคลุม เครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย การดูแลในยามเกิดภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

3) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

บริบทและสภาพพื้นที่ของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 4.7 ตราสัญลักษณ์เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่บริเวณริมที่ราบแม่น้ำตาปี และเป็นที่บรรจบของลำน้ำหลายสาย ได้แก่ คลองท่ากูบ และคลองมะขามเตี้ยที่ไหลลงมาบรรจบกับแม่น้ำตาปีบริเวณเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีซึ่งบริเวณนี้แม่น้ำตาปี ได้แยกออกเป็น 2 สาย ไหลลงสู่ทะเล คือ แม่น้ำตาปี และคลองฉนาก และเป็นเมืองใหญ่อันดับที่ 8 ของประเทศ อีกทั้งยังเป็นเมืองเศรษฐกิจสำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้อีกด้วย มีประชากรประมาณ 126,131 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2555) ประชากรผู้สูงอายุ 11,279 คน เดิมพื้นที่นี้เคยเป็นอู่ต่อเรือรบในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และรัตนโกสินทร์ตอนต้นด้วย เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีรายรับทั้งสิ้น 1,039,121,463.93 บาท (งานสถิติการคลัง, 2556)

การศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ

จากการศึกษาทิศทางของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีการนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุในการทำทางลาด ราวจับ ในบริเวณอาคารเทศบาล ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการทำทางลาด ราวจับในอาคารเทศบาลและอาคารสาธารณสุข...” (P.10:8)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยและมีศูนย์พัฒนาผู้สูงวัยไว้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยในชุมชน ต้องการมีไว้ เพื่อรองรับผู้สูงวัยให้แสดงออกจัดกิจกรรมเป็นการดึงเข้ามามีส่วนร่วม...”

(P.10:1)

“...มีศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยที่ให้บริการผู้สูงวัยใน การมาทำกิจกรรมต่างๆ...” (P.10:9)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีการให้ความรู้ในการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย เช่น การทำพิมเสนน้ำ การสอนการนวดซึ่งจะเป็นกิจกรรมที่เน้นเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ให้ความรู้ในการฝึกอาชีพ เช่น มีการนวด ให้ทำพิมเสนน้ำ แต่จะเน้นในเรื่อง ของสุขภาพ...” (P.10:3)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมแก่ผู้สูงวัย

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานีมีทิศทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านชมรมผู้สูงวัยและมีการติดป้ายไว นิลมีการตรวจสุขภาพและให้ความรู้เกี่ยวกับโรคแก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการประชาสัมพันธ์ผ่านชมรมผู้สูงวัย ป้ายไว นิล และรถประชาสัมพันธ์...” (P.10:8)

การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยผ่านเครือข่ายองค์กร

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีในการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยผ่านเครือข่ายมีการตรวจสอบสุขภาพและให้ความรู้เกี่ยวกับโรคแก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการตรวจสอบสุขภาพในการจัดตั้งสุขภาพผู้สูงวัย จะมีเจ้าหน้าที่พยาบาลมาจัดและให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคต่างๆ...” (P.10:2)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จากการเก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย และทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมแก่ผู้สูงวัย และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยผ่านเครือข่ายองค์กร

การวิเคราะห์ทิศทางของนโยบายของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 3 ทิศทางซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.8 ทิศทางของนโยบายของเทศบาลนคร โดยรวม

เทศบาลนคร นครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี
ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก		
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดตั้งเขตล้อมตามนโยบายของผู้บริหาร <p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - บริการรับส่งผู้สูงอายุในการมาทำกิจกรรม 	<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การนำอริยสถาปัตยกรรมมาปรับปรุงเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ - การทำงานร่วมกันในการจัดสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารให้เป็นมิตร - ที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ <p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเป็นตัวกลางในการประสานงานดูแลที่อยู่อาศัย 	<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ
ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ		
<p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง 	<p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงอายุเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ 	<p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ

ตาราง 4.8 (ต่อ)

เทศบาลนคร นครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี
ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย		
ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม ร่วมในฐานะพลเมืองและ โอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพที่ เหมาะสมให้แก่ผู้สูงวัย	ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม ร่วมในฐานะพลเมืองและ โอกาสได้รับจ้างงาน - การสร้างการเรียนรู้และ อบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย - การดูแลพนักงานในวัย ใกล้เกษียณ	
ทิศทางให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ ครอบคลุมทุกพื้นที่ ด้านการสนับสนุนของชุมชน และการบริการด้านสุขภาพ - การให้บริการด้านสุขภาพ และคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงวัย - การรับมือต่อภัยพิบัติและ เหตุฉุกเฉิน	ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ ครอบคลุม ด้านการสนับสนุนของชุมชน และการบริการด้านสุขภาพ - การบริการด้านสุขภาพที่ ครอบคลุม - เครือข่ายอาสาสมัครใน การดูแลสุขภาพของผู้สูง วัย - การดูแลในยามเกิดภัย พิบัติและเหตุฉุกเฉิน	ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ ครอบคลุมแก่ผู้สูงวัย ด้านการสนับสนุนของชุมชน และการบริการด้านสุขภาพ - การดูแลสุขภาพของผู้สูง วัยผ่านเครือข่ายองค์กร

จากตาราง 4.8 จะเป็นการเปรียบเทียบทิศทางของนโยบายของเทศบาลนครใน
 จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีทิศทางของนโยบายเหมือนกัน
 ทั้ง 3 ทิศทาง ได้แก่ การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริม

พัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จะมีมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่แตกต่างกัน

1.2.2 เทศบาลเมือง

ทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมืองในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด เน้นการพัฒนาเมืองในเรื่องของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) เทศบาลเมืองทุ่งสง

บริบทและสภาพพื้นที่ของเทศบาลเมืองทุ่งสง

ภาพประกอบ 4.9 ตราสัญลักษณ์เทศบาลเมืองทุ่งสง

เทศบาลเมืองทุ่งสง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลปากแพรกโดยได้ประกาศพระราชกฤษฎีกา เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2483 มีนายเนย ศิลประศรี เป็นนายกเทศมนตรีคนแรก และได้ประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะและเปลี่ยนชื่อเป็นเทศบาลเมืองทุ่งสง เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2547 ประชากรในเทศบาลเมืองทุ่งสงมี 30,460 คน ประชากรผู้สูงวัยมี 2,532 คน และรายรับทั้งสิ้น 513,498,630.71 บาท (เทศบาลเมืองทุ่งสง, 2558)

การศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมืองทุ่งสง ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย

จากการศึกษาการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีการนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัยมีการปรับให้มี

ทางลาด ห้างน้ำสำหรับผู้พิการที่มีราวจับ และมีการปรับปรุงสถานที่ให้รองรับการทำกิจกรรมของผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การปรับปรุงเมืองให้มีทางลาด ในการเดินขึ้นมาชั้นบนยังคงเป็นอุปสรรคอยู่ จะต้องปรับปรุงเมืองให้มีทางลาด และห้างน้ำที่มีราวจับ...”

(P.3:1)

การบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงวัย

การศึกษาการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลเมืองทุ่งสงในการบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงวัยโดยการจัดให้มีคลินิกไว้สำหรับบริการผู้สูงวัย แต่ไม่สามารถให้คิวพิเศษได้เพราะส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัยด้วยกัน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การให้บริการสาธารณสุขมีคลินิกผู้สูงวัย วันจันทร์มีคลินิกเบาหวาน คลินิกความดันก็เป็นผู้สูงวัย จะให้ผู้สูงวัยเข้าก่อนก็ไม่ได้เพราะส่วนใหญ่ก็เป็นผู้สูงวัย...” (P.3:40)

การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัยร่วมกับหน่วยงานเอกชน

ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีการทำงานร่วมกับเอกชนในการเข้าไปให้คำแนะนำและเข้าไปดูสภาพบ้านของผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ด้านสาธารณสุขมีหน่วยเยี่ยมบ้านทำงานร่วมกับหน่วยงานเอกชนเพื่อดูที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัยที่ไม่เหมาะสม...” (P.3:14)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีการจัดให้ผู้สูงวัยเข้ามาร่วมจัดทำประวัติศาสตร์เมืองทุ่งสง มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ให้ผู้สูงวัยมาเล่าประวัติศาสตร์เมืองทุ่งสง ผู้สูงวัยหลายท่านมีความรู้ในการรักษาแพทย์แผนไทยเราก็รวบรวมรายชื่อมาไว้ในคลังปัญญา...” (P.3:44)

“...เทศบาลเมืองทุ่งสงจะจัดไปทัศนกรรมไปหาความรู้เน้นไปทางวัด โบราณสถาน และได้รับประทานอาหารร่วมกัน...” (P.3:69)

อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรกับผู้สูงวัย

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีอาคารชมรมอภิบาลเป็นสถานที่สำหรับผู้สูงวัยไว้ทำกิจกรรม เช่น การเดินลีลาศ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีอาคารผู้สูงวัยที่นาเหนือในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เดินลีลาศ และตีกลองยาว...” (P.3:31)

การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสงจะมีการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์เมืองทุ่งสง และแพทย์แผนไทยไว้เป็นคลังปัญญาของเทศบาล ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีที่ปรึกษาเป็นคลังปัญญาในการมาให้ความรู้ มีการไปหาตามบ้าน ระดมสมองจากชมรมผู้สูงวัย และข้าราชการบ้านาญ ในการให้ความช่วยเหลือ ให้ผู้สูงวัยมาเล่าประวัติศาสตร์เมืองทุ่งสง และผู้สูงวัยที่มีความรู้ในการรักษาแพทย์แผนไทยเราก็รวบรวมรายชื่อมาไว้ในคลังปัญญา...” (P.3:44)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีการจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัยโดยการสอนทำกัลปพฤกษ์ การสานตะกร้า ทำเสื่อ ดอกไม้จันทน์ ซึ่งเป็นงานที่ทำให้ผู้สูงวัยสามารถทำอยู่กับบ้านได้ และจะมีการจ้างผู้สูงวัยกวาดขยะ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การอบรมอาชีพได้รับงบประมาณจากพัฒนาสังคมจังหวัดในการทำกัลปพฤกษ์ สานตะกร้า ทำเสื่อ ดอกไม้จันทน์ เป็นอาชีพที่อยู่บ้านก็

สามารถทำได้ มีการทำแกงไตปลา พอมีงานก็จะให้นำมาขายออกร้านในเวลา
เทศบาลพบประชาชน...” (P.3:45)

“...จ้างผู้สูงวัยกวาดขยะ บางครั้งดีสี่มากกวาดกันแล้ว จะมี
เจ้าหน้าที่เฉพาะกลางวัน กลางคืนไม่มี...” (P.3:76)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม

จากการศึกษาทิศทาง การให้บริการทางสังคมของเทศบาลเมืองทุ่งสงมี
การประชาสัมพันธ์เป็นหนังสือผ่านทางประธานชมรมและวิธีการต่างๆ เช่น การโทรศัพท์
การไลน์ การประชาสัมพันธ์ผ่านชมรม เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การประชุมจะเป็นไปตามที่กลุ่มกำหนด ใช้วิธีโทรศัพท์ไป
...” (P.3:12)

“...ช่องทางการสื่อสาร นัดประชุมผ่านทางไลน์ จะเข้ามาอย่าง
เต็มที่ บางครั้งก็แค่โทรศัพท์ทักความผูกพันเหมือนพี่เหมือนน้อง...” (P.3:16)

“...สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ผ่านชมรมผู้สูงวัย หรือหนังสือส่งผ่าน
ประธานให้ไปถ่ายทอดอีก...” (P.3:39)

การบริการด้านสุขภาพ

ทิศทาง การให้บริการทางสังคมของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีในการดูแลสุขภาพของ
ผู้สูงวัยโดยได้รับเงินสนับสนุนมาจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ในการดูแล
สุขภาพของประชาชนและผู้สูงวัยโดยไม่เก็บค่ารักษาพยาบาล ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีสิทธิสามสิบบาท บัตรทอง ไม่มีการเก็บค่ารักษาทั้งผู้สูงวัย
และบุคคลทั่วไป ได้รับเงินสนับสนุนมาจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพ
แห่งชาติ (สปสช.) ศูนย์บริการจะเป็นศูนย์บริการสาธารณสุขเอกชนเข้ามา
ดำเนินการ...” (P.3:41)

เครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลสุขภาพผู้สูงวัย

ทิศทาง การให้บริการทางสังคมของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีการสร้างเครือข่ายในการ
ดูแลสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการติดตามเยี่ยมบ้าน มีชมรมอาสาสมัครผู้สูงวัยที่บ้านเป็น
ตัวแทนของชุมชนดูแลผู้สูงวัยที่พิการนอนติดเตียง ดูแลด้านสุขภาพ วัดความดัน
เจาะน้ำตาล...” (P.3:34)

การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

ทิศทางการให้บริการทางสังคมของเทศบาลเมืองทุ่งสงดูแลในกรณีที่เกิดน้ำท่วม
และภัยพิบัติโดยการกำหนดแผนที่จุดเสี่ยงเพื่อให้่ายต่อการเข้าไปให้ความช่วยเหลือ
ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เวลาเกิดน้ำท่วมจะมีผังแผนที่ที่เป็นจุดเสี่ยง กำหนดแบ่งเขต
เป็นสามเขตรองรับการช่วยเหลือ...” (P.3:20)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมืองทุ่งสงจากการ
เก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้
เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก
ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐาน
ผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย การบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การดูแลและ
บำรุงรักษาที่อยู่อาศัยร่วมกับหน่วยงานเอกชน ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย
ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคม
สำหรับผู้สูงวัย อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพ
และยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมใน
ฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย และทิศทางการ
ให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
และการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและ
การบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพ เครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลสุขภาพ
ผู้สูงวัย และการรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

2) เทศบาลเมืองคอหงส์

บริบทและสภาพพื้นที่ของเทศบาลเมืองคอหงส์

ภาพประกอบ 4.10 ตราสัญลักษณ์เทศบาลเมืองคอหงส์

เทศบาลเมืองคอหงส์ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเทศบาลนครหาดใหญ่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอ 2.5 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดสงขลา 30 กิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 45,353 คน แบ่งเป็น 30 ชุมชน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างร้อยละ 40 ค้าขายร้อยละ 30 พื้นที่ชุมชนโดยรอบมีลักษณะการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ที่อยู่ระหว่างที่ราบลุ่ม (ทางน้ำหลาก) กับพื้นที่ภูเขาสูงด้านทิศตะวันออกของชุมชน รายรับทั้งสิ้น 248,000,000 บาท และมีประชากรผู้สูงอายุ 3,497 คน

การศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมืองคอหงส์ ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ

จากการศึกษาการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลเมืองคอหงส์ให้การบริการตามคิวเพราะส่วนใหญ่ผู้สูงอายุมาใช้บริการเฉพาะเรื่องซึ่งจะมีเฉพาะผู้สูงอายุด้วยกัน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ผู้สูงวัยมีมาใช้บริการเฉพาะด้านซึ่งเป็นผู้สูงวัยด้วยกัน จะดูจากสภาพร่างกายในการจะให้บริการก่อนซึ่งจะต้องขออนุญาตจากผู้สูงวัยคนอื่น...” (P.7:33)

บริการทางระบบขนส่งมวลชนเฉพาะหน้า

การศึกษการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลเมืองคอหงส์ในการจัดรถรับส่งผู้สูงอายุเฉพาะในกรณีแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีรรับส่งผู้สูงวัยเฉพาะหน้าไว้แก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า ส่วนใหญ่ผู้สูงวัยจะมาทำกิจกรรมเอง...” (P.7:25)

การปรับปรุงและให้คำแนะนำที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย
ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลเมืองคองหงส์มีโครงการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้สูงวัยโดยการเข้าไปปรับสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยให้มีความเหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...สำหรับโครงการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม มีการปรับสภาพแวดล้อมโดยรอบที่อยู่อาศัยของผู้สูงวัยให้มีความเหมาะสม...” (P.7:12)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย
ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองคองหงส์มีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงวัยเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมในรูปของกิจกรรม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การจัดกิจกรรมของที่นี่ไม่ได้อยู่ในรูปของโครงการแต่เป็นการจัดในรูปของกิจกรรม...” (P.7:4)

การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก
ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองคองหงส์ได้รับการสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก คือ บริษัทโซติวัฒน์ในการสนับสนุนการทำกิจกรรมเพื่อการรับผิดชอบต่อสังคมในโครงการสยามหัวเราะ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...จากการได้ประสานงานของผู้นำฝ่ายการเมืองได้รับความร่วมมือจากบริษัทเอกชน คือ บริษัทโซติวัฒน์ ที่มีแนวคิดในเรื่องการทำกิจกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในรูปของโครงการสยามหัวเราะ...” (P.7:7)

การให้โอกาสเครือข่ายผู้สูงวัยมาเสนอความต้องการ

การศึกษาทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลเมือง
คองหงส์ได้ใช้กลุ่มชมรมของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนของผู้สูงวัยในการสนับสนุนส่งเสริมให้เข้ามาร่วม
ทำแผนประชาคม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อาสาสมัครดูแลผู้สูงวัยที่บ้าน คณะกรรมการ
ชมรมผู้สูงวัย คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ กรรมการชุมชนร่วมกันคิด
พาแกนนำมาเพื่อจุดประกายความคิดในการสร้างการมีส่วนร่วมในเรื่องของ
การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย...” (P.7:9)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

ทิศทางส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองคองหงส์มี
โครงการส่งเสริมขนาดแผนไทยให้ผู้สูงวัยแต่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้สูงวัยเนื่องจากรายได้ไม่
จูงใจให้ผู้สูงวัยไปต่อยอด ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีโครงการส่งเสริมขนาดแผนไทย ซึ่งผู้สูงวัยไม่ค่อยให้
ความสำคัญหรือสนใจเท่าที่ควร พอรับสมัครมาก็ไม่ให้ความสนใจ และรายได้ไม่
จูงใจให้ทำเป็นอาชีพ...” (P.7:17)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย

การศึกษาการให้บริการทางสังคมของเทศบาลเมืองคองหงส์ มีการแจ้งข่าวผ่านทาง
อินเทอร์เน็ต สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ และแกนนำสาธารณะ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
ดังนี้

“...การแจ้งข้อมูลข่าวสารแจ้งผ่านทางอินเทอร์เน็ต
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ การติดต่อผ่านทางโทรศัพท์ และการสื่อสารผ่านแกนนำ
สาธารณะ...” (P.7:21)

การสร้างเครือข่ายเพื่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย

ทิศทางการให้บริการทางสังคมของเทศบาลเมืองคอหงส์มีอาสาสมัครดูแลสุขภาพผู้สูงวัยที่บ้าน ในการติดตามเยี่ยมบ้านเพื่อดูแลผู้สูงวัยผ่านทางชมรมผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...งานประจำของผู้ที่รับผิดชอบ คือ การติดตามเยี่ยมบ้านของผู้สูงวัยผ่านชมรมผู้สูงวัย ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ และมีอาสาสมัครดูแลสุขภาพผู้สูงวัยที่บ้าน...” (P.7:5)

การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉินของการให้บริการทางสังคมของเทศบาลเมืองคอหงส์จะดูแลสุขภาพผู้สูงวัยเวลาเกิดเหตุภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉินโดยการวางแผนเผชิญเหตุก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุในการเข้าไปช่วยเหลือผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เวลาเกิดน้ำท่วมจะจัดทำแผนเตรียมจัดทำแผนเผชิญเหตุ ก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุในการเข้าไปช่วยเหลือ...” (P.7:20)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมืองคอหงส์จากการเก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ บริการทางระบบขนส่งมวลชนเฉพาะหน้า ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การปรับปรุงและให้คำแนะนำที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้โอกาสเครือข่ายผู้สูงวัยมาเสนอความต้องการ ด้านการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย และทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การสร้างเครือข่ายเพื่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย และการเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

3) เทศบาลเมืองท่าข้าม

บริบทและสภาพพื้นที่ของเทศบาลเมืองท่าข้าม

ภาพประกอบ 4.11 ตราสัญลักษณ์เทศบาลเมืองท่าข้าม

เทศบาลเมืองท่าข้าม มีพื้นที่ 14.10 ตารางกิโลเมตร ลักษณะพื้นที่ตอนใต้เป็นที่สูง ตอนเหนือเป็นที่ราบตั้งอยู่ริมแม่น้ำตาปี มีอาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อดำบลวัดประคู้ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศตะวันตก ติดต่อดำบลพุนพิน และตำบลท่าข้าม มีประชากร 20,391 คน มีบ้าน 7,692 หลังคาเรือน มีความหนาแน่นของประชากร 1,446 คนต่อตารางกิโลเมตร (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2548) ประชากรผู้สูงอายุ 2,051 คนประชากรในเขตเทศบาล ประกอบด้วยอาชีพค้าขาย รับจ้างและเกษตรกรรวมทั้งที่มีความหนาแน่นของอาคารมากที่สุดอยู่ทางตะวันออกของแม่น้ำตาปี ต่อเนื่องไปตามเส้นทางสายหลักของชุมชน โดยเฉพาะบริเวณซึ่งกำหนดไว้เป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย จะมีการขออนุญาตก่อสร้างอาคารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68 ของจำนวนพื้นที่การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร รองลงมาจะเป็นบริเวณพาณิชยกรรมที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก พื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง อาคารที่เพิ่มขึ้นใหม่ในพื้นที่ต่าง ๆ จะเพิ่มมากตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4153 ถนนธราธิบดี และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 401 เทศบาลเมืองท่าข้ามเป็นจุดศูนย์กลางของชุมชนพุนพิน ซึ่งเป็นชุมชนขนาดใหญ่แห่งที่สองของจังหวัด รองจากชุมชนเมืองสุราษฎร์ธานี โดยเป็นแหล่งซื้อขายสินค้าเกษตร สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม สำหรับประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ ในอดีตเส้นทางคมนาคมทางน้ำมีความสำคัญมาก ปัจจุบันได้ลดความสำคัญลง แต่พื้นที่ของเทศบาลยังมีทางรถไฟ รถยนต์ และเส้นทางคมนาคมขนส่งระหว่างสนามบินกับตัวจังหวัด ผ่านในเขตเทศบาล มีรายรับทั้งสิ้น 150,192,954.66 บาท (เทศบาลเมืองท่าข้าม, 2558)

การศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมืองท่าข้าม ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลเมืองท่าข้าม มีการปรับปรุงห้องน้ำ ทางลาดสำหรับผู้สูงวัยไว้แล้วภายในอาคาร และกำลังจะก่อสร้างอาคารผู้สูงวัยไว้ให้ผู้สูงวัยได้มาทำกิจกรรมต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...พื้นที่อาคารจะมีห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัย ที่จอดรถ จะมีทางเดินเล็กๆ ในอาคาร มีสถานที่ให้ผู้สูงวัยทำกิจกรรม...” (P.11:5)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

จากการศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมืองท่าข้าม มีกิจกรรมฟลุมูณธรรมะ มีโครงการปั่นจักรยานให้ผู้สูงวัย และการจัดกิจกรรมต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในแต่ละเดือนจะมีฟลุมูณธรรมะให้ผู้สูงวัยไปทำวัตรเย็นทุกวันขึ้น 15 ค่ำ ของแต่ละเดือน จะมีวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิต...” (P.11:3)

“...มีโครงการปั่นจักรยานเพื่อเป็นกิจกรรมออกกำลังกายของผู้สูงวัยได้มารวมตัวกัน...” (P.11:4)

การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สูงวัย

ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้ามจะมีโครงการบัตรพลเมืองอาวุโสเพื่อให้บริการพิเศษแก่ผู้สูงวัยในการรับสิทธิประโยชน์จากการรับบริการช่องทางพิเศษและได้รับส่วนลดในร้านอาหารต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในอนาคตจะมีบัตรพลเมืองอาวุโสเป็นโครงการในปีหน้าให้ทำเป็นส่วนลดค่าขนส่ง ใช้บริการรถเมล์ต่างๆ การใช้บริการโรงพยาบาลหรือธนาคารจะมีช่องพิเศษสำหรับผู้สูงวัยไม่ต้องเข้าคิว และสำหรับเป็นส่วนลดให้แก่ร้านอาหารต่างๆ...” (P.11:12)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้ามมีการ
อบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัยในการทำน้ายาเอนกประสงค์ พับดอกไม้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
ดังนี้

“...ทำน้ายาเอนกประสงค์ พับดอกไม้ ฝึกให้ทั้งผู้สูงวัยและ
ผู้พิการ เพื่อเป็นการลดรายจ่าย...” (P.11:6)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม

การให้บริการทางสังคมของเทศบาลเมืองท่าข้ามมีวิธีการแจ้งข้อมูลข่าวสารกับ
ผู้สูงวัยโดยการจัดประชุม แจกแผ่นพับ เอกสาร ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของ
ผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การสื่อสารใช้วิธีการจัดประชุมในการแจกเอกสาร
แผ่นพับให้ความรู้และข้อมูลใหม่ๆ...” (P.11:17)

การดูแลและบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย

การให้บริการทางสังคมในการดูแลและบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัยของ
เทศบาลเมืองท่าข้ามมีการจัดให้มีการตรวจสุขภาพของผู้สูงวัยในวันประชุมประจำเดือน เช่น
การตรวจความดัน วัดรอบเอว และตรวจสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในแต่ละเดือนจะมีการตรวจสุขภาพประจำทุกเดือน มีการวัด
รอบเอว วัดความดัน และตรวจสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย...” (P.11:1)

การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การให้บริการทางสังคมของเทศบาลเมืองท่าข้ามในการเตรียมรับมือภัยพิบัติและ
เหตุฉุกเฉินมีบริการรถฉุกเฉินเวลาผู้สูงวัยป่วยหรือเกิดเหตุฉุกเฉินและเวลาเกิดน้ำท่วมจะมีการดูแล
ผู้สูงวัยและร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในการเข้าไปช่วยฟื้นฟู ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เจ็บป่วยกรณีฉุกเฉินเทศบาลจะมีรถฉุกเฉินบริการ ซึ่งมีอยู่
หนึ่งคัน บางครั้งก็ประสานมูลนิธิ...” (P.11:11)

“...การรับมือภัยพิบัติ ในเวลาน้ำท่วมจะมีอาหารไปส่ง เทศบาลเมืองท่าข้ามไม่มีอาคารเพื่อรองรับภัยพิบัติ หลังจากนั้นก็จะเข้าไปฟื้นฟูร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น นักการเมือง โรงพยาบาล และทหาร...” (P.11:15)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมืองท่าข้ามจากการเก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สูงอายุ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ และทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การดูแลและบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ และการเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การวิเคราะห์ทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 3 ทิศทางซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.12 ทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมืองโดยรวม

เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม
ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก		
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับ ผู้สูงอายุ - การบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงอายุ	ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ด้านระบบขนส่งมวลชน - บริการทางระบบขนส่งมวลชนเฉพาะหน้า	ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

ตาราง 4.12 (ต่อ)

เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม
ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก		
ด้านที่อยู่อาศัย - การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัยร่วมกับหน่วยงานเอกชน	ด้านที่อยู่อาศัย - การปรับปรุงและให้คำแนะนำที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย	
ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย		
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย	ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย - การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การให้โอกาสเครือข่ายผู้สูงวัยมาเสนอความต้องการ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย	ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สูงวัย ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

ตาราง 4.12 (ต่อ)

เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคองหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม
ทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ - การบริการด้านสุขภาพ - เครื่องช่วยอสาสมัครในการดูแลสุขภาพผู้สูงวัย - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน	ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ - การสร้างเครือข่ายเพื่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย - การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน	ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ - การดูแลและบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย - การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

จากตาราง 4.12 จะเป็นการเปรียบเทียบทิศทางของนโยบายของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีทิศทางของนโยบายเหมือนกันทั้ง 3 ทิศทาง ได้แก่ การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จะมีมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่แตกต่างกัน

1.2.3 เทศบาลตำบล

ทิศทางของนโยบายของเทศบาลตำบลในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด เน้นการพัฒนาเมืองในเรื่องของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) เทศบาลตำบลท่าจั่ว

บริบทและสภาพพื้นที่ของเทศบาลตำบลท่าจั่ว

ภาพประกอบ 4.13 ตราสัญลักษณ์เทศบาลตำบลท่าจั่ว

เทศบาลตำบลท่าจั่ว ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราชตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตัวเมืองนครศรีธรรมราช ห่างจากที่ทำการอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ประมาณ 13 กิโลเมตร มีจำนวนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลท่าจั่ว มีทั้งหมด 8 ชุมชนประชากรในเทศบาลตำบลท่าจั่ว 10,529 คน (เทศบาลตำบลท่าจั่ว, 2557) และประชากรผู้สูงอายุ 1,302 คน อาชีพหลักของประชาชนในตำบลท่าจั่ว ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม การปลูกผลไม้ ไม้ยืนต้น เช่น ยางพารา เงาะ มังคุด ทุเรียน และการเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย เช่น โค กระบือ สุกร ไข่ไก่ เป็นต้น มีรายรับทั้งสิ้น 54,479,630.29 บาท (เทศบาลตำบลท่าจั่ว, 2556)

การศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลตำบลท่าจั่ว ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ

การศึกษาทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลตำบลท่าจั่วมีแนวคิดในการนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุในการปรับปรุงทางเดินให้เอื้อต่อผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลคิดจะทำหลายอย่างแต่เมืองไม่เอื้ออำนวยในการดำเนินการ คิดจะทำทางให้คนตาบอดเดินมีอักษรเบลซึ่งจะเป็นการเอื้อสำหรับผู้สูงอายุด้วย...” (P.4:3)

อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลตำบลท่าจี่มีแผนในการสร้างศูนย์พักพิงให้แก่ผู้สูงอายุซึ่งจะขอใช้จากสถานที่ที่มีอาคารว่างในการเข้าไปปรับปรุงระบบในการดูแลผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...กำลังคิดจะสร้างศูนย์พักพิงผู้สูงอายุหรือคนเร่ร่อนอยู่ในแผนพัฒนาเทศบาล เช่น ผู้สูงอายุที่ลูกหลานไม่ได้เลี้ยงดู จะขอใช้สถานที่ที่มีอาคารว่างในการจัดปรับปรุงระบบ ทั้งในเรื่องของอาหารและการจัดระเบียบสถานที่ในการดูแลผู้สูงอายุ...” (P.4:5)

การจัดบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ

ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลตำบลท่าจี่มีการจัดที่นั่งพิเศษให้แก่ผู้สูงอายุในการมาใช้บริการในเทศบาลเมืองท่าจี่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในการให้บริการผู้สูงอายุ จะจัดให้มีเก้าอี้สำหรับผู้สูงอายุ มีเจ้าหน้าที่ดูแลให้เป็นกรณีพิเศษ...” (P.4:7)

การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตร

ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลตำบลท่าจี่ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตรทำได้เพียงแต่มีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในเรื่องการปรับปรุงระบบขนส่ง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...สำหรับระบบขนส่งเทศบาลตำบลท่าจี่ไม่ได้เข้าไปดูแลสักมากในการดูแลรถสาธารณะ เทศบาลตำบลท่าจี่ทำได้แค่การประชาสัมพันธ์ให้มีปรับปรุงระบบขนส่ง...” (P.4:13)

การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย

ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัยของเทศบาลตำบลท่าจี่มีอยู่ในแผนซึ่งยังไม่ได้ดำเนินการ เทศบาลตำบลท่าจี่เคยสร้างบ้านให้ประชาชนแต่ยังไม่ได้นำมาดำเนินการสร้างให้เอื้อต่อผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ที่อยู่อาศัยมีอยู่ในแผนพัฒนาฯยังไม่ดำเนินการ เคยสร้างบ้านให้ชาวบ้านไป แต่ที่ผ่านมามีไม่ได้จัดสร้างบ้านให้เอื้อแก่ผู้สูงวัย...” (P.4:12)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

การศึกษาการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยในการจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย เทศบาลตำบลท่าจี่มีลานอเนกประสงค์สำหรับทำกิจกรรมของผู้สูงวัย พาผู้สูงวัยไปทำการแสดงในงานประเพณีต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลตำบลท่าจี่มีลานอเนกประสงค์เป็นลานกิจกรรมนำผู้สูงวัยไปแสดงในงานชักพระ...” (P.4:2)

การให้โอกาสผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคม

การศึกษาการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลท่าจี่ในการให้โอกาสผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคมโดยการให้กลุ่มผู้สูงวัยได้เข้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลมีการจัดทำประชาคมหมู่บ้านมีความหลากหลายในการเข้าร่วมประชุม จะมีผู้แทนประชาชนที่เป็นกลุ่มผู้สูงวัยเข้าร่วมกิจกรรมมาเสนอความต้องการ เช่น ขอรถเข็น ไม้เท้า...” (P.4:9)

การฝึกอบรมอาชีพเพื่อการพักผ่อน

การศึกษาการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยในการฝึกอบรมอาชีพเพื่อการพักผ่อนของเทศบาลตำบลท่าจี่โดยการส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงวัยเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการผ่อนคลายความเครียด ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การฝึกอาชีพเป็นเพื่อการบันเทิงใจมากกว่าเพื่อการนำไปต่อยอดสร้างรายได้...” (P.4:4)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายผู้สูงอายุ

จากการศึกษาการให้บริการทางสังคมของเทศบาลตำบลท่าจี้ใช้วิธีการประสานกับประธานชมรมผู้สูงอายุในการติดต่อสื่อสารกับผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการประสานกับประธานชมรมในการประสานข้อมูลข่าวสารกับผู้สูงอายุ...” (P.4:10)

การบริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ

จากการศึกษาการให้บริการทางสังคมของเทศบาลตำบลท่าจี้ด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลท่าจี้มีการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ดูแลในกรณีฉุกเฉิน และดูแลในเวลาที่เกิดน้ำท่วม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...สำหรับผู้สูงอายุที่สามารถเดินทางได้จะนัดให้ที่จุดนัดพบ มีการจัดหมอ หรือผู้ดูแลสุขภาพมาวัดความดัน ไขมัน และตรวจเลือด...” (P.4:6)

“...เทศบาลตำบลท่าจี้มีรถฉุกเฉินไว้บริการทั้งผู้สูงอายุและบุคคลทั่วไป...” (P.4:8)

“...เวลาเกิดน้ำท่วมจะมีการให้ความรู้ในการดูแลตนเอง มีอาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือนและรถพยาบาลอีกชุดหนึ่งที่ดูแลเกี่ยวกับภัยพิบัติ...” (P.4:11)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลตำบลท่าจี้ จากการเก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ การจัดบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ด้านระบบขนส่ง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตร ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้โอกาสผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและ

โอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพเพื่อการพักผ่อน และทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายผู้สูงอายุ และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ

2) เทศบาลตำบลพะวง

บริบทและสภาพพื้นที่ของเทศบาลตำบลพะวง

ภาพประกอบ 4.14 ตราสัญลักษณ์เทศบาลตำบลพะวง

เทศบาลตำบลพะวง หรือ ตำบลพะวง ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยกินอาณาเขตตำบลพะวงทั้งตำบล ในปัจจุบันตำบลพะวงถือเป็นประตูสู่นครสงขลาชั้นแรก เป็นแถบชนเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และโรงเรียนนวมินทราชูทิศ อีกด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลพะวง ได้ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลพะวง เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2549 ประชากรในเขตเทศบาลตำบลพะวง ร้อยละ 70 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 15 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 10 ประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 5 ประกอบอาชีพค้าขาย และอื่นๆ มีรายรับทั้งสิ้น 55,932,812.59 บาท (เทศบาลตำบลพะวง, 2554) ประชากรทั้งหมด 28,186 คน และมีประชากรผู้สูงอายุ 2,866 คน

การศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลตำบลพะวง ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การนำมาตรฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ

ทิศทางของเทศบาลตำบลพะวงในการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกมีการปรับปรุงสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารโดยการปรับปรุงทางเท้าให้

มีทางลาดขึ้นและมีช่องบริการพิเศษที่เป็นคลินิกสำหรับผู้สูงวัย คำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

“...มีการบำรุงทางเท้าในบริเวณทางขึ้น มีช่องทางพิเศษใน
โรงพยาบาลสงขลาเป็นช่องทางสำหรับบริการผู้สูงวัย...” (P.8:1)

การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย

ทิศทางของเทศบาลตำบลพะวงในการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและ
สิ่งอำนวยความสะดวกมีการปรับปรุงสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร มีช่องบริการพิเศษที่เป็น
คลินิกสำหรับผู้สูงวัย และมีการเข้าไปปรับปรุงสภาพบ้านให้แก่ผู้สูงวัย คำสัมภาษณ์
ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีนโยบายในการดูแลที่อยู่อาศัยผู้สูงวัย ปรับปรุงห้องน้ำและ
สภาพพื้นที่ให้เหมาะสม...” (P.8:3)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

จากการศึกษาการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลพะวง
มีทิศทางของนโยบายในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่ผู้สูงวัยโดยการกำหนดสถานที่ที่เหมาะสมใน
การทำกิจกรรม คำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการจัดกิจกรรม บริเวณลานข้างหน้าหรือขอใช้ห้องประชุม
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา กับชมรมในการเข้าไปประชุมหรือ
ขอจากโรงเรียนน้ำกระจาย...” (P.8:4)

การส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเป็นที่ยอมรับจากภายนอก

จากการศึกษาการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลพะวง
ในการผลักดันผู้สูงวัยที่มามีถ่ายทอดความรู้ เชิญตัวแทนผู้สูงวัยมาพูดคุยในการเสนอกิจกรรม และ
ส่งเสริมให้ผู้สูงวัยออกไปทำกิจกรรมร่วมกับสังคมภายนอกเพื่อให้ได้รับการยอมรับ เช่น
การพาไปแข่งขันกีฬา กับชมรมอื่นๆ คำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ผลักดันให้ผู้สูงวัยที่มีความรู้ความสามารถให้เป็นวิทยากร
ส่วนมากเป็นคนที่เกษียณมาแล้วเป็นข้าราชการ คนที่มีความรู้...” (P.8:17)

“...เชิญประธานชมรมผู้สูงวัยหรือกรรมการมาจัดทำแผนของเทศบาล เช่น อยากให้มีการจัดกิจกรรมหรือช่วยเหลือผู้ยากไร้อย่างไร...” (P.8:5)

“...ส่งเสริมให้ผู้สูงวัยออกไปข้างนอกให้มาก ส่งเสริมกิจกรรมให้ชมรมเป็นที่ปรึกษาชุมชน พาไปแข่งกีฬาทำกิจกรรมร่วมกับชมรมอื่นๆ...” (P.8:18)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

จากการศึกษาการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลพะวง มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัยที่เป็นกลุ่มแม่บ้าน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการอบรมอาชีพ ส่งเสริมอาชีพผู้สูงวัยในกลุ่มแม่บ้าน อบรมการทำดอกไม้จันทน์ ขนม น้ำยาล้างจาน ยาหม่อง ยาน้ำ...” (P.8:9)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม

การให้บริการทางสังคมของเทศบาลตำบลพะวงมีการสื่อสารกับผู้สูงวัยโดยวิธีต่างๆ เช่น สถานีวิทยุ ข่าวประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการให้บริการอินเทอร์เน็ต ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีสถานีวิทยุ 106 มีข่าวประชาสัมพันธ์ เคยจัดให้มีเอกสารตัวใหญ่ให้แก่ผู้สูงวัย มีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร และบริการอินเทอร์เน็ต...” (P.8:11)

การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัยที่ครอบคลุมทั้งตำบล

การให้บริการทางสังคมของเทศบาลตำบลพะวงมีการสื่อสารกับผู้สูงวัยโดยวิธีมีการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยที่ครอบคลุมทั้งตำบล ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีโรงพยาบาลสามจุดครอบคลุมทั้งตำบล คือ โรงพยาบาลสงขลาดูแลสุขภาพผู้สูงวัย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพะวงหน้าเทศบาล และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาป่อง...” (P.8:12)

การเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การให้บริการทางสังคมของเทศบาลตำบลพะวงมีการซ่อมแผนรับมือในกรณีเกิดภัยพิบัติโดยมีหน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รถพยาบาล รถดับเพลิง และรถฉุกเฉินในการดูแลในกรณีเหตุฉุกเฉิน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ภัยพิบัติมีซ่อมแผนประจำปี ไฟไหม้ อุบัติเหตุ มีส่วนของงานป้องกัน มีรถพยาบาล รถดับเพลิง และรถฉุกเฉินที่ดูแลผู้สูงวัยได้...” (P.8:14)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลตำบลพะวงจากการเก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำมาตรฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเป็นที่ยอมรับจากภายนอก ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย และทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัยที่ครอบคลุมทั้งตำบล และการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

3) เทศบาลตำบลขุนทะเล

บริบทและสภาพพื้นที่ของเทศบาลตำบลขุนทะเล

ภาพประกอบ 4.15 ตราสัญลักษณ์เทศบาลตำบลขุนทะเล

เทศบาลตำบลขุนทะเลตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ 2457 ตำบลขุนทะเลเดิมมีเพียง 3 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 บ้านน้ำซับ หมู่ที่ 2 บ้านท่าไม้เหล็ยม หมู่ที่ 3 บ้านคอนเกลี้ยง ต่อมาเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2486 ได้มีการจัดตั้งนิคมขุนทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสรรที่ดินให้ราษฎรที่ยากจนตั้งเคหสถานและประกอบอาชีพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นเป็นของตนเองและเป็นมรดกตกทอดไปสู่บุตรหลาน โดยได้ออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2518 มีพื้นที่ทั้งหมด 37,070 ไร่ จัดสรรแบบเรียงรายให้กับสมาชิกนิคมครอบครัวละ 25 ไร่ และจัดสรรให้ราษฎรครอบครองอยู่เดิม 367 ราย รวมทั้งจัดสรร 1,404 ราย จำนวนพื้นที่ 31,245 ไร่ คงเหลือพื้นที่ จำนวน 5,825 ไร่ มีประชากร 12,569 คน ประชากรผู้สูงวัย 1,363 คน และมีรายรับทั้งสิ้น 79,000,000 บาท

การศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลตำบลขุนทะเล ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย

ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาลตำบลขุนทะเลมีการแยกสำหรับผู้สูงวัยโดยการดูจากสภาพร่างกายของผู้สูงวัยในการให้โอกาสมาก่อนจะคำนึงถึงสภาพร่างกายและจิตใจเป็นหลักซึ่งส่วนใหญ่จะให้บริการตามลำดับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในการให้บริการก่อนจะคิดว่าถ้าผู้สูงวัยมีความพิการทางด้าน
จิตก็ต้องให้บริการก่อน ซึ่งส่วนใหญ่จะให้บริการตามลำดับคิว...” (P.12:12)

การปรับปรุงสภาพบ้านให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย
ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเทศบาล
ตำบลขุนทะเลในการปรับปรุงสภาพบ้านให้มีความเหมาะสมโดยการปรับปรุงห้องน้ำและสภาพ
บ้านให้มีความเหมาะสมต่อผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การปรับสภาพบ้านมีการดูแลอย่างต่อเนื่อง เช่น ห้องน้ำไม่
เอื้ออำนวยต่อการนั่งถ่าย โถไม่เหมาะก็จะมีการปรับเอาโถเก่าออกใส่โถใหม่
ปรับให้มีราวจับ ปรับสภาพให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย...” (P.12:16)

การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย
การศึกษาการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลขุนทะเล
มีทิศทางการจัดกิจกรรมต่างๆ มีการมาพูดคุยข้อแลกเปลี่ยน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง
ดังนี้

“...ไปเที่ยวทัศนศึกษาให้โหวดกันว่าจะไปที่ไหนอย่างไร
ให้ผู้สูงวัยหาข้อมูลนำเสนอ...” (P.12:2)

“...ในการประชุมคณะกรรมการ ผู้สูงวัยจะมาพูดคุยพบปะพูดคุย
กัน...” (P.12:3)

การให้โอกาสผู้สูงวัยในการแสดงความต้องการ
การศึกษาการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลขุนทะเล
ให้โอกาสผู้สูงวัยในการนำเสนอความต้องการต่างๆ ในการทำแผน ดังคำสัมภาษณ์
ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ปกติในการกำหนดแผน จะให้ผู้สูงวัยจะมาเสนอความ
ต้องการต่างๆ แก่เทศบาลตำบลขุนทะเล...” (P.12:47)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

การศึกษาการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลขุนทะเล ในการอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัยและมีโครงการทำแปลงสาธิตตามโครงการพระราชดำริ คำสั่งสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการอบรมสร้างอาชีพแต่จะไม่มีการรวมกลุ่มเพราะว่าอาชีพแต่ละคนชอบไม่เหมือนกัน พอทำแบบจริงจังก็จะปวดหลัง ไม่มีเวลา...” (P.12:19)

“...มีการส่งเสริมอาชีพโดยการทำแปลงสาธิตตามโครงการพระราชดำริให้ผู้สูงวัยเอาไปทำที่บ้าน...” (P.12:41)

การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย

จากการศึกษาทิศทางการให้บริการทางสังคมของเทศบาลตำบลขุนทะเล มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารไปยังผู้สูงวัย โดยวิธีการไลน์ ฝากบอกต่อๆ ประชาสัมพันธ์ผ่านกรรมการผู้สูงวัย และค่าบริการค่าธรรมเนียมเอกสารต่างๆ มีจะไม่คิดค่าบริการ คำสั่งสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ใช้ไลน์ในการติดต่อ ผู้สูงวัยส่วนใหญ่เล่นไลน์ หรือบอกต่อๆ กัน เช่น บอกผ่านกรรมการ...” (P.12:24)

“...ค่าธรรมเนียมเอกสารเทศบาลตำบลขุนทะเลจะไม่คิดค่าใช้จ่าย...” (P.12:31)

การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อสุขภาพผู้สูงวัย

การศึกษาทิศทางการให้บริการทางสังคมของเทศบาลตำบลขุนทะเลให้ความรู้ที่จำเป็นต่อสุขภาพผู้สูงวัยทั้งในเรื่องของอาหาร และสุขภาพ คำสั่งสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การให้ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง การปลูกผักสวนครัวที่บ้าน เข้าไปให้ความรู้ที่พืชที่บ้านสามารถเป็นพืชสมุนไพรได้ ดูแลเรื่องอาหาร ผู้ที่เป็นโรคเบาหวาน ความดัน ผู้สูงวัยที่คิดเพียงควรได้รับอาหารแบบไหน นำพืชสวนครัวมาให้ความรู้ในการประกอบอาหาร...” (P.12:1)

การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

ทิศทางการให้บริการทางสังคมในการเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉินของเทศบาลตำบลขุนทะเลในกรณีเกิดน้ำท่วมเทศบาลยังไม่มีแผนรองรับแต่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือทันทีทั้งในเรื่องของอาหาร ยารักษาโรค ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ไม่ได้ทำแผนเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายผู้สูงอายุเวลาน้ำท่วม เพราะยังไม่เคยเกิดน้ำท่วม แต่ถ้ามีน้ำท่วมเทศบาลจะช่วยเรื่องยารักษาโรคและอาหาร...” (P.12:15)

อาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ

การศึกษาทิศทางการให้บริการทางสังคมของเทศบาลตำบลขุนทะเลในการสร้างอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการนำผู้สูงอายุที่แข็งแรงกว่าไปช่วยดูแลผู้สูงอายุที่แข็งแรงน้อยกว่า เพื่อให้ช่วยให้ผู้สูงอายุได้มีเพื่อนมาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...คัดเลือกอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ทำล้อเลื่อนโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนคนที่แข็งแรงกว่าไปดูแลคนที่แข็งแรงน้อยกว่าเป็นการเยี่ยมบ้านพูดคุย...” (P.12:13)

จากการลงพื้นที่ในการศึกษาทิศทางของนโยบายของเทศบาลตำบลขุนทะเลจากการเก็บจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในภาพรวม มีทั้งหมด 3 ทิศทาง ซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ได้ดังนี้ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การปรับปรุงสภาพบ้านให้เหมาะสมต่อผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้โอกาสผู้สูงอายุในการแสดงความต้องการ ด้านการมีโอกาสนำไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ และทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุ และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อสุขภาพผู้สูงอายุ การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน และอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ

การวิเคราะห์ทิศทางของนโยบายของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 3 ทิศทางซึ่งแยกตามมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.16 ทิศทางของนโยบายของเทศบาลตำบลโดยรวม

เทศบาลตำบลท่าจีว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก		
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ - อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ - การจัดบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ด้านระบบขนส่ง <ul style="list-style-type: none"> - การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตร ด้านที่อยู่อาศัย <ul style="list-style-type: none"> - การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย 	ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - การนำมาตรฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย <ul style="list-style-type: none"> - การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย 	ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงสภาพบ้านให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ		
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 	ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 	ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

ตาราง 4.16 (ต่อ)

เทศบาลตำบลท่าจิว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
ทิศทางการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงวัย (ต่อ)		
ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การให้โอกาสผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพเพื่อการพักผ่อน	ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเป็นที่ยอมรับจากภายนอก ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย	ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การให้โอกาสผู้สูงวัยในการแสดงความต้องการ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย
ทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายผู้สูงวัย ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ - การบริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงวัย	ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ - การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัยที่ครอบคลุมทั้งตำบล - การเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน	ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ - การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อสุขภาพผู้สูงวัย - การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน - อาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย

จากตาราง 4.16 เป็นการเปรียบเทียบทิศทางของนโยบายของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าทิศทางของเทศบาลตำบล มีทิศทางของนโยบายเหมือนกันทั้ง 3 ทิศทาง ได้แก่ การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและ

สิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จะมีมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่แตกต่างกัน

ทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจากการลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่จะมีมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่แตกต่างกัน ในประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอำนาจหน้าที่ สามารถสรุปได้ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ตาราง 4.17 ทิศทางของนโยบายในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

ทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้		
การพัฒนาทาง โครงสร้าง พื้นฐานและสิ่ง อำนวยความสะดวก	สภาพพื้นที่ภายนอก และอาคาร	<ul style="list-style-type: none"> - การนำมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย - การจัดสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของผู้บริหาร - การทำงานร่วมกันในการจัดสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การปรับปรุงอาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรม - การบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงวัย - การจัดให้ที่จอดรถมีความปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัย
	ระบบขนส่งมวลชน	<ul style="list-style-type: none"> - การบริการรับส่งผู้สูงวัยในการมาทำกิจกรรม - บริการรถรับส่งเฉพาะเหตุการณ์เฉพาะหน้า - การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตร
	ที่อยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> - การดูแล และให้คำแนะนำในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย - การเป็นตัวกลางและร่วมมือกับองค์กรในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย

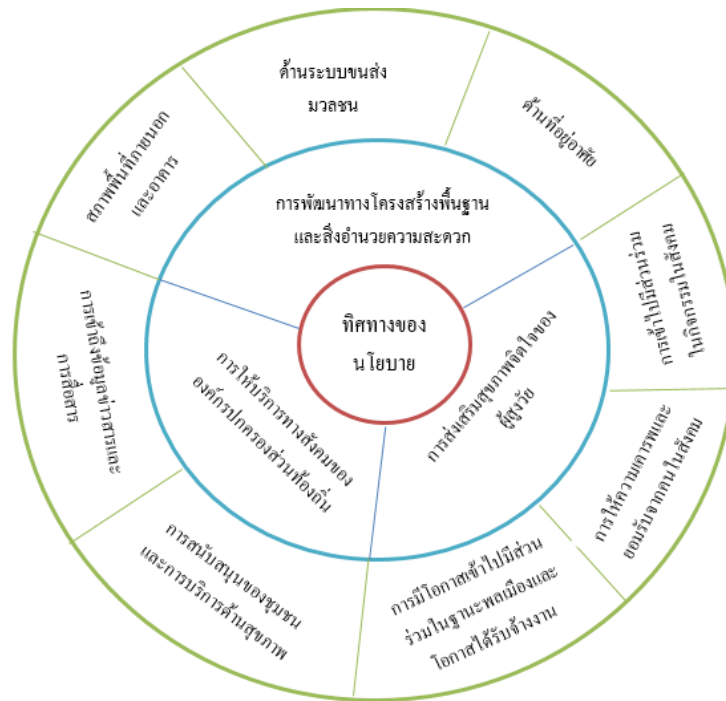
ตาราง 4.17 (ต่อ)

ทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ (ต่อ)		
การส่งเสริม พัฒนา สุขภาพจิตใจของ ผู้สูงอายุ	การเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมในสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ - การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่าน ชมรมผู้สูงอายุ - การทำงานร่วมกับองค์กรในการจัดกิจกรรม ให้แก่ผู้สูงอายุ - การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการส่งเสริม คุณภาพชีวิต - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตร ต่อผู้สูงอายุ
	การให้ความเคารพ และยอมรับจากคน ในสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงอายุเป็นตัวแทนใน การเสนอความต้องการ - การเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ - การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นที่ยอมรับจากภายนอก - การสร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง - การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สูงอายุ
	การมีโอกาสเข้าไปมี ส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาส การได้รับจ้างงาน	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างการเรียนรู้และฝึกอบรมอาชีพที่ เหมาะสมให้แก่ผู้สูงอายุ - การจัดอบรมความรู้และอบรมให้ความรู้พนักงาน ก่อนเกษียณ

ตาราง 4.17 (ต่อ)

ทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ (ต่อ)		
การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกสื่อ - การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคม ชมรม และเครือข่ายของผู้สูงวัย - การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย
	การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงวัย - การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยผ่านเครือข่ายองค์กรและเครือข่ายอาสาสมัคร - การดูแลผู้สูงวัยในเหตุการณ์ภัยพิบัติ - การเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

จากตาราง 4.17 แสดงให้เห็นทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย กล่าวคือ ทิศทางของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน และด้านที่อยู่อาศัย ทิศทางของการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย ได้แก่ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน และทิศทางบริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ สามารถสรุปได้ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4.18 ทิศทางของนโยบายในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

2. รูปแบบการดำเนินงาน และมีติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยในส่วนนี้จะกล่าวถึงผลที่ได้จากการศึกษาจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพ คือ 1) รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ 2) มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลกส่วนใหญ่มีการดำเนินการใน ด้านของสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานและอาสาสมัครในท้องถิ่น โอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ซึ่งมีรายละเอียดของรูปแบบการดำเนินงานดังนี้

2.1 รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะมีรูปแบบในการดำเนินงาน คือ รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง และรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน สำหรับงบประมาณที่ใช้ดำเนินงาน คือ งบประมาณที่เป็นของตนเอง และงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด

รูปแบบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในแต่ละพื้นที่มีรูปแบบการดำเนินงาน คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง ได้แก่ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน ได้แก่ การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากผู้สูงวัย การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กรสำหรับงบประมาณในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีงบประมาณที่เป็นของตนเอง ได้แก่ งบประมาณที่เป็นของตนเองที่มีจำกัด และการบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน ได้แก่ งบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายในดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปแบบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการดำเนินงานด้วยตนเอง และมีงบประมาณที่เป็นของตนเอง ดังนี้

การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ

การทำงานกันตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นรูปแบบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชในการจัดเจ้าหน้าที่ออกเป็นส่วนในการรับผิดชอบงานอย่างชัดเจน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การทำงานจะจัดแบ่งเจ้าหน้าที่ให้รับผิดชอบงานในส่วนของตนเองตามหน้าที่ความรับผิดชอบ...”(P.1:10)

งบประมาณที่เป็นของตนเองที่มีจำกัด

งบประมาณที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชใช้ดำเนินงานเป็นของตนเองและมีงบประมาณที่จำกัดในการดำเนินงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...สำหรับงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเอง และมีงบประมานน้อย...” (P.1:11)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง นั่นคือ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ และงบประมาณที่เป็นของตนเอง นั่นคือ งบประมาณที่เป็นของตนเองที่มีจำกัด

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

รูปแบบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีรูปแบบการดำเนินงาน ประกอบด้วย การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน และงบประมาณที่เป็นของตนเอง ดังนี้

การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากผู้สูงวัย

รูปแบบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีการให้โอกาสผู้สูงวัยเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน โดยเริ่มจากการวางแผน ท่างบประมาณ อุดหนุนงบประมาณให้แก่ชมรมผู้สูงวัยเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม สร้างอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านโดยการนำไปอบรมเพื่อให้มีความรู้ในการดูแลผู้สูงวัยและผู้ป่วยติดเตียงได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...นำอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านมาพัฒนาโดยวิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนี เพื่อให้สามารถดูแลผู้สูงวัย และผู้ป่วยติดเตียง มีค่าตอบแทนเพิ่มให้อีก 600 บาท...” (P.5:1)

“...อุดหนุนให้กับสมาคมชมรมผู้สูงวัย เช่น การจัดแข่งขันกีฬาอบรม และสัมมนา...” (P.5:2)

“...ในการวางแผน ท่างบประมาณ ให้ผู้สูงวัยที่เก่งๆ เข้ามาร่วมวางแผน มากุ่ยว่าต้องการอะไร...” (P.5:33)

การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร

รูปแบบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีการทำงานร่วมกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการดูแลเรื่องที่อยู่อาศัย และมีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนถิ่นอื่นในการให้ความช่วยเหลือเวลาเกิดน้ำท่วม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ยังไม่ได้โอนในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาซึ่งมีนโยบายการดูแลเรื่องที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย...” (P.5:21)

“...ถ้าน้ำท่วมท้องถื่นจะขอรถ ขอเครื่องจักรกล มีฝ่ายบรรเทา
สาธารณภัยในการดูแลบรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น...” (P.5:23)

การบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร

การบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหารเป็นรูปแบบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาในการดำเนินงานงบประมาณที่นำมาใช้เป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาเอง ซึ่งจะเน้นไปทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในการก่อสร้างอาคารมากกว่าทางด้านสังคม ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารว่าจะเน้นด้านใด แต่ต่อไปในอนาคตก็ไม่แน่ เพราะผู้สูงวัยเริ่มมีมากขึ้น เน้นการพัฒนาคนให้มากขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...งบประมาณเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเอง เน้นทางด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าทางด้านสังคม ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหาร เช่น สร้างอาคารผู้สูงวัย แต่อนาคตน่าจะมีมากกว่าเพราะสังคมผู้สูงวัยเริ่มเข้ามา เพราะการแพทย์ดีขึ้นมีการส่งเสริม...” (P.5:29)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน นั่นคือ การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากผู้สูงวัย การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และการบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร และมีงบประมาณที่เป็นของตนเอง นั่นคือ การบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปแบบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการดำเนินงาน ประกอบด้วย การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน และงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน ดังนี้

การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร

กระบวนการกำหนดแผนและรวบรวมแผนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี เริ่มจากการประชุมคณะกรรมการประสานแผนที่ได้ทำการรวบรวมแผนจากเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลมาเป็นข้อเสนอให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีการทำงานร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.) ในการดูแลฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงวัย และองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะให้เงินแก่ชมรมผู้สูงวัยในการไปดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการประชุมคณะกรรมการประสานแผนเป็นการรวบรวมแผนจากเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ มาเป็นข้อเสนอให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน...” (P.9:13)

“...มีนโยบายของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ทำในเรื่องของการดูแลฟื้นฟูผู้สูงอายุ ในการสร้างทางลาดชัน...” (P.9:5)

“...มีงบประมาณให้ชมรมซึ่งคณะกรรมการผู้สูงอายุประจำอำเภอ จะดำเนินการจัดกิจกรรมเอง...” (P.9:2)

งบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีงบประมาณส่วนใหญ่เป็นของตนเอง แต่สำหรับกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่ได้ร่วมมือและได้รับงบประมาณมาจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ปกติงบประมาณเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ไม่มีจากเอกชน แต่ว่ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพลงร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)...” (P.9:24)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน นั่นคือ การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน

การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงาน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.19 รูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนในจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
รูปแบบการดำเนินงาน		
การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ	การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน - การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากผู้สูงวัย - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร	การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร
งบประมาณในการดำเนินงาน		
งบประมาณที่เป็นของตนเอง - งบประมาณที่เป็นของตนเองที่มีจำกัด	งบประมาณที่เป็นของตนเอง - การบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร	งบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน - งบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน

ตาราง 4.19 เป็นการเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการดำเนินงานในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่ามีรูปแบบการดำเนินงาน 2 แบบ คือ มีรูปแบบการดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง เช่น การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ และรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน เช่น การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากผู้สูงวัย การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร สำหรับมีงบประมาณในการดำเนินงานมี 2 แบบ คือ งบประมาณที่เป็นของตนเอง เช่น งบประมาณที่เป็นของตนเองที่มีจำกัด การบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร และงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน

2.1.2 เทศบาล

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลในแต่ละพื้นที่ที่มีรูปแบบการดำเนินงาน คือ เทศบาลนครมีทั้งรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง และรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน เทศบาลเมืองรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน และเทศบาลตำบลมีรูปแบบการดำเนินงาน

แบบดำเนินการด้วยตนเอง สำหรับงบประมาณ เทศบาลนครมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน และมีงบประมาณที่เป็นของตนเอง และเทศบาลเมือง เทศบาลตำบลมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) เทศบาลนคร

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลนครในแต่ละพื้นที่มีรูปแบบการดำเนินงาน คือ รูปแบบการดำเนินงานของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชและเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการดำเนินงานที่เหมือนกัน คือ การดำเนินงานด้วยตนเอง ได้แก่ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ สำหรับเทศบาลนครสงขลามีรูปแบบการดำเนินงานร่วมมือกัน ได้แก่ การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร การดำเนินงานแบบสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ สำหรับงบประมาณในการดำเนินงานเทศบาลนครสงขลาและเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน ได้แก่ การสร้างเครือข่ายการสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณที่จำกัด และแหล่งงบประมาณทั้งเงินอุดหนุนและรายได้ของเทศบาล ส่วนเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีงบประมาณที่เป็นของตนเอง ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณของตนเอง ดังนี้

1.1) เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง และมีงบประมาณที่เป็นของตนเอง ดังนี้

การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ

การศึกษารูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีหน่วยงานในการดูแลประชาชนเป็นของตนเองในการจัดแบ่งฝ่ายในการรับผิดชอบในการดูแลประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครศรีธรรมราช โดยกองสวัสดิการสังคมจะดูแลประชาชนทุกคน ซึ่งได้แบ่งออกเป็นฝ่ายในการรับผิดชอบบุคคลที่แตกต่างกัน คือ ฝ่ายพัฒนาสังคมจะดูแลบุคคลทั่วไป และฝ่ายสังคมสงเคราะห์จะดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีฝ่ายรับผิดชอบโดยตรงเลย คือ กองสวัสดิการสังคมเป็นหน่วยงานที่ดูแลคนโดยเฉพาะ แต่ถ้าคนทั่วไปก็ฝ่ายพัฒนาชุมชนอยู่ในกองสวัสดิการ ถ้าผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ก็จะเป็นฝ่ายสังคมสงเคราะห์ เป็นผู้ดูแล มีเจ้าหน้าที่ดูแลรองรับอยู่แล้ว...” (P.2:36)

การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย

การศึกษารูปแบบในการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัยของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีอาสาสมัคร คือ อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัยที่บ้านที่มีหน้าที่ในการช่วยเหลือเทศบาลในการดูแลผู้สูงวัยในพื้นที่ดังกล่าว คำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีศูนย์ฟื้นฟูผู้สูงวัย มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัยที่บ้าน เข้าไปดูแลผู้สูงวัย มีอาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นการดูแลในเชิงของการพัฒนาคุณภาพชีวิต...”(P.2:19)

การจัดสรรงบประมาณของตนเอง

การจัดสรรงบประมาณของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีงบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินงานเป็นของตนเองซึ่งจะนำไปใช้จ่ายในเรื่องของการจัดหาอาหาร การจัดหาผู้จะมาเป็นวิทยากรหรือผู้มาฝึกออกกำลังกาย ได้มาจากงบประมาณของตนเองทั้งหมด คำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนในการจัดหาอาหาร เชิญวิทยากร และผู้นำออกกำลังกาย เทศบาลนครนครศรีธรรมราชจ่ายด้วยงบประมาณของตนเอง...” (P.2:35)

เทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง นั่นคือการดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย และมีงบประมาณที่เป็นของตนเอง นั่นคือ การจัดสรรงบประมาณของตนเอง

1.2) เทศบาลนครสงขลา

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลนครสงขลา มีรูปแบบการดำเนินงานประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน และมีงบประมาณที่มาจากภายนอกและภายใน ดังนี้

การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลนครสงขลาจึงอยากสร้างเส้นทางสำหรับจักรยานและมีสถานที่ออกกำลังกายต่างๆ ตามชุมชน เพื่อให้ผู้สูงวัยและ

คนทั่วไปได้ออกกำลังกายในชุมชน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ บริษัท เซฟรอน การดำเนินงานต่างๆ เทศบาลไม่สามารถดำเนินงานได้เพียงลำพังจำเป็นต้องอาศัย เครือข่ายในการร่วมมือกันดำเนินการ เช่น การสร้างศูนย์บริหารสำหรับผู้สูงวัย เทศบาลจะทำงาน ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายระหว่าง วิทยาลัยพยาบาล โรงพยาบาลสงขลาด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...โครงการของการดูแลผู้สูงวัยให้มีความเข้มแข็ง มีการสร้าง สถานที่ออกกำลังกายร่วมกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และบริษัท เซฟรอน จะทำในจุดที่คนออกกำลังกายและกระจายตามชุมชนต่างๆ...” (P.6:9)

การดำเนินงานแบบสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย

เทศบาลนครสงขลามีการดำเนินงานแบบสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแล ผู้สูงวัยโดยการนำอาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้านไปพัฒนาความรู้ ให้มีความเชี่ยวชาญ ความเข้าใจ ในการช่วยเหลือผู้อื่น และให้รู้จักหาแหล่งทุนด้วยตนเอง โดยมีเทศบาลเป็นเสมือน พี่เลี้ยงคอยดูแล ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...จัดตั้งศูนย์ผู้สูงวัยร่วมกับองค์การบริหารจังหวัดสงขลา เทศบาลจะทำลำพังไม่ได้ต้องสร้างเครือข่ายระหว่าง องค์การบริหารจังหวัด สงขลา เทศบาล วิทยาลัยพยาบาล โรงพยาบาลสงขลา...” (P.6.10)

“...สร้างเครือข่าย พัฒนาอาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้านให้เป็น กำลังสำคัญ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีน้อย ต้องการอาสาสมัครในการช่วยเหลือ ต้องพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ ความเข้าใจ ให้เข้าถึงแหล่งของ งบประมาณมากขึ้นเพราะเทศบาลนครสงขลามีเงินไม่เพียงพอ การฝึกให้ อาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้านพัฒนาตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เทศบาลนคร สงขลาเป็นเพียงพี่เลี้ยง...” (P.6:43)

การสร้างเครือข่ายการสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณที่จำกัด

จากการศึกษารูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลนครสงขลามีการจัดสรร งบประมาณที่จำกัดต่อภารกิจที่มากขึ้นในการดูแลศูนย์ผู้สูงวัยและงบประมาณในการดำเนินงาน ได้มาจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) การสร้างอริยสถาปตี คือ การปรับปรุง เมืองให้มีทางลาด ราวจับ ตามสถานที่ต่างๆ จำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมาก เทศบาลนครสงขลาจึง

ต้องมีเครือข่ายในการหางบประมาณจากภายนอกเข้ามาสนับสนุน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

“...การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงวัย จำเป็นต้องเตรียมให้มีงบประมาณที่มากขึ้น และการสร้างอริยสถาปัตยกรรมต้องลงทุนเยอะ ห้องน้ำที่มีราวจับ ทางเดิน แต่มีงบประมาณจำกัดเพราะต้องดูแลตั้งแต่เด็กในท้องถิ่นถึงตาย จำเป็นต้องจัดสรรเงินให้เหมาะสม...” (P.6:37)

“...เทศบาลมีงบประมาณจำกัดต้องหาทางสร้างเครือข่าย หางบประมาณจากภายนอก ทางจักรยานเทศบาลนครสงขลาได้งบประมาณมาจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ขยายเขตไฟฟ้าเป็นของกระทรวงพลังงาน...” (P.6:41)

เทศบาลนครสงขลา มีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน นั่นคือการดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร การดำเนินงานแบบสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย และมีงบประมาณที่มาจากภายนอกและภายใน นั่นคือ การสร้างเครือข่ายการสนับสนุน และจัดสรรงบประมาณที่จำกัด

1.3) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการดำเนินงานประกอบด้วย การดำเนินงานด้วยตนเอง และงบประมาณมาจากทั้งภายนอกและภายใน ดังนี้

การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีการดำเนินงานด้วยตนเองในการทำงานกันตามหน้าที่และความรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามความเหมาะสม นอกจากนี้เทศบาลนครสุราษฎร์ธานียังดูแลสุขภาพผู้สูงวัยผ่านทางเครือข่ายชมรมของผู้สูงวัยอีกด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...กระบวนการทำงานมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละคน...” (P.10:7)

“....ในการประชุมประจำเดือนจะมีการตรวจสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัยซึ่งเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีจะให้ชมรมผู้สูงวัยเป็นผู้ดำเนินการเอง และมีหน่วยงานด้านสาธารณสุขลงไปตรวจสุขภาพ...” (P.10:2)

แหล่งงบประมาณทั้งเงินอุดหนุนและรายได้ของเทศบาล

จากการศึกษารูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี งบประมาณของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีในการดำเนินงานเป็นของเทศบาล นั่นคือ เงินรายได้ และเงินอุดหนุนของเทศบาล ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...งบประมาณเป็นของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีทั้งเงินอุดหนุนและรายได้ของเทศบาล...” (P.10:11)

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง นั่นคือการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน นั่นคือ แหล่งงบประมาณทั้งเงินอุดหนุนและรายได้ของเทศบาล

การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงาน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.20 รูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงานของเทศบาลนคร

เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
รูปแบบการดำเนินงาน		
การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ	การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร - การดำเนินงานแบบสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ	การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ
งบประมาณในการดำเนินงาน		
งบประมาณที่เป็นของตนเอง - การจัดสรรงบประมาณของตนเอง	งบประมาณที่มาจากภายนอกและภายใน - การสร้างเครือข่ายการสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณที่จำกัด	งบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน - แหล่งงบประมาณทั้งเงินอุดหนุนและรายได้ของเทศบาล

จากตาราง 4.20 เป็นการเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินงานของเทศบาลนครใน จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่ามีรูปแบบการดำเนินงาน 2 แบบ คือ มีรูปแบบการดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง เช่น การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย และรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน เช่น การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร การดำเนินงานแบบสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย สำหรับงบประมาณในการดำเนินงานมี 2 แบบ คือ งบประมาณที่เป็นของตนเอง เช่น การจัดสรรงบประมาณของตนเอง และงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน เช่น การสร้างเครือข่ายการสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณที่จำกัด และแหล่งงบประมาณทั้งเงินอุดหนุนและรายได้ของเทศบาล

2) เทศบาลเมือง

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองในแต่ละพื้นที่ที่มีรูปแบบการดำเนินงาน คือ การดำเนินงานของเทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองคอหงส์ และเทศบาลเมืองท่าข้ามทั้ง 3 จังหวัดมีรูปแบบการดำเนินงาน 1 แบบ คือ รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน เช่น การดำเนินงานแบบร่วมมือกับอาสาสมัคร การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และการดำเนินงานแบบผู้บริหารมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบาย และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

2.1) เทศบาลเมืองทุ่งสง

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีรูปแบบการดำเนินงาน ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน ดังนี้

การดำเนินงานแบบร่วมมือกับอาสาสมัคร

การดำเนินงานแบบร่วมมือกับอาสาสมัครของเทศบาลเมืองทุ่งสงในการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยซึ่งจะดูแลผ่านทางอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัยที่บ้านซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชนอาสาสมัครกลุ่มนี้จะเข้าไปดูแลผู้สูงวัยทั้งผู้สูงวัยที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และผู้สูงวัยที่นอนติดเตียงในพื้นที่ในการดูแลในเบื้องต้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการติดตามเยี่ยมบ้าน โดยชมรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัย
ที่บ้านในการดูแลผู้สูงวัยที่พิการนอนติดเตียง...” (P.3:34)

การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร

การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กรของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีการทำงานร่วมกับบุคคลภายนอก และองค์กรเอกชนในการให้เงินสนับสนุนในการดำเนินการต่างๆ ภายในเทศบาล เช่น บริษัท ไลอ้อน (ประเทศไทย) จำกัด ให้เงินปรับปรุงหอสมุด สโมสรโรตารีให้เงินปรับภูมิทัศน์ บริษัทปูนซิเมนต์ไทยให้อาคารผู้สูงวัย และบริษัทโดมทองจำกัดกำลังสร้างฟิตเนส ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลเมืองทุ่งสงได้เงินจาก สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) มาทำกิจกรรม...” (P.3:17)

“...เทศบาลมีเงินสนับสนุนจากเอกชน ได้แก่ บริษัท ไลอ้อน (ประเทศไทย) จำกัด ให้เงินปรับปรุงหอสมุด สโมสรโรตารีให้เงินปรับภูมิทัศน์ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยให้อาคารผู้สูงวัย และบริษัทโดมทองจำกัด กำลังสร้างฟิตเนส...” (P.3:25)

งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

จากการศึกษารูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการในการทำกิจกรรมเทศบาลได้มาจาก สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) นอกจากนี้ยังมีงบประมาณที่เป็นรายได้ที่เทศบาลจัดสรรได้ เงินอุดหนุน และรายได้ที่จัดเก็บได้เอง การตั้งงบประมาณจะต้องตั้งให้สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และระดับชาติ เพื่อจะได้เงินอุดหนุน บริษัทเอกชนก็ได้เข้ามาให้เงินอุดหนุนและสนับสนุนช่วยเหลือในการสร้างอาคารผู้สูงวัย หอสมุด การปรับปรุงป้าย การปรับภูมิทัศน์ เช่น บริษัท SCG บริษัท ไลอ้อน (ประเทศไทย) จำกัด สโมสรโรตารี และบริษัทโดมทองจำกัด ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลเมืองทุ่งสงได้เงินจาก สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) มาทำกิจกรรม...” (P.3:17)

“...งบประมาณเป็นรายได้ที่เทศบาลจัดสรรได้ เงินอุดหนุน และรายได้ที่ได้จากการจัดเก็บเองซึ่งมีจำนวนน้อยจำเป็นต้องทำยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และระดับชาติ จึงจะได้เงินสนับสนุนมากขึ้น...” (P.3:24)

“...เทศบาลเมืองทุ่งสงมีเงินสนับสนุนจากเอกชน ได้แก่ บริษัท ไลอ้อน(ประเทศไทย) จำกัด ให้เงินปรับปรุงหอสมุด สโมสร โรตารีให้เงินปรับ ภูมิทัศน์ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยให้อาคารผู้สูงวัย และบริษัท โคมทองจำกัด กำลัง สร้างฟิตเนส...” (P.3:25)

เทศบาลเมืองทุ่งสงมีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน นั่นคือ การดำเนินงานแบบร่วมมือกับอาสาสมัคร การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และมีงบประมาณ ที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

2.2) เทศบาลเมืองคอหงส์

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองคอหงส์มีรูปแบบการดำเนินงาน แบบร่วมมือกัน และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

การดำเนินงานแบบผู้บริหารมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบาย

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองคอหงส์มีการกำหนดนโยบายมาจาก ผู้บริหาร เพื่อทำเป็นยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเทศบาล และจัดสรรงบประมาณตามเทศบัญญัติ แล้วนำไปสู่การปฏิบัติในรูปของโครงการและกิจกรรม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ผู้บริหารจะกำหนดนโยบายในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของคนทุกกลุ่ม ผู้สูงวัยที่อยู่ในเป้าหมายของนโยบายที่จะนำไปสู่การกำหนด วิสัยทัศน์ และนำไปปฏิบัติ เพื่อให้มีการจัดสรรงบประมาณตามเทศบัญญัติ...” (P.7:1)

การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองคอหงส์นอกจากนี้ได้รับการ สนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอกได้รับความร่วมมือกับบริษัท โชติวัฒน์ในการจัด โครงการสยามหัวเราะให้แก่ผู้สูงวัย ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่ได้รับการร่วมมือจากเอกชนในการเข้ามา ส่วนรับผิดชอบต่อสังคม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...จากการได้ประสานงานพูดคุยกับผู้นำฝ่ายการเมืองได้รับความร่วมมือจากบริษัทเอกชนก็คือ บริษัท โชติวัฒน์ มีแนวคิดในเรื่องของการทำ กิจกรรมที่มีส่วนร่วมขององค์กรในการรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งอยู่ในรูปของ โครงการสยามหัวเราะ กลุ่มเป้าหมายอยู่ที่ผู้สูงวัย...” (P.7:7)

การบริหารตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

นอกจากนี้การดำเนินงานแบบร่วมมือกันยังมีการบริหารภายใต้หลักการบริหารแบบ 4M และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการนำหลักคิดมาใช้ว่าจะทำอะไร แล้วหาหลักวิชาเพื่อมาสนับสนุน เพื่อนำไปสู่หลักการบริหารจัดการแล้วนำไปสู่การปฏิบัติ หลังจากดำเนินการจะต้องมีการทบทวนเพื่อหาข้อบกพร่อง เมื่อมีหลักคิดนี้แล้วก็จะเน้นหลักทางการบริหารในการจัดสรรคน งบประมาณ และเครื่องอำนวยความสะดวก เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...กระบวนการทำงานในเชิงค์ความรู้ คือ 4M และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ หลักคิด เมื่อหลักคิดเสร็จ ต้องเอาหลักวิชาเข้ามาสนับสนุน ซึ่งหลักวิชามีเยอะต้องเลือกหลักที่ตรงกับหลักคิด เมื่อตกผลึกแล้วก็นำมาบริหารจัดการแล้วนำไปสู่หลักการปฏิบัติ เมื่อทำเสร็จก็ต้องมีการทบทวนประเมินผล ซึ่งจะให้เห็นข้อบกพร่อง เมื่อมีหลักคิดก็นำหลักทางการบริหารมาบริหารงบประมาณ และจัดเครื่องมืออำนวยความสะดวก...” (P.7:39)

งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

จากการศึกษารูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองคอหงส์มีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก นั่นคือ จากงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานต่างๆ เป็นปกติตามเทศบัญญัติ และการได้รับการสนับสนุนจากบริษัทเอกชนในการเข้ามาจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองคอหงส์ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ผู้บริหารจะกำหนดนโยบายในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทุกกลุ่ม ผู้สูงอายุก็อยู่ในเป้าหมายของนโยบายที่จะนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ และนำไปปฏิบัติ เพื่อให้มีการจัดสรรงบประมาณตามเทศบัญญัติ...” (P.7:1)

“...ได้รับความร่วมมือจากบริษัทเอกชนก็ คือ บริษัท โชติวัฒน์ มีแนวคิดในเรื่องของการทำกิจกรรมที่มีส่วนร่วมขององค์กรในการรับผิดชอบต่อสังคม...” (P.7:7)

เทศบาลเมืองคอหงส์มีรูปแบบการดำเนินการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน นั่นคือการดำเนินงานแบบผู้บริหารมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานแบบร่วมมือกับ

องค์กร การบริหารตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

2.3) เทศบาลเมืองท่าข้าม

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองท่าข้ามมีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองท่าข้ามมีการวางแผนในการดำเนินงาน เช่น การให้ผู้สูงวัยมาลงทะเบียนก่อนที่เทศบาลจะต้องส่งชื่อไปยังรัฐบาลเพื่อการเตรียมค่าเบี้ยยังชีพในปีต่อไป ได้งบประมาณในการก่อสร้างอาคารผู้สูงวัยจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี พัฒนาสังคมจังหวัด พัฒนาสังคมหน่วยที่ 66 บ้านพักและครอบครัว โรงพยาบาล สราญรมย์ โรงพยาบาลพุนพิน และจากเครือข่ายชมรมผู้สูงวัยในแต่ละอำเภอ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การลงทะเบียนผู้สูงวัยปีงบประมาณ 58 จะต้องเกิดก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2499 อายุจะแค่ 59 ปี เพราะลงทะเบียนแล้วจะได้อีกปีหนึ่งจะส่งรัฐบาล เพื่อให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้...” (P.11:9)

“...งบประมาณมีขอจาก หนึ่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี สอง พัฒนาสังคมจังหวัดและพัฒนาสังคมหน่วยที่ 66 บ้านพักและครอบครัว และ โรงพยาบาล คือ โรงพยาบาลสราญรมย์ และ โรงพยาบาลพุนพิน ก็จะมีเครือข่าย ชมรมผู้สูงวัยในแต่ละอำเภอ...” (P.11:16)

งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

แหล่งที่มาของงบประมาณทั้งหมดของเทศบาลเมืองท่าข้าม เช่น จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี พัฒนาสังคมจังหวัด พัฒนาสังคมหน่วยที่ 66 บ้านพักและครอบครัว โรงพยาบาลสราญรมย์ โรงพยาบาลพุนพิน และจากเครือข่ายชมรมผู้สูงวัยในแต่ละอำเภอ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...งบประมาณมีขอจาก หนึ่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี สอง พัฒนาสังคมจังหวัดและพัฒนาสังคมหน่วยที่ 66 บ้านพักและ

ครอบครัว และ โรงพยาบาล คือ โรงพยาบาลศราญรัมย์ และโรงพยาบาลพุนพิน
ก็จะมีเครือข่าย ชมรมผู้สูงอายุในแต่ละอำเภอ...” (P.11:16)

เทศบาลเมืองท่าข้ามมีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน นั่นคือ
การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช
จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการ
ดำเนินงาน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.21 รูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงานของเทศบาลเมือง

เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม
รูปแบบการดำเนินงาน		
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับอาสาสมัคร - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร	การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน - การดำเนินงานแบบผู้บริหารมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบาย - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร - การบริหารตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร
งบประมาณในการดำเนินงาน		
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก	งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก	งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

จากตาราง 4.21 เป็นการเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินงานของเทศบาลเมือง
ในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าเทศบาลเมือง
ทั้ง 3 จังหวัดมีรูปแบบการดำเนินงาน 1 แบบ คือ รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน เช่น

การดำเนินงานแบบร่วมมือกับอาสาสมัคร การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และการดำเนินงานแบบผู้บริหารมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบาย การบริหารตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

3) เทศบาลตำบล

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลส่วนใหญ่ในแต่ละพื้นที่มีรูปแบบการดำเนินงาน คือ การดำเนินงานของเทศบาลตำบลท่าจีว เทศบาลตำบลพะวง และเทศบาลตำบลขุนทะเล ทั้ง 3 จังหวัด มีรูปแบบการดำเนินงาน 1 แบบ คือ มีรูปแบบการดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง เช่น การดำเนินงานด้วยตนเองให้คุ้มค่า และการดำเนินงานด้วยตนเองแบบการแบ่งงานให้ตามส่วนงานที่รับผิดชอบ สำหรับงบประมาณในการดำเนินงานมี 1 แบบ คือ งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

3.1) เทศบาลตำบลท่าจีว

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลท่าจีวมีรูปแบบการดำเนินงานประกอบด้วย การดำเนินงานด้วยตนเอง และงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

การดำเนินงานด้วยตนเอง

เทศบาลตำบลท่าจีวมีรูปแบบในการดำเนินงานแบบด้วยตนเองโดยพยายามจัดทั้งในเรื่องของงบประมาณ บุคลากรให้มีความเหมาะสม และจัดให้เป็นพิเศษ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลพยายามจัดทั้งเรื่องของคน งบประมาณให้มีความเหมาะสม...” (P.4:20)

งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

แหล่งงบประมาณจากภายนอกของเทศบาลตำบลท่าจีวมีทั้งงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นของตนเอง มีการประสานกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช พัฒนาสังคมจังหวัด บริษัทเอกชน เช่น บริษัท เซฟรอน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...งบประมาณเป็นงบประมาณของเทศบาลเองและมีการประสานกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช กระทรวงพัฒนาสังคม และเอกชน เช่น บริษัท เซฟรอน...”(P.4:15)

เทศบาลตำบลท่าจิวมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง และงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

3.2) เทศบาลตำบลพะวง

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลพะวง มีรูปแบบการดำเนินงานประกอบด้วย การดำเนินงานด้วยตนเอง และงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

การดำเนินงานด้วยตนเองให้คู้มค่า

จากการศึกษารูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลพะวงพยายามใช้งบประมาณให้คู้มค่าให้เกิดประโยชน์ที่สุดกับโครงการหรือกิจกรรมที่ได้ทำลงไป จัดหาบุคลากรอาสาสมัครให้เพียงพอต่อการดูแลผู้สูงวัยในพื้นที่ และต้องมีการเตรียมอุปกรณ์ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ปรับทุกอย่างให้สอดคล้องกับการใช้งบประมาณให้เพียงพอ ใช้ให้คู้มค่า จะต้องจัดหาบุคลากรให้มากขึ้น จัดหาคนที่เป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัยให้ครอบคลุม ทั้งการดูแล และเตรียมอุปกรณ์...” (P.8:27)

งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

แหล่งงบประมาณทั้งหมดของเทศบาลตำบลพะวงในการดำเนินงานช่วยเหลือผู้สูงวัยจากสี่ส่วนด้วยกัน คือ 1) เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะให้รูปของการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงวัย 2) งบประมาณของเทศบาล เนื่องจากเทศบาลจะต้องมีการประเมินคุณภาพและหัวข้อการดูแลผู้สูงวัยก็เป็นหัวข้อหนึ่งในการประเมิน 3) งบประมาณจากภายนอก เช่น พัฒนาสังคมจังหวัด กาชาด หน่วยงานที่เป็นสังคมสงเคราะห์ และสมาคมผู้สูงวัย 4) เงินบริจาคจากของเอกชน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ส่วนที่หนึ่ง เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงวัย สอง งบประมาณของเทศบาล เนื่องจากเทศบาลมีการประเมินคุณภาพตลอดปี และหัวข้อผู้สูงวัยก็เป็นหัวข้อหนึ่งในการประเมิน คือรูปแบบกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้สูงวัยและแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรม สาม งบประมาณจากภายนอก เช่น พัฒนาสังคมจังหวัด กาชาด หน่วยงานที่เป็นสังคมสงเคราะห์อื่นๆ และสมาคมผู้สูงวัย สี่ เอกชนห้างร้าน บริษัทที่ให้เป็เงินบริจาคมา นำเงินไปซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคของผู้สูงวัยคนที่ไร้ที่พึ่ง...” (P.8:22)

เทศบาลตำบลพะวงมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง นั่นคือ การดำเนินงานด้วยตนเองให้คุ้มค่า และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

3.3) เทศบาลตำบลขุนทะเล

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลขุนทะเลมีรูปแบบการดำเนินงานประกอบด้วย การดำเนินงานด้วยตนเอง และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

การดำเนินงานด้วยตนเองแบบการแบ่งงานให้ตามส่วนงานที่รับผิดชอบ

การศึกษาการดำเนินงานของเทศบาลตำบลขุนทะเลมีการดำเนินงานด้วยตนเองมีรูปแบบในการดำเนินงานในการแบ่งงานให้ตามส่วนงานที่รับผิดชอบทั้งในเรื่องของสวัสดิการและการดูแลผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...กระบวนการทำงานสำหรับการดูแลผู้สูงอายุจะมีการแบ่งหน้าที่กันตามส่วนงานที่รับผิดชอบทั้งในเรื่องของสวัสดิการ และการดูแลผู้สูงอายุ ...” (P.12:33)

งบประมาณที่มาจากภายในและภายนอก

จากการศึกษารูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลขุนทะเลมีงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานมีทั้งที่เป็นของตน คือ เงินอุดหนุนที่ได้รับมาจากรัฐบาลในการดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ และมีการของบประมาณจากข้างนอก เช่น พัฒนาสังคมจังหวัด มหาวิทยาลัย ธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ของบประมาณจากกระทรวงสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะมีงบประมาณในการซ่อมแซมบ้านของผู้สูงอายุและผู้พิการ...” (P.12:17)

“...งบประมาณที่เป็นโครงการจะเป็นของเทศบาล การซ่อมแซมบ้านสงเคราะห์ครอบครัว ถ้าสามารถของบประมาณจากภายนอกได้ก็จะขอ เช่น ขอนหน่วยงานรัฐ มหาวิทยาลัย ธนาคารอาคารสงเคราะห์...” (P.12:28)

เทศบาลตำบลขุนทะเลมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง นั่นคือ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบการแบ่งงานให้ตามส่วนงานที่รับผิดชอบ และมีงบประมาณที่มาจากภายในและภายนอก

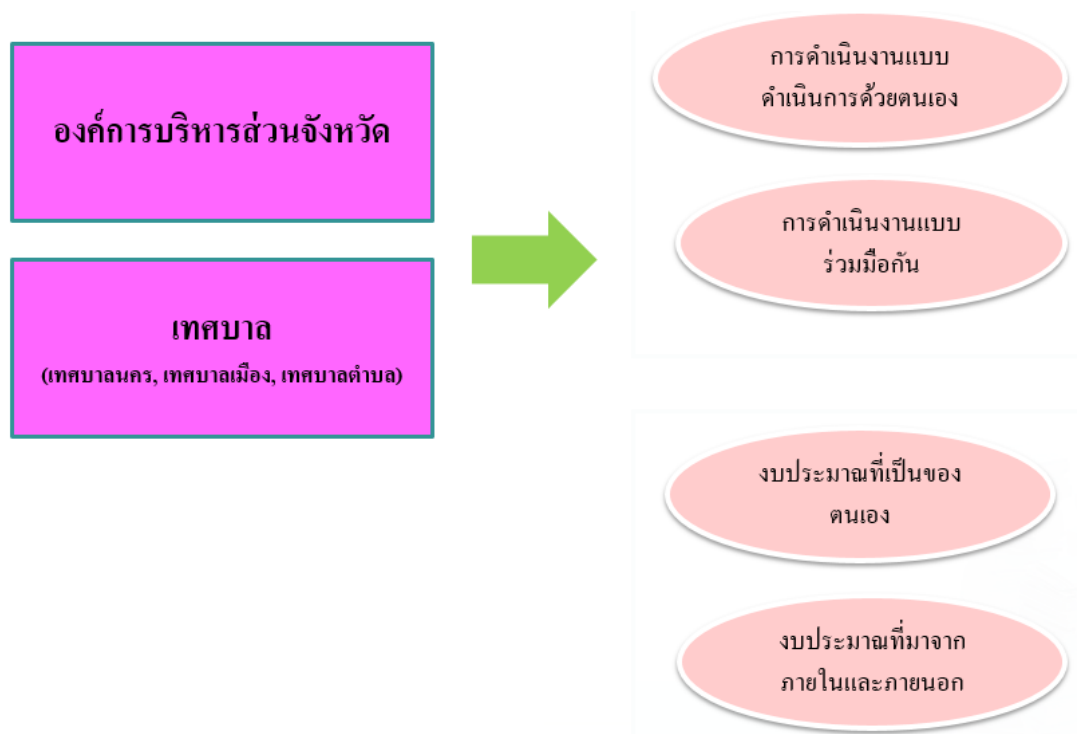
การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงาน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.22 รูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล

เทศบาลตำบลท่าจีว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
รูปแบบการดำเนินงาน		
การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วยตนเอง	การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วยตนเองให้คุ้มค่า	การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบการแบ่งงานให้ตามส่วนงานที่รับผิดชอบ
งบประมาณในการดำเนินงาน		
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก	งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก	งบประมาณที่มาจากภายในและภายนอก - งบประมาณที่มาจากภายในและภายนอก

จากตาราง 4.22 เป็นการเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่ามีรูปแบบการดำเนินงาน 1 แบบ คือ มีรูปแบบการดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง เช่น การดำเนินงานด้วยตนเองให้คุ้มค่า และการดำเนินงานด้วยตนเองแบบการแบ่งงานให้ตามส่วนงานที่รับผิดชอบ สำหรับงบประมาณในการดำเนินงานมี 1 แบบ คือ งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปรูปแบบโดยรวมได้ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง และการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน สำหรับงบประมาณในภาพรวมมี 2 แบบ คือ งบประมาณที่เป็นของตนเอง และงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ดังภาพนี้

ภาพประกอบ 4.23 รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

2.2 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลกที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพ พบว่า ส่วนใหญ่มีการดำเนินการในด้านของสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ และได้มีการตรวจสอบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยโดยผู้วิจัยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการตรวจสอบผลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการจริง ดังต่อไปนี้

2.2.1 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการดำเนินการในมิติ

ที่เหมือนกัน คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

การศึกษาวิถีในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกสื่อการดูแลผู้สูงวัยในเหตุการณ์ภัยพิบัติ ดังนี้

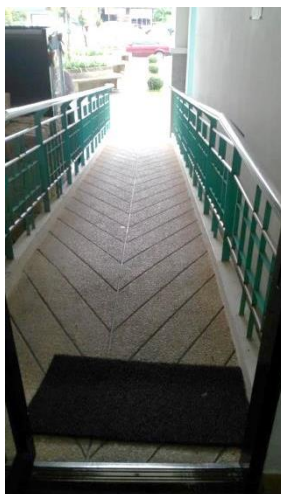
การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย

สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการนำมาตรฐานของการปรับพื้นที่ภายนอกของคนพิการมาใช้ ซึ่งมีการปรับปรุงทางลาด ห้องน้ำ และราวจับให้เหมาะสม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้ดังนี้

“...มีการปรับพื้นที่โดยการนำมาตรฐานของผู้พิการมาสร้างทางลาด ห้องน้ำ และราวจับ...”(P.1:3)

จากการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพสิ่งของค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารซึ่งมีทางลาด ที่จอดรถสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการ และสภาพพื้นที่ภายนอกอาคารองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

ภาพประกอบ 4.24 ทางลาดบริเวณองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 4.25 ที่จอดรถสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการบริเวณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 4.26 สภาพพื้นที่ภายนอกอาคารองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

การศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชได้จัดให้มีการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้สูงวัย โดยการจัดกิจกรรมนันทนาการ จัดให้ผู้สูงวัยได้พบปะพูดคุยกัน พาผู้สูงวัยไปเที่ยว ไปวัดทำบุญ และให้โอกาสผู้สูงวัยได้เข้ามามีบทบาทในการทำแผนร่วมกับคณะกรรมการแผนพัฒนาที่ได้รับการคัดเลือก ซึ่งในกลุ่มนี้ไม่ได้มีเพียงผู้สูงวัยแต่รวมถึงประชาชนทุกวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีหน้าที่มาตรฐานเพียงเรื่องเดียว คือ สร้างขวัญกำลังใจ จัดให้พบปะ สังสรรค์ อบรมนันทนาการ พาไปเที่ยว และพาเข้าวัด...” (P.1:20)

การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจัดอบรมอาชีพเสริมให้แก่ประชาชนทุกคนรวมทั้งผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีงบประมาณในการฝึกอบรมประชาชนทุกคนรวมทั้งผู้สูงวัย ไม่ได้แบ่งแยกกลุ่มใด” (P.1:21)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกสื่อ

การศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการสื่อสารกับผู้สูงวัยโดยแจ้งข้อมูล ข่าวสาร ผ่านเว็บไซต์ วารสาร ป้ายโฆษณา และวิทยุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การแจ้งข้อมูลข่าวสารไปยังผู้สูงวัยผ่านทางเว็บไซต์ วารสาร ป้ายคัดเออร์ และวิทยุ...” (P.1:8)

การดูแลผู้สูงวัยในเหตุการณ์ภัยพิบัติ

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชดูแลเมื่อเกิดภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วม องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชจะมีเครื่องมือพร้อมในการให้ความช่วยเหลือ มีฝ่ายบรรเทาสาธารณภัยใช้รถสิบล้อเข้าไปยังที่อยู่อาศัยเพื่อทำการเคลื่อนย้ายและอพยพผู้สูงวัยมายังสถานที่ปลอดภัย เช่น

โรงเรียน และวัด และหลังจากน้ำท่วมแล้วเกิดความเสียหายจนบ้านเรือนเสียหายจะมีโครงการซ่อมแซมบ้านให้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เวลาน้ำท่วมพร้อมอพยพผู้สูงวัย มีเครื่องมือพร้อม มีฝ่ายบรรเทาสาธารณภัยจะอพยพมาไว้ที่โรงเรียน วัด มีรถล๊อคเข้าไปรับคนออกมา หลังน้ำท่วมไม่ได้ดูแลแล้ว โดยเฉพาะน้ำท่วม ยกเว้นบ้านได้รับความเสียหายจะมีโครงการซ่อมแซมบ้าน...” (P.1:22)

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ พบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกสื่อ และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การดูแลผู้สูงวัยในเหตุการณ์ภัยพิบัติ

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย การร่วมมือกันในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงวัย การให้บทบาทสำคัญแก่ผู้สูงวัย การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย การจัดอบรมความรู้ให้แก่พนักงานก่อนเกษียณอายุ การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคมเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย และการรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน ดังนี้

อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีการก่อสร้างศูนย์บริหารสำหรับผู้สูงวัยบริเวณสวนพลเอกเปรมซึ่งอยู่ในขั้นตอนดำเนินการก่อสร้างคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2560 ร่วมมือกับวิทยาลัยพยาบาลในการดูแลผู้สูงวัยที่ครบวงจร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ศูนย์บริหารของผู้สูงวัยน่าจะเป็นแห่งแรกของประเทศไทยที่
ท้องถิ่นเป็นคนดูแลจัดเป็นสถานที่ให้ความรู้ จัดกิจกรรม ดูแลผู้สูงวัยให้ครบวงจร
ที่สวนประวัติศาสตร์พลเอกเปรม เฟสแรกเสร็จแล้วและกำลังดำเนินการจ้าง
นักออกแบบของมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ตอนนี้เป็นศูนย์ที่จะดูแล
ผู้สูงวัยที่ครบวงจร ถ้าได้ผลเราจะทำโซนอื่นอีกเพราะอนาคตนี้เรามองเห็นชัดเจน
แล้วว่า ผู้สูงวัยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ...” (P.5:3)

จากการลงพื้นที่ที่ได้มีการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพสิ่งที้องค์การบริหารส่วน
จังหวัดสงขลาได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่
ภายนอกและอาคารซึ่งมีทางสำหรับบริการผู้สูงวัย โครงการศูนย์บริหารผู้สูงวัย โครงการบันได
เลื่อนสะพานลอยหน้ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถานที่ออกกำลังกาย และ โครงการสงขลา
ศูนย์กีฬาภาคใต้ ดังนี้

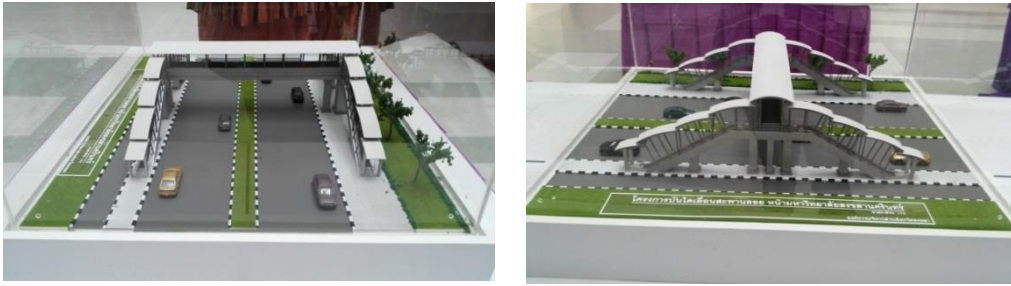
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

ภาพประกอบ 4.27 ทางสำหรับบริการผู้สูงวัยและผู้พิการภายในอาคาร
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 4.28 โครงการศูนย์บริหารผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 4.29 โครงการบันไดเลื่อนสะพานลอย หน้ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาพประกอบ 4.30 สถานที่ออกกำลังกายโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 4.31 โครงการสงขลาศูนย์กีฬาภาคใต้

การร่วมมือกันในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย

ด้านที่อยู่อาศัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาทำงานร่วมกับพัฒนาสังคมจังหวัดและกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...กระทรวงพัฒนาสังคมจะดูแลปรับปรุงซ่อมบ้าน ยังไม่ได้โอนอำนาจให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาทำร่วมกับพัฒนาสังคมจังหวัดพัฒนาสังคมจังหวัดมีนโยบายจากระดับกรมดูแลเรื่องที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย มีการปรับปรุงบันไดทางขึ้น...” (P.5:21)

การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงวัย โดยการให้เงินอุดหนุนผ่านสมาคม ชมรมต่างๆ ในจังหวัดสงขลาในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดแข่งขันกีฬา การอบรมสัมมนา งานประเพณี การพาศึกษาดูงานนอกสถานที่ การไปเยี่ยมกลุ่มผู้สูงวัย เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...อุดหนุนเงินให้กับสมาคมชมรมผู้สูงวัย เช่น การจัดแข่งขันกีฬา อบรม สัมมนา มีการจัดกีฬาผู้สูงวัยแห่งประเทศไทย...” (P.5:2)

“...จัดโครงการเยอะมากทำต่อเนื่องทุกปี สนับสนุนงบประมาณให้ตลอด อบรมอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ให้มีความเข้มแข็งและช่วยเหลือผู้สูงวัยได้...” (P.5:4)

“...มีโครงการวันพ่อ ศึกษาดูงาน ถวายพระพร เยี่ยมกลุ่มต่างๆ มีโครงการฝึกสุขภาพจิตให้ไปปฏิบัติธรรมที่วัดเอกทุกปี โครงการแข่งขันกีฬาผู้สูงวัย ช้อล้ดวอนเกม มีการแข่งขันเปตอง ลอดห่วง และจัดกิจกรรมในวันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุแห่งชาติ...” (P.5:7)

การทำให้ผู้สูงวัยมีคุณค่า

การศึกษาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีชมรมผู้สูงวัยที่มีกรรมการในการบริหารชมรม จะมีการมาของงบประมาณอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาเพื่อนำไปทำกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัย เช่น การออกเยี่ยมบ้านผู้สูงวัย สำหรับผู้สูงวัยที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ความชำนาญด้านต่างๆ อาทิ ครู อาจารย์ ก็จะนำผู้สูงวัยเหล่านี้มาถ่ายทอดวิชา ความรู้ ภูมิปัญญา เพื่อการสร้างควมมีคุณค่าให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ชมรมต่างๆ มีกรรมการบริหารมาขอสนับสนุนงบประมาณเงินจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาส่วนหนึ่งเป็นเงินอุดหนุนก็นำไปทำกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัย เช่น การไปเยี่ยมบ้าน คนป่วยนอนติดเตียง จะดูแลผ่านสมาคมในการทำกิจกรรมต่างๆ...” (P.5:6)

“...ผู้สูงวัยที่มีความรู้ก็จะนำมาให้ความรู้ เช่น ครู อาจารย์ ทำให้ผู้สูงวัยรู้สึกมีคุณค่า ให้ถ่ายทอดวิชาที่ตนเองมีความชำนาญ ประสบการณ์ถ่ายทอดภูมิปัญญาของตนเองได้...” (P.5:13)

การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาฝึกอาชีพให้ผู้สูงวัยมีการสาธิตอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ต่อไปที่ศูนย์บริบาลผู้สูงวัยจะมีการฝึกอาชีพให้ผู้สูงวัยซึ่งเน้นอาชีพที่ไม่ใช้แรงงานมากนัก เช่น การทำดอกไม้จันทน์ และจะหาตลาดให้ผู้สูงวัย อาจจะจัดให้ขายตามมุมต่างๆ ของโรงพยาบาล บางครั้งมีการร้องขอผ่านสมาคม ส่งเสริมการปลูกผักเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...จัดกิจกรรมฝึกฝีมือแรงงาน มีอาหารเลี้ยง นำของที่ทามาไปจำหน่ายตามสถานที่ต่างๆ...” (P.5:8)

“...ศูนย์บริบาลที่กำลังก่อสร้างจะมีการฝึกอาชีพอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย...” (P.5:11)

“...การฝึกอาชีพจะต้องเน้นงานง่ายๆ เช่น ทำดอกไม้จันทน์และจะต้องจัดหาตลาดให้จำหน่าย เช่น จำหน่ายตามมุมของโรงพยาบาล...” (P.5:15)

การจัดอบรมความรู้ให้แก่พนักงานก่อนเกษียณอายุ

การศึกษาด้านการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาจะจัดการอบรมให้ความรู้ ดูแลด้านจิตใจ ให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขหลังจากการเกษียณอายุออกไปจากหน่วยงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...พนักงานลูกจ้างมีการอบรมให้ความรู้ อบรมมาพูดคุย ส่งเสริมคุณธรรมจัดงานเกษียณให้ออกจากงานด้วยความสบายใจ มีการจัดอบรมให้ความรู้ให้อยู่ในสังคมได้เน้นทางด้านจิตใจมากกว่า...” (P.5:28)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคม

การศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคม และชมรมต่างๆ เพื่อนำไปถ่ายทอดต่อผู้สูงวัยในพื้นที่ต่อไป ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคมที่มีการจัดประชุม ทุกเดือน มีป้าสาวনী เป็นนายกสมาคม จ.สงขลา...” (P.5:22)

เครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีการฝึกอบรมอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้าน โดยร่วมกับวิทยาลัยพยาบาลในการฝึกอบรมอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านให้สามารถดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงได้ซึ่งจะมีค่าตอบแทนเพิ่มเติม 600 บาท มีหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ของตนและมีหน้าที่ผลัดเปลี่ยนกันไปโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเพื่อดูแลผู้ป่วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...นำอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านประจำหมู่บ้านมาพัฒนาโดยวิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนีหลักสูตร 4 วัน เพื่อให้สามารถดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงได้ คัดเลือกมาให้ค่าตอบแทน ปกติจะมีค่าตอบแทนจากกระทรวงสาธารณสุข แต่จะให้แยกเพิ่มอีก 600 บาทต่อเดือน ให้ดูแลผู้สูงอายุในหมู่บ้านของตนเอง...” (P.5:1)

การรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีรพพยาบาลประจำตำบลในการให้ความช่วยเหลือเวลาเกิดเหตุฉุกเฉินซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นคนซื้อรถให้แก่ท้องถิ่นในการบริหารจัดการเอง และเวลาเกิดน้ำท่วมจะมีหน่วยบรรเทาสาธารณภัยที่พร้อมในการให้ความช่วยเหลือ ถ้าท้องถิ่นร้องขอมาก็จะลงไปให้ความช่วยเหลือ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีรถพยาบาลของตำบลอยู่ 118 คัน จาก 141 ตำบลคาดว่าปี 2560 จะทำให้ครบทุกตำบล เบอร์โทรสำหรับในกรณีฉุกเฉิน 1669 เป็นของท้องถิ่นมีมูลนิธิต่างๆ ในการซื้อรถให้ท้องถิ่นจะบริหาร ค่าน้ำมัน ค่าคนขับเอง เพราะท้องถิ่นจะมีเจ้าหน้าที่และรู้จำนวนของผู้สูงอายุในพื้นที่...” (P.5:19)

“...ในเวลาน้ำท่วมจะมีการร้องขอมาจากท้องถิ่นในการขอรถของเครื่องจักรกล มีฝ่ายบรรเทาสาธารณภัยซึ่งจะดูแลบรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น...” (P.5:23)

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ พบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรม

ที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การร่วมมือกันในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การทำให้ผู้สูงวัยมีคุณค่า ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย การจัดอบรมความรู้ให้แก่พนักงานก่อนเกษียณอายุ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ เครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย และการรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ดังนี้

การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้รับนโยบายของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) มาดูแลฟื้นฟูผู้สูงวัย ซึ่งจะเป็นโครงการที่เน้นการปรับทางลาดให้แก่ผู้สูงวัยและผู้พิการ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีนโยบายของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ทำในเรื่องของการดูแลฟื้นฟูผู้สูงวัย ตั้งเป็นหลักในการสร้างกองทุน องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีลงไปสืบด้าน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ลงให้อีกสืบด้าน โครงการนี้เพิ่งเริ่มในการสร้างทางลาดเน้นในผู้พิการแต่ผู้สูงวัยที่ไร้รถเข็นก็สามารถใช้ได้...” (P.9:5)

อาคารและสถานที่ที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีแนวคิดจะสร้างศูนย์ผู้สูงวัยเพิ่มจะจัดให้มีห้องตรวจสุขภาพ ห้องออกกำลังกาย

ห้องอินเตอร์เน็ต เพื่อสร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้สูงวัย ซึ่งตอนนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีกำลังหาที่ในการก่อสร้าง มีศูนย์พัฒนาสวัสดิการชุมชนที่ทำข้ามที่สามารถให้บริการผู้สูงวัยได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีสถานที่ของผู้สูงวัยที่ทำสะท้อนอยู่แต่ไม่สามารถขับเคลื่อนได้มากนัก มีแนวคิดจะสร้างศูนย์ผู้สูงวัยที่สมุยจะแบ่งเป็นห้องๆ ให้มีห้องตรวจวัดความดัน ปิงปอง หมากรุก ห้องคอมพิวเตอร์ จะเริ่มทำที่ทำสะท้อน สมุย กำลังหาที่ว่างๆ ของสำนักงานการประถมศึกษา แต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้งบประมาณไปที่ทำข้าม คือ ศูนย์พัฒนาสวัสดิการชุมชน จะให้เป็นศูนย์ผู้สูงวัยด้วย มีห้องรับรองเพื่อตรวจวัดความดัน ชั่งน้ำหนัก มีห้องนั่งเรียนคอมพิวเตอร์ และศิลปะการแสดง...” (P.9:9)

“...มีศูนย์บริการผู้สูงวัยที่ทำสะท้อนจัดไว้สำหรับจัดกิจกรรมภายในศูนย์จะมีห้องนอน สนามออกกำลังกาย ห้องประชุม จัดกิจกรรม นอกจากนั้นมีบ่อน้ำพุร้อน ผู้สูงวัยสามารถไปแช่น้ำบำบัดได้...” (P.9:23)

จากการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพสิ่งที้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารซึ่งมีทางลาดสำหรับผู้สูงวัย ที่จอดรถสำหรับผู้สูงวัยบริเวณส่วนราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพซึ่งมีโรงพยาบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

ภาพประกอบ 4.32 ทางลาดสำหรับผู้สูงวัยบริเวณส่วนราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 4.33 ที่จอดรถสำหรับผู้สูงวัยบริเวณส่วนราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การปรับปรุงและดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านที่อยู่อาศัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการดูแลที่อยู่ของผู้สูงวัยผ่านโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพที่เป็นการช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้สูงวัยที่หายจากอาการเจ็บป่วย จะมีการเข้าไปดูที่อยู่อาศัย ห้องน้ำ สภาพบ้านให้ผู้สูงวัย เพื่อให้ผู้สูงวัยสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ดูแลที่อยู่อาศัยผ่านทาง โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพ กองทุนนี้ดูแลในสามเรื่อง คือ ผู้พิการ ผู้สูงวัยที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟู คือ ผู้ที่ไม่สามารถดูแลตัวเองได้และผู้ที่สามารถได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพอาจจะไม่พิการหรืออาจจะไม่ใช่ผู้สูงวัยแต่อาจจะผ่านการป่วยระยะเฉียบพลัน เช่น อัมพฤกษ์ ซึ่งจะรวมถึงการดูแลด้านความเป็นอยู่ให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ ดูแลสุขลักษณะที่อยู่อาศัย ห้องน้ำ สภาพบ้าน ให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้...” (P.9:19)

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมทัศนศึกษาซึ่งต้องใช้งบประมาณมากมาเป็นการทำกิจกรรมนันทนาการกันภายในกลุ่มผู้สูงวัย ซึ่งจะใช้งบประมาณแก่คณะกรรมการผู้สูงวัยประจำอำเภอไปจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การร้องเพลง ไร่ไม้พลอง จัดให้ความรู้ด้านสุขภาพ มีศูนย์ผู้สูงวัยที่ทำสะท้อนจะเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ที่ผ่านมานี้เน้นในเรื่องการทำทัศนศึกษา ใช้งบประมาณมาก เลยยกเลิกปรับเปลี่ยนเป็นการนันทนาการสนุกกันเอง มีงบประมาณให้ชมรมได้ จัดกิจกรรมเอง เช่น การร้องเพลง ให้อำนาจอิสระไม่มีเงื่อนไข...” (P.9:1)

การทำงานร่วมกันในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการทำงานร่วมกันระหว่างสาธารณสุข กลุ่มหรือองค์กรที่ดูแลผู้สูงวัย เพื่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำกิจกรรมนันทนาการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับสุขภาพกาย สุขภาพจิต กิจกรรมนันทนาการ ออกกำลังกาย ร้องเพลง รำไม้พลอง ดึงคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตทำร่วมกับสาธารณสุข กลุ่มหรือองค์กรที่ดูแลผู้สูงวัย เช่น ชมรมผู้สูงวัย จะเป็นลักษณะของการทำกิจกรรมนันทนาการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับสุขภาพกาย สุขภาพจิต กิจกรรมนันทนาการ ออกกำลังกาย ร้องเพลง และรำไม้พลอง...” (P.9:20)

การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ

การศึกษาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการให้ผู้สูงวัยเข้ามาเสนอความต้องการ โดยเป็นตัวแทนผ่านชมรมผู้สูงวัย หรือตัวแทนองค์กรผู้สูงวัยได้เข้ามาเสนอความคิดเห็น พุดคุยแลกเปลี่ยนความต้องการ และสิ่งที่ต้องการให้ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีสนับสนุน ดึงคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ให้ผู้สูงวัยเข้ามาเสนอความต้องการผ่านชมรมผู้สูงวัย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เชิญตัวแทนหรือตัวแทนกลุ่มองค์กรชมรมผู้สูงวัยมาแลกเปลี่ยนกันว่ามีความประสงค์ความต้องการอะไรบ้างที่ต้องการให้การสนับสนุน...” (P.9:22)

“...จะให้กลุ่มบอกความต้องการ ต้องการจัดกิจกรรมอะไร การที่ให้ตัวแทนผู้สูงวัยมาคุยจากตัวแทนอำเภอและจังหวัดมาคุยเป็นวิธีการที่เร็วที่สุดที่จะนำความต้องการเข้าสู่แผน...” (P.9:12)

การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมต่อผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการจัดฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงวัย ซึ่งอาจจะมีการทำงานร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ดึงคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เรื่องอาชีพจะต้องอบรมให้เหมาะกับผู้สูงวัย อาจจะทำ
ร่วมกันสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานในการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงวัยตามวัย...”

(P.9:21)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านชมรมผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการติดต่อสื่อสารกับผู้สูงวัยผ่านทางชมรมผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์
ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีวิธีการแจ้งข้อมูลข่าว คือ แจ้งผ่านทางกลุ่มหรือองค์กรที่
ดูแลผู้สูงวัย เช่น ชมรมผู้สูงวัย...” (P.9:20)

การให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการจัดกิจกรรมโดยให้คณะกรรมการผู้สูงวัยประจำอำเภอเป็น
ผู้จัดเอง มีความเป็นอิสระ เช่น การร้องเพลง ให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ องค์การบริหารส่วน
จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้รับงบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ใน
การจัดโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อผู้สูงวัย และผู้พิการ ซึ่งจะเป็นการดูแลผู้สูงวัยที่หาย
ป่วย มีการทำแผนพัฒนาในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์
ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีงบประมาณให้
คณะกรรมการผู้สูงวัยประจำอำเภอจัดกิจกรรมเอง เช่น การร้องเพลง การจัดให้ความรู้
ในการดูแลสุขภาพ...” (P.9:2)

“...มีการดูแลที่อยู่อาศัยฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพของ
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ซึ่งกองทุนนี้จะดูแลใน
สามเรื่อง คือ ผู้พิการ ผู้สูงวัยที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟู คือ ผู้ที่ไม่สามารถดูแล
ตัวเองได้ และผู้ที่สมควรได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ อาจจะไม่พิการหรืออาจจะ
ไม่ใช่ผู้สูงวัย แต่อาจจะเป็นผู้ป่วยที่ผ่านการป่วยระยะเฉียบพลัน เช่น อัมพฤกษ์...”
(P.9:19)

จากการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพสิ่งขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่

ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพซึ่งมีโรงพยาบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

ภาพประกอบ 4.34 โรงพยาบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีเวลาเกิดภัยพิบัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประชาชนทุกคนไม่ได้เน้นเฉพาะเจาะจงผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การวางแผนภัยพิบัติในการเคลื่อนย้ายผู้สูงวัยจริงๆ ไม่ได้เฉพาะเจาะจงผู้สูงวัยแต่ดูประชาชนทุกคนอยู่ในแผนป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย...” (P.9:24)

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ พบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย อาคารและสถานที่ที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การปรับปรุงและดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย การทำงานร่วมกันในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่

การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมต่อผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านชมรมผู้สูงวัย และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงวัยและแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปมติที่มีการดำเนินการได้ดังนี้

ตาราง 4.35 มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อบจ. นครศรี ธรรมราช	อบจ. สงขลา	อบจ. สุราษฎร์ธานี
1. ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓
2. ด้านระบบขนส่งมวลชน	✗	✗	✗
3. ด้านที่อยู่อาศัย	✗	✓	✓
4. ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓
5. ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	✗	✓	✓
6. ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	✓	✓
7. ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓
8. ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	✓	✓	✓

จากตาราง 4.35 มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่ามติที่ไม่ได้มีการดำเนินการเลย นั่นคือ ด้านระบบขนส่งมวลชน และสิ่งที่ยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชไม่ได้ดำเนินการ คือ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม สำหรับมติดังกล่าว เป็นมติที่มีการดำเนินการในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.36 รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด นครศรีธรรมราช	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สงขลา	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานี
ข้อมูลพื้นฐาน		
- ประชากรทั้งหมด 1,552,530 คน	- ประชากรทั้งหมด 1,401,303 คน	- ประชากรทั้งหมด 1,044,405 คน
- ประชากรผู้สูงอายุ 256,300 คน	- ประชากรผู้สูงอายุ 198,900 คน	- ประชากรผู้สูงอายุ 130,800 คน
- รายรับทั้งสิ้น 44,908,270.1 บาท	- รายรับทั้งสิ้น 1,622,000,000 บาท	- รายรับทั้งสิ้น 1,473,811,839.72 บาท
รูปแบบการดำเนินงาน		
การดำเนินด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ	การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน - การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากผู้สูงอายุ - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร	การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร
งบประมาณในการดำเนินงาน		
งบประมาณที่เป็นของตนเอง - งบประมาณที่เป็นของตนเองที่มีจำกัด	งบประมาณที่เป็นของตนเอง - การบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร	งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก - งบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน

ตาราง 4.36 (ต่อ)

องค์การบริหารส่วนจังหวัด นครศรีธรรมราช	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สงขลา	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานี
มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ		
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกสื่อ <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดูแลผู้สูงอายุในเหตุการณ์ภัยพิบัติ 	<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ <p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การร่วมมือกับองค์กรในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงอายุ <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทำให้ผู้สูงวัยมีคุณค่า <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงอายุ - การจัดอบรมความรู้ให้แก่พนักงานก่อนเกษียณอายุ 	<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ - อาคารและสถานที่ที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ <p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงและดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ - การทำงานร่วมกับองค์กรในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงอายุ <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงอายุเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ

ตาราง 4.36 (ต่อ)

องค์การบริหารส่วนจังหวัด นครศรีธรรมราช	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สงขลา	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานี
มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ		
	ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่าน ทางสมาคม ด้านการสนับสนุนของชุมชน และการบริการด้านสุขภาพ - เครือข่ายอาสาสมัครใน การดูแลผู้สูงอายุ - การรับมือภัยพิบัติและเหตุ ฉุกเฉิน	ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วน ร่วมในฐานะพลเมืองและ โอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพที่ เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่าน ชมรมผู้สูงอายุ ด้านการสนับสนุนของชุมชน และการบริการด้านสุขภาพ - การให้บริการด้านสุขภาพ แก่ผู้สูงอายุ

จากตาราง 4.36 การเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนิน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุด แต่ขณะเดียวกันมีรายรับทั้งสิ้นน้อยที่สุด ขณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีงบประมาณมากที่สุด ซึ่งทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีมิติที่ได้ดำเนินการมากที่สุด สำหรับรูปแบบการดำเนินงานที่ดี คือ การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน

2.2.2 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาล

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบตรวจสอบ และการสังเกตโดยการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการในมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัยตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลก ดังนี้

1) เทศบาลนคร

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและ การสังเกต โดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพ และยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการ ได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและ บริการด้านสุขภาพ ดังนี้

1.1) เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร นครศรีธรรมราชที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบตรวจสอบและการสังเกต โดยวิธีการถ่ายภาพที่ มีการดำเนินการ ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของผู้บริหาร บริการรับส่งผู้สูงวัยในการมา ทำกิจกรรม อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย การสร้างเครือข่ายชุมชนให้ เข้มแข็ง การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงวัย การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ การให้บริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงวัย การรับมือต่อภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน ดังนี้

การจัดสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของผู้บริหาร

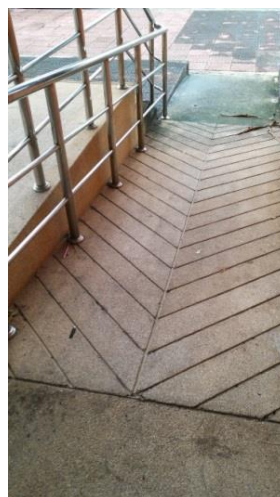
การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมี การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมมีการปรับปรุงทางเท้า ทางลาดตามทางเดิน มีการปรับปรุงอาคารให้ เหมาะสมกับผู้สูงวัย ปรับปรุงสวนสาธารณะให้มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในแผนงานไม่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่จะมีการ ทำงานตามนโยบายของผู้บริหาร คือ การจัดสิ่งแวดล้อม เช่น มีที่พักของผู้สูงวัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก ปรับปรุงทางเท้า ขอบทางเท้า มีการปรับปรุงอาคารให้

เหมาะต่อผู้สูงวัย ทำทางลาดสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการในอาคารที่สร้างใหม่ทุกอาคาร และมีการปรับปรุงห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัย...” (P.2:2)

จากการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลนครนครศรีธรรมราชได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารซึ่งมีทางลาด ที่จอดรถสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการ การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย และสถานที่ออกกำลังกาย ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

ภาพประกอบ 4.37 ทางลาดบริเวณศูนย์ส่งเสริมสุขเสริมสุขภาพผู้สูงวัย

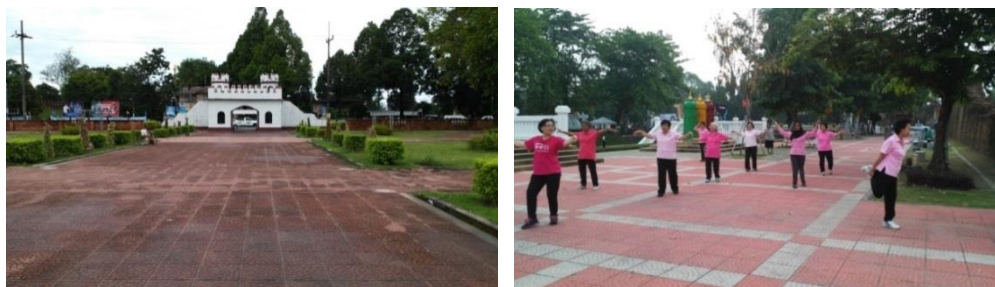
ภาพประกอบ 4.38 ที่จอดรถสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการบริเวณเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 4.39 การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ

ภาพประกอบ 4.40 สนามหน้าเมือง เทศบาลนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 4.41 ลานบริเวณสวนศรีธรรมโศกราช

ภาพประกอบ 4.42 ทางลาดและที่นั่งบริเวณสวนศรีธรรมโศกราช

บริการรับส่งผู้สูงอายุในการมาทำกิจกรรม

การศึกษาด้านระบบขนส่งมวลชนของเทศบาลนครศรีธรรมราชมีรับส่งผู้สูงอายุในการมาทำกิจกรรมต่างๆ แต่ไม่ได้ดำเนินการให้พร้อมทั้งหมด ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ระบบการขนส่งไม่ได้ดำเนินการเต็มที่ แต่จะมีรับส่งผู้สูงอายุมาทำกิจกรรมทุกวัน เป็นมติใหม่ที่ทำและไม่ได้อยู่ในแผน...” (P.2:3)

จากการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลนครศรีธรรมราชได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านระบบขนส่งมวลชนซึ่งมีบริการรับส่งผู้สูงอายุในการมาร่วมกิจกรรมที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ดังนี้

ด้านระบบขนส่งมวลชน

ภาพประกอบ 4.43 รถบริการรับส่งผู้สูงวัยในการมาร่วมกิจกรรมที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงวัย

อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมของเทศบาลนคร นครศรีธรรมราชมีศูนย์ผู้สูงวัยที่สวนศรีธรรมโศกราชสำหรับใช้ทำกิจกรรมต่างๆ ให้แก่ผู้สูงวัย เป็นลักษณะของการมาทำกิจกรรมร่วมกัน แบบเข้าไปเย็นกลับ มีตารางกิจกรรมหมุนเวียนเป็นประจำทุกวัน เช่น ไร่ไม้พลอง ไร่โนราห์ และกิจกรรมนันทนาการอื่นๆ มีการเลี้ยงอาหารสำหรับผู้สูงวัย และในศูนย์ผู้สูงวัยจะมีบริการนวดแพทย์แผนไทยให้ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีศูนย์ผู้สูงวัยที่สวนศรีธรรมโศกราชไปรับที่บ้านตอนเช้าและตอนเย็นกลับมีจำนวนสามร้อยกว่าคน มีตารางกิจกรรมตลอดเวลา ตอนบ่ายมีนวดและรับประทานอาหารร่วมกัน...” (P.2:20)

จากการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลนคร นครศรีธรรมราชได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมซึ่งมีการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงวัย ดังนี้

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

ภาพประกอบ 4.44 การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุ

การสร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง

การศึกษาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมของเทศบาลนคร นครศรีธรรมราชมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเช่นการจัดให้มีองค์กรของชุมชน การสร้างเครือข่ายชมรมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการเข้ามามีส่วนร่วมต่างๆ เพื่อเสนอความต้องการ ความคิดเห็นต่อเทศบาล และนอกจากนี้จะมีประชาชนชุมชน อาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้านในการทำหน้าที่ในการ ประสานงานกับกองสวัสดิการสังคม กองการแพทย์ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในส่วนนี้ทำมาตลอด เช่น การมีองค์กรชุมชน การมีเครือข่ายของผู้สูงอายุ การมีชมรมของผู้สูงอายุในชุมชน เป็นการสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วม...” (P.2:5)

“...มีประชาชนชุมชน อาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน เป็นผู้ประสานความต้องการและแสดงความคิดเห็น มาที่กองสวัสดิการสังคม และกองการแพทย์ สำหรับผู้สูงอายุที่สามารถออกมาข้างนอกได้ก็จะมาด้วยตนเอง...” (P.2:14)

การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการ ได้รับจ้างงานของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีการอบรมอาชีพทั้งภายในศูนย์ผู้สูงอายุและ นอกศูนย์ผู้สูงอายุ มีการจัดที่ศูนย์ผู้สูงอายุทุกเดือนซึ่งจะเป็นงานที่ไร่แรงงานเบาๆ หรือใช้ ความสามารถของผู้สูงอายุ เช่น การทำดอกไม้ หมอนหมุด หมอนอิง ดอกไม้จันทน์ เหยียด โปรยทาน สำหรับการอบรมอาชีพภายนอกศูนย์จะไม่มีกำหนดอายุของผู้เข้าฝึกอบรม แต่ปกติ

แล้วการอบรมอาชีพให้ผู้สูงวัยจะเป็นลักษณะของการให้ทำเป็นกิจกรรมมากกว่าการเอาไปประกอบอาชีพจริง เพื่อจะได้เป็นการผ่อนคลายความเครียดและสร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้สูงวัยมากกว่า ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...อาชีพมีการอบรมแต่ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ มีจัดที่ศูนย์ผู้สูงวัยทุกเดือนเป็นอาชีพที่แข็งแรงเบาๆ หรือใช้ความสามารถของของผู้สูงวัย เช่น ทำดอกไม้ หมอนหมุด หมอนอิง ดอกไม้จันทน์ และเหรียญโปรยทาน...” (P.2:18)

“...มีการอบรมอาชีพในกลุ่มข้างนอกแต่ไม่ได้กำหนดกลุ่มอายุ...” (P.2:23)

“...ผู้สูงวัยส่วนมากทำเป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนเป็นการใช้เวลาในยามว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น สอนการจักสาน ดอกไม้จันทน์...” (P.2:24)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกพื้นที่

การศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารผ่านศูนย์ผู้สูงวัย สำหรับผู้สูงวัยที่ไม่ได้มายังศูนย์ผู้สูงวัยจะแจ้งข่าวสารผ่านทางอาสาสมัครสุภาพประจำหมู่บ้าน กรรมการชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านทางวิทยุชุมชน 88.5 และทางรถประชาสัมพันธ์ของเทศบาล ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ศูนย์ผู้สูงวัยแต่ไม่ทั่วถึง จะมีการแจ้งผ่านทางอาสาสมัครสุภาพประจำหมู่บ้าน กรรมการชุมชน เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน ผู้ดูแลผู้สูงวัย วิทยุชุมชน 88.5 และรถประชาสัมพันธ์ของเทศบาล...” (P.2:33)

จากการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลนครนครศรีธรรมราชได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสารซึ่งมีสติกเกอร์ในการติดต่อประสานงานกับเทศบาล ดังนี้

ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร

ภาพประกอบ 4.45 การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของเทศบาลนครศรีธรรมราช

การให้บริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลนครศรีธรรมราชมีโรงพยาบาลของตนเองในการให้บริการประชาชนในเขตเทศบาล และมีศูนย์ฟื้นฟูสภาพของผู้สูงอายุที่ดูแลผู้สูงอายุโดยเฉพาะ นอกจากนี้เทศบาลมีอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเข้าไปดูแลผู้สูงอายุถึงที่บ้านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มีการดูแลผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางการมองเห็น ด้วยการบริการตัดแว่นให้ผู้สูงอายุ ทำให้ไม่ทำให้แก่ผู้สูงอายุที่เดินได้ไม่สะดวก และยังมีการจัดหาอาหาร ค่าครองชีพ และเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ถ้าผู้สูงอายุไม่สบายไม่สามารถไปโรงพยาบาลเองได้เทศบาลจะมีแพทย์พยาบาลเข้าไปตรวจดู ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีโรงพยาบาลสามหมื่นเพียงมีศูนย์ฟื้นฟูผู้สูงอายุ มีอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน เข้าไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน...”(P.2:19)

“...ถ้าผู้สูงอายุไม่มีแว่นก็จะตัดให้ผู้สูงอายุที่เดินไม่สะดวกก็ทำให้ทำให้ มีการจัดหาอาหารให้ตามความเหมาะสม ค่าครองชีพ ค่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ไม่สบายก็จะดูแล เทศบาลมีโรงพยาบาลเป็นของตนเองมารักษาโดยไม่เก็บค่ารักษา ถ้าเจ็บป่วยมาไม่ได้ก็จะจัดทีมแพทย์ พยาบาลเข้าไป...” (P.2:21)

การรับมือต่อภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลนครศรีธรรมราชเวลาเกิดเหตุฉุกเฉินสามารถโทรเข้า 30,000 เดียง หรือโทรไปที่ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจะมีสติ๊กเกอร์หมายเลขโทรศัพท์ติดที่หน้าบ้านของผู้ที่มีหน้าที่ประสานงานระหว่างเทศบาลกับคนในชุมชน และเวลาเกิดภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วม เทศบาลมี

หลักสูตรการดูแลผู้ประสพภัยของอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงวัยที่บ้านที่มีการเรียนรู้เกี่ยวกับงานป้องกัน มีการทำแผนอพยพผู้ประสพภัย ซึ่งจะมีการสำรวจผู้สูงวัยในชุมชนที่เสี่ยงน้ำท่วม เพื่อนำมาเป็นแผนในการให้ความช่วยเหลือของเทศบาลนครศรีธรรมราช มีการอบรมให้ความรู้แก่ผู้สูงวัยที่ศูนย์ผู้สูงวัย เทศบาลนครศรีธรรมราชมีฝ่ายบรรเทาสาธารณภัยที่มีเครื่องมือในการให้ความช่วยเหลือในการอพยพและให้ความช่วยเหลือ มีการจัดเตรียมอาหาร และมีทีมแพทย์เข้าไปดูแลในช่วงน้ำท่วมด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการอบรมให้ความรู้กับผู้สูงวัยที่อยู่ที่ศูนย์ผู้สูงวัย ถ้าเกิดน้ำท่วมมีแผนงานป้องกันในการช่วยเหลือชาวบ้านในการอพยพ จัดหาสถานที่เป็นที่พักผู้อพยพชั่วคราว มีการจัดหาอาหารแจกตลอดจนกลับบ้าน เทศบาลนครศรีธรรมราชมีหลักสูตรการดูแลผู้ประสพภัย อาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงวัยที่บ้าน จะมีการทำแผนอพยพผู้ประสพภัย คือ สำรวจผู้สูงวัยในชุมชนที่เสี่ยงต่อน้ำท่วม เป็นแผนอยู่ในฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เข้าไปอพยพผู้สูงวัยออกมาก่อนโดยการนำเรือไปรับมายังศูนย์พักพิง หลังน้ำท่วมจะเข้าไปดูเรื่องยา ดูแลสุขภาพ อาหารการกิน ซึ่งกองสวัสดิการสังคมจะลงไปกับทีมแพทย์ในการเข้าไปดูแลผู้สูงวัย...”(P.2:22)

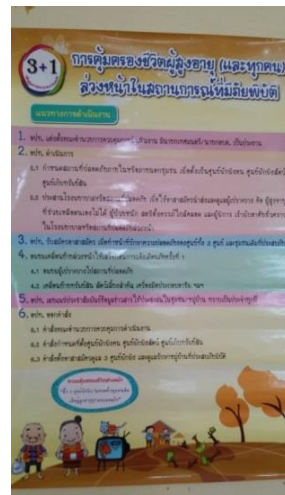
“...ฉุกเฉินโทรเข้าสามหมื่นเดียว โทร 191 ที่งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีแผ่นสติ๊กเกอร์ติดหน้าบ้านของผู้ประสานงานกับท่านนายก สามารถโทรเรียกได้ตลอดเวลา...”(P.2:32)

จากการลงพื้นที่ที่ได้มีการสังเกต โดยการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลนครศรีธรรมราชได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพซึ่งมีแผนภาพการคุ้มครองชีวิตผู้สูงวัย (และทุกคน) ล่วงหน้าในสถานการณ์ที่มีภัยพิบัติ ดังนี้

ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

ภาพประกอบ 4.46 แผนภาพของศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

ภาพประกอบ 4.47 แผนภาพการคุ้มครองชีวิตผู้สูงอายุ (และทุกคน) ล่วงหน้า ในสถานการณ์ที่มีภัยพิบัติ

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนคร นครศรีธรรมราชที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกต โดย วิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ พบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของผู้บริหาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ บริการรับส่งผู้สูงอายุ ในการมาทำกิจกรรม ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ อาคารและสถานที่ใน การทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การสร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาส

ได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และด้านการสนับสนุนของชุมชน และการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การให้บริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงวัย การรับมือต่อภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

1.2) เทศบาลนครสงขลา

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ การนำอริยสถาปัตยกรรมมาปรับปรุงเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย การทำงานร่วมกันในการจัดสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารให้เป็นมิตร ที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัย การเป็นตัวกลางในการประสานงานดูแลที่อยู่อาศัย การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม การสร้างการเรียนรู้และอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย การดูแลพนักงานในวัยใกล้เกษียณ การบริการด้านสุขภาพที่ครอบคลุม เครือข่ายในการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย การดูแลในยามเกิดภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน ดังนี้

การนำอริยสถาปัตยกรรมมาปรับปรุงเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลนครสงขลากำลังคิดจะเอาอริยสถาปัตยกรรมมาใช้ในการพัฒนาเมืองดำเนินการ โดยสำนักงานช่าง ซึ่งจะมีห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัย ผู้พิการ ห้องน้ำที่สามารถยกปรับรถเข็นผู้สูงวัยขึ้นมาได้ มีที่จอดรถสำหรับผู้สูงวัย สิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องของช่องทางการสัญจร และกำลังปรับทางลาด ทางเท้า ทางขึ้นสำหรับรถเข็น แต่ยังไม่ทำไม่ได้ทั่วเมือง ในการมาใช้บริการของผู้สูงวัยเทศบาลมี One Stop Service ที่เป็นสถานที่บริการรวมของตัวแทนเทศบาลมาให้บริการ สามารถให้บริการได้ภายในจุดเดียว นอกจากนี้เทศบาลยังมีการลงพื้นที่พบกับประชาชนโดยตรงในการให้ความช่วยเหลือต่างๆ เช่น การทำบัตรประชาชน การยืนยันสิทธิตัวบุคคล เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลนครสงขลา กำลังจะเอาอริยสถาปัตยกรรมมาทำโดยสำนักงานช่าง คือ สถาปัตยกรรมที่มีห้องน้ำของผู้สูงวัย ผู้พิการ ห้องน้ำเคลื่อนที่ที่สามารถยกคนนั่งบนรถเข็นขึ้นมาได้ มีการปรับปรุงทางเท้า ห้องน้ำ ที่จอดรถ จะอำนวยความสะดวกในเรื่องของทางสัญจร มีการปรับที่จอดรถผู้พิการ

มีศูนย์บริการผู้สูงอายุ โครงการบ้านรักสุขภาพ โครงการเทศบาลพบประชาชน นายกเทศมนตรีกับข้าราชการลงไปสอบถามปัญหา เป็นการบริหารเชิงรับเชิงรุก เอาหน่วยลงไปทำบัตรประชาชนในพื้นที่ คัดสำเนาทะเบียน การยืนยันสิทธิเวลา ทำบัตรหายจะต้องมีสมาชิกสภารับรองบุคคล มี One Stop Service บริเวณทางขึ้น จะมีทุกกองมารับบริการ...” (P.6:31)

“...ทางเท้ากำลังทำแต่ยังไม่ทั่วเมือง ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ทางไปแหลมสมิหลามีทางเดินให้คนเดินได้ และตามสถานที่สำคัญจะมีทางให้รถเข็นขึ้นได้...” (P.6:35)

การทำงานร่วมกันในการจัดสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารให้เป็นมิตร

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลนครสงขลาต้องการสร้างเส้นทางสำหรับจักรยานและมีสถานที่ออกกำลังกายตามชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุและคนทั่วไปได้ออกกำลังกาย ซึ่งได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และบริษัท เซฟรอน การดำเนินงานต่างๆ เทศบาลนครสงขลาไม่สามารถดำเนินงานได้เพียงลำพังจำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายในการร่วมมือกันดำเนินการ เช่น การสร้างศูนย์บริหารสำหรับผู้สูงอายุทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายระหว่าง วิทยาลัยพยาบาล โรงพยาบาลสงขลาด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...โครงการในการดูแลผู้สูงอายุมีความเข้มแข็ง มีสถานที่ออกกำลังกายกระจาย 10 จุด ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด บริษัท เซฟรอน จะทำในจุดที่คนออกกำลังกายอยู่แล้ว ไม่ให้ผู้สูงอายุเดินออกมาลำบาก...” (P.6:9)

“...การทำงานร่วมกันในการจัดตั้งศูนย์ผู้สูงอายุร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาทำงานร่วมกัน เทศบาลจะทำลำพังไม่ได้ต้องสร้างเครือข่ายระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา วิทยาลัยพยาบาล โรงพยาบาลสงขลา และมีกำลังสำคัญ คือ อาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง...” (P.6.10)

“...สงขลามีข้อได้เปรียบ คือ เป็นสถานที่ตากอากาศพักผ่อนมากมาย มีแหลม ชายหาด กำลังจัดสร้างทางจักรยานให้ผู้สูงอายุหรือคนทั่วไปได้ออกกำลังกายด้วยการปั่นจักรยาน...” (P.6:12)

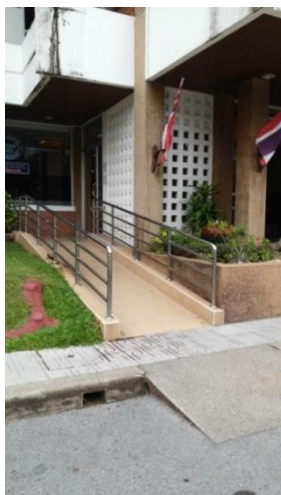
ที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัย

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา มิติในการศึกษาด้านระบบขนส่งมวลชนของเทศบาลนครสงขลา ยังไม่ได้ทำในเรื่องนี้ ซึ่งเป็นเรื่องของทางเอกชนในการจัดการ อย่างเช่น กรุงเทพมหานครจะมีการให้บริการค่ารถฟรี เทศบาลยังมีงบประมาณไม่มากพอในการทำส่วนนี้ เทศบาลมีหน้าที่ทำแค่จัดให้มีที่จอดรถให้มีความปลอดภัย และมีแนวคิดอยากให้มีการจัดแยกที่นั่งผู้สูงวัยอยู่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลยังไม่ถึงซึ่งเป็นเรื่องของเอกชน หรือหน่วยงานอื่น เช่น กรุงเทพมหานคร ที่จัดให้ไม่ต้องจ่ายค่ารถ เทศบาลทำไม่ได้เพราะไม่มีงบประมาณ เป็นหน้าที่ของขนส่ง ทำได้แค่สิ่งที่เป็นพื้นฐาน คือ จัดที่จอดรถให้ปลอดภัย...” (P.6:34)

ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลนครสงขลาได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารซึ่งมีทางลาด ช่องบริการด่วนสำหรับผู้สูงวัย สตรีมีครรภ์ และพระภิกษุ รถมอเตอร์ไซด์สำหรับบริการผู้สูงวัย ห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการ และที่จอดรถ ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

ภาพประกอบ 4.48 ทางลาดบริเวณเทศบาลนครสงขลา

ภาพประกอบ 4.49 ช่องบริการด่วนสำหรับผู้สูงวัย สตรีมีครรภ์ และพระภิกษุ

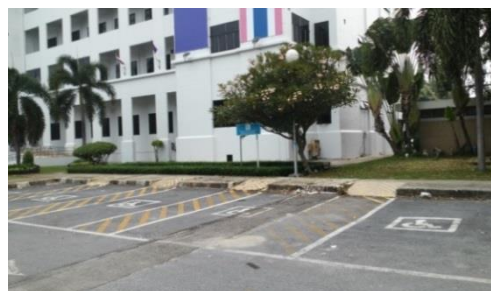
ภาพประกอบ 4.50 รถเข็นไว้สำหรับบริการผู้สูงวัย

ภาพประกอบ 4.51 ห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการภายในเทศบาลนครสงขลา

ภาพประกอบ 4.52 ห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการ

ภาพประกอบ 4.53 ที่จอดรถสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการบริเวณเทศบาลนครสงขลา

การเป็นตัวกลางในการประสานงานดูแลที่อยู่อาศัย

จากการศึกษาด้านที่อยู่อาศัยของเทศบาลนครสงขลา มีงบประมาณในการพัฒนา ด้านนี้แต่ไม่มากนัก จะทำงานผ่านพัฒนาสังคมจังหวัดที่เสนอมาให้เทศบาลนครสงขลา เทศบาลก็ จะส่งกองช่างลงไปประเมินเพื่อจัดซื้อวัสดุ เป็นแค่ตัวแทนในการประสานช่วยเหลือเบื้องต้น คู่มือในภาพรวม ซึ่งการพัฒนาในด้านนี้เทศบาลนครสงขลาไม่ได้มีอำนาจโดยตรง ดังคำสัมภาษณ์ของ ผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ที่อยู่อาศัยอยู่ที่พัฒนาสังคมจังหวัด ที่กองสวัสดิการก็ได้รับมาจากพัฒนาสังคมจังหวัด ในการซ่อมแซมบ้าน เทศบาลนครสงขลา มีงบประมาณ แต่ไม่มีอำนาจผ่านพัฒนาสังคมจังหวัด เทศบาลนครสงขลาให้กองช่างไป ประเมินซื้อวัสดุเป็นเพียงตัวแทนช่วยเหลือสามพัน เป็นเพียงการช่วยเหลือเบื้องต้น เป็นสิ่งที่เกินอำนาจทำได้เพียงการประสานงานกัน...” (P.6:24)

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมของเทศบาลนครสงขลา มีกิจกรรมต่างๆ ในการจัดให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วม เช่น โครงการเพื่อฟื้นฟูสุขภาพมีการทำกิจกรรมนอกสถานที่ไปไหว้พระ ไปพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สูงอายุในพื้นที่อื่น ในการทำโครงการเทศบาลจะทำผ่านตัวแทนชุมชน เข้าไปฝึกอบรมและสอนการเขียนโครงการด้วยตนเอง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...โครงการเพื่อฟื้นฟูสุขภาพ ทำกิจกรรมนอกสถานที่ไปไหว้พระพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น...” (P.6:4)

“...ทำผ่านชมรมพาไปไหว้พระ ศึกษาดูงานไม่เน้นการเที่ยวอย่างเดียวได้พูดคุยกับผู้สูงอายุที่อื่น ได้ทำกิจกรรม ศึกษาดูงานผ่านศูนย์บริหารครอบครัว พยายามผ่านตัวแทนชุมชน และสอนการเขียนโครงการ...” (P.6:32)

ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการลงพื้นที่ได้มีการสังเกต โดยวิธีการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลนครสงขลาได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ ดังนี้

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

ภาพประกอบ 4.54 การทำกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุในเทศบาลนครสงขลา

การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ

การศึกษาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมของเทศบาลนครสงขลามีการจัดให้มีชมรมผู้สูงวัยต่างๆ เช่น ชมรมผู้สูงวัย ชมรมผู้อาวุโส ชมรมบานไม่รู้โรย เพื่อเป็นการรวมตัวกันของผู้สูงวัยในพื้นที่เป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างกันให้มีตัวแทนผู้สูงวัยในการมาจัดทำโครงการ เขียน โครงการต่างๆ จะได้เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้เทศบาลนครสงขลายังมีอาสาสมัครสุภาพประจำหมู่บ้านในการดูแลผู้สูงวัยจะมีการจัดงานและให้รางวัลเพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติให้แก่อาสาสมัครสุภาพประจำหมู่บ้านกลุ่มนี้ด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...หาตัวแทนของผู้สูงวัยมาเขียน โครงการแก้ปัญหาตนเองให้ได้รับแก้ไขปัญหาที่แท้จริง...” (P.6:16)

“...ให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่ม หลายๆ รูปแบบทั้งชมรมผู้สูงวัย คือ ผู้สูงวัยทั่วไป ชมรมผู้อาวุโส คือ ข้าราชการที่เกษียณมารวมกัน บางครั้งดูซ้ำซ้อน พยายามให้มีเครือข่ายให้มากขึ้น และมีชมรมบานไม่รู้โรย และ ศูนย์พัฒนาครอบครัว มีมากมาย...” (P.6:19)

“...ต้องพัฒนาอาสาสมัครสุภาพประจำหมู่บ้านให้มีศักยภาพ มีการให้รางวัลทุกปีเพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติ...” (P.6:21)

การสร้างการเรียนรู้และอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงานของเทศบาลนครสงขลามีโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชตามโครงการพระราชดำริ ซึ่งเทศบาลได้มองออกเป็น ส่วน คือ การอนุรักษ์พันธุ์พืช และการอนุรักษ์ทรัพยากรมนุษย์ การอนุรักษ์พันธุ์พืชจะดูว่าในพื้นที่ของเทศบาลนครสงขลา หรือพื้นที่ย่านเมืองเก่ามีต้นไม้ อะไรบ้าง และการอนุรักษ์ทรัพยากรมนุษย์จะดูว่าภายในพื้นที่ที่มีปราชญ์ชาวบ้านที่มีองค์ความรู้ต่างๆ จะได้เป็นการรักษาและอนุรักษ์ความรู้ต่างๆ เช่น ขนบโบราณ เป็นการสร้างการเรียนรู้ มีการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ซึ่งจะนำวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถต่างๆ มาฝึกอบรม เช่น การทำผ้าปาเต๊ะ และยังมีกร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิชัย ในการเข้ามาดูแลเรื่องการทำผลิตภัณฑ์ห่อข้าวยาให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...พยายามส่งเสริมอาชีพเทศบาลนครสงขลามองว่าผู้สูงวัยยังมีประโยชน์ตามความเหมาะสมให้ผู้สูงวัยรู้สึกมีรายได้สามารถทำอะไรได้บ้าง

อบรมเรื่องการทำผ้าปาเต๊ะ ทำขนม สิ่งที่เทศบาลทำ คือ กลุ่มอนุรักษ์พันธุ์พืชของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชตามโครงการพระราชดำริ การอนุรักษ์พันธุ์พืช และการอนุรักษ์ทรัพยากรมนุษย์ การอนุรักษ์พันธุ์พืชในพื้นที่ และการอนุรักษ์ทรัพยากรมนุษย์จะควรมีประชาชนชาวบ้านไม่ที่จะทำให้เขาารู้สึกมีประโยชน์และภูมิใจ...” (P.6:25)

“...โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โดยการพยายามเข้าไปสำรวจไปชี้ว่ามีทรัพยากรด้านพันธุ์พืช และบ้านเรือน เช่น บ้านเก่าของเมืองสงขลา ต้นไม้มีกี่ต้น แล้วมองที่ทรัพยากรมนุษย์ คือ มีผู้สูงวัยที่เป็นประจักษ์มีองค์ความรู้ในตัวเองอย่าให้หายไป เอาความรู้มาบอกกล่าวไม่ให้หายไป ถ้าไม่มีโครงการลักษณะนี้ ความรู้หรือสิ่งเก่าๆ เช่น ขนมโบราณจะหายไป เป็นการสร้างการเรียนรู้ให้มีรายได้ขึ้นมาตั้งเป็นกลุ่มอาชีพพัฒนาอาชีพ เชิญวิทยากรที่ศูนย์ฝึกวิชาชีพไทย-เยอรมันมา หรือวิทยากรที่ทำผ้าปาเต๊ะและทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิชัยในการอบรมการออกแบบห่อข้าวย่า ทำให้ ผู้สูงวัยรู้สึกมีคุณค่า มีศักยภาพ มีคนดูแล ให้ออกจากบ้านเข้าสังคมบ้าง...” (P.6:26)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม

จากการศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของเทศบาลนครสงขลา มีการติดต่อกับผู้สูงวัยผ่านทางวิทยุชุมชน ประชานชุมชน อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และรถประชาสัมพันธ์ ในการประชาสัมพันธ์ไปยังผู้สูงวัย และสำหรับปัญหาการเกิดหมอกควัน เทศบาลนครสงขลาจะเป็นผู้ใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าจังหวัด เทศบาลนครสงขลาที่จะดูแลให้ และจะแจ้งผ่านทางประชานชุมชน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในการติดต่อสื่อสารมีวิทยุชุมชน เสียงตามสายในชุมชน มีประชานชุมชนกับอาสาสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านทำงานร่วมกัน รถประชาสัมพันธ์ของกองสาธารณสุข และงานประชาสัมพันธ์...” (P.6:29)

“...หมอกควันให้ประชานชุมชนแจ้งผ่านเสียงตามสาย เทศบาลนครสงขลาเป็นกำลังสำคัญของจังหวัด จังหวัดมีแผน โยบายกับเงินไม่ได้ อยู่ใกล้ชิดเหมือนเทศบาล...” (P.6:30)

การดูแลพนักงานในวัยใกล้เกษียณ

การศึกษาด้านการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงานของเทศบาลนครสงขลาในการดูแลพนักงานลูกจ้างที่ใกล้เกษียณของเทศบาลนครสงขลาจะต้องมีการเสนอไปที่จังหวัดเพื่อให้มีการนำพนักงานลูกจ้างเหล่านี้ไปฝึกอบรมที่ศูนย์พัฒนาข้าราชการของกระทรวงมหาดไทย และอาจจะจัดกิจกรรมไหว้พระด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ลูกจ้างใกล้เกษียณมีโครงการของจังหวัดให้เสนอไปจะเป็นในระดับจังหวัดมากกว่า เช่น ไหว้พระแก้ววัด คูการ ใช้ชีวิต มีศูนย์พัฒนาข้าราชการของกระทรวงมหาดไทยที่ปทุมธานี...” (P.6:33)

การบริการด้านสุขภาพที่ครอบคลุม

จากการศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลนครสงขลาที่มีกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ศูนย์บริการสาธารณสุขในการดูแลผู้สูงอายุ และอาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เทศบาลนครสงขลามีการนำนักกายภาพบำบัดมาจากโรงพยาบาลสงขลามาทำกายภาพบำบัดให้แก่ผู้สูงอายุ เทศบาลนครสงขลา มีศูนย์บริการสาธารณสุขในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุร่วมกับโรงพยาบาลสงขลา มีหน่วยบริการปฐมภูมิ (Primary Care Unit : PCU) ในการดูแลสุขภาพเบื้องต้น มีการจัดมหกรรมสงขลารักสุขภาพเพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนในเทศบาลนครสงขลา มีสุขภาพที่ดี สิ่งสำคัญที่สุด คือ เทศบาลเป็นห่วงผู้สูงอายุที่มีความลำบากไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้จะมีการจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ เทศบาลนครสงขลาดูแลทุกคนตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และมีศูนย์บริการสาธารณสุขในการดูแลผู้สูงอายุ...” (P.6:1)

“...สิ่งสำคัญ คือ เป็นห่วงผู้สูงอายุที่ลำบากช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ต้องหาเครื่องอำนวยความสะดวก แจกวินแชร์ให้ผู้สูงอายุและผู้พิการ...” (P.6:5)

“...คาดว่าจะตั้งศูนย์กายภาพบำบัด ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับกระดูก และการเคลื่อนไหวจัดตั้งในศูนย์บริการสาธารณสุขมีสองศูนย์ใหญ่ๆ คือ ศูนย์บริการสาธารณสุขที่สะเกษกับเตาหลวง มีนักพยาบาลวิชาชีพ ดูแลเรื่องสุขภาพทั่วไป จะมีหน่วยบริการปฐมภูมิ (Primary Care Unit : PCU) หน่วยบริการเบื้องต้น มีรถบริการเคลื่อนที่ รถฉุกเฉินบริการ 24 โทร 1332 มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว

เทศบาลนครสงขลามีชมรมออกกำลังกาย ชมรมคนรักสุขภาพ ชมรมไท่เก๊ก ชมรมเว็นจี้ ชมรมแอโรบิก ชมรมไม้พลอง มีศูนย์รวมรักสุขภาพให้ผู้สูงวัยได้เข้าร่วมในชมรม โครงการโรงพยาบาลบ้านสุขภาพเป็นโครงการที่ได้นำอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้าน ผู้บริหาร พยาบาลลงไปเยี่ยมถึงพื้นที่เป็นการทำงานเชิงรุกไปให้กำลังใจให้คำแนะนำดูแลผู้สูงวัยคิดเตียงในพื้นที่ให้ความรู้เบื้องต้น ทำร่วมกับวิทยาลัยพยาบาลราชชนนี โรงพยาบาลสงขลา มีหน่วยบริการปฐมภูมิ (Primary Care Unit : PCU) เจ็ดแห่ง และจะมีหน่วยย่อยอยู่เป็นตัวแทนของวิทยาลัยพยาบาล อาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้าน และโรงพยาบาลมาทำงานร่วมกัน...” (P.6:8)

“...เทศบาลนครสงขลาต้องดูแลตั้งแต่เด็กในท้องจนถึงเสียชีวิต ผู้สูงวัยเสียชีวิตก็จะแจกลอง...” (P.6:38)

เครือข่ายในการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย

จากการศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลนครสงขลา ในการดูแลผู้สูงวัยเทศบาลนครสงขลามีการนำนักกายภาพบำบัดมาจากโรงพยาบาลสงขลามาทำกายภาพบำบัดให้แก่ผู้สูงวัย และฝึกอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านให้มีความเชี่ยวชาญในการทำกายภาพบำบัดเพราะเพียงแค่นักกายภาพเพียงอย่างเดียวจะไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้สูงวัยที่มีจำนวนมาก และมีแนวคิดในการเพิ่มจำนวนอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านให้มากขึ้น เพราะอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านจะเป็นอาสาสมัครที่ดีที่จะดูแลผู้สูงวัยได้อย่างใกล้ชิด ในลักษณะของเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นทางด้านสุขภาพ โครงการโรงพยาบาลบ้านสุขภาพเป็นโครงการที่มีตัวแทนของเทศบาล อาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้าน และพยาบาลในการลงไปเยี่ยมบ้านผู้สูงวัยเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ ให้คำแนะนำ และดูแลผู้สูงวัยคิดเตียง และมีชมรมบานไม่รู้โรยที่ประกอบด้วยผู้สูงวัยที่มีอาการเรื้อรัง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การจัดทำโครงการผู้สูงวัยผ่านสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ดูแลเกี่ยวกับการทำกายภาพบำบัดผู้สูงวัยที่นอนคิดเตียง มีการฝึกอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านโดยการนำนักกายภาพบำบัดจากโรงพยาบาลสงขลา จะมีการรับนักกายภาพบำบัดมาที่กองสาธารณสุขแทนการอาศัยแต่นักกายภาพจากโรงพยาบาลสงขลา เทศบาลนครสงขลาจำเป็นต้องมีนักกายภาพ จะจ้างจากงบประมาณของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(สปสช.) นักกายภาพมีคนสองคนจะให้ดูแลผู้สูงวัยจำนวนมากไม่ได้เลยต้องฝึกอาสาสมัครดูแลสุขภาพประจำหมู่บ้านให้มีความเชี่ยวชาญ...” (P.6:7)

“...ต้องอาศัยความใกล้ชิด เทศบาลนครมี 54 ชุมชน เพิ่มมาจาก 35 ชุมชน มีอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้าน 35 คน จะต้องเพิ่มให้มากขึ้นซึ่งพื้นที่กว้างไปดูแลไม่ไหว ต้องดูแลคนอย่างใกล้ชิดทำให้ชุมชนเล็กลง เพื่อดูแลได้อย่างใกล้ชิด เทศบาลนครสงขลามองว่าเป็นการดูแลคนให้ใกล้ชิดต้องจัดหาตัวแทนทำให้ชุมชนเล็กลง นั่นคือ แนวคิดในการดูแลโดยการขยายอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้าน...” (P.6:15)

“...มีศูนย์พัฒนาครอบครัว คือ ศูนย์ที่เป็นตัวแทนของเยาวชนสตรี ผู้สูงวัย ผู้ด้อยโอกาส มีให้ครบสี่เขตการเลือกตั้ง เพราะปัญหาบริบทของชุมชนไม่เหมือนกัน บางชุมชนมีผู้สูงวัยเยอะ ต้องมีตัวแทนของผู้สูงวัยอยู่ในศูนย์หรือเขตการศูนย์พัฒนาครอบครัว กระจายกันไปตามแต่ละเขต นั่นคือ แนวคิดในการให้มีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น...” (P.6:18)

การดูแลในยามเกิดภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

จากการศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลนครสงขลาเวลาเกิดน้ำท่วมจะมีงบประมาณจาก สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เป็นงบประมาณภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพ จะดูแลทุกคนในพื้นที่รวมทั้งผู้สูงวัย ดูแลในเรื่องของโรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อมีการแจกเอกสารให้ความรู้แก่ประชาชน มีอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านเข้าไปดูแล และรณรงค์เรื่องต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เวลามีน้ำท่วมหรือภัยพิบัติจะดูแลทุกคน มีงบประมาณการดูแลจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เป็นงบตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพจะดูแลในคนที่อยู่ติดบ้าน คือ เด็ก ผู้สูงวัย สตรี และแม่บ้าน ดูแลในเรื่องของโรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อ หมอกควันมีงบกองทุนหลักประกันสุขภาพของตำบล งบตอบโต้ภาวะฉุกเฉินสามารถเบิกได้เลย กลุ่มที่เสี่ยงมากคือ เด็ก ผู้สูงวัย นักเรียน และผู้ป่วย จะเข้าไปให้ความรู้เป็นเอกสารประชาสัมพันธ์ให้ดูแลตนเองในภาวะแบบนี้...” (P.6:28)

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการ

ถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ พบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำอริยสถาปัตยกรรมมาปรับปรุงเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย การทำงานร่วมกันในการจัดสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารให้เป็นมิตร ที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การเป็นตัวกลางในการประสานงานดูแลที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ ด้านการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การสร้างการเรียนรู้และอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย การดูแลพนักงานในวัยใกล้เกษียณ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพที่ครอบคลุม เครือข่ายในการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย และการดูแลในยามเกิดภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

1.3) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมแก่ผู้สูงวัย และ การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยผ่านเครือข่าย ดังนี้

การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย

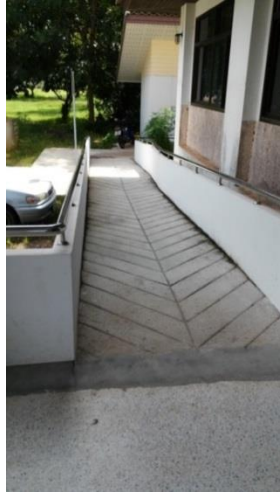
การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีการทำทางลาด ราวจับในบริเวณอาคารของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และอาคารสาธารณสุขจะเป็นสถานที่ให้บริการผู้สูงวัยไม่ได้มีการจัดคิวหรือบริการพิเศษแก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการทำทางลาด ราวจับในอาคารเทศบาล อาคารสาธารณสุข

การรอคิวไม่มีจัดให้มีบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย...” (P.10:8)

ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยการถ่ายภาพสิ่งทีเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารซึ่งมีการสร้างทางลาดและสถานที่ออกกำลังกาย ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

ภาพประกอบ 4.55 ทางลาดบริเวณกองสวัสดิการสังคมเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 4.56 ทางลาดบริเวณเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 4.57 ทางลาดสำหรับผู้สูงอายุบริเวณสวนหลวงร.๕ สุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 4.58 สถานที่ออกกำลังกายบริเวณสวนหลวง ร.๕ สุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 4.59 ศูนย์บริหารร่างกายของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีศูนย์พัฒนาผู้สูงอายุไว้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การออกกำลังกาย กิจกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพจิตใจ เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนต้องการให้แสดงออกในการจัดกิจกรรมให้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้มีการออกกำลังกาย ด้านสุขภาพ สุขภาพจิตใจ ถ้าสุขภาพจิตไม่ดีร่างกายก็ทรุดโทรมไปด้วย ถ้าสุขภาพจิตดี ร่างกายก็แข็งแรงตามไปด้วย...” (P.10:1)

“...มีศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ให้บริการสำหรับผู้สูงอายุในการมาทำกิจกรรมต่างๆ...” (P.10:9)

ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมซึ่งมีกิจกรรมการประชุมประจำเดือน ดังนี้

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

ภาพประกอบ 4.60 กิจกรรมการประชุมประจำเดือนของชมรมผู้สูงอายุ

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงานของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น การฝึกการนวด การทำพืมน้ำ ซึ่งจะเป็นการอบรมอาชีพที่เน้นไปในด้านของสุขภาพ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ให้ความรู้เรื่องการฝึกอาชีพ เช่น มีการนัด ให้ทำพินเสนน้ำจะเน้นในเรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพ...” (P.10:3)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมแก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านชมรมผู้สูงวัยและมีการติดป้ายไว้นิตในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการประชาสัมพันธ์ผ่านชมรมผู้สูงวัย มีป้ายไว้นิตและรถประชาสัมพันธ์ในการส่งข่าวสารไปยังผู้สูงวัย...” (P.10:8)

การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยผ่านเครือข่าย

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีการจัดให้มีการตรวจสุขภาพผู้สูงวัยในพื้นที่ในวันที่มีการประชุมประจำเดือนของแต่ละชมรม มีการตรวจวัดความดัน ชั่งน้ำหนัก ตรวจไขมัน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่พยาบาล มีการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคใหม่ๆ ศูนย์บริการสาธารณสุขในการดูแลสุขภาพ สำหรับการดูแลผู้สูงวัยที่บ้านจะมีอาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัยที่บ้าน ในการเข้าไปดูแลเยี่ยมผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ตอนนี้มี 19 ชมรมให้ผู้สูงวัยดำเนินการเอง เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีจะเข้าไปให้คำปรึกษา มีการประชุมกันทุกเดือนในชมรม หมุนเวียนสลับกันไปทั้ง 19 ชมรม มีหน่วยงานด้านสาธารณสุขลงไปตรวจสุขภาพ วัดความดัน ชั่งน้ำหนัก ตรวจไขมัน แล้วแต่ว่า เจ้าหน้าที่พยาบาลจะจัดอะไร จะมีการให้ความรู้เรื่องโรคใหม่ๆ และการให้ความรู้ด้านสังคม และศูนย์บริการสาธารณสุขไว้สำหรับดูแลสุขภาพประชาชน...” (P.10:2)

“...การดูแลในการพักผ่อน จะมีหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แม่บ้าน ในการดูแลผู้สูงวัย และดูแลบ้านเป็นการดูแลแบบเยี่ยมเยียน...” (P.10:3)

ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการลงพื้นที่ที่ได้มีการสังเกตโดยการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพซึ่งมีศูนย์บริการสาธารณสุข ดังนี้

ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

ภาพประกอบ 4.61 ศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการพบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมแก่ผู้สูงวัย และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยผ่านเครือข่าย

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปมิติที่มีการดำเนินการได้ดังนี้

ตาราง 4.62 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	เทศบาลนคร นครศรี ธรรมราช	เทศบาลนคร สงขลา	เทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี
1. ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓
2. ด้านระบบขนส่งมวลชน	✓	✗	✗
3. ด้านที่อยู่อาศัย	✗	✓	✗
4. ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓
5. ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	✓	✓	✗
6. ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	✓	✓
7. ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓
8. ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	✓	✓	✓

จากตาราง 4.62 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่ามิติที่ไม่ได้มีการดำเนินการในบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั่นคือ ด้านระบบขนส่งมวลชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ เทศบาลนครสงขลา และเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช และเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สำหรับมิติอื่นๆ เป็นมิติที่มีการดำเนินการในเทศบาลนคร

การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.63 รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร

เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
ข้อมูลพื้นฐาน		
<ul style="list-style-type: none"> - ประชากรทั้งหมด 106,322 คน - ประชากรผู้สูงวัย 9,721 คน - รายรับทั้งสิ้น 946,702,703.89 บาท 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชากรทั้งหมด 69,523 คน - ประชากรผู้สูงวัย 6,560 คน - รายรับทั้งสิ้น 49,556,000 บาท 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชากรทั้งหมด 126,131 คน - ประชากรผู้สูงวัย 11,279 คน - รายรับทั้งสิ้น 1,039,121,463.93 บาท
รูปแบบการดำเนินงาน		
การดำเนินงานด้วยตนเอง <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย 	การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร - การดำเนินงานแบบสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย 	การดำเนินงานด้วยตนเอง <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย
งบประมาณในการดำเนินงาน		
งบประมาณที่เป็นของตนเอง <ul style="list-style-type: none"> - การจัดสรรงบประมาณของตนเอง 	งบประมาณที่มาจากภายนอกและภายใน <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างเครือข่ายการสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณที่จำกัด 	งบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน <ul style="list-style-type: none"> - แหล่งงบประมาณทั้งเงินอุดหนุนและรายได้ของเทศบาล

ตาราง 4.63 (ต่อ)

เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ		
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดสิ่งแวดลอมตามนโยบายของผู้บริหาร <p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - บริการรับส่งผู้สูงอายุในการมาทำกิจกรรม <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ 	<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การนำอริยสถาปัตยกรรมมาปรับปรุงเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ - การทำงานร่วมกันในการจัดสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารให้เป็นมิตร - ที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ <p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเป็นตัวกลางในการประสานงานดูแลที่อยู่อาศัย <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงอายุเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ 	<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมแก่ผู้สูงอายุ <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุผ่านเครือข่ายองค์กร

ตาราง 4.63 (ต่อ)

เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ (ต่อ)		
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ - การให้บริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ - การรับมือต่อภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน	ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การสร้างการเรียนรู้และอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ - การดูแลพนักงานในวัยใกล้เกษียณ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ - การบริการด้านสุขภาพที่ครอบคลุม - เครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ - การดูแลในยามเกิดภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน	

จากตาราง 4.63 การเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนิน และมติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดและมีรายรับทั้งสิ้นมากที่สุด แต่การดำเนินการในการพัฒนามติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุน้อยที่สุดรูปแบบการดำเนินงานจะเห็นส่วนใหญ่ คือ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ สำหรับเทศบาลนครสงขลาเป็นเทศบาลนครที่มีรายรับและจำนวนประชากรผู้สูงอายุ

น้อยที่สุดแต่มีการดำเนินการในการพัฒนามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะเทศบาลนครสงขลามีรูปแบบการดำเนินงาน การดำเนินงานแบบร่วมมือกันและการจัดสรรงบประมาณที่จำกัดต่อภารกิจที่มากขึ้นเพื่อให้การใช้งบประมาณมีประสิทธิภาพและได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด

2) เทศบาลเมือง

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบตรวจสอบและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการ สนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ดังนี้

2.1) เทศบาลเมืองทุ่งสง

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองทุ่งสงที่ได้ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ การบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงอายุ การดูแล และบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุอาคารและสถานที่ในการทำ กิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ การเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม การบริการด้านสุขภาพเครือข่ายในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ และการรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน ดังนี้

การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีการ ปรับปรุงเมืองให้มีทางลาด มีราวจับ ห้องน้ำในตัวอาคาร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ด้านกายภาพเป็นการปรับปรุงเมืองให้มีทางลาด ทำในสำนักงาน ยังไม่ได้มีการออกแบบ กำลังพยายามปรับการก่อสร้างออกแบบ สำหรับผู้พิการให้มีทางลาด ห้องน้ำ และมีราวจับ...” (P.3:1)

การบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีการให้บริการของคลินิกเบาหวาน คลินิกความดันส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุซึ่งไม่สามารถให้บริการใครก่อนได้ จะจัดให้เข้าตามลำดับคิว ยกเว้นผู้สูงอายุที่ไม่สบายและมีความพิการมากๆ เทศบาลเมืองทุ่งสงมีอาคารธรรมมาภิบาลที่มีการปรับปรุงให้มีทางลาด และราวจับให้แก่ผู้สูงอายุที่มาใช้บริการภายในอาคาร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การให้บริการสาธารณสุขมีคลินิกผู้สูงอายุ วันจันทร์มีคลินิกเบาหวาน 60 เปอร์เซนต์เป็นผู้สูงอายุ คลินิกความดันก็เป็นผู้สูงอายุ จะให้ผู้สูงอายุเข้าก่อนก็ไม่ได้จะมีคิวให้ยกเว้นผู้สูงอายุไม่สบายและพิการมากๆ ก็ให้พบก่อน จะจัดยกเพราะส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ...” (P.3:40)

ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลเมืองทุ่งสงได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารซึ่งมีทางลาด ได้แก่ ทางสำหรับผู้สูงอายุ อาคารดำรงธรรมมาภิบาลในการทำกิจกรรม และสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา ดังนี้

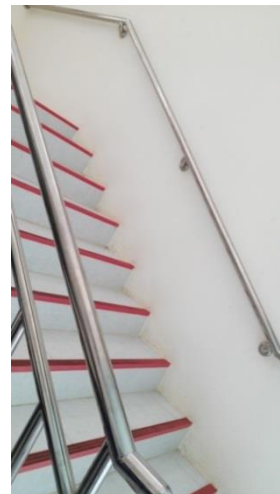
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

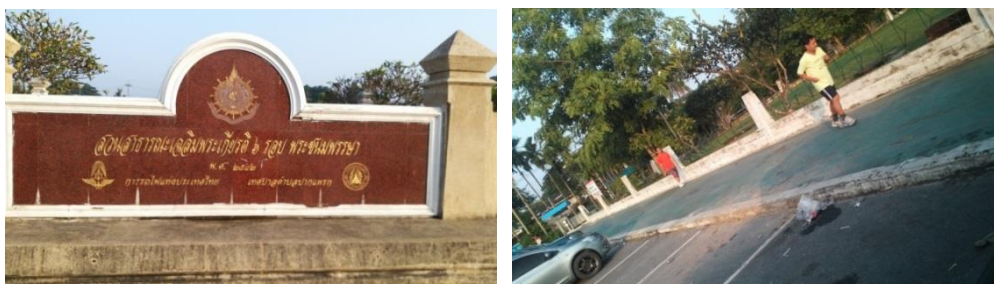
ภาพประกอบ 4.64 ทางลาดบริเวณอาคารเทศบาลเมืองทุ่งสง

ภาพประกอบ 4.65 ทางสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการบริเวณเทศบาลเมืองทุ่งสง

ภาพประกอบ 4.66 อาคารดำรงธรรมาภิบาล เทศบาลเมืองทุ่งสง

ภาพประกอบ 4.67 สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา

การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย

การศึกษาด้านที่อยู่อาศัยของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีหน่วยเชื่อมบ้าน คือ อาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ทำงานร่วมกับเอกชนในการไปดูสภาพบ้านของผู้สูงอายุจะมีการให้คำแนะนำและแรงจูงใจให้บ้านมีทางลาดและราวจับ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การดูแลที่อยู่ของผู้สูงอายุไม่เหมาะสมจะมีงานด้าน
สาธารณสุขมีหน่วยเชื่อมบ้านทำร่วมกับหน่วยงานเอกชน...” (P.3:14)

“...การปรับทางลาดที่บ้านเทศบาลเมืองทุ่งสงจะให้คำแนะนำ
ไม่ได้ลงไปทำ แต่จะพยายามแรงจูงใจให้บ้านมีทางลาด ราวจับ มี อาสาสมัครสุข
ประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้านไปช่วยดูแล...” (P.3:56)

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมของเทศบาลเมืองทุ่งสงมี การนำผู้สูงอายุที่มีความรู้ ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการบำนาญที่มีภูมิปัญญา ความสามารถมาจัด ประวัติศาสตร์ของเมืองทุ่งสง มีการรวบรวมเกี่ยวกับประวัติเมืองเก่า อาหารพื้นบ้าน เพื่อเป็นการ รักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้ร่วมมือกับอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มีการ

พาผู้สูงวัยไปทัศนศึกษาตามที่ต่างๆ โดยผู้สูงวัยเป็นผู้กำหนดสถานที่ เช่น การไปลงนามถวายพระพร การพาไปทัศนศึกษาตามวัดต่างๆ เรียกว่า ทัศนธรรม เป็นการไปหาความรู้เกี่ยวกับโบราณสถาน ตามวัดต่างๆ ไปดูของเก่า ของโบราณ การไปทัศนศึกษาในส่วนนี้จะไม่คิดค่าใช้จ่าย การทำกิจกรรมของเทศบาลเมืองทุ่งสงจะมีชมรมผู้สูงวัย คือ ชมรมข้าราชการบำนาญ ส่วนชมรมผู้สูงวัยทุ่งสงจะขึ้นอยู่กับโรงพยาบาลทุ่งสง ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งผู้สูงวัยจะเป็นผู้เดินมาร่วมเอง ไม่ว่าจะไปตามสวนสาธารณะ ลานสุขภาพ ลานกีฬา สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา มีชมรมที่เก็ก รำกระบี่ กระบอง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ชมรมข้าราชการบำนาญ ชมรมของเทศบาลเมืองทุ่งสง ชมรมสำนักพระพุทธ...” (P.3:4)

“...อาจารย์สมพุทธ ชูระเจน อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ ร่วมกันทำประวัติศาสตร์ ทำให้รู้ความเป็นมา ต้องทำให้เป็นหลักสูตรของท้องถิ่น เวลาว่างจะได้มาร่วมกลุ่มกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้จับเคลื่อนโดยชมรม...” (P.3:6)

“...พาผู้สูงวัยไปดูงานทุกปี ผู้สูงวัยจะเป็นคนกำหนดเองว่าจะไปที่ไหนและจะได้ประโยชน์อะไรบ้าง...” (P.3:18)

“...เทศบาลเมืองทุ่งสงมีชมรมข้าราชการบำนาญ ส่วนชมรมผู้สูงวัยเป็นของอำเภอทุ่งสงขึ้นกับโรงพยาบาลทุ่งสง...” (P.3:30)

“...เทศบาลเมืองทุ่งสงจัดไปทัศนธรรมไปหาความรู้เน้นไปทางวัด โบราณสถาน ผู้สูงวัยเมื่อได้รวมตัวกันจะมีความสุขนอนกันเป็นกลุ่ม มีการจัดให้รับประทานอาหารร่วมกันโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ...” (P.3:69)

อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีอาคารผู้สูงวัยสำหรับการเดินลีลาสทุกเช้าวันอาทิตย์ สำหรับอาคารหลังนี้มีชื่อว่าอาคารธรรมาภิบาล ตั้งอยู่บริเวณบ้านนาเหนือ ต้องการให้เป็นจุดรวมของผู้สูงวัยในการทำกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละเดือนจะมีชมรมมาประชุม สัมมนา หมุนเวียนกันไปทุกเดือน ภายในอาคารจะมีสถานที่สำหรับประชุม สัมมนา ห้องสมุดสำหรับผู้สูงวัย และการร้องเพลงคาราโอเกะ เดินรำ บริเวณนี้ได้ขอใช้พื้นที่จาก กรมธนารักษ์ นอกจากจะมีอาคารธรรมาภิบาลแล้ว ภายในบริเวณนั้นยังมีคลินิกผู้สูงวัยที่ทาง บริษัทปูน ซีเมนต์ไทย (มหาชน) ได้ก่อสร้างขึ้นมาซึ่งในอาคารจะมีการตรวจรักษาพยาบาล แต่สถานที่ยังไม่พร้อมมากนัก และบริษัท โคมทอง จำกัดกำลังจะมาก่อสร้างฟิตเนส

ให้ภายในพื้นที่ซึ่งจะมีการรับรองในปีงบประมาณหน้า วันสงกรานต์และวันผู้สูงอายุ จะมีการรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุบางคนยังมีส่วนร่วมในการเป็น อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ซึ่งผู้สูงอายุเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่มีจิตอาสาอยากช่วยเหลือผู้อื่น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ศูนย์ผู้สูงอายุ ผู้พิการก็สามารถใช้ได้ ศูนย์ทำเหมือนคลินิก บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (มหาชน) เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างด้วยหนึ่งหลังแต่ยังไม่สมบูรณ์ภายในอาคารจะมีการตรวจรักษาพยาบาล สถานที่ยังไม่พร้อม (นาเหนือ ดิดกับชุมชนบ้านนาเหนือ) มีศูนย์ผู้สูงอายุ ชมรมอยู่ที่เดียวกัน ขอใช้สถานที่จากกรมธนารักษ์ไม่ต้องเช่าทำเพื่อสังคมและกำลังสร้างอีกหนึ่งหลังเป็นของเอกชนมีห้องตรวจ ศูนย์พัฒนาพิคนส มีอาคารธรรมาภิบาลใช้สำหรับประชุมและสัมมนา...” (P.3:3)

“...มีอาคารผู้สูงอายุที่นาเหนือมีอาคารสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ เต้นลีลาศ เสาร์ อาทิตย์ มีติ๊กลองยาว...” (P.3:31)

“...อาคารผู้สูงอายุจะมีการรองรับในปีงบประมาณหน้า จะมีการสร้างพิคนส...” (P.3:33)

“...อาคารนี้เจาะจงให้ผู้สูงอายุใช้ทำกิจกรรม ชมรมข้าราชการ บำนาญมาทำกิจกรรมทุกเดือน ชมรมพุทธสมาคมก็มาใช้อาคารนี้ ต้องการให้อาคารนี้เป็นโลกของผู้สูงอายุให้มาทำกิจกรรม...” (P.3:48)

“...ข้างหน้าเป็นศูนย์คลินิก ซึ่งได้ บริษัท โคมทอง จำกัด มาสร้างพิคนสให้แก่เทศบาลเมืองทุ่งสง...” (P.3:50)

ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลเมืองทุ่งสงได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมซึ่งมีกิจกรรมการเต้นลีลาศและการร้องเพลง ดังนี้

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

ภาพประกอบ 4.68 กิจกรรมการเต้นลีลาของผู้สูงวัย

ภาพประกอบ 4.69 กิจกรรมการร้องเพลงคาราโอเกะของผู้สูงวัย

การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมของเทศบาลเมืองทุ่งสงให้โอกาสผู้สูงวัยในรูปของชมรมผู้สูงวัย ชมรมข้าราชการบำนาญมาประชุมกลุ่มว่าต้องการหรือการให้ความช่วยเหลืออะไรบ้าง และมีคลังสมองทางปัญญาที่เก็บรวบรวมความรู้จากผู้สูงวัยที่ได้ไปเยี่ยมถึงที่บ้านเพื่อให้ทราบถึงประวัติศาสตร์ของเมืองทุ่งสง และความรู้เกี่ยวกับแพทย์แผนไทยมาเก็บไว้ในคลังสมอง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลเมืองทุ่งสงมีคลังปัญญา คลังสมองทางปัญญา ที่ได้จากการไปหาความรู้ตามบ้าน มีการระดมสมองจากชมรมผู้สูงวัย และชมรมข้าราชการบำนาญ มาประชุมกลุ่มในการให้ความช่วยเหลือ ให้ผู้สูงวัยมาเล่าประวัติศาสตร์เมืองทุ่งสง ผู้สูงวัยที่หลายท่านมีความรู้ในการรักษาแพทย์แผนไทยก็จะเก็บรวบรวมรายชื่อมาไว้ในคลังปัญญา...” (P.3:44)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงานของเทศบาลเมืองทุ่งสงได้รับงบประมาณจากพัฒนาสังคมจังหวัดในการมาฝึกอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย เช่น การสานตะกร้า ทำกัลปพฤกษ์ ทำเสื่อ ดอกไม้จันทน์ ซึ่งจะเป็นอาชีพที่สามารถทำอยู่กับบ้านได้ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มแกงไตปลาซึ่งจะมีการรวมกลุ่มในกลุ่มแม่บ้าน มีตลาดและตราเป็นเครื่องหมายของตนเอง ซึ่งสินค้าเหล่านี้ของผู้สูงวัยสามารถนำมาวางขายได้ในงานที่เทศบาลนัดมาพบกับประชาชน ซึ่งต่อไปจะมีการสร้างศูนย์โฮมอปไว้สำหรับจำหน่ายสินค้าโดยเฉพาะ แต่จะพบปัญหาว่าเวลาผู้สูงวัยจะนำอาชีพไปต่อยอดนั้นรายได้ไม่จูงใจ และถ้ามีการรวมกลุ่มกันก็จะมีความยากลำบาก เพราะการลงทุนบางอย่างมีราคาสูง และสำหรับผู้สูงวัยที่ยังมีแรงไหวก็จะมารับกวาดขยะ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีกลุ่มแม่บ้านทำแกงไตปลาแต่จะทำเฉพาะตัวและมีตราของตัวเอง...” (P.3:39)

“...การอบรมอาชีพได้รับงบประมาณจากพัฒนาสังคมจังหวัดในการทำกัลปพฤกษ์ สานตะกร้า ทำเสื่อ ดอกไม้จันทน์ เป็นอาชีพที่อยู่บ้านก็สามารถทำได้ การทำแกงไตปลา พอมีงานก็จะให้นำมาขายออกร้านเวลาเทศบาลพบประชาชน ต่อไปจะมีศูนย์สินค้าโฮมอป...” (P.3:45)

“...มีการฝึกให้ทำพวกดอกไม้จันทน์ อาหาร การรวมกลุ่มจะทำยาก และผลตอบแทนไม่โดนใจ การขายเป็นเรื่องยาก พอรวมกลุ่มกันก็จะมีปัญหาของทางการเงิน...” (P.3:55)

“...เรื่องอาชีพยากจะเอาไปต่อยอดเพราะตระกร้าพลาสติกมีต้นทุนที่สูง...” (P.3:70)

“...เทศบาลเมืองทุ่งสงจะจ้างผู้สูงวัยที่ยังสามารถกวาดขยะไหว ซึ่งผู้สูงวัยจะมากกว่าตั้งแต่สี่หรือห้าโมงเช้า...” (P.3:76)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม

การศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีการประชาสัมพันธ์เป็นหนังสือผ่านทางประธานชมรม ประธานชุมชนจะไปถ่ายทอดต่อผู้สูงวัย นอกจากนี้มีการสื่อสารกับผู้สูงวัยผ่านทางไลน์กลุ่ม การโทรศัพท์ไปหาซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับผู้สูงวัย มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ และรายการวิทยุ 105.5 และมีแผนใน

การสอนเล่นไลน์ กำลังตั้งงบประมาณในการซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์แบบโน้ตบุ๊กไว้ให้ผู้สูงวัยได้ใช้ในการสื่อสารและเล่นอินเทอร์เน็ต ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การประชุมจะเป็นไปตามที่กลุ่มกำหนดและจะใช้วิธีโทรศัพท์ไปยังผู้สูงวัย...” (P.3:12)

“...ช่องทางการสื่อสาร มีการนัดประชุมผ่านทางไลน์ บางครั้งก็โทรศัพท์ไปหาเพื่อเป็นการสร้างความผูกพันเหมือนพี่เหมือนน้อง...” (P.3:16)

“...การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ มีชมรมผู้สูงวัย มีการประชุม มีประธานชมรมในการประสานงาน และหนังสือส่งผ่านประธานเพื่อให้ไปถ่ายทอด...” (P.3:39)

“...เทศบาลเมืองทุ่งสงมีเว็บไซต์ รายการวิทยุ 105.5 ในการเผยแพร่ข่าวสาร...” (P.3:62)

“...มีการสอนเล่นไลน์ กำลังฝึกผู้สูงวัยให้เล่น ตั้งงบประมาณขอพัฒนาสังคมจังหวัดในการซื้อโน้ตบุ๊กห้าเครื่องไว้สำหรับสอนผู้สูงวัย เพื่อให้ผู้สูงวัยได้เล่นอินเทอร์เน็ต...” (P.3:73)

การบริการด้านสุขภาพ

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลเมืองทุ่งสงผู้สูงวัยคนใดต้องการไปทำกายภาพ ไปหาหมอ หรือหมอนัดจะมีรถเข้าไปรับผู้ป่วยเหล่านี้ เทศบาลเมืองทุ่งสงมีรถลักษณะรถกู้ภัย และรถตู้ของเทศบาลในการรับผู้สูงวัยไปโรงพยาบาล หรือผู้สูงวัยคนใดที่ฐานะยากจนสามารถทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ค่าน้ำมันจากท่านนายกเทศมนตรีได้ สำหรับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของเทศบาลเมืองทุ่งสงจะไม่คิดค่าบริการเพราะได้รับค่าใช้จ่ายรายบุคคลมาจาก สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ผู้สูงวัยคนไหนที่มีฐานะยากจน ก็ทำหนังสือมาขออนุเคราะห์ค่าน้ำมันจากนายกเทศมนตรีได้...” (P.3:37)

“...ใช้สิทธิสามสิบบาท บัตรทอง ไม่ได้เก็บค่ารักษาทั้งผู้สูงวัยและบุคคลทั่วไป เทศบาลเมืองทุ่งสงได้รับเงินรายหัวมาจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)...” (P.3:41)

เครือข่ายในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีการดูแลด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสงจะดูแลผ่านทางอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านและอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชน อาสาสมัครกลุ่มนี้จะเข้าไปดูแลผู้สูงอายุทั้งผู้สูงอายุที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และผู้สูงอายุที่นอนติดเตียงในพื้นที่ จะเป็นการดูแลในเบื้องต้น เช่น การวัดความดัน เจาะน้ำตาล ดูแลฟัน ถ้าผู้สูงอายุใดที่มีปัญหาที่จะส่งโรงพยาบาลทุ่งสง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการติดตามเยี่ยมบ้าน มีชมรมอาสาสมัครผู้สูงอายุที่บ้านเป็นตัวแทนของชุมชนดูแลผู้สูงอายุที่พิการนอนติดเตียง ผู้ที่ถูกทอดทิ้ง 5 คน เป็นกลุ่มสีแดง อีก 15 คน เป็นกลุ่มสีเขียวเป็นผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้ที่สามารถไปไหนมาเองได้ ต้องมอบหมายอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ให้ดูแลให้มีการติดตามเยี่ยม ดูแลด้านสุขภาพ วัดความดัน เจาะน้ำตาล เบื้องต้น ถ้าผู้สูงอายุมีปัญหาที่ส่งโรงพยาบาล...” (P.3:34)

“...การดูแลด้านสุขภาพจะเป็นงานของอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านกับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ในการเข้าไปดูแลผู้สูงอายุเบื้องต้น...” (P.3:62)

การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลเมืองทุ่งสงเวลาเกิดภัยพิบัติต่างๆ เช่น น้ำท่วมจะมีการเก็บรวบรวมรายชื่อผู้สูงอายุ และจุดเสี่ยงต่างๆ ในเขตเทศบาล เพื่อทำเป็นแผนที่จุดเสี่ยงให้ฝ่ายบรรเทาสาธารณภัยได้เข้าไปช่วยเหลือ เทศบาลเมืองทุ่งสงจะมีศูนย์อพยพอยู่ที่บ้านนาเหนือจะมีการแจกอาหาร สำหรับผู้สูงอายุบางคนไม่ยอมที่จะออกมาที่ศูนย์อพยพ เข้าไปช่วยยกของขึ้นที่สูง และมีการแจกคู่มือประชาชนเรื่องอุทกภัยให้แก่ประชาชนด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เวลาเกิดน้ำท่วมจะมีผังแผนที่เป็นจุดเสี่ยง กำหนดแบ่งเขตเป็นสามเขตรองรับ มีศูนย์บัญชาการโดยรองนายกเทศมนตรี มีบัญชีผู้สูงอายุ บัญชีเด็ก บัญชีผู้พิการและผู้รับพิศชอบ ถ้าเกินระดับน้ำที่กำหนดก็จะต้องอพยพ แต่โดยส่วนมากผู้สูงอายุจะไม่ทิ้งบ้าน มีศูนย์ใหญ่ที่บ้านนาเหนือมีการแจกอาหารต่างๆ หลังน้ำท่วมก็เข้าไปช่วยยกซึ่งข้อมูลถือเป็นเรื่องสำคัญมาก...” (P.3:20)

“...เวลาน้ำท่วมจะมีแผนที่จุดเสี่ยงภัยเทศบาลเมืองทุ่งสงจะส่งรายชื่อให้กับหน่วยบรรเทาสาธารณภัย...” (P.3:67)

“...เทศบาลเมืองทุ่งสงจะแจกคู่มือประชาชนเรื่องอุทกภัยเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและเตรียมความพร้อมได้อย่างถูกต้อง...” (P.3:75)

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสงที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ พบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย การบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพเครือข่ายในการดูแลสุขภาพผู้สูงวัย และการรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

2.2) เทศบาลเมืองคอหงส์

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองคอหงส์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย บริการทางระบบขนส่งมวลชนเฉพาะหน้า การปรับปรุงและให้คำแนะนำที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก การให้โอกาสเครือข่ายผู้สูงวัยมาเสนอความต้องการ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย การสร้างเครือข่ายเพื่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน ดังนี้

การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลเมืองคอหงส์ การบริการส่วนใหญ่สำหรับผู้สูงวัยจะเป็นการบริการตามคิวมากกว่าเพราะส่วนใหญ่ผู้สูงวัยจะมาใช้บริการเฉพาะเรื่องซึ่งจะมีเฉพาะผู้สูงวัยด้วยกัน แต่ถ้าผู้สูงวัยคนใดที่มีปัญหาการเดินทางไม่สะดวกก็

จะต้องขออนุญาตผู้สูงวัยที่มาใช้บริการทั้งหมดก่อนว่าจะให้ผู้สูงวัยคนดังกล่าวได้รับบริการก่อนได้หรือไม่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ผู้สูงวัยมีมาใช้บริการเฉพาะด้านซึ่งเป็นผู้สูงวัยด้วยกัน ส่วนใหญ่ให้ตามคิวแต่จะดูว่าสภาพทางกายภาพเดินไม่สะดวกก็จะอำนวยความสะดวกเป็นครั้งคราว แต่ต้องขออนุญาตผู้สูงวัยคนอื่นด้วย...” (P.7:33)

บริการทางระบบขนส่งมวลชนเฉพาะหน้า

การศึกษาด้านระบบขนส่งมวลชนของเทศบาลเมืองหนองบัวไม่ได้มีจัดรับส่งผู้สูงวัย แต่จะมีการจัดการแก้ไขเฉพาะหน้า เพราะยังเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...รรับส่งผู้สูงวัยจะเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ส่วนใหญ่ผู้สูงวัยมาเอง ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติงานที่ยังไม่สามารถทำได้...” (P.7:25)

การปรับปรุงและให้คำแนะนำที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านที่อยู่อาศัยของเทศบาลเมืองหนองบัวมีโครงการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย จะมีการเข้าไปปรับปรุงบ้านให้ผู้สูงวัยทั้งส่วนของเทศบาลเมืองหนองบัวออกค่าใช้จ่ายให้ และให้เจ้าของบ้านออกค่าใช้จ่ายเอง และมีข้อจำกัดในเรื่องของระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายเงิน จะต้องดำเนินการตามระเบียบนี้ เพราะบางครั้งอาจจะเกิดปัญหาตามมาทีหลังได้ เทศบาลเมืองหนองบัวมีแนวคิดในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้กับผู้สูงวัยในเรื่องของการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในที่พักอาศัย ซึ่งนำมาสู่ความคิดในการทำวิจัยให้กับผู้สูงวัย และคำนึงถึงสัดส่วนสรีระของผู้สูงวัยในการใช้งานสิ่งต่างๆ ภายในบ้าน เช่น โถส้วมควรเป็นอย่างไร จึงจะเหมาะสม เทศบาลเมืองหนองบัวจะสอบถามจากผู้สูงวัยเพื่อให้ทราบความต้องการของผู้สูงวัยอีกครั้งหนึ่งก่อนมีการดำเนินการปรับปรุงให้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลเมืองหนองบัวมีโครงการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัย...” (P.7:12)

“...ส่วนหนึ่งจะปรับให้และเข้าไปให้คำแนะนำ เทศบาลจะออกให้บางส่วนเพราะมีข้อจำกัดว่าด้วยระเบียบการใช้จ่ายเงินต้องดำเนินไปตามระเบียบ...” (P.7:14)

จากการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลเมืองคอหงส์ได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย มีโครงการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ และการซ่อมบ้านผู้สูงอายุ และคนพิการในชุมชนของเทศบาลเมืองคอหงส์ ดังนี้

ด้านที่อยู่อาศัย

ภาพประกอบ 4.70 โครงการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและการซ่อมบ้านผู้สูงอายุ และคนพิการในชุมชนของเทศบาลเมืองคอหงส์

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมของเทศบาลเมืองคอหงส์ มีการจัดให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมจะไม่ได้อยู่ในรูปของโครงการแต่จะเป็นในรูปของการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น มีการฝึกอบรม ทักษะศึกษาดูงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ที่นี่ไม่ได้กำหนดกิจกรรมของผู้สูงอายุให้อยู่ในรูปของโครงการแต่เป็นกิจกรรม เช่น การฝึกอบรม และทัศนศึกษาดูงาน...” (P.7:4)

การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก

การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอกได้รับความร่วมมือกับบริษัท โชติวัฒน์ในการจัดโครงการสยามหัวเราะแก่ผู้สูงอายุให้รู้สึกผ่อนคลาย มีความสุข ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่ได้รับการร่วมมือจากเอกชนในการเข้ามามีส่วนรับผิดชอบต่อสังคม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...จากการได้ประสานงานพูดคุยกับผู้นำฝ่ายการเมืองได้รับความร่วมมือจากบริษัทเอกชน คือ บริษัท โชติวัฒน์ มีแนวคิดในเรื่องการทำกิจกรรมที่มีส่วนร่วมขององค์กรในการรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในรูปของโครงการสยามหัวเราะ เป้าหมายอยู่ที่ผู้สูงอายุในการทำกิจกรรม คือ โครงการ

สยามหัวเราะทำให้ผู้สูงวัยได้มีกิจกรรมผ่อนคลาย เป็นครั้งแรกที่เอกชนเข้าร่วม จัดที่ศูนย์ประชุมนานาชาติ กลุ่มเป้าหมาย 400 คน...” (P.7:7)

จากการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลเมืองคอหงส์ได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมมีกองทุนสวัสดิการ และ โครงการพัฒนาความสุขผู้สูงวัยด้วยสยามหัวเราะ ดังนี้

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

ภาพประกอบ 4.71 กองทุนสวัสดิการชุมชน เทศบาลเมืองคอหงส์

ภาพประกอบ 4.72 โครงการพัฒนาความสุขผู้สูงวัยด้วยสยามหัวเราะ

การให้โอกาสเครือข่ายผู้สูงวัยมาเสนอความต้องการ

การศึกษาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ของเทศบาลเมืองคอหงส์มีแกนนำภาคประชาชน คือ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งจะมีส่วนดูแลเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ตอนนี้เทศบาลได้ใช้กลุ่มชมรมของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนของผู้สูงวัยในการสนับสนุนส่งเสริมให้เข้าร่วมทำแผนประชาคม ร่วมกันคิดเสนอความต้องการของผู้สูงวัยเพื่อจะได้จัดเสนอเป็นแผนพัฒนาเทศบาล และเสนอเป็น โครงการ และกิจกรรมต่อไป ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...แกนนำภาคประชาชน คือ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้แกนนำมีส่วนช่วยในหลายเรื่อง การดูแลเรื่องผู้สูงวัยก็มีส่วนช่วยในการคิดทำกิจกรรมโครงการเหมือนกัน...” (P.7:6)

“...ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะกรรมการชมรมผู้สูงวัย คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ ธรรมชาติชมชนมาร่วมกันคิดเพื่อสร้างความคิดในการสร้างการมีส่วนร่วมในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย...” (P.7:9)

“...ตอนนี้พยายามใช้กลุ่มของชมรมผู้สูงวัย สมาชิกชมรมพยายามให้แกนนำดึงเข้ามาในการพัฒนาท้องถิ่น การที่ให้ผู้สูงวัยมีส่วนร่วมจะดีกว่าจะได้รู้ความต้องการที่แท้จริง เช่น เข้ามาร่วมทำแผนประชาคม แผนชุมชนประชาคมในการจัดแผนพัฒนาเทศบาลและเสนอโครงการ จะได้นำไปสู่กิจกรรมโครงการ...” (P.7:16)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการมีโอกาสดำเนินไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงานของเทศบาลเมืองคอหงส์มีโครงการส่งเสริมขนาดแผนไทยให้ผู้สูงวัย แต่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากผู้สูงวัยไม่ได้ให้ความสนใจและความสำคัญในการทำกิจกรรม และไม่สามารถนำไปต่อยอดได้เนื่องจากผู้สูงวัยไม่มีขีดความสามารถเพียงพอ และผู้สูงวัยบางคนมีรายได้เป็นของตนเองจึงไม่สามารถจูงใจให้ทำเป็นอาชีพได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีโครงการส่งเสริมขนาดแผนไทย ผู้สูงวัยไม่ค่อยให้ความสนใจหรือสนใจเท่าที่ควร พอฝึกแล้วก็ไม่สามารถนำไปต่อยอดได้เนื่องจากรายได้ไม่จูงใจให้ทำเป็นอาชีพ...” (P.7:17)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของเทศบาลเมืองคอหงส์มี การแจ้งข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้สูงวัยจะแจ้งข้อมูลข่าวผ่านทางอินเทอร์เน็ต สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โทรทัศน์ และผ่านทางแกนนำสาธารณะ เช่น คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังคำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“... การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ผู้สูงวัยในขณะนี้เข้าถึงได้ดีมาก มีการโทรทัศน์ หรือติดต่อ

ผ่านทางแกนนำสาธารณะ เช่น คณะกรรมการศูนย์สังเคราะห์ อาสาสมัครพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์...” (P.7:21)

การสร้างเครือข่ายเพื่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลเมือง
คอหงส์มีการติดตามเยี่ยมบ้านเพื่อดูแลผู้สูงวัยผ่านทางชมรมผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์
ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...งานประจำของผู้ที่รับผิดชอบ คือ การติดตามเยี่ยมบ้านของ
ผู้สูงวัยผ่านชมรมผู้สูงวัย ในรูปของการสนองตอบนโยบายที่เป็นนโยบายทั้ง
ส่วนกลางและท้องถิ่น นโยบายท้องถิ่นจะไปสอดคล้องกับส่วนกลางในรูปของ
การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยดูแลผ่านทางอาสาสมัครพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์...” (P.7:5)

การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลเมือง
คอหงส์ในเวลาที่เกิดเหตุภัยพิบัติ เทศบาลเมืองคอหงส์จะจัดทำแผนเผชิญเหตุ ก่อนเกิดเหตุ
ระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ในช่วงก่อนเกิดเหตุจะมีการจัดเตรียมจุดอพยพในการเคลื่อนย้าย
ผู้ป่วยจะมีฐานข้อมูลของผู้สูงวัยที่ป่วยติดเตียง จะส่งข้อมูลเหล่านี้ให้แก่หน่วยงานบรรเทา
สาธารณภัยในการอพยพไปที่ปลอดภัย ในระหว่างเกิดเหตุก็จะมีจัดแบ่งพื้นที่เป้าหมายในส่วนที่
รับผิดชอบ ซึ่งจะทำงานในลักษณะบูรณาการ หลังเกิดเหตุจะมีทีมงานเข้าไปสำรวจความเสียหาย
ในการช่วยเหลือจะต้องปฏิบัติไปตามระเบียบราชการทุกครั้งเพราะถ้าไม่ทำตามระเบียบราชการ
จะเกิดการตรวจสอบเงินในส่วนนั้นได้ ซึ่งบางครั้งอาจถูกมองเป็นการทำไปเพื่อนโยบายหาเสียง
ท้องถิ่นจะต้องระวังในเรื่องนี้มาก และนอกจากนี้ยังมีรถฉุกเฉินไว้สำหรับเกิดเหตุฉุกเฉินต่างๆ
ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เวลาเกิดน้ำท่วมจะจัดทำแผนเผชิญเหตุ ก่อนเกิดเหตุ
ระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ แผนก่อนเกิดเหตุจะมีการเตรียมจุดอพยพไว้
สำหรับเคลื่อนย้ายผู้ป่วยและผู้สูงวัย เทศบาลเมืองคอหงส์จะต้องมีฐานข้อมูล
ผู้สูงวัยที่ป่วยติดเตียงเพื่อจะได้ส่งข้อมูลให้แก่หน่วยงานบรรเทาสาธารณภัย
แผนระหว่างเกิดเหตุจะมีการแบ่งพื้นที่เป้าหมายในการรับผิดชอบ คือ
ทำในลักษณะบูรณาการ เช่น ส่วนไหนเข้าไปอพยพหรือช่วยเหลือจะเป็นในรูป

ของคำสั่ง พอหลังน้ำท่วมจะมีทีมงานสำรวจความเสียหาย แต่จะมีข้อจำกัดว่าจะช่วยเหลืออย่างไรจะช่วยเหลือเป็นเงินหรืออะไรเพราะว่าจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบราชการค่อนข้างที่จะกลัวและกังวลมากเพราะว่าถ้าทำผิดทางสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ตรวจสอบเจอก็จะเรียกไล่เบี้ยเอาคืนจากเทศบาลได้ ...” (P.7:20)

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองคอหงส์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกต พบว่าด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ บริการทางระบบขนส่งมวลชนเฉพาะหน้า ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การปรับปรุงและให้คำแนะนำที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้โอกาสเครือข่ายผู้สูงวัยมาเสนอความต้องการ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การสร้างเครือข่ายเพื่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย และการเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

2.3) เทศบาลเมืองท่าข้าม

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้ามที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต โดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ดังนี้

อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลเมืองท่าข้ามมีการปรับปรุงห้องน้ำ ทางลาดสำหรับผู้สูงวัยไว้ภายในอาคาร และกำลังจะก่อสร้างอาคารผู้สูงวัยให้ผู้สูงวัยได้มาทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เล่นเกม ฝึกอาชีพ อบชาน้ำเพื่อให้ผู้สูงวัยได้มีความรู้สึกร่วม

คล้าย และนอกจากนี้มีส่วนสาธารณะ สนามกีฬากลาง ไว้ให้ผู้สูงวัยได้เดินออกกำลังกาย
ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...พื้นที่อาคารจะมีห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัย มีที่จอดรถ และ
ทางลาด ในปีงบประมาณ 58 ได้งบจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
มา 18 ล้านบาทในการก่อสร้างอาคารผู้สูงวัยในที่ราชพัสดุที่มอบให้เทศบาล ภายในจะมี
สิ่งอำนวยความสะดวกครบทุกอย่าง และจะมีอาคารเล็กๆ สำหรับให้ผู้สูงวัยมา
นั่งพักในตอนเช้า มีอาคารห้องอบซาวน่า มีการฝึกอาชีพ เล่นเกม ให้ผู้สูงวัยได้
ผ่อนคลาย ได้งบมาแล้วในปีนี้ แต่จะคาบเกี่ยวในปีงบประมาณ 59...” (P.11:5)

“...สถานที่ออกกำลังกายจะมีที่สวนสาธารณะ และมีสนามกีฬา
กลาง ถ้าอาคารผู้สูงวัยสร้างเสร็จจะมีสนามให้เดิน มีจุดต่างๆ ริมเขื่อนทำน้ำ
ริมแม่น้ำตาปี...” (P.11:25)

จากการลงพื้นที่ได้มีการสังเกต โดยการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลเมืองท่าข้ามได้
ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร
มีสถานที่ออกกำลังกายบริเวณเพลินสุการ์@ท่าข้ามและสวนสาธารณะ ๕๐ ปี สุราษฎร์ธานี ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

ภาพประกอบ 4.73 สถานที่ออกกำลังกายบริเวณเพลินสุการ์@ท่าข้าม เทศบาลเมืองท่าข้าม

ภาพประกอบ 4.74 สวนสาธารณะ ๕๐ ปี สุราษฎร์ธานี เทศบาลเมืองท่าข้าม

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมของเทศบาลเมืองท่าข้าม มีการจัดให้มีกิจกรรมฟลูมูลธรรมะที่จัดให้ผู้สูงอายุมาทำวัตรเย็นทุกวันขึ้น 15 ค่ำ และจะมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน มีโครงการปั่นจักรยานให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มกันออกกำลังทุกวันอาทิตย์ นอกจากนี้ในการประชุมศุภร์แรกของเดือนจะมีการให้ทำกิจกรรมนันทนาการ พาไปนอกพื้นที่ พาไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานนอกสถานที่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในแต่ละเดือนจะมีฟลูมูลธรรมะให้ผู้สูงอายุไปทำวัตรเย็นทุกวันขึ้น 15 ค่ำ ของแต่ละเดือน จะมีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ นำหลักธรรมมาปรับปรุงใช้ในชีวิต เหมือนกับการใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิต...” (P.11:3)

“...โครงการปั่นจักรยาน เป็นกิจกรรมออกกำลังกายของผู้สูงอายุ ในวันอาทิตย์จะมีการรวมกลุ่มมาปั่นจักรยาน...” (P11:4)

“...มีการประชุมผู้สูงอายุในทุกศุภร์แรกของเดือนให้ความรู้ ทำนันทนาการ พาไปนอกพื้นที่เพื่อเข้าไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับที่อื่น...” (P.11:20)

ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลเมืองท่าข้าม ได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมมีกิจกรรมการประชุมประจำเดือน ตรวจสอบสุขภาพผู้สูงอายุ และกิจกรรมฟลุ่มนุธรรมะ ดังนี้

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

ภาพประกอบ 4.75 กิจกรรมการประชุมประจำเดือน และตรวจสอบสุขภาพผู้สูงอายุ

ภาพประกอบ 4.76 สถานที่จัดกิจกรรมฟลุ่มนุธรรมะ

การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมของเทศบาลเมืองท่าข้ามมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้เข้ามาเสนอความคิดเห็น ความต้องการผ่านตัวแทนผู้สูงอายุ เช่น อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กรรมการชุมชน กรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน และต่อไปในปีหน้าจะมีโครงการบัตรพลเมืองอาวุโสที่ทำให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองท่าข้าม ภายในบัตรจะมีข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่ถือบัตรนั้น เช่น เลขบัตรประจำตัวประชาชน กรุ๊ปเลือด และผู้ติดต่อในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ซึ่งบัตรพลเมืองอาวุโสจะให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สูงอายุ เช่น ใช้จ่ายเป็นส่วนลดในการใช้บริการรถขนส่ง ส่วนลดสำหรับร้านอาหารที่มีสตีกเกอร์เข้าร่วมโครงการ สิทธิพิเศษในช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล และมีการจัดแยกที่นั่งสำหรับผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในอนาคตจะมีบัตรพลเมืองอาวุโสเป็นโครงการในปีหน้า จะออกให้กับผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเทศบาล เช่น หนึ่ง ใช้จ่ายเป็นส่วนลดค่าขนส่ง

ใช้บริการรถเมล์ต่างๆ สอง ใช้บริการของโรงพยาบาลหรือธนาคารจะมีช่องพิเศษ สำหรับผู้สูงวัยไม่ต้องเข้าคิว และสำหรับร้านอาหารต่างๆ ที่เข้าร่วมจะมีสติกเกอร์ ติดว่ายินดีต้อนรับพลเมืองอาวุโสจะมีส่วนลดค่าอาหารต่างๆ จะทำให้ผู้สูงวัย รู้สึกเป็นคนพิเศษ ซึ่งแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกัน เช่น ทำข้ามไม่ได้มีปัญหา เรื่องการเดินทางเหมือนเกาะสมุย ก็จะใช้สิทธิประโยชน์ในเรื่องอื่น บัตรพลเมือง จะเหมือนสมาร์ทการ์ดไม่มีค่าธรรมเนียมคู่มือสิทธิประโยชน์ เทศบาลเมืองท่าข้ามจะ ตั้งงบประมาณเอง ในบัตรจะมีเลขประจำตัวประชาชน ผู้ติดต่อ หมู่เลือด ในกรณี ที่ผู้สูงวัยเจ็บป่วยฉุกเฉิน ในบัตรจะใช้บริการไม่ต้องเข้าคิว เป็นเหมือนบัตรทาง ค่วน มีที่นั่งให้ผู้สูงวัยไม่ต้องเข้าคิวและมีที่นั่งแยกต่างหาก...” (P.11:12)

“...ผู้สูงวัยได้เข้ามาจับบทบาทในการวางแผน เพราะผู้สูงวัยแต่ละ คนนอกจากจะเป็นกรรมการและเป็นอาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้านด้วย ทำหลายหน้าที่ กรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ลุงฉลุย ประธานกองทุน ลุงประสาน เป็นกองทุนระดับอำเภอ เหมือนที่บอกว่าผู้สูงวัยมีความรู้เยอะ...” (P.11:14)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการ ได้รับจ้างงานของเทศบาลเมืองท่าข้ามมีการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยทำกัลปพฤกษ์ พับดอกไม้ และ น้ำยาเอนกประสงค์เพื่อเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่าย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ทำน้ำยาเอนกประสงค์ พับดอกไม้ ฝึกทั้งผู้สูงวัยและผู้พิการ สอนให้ทำกัลปพฤกษ์ น้ำยาเอนกประสงค์เพื่อเป็นการลดรายจ่าย...” (P.11:6)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม

การศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของเทศบาลเมืองท่าข้ามมี วิธีการแจ้งข้อมูลข่าวสารกับผู้สูงวัยโดยการจัดประชุม แจกแผ่นพับ เอกสาร ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ผู้สูงวัย เช่น เรื่องกองทุนสัจจะวันละบาท เรื่องการลงทะเบียนเบี้ยยังชีพ ซึ่งเทศบาลจะต้องเน้นย้ำ ให้แก่ผู้สูงวัยบ่อยๆ เพื่อไม่ให้ผู้สูงวัยลืม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ใช้การประชุมจะมีการแจกเอกสาร แผ่นพับเวลามีข้อมูลใหม่ เช่น กองทุนสัจจะวันละบาทก็ทำแผ่นพับแจก ในการมาขึ้นทะเบียนผู้สูงวัย และ การรับเบี้ยผู้สูงวัยต้องให้ความรู้เน้นย้ำบ่อยๆ เป็นเรื่องปกติ...” (P.11:17)

การดูแลและบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลเมืองท่าข้ามมีการจัดให้มีการตรวจสุขภาพของผู้สูงวัยในวันประชุมประจำเดือนซึ่งจะมีการตรวจวัดความดัน วัดรอบเอว และตรวจสุขภาพเบื้องต้น หลังตรวจสุขภาพเสร็จจะมีประธานผู้สูงวัย หรือเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ การพูดคุยกันในเรื่องของสิทธิพิเศษต่างๆ และจะมีการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อช่วยส่งเสริมความจำ ให้ผู้สูงวัยได้มีความสุข เพลิดเพลิน เพื่อเป็นการลดภาวะความเครียด เทศบาลจัดให้มีกองทุนสัจจะวันละบาทซึ่งในหนึ่งปีผู้สูงวัยจ่ายเพียง 365 บาท แต่จะได้คืนเมื่อผู้สูงวัยป่วยนอนโรงพยาบาลและผู้เฝ้าไข้คืนละ 100 บาท ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...จะมีการประชุมทุกเดือน และมีการวัดรอบเอว วัดความดัน พอตรวจสุขภาพแล้วจะมีประธานผู้สูงวัยมาชี้แจงจำนวนผู้สูงวัยที่เสียชีวิต แล้วเก็บเงินฌาปนกิจศพเพื่อเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่ง จากนั้นก็มีการให้ความรู้ต่างๆ จากหน่วยงานต่างๆ อาจจะเป็นจากโรงพยาบาลให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ มีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้มาพูดคุยสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น สิทธิพิเศษของการรับเบี้ยยังชีพผู้สูงวัย ถ้าผู้สูงวัยมีความพิการเกิดขึ้นจะได้รับด้วย มีกิจกรรมนันทนาการ ช่วยเสริมความจำ ลดโรคอัลไซเมอร์ มีocha ให้เล่นอย่างสนุกสนาน ซึ่งจะมีหน่วยงานที่มาให้ความรู้ที่ไม่เหมือนกัน...” (P.11:1)

“...มีการจัดกิจกรรมให้หนึ่งเดือนมาพบกัน ถ้าผู้สูงวัยอยู่บ้านจะถูกทอดทิ้งเกิดภาวะซึมเศร้าให้มาตรวจสุขภาพเบื้องต้น ผู้สูงวัยก็จะรู้ว่าการที่ความดันเพิ่มขึ้นหรือลดลง น้ำหนักเพิ่มหรือลด จะทำให้มีอะไรผิดปกติ พอได้พบปะพูดคุยกับผู้อื่นภาวะความเครียดก็จะลดลง...” (P.11:2)

“...สัจจะวันบาทจะช่วยเหลือผู้ที่ไม่มีประกันสังคมได้ ซึ่งกินหนึ่งจะได้ 100 บาท ไม่ได้จ่ายค่านอน ค่ายา เทศบาลเมืองท่าข้ามให้คนนอน 100 บาท และคนเฝ้า 100 บาทต่อคืน ปีนี้เงินมาแค่ 365 บาท ถ้าผู้สูงวัยไปที่อื่นและลาออก เงินที่ฝากก็ได้กลับไปด้วยถ้าลาออก...” (P.11:10)

การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลเมืองท่าข้ามสำหรับกรณีฉุกเฉินจะมีรถบริการเวลาเกิดป่วยหรือเกิดเหตุฉุกเฉิน ซึ่งผู้สูงวัยจะมีอาสาสมัครสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่คอยดูแล เวลาเกิดน้ำท่วมจะจัดการอพยพผู้สูงวัย และ

มีการส่งอาหารให้ตลอดน้ำท่วม และหลังจากน้ำท่วมเทศบาลจะเข้าไปกับหน่วยงานต่างๆ ในการเข้าไปให้ความช่วยเหลือฟื้นฟู ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินเทศบาลเมืองท่าข้ามจะมีรถฉุกเฉิน บริการ มีหนึ่งคัน บางครั้งก็ประสานมูลนิธิ และมีอาสาสมัครสาธารณสุขในการดูแลผู้สูงวัย...” (P.11:11)

“...การรับมือภัยพิบัติ เมื่อก่อนไฟไหม้หลังเดียวช่วยเหลือได้แต่ตอนนี้หลังเดียวไม่ใช่สาธารณภัย ต้องแจ้งป้องกันจังหวัด ถ้ามีคนประสบภัย จะมีการช่วยเบื้องต้น คนที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ในเวลาน้ำท่วมก็จะส่งอาหารไปให้เทศบาลเมืองท่าข้ามไม่ได้มีอาคารเพื่อรองรับภัยพิบัติ หลังน้ำท่วมก็จะเข้าไปฟื้นฟูร่วมกับหน่วยงานอื่น ซึ่งจะเป็นชุดของนักการเมือง โรงพยาบาล และทหาร ...” (P.11:15)

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้ามที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ พบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สูงวัย ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การดูแลและบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย และการเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปมิติที่มีการดำเนินการได้ ดังนี้

ตาราง 4.77 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลเมือง

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	เทศบาลเมือง ทุ่งสง	เทศบาลเมือง คอหงส์	เทศบาลเมือง ท่าข้าม
1. ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓
2. ด้านระบบขนส่งมวลชน	✗	✓	✗
3. ด้านที่อยู่อาศัย	✓	✓	✗
4. ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓
5. ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	✓	✓	✓
6. ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	✓	✓
7. ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓
8. ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	✓	✓	✓

จากตาราง 4.77 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่ามิติที่ไม่ได้มีการดำเนินการในบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั่นคือ ด้านระบบขนส่งมวลชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ เทศบาลเมืองทุ่งสง และเทศบาลเมืองท่าข้าม และด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ เทศบาลเมืองท่าข้าม

การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.78 รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมือง

เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคองหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม
ข้อมูลพื้นฐาน		
<ul style="list-style-type: none"> - ประชากรทั้งหมด 30,460 คน - ประชากรผู้สูงวัย 2,532คน - รายรับทั้งสิ้น 513,498,630.71 บาท 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชากรทั้งหมด 45,353 คน - ประชากรผู้สูงวัย 3,494คน - รายรับทั้งสิ้น 248,000,000 บาท 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชากรทั้งหมด 20,391 คน - ประชากรผู้สูงวัย 2,051คน - รายรับทั้งสิ้น 150,192,954.66 บาท
รูปแบบการดำเนินงาน		
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับอาสาสมัคร - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร 	การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานแบบผู้บริหารมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบาย - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร 	การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร
งบประมาณในการดำเนินงาน		
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก 	งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก 	งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก
มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย		
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย 	ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย 	ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

ตาราง 4.78 (ต่อ)

เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม
มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ		
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร (ต่อ) - การบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย - การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม	ด้านระบบขนส่งมวลชน - บริการทางระบบขนส่งมวลชนเฉพาะหน้า ด้านที่อยู่อาศัย - การปรับปรุงและให้คำแนะนำที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ - การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การให้โอกาสเครือข่ายผู้สูงอายุมาเสนอความต้องการ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ	ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สูงอายุ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ - การดูแลและบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ - การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

ตาราง 4.78 (ต่อ)

เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม
มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ		
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ - การบริการด้านสุขภาพ - เครื่องช่วยในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน	ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุ ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ - การสร้างเครื่องช่วยเพื่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ - การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน	

จากตาราง 4.78 เป็นการเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐาน รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีจะเห็นได้ว่าเทศบาลเมืองทุ่งสงมีรายรับมากที่สุด และมีการดำเนินการพัฒนาในมิติการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุมากที่สุด สำหรับรูปแบบการดำเนินงานทั้ง 3 เทศบาลเมืองได้มีการดำเนินการแบบร่วมมือกันเพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ

3) เทศบาลตำบล

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ดังนี้

3.1) เทศบาลตำบลท่าจิว

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลท่าจิวที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย การจัดบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตร การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย การให้โอกาสผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคม การฝึกอบรมอาชีพเพื่อการพักผ่อน การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายผู้สูงวัย การบริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงวัย และการเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน ดังนี้

การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลตำบลท่าจิวเป็นเทศบาลที่มีทั้งบริบทของภูเขา ความเป็นเมือง ที่นา และพื้นที่ที่เป็นชนบท ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจึงต้องอาศัยความหลากหลาย การพัฒนาเมืองให้เป็นต่อผู้สูงวัยด้านสภาพภายนอกและอาคาร เทศบาลตำบลท่าจิวมีแนวคิดหลายอย่างในการทำแต่ด้วยสภาพเมืองไม่เอื้ออำนวยในการดำเนินการ บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมจะปรับทางเดินให้เป็นทางเดินสำหรับคนตาบอดที่มีอักษรเบลซึ่งจะเป็นการเอื้อต่อผู้สูงวัยได้เช่นกัน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลคิดจะทำหลายอย่างแต่เมืองไม่เอื้ออำนวยในการดำเนินการ หน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏเทศบาลคิดจะทำทางให้คนตาบอดเดินมีอักษรเบลเป็นทางเดินสำหรับผู้สูงวัยจะเป็นการเอื้อผู้สูงวัย...” (P.4:3)

อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลตำบลท่าจิวกำลังคิดสร้างศูนย์พักพิงผู้สูงวัยจะมีการขอใช้สถานที่ที่มีการบูรรวมกับโรงเรียนมหาชัยซึ่งจะมีอาคารว่างเทศบาลตำบลท่าจิวจะเข้าไปปรับปรุงให้เหมาะสม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลตำบลท่าจิวคิดจะสร้างศูนย์พักพิงผู้สูงวัยหรือคนเร่ร่อนซึ่งอยู่ในแผนพัฒนาเทศบาล เช่น ผู้สูงวัยที่ลูกหลานไม่เลี้ยงดู จะขอใช้สถานที่ที่บูรรวมกับโรงเรียนมหาชัยซึ่งมีอาคารว่างจะเข้าไปจัดระบบปรับปรุงดูในเรื่องของอาหาร และจัดระเบียบสถานที่ในการดูแลผู้สูงวัย...” (P.4:5)

การจัดบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลตำบลท่าจิวให้บริการผู้สูงวัยภายในเทศบาลจะให้การดูแลผู้สูงวัยเป็นพิเศษมีการจัดที่นั่งสำหรับผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การให้บริการผู้สูงวัย มีการจัดเก้าอี้ไว้สำหรับผู้สูงวัยและมีเจ้าหน้าที่ดูแลให้เป็นกรณีพิเศษในการมาเสียภาษี และจ่ายค่าที่ดิน...” (P.4:7)

การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตร

การศึกษาด้านระบบขนส่งมวลชนของเทศบาลตำบลท่าจิวไม่ได้เข้าไปดูแลก็เพราะรถขนส่งสาธารณะ รถโดยสารเป็นของกรมขนส่ง เทศบาลตำบลท่าจิวทำได้เพียงแต่การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้มีการปรับปรุงรถโดยสาร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลตำบลท่าจิวไม่ได้เข้าไปดูในเรื่องระบบขนส่งมากนัก เพราะรถสาธารณะและรถโดยสารเป็นของกรมขนส่ง เทศบาลตำบลท่าจิวทำได้แค่ประชาสัมพันธ์...” (P.4:13)

การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย

การศึกษาด้านที่อยู่อาศัยของเทศบาลตำบลท่าจิวมีแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยในการพัฒนาบ้านให้แก่ประชาชนในพื้นที่ แต่ยังไม่ได้สร้างบ้านที่เอื้อต่อผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การพัฒนาที่อยู่อาศัยอยู่ในแผนพัฒนาแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ เทศบาลตำบลท่าจิวเคยสร้างบ้านให้ชาวบ้านไป แต่ยังไม่ได้สร้างบ้านที่เอื้อต่อผู้สูงวัย...” (P.4:12)

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม เทศบาลตำบลท่าจิวมีลานอเนกประสงค์ให้ผู้สูงวัยใช้เป็นสถานที่ในการพบปะกันระหว่างผู้สูงวัย ภายในลานอเนกประสงค์จะใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกาย รำโนราห์ และการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ การรำโนราห์จะทำให้ผู้สูงวัยได้คลายเครียด และได้ออกกำลังกาย ในประเพณีชักพระจะมีการพาผู้สูงวัยกลุ่มนี้ไปแสดงในงานประเพณีเพื่อให้มีการสร้างความยอมรับให้แก่ผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลตำบลท่าจิวมีลานอเนกประสงค์อยู่ใน ม.4 ใช้เป็นลานกิจกรรมให้ผู้สูงวัยมาพบปะกันเดือนละครั้ง ในวันจ่ายเบี้ยยังชีพจะเป็นการนัดพบผู้สูงวัยให้ได้มาพบเพื่อน รับประทานอาหารร่วมกัน มีกิจกรรมนันทนาการให้ผู้สูงวัยได้แสดงออกผ่อนคลายเครียด ราโนราห์ ผู้สูงวัยฝึกรำและออกกำลังกายให้สุขภาพดีขึ้น มีศูนย์เด็กเล็กมาพืงนิทานกับผู้สูงวัย มาเล่าเรื่องเก่าเล่าความหลังให้ผู้สูงวัยคลายเครียด นำการแสดงมโนราห์ของผู้สูงวัยไปแสดงกับสาธารณชนในงานชักพระเทศบาลจัดงานที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นการแสดงและชมการเปิดตัวกลุ่มมโนราห์ของผู้สูงวัย...” (P.4:2)

ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลตำบลท่าจิวได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารมีทางลาดบริเวณโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมในการเข้าร่วมงานประเพณีชักพระของผู้สูงวัย ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

ภาพประกอบ 4.79 ทางลาดบริเวณโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

ภาพประกอบ 4.80 การเข้าร่วมงานประเพณีชักพระของผู้สูงวัยเทศบาลตำบลท่าจี้ว

การให้โอกาสผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคม

การศึกษาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมของเทศบาลตำบลท่าจี้วมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน มีการสำรวจความต้องการโดยการลงตามหมู่บ้านจะมีตัวแทนของประชาชนที่เป็นผู้สูงวัยมาเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเสนอความต้องการ เช่น การขอรถสำหรับผู้สูงวัย การขอไม้เท้า เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลตำบลท่าจี้วมีการจัดทำประชาคมหมู่บ้านมีความหลากหลายในการเข้าร่วมประชุม มีการลงตามหมู่บ้าน เพื่อสำรวจความต้องการ จะมีผู้แทนประชาชนที่เป็นกลุ่มผู้สูงวัยเข้าร่วมกิจกรรมมาเสนอความต้องการ เช่น ขอรถเข็น และไม้เท้า ก็จัดให้ตามจำนวน...” (P.4:9)

การฝึกอบรมอาชีพเพื่อการพักผ่อน

การศึกษาด้านการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงานของเทศบาลตำบลท่าจี้วมีการส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงวัยในเทศบาลตำบลท่าจี้วทำเพื่อความบันเทิงใจมากกว่าการทำเพื่อเป็นอาชีพหลัก เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้สูงวัยได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การฝึกอาชีพให้ผู้สูงวัยเป็นการอบรมเพื่อความบันเทิงใจมากกว่า เป็นการฆ่าเวลา มากกว่าการส่งการทำในเชิงพาณิชย์...” (P.4:4)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของเทศบาลตำบลท่าจี้ใช้วิธีการประสานกับประชาชนชมรมผู้สูงอายุ ประชาชนในหมู่บ้านในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารถึงผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการประสานกับประชาชนชมรมเป็นการจัดตั้งเป็นเครือข่าย เทศบาลตำบลท่าจี้จะประสานกับประชาชนตำบล และประชาชนหมู่บ้านในการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารไปยังผู้สูงอายุ...” (P.4:10)

การบริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลตำบลท่าจี้รับนโยบายรัฐบาลในเรื่องของเบี้ยยังชีพมาจัดสรรให้แก่ผู้สูงอายุแล้วแต่ความสะดวกของผู้สูงอายุ จะรับเบี้ยโดยโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร หรือมารับเงินสด ในการออกพบปะและจ่ายเบี้ยยังชีพของเทศบาลจะมีกองทุนหลักประกันสุขภาพ ในการดูแลสุขภาพในการไปวัดความดันตรวจเลือด ตรวจไขมัน สองถึงสามเดือนครั้ง ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินจะมีรถพยาบาลไว้ให้บริการทั้งผู้สูงอายุและบุคคลทั่วไป มีเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมในการเคลื่อนย้ายผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...รัฐบาลให้เบี้ยยังชีพผ่านทางเทศบาลเท่านั้น รัฐบาลจัดสรรเงินให้เทศบาลรับมากระจายจัดสรรให้กับชาวบ้าน เข้าบัญชีบ้าง เงินสดบ้าง แล้วแต่จุดประสงค์ นี่คือนโยบายรัฐบาลที่ดำเนินการให้...” (P.4:1)

“...เทศบาลตำบลท่าจี้มีกองทุนหลักประกันสุขภาพ ที่ออกไปจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุ มีเจ้าหน้าที่เข้าไปที่หมู่บ้านหมู่ละจุด ผู้สูงอายุติดเตียงจะไปแจกถึงบ้าน สำหรับผู้ที่สามารถเดินทางได้จะนัดให้มารับที่จุดนั้น มีการจัดหมอ หรือผู้ดูแลสุขภาพไปวัดความดัน ตรวจไขมัน ตรวจเลือด และเจาะเลือดสองหรือสามเดือนครั้ง...” (P.4:6)

การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลตำบลท่าจี้ในเวลาเกิดภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วมเทศบาลตำบลท่าจี้จะมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ผ่านการอบรมในเรื่องภัยพิบัติ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม กรณีหลังน้ำท่วมและบ้านเรือนเสียหายจะดู

จากความเสียหายของบ้านเรือน และสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องมือการเกษตรเป็นหลักไม่ได้ให้สิทธิพิเศษสำหรับผู้สูงวัยแต่จะมีการดูแลบุคคลที่เป็นผู้สูงวัยก่อน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีรถฉุกเฉินไว้บริการทั้งผู้สูงวัยและบุคคลทั่วไป เป็นรถตู้ คล้ายๆ รถโรงพยาบาล มีเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรมในการเคลื่อนย้ายผู้สูงวัยมีตลอด 24 ชม. เวลาทำกิจกรรมผู้สูงวัยต้องเดินทางมาเองเพราะระยะทางใกล้เทศบาลตำบลท่าม่วงจะออกเคลื่อนที่ไปที่นัดพบ...” (P.4:8)

“...เวลาน้ำท่วมจะมีการให้ความรู้ มีอาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน มีรพพยาบาลแต่จะเป็นอีกชุดที่ดูแลเกี่ยวกับภัยพิบัติ บุคคลเหล่านี้จะผ่านการอบรมในการกู้ภัยไฟไหม้ น้ำท่วม ทั้งผู้สูงวัยและผู้พิการ หลังน้ำท่วมจะให้ความช่วยเหลือตามความเสียหายยึดตามหลักของการประสบภัย ผู้สูงวัยไม่ได้มีสิทธิพิเศษนอกจากปกติ เช่น บ้านเรือนเสียหาย หม้อหุงข้าว สัตว์เลี้ยง เครื่องใช้ทางการเกษตรเสียหาย ผู้สูงวัยต้องเข้าระเบียบปกติ เพียงแต่เฉพาะหน้าจะได้รับสิทธิพิเศษดูแลก่อนแต่พอเข้าสู่ภาวะปกติก็ดูแลเหมือนกัน...” (P.4:11)

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลท่าม่วงที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ พบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การจัดบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านระบบขนส่ง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตรด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้โอกาสผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพเพื่อการพักผ่อน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายผู้สูงวัย และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงวัย และการเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

3.2) เทศบาลตำบลพะวง

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลพะวงที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ การนำมาตรฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย การจัดกิจกรรมทาง

สังคมสำหรับผู้สูงวัย การส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเป็นที่ยอมรับจากภายนอก การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัยที่ครอบคลุมทั้งตำบล และการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน ดังนี้

การนำมาตรฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลตำบลพะวงมีการปรับปรุงทางเท้าไม่ให้มีสิ่งกีดขวาง มีการจัดให้มีทางลาดบริเวณทางขึ้น เพื่อสะดวกต่อผู้สูงวัยในการเดิน มีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงวัยที่โรงพยาบาลสงขลามีคลินิกผู้สูงวัยที่จะให้บริการแก่ผู้สูงวัย ภายในอาคารจะมีการปรับปรุงให้มีทางขึ้นลงอาคาร มีราวจับ และมีที่นั่งพักสำหรับผู้สูงวัย โดยเฉพาะ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการบำรุงทางเท้าไม่ให้มีกระดางต้นไม้หรือของประดับไม่มีสิ่งกีดขวาง ไม่มีถังขยะจะสะดวกในการเดิน บริเวณทางขึ้นทางลงจะเว้นทางเท้า ทางเข้าทางออกให้ผู้สูงวัยได้สัญจรไปมามีช่องทางพิเศษเป็นนโยบายของนายกเทศมนตรี ในโรงพยาบาลสงขลาเป็นช่องทางสำหรับผู้สูงวัย ผู้สูงวัยไม่ได้เป็นโรคสามัญแต่จะเป็นโรคเฉพาะ เช่น ความดัน เบาหวาน เทศบาลตำบลพะวงได้ไปพูดคุยว่าขอแยกไปต่างหากเป็นคลินิกผู้สูงวัย...” (P.8:1)

“...จัดให้มีทางลาด ทางขึ้นลงอาคาร ราวจับ และพื้นที่สำหรับผู้สูงวัย เช่น เก้าอี้ สถานที่สำหรับผู้สูงวัย โดยเฉพาะการปรับสภาพพื้นที่ภายนอกและภายในอาคารสำหรับการรอนั่งพัก...” (P.8:15)

การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย

การศึกษาด้านที่อยู่อาศัยของเทศบาลตำบลพะวงมีแผนในการดูแลผู้สูงวัย และผู้พิการ ในการปรับปรุงห้องน้ำ ปรับสภาพพื้นที่ แต่ยังไม่ทำได้ทั่วถึงทั้งเขตเทศบาล ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีนโยบายในการดูแลผู้สูงวัยและผู้พิการ มีการติดต่อและขอประสานงบประมาณในการดูแลในการทำห้องน้ำ ปรับสภาพพื้นที่ มีอยู่ในแผนแต่ยังไม่ทำได้ทั่วถึง...” (P.8:3)

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมของเทศบาลตำบลพะวงมีการจัดกิจกรรมต่างๆ บริเวณลานด้านหน้า และมีการขอใช้ห้องประชุมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือห้องประชุมของโรงเรียนน้ำกระจายเพื่อความสะดวกในการทำกิจกรรม มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมร่วมกับครอบครัว เช่น กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมวันผู้สูงอายุ และกิจกรรมวันพ่อ วันแม่ มีการทำบุญตักบาตรร่วมกัน และจะมีการผลักดันให้ผู้สูงอายุที่มีความสามารถ เช่น ผู้สูงอายุที่เกษียณอายุมาให้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการจัดการจัดกิจกรรมบริเวณลานข้างหน้า มีการขอใช้ห้องประชุมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กับห้องประชุมของโรงเรียนน้ำกระจายหรือเทศบาล เวลาที่จะเลือกที่สะดวก...” (P.8:4)

“...มีการจัดกิจกรรมร่วมกับครอบครัว มีการจัดงานวันสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ วันพ่อ และวันแม่ ให้ลูกหลานพาผู้สูงอายุมาร่วมตักบาตร...” (P.8:7)

“...ชมรมของเทศบาลมีสมาชิกประมาณหนึ่งพันคนต่อไปจะทำให้เป็นชมรมหลักในการทำกิจกรรม เทศบาลตำบลพะวงจะเข้าไปช่วยเหลือในการทำกิจกรรม ผลักดันให้ผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถให้เป็นวิทยากรส่วนมากเป็นผู้ที่เกษียณอายุ เช่น ข้าราชการ และคนที่มีความรู้...” (P.8:17)

ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการลงพื้นที่ที่ได้มีการสังเกตโดยการถ่ายภาพสิ่ง เทศบาลตำบลพะวงได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ดังนี้

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

ภาพประกอบ 4.81 การเข้าร่วมกิจกรรมวันพระของผู้สูงอายุ

การส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเป็นที่ยอมรับจากภายนอก

การศึกษาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมของเทศบาลตำบลพะวงมีการเชิญตัวแทนผู้สูงวัย หรือประธานผู้สูงวัยเข้าร่วมพูดคุยเพื่อเสนอกิจกรรม หรือความคิดเห็นต่างๆ แก่เทศบาล ส่งเสริมให้ผู้สูงวัยออกไปพบปะผู้คนข้างนอกโดยจะมีการพาไปศึกษาดูงาน ไปพูดคุยแลกเปลี่ยนความสนใจ พาไปแข่งขันกีฬาข้างนอก ให้ผู้สูงวัยได้จัดกิจกรรมการแสดง และให้ผู้สูงวัยเป็นกรรมการในการตัดสินการแข่งขันกีฬา เพื่อให้คนทั่วไปยอมรับ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...จะเชิญประธานชมรมผู้สูงวัยหรือกรรมการมาจัดทำแผนของเทศบาลตำบลโดยการมาพูดคุย เช่น ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมหรือช่วยเหลือผู้สูงวัยหรือผู้ยากไร้...” (P.8:5)

“...การยอมรับผู้สูงวัยให้มีส่วนร่วมโดยการเชิญผู้สูงวัยเข้ามาเป็นกรรมการ ให้ประชาชนได้ยอมรับโดยการพาไปแข่งกีฬาจัดให้ผู้สูงวัยจัดการแสดง พาผู้สูงวัยไปพบกับบุคคลข้างนอกเพื่อดูงาน ดูกิจกรรมของที่อื่นๆ...” (P.8:8)

“...ส่งเสริมให้ผู้สูงวัยออกไปข้างนอกให้มาก ส่งเสริมกิจกรรมให้ชมรมเป็นที่ปรึกษาชุมชน พาไปแข่งกีฬาทำกิจกรรมร่วมกับชมรมอื่นๆ...” (P.8:18)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของเทศบาลตำบลพะวงมีการส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัยที่เป็นกลุ่มแม่บ้าน มีการทำดอกไม้จันทน์ น้ำยาล้างจาน ยาหม่องน้ำ เวลาเทศบาลมีประชุมก็จะซื้อขนมจากผู้สูงวัยเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยได้มีรายได้ มีการอบรมให้ความรู้แก่พนักงาน ลูกจ้างก่อนที่จะเกษียณออกไป ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการอบรมอาชีพและส่งเสริมอาชีพผู้สูงวัยในกลุ่มแม่บ้าน อบรมให้ทำดอกไม้จันทน์ ขนม น้ำยาล้างจาน ยาหม่อง และยาน้ำ...” (P.8:9)

“...มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่พนักงาน ลูกจ้างก่อนเกษียณเพื่อเตรียมตัวออกไปยังสังคมภายนอก...” (P.8:10)

“...มีการทำกิจกรรม อดหนุนกลุ่มอาชีพในการทำผลิตภัณฑ์ เวลาเทศบาลตำบลพะวงมีประชุมจะติดต่อซื้อขนมจากผู้สูงวัย...” (P.8:19)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม

การศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของเทศบาลตำบลพะวงมีการส่งข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้สูงวัย โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสถานีวิทยุ อินเทอร์เน็ต รถประชาสัมพันธ์ การลงพื้นที่ การจัดประชุม และจดหมายข่าว นอกจากนี้เทศบาลยังมีศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้บริการอินเทอร์เน็ต ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ผู้สูงวัยบางคนมีปัญหาทางด้านสายตา จำเป็นต้องมีการติดต่อด้วยวิธีอื่น เช่น ประชาสัมพันธ์ข่าวผ่านทางสถานีวิทยุ 106 เคยจัดให้ตัวอักษรของเอกสารให้ใหญ่ขึ้น มีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร และมีบริการอินเทอร์เน็ต...” (P.8:11)

“...ผู้สูงวัยรับทราบข่าวจากสถานีวิทยุ จดหมายข่าว รถประชาสัมพันธ์ การลงพื้นที่ลงชุมชน อินเทอร์เน็ต แผ่นพับ และการจัดประชุม...” (P.8:20)

การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัยที่ครอบคลุมทั้งตำบล

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลตำบลพะวงมีบริการทางสาธารณสุข 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลสงขลาคูแลผู้สูงวัย หมู่ 1, 2, 8 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพะวงคูแลผู้สูงวัย หมู่ 3, 4, 5 และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาป่องคูแลผู้สูงวัย หมู่ 6, 7, 9 เทศบาลตำบลพะวงจะมีการเยี่ยมผู้สูงวัยติดเตียงและจะมีการประสานกับโรงพยาบาลสงขลาหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการลงไปตรวจเยี่ยมเบื้องต้น ในการตรวจวัดความดัน เบาหวาน คูแลสุขภาพฟัน สายตา เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลตำบลพะวงมีการประสานกับโรงพยาบาลสงขลา หรือไม่ก็โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เข้ามาที่บริการสาธารณสุขในการตรวจวัดความดัน เบาหวาน มีการลงเยี่ยมผู้สูงวัยที่นอนติดเตียง...” (P.8:6)

“...มีโรงพยาบาลสามจุดครอบคลุมทั้งตำบล คือ โรงพยาบาลสงขลาคูแลผู้สูงวัย หมู่ 1, 2, 8 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพะวงคูแลหมู่ 3, 4, 5 และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาป่องคูแลหมู่ 6, 7, 9...” (P.8:12)

การเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลตำบลพะวง เวลาเกิดเหตุภัยพิบัติจะมีการซ้อมแผนอพยพทุกปี เทศบาลจะมีหน่วยงานป้องกันและ

บรรเทาสาธารณภัยในการให้ความช่วยเหลือ มีรถพยาบาล รถฉุกเฉินไว้คอยช่วยเหลือผู้สูงวัยในการนำส่งโรงพยาบาลทั้งก่อนและหลังการรักษาตัว และถ้าผู้สูงวัยมีความจำเป็นเกี่ยวกับเครื่องอุปโภค บริโภค เทศบาลตำบลพะวงก็จะช่วยเหลือตามเห็นสมควร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

“...มีการซ่อมภัยพิบัติทุกปี ทั้งไฟไหม้ อุบัติเหตุ เทศบาลตำบลพะวงมีส่วนของงานป้องกัน มีรถพยาบาล รถดับเพลิง รถฉุกเฉินที่ดูแลผู้สูงวัยได้มีการซ่อม ให้ความรู้ ช่วยเหลือทั้งก่อนและหลัง ในเรื่องของการรับส่งในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินมีรถกู้ภัยเข้าไปรับแล้วพาไปส่งที่โรงพยาบาลหลังเสร็จการรักษา ก็ไปรับกลับ ถ้าผู้สูงวัยมีความจำเป็นอื่นๆ ก็จะช่วยเหลือ เช่น สิ่งจำเป็นอย่างเครื่องอุปโภค บริโภค หรือปัจจัยอย่างอื่น เช่น เงิน สถานที่พัก เป็นต้น...” (P.8:14)

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลพะวงที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ พบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำมาตรฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเป็นที่ยอมรับจากภายนอก ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัยที่ครอบคลุมทั้งตำบล และการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

3.3) เทศบาลตำบลขุนทะเล

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลขุนทะเลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการ ได้แก่ การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย การปรับปรุงสภาพบ้านให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย การให้โอกาสผู้สูงวัยในการแสดงความต้องการ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อสุขภาพผู้สูงวัย การเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน และอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย ดังนี้

การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย

การศึกษาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารของตำบลขุนทะเลมีการจัดบริการแยกสำหรับผู้สูงวัย การจัดลำดับคิวโดยการดูจากสภาพร่างกายของผู้สูงวัย และผู้พิการเป็นหลัก ซึ่งจะให้บริการแก่ผู้ที่ป่วยอาการทางจิตก่อนจะขึ้นอยู่กับดุลยพินิจ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะให้บริการตามลำดับ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การจัดบริการแยกสำหรับผู้สูงวัย การจัดลำดับคิวโดยการดูจากสภาพร่างกายซึ่งกองสวัสดิการจะดูแลเรื่องนี้ แต่ถ้าผู้พิการกับผู้สูงอายุมาจะดูว่าถ้าพิการทางด้านจิตก็ต้องให้บริการก่อนเพราะถ้าอยู่ในสภาพแออัดคนเยอะจะอยู่ไม่ได้ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่องของจัดลำดับคิว...” (P.12:12)

การปรับปรุงสภาพบ้านให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย

การศึกษาด้านที่อยู่อาศัยของตำบลขุนทะเลมีการเข้าไปดูแลในการปรับปรุงสภาพบ้านให้มีความเหมาะสม มีการเปลี่ยน โถที่นั้ง ช่อมแซมบ้าน และให้ความรู้ในการปรับปรุงบ้าน ซึ่งได้งบประมาณมาจากพัฒนาสังคมจังหวัด กระทรวงสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับบ้านที่มีความรู้ในด้านนี้ก็จะมีการปรับปรุงบ้านของตนเองให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงวัย นอกจากนี้ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ได้เข้ามาปรับปรุงภูมิทัศน์และซ่อมบ้านให้แก่ผู้สูงวัยอีกด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การปรับสภาพบ้านมีการดูแลอย่างต่อเนื่องแม้ว่าจะเป็นบ้านชั้นเดียว เช่น ห้องน้ำไม่เอื้ออำนวยต่อการนั่งถ่าย โถไม่เหมาะก็จะมีการปรับเอาโถเก่าออกใส่โถใหม่ ของบประมาณนอกจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะมีงบประมาณในการซ่อมแซมบ้านของผู้สูงวัยและผู้พิการ ปรับให้เป็นโถนั้ง มีราวจับ ปรับสภาพให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย บ้านที่มีความรู้ความเข้าใจก็จะปรับคล้ายๆ ของฝรั่ง สมมติผู้สูงวัยอยู่ตรงนี้มีกริ่งก็เมตร สามารถกดกริ่งได้ เข้าบ้านจะเป็นคนทำเอง เป็นบ้านตัวอย่างของผู้สูงวัย...” (P.12:16)

“...มีการทำกิจกรรมจากธนาคารอาคารสงเคราะห์สำนักงานใหญ่ดูแลเรื่องซ่อมบ้านผู้สูงวัย มีการปรับปรุงภูมิทัศน์และดูว่าผู้สูงวัยมีความสุขหรือไม่ มีสามหลัง และมีกิจกรรมบ้านรักโรงเรียน...” (P.12:18)

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมของเทศบาลตำบลขุนทะเลมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การพาผู้สูงวัยไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ให้ผู้สูงวัยเป็นผู้นำเสนอสถานที่ เทศบาลตำบลขุนทะเลจะออกค่าใช้จ่ายให้หมดทั้งค่ารถ ค่าอาหาร ค่าห้องพัก ทุกวันที่ 10 ของเดือนจะมีการประชุมคณะกรรมการผู้สูงวัย ซึ่งจะมีการมาพูดคุยข้อแลกเปลี่ยน มีการรับประทานอาหาร ทำกิจกรรมต่างๆ ไร่ไม้พลอง ออกกำลังกายร่วมกัน เทศบาลตำบลขุนทะเลจะมีเวทีและลานด้านข้างไว้ให้ผู้สูงวัยทำกิจกรรม มีการตั้งกองทุนสัจจะวันละบาท กองทุนสวัสดิการชุมชนในการมาทำกิจกรรม โดยมีกรรมการชุมชนเป็นผู้นำผู้สูงวัยมาร่วมกิจกรรมต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...นำไปเที่ยวทัศนศึกษา ให้โหวตกันว่าจะไปที่ไหนอย่างไร ให้หาข้อมูลมานำเสนอ เทศบาลตำบลขุนทะเลจะออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด เช่น ค่ารถ ค่าอาหาร และค่าห้อง...” (P.12:2)

“...ประชุมประจำเดือนทุกวันที่ 10 เป็นการประชุมคณะกรรมการ เป็นการถามสารทุกข์ สุขดิบ เป็นการผ่อนคลาย การที่อยู่แต่บ้านกับลูกหลานหรืออยู่คนเดียว บางครั้งก็เกิดความเครียด ต้องให้เข้ามาอยู่ในสังคมบ้าง เพื่อนผู้สูงวัยจะมาหากี่อาจจะลำบากเพราะเจ็บเข้า เดินไม่ไหว การที่มาเจอกันตรงนี้เป็น การสานสัมพันธ์ พบปะสังสรรค์กัน การจัดกิจกรรมเป็นการรวมกลุ่มทำกิจกรรม รับประทานอาหารด้วยกัน ทำอะไรร่วมกัน ก็สนุกแล้ว...” (P.12:3)

“...มีการไร่ไม้พลอง ยืดเส้นยืดสายมีเกือบทุกหมู่บ้าน จะจัดในหมู่บ้านและในเวลาประชุมก็จะนำมาด้วย...” (P.12:7)

“...ในการประชุมประจำเดือนหรือประชุมใหญ่จะประชุมเรื่องเงินค้ำจ่าย ค่าฌาปนกิจ ค่าบำรุง เงินสัจจะวันละบาท และเงินออมสวัสดิการชุมชน...” (P.12:8)

“...ใช้อาคารข้างเทศบาลตำบลขุนทะเลเป็นสถานที่ออกกำลังกาย ทำกิจกรรมต่างๆ ได้ เพราะอาคารมีเวทีไว้สำหรับดำเนินกิจกรรม...” (P.12:23)

“...กรรมการผู้สูงวัยมีรดส่วนตัวในการรับผู้สูงวัยในหมู่บ้าน ออกมาทำกิจกรรมร่วมกัน ...” (P.12:25)

ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับการลงพื้นที่ได้มีการสังเกตโดยการถ่ายภาพสิ่งที่เทศบาลตำบลขุนทะเลได้ดำเนินการแล้วที่ได้ทำการรวบรวมแล้วมาเพียงบางส่วน ได้แก่ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ดังนี้

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

ภาพประกอบ 4.82 กิจกรรมการประชุมประจำเดือนของชมรมผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลขุนทะเล

การให้โอกาสผู้สูงอายุในการแสดงความต้องการ

การศึกษาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมของตำบลขุนทะเล ให้โอกาสผู้สูงอายุในการนำเสนอความต้องการต่างๆ ในการทำแผน และให้ผู้สูงอายุมีการตัดสินใจตนเองในเรื่องของการจัดการประชุม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ปกติการสร้างแผน ผู้สูงอายุจะมาเสนอความต้องการเอง แต่การเดินทางของผู้สูงอายุจะเดินลำบาก เลยตกลงว่าจะเจอกันปีละหกครั้ง เดือนเว้นเดือน แล้วแต่ว่าผู้สูงวันต้องการทำอะไรจะ ไม่มีการบังคับ เดี่ยวผู้สูงอายุ จะรู้สึกว่าเป็นการรับผิดชอบอาจจะเกิดความเบื่อหน่าย...” (P.12:22)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ

การศึกษาด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงานของตำบลขุนทะเลมีการอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุแต่จะไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อต่อยอด เพราะผู้สูงอายุมีความชอบไม่เหมือนกัน และบางคนไม่มีเวลา มีข้อจำกัดของสุขภาพ และยังมีโครงการทำแปลงสาธิตตามโครงการพระราชดำริ ปลูกพืชอินทรีย์ที่เป็นพันธุ์พื้นเมืองเพื่อนำไปแจกจ่ายให้แก่ละหมู่บ้าน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีการอบรมสร้างอาชีพแต่จะไม่มีการรวมกลุ่มเพราะว่า ผู้สูงอายุแต่ละคนชอบไม่เหมือนกัน พอทำจริงจังก็ปวดหลัง ไม่มีเวลา การรวมกลุ่มไม่เข้มแข็ง การรวมกลุ่มทำอาชีพจึงไม่ใช่สิ่งจำเป็น...” (P.12:19)

“...มีการส่งเสริมอาชีพ โดยการทำแปลงสาธิตตามโครงการพระราชดำริให้ผู้สูงวัยเอาไปทำที่บ้าน ทำโครงการพีชอินทรีย์ ไม่ใช่สารเคมี ใช้พืชพื้นเมืองนำแจกจ่ายให้แต่ละบ้านแต่ละชุมชน...” (P.12:41)

การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของเทศบาลตำบลขุนทะเล มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารไปยังผู้สูงวัย โดยวิธีการไลน์ ฝากบอกต่อๆ ประชาสัมพันธ์ผ่านกรรมการผู้สูงวัย และสำหรับค่าบริการค่าธรรมเนียมเอกสารต่างๆ ก็จะไม่เก็บค่าใช้จ่าย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ใช้ไลน์ในการติดต่อสื่อสารเพราะผู้สูงวัยส่วนใหญ่เล่นไลน์ ฝากบอกปากต่อปาก หรือบอกผ่านกรรมการ และค่าธรรมเนียมเอกสารก็จะไม่คิดค่าใช้จ่าย...” (P.12:24)

การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อสุขภาพผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลตำบลขุนทะเล มีการดูแลผู้สูงวัยทั้งในเรื่องของอาหาร และสุขภาพ จะเข้าไปให้ความรู้ว่าการปฏิบัติตัวอย่างไร เพื่อเป็นการรักษาสุขภาพ ควรรับประทานอาหารแบบไหนจึงจะเหมาะกับผู้สูงวัยที่เป็นโรคต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การให้ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง การปลูกผักสวนครัวพื้นบ้าน เข้าไปให้ความรู้ที่พืชที่บ้านสามารถเป็นพืชสมุนไพรได้ ดูแลเรื่องการเลือกรับประทานอาหารสำหรับผู้ที่เป็นโรคเบาหวาน ความดัน ผู้สูงวัยที่คิดเพียงว่าการรับประทานอาหารแบบไหน โดยการนำพืชสวนครัวมาให้ความรู้ในการประกอบอาหาร...” (P.12:1)

“...เทศบาลตำบลขุนทะเลได้เข้าไปให้ความรู้ต่างๆ เช่น การดูแลตนเองในช่วงฤดูฝนควรดูแลตนเองอย่างไร อย่าให้โดนฝน ถ้าเป็นหวัด ต้องทำอย่างไร ถ้าโดนฝนให้ทำอย่างไร...” (P.12:5)

การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของเทศบาลตำบลขุนทะเล กรณีฉุกเฉินจะมีบริการ 1669 มีหน่วยกู้ชีพ ในการนำส่งผู้สูงวัยไปหาหมอ ถ้าในกรณีเกิดน้ำท่วมเทศบาลตำบลขุนทะเลยังไม่มีแผนรองรับแต่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือทันทีทั้งในเรื่อง

ของอาหาร ยารักษาโรค นอกจากนี้เทศบาลตำบลขุนทะเลจะทำของประมาณในการซื้อเตียงผู้ป่วยมาไว้สำหรับแจกจ่ายผู้สูงวัยที่ป่วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลตำบลขุนทะเลมีบริการ 1669 มีหน่วยกู้ชีพสามารถโทรมาได้จะมีบริการไปรับจากบ้าน ไปส่งที่โรงพยาบาลตรวจเสร็จก็โทรมาให้ไปรับกลับเพราะว่าเทศบาลตำบลขุนทะเลไกลจากโรงพยาบาลเป็นตำบลสุดท้ายของอำเภอเมืองจะลำบากในเรื่องของยานพาหนะ...” (P.12:9)

“...การเคลื่อนย้ายผู้สูงวัยเวลาน้ำท่วมไม่ได้ทำแผนไว้ แต่ถ้าประสพภัยก็เข้าช่วยเหลือเลย แต่ยังไม่เคยเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติ แต่ถ้ามีก็ช่วยเรื่องยารักษาโรค และอาหาร...” (P.12:15)

อาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย

การศึกษาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพของตำบลขุนทะเล เนื่องจากเทศบาลตำบลขุนทะเลอยู่ไกลจากโรงพยาบาล มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัยที่คัดเลือกมาจากผู้สูงวัยที่ยังแข็งแรงเพื่อให้อาสาสมัครเหล่านี้เข้าไปดูแลผู้สูงวัยที่อ่อนแอกว่า ผู้สูงวัยบางคนจะเข้าไม่ได้กับลูกหลานจึงต้องอาศัยเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครในการดูแล และจะมีการประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการเข้าไปเยี่ยมดูแลผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีแผนการดูแลผู้สูงวัยที่อายุ 60-70 ปี คัดเลือกมาจากการสมัครใจเป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัยทำลือเลียนกับโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนคนที่แข็งแรงกว่าไปดูแลคนที่แข็งแรงน้อยกว่าเป็นการเยี่ยมบ้านพูดคุย วัตถุประสงค์คือให้ผู้สูงวัยที่ร่างกายไม่แข็งแรงได้มีกำลังใจที่จะอยู่ต่อไม่หุดหู่ เวลาลูกหลานไม่อยู่บางคนอยู่กับลูกหลานไม่ได้ เวลากินอาหารบางคนจะกลืนไม่ได้ซึ่งจะบอกคนที่สนิท เช่น เจ้าหน้าที่...” (P.12:13)

“...มีการลงไปตรวจสุขภาพมีการประสานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีส่วนงานสาธารณสุขออกไปเยี่ยมบ้านคนพิการ และผู้สูงวัย...” (P.12:29)

“...ต้องการจะทำงบประมาณขอเตียงสัก 10 เตียง จะสร้างโรงพยาบาลขนาด 10 เตียง ถ้ามีเงินจะสร้างร้อยเตียง คือ โรงพยาบาลที่บ้านจะจัดหมอนให้ทุกเดือนหรือปีละสองครั้งตามงบประมาณ...” (P.12:49)

ในการลงพื้นที่ศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลขุนทะเลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการพบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การปรับปรุงสภาพบ้านให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้โอกาสผู้สูงวัยในการแสดงความต้องการ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อสุขภาพผู้สูงวัย การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน และอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย

การวิเคราะห์มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปมิติที่มีการดำเนินการได้ดังนี้

ตาราง 4.83 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบล

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	เทศบาลตำบล ท่าจั่ว	เทศบาลตำบล พะวง	เทศบาลตำบล ขุนทะเล
1. ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓
2. ด้านระบบขนส่งมวลชน	✓	✗	✗
3. ด้านที่อยู่อาศัย	✓	✓	✓
4. ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓
5. ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	✓	✓	✓
6. ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	✓	✓
7. ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓
8. ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	✓	✓	✓

จากตาราง 4.83 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลใน จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่ามิติที่ไม่ได้มีการ ดำเนินการในบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั่นคือ ด้านระบบขนส่งมวลชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ เทศบาลตำบลพะวง และเทศบาลตำบลขุนทะเล

การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.84 รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ของเทศบาลตำบล

เทศบาลตำบลท้าว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
ข้อมูลพื้นฐาน		
- ประชากรทั้งหมด 10,529 คน	- ประชากรทั้งหมด 28,186 คน	- ประชากรทั้งหมด 12,569 คน
- ประชากรผู้สูงวัย 1,302 คน	- ประชากรผู้สูงวัย 2,866 คน	- ประชากรผู้สูงวัย 1,363 คน
- รายรับทั้งสิ้น 54,479,630.29 บาท	- รายรับทั้งสิ้น 55,932,812.59 บาท	- รายรับทั้งสิ้น 79,000,000 บาท
รูปแบบการดำเนินงาน		
การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วย ตนเอง	การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วย ตนเองให้คุ้มค่า	การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วย ตนเองแบบการแบ่งงาน ให้ตามส่วนงานที่ รับผิดชอบ
งบประมาณในการดำเนินงาน		
งบประมาณที่มาจากทั้ง ภายในและภายนอก - งบประมาณที่มาจากทั้ง ภายในและภายนอก	งบประมาณที่มาจากทั้ง ภายในและภายนอก - งบประมาณที่มาจากทั้ง ภายในและภายนอก	งบประมาณที่มาจากภายใน และภายนอก - งบประมาณที่มาจาก ภายในและภายนอก

ตาราง 4.84 (ต่อ)

เทศบาลตำบลท่าจิว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ		
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ - อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ - การจัดบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ด้านระบบขนส่ง - การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตร ด้านที่อยู่อาศัย - การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การให้โอกาสผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคม	ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การนำมาตรฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย - การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นที่ยอมรับจากภายนอก ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม	ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย - การปรับปรุงสภาพบ้านให้เหมาะสมต่อผู้สูงอายุ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม - การให้โอกาสผู้สูงอายุในการแสดงความต้องการ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุ

ตาราง 4.84 (ต่อ)

เทศบาลตำบลท่าจิว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ (ต่อ)		
ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพเพื่อการพักผ่อน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายผู้สูงอายุ ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ <ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ - การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน 	ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ <ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุที่ครอบคลุมทั้งตำบล - การเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน 	ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ <ul style="list-style-type: none"> - การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อสุขภาพผู้สูงอายุ - การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน - อาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ

จากตาราง 4.84 เป็นการเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐาน รูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าเทศบาลตำบลขุนทะเลมีรายรับมากที่สุด ขณะที่เทศบาลตำบลพะวงมีผู้สูงอายุมากที่สุด รูปแบบการดำเนินงานของเทศบาลตำบลส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อช่วยเทศบาลในการเป็นตัวแทนในการดูแลผู้สูงอายุได้อย่างใกล้ชิด สำหรับเทศบาลตำบลท่าจิวเป็นเทศบาลที่มีรายรับน้อยที่สุดแต่มีมิติการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะจำนวนประชากรในพื้นที่มีจำนวนน้อยจึงสามารถดูแลได้หลายด้าน

2.3 การตรวจสอบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุโดยผู้วิจัย

การตรวจสอบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบ สามเส้า (Triangulation) โดยการตรวจสอบผลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นกับสิ่งที้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินการจริง แต่ทั้งนี้เป็นเพียงแค่การ ตรวจสอบโดยภาพรวมเพราะมีข้อจำกัดของงบประมาณ เวลา และสถานที่ ในการลงพื้นที่ทำแบบ ตรวจสอบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุโดยผู้วิจัยมีการกำหนดค่า ดังนี้

1 คือ มีสภาพแวดล้อมตามรายการตรวจสอบ

0 คือ ไม่มีสภาพแวดล้อมตามรายการตรวจสอบ

ตาราง 4.85 การตรวจสอบด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร โดยผู้วิจัย

องค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	ระดับการดำเนินการ	จังหวัด นครศรีธรรมราช				จังหวัด สงขลา				จังหวัด สุราษฎร์ธานี			
		อบจ.นครศรีธรรมราช	ทท.นครศรีธรรมราช	ทท.ทุ่งสง	ทต.ท่าม่วง	อบจ.สงขลา	ทท.สงขลา	ทท.คอกหงส์	ทต.พะวง	อบจ.สุราษฎร์ธานี	ทท.สุราษฎร์ธานี	ทท.ท่าข้าม	ทต.ชนบททะเล
<u>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</u>	0										✓		
1. มีการบำรุงรักษาทางเท้าให้ไม่มีสิ่งกีดขวาง	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
2. มีทางเท้าที่มีสภาพไม่ลื่น มีความกว้างเพียงพอสำหรับรถเข็น และมีการลดระดับพื้นที่ให้กับพื้นถนน	0							✓			✓		
	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓

ตาราง 4.85 (ต่อ)

องค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	ระดับการดำเนินการ	จังหวัดนครศรีธรรมราช				จังหวัดสงขลา				จังหวัดสุราษฎร์ธานี			
		อบจ.นครศรีธรรมราช	ทท.นครศรีธรรมราช	ทท.ทุ่งสง	ทท.ท่าม่วง	อบจ.สงขลา	ทท.สงขลา	ทท.คอหงส์	ทท.พะวง	อบจ.สุราษฎร์ธานี	ทท.สุราษฎร์ธานี	ทท.ท่าข้าม	ทท.ปะทิว
		0	✓	✓			✓				✓		
1			✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	
4. มีสะพานลอยที่เอื้อต่อสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ ผู้พิการ และหญิงมีครรภ์ เช่น มีบันไดเลื่อน ทางลาด และราวจับ	0	✓	✓					✓	✓		✓		
	1			✓	✓	✓	✓			✓		✓	

จากตาราง 4.85 การตรวจสอบด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร พบว่า องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการบำรุงรักษาทางเท้าให้ไม่มีสิ่งกีดขวางมากที่สุด ยกเว้นเพียงเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีที่ไม่ได้ดำเนินการด้านนี้ อาจจะเนื่องมาจากการปรับปรุงด้านนี้ไม่เพียงแต่ผู้สูงอายุจะได้รับประโยชน์เท่านั้นและเป็นการรักษาภาพลักษณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เด่นชัดที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ มีการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมมีการปรับปรุงทางเท้า ทางลาดตามทางเดิน มีการปรับปรุงอาคารให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ปรับปรุงสวนสาธารณะให้มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

จากตาราง 4.86 การตรวจสอบด้านระบบขนส่งมวลชน พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินการด้านระบบขนส่ง ซึ่งสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการเลยทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปรับปรุงให้ยานพาหนะมีการบำรุงรักษาอย่างดี ไม่แออัด และมีการจัดลำดับที่นั่งให้แก่ผู้สูงอายุอาจเป็นเพราะเกินอำนาจหน้าที่ และต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งอาจจะเป็นหน้าที่ของกระทรวงคมนาคมในการดำเนินงานมากกว่า ซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการกล่าวถึงการดำเนินการด้านนี้มีเพียง เทศบาลนครนครศรีธรรมราชที่มีบริการรับส่งผู้สูงอายุในการมาทำกิจกรรม เทศบาลเมืองคอหงส์มีบริการทางระบบขนส่งมวลชนเฉพาะหน้า และเทศบาลตำบลท่าจืดทำได้เพียงการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ระบบการขนส่งไม่ได้ดำเนินการเต็มที่ แต่จะมีรับส่งผู้สูงอายุมาทำกิจกรรมทุกวัน เป็นมิติใหม่ที่ทำและไม่ได้อยู่ในแผน...” (P.2:3)

“...รรับส่งผู้สูงอายุจะเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุเอง ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติงานที่ยังไม่สามารถทำได้...” (P.7:25)

“...เทศบาลตำบลท่าจืดไม่ได้เข้าไปดูในเรื่องระบบขนส่งมาก เพราะรถสาธารณะและรถโดยสารเป็นของกระทรวงคมนาคม เทศบาลตำบลท่าจืดทำได้แค่ประชาสัมพันธ์...” (P.4:13)

ตาราง 4.87 การตรวจสอบด้านที่อยู่อาศัยโดยผู้วิจัย

องค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	ระดับการดำเนินการ	จังหวัดนครศรีธรรมราช				จังหวัดสงขลา				จังหวัดสุราษฎร์ธานี			
		อบจ.นครศรีธรรมราช	ทท.นครศรีธรรมราช	ทท.ทุ่งสง	ทท.ท่าม่วง	อบจ.สงขลา	ทท.สงขลา	ทท.คอหงส์	ทท.พะวง	อบจ.สุราษฎร์ธานี	ทท.สุราษฎร์ธานี	ทท.ท่าข้าม	ทท.ปะทิว
ด้านที่อยู่อาศัย	0	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓		
9. มีที่อยู่อาศัยราคาไม่แพง มีความปลอดภัย และอยู่ใกล้กับบริการและชุมชน	1		✓	✓	✓							✓	✓
10. มีการปรับพื้นที่ภายในบ้าน/ที่พักอาศัย และมีระดับของพื้นผิวที่รองรับการเคลื่อนไหว	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	
	1							✓	✓				✓
11. มีที่อยู่อาศัยที่เพียงพอ และราคาไม่แพง สำหรับกลุ่มผู้สูงวัย	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	1												

จากตาราง 4.87 การตรวจสอบด้านที่อยู่อาศัย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินการด้านที่อยู่อาศัยและข้อที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการเลย คือ การจัดให้มีที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและราคาไม่แพง สำหรับกลุ่มผู้สูงวัยเพราะอาจจะไม่สามารถลงไปดูแลได้ทุกพื้นที่และการดูแลการปรับปรุงที่อยู่อาศัยยังคงเป็นหน้าที่หลักของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การร่วมมือกันในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัยซึ่งเป็นหน้าที่ของพัฒนาสังคมจังหวัดและกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

ตาราง 4.88 การตรวจสอบด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมโดยผู้วิจัย

องค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	ระดับการดำเนินการ	จังหวัดนครศรีธรรมราช				จังหวัดสงขลา				จังหวัดสุราษฎร์ธานี			
		อบจ.นครศรีธรรมราช	ทท.นครศรีธรรมราช	ทท.ทุ่งสง	ทท.ท่าม่วง	อบจ.สงขลา	ทท.สงขลา	ทท.คอหงส์	ทท.พะวง	อบจ.สุราษฎร์ธานี	ทท.สุราษฎร์ธานี	ทท.ท่าข้าม	ทท.ปะทิว
		0											
14. มีสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมต่างๆ สำหรับผู้สูงอายุ เป็นสถานที่ดังต่อไปนี้ เช่น ศูนย์นันทนาการ โรงเรียน ห้องสมุดชุมชน ศูนย์กลาง และสวนสาธารณะ	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

จากตาราง 4.88 การตรวจสอบด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการดำเนินการในด้านนี้เพราะเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ง่ายไม่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมเป็นสิ่งที่สามารถส่งเสริมการมีสุขภาพจิตของผู้สูงอายุเป็นอย่างดีและในการดำเนินการก็ไม่จำเป็นต้องมีบุคลากรจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการในด้านนี้ ตัวอย่างเช่น การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ใ้งบประมาณอุดหนุนแก่สมาคมชมรมผู้สูงอายุ เช่น การจัดแข่งขันกีฬา อบรม และสัมมนา...” (P.5:2)

“...มีโครงการเพื่อฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุ มีการไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ ไปไหว้พระ พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น...” (P.6:4)

“...บริษัท โชติวัฒน์ มีแนวคิดในเรื่องการทำกิจกรรมที่มีส่วนร่วมขององค์กรรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในรูปของ โครงการสยามหัวเราะ...”

(P.7:7)

ตาราง 4.89 การตรวจสอบด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม โดยผู้วิจัย

องค์ประกอบของการพัฒนา เมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	ระดับการดำเนินการ	จังหวัด นครศรีธรรมราช				จังหวัด สงขลา				จังหวัด สุราษฎร์ธานี			
		อบจ.นครศรีธรรมราช	ทน.นครศรีธรรมราช	ทม.ทุ่งสง	ทต.ท่าม่วง	อบจ.สงขลา	ทน.สงขลา	ทม.คลองหอยโข่ง	ทต.พะวง	อบจ.สุราษฎร์ธานี	ทน.สุราษฎร์ธานี	ทม.ท่าข้าม	ทต.ขนทล
ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	0												
15. ผู้สูงอายุได้เข้ามามีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาของประชาชนในชุมชน	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
16. มีบริการและผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุโดยเฉพาะ	0	✓				✓				✓			
	1		✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓
17. ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้นสำหรับครอบครัว	0												
	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
18. ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับจากชุมชน และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชน	0												
	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

จากตาราง 4.89 การตรวจสอบด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการดำเนินการ ซึ่งสิ่งที้องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นดำเนินการในทุกพื้นที่ คือ การจัดให้ผู้สูงวัยเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้นสำหรับครอบครัวและผู้สูงวัยได้รับการยอมรับจากชุมชน และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนเพราะเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและประหยัดในการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องลงไปยังพื้นที่ แต่เป็นการดึงเอาคนจำนวนมากเข้าหาท้องถิ่นแทน ซึ่งสอดคล้องกับการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเป็นที่ยอมรับจากภายนอก เช่น การเข้ามาพูดคุยเพื่อเสนอกิจกรรม การพาผู้สูงวัยไปทำภารกิจกรรมการแสดง และให้ผู้สูงวัยเป็นกรรมการในการตัดสินการแข่งขันกีฬา เพื่อให้คนทั่วไปยอมรับ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การยอมรับผู้สูงวัยให้มีส่วนร่วม โดยการเชิญผู้สูงวัยเข้ามาเป็นกรรมการ ให้ประชาชนได้ยอมรับ โดยการพาไปแข่งกีฬาจัดให้ผู้สูงวัยจัดการแสดง พาผู้สูงวัยไปพบกับบุคคลข้างนอกเพื่อดูงาน ดูกิจกรรมของที่อื่นๆ...”
(P.8:8)

“...ส่งเสริมให้ผู้สูงวัยออกไปข้างนอกให้มาก ส่งเสริมกิจกรรมให้ชมรมเป็นที่ปรึกษาชุมชน พาไปแข่งกีฬาทำกิจกรรมร่วมกับชมรมอื่นๆ...”
(P.8:18)

ตาราง 4.90 การตรวจสอบด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงานโดยผู้วิจัย

องค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	ระดับการดำเนินการ	จังหวัดนครศรีธรรมราช				จังหวัดสงขลา				จังหวัดสุราษฎร์ธานี			
		อบจ.นครศรีธรรมราช	ท.น.นครศรีธรรมราช	ท.ม.ท่าม่วง	ท.ต.ท่าม่วง	อบจ.สงขลา	ท.น.สงขลา	ท.ม.ดอนหี	ท.ต.พะวง	อบจ.สุราษฎร์ธานี	ท.น.สุราษฎร์ธานี	ท.ม.ท่าข้าม	ท.ต.จนทะเล
		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	1												
19. มีการส่งเสริมคุณภาพการทำงานของพนักงานรับจ้างที่เป็นผู้สูงวัย	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	1												
20. มีความยืดหยุ่นในการจ่ายค่าตอบแทนพนักงาน/ลูกจ้างที่เป็นผู้สูงวัย	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	1												
21. มีการจ้างงาน การรักษา ส่งเสริม และฝึกอบรมพนักงานที่เป็นผู้สูงวัย	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	1												
22. มีทางเลือกที่หลากหลายในการฝึกอบรมให้ความรู้เบื้องต้นสำหรับผู้สูงวัยหลังจากเกษียณอายุ	0	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	1			✓		✓							

จากตาราง 4.90 การตรวจสอบด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินการด้านนี้ สิ่งที่ต้องกรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการ คือ การส่งเสริมคุณภาพการทำงานของพนักงาน

ตาราง 4.91 (ต่อ)

องค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	ระดับการดำเนินการ	จังหวัดนครศรีธรรมราช				จังหวัดสงขลา				จังหวัดสุราษฎร์ธานี			
		อบจ.นครศรีธรรมราช	ทท.นครศรีธรรมราช	ทท.ทุ่งสง	ทท.ท่าม่วง	อบจ.สงขลา	ทท.สงขลา	ทท.คอหงส์	ทท.พะวง	อบจ.สุราษฎร์ธานี	ทท.สุราษฎร์ธานี	ทท.ท่าข้าม	ทท.พนทะเล
		0	✓										✓
1		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
24. มีการให้ข้อมูล ข่าวสาร มีอักษรการพิมพ์ที่เป็นทางการ มีขนาดใหญ่ แสดงใจความสำคัญโดยแสดงหัวข้อชัดเจน และเป็นตัวอักษรหนา	0	✓											
	1		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
25. อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องให้บริการขายตั๋ว ผู้บริการทางการเงิน มีปุ่มและตัวอักษรขนาดใหญ่	0	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	1												
26. คอมพิวเตอร์ และอินเตอร์เน็ตได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายหรือมีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดในสถานที่สาธารณะ เช่น สถานีราชการ ศูนย์ชุมชน และห้องสมุด	0	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	1			✓									

จากตาราง 4.91 การตรวจสอบด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำมีการให้ข้อมูล ข่าวสาร มีอักษรการพิมพ์ที่เป็นทางการ มีขนาดใหญ่ แสดงใจความสำคัญโดยแสดงหัวข้อชัดเจน และเป็นตัวอักษรหนาเพราะ

การพัฒนาด้านนี้จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านนี้โดยเฉพาะและจำเป็นต้องลงทุนจำนวนมาก และผู้สูงวัยส่วนใหญ่เองก็ไม่ได้มีความรู้ที่จะใช้งานมากนัก ซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเน้นวิธีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมแก่ผู้สูงวัย และสำหรับการบริการอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก จะต้องตั้งงบประมาณในการซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์แบบโน้ตบุ๊กไว้ให้ผู้สูงวัยได้ใช้ในการสื่อสารและเล่นอินเทอร์เน็ต ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ มีชมรมผู้สูงวัย มีการประชุม มีประธานชมรมในการประสานงาน และหนังสือส่งผ่านประธานเพื่อให้ไปถ่ายทอด...” (P.3:39)

“...เทศบาลเมืองทุ่งสงมีเว็บไซต์ รายการวิทยุ 105.5 ในการเผยแพร่ข่าวสาร...” (P.3:62)

“...มีการสอนเล่นไลน์ กำลังให้ฝึกผู้สูงวัยให้เล่น ตั้งงบประมาณขอพัฒนาสังคมจังหวัดในการซื้อโน้ตบุ๊กห้าเครื่องไว้สำหรับสอนผู้สูงวัย เพื่อให้ผู้สูงวัยได้เล่นอินเทอร์เน็ต...” (P.3:73)

ตาราง 4.92 (ต่อ)

องค์ประกอบของการพัฒนา เมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ	ระดับการดำเนินการ	จังหวัด นครศรีธรรมราช				จังหวัด สงขลา				จังหวัด สุราษฎร์ธานี			
		อบจ.นครศรีธรรมราช	ทท.นครศรีธรรมราช	ทท.ทุ่งสง	ทท.ท่าม่วง	อบจ.สงขลา	ทท.สงขลา	ทท.คอหงส์	ทท.พะวง	อบจ.สุราษฎร์ธานี	ทท.สุราษฎร์ธานี	ทท.ท่าข้าม	ทท.พนทะเล
31. การให้มีการช่วยเหลือ ผู้สูงอายุในกรณีเกิดเหตุ ฉุกเฉินภัยพิบัติหรือเกิดภัย พิบัติ เช่น การให้ข้อมูล ให้อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ	0												
	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
32. การให้มีการให้ความ ช่วยเหลือหลังเกิดเหตุฉุกเฉิน ภัยพิบัติ เช่น การเข้าฟื้นฟู สภาพทางกายภาพ การฟื้นฟู ที่พักอาศัย การฟื้นฟูสุขภาพ กายและสุขภาพจิต	0												
	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

จากตาราง 4.92 การตรวจสอบด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านนี้เพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้สูงอายุมากที่สุดและเป็นการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ได้รับการดูแลในเรื่องของสุขภาพ และสำหรับการเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติเป็นสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบดูแลประชาชนในท้องถิ่นไม่ใช่เฉพาะผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ และการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลตำบลพะวงมีการประสานกับโรงพยาบาลสงขลา หรือไม่ก็โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เข้ามาที่บริการสาธารณสุขในการตรวจวัดความดัน เบาหวาน มีการลงเยี่ยมผู้สูงวัยที่นอนติดเตียง...” (P.8:6)

“...ภัยพิบัติมีซ้อมแผนทุกปี ทั้งไฟไหม้ อุบัติเหตุ มีส่วนของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีรพพยาบาล รถดับเพลิง รถฉุกเฉินที่ดูแลผู้สูงวัยได้ การซ้อม และให้ความรู้ ช่วยเหลือทั้งก่อนหลัง ในเรื่องของการรับส่งในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินมีรถกู้ภัยเข้าไปรับแล้วพาไปส่งที่โรงพยาบาล...” (P.8:14)

การตรวจสอบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยผู้วิจัย สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมมีการดำเนินการครบทุกมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย แต่อาจจะมีแตกต่างกันในเรื่องของความสามารถ งบประมาณ และอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ 8 องค์ประกอบตามกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลก ได้ดังรูปนี้

ภาพประกอบ 4.93 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

จากการลงพื้นที่จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ พบว่า ปัญหาโดยส่วนใหญ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ปัญหาการขาดงบประมาณ และปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงอายุ สำหรับปัญหาอื่นๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจอแตกต่างกัน คือ ปัญหาของระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ ปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบไม่ได้ให้ความเป็นอิสระอย่างแท้จริง ปัญหาความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัว ปัญหาในเรื่องของความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงอายุ ปัญหาเกี่ยวกับด้านกายภาพของผู้สูงอายุ ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงอายุ ปัญหาในเรื่องของการไม่มีข้อมูลผู้สูงอายุที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือ ปัญหาบุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบและการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร ปัญหาการขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงอายุ ปัญหาความไม่ไว้วางใจของผู้สูงอายุต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาการจัดหาภายนอกบัญชีไม่ได้ ปัญหาผู้สูงอายุไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม ปัญหาเงินเบี้ยยังชีพมาล่าช้า ปัญหาเกี่ยวกับการขาดวินัยของคนในสังคม ปัญหาเกี่ยวกับการขาดข้อมูลผู้สูงอายุ ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกัน และปัญหาสภาพพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากการบริการสุขภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า ปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เหมือนกัน คือ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาของระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ และปัญหาอื่นๆ คือ ปัญหาความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัว และปัญหาการไม่มีผู้สูงอายุในอำนาจของตนเอง ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์ปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช มีเฉพาะเรื่องปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ดังต่อไปนี้

ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ

การวิเคราะห์ปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีงบประมาณไม่เพียงพอเนื่องจากต้องนำงบประมาณไปใช้กับนโยบายของรัฐบาล ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ไม่มีงบประมาณ เนื่องจากรัฐบาลมอบอำนาจในตอนแรก แต่ท้องถิ่นทำไม่ได้ มีปัญหา คือ นโยบายของรัฐบาล เช่น การจ่ายค่าตอบแทนสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการ ค่าอาหารกลางวัน การศึกษาเรียนฟรี 15 ปี มาคิดในท้องถิ่นทำให้ต้องเอาไปจ่ายค่าในส่วนนี้...”(P.1:10)

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีปัญหาเกี่ยวกับความแตกต่างทางสถานะของผู้สูงวัย ดังต่อไปนี้

ปัญหาความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัว

เนื่องจากจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดใหญ่ทำให้เกิดความแตกต่างกันทางสถานะทางครอบครัวทำให้การดูแลผู้สูงวัยจำเป็นจะต้องมีการละลายพฤติกรรมเพื่อให้ผู้สูงวัยสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยไม่แบ่งแยกสถานะทางครอบครัว ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ผู้สูงวัยที่อยู่ในการดูแลมีที่มา ฐานะทางครอบครัวที่ต่างกัน ซึ่งบางครั้งผู้สูงวัยจะไม่สามารถเข้าร่วมกับผู้สูงวัยคนอื่นได้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาจึงจำเป็นต้องมีการละลายพฤติกรรมเพื่อให้ผู้สูงวัยอยู่ร่วมกันได้...” (P.5:31)

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีปัญหา และอุปสรรคในเรื่องปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาการไม่มีผู้สูงวัยในอำนาจของตนเอง และปัญหาระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ

ปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีในการทำกิจกรรมบางกิจกรรมจำเป็นต้องใช้งบประมาณมากเกินจำเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมซึ่งอาจจะไม่ตรงตามความต้องการของผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีปัญหาอยู่ที่ว่าเคยจัดให้ไปทัศนศึกษา แต่พอชุดบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีชุดนี้เข้ามาได้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมเพราะการพาผู้สูงวัยไปทัศนศึกษาต้องใช้งบประมาณเยอะมาก...” (P.9:12)

ปัญหาการไม่มีผู้สูงวัยในอำนาจของตนเอง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีปัญหาการไม่มีผู้สูงวัยในอำนาจของตนเอง เนื่องจากงานการดูแลผู้สูงวัยเป็นหน้าที่หลักของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีทำได้แค่การส่งเสริมและสนับสนุนให้แก่ท้องถิ่น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ถ้าปัญหาจริงๆ คือ การไม่มีผู้สูงวัยในมือ คือ นี่เป็นงานหลักของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีทำได้แค่การไปส่งเสริมและสนับสนุน...” (P.9:12)

ปัญหาระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ

จากการวิเคราะห์ปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าการดำเนินงานบางอย่างไม่สอดคล้องกับระเบียบก็ไม่สามารถทำได้ และการส่งข้อมูลข่าวสารยังไม่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายให้มากขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การทำงานบางอย่างอาจจะไม่สอดคล้องกับระเบียบก็ไม่สามารถทำได้ เพราะมันอาจจะเป็นการดำเนินในรูปแบบพิเศษ...” (P.9:6)

“...ขัดข้องในเรื่องของระเบียบที่ยังก้าวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ข้อมูลข่าวสารยังไม่สามารถเข้าถึงผู้ที่อยู่ห่างไกล จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายในพื้นที่...” (P.9:25)

การวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.94 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด นครศรีธรรมราช	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สงขลา	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานี
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย		
- การขาดแคลน งบประมาณ	- ปัญหาความแตกต่างทาง สถานะทางครอบครัว	- การขาดแคลน งบประมาณ - ปัญหาการไม่มีผู้สูงวัยใน อำนาจของตนเอง - ระเบียบราชการไม่ สอดคล้องกับการ ดำเนินการ

จากตาราง 4.94 เป็นการเปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เหมือนกัน คือ การขาดแคลนงบประมาณ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีปัญหาความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัว และองค์กรปกครองส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีปัญหาของระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ และปัญหาการไม่มีผู้สูงวัยในอำนาจของตนเอง

3.2 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาล

การวิเคราะห์ปัญหาในระดับเทศบาลนครพบปัญหาที่แตกต่างกัน คือ ปัญหาในเรื่องของความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงวัย ปัญหาในเรื่องของการไม่มีข้อมูลผู้สูงวัยที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือ และปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนงบประมาณ

1) เทศบาลนคร

การวิเคราะห์ปัญหาในระดับเทศบาลนครพบปัญหาที่แตกต่างกัน คือ ปัญหาในเรื่องของความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงวัย ปัญหาในเรื่องของการไม่มีข้อมูลผู้สูงวัยที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือ และปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนงบประมาณ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1) เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

เทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีปัญหาในเรื่องของความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน และปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงวัย ดังนี้

ปัญหาความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีงบประมาณที่ไม่เพียงพอในการจะพัฒนาสิ่งต่างๆ เพื่อให้รองรับต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัยไม่ว่าจะเป็นการสร้างสวนสุขภาพ การปรับสภาพแวดล้อม อาจจะต้องมีการไปขอความร่วมมือจากเอกชน และการที่มีศูนย์สาธารณสุขจังหวัดที่ 11 มาขอความร่วมมือในการทำ MOU หรือบันทึกความเข้าใจกับเทศบาลนครนครศรีธรรมราชในการสร้างเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย เทศบาลนครนครศรีธรรมราชกลัวว่าจะเป็นการตกลงกันแบบไม่มีงบประมาณให้ แต่ถ้ามีการจัดสรรงบประมาณให้ก็จะเป็นสิ่งที่ดีที่จะมีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตั้งแต่ในเรื่องของระบบขนส่ง สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ศูนย์สาธารณสุขจังหวัดที่ 11 มาขอความร่วมมือทำ MOU หรือบันทึกความเข้าใจ มาคุยเรื่องเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยแต่ว่าไม่กล้ารับ ถ้าทำได้จะเป็นการอำนวยความสะดวกตั้งแต่เรื่องระบบขนส่ง ที่อยู่อาศัย ห้องน้ำ สิ่งอำนวยความสะดวกตามห้างต่างๆ แต่ตอนนี้ยังไม่ทำเพราะไม่รู้ว่าจะมาอย่างไร มาบอกว่าให้ทำโดยที่ไม่มีงบประมาณให้เลย มาเซ็นให้อย่างเดียว...” (P.2:1)

“...การดูแลสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรทุกอย่างต้องมีสวนสุขภาพ มีสถานที่พบปะ ห้องน้ำ จะต้องไปขอความร่วมมือกับห้างร้านเพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้สูงวัย...” (P.2:11)

ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงวัย

ปัญหาของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชยังพบปัญหาในเรื่องของการฝึกอบรมผู้สูงวัยที่จัดที่ศูนย์ผู้สูงวัย ผู้สูงวัยบางคนมีเงื่อนไขในการเดินทาง และทางเทศบาลนครศรีธรรมราชไม่สามารถไปรับผู้สูงวัยมาที่ศูนย์ผู้สูงวัยได้ทุกคน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลนครนครศรีธรรมราชได้จัดอบรมที่ศูนย์ผู้สูงวัย แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าผู้สูงวัยไม่สามารถมาได้ และต้องการให้เทศบาลนครศรีธรรมราชไปปรับตลอดซึ่งบางครั้งอาจจะทำไม่ได้...” (P.2:26)

1.2) เทศบาลนครสงขลา

เทศบาลนครสงขลามีปัญหาการไม่มีข้อมูลผู้สูงวัยที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

ปัญหาการไม่มีข้อมูลผู้สูงวัยที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือ

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลนครสงขลาไม่มีฐานข้อมูลผู้สูงวัย จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้ทราบว่าข้อมูลผู้สูงวัยในพื้นที่จะได้รับการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง และผู้สูงวัยที่มาจากที่อื่นที่ไม่สามารถย้ายเข้ามาได้จะไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรของเทศบาลนครสงขลา ก็จะไม่สามารถช่วยผู้สูงวัยที่มาจากนอกพื้นที่ได้ เนื่องมาจากกฎระเบียบที่ได้กำหนดไว้ซึ่งการลงทุนในการทำฐานข้อมูลจะต้องใช้งบประมาณมาก และศูนย์ผู้สูงวัยบางครั้งอาจจะอยู่ในพื้นที่ที่สูงเกินไปซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อผู้สูงวัย ดังนั้นเทศบาลจึงคิดกำลังจะปรับปรุงพื้นที่ดังกล่าว คำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีฐานข้อมูลที่ไม่มีความชัดเจน ไม่ทราบจำนวนผู้สูงวัย เทศบาลนครสงขลา กำลังพยายามทำข้อมูล ตอนนี้มีแต่เพียงผู้สูงวัยที่อยู่ในทะเบียนราษฎรและคนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนราษฎรก็ยังมีอีกเยอะ คนนอกพื้นที่มีเยอะ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดูแลในเรื่องของฐานข้อมูล เทศบาลนครสงขลาต้องลงทุนมาก ในฐานะที่เทศบาลนครสงขลา มีหน้าที่ดูแลผู้สูงวัยต้องรายงานไปยังกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทำให้บางครั้งไปซ้ำซ้อนกัน เทศบาลนครสงขลา มีหน้าที่ในการดูแลเฉพาะคนที่อยู่ในทะเบียน คนที่มาจากข้างนอกจะช่วยเหลือไม่ได้ ระเบียบไม่ให้อำนาจ...” (P.6:36)

“...การมีศูนย์ผู้สูงวัยต้องมีการปรับปรุงพอสมควรพื้นที่อาจจะสูงไป อยากได้พื้นที่ราบ เทศบาลนครสงขลา กำลังจะยึดอควาเรียมขึ้นมาตั้งเป็นชมรมผู้สูงวัย และกำลังจะยึดสงขลาเคมปิ้ง เทศบาลนครสงขลาจะพึงองค์การบริหารจังหวัดสงขลาเพียงอย่างเดียวก็ไม่ไหว ต้องทำเองบ้าง...” (P.6:39)

1.3) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนงบประมาณ ดังนี้

ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีปัญหางบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงานปรับตั้งอำนาจความสะดวกต่างๆ ให้แก่ผู้สูงอายุได้ครบ ดังสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ยังมีงบประมาณที่ไม่เพียงพอในการดำเนินการปรับให้มี
สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ...” (P.10:12)

การวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนครใน
จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.95 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนคร

เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ		
<ul style="list-style-type: none"> - ความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน - ด้านกายภาพของผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่มีข้อมูลผู้สูงอายุที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือ 	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ

จากตาราง 4.95 เป็นการเปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าในแต่ละเทศบาลนครพบปัญหาที่แตกต่างกัน คือ เทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีปัญหาในเรื่องของความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงานและด้านกายภาพของผู้สูงอายุ เทศบาลนครสงขลามีปัญหาในเรื่องของการไม่มีข้อมูลผู้สูงอายุที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือ และเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนงบประมาณ

2) เทศบาลเมือง

จากการวิเคราะห์ปัญหาในระดับเทศบาลเมืองมีปัญหาที่แตกต่างกัน คือ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาบุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบและการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร ปัญหาความไม่ไว้วางใจของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัญหาการจัดหานอกบัญชีไม่ได้ ปัญหาการขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงวัย ปัญหาการระเบียบไม่ให้ความเป็นอิสระที่แท้จริง ปัญหาผู้สูงวัยไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม และปัญหาเงินเบี้ยยังชีพมาล่าช้า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) เทศบาลเมืองทุ่งสง

การวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลเมืองทุ่งสงมีปัญหาในการขาดแคลนงบประมาณ บุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบและการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร ปัญหาความไม่ไว้วางใจของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัญหาการจัดหานอกบัญชีไม่ได้ ดังนี้

ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลเมืองทุ่งสงต้องการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่ แต่มีปัญหาอยู่ที่เรื่องงบประมาณที่ไม่เพียงพอ เพราะการปรับภูมิทัศน์ใหม่จะต้องมีการปรับผังเมืองใหม่ หากเอกลักษณ์ที่เหมาะสมกับบริบทของเทศบาลเมืองทุ่งสงและจะต้องหาผู้ที่มีความรู้ด้านนี้มาช่วยด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การทำให้เมืองน่าอยู่กำลังดำเนินการในเรื่องของการปรับภูมิทัศน์ และงบประมาณมีจำกัด ไม่สามารถทำได้ในพริบตา ไม่ใช่เพียงแค่การปลูกต้นไม้ ต้องมีการวางผัง ต้องคิดให้เข้ากับบริบทของเมืองในการใช้คนที่มีความรู้ และต้องมาร่วมกันคิดหาเอกลักษณ์ของเมือง...” (P.3:22)

ปัญหาบุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบและการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร

ปัญหาของเทศบาลเมืองทุ่งสง พบว่า บุคลากร และอาสาสมัครของเทศบาลไม่มีความรู้ ความเข้าใจมากพอ เช่น การสร้างทางลาดที่ชันมากจนเกินไป การขาดความรู้ในการให้ความช่วยเหลือผู้สูงวัย จึงเห็นว่าบุคลากรควรได้รับการฝึกอบรม ไปแลกเปลี่ยนความรู้กับหน่วยงานอื่นในการช่วยเหลือผู้สูงวัยได้อย่างถูกวิธี การเข้าไปเยี่ยมและช่วยเหลือผู้สูงวัยในช่วงแรกไม่ได้รับความไว้วางใจจากผู้สูงวัยจะต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างผู้สูงวัยกับเจ้าหน้าที่และอาสาสมัคร นอกจากนี้ยังประสบปัญหาการลาออกของอาสาสมัครดูแล

ผู้สูงวัยที่บ้าน เพราะอาสาสมัครกลุ่มนี้ไม่มีเวลาเพียงพอในการเข้ามาช่วยเหลือผู้สูงวัย
ดังกล่าว คำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...จุดอ่อน คือ ความเข้าใจ มีการสร้างทางลาดที่ชันเกินไป
คนไม่มีความรู้ในการออกแบบ ต้องได้รับความรู้ด้านนี้...” (P.3:2)

“...การเรียนรู้ของบุคลากรต้องพัฒนาควบคู่กัน เช่น การยก
ผู้ป่วย ถ้าไม่รู้วิธียกจะเป็นอันตรายกับผู้ป่วยได้ ต้องมีการอบรมในส่วนนี้ รวมทั้ง
อาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านต้องมีความรู้เรื่องยา จะส่งเจ้าหน้าที่ไปทำ
องค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้วมีมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวกับผู้สูงวัย ผู้พิการ
จะให้เข้าไปอบรมในหลักสูตรเบื้องต้นที่มหาวิทยาลัยร่วมกับท้องถิ่นและเอกชน
ซึ่งประกวดได้รางวัลคนละด้านกับเทศบาลเมืองทุ่งสงจึงต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้
กัน...” (P.3:26)

ปัญหาความไม่ไว้วางใจของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลเมืองทุ่งสง พบว่า ผู้สูงวัยไม่ไว้วางใจเทศบาล
และไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่สามารถเดินได้ และผู้สูงวัยที่มาเข้าร่วมมักจะเป็น
ผู้สูงวัยคนเดิมและเป็นอาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านอยู่แล้ว ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในช่วงแรกผู้สูงวัยไม่เปิดใจมีความระแวงว่ามาขอเลขบัตร
ประชาชน กลัวจะไปเบิกค่าเบี้ยยังชีพเอง เทศบาลเมืองคองหงส์ต้องเข้าไปบ่อยๆ
สร้างความสัมพันธ์ เพื่อทราบปัญหา ผู้สูงวัยจะสบายใจเวลามีคนมาเยี่ยม และ
ปัญหาของการลาออกของอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัยที่บ้าน เพราะไม่มีเวลา
ดำเนินการให้เทศบาล...” (P.3:38)

ปัญหาการจัดหายานอวกบัญชีไม่ได้

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลเมืองทุ่งสงไม่สามารถจัดหายานอวกบัญชีได้
จำเป็นต้องอาศัยบุคคลภายนอกเพราะขางตัวจำเป็นต้องการรักษาโรค เทศบาลเมืองทุ่งสงเคยมี
ความจำเป็นต้องหามาเพื่อดูแลผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...คุณหมอล้วน วิชารัตน ท่านเป็นนายแพทย์อาวุโสลงมาช่วย
ร่วมกับเทศบาลเมืองทุ่งสง ท่านมีจิตใจอาสา สำหรับคนที่เป็นโรคหัวใจต้องจ่าย
ยานอวกบัญชี เทศบาลเมืองทุ่งสงไม่สามารถหามาให้ได้...” (P.3:15)

2.2) เทศบาลเมืองคอหงส์

เทศบาลเมืองคอหงส์มีปัญหาการขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงอายุ ปัญหาถูกระเบียบไม่ให้ความเป็นอิสระที่แท้จริง และปัญหาผู้สูงอายุไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม ดังนี้

ปัญหาการขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงอายุ

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลเมืองคอหงส์ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เช่น นักสังคมสงเคราะห์จะเป็นเจ้าหน้าที่ที่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ที่ไม่จบทางด้านนี้ และผู้บริหารท้องถิ่นไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุมากเท่าที่ควร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ท้องถิ่นต้องการบุคลากรแบบมืออาชีพ เช่น การที่คนไม่ตรงสายงานทำให้มีความรู้ไม่เพียงพอ ต้องพยายามมาเรียนรู้จากการสังเกตดูการเยี่ยมบ้าน นักสังคมสงเคราะห์จะมีความเข้าใจในการดูแลผู้สูงอายุมากกว่า พอจะจัดทำขออัตรากำลังก็ไม่สามารถหาบุคลากรได้...” (P.7:35)

ปัญหาของถูกระเบียบไม่ให้ความเป็นอิสระที่แท้จริง

ปัญหาของเทศบาลเมืองคอหงส์ พบว่า ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญและการปฏิบัติงานต่างๆ จะต้องทำภายใต้กฎหมายซึ่งยังคงมีระเบียบหรือกฎหมายที่ลิดรอนสิทธิในการดำเนินงานต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในสังคมไทยในการปฏิบัติของท้องถิ่นต้องบังคับ อย่งในกฎหมายทุกฉบับแม้กระทั่งรัฐธรรมนูญ (ไม่ใช่ฉบับนี้) ในหมวดท้องถิ่นที่ให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่น จริงๆ แล้วมีกฎหมายย่อยมาลิดรอนสิทธิจะเป็นอุปสรรค การที่จะเป็นจริงเป็นจังได้จะต้องอยู่ในรูปของข้อกฎหมาย...” (P.7:35)

ปัญหาผู้สูงวัยไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม

ปัญหาของเทศบาลเมืองคอหงส์ คือ ภาคประชาชนหรือผู้สูงวัยเองยังไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันความคิดในการทำประชาคม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ภาคประชาชนไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันความคิดเวลาทำประชคม แผนชุมชนเป็นสิ่งที่นำเสนอแล้วนำไปปฏิบัติจริงจะได้ประโยชน์...” (P.7:35)

2.3) เทศบาลเมืองท่าข้าม

การวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลเมืองท่าข้ามมีปัญหา คือ ปัญหาเงินเบี้ยยังชีพมาล่าช้า ดังนี้

ปัญหาเงินเบี้ยยังชีพมาล่าช้า

เทศบาลเมืองท่าข้ามไม่พบปัญหาในการดำเนินงานเลยเพราะเทศบาลเมืองท่าข้ามมีระบบการจัดการที่ดี แม้ว่าบางครั้งจะพบกับปัญหาของเงินค่าเบี้ยยังชีพไม่ได้รับโอนมายังเทศบาลเมืองท่าข้าม แต่เทศบาลเมืองท่าข้ามจะแก้ปัญหาโดยการนำเงินจากคลังมาจ่ายให้แก่ผู้สูงวัยก่อน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ปัญหา และอุปสรรค ไม่มี เพราะเทศบาลเมืองท่าข้ามเจอกับผู้สูงวัยทุกเดือน บางครั้งจะมีปัญหาในเรื่องของการจ่ายเบี้ยยังชีพ แต่เทศบาลจะนำเงินมาจากคลังนำจ่ายให้แก่ผู้สูงวัยไปก่อน ซึ่งการทำแบบนี้จะผิดระเบียบก็ตาม...” (P.11:17)

การวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.96 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมือง

เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคองหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย		
<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - บุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบและการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร - ความไม่ไว้วางใจของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - การจัดหาภายนอกบัญชีไม่ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงวัย - กฎระเบียบไม่ให้ความสำคัญเป็นอิสระที่แท้จริง - ผู้สูงวัยไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาเงินเบี้ยยังชีพมาล่าช้า

จากตาราง 4.96 เป็นการเปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าเทศบาลเมืองมีปัญหาที่แตกต่างกัน คือ เทศบาลเมืองทุ่งสงมีปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาบุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบ และการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร ปัญหาความไม่ไว้วางใจของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัญหาการจัดหาภายนอกบัญชีไม่ได้ เทศบาลเมืองคองหงส์มีปัญหาในเรื่องของการขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงวัย ปัญหาการระเบียบไม่ให้ความสำคัญเป็นอิสระที่แท้จริง และปัญหาผู้สูงวัยไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม สำหรับเทศบาลเมืองท่าข้ามมีปัญหาเงินเบี้ยยังชีพมาล่าช้า

3) เทศบาลตำบล

จากการวิเคราะห์ปัญหาในระดับเทศบาลตำบลมีเหมือนกัน คือ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบไม่ได้ให้ความสำคัญเป็นอิสระอย่างแท้จริง และปัญหาเกี่ยวกับด้านกายภาพของผู้สูงวัย และปัญหาอื่นๆ คือ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดวินัยของคนในสังคม ปัญหาเกี่ยวกับการขาดข้อมูลผู้สูงวัย ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกัน ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงวัย และปัญหาสภาพพื้นที่อยู่ห่างไกลจากการบริการสุขภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1) เทศบาลตำบลท่าจี้

การวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลตำบลท่าจี้มีปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาระเบียบทางราชการไม่ได้ให้อิสระที่แท้จริง ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงวัย และปัญหาการขาดวินัยของคนในสังคม ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลตำบลท่าจี้เป็นเทศบาลขนาดเล็กทำให้มีงบประมาณจำกัด งบประมาณที่ได้รับมาจะต้องจัดสรรหลายส่วนทั้งค่าตอบแทนพนักงาน ลูกจ้าง ค่าน้ำ ค่าไฟ และสวัสดิการต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ท้องถิ่นขนาดเล็กมีงบประมาณที่ลีบหล่อน เรื่องโครงสร้างพื้นฐาน เรื่องของสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งต้องเฉลี่ยไปตามสัดส่วนรวมค่าตอบแทนพนักงานลูกจ้าง ลีบหล่อนเหลือจริงๆ ลีบหล่อน ทั้งเรื่องประเพณี สวัสดิการ ค่าน้ำ ค่าไฟ อยู่ที่นี่หมด...” (P.4:17)

ปัญหาของระเบียบทางราชการไม่ได้ให้อิสระที่แท้จริง

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลตำบลท่าจี้ เนื่องจากระเบียบของทางราชการไม่ได้ให้อิสระแก่ท้องถิ่นจริงๆ ท้องถิ่นต้องดำเนินนโยบายตามวิธีการงบประมาณการเบิกใช้วัสดุ ซึ่งเป็นกรอบและกฎเกณฑ์ในการดำเนินงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ปัญหาอุปสรรคมีเยอะ เรื่องของระเบียบของทางราชการที่ไม่เปิดให้ท้องถิ่นมีความอิสระที่แท้จริงในการกำหนดนโยบาย การดำเนินนโยบาย ต้องทำตามวิธีการงบประมาณการเบิกใช้วัสดุ ระบบการปฏิบัติของท้องถิ่น ทำตามกรอบของราชการ มีข้อจำกัดของกฎระเบียบ...” (P.4:16)

ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงวัย

การวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลตำบลท่าจี้ ผู้สูงวัยในเทศบาลตำบลท่าจี้มีข้อจำกัดในการจะออกมาทำกิจกรรม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เรื่องที่สาม ผู้สูงวัยมีขีดจำกัดในการทำกิจกรรม เช่น อายุ ความรับรู้...” (P.4:18)

ปัญหาการขาดวินัยของคนในสังคม

ปัญหาของเทศบาลตำบลท่าเงี้ยวจะต้องได้รับการคุ้มครองจากระเบียบของสังคม คนในสังคมต้องเคารพกฎเกณฑ์สังคม ให้มีที่นิ่ง ที่จ่อครดสำหรับผู้สูงวัย โดยบุคคลทั่วไปไม่สามารถเข้ามาใช้ร่วมกับผู้สูงวัยได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การพัฒนาเมืองในอุดมคติที่พัฒนาแล้วผู้สูงวัยจะได้รับการคุ้มครองจากระเบียบของสังคมชัดเจน มีที่นิ่งของผู้สูงวัย มีที่จ่อครดในห้าง สถานที่สาธารณะมีสถานที่จ่อครดสำหรับผู้สูงวัยและผู้พิการ ต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเข้มงวด...” (P.4:18)

“...อีกข้อ วินัยของคนในสังคมไม่เคารพหลักเกณฑ์ ที่นิ่งสำหรับผู้สูงวัยแล้วมีวัยรุ่นเข้ามานั่งอยากให้มีการยอมรับกฎเกณฑ์...” (P.4:19)

3.2) เทศบาลตำบลพะวง

จากการวิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคของเทศบาลตำบลพะวงมีปัญหาด้านแรงงานประมาณ และปัญหาการขาดข้อมูลผู้สูงวัย ดังนี้

ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลตำบลพะวงมีงบประมาณจำกัดในการให้บริการต่างๆ และกำลังพยายามทำโครงการหรือกิจกรรมของงบประมาณจากภายนอกให้มากขึ้น เพราะเพียงแต่งบประมาณของเทศบาลยังมีไม่เพียงพอ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...พยายามขอจากภายนอกให้มากขึ้นเพราะงบประมาณมีข้อจำกัดในการใช้จ่าย เช่น เงินที่ได้มาก็ต้องแบ่งส่วน ส่วนของผู้สูงวัยยังมีงบประมาณน้อยอยู่ มีจำนวนผู้สูงวัยไม่ชัดเจน พยายามทำโครงการของบประมาณจากเอกชนหรือหน่วยงานภายนอกให้มากขึ้น...” (P.8:23)

ปัญหาการขาดข้อมูลผู้สูงวัย

เทศบาลตำบลพะวงมีปัญหาในเรื่องของการให้บริการที่ไม่ทั่วถึง และไม่มียอดที่แท้จริงของผู้สูงวัยทั้งเขตเทศบาล เทศบาลตำบลจะรู้เพียงจำนวนผู้สูงวัยที่ได้มาลงทะเบียนไว้ในระบบเท่านั้น ผู้สูงวัยที่อยู่นอกเหนือจากระบบเทศบาลตำบลพะวงจะไม่รู้ยอดที่แท้จริง จึงพยายามแก้ไขปัญหาด้วยการสำรวจจำนวนผู้สูงวัยที่แท้จริงจากทะเบียนราษฎรต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การบริการที่ไม่ทั่วถึงและงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดบริการ ผู้สูงวัยที่อยู่ในระบบต้องดูแลให้หมด ที่อยู่นอกระบบจะไม่รู้ยอดวิธีแก้ปัญหาจะสำรวจข้อมูลผู้สูงวัยทั้งหมดว่ามีกี่คน สำรวจผู้สูงวัยโดยใช้ระบบสารสนเทศที่มีอยู่ทั้งหมดทั้งของทะเบียนราษฎรของอำเภอ หน่วยงานอื่นๆ ที่จะดำเนินการได้...” (P.8:23)

3.3) เทศบาลตำบลขุนทะเล

เทศบาลตำบลขุนทะเลมีปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหา นโยบายของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกัน ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงวัย และปัญหาสภาพพื้นที่อยู่ห่างไกลจากการบริการสุขภาพ ดังนี้

ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ

การวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลตำบลขุนทะเลมีปัญหาในเรื่องงบประมาณที่ไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถจัดเครื่องมือ และช่วยเหลือผู้สูงวัยได้เต็มที่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีงบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถจัดหาเครื่องมือมาใช้ในการให้ความช่วยเหลือได้...” (P.12:37)

ปัญหา นโยบายของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกัน

จากการวิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคของเทศบาลตำบลขุนทะเลมีเครื่องมือที่จะใช้ในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ความต้องการของเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปดูแลผู้สูงวัยในพื้นที่กับความต้องการในการทำนโยบายของผู้บริหารไม่ตรงกัน เนื่องจากผู้บริหารต้องการให้เทศบาลตำบลขุนทะเลเป็นศูนย์กลางในการเดินทางมาของผู้สูงวัยมากกว่าการลงไปหาผู้สูงวัยในพื้นที่ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ในการเข้าไปยังหมู่บ้านเจ้าหน้าที่จะเข้าไปเพื่อทำให้ผู้สูงวัยได้รับความอบอุ่น แต่นโยบายของผู้บริหารต้องการให้เทศบาลตำบลขุนทะเลเป็นศูนย์กลาง แต่การที่เจ้าหน้าที่ลงไปจะดีกว่า...” (P.12:27)

ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงวัย

ผู้สูงวัยมีปัญหาด้านกายภาพซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งของสูงวัย และความชอบของผู้สูงวัยที่แตกต่างกันทำให้การรวมกลุ่มเพื่อฝึกอาชีพไม่ประสบผลสำเร็จ ผู้สูงวัยบางคนจะรู้สึกว่

อยากอยู่กับสังคมบ้างแต่เนื่องมาจากสภาพร่างกายไม่เหมาะสมจึงไม่สามารถไปไหนได้สะดวก บางครั้งการรับประทานอาหารของผู้สูงวัยก็เป็นอุปสรรค และถ้ายิ่งลูกหลานไม่เข้าใจก็จะทำให้ผู้สูงวัยน้อยใจได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ผู้สูงวัยที่อยู่คนเดียว บางครั้งก็เกิดความเครียด มีความรู้สึกที่อยากอยู่กับสังคมบ้าง จะให้เพื่อนมาหากี้อาจจะลำบาก เดินไม่ไหว...” (P.12:4)

“...ผู้สูงวัยที่ร่างกายไม่แข็งแรงจะได้มีกำลังใจที่จะอยู่ต่อไม่หุดหู่ เวลาลูกหลานไม่อยู่ บางคนอยู่กับลูกหลานไม่ได้ บางคนเหมือนเด็ก ลูกหลานไม่เข้าใจในความเป็นผู้สูงวัย บางครั้งอาจจะรับประทานอาหารไม่ได้ เพราะกลิ่นไม่ลง จนอาจจะทำให้ลูกหลานไม่เข้าใจและตะคอกกลับ ผู้สูงวัยก็จะน้อยใจ...” (P.12:14)

“...การฝึกอาชีพไม่มีการรวมกลุ่มเพราะว่าผู้สูงวัยชอบไม่เหมือนกัน พอทำเอาจริงเอาจ้งปวดหลัง การรวมกลุ่มไม่เข้มแข็ง และผู้สูงวัยมีฐานะ...” (P.12:20)

ปัญหาของสภาพพื้นที่อยู่ห่างไกลจากการบริการสุขภาพ

จากการวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลตำบลขุนทะเลเนื่องจากบริบทของเทศบาลตำบลขุนทะเลอยู่ห่างไกลจากโรงพยาบาล ทำให้การเดินทางไปโรงพยาบาลของผู้สูงวัยมีความลำบาก ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เทศบาลตำบลขุนทะเลอยู่ไกลจากโรงพยาบาลและเป็นตำบลสุดท้ายของอำเภอเมืองลำบากในเรื่องของยานพาหนะ เวลาเป็นลมกลางวัน ลูกหลานไม่อยู่หรือไม่ได้ดูแลก็จะลำบาก...” (P.12:10)

การวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.97 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบล

เทศบาลตำบลท่าจี้ว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย		
<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - ระเบียบทางราชการไม่ได้ให้อิสระที่แท้จริง - ด้านกายภาพของผู้สูงวัย - การขาดวินัยของคนในสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - การขาดข้อมูลผู้สูงวัย 	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - นโยบายของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกัน - ด้านกายภาพของผู้สูงวัย - สภาพพื้นที่อยู่ห่างไกลจากการบริการสุขภาพ

จากตาราง 4.97 เป็นการเปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เทศบาลตำบลมีเหมือนกัน คือ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ และเทศบาลตำบลท่าจี้วและเทศบาลตำบลขุนทะเลมีปัญหาเกี่ยวกับด้านกายภาพของผู้สูงวัยที่เหมือนกัน นอกจากนั้นเป็นปัญหาที่แต่ละเทศบาลตำบลพบแตกต่างกัน คือ เทศบาลตำบลท่าจี้วมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดวินัยของคนในสังคม เทศบาลตำบลพะวงมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดข้อมูลผู้สูงวัย ปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบไม่ได้ให้ความเป็นอิสระอย่างแท้จริง และเทศบาลตำบลขุนทะเลมีปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกัน และปัญหาสภาพพื้นที่อยู่ห่างไกลจากการบริการสุขภาพ

ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ
ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงอายุ
ปัญหาของระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ
ปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบไม่ได้ให้ความเป็นอิสระอย่างแท้จริง
ปัญหาความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัว
ปัญหาในเรื่องของความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน
ปัญหาในเรื่องของการไม่มีข้อมูลผู้สูงอายุที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือ
ปัญหาบุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบและการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร
ปัญหาการขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงอายุ
ปัญหาความไม่ไว้วางใจของผู้สูงอายุต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ปัญหาการจัดหาภายนอกบัญชีไม่ได้
ปัญหาผู้สูงอายุไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม
ปัญหาเงินเบี้ยยังชีพมาล่าช้า
ปัญหาเกี่ยวกับการขาดวินัยของคนในสังคม
ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกัน
ปัญหาสภาพพื้นที่อยู่ห่างไกลจากการบริการสุขภาพ

ภาพประกอบ 4.98 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากภาพประกอบ 4.98 เป็นปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งปัญหาโดยส่วนใหญ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ปัญหาการขาดงบประมาณ และปัญหาด้านกายภาพ

ของผู้สูงวัย สำหรับปัญหาอื่นๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจอแตกต่างกัน เช่น ปัญหาของระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ ปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบไม่ได้ให้ความเป็นอิสระอย่างแท้จริง ปัญหาความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัว ปัญหาในเรื่องของความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน ปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงวัย เป็นต้น

3.3 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย

การพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนอกจากจะมีปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว จำเป็นต้องคำนึงถึงปัญหา ที่มีต่อผู้สูงวัยในแต่ละพื้นที่ ปัญหาในมุมมองของผู้สูงวัยที่เหมือนกัน คือ ผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาและจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีมุมมองในปัญหาที่เหมือนกันในเรื่องของการขาดแคลนงบประมาณ ส่วนมุมมองปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มองว่าการขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัยเป็นปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือปัญหาสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย ดังนี้

1) จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัยจังหวัดนครศรีธรรมราชมีปัญหาหลัก คือ ปัญหาการขาดการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปัญหาการขาดการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย

จากการศึกษาปัญหาการขาดการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย พบว่าการปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งต่างๆ ยังไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของผู้สูงวัยได้ เช่น การมีความรู้ที่ไม่เพียงพอต่อสภาพร่างกายของผู้สูงวัย การขาดงบประมาณและจำนวนบุคลากรหรืออาสาสมัครที่เข้าไปดูแลผู้สูงวัยยังไม่เพียงพอ ถนนยังมีสภาพขรุขระ ไม่มีแสงไฟส่องสว่างซึ่งอาจจะเป็นอันตรายต่อผู้สูงวัยได้ ไม่มีการดูแลสะพานลอยให้มีความปลอดภัย สะพานลอยสกปรกและยังเสี่ยงต่อการลื่นหกล้มลงมา การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยก็ยังไม่เพียงพอ คุณภาพยาที่ให้แกผู้สูงวัยก็เป็นเพียงยาสามัญประจำบ้าน ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ความไม่เข้าใจในสภาพร่างกายของผู้สูงวัยในการสร้างหรือปรับปรุงทางลาดให้เหมาะสม จำนวนผู้ดูแลผู้สูงวัยมีไม่เพียงพอ การตรวจ

สุขภาพ คุณภาพยาที่แค่พื้นฐาน สะพานลอยบริเวณบันไดมีความลื่น พื้นทางเดิน สกปรก ไม่เหมาะกับทุกคน ถนนมีความขรุขระ และถนนทรุดตัว...” (P.16:18)

“...คนที่เข้าไปช่วยเหลือไม่เพียงพอ ไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจสภาพของผู้สูงอายุ และงบประมาณไม่เพียงพอ...” (P.13:28)

“...ผู้สูงอายุมีปัญหาเรื่องสุขภาพ อยากให้มีการพัฒนาให้รองรับการดำเนินชีวิต ซึ่งงบประมาณไม่เพียงพอ และบุคลากรที่ดูแลมีไม่มากพอ...” (P.17:17)

“...ต้องการให้แก้ปัญหาจราจรให้เป็นระเบียบ ติดไฟส่องสว่างบริเวณถนน อาจเกิดการเถียงชนผู้สูงอายุได้ ปัญหาในเรื่องห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุต้องการให้มีการปรับโถที่นั่ง มีราวจับ...” (P.18:28)

2) จังหวัดสงขลา

ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในมุมมองของผู้สูงอายุจังหวัดสงขลาพบปัญหาด้านงบประมาณ และปัญหาสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุไม่เอื้อต่อผู้สูงอายุ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ

จากการศึกษาปัญหาด้านการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ พบว่าสภาพของเมืองโดยทั่วไปยังไม่สามารถรองรับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีสภาพร่างกายไม่พร้อมได้ เนื่องมาจากการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุนั้นจะต้องใช้งบประมาณจำนวนมากทำให้ภาครัฐและท้องถิ่นไม่กล้าเสี่ยงจะลงทุนให้ครบทุกด้าน งบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมหรือบริการต่างๆ ยังไม่เพียงพอ เช่น บางครั้งผู้สูงอายุที่เป็นตัวแทนหรือคณะกรรมการต้องใช้เงินของตัวเองในการจ่ายค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าทำกิจกรรมต่างๆ หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ บางครั้งผู้สูงอายุต้องหางบประมาณมาดำเนินการเอง ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงอายุดังนี้

“...งบประมาณที่ใช้ในการปรับปรุงมีไม่เพียงพอ คนดูแลหรืออาสาสมัครที่คอยดูแลผู้สูงอายุก็ไม่เพียงพอ งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาเมืองจะต้องใช้งบประมาณที่สูง รัฐบาลหรือท้องถิ่นยังไม่กล้าที่จะลงทุนให้ครบทุกด้าน...” (P.20:23)

“...สภาพเมืองยังไม่รองรับต่อผู้สูงอายุที่มีสภาพร่างกายไม่ดี งบประมาณในการสนับสนุนการทำกิจกรรมหรือบริการต่างๆ ยังไม่เพียงพอ

ซึ่งบางครั้งจะต้องใช้เงินตัวเอง เพราะบางครั้งกำหนดว่าห้ามจ่ายเบี้ยเลี้ยง
กรรมการ การทำกิจกรรมก็ต้องใช้เงินตัวเอง ต้องการให้มีเบี้ยเลี้ยงหรือ
ค่าตอบแทนแก่ผู้สูงวัยที่เข้ามาช่วยเหลือบ้าง...” (P.19:35)

3)จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัยจังหวัด
สุราษฎร์ธานีพบการขาดแคลนงบประมาณ และปัญหาสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เหมาะสม
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ

จากการศึกษาปัญหาด้านการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย พบว่า
การพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยมีปัญหาในเรื่องของงบประมาณที่ยังมีไม่เพียงพอ จึงทำให้
การเข้าไปให้ความช่วยเหลือ การทำสิ่งอำนวยความสะดวกไม่สามารถรองรับต่อการดำเนินชีวิต
ของผู้สูงวัยได้ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...การให้ความช่วยเหลือและดูแลผู้สูงวัยยังไม่ทั่วถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ยังไม่รองรับต่อผู้สูงวัย ขาดแคลนงบประมาณ และคนดูแล
ผู้สูงวัย...” (P.22:18)

ปัญหาสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย

จากการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย พบว่า
ผู้สูงวัยบางคนมีปัญหาในเรื่องของการเดินทางไม่สามารถออกมาร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้ ผู้สูงวัยต้อง
อาศัยรถส่วนตัวและการโดยสารด้วยรถโดยสารประจำทางอาจจะต้องนั่งเบียดกันแน่นทำให้เป็น
อุปสรรคต่อผู้สูงวัย นอกจากนี้ผู้สูงวัยยังมีปัญหาในเรื่องของการรับประทานอาหารจะต้องมีการเข้า
มาดูแลโดยนักโภชนาศาสตร์และการขาดอาสาสมัครหรือผู้ที่เข้าไปดูแลผู้สูงวัยที่ยังมีไม่เพียงพอ
ทำให้การเข้าไปช่วยเหลือผู้สูงวัยไม่ทั่วถึง ดังนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาเมืองทั้ง
ระบบขนส่ง การดูแลสุขภาพเพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้สูงวัยได้ออกมามีส่วนร่วม ต้องการให้มี
การอบรมให้ความรู้แก่ผู้สูงวัยบ่อยๆ เพราะผู้สูงวัยบางคนอาจจะหลงลืมได้ และการฝึกอบรมอาชีพ
ก็อาจจะเป็นปัญหาว่าอบรมไปแล้วผู้สูงวัยไม่สามารถนำไปใช้ได้ก็ควรจะเป็นการอบรมอาชีพเพื่อ
สร้างความผ่อนคลาย และผู้สูงวัยที่มีศักยภาพพอก็อาจจะต่อยอดไปเป็นอาชีพเสริม ดังคำสัมภาษณ์
ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...การจัดเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจะต้องลงมาใกล้ชิดก่อนว่าผู้สูงวัยต้องการอะไร เพราะผู้สูงวัยบางคนเดินลำบาก เดินไม่ได้ อาจจะมีปัญหาสายตา การเจ็บข้อเข่าร่วมด้วย เพราะฉะนั้นจะต้องมีการเข้ามาตรวจสอบผู้สูงวัยในเบื้องต้นก่อนว่าสิ่งที่พัฒนาเหมาะสมสำหรับผู้สูงวัยหรือไม่ ผู้สูงวัยมีใจเต็มร้อยในการไปทำกิจกรรมต่างๆ แต่สภาพร่างกายไม่พร้อม...” (P.14:23)

“...เนื่องจากผู้สูงวัยมีร่างกายที่ทรุดโทรมอาจจะเป็นปัญหาในการเดินออกมาทำกิจกรรมต่างๆ และการเดินทางไม่สะดวก การอบรมอาชีพบางครั้งผู้สูงวัยไม่สามารถทำได้ หรือจำไม่ได้ จะต้องมีการพัฒนาและอบรมความรู้ให้ผู้สูงวัยบ่อยๆ เพื่อเป็นการเตือนความจำและพัฒนาศักยภาพการเดินทางยังไม่สะดวก ยังจำเป็นต้องใช้รถส่วนตัวและพึ่งพาลูกหลาน...” (P.23:22)

“...ต้องการให้ผู้เรื่องการรับประทานอาหารทุกอย่าง ต้องการให้มีนักโภชนาศาสตร์เข้ามาดูแลในการเลือกรับประทานอาหาร...” (P.24:17)

การวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

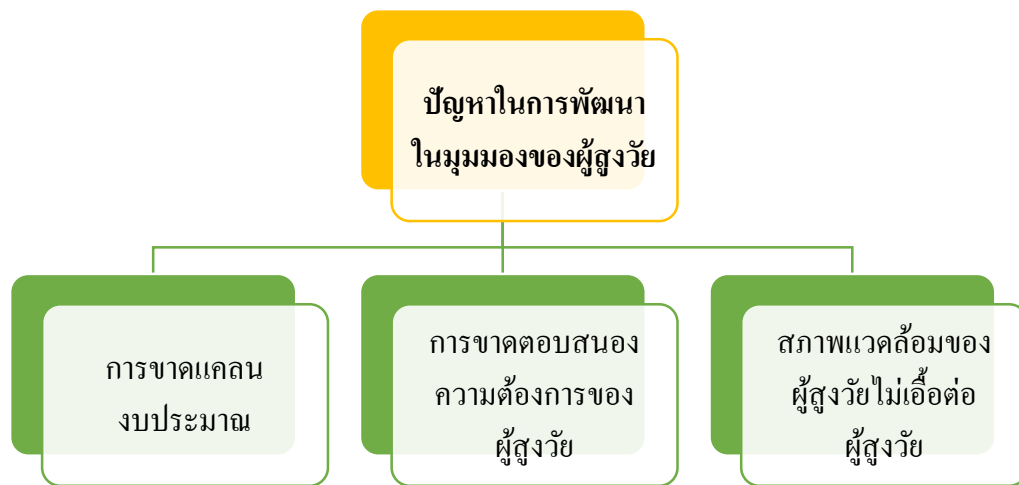
ตาราง 4.99 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย

จังหวัดนครศรีธรรมราช	จังหวัดสงขลา	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย		
- การขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย	- การขาดแคลนงบประมาณ - สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย	- การขาดแคลนงบประมาณ

จากตาราง 4.99 เป็นการเปรียบเทียบปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าปัญหาในมุมมองของผู้สูงวัยที่เหมือนกัน คือ ผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาและจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีมุมมองในปัญหาที่เหมือนกันในเรื่องของการขาดแคลนงบประมาณ ส่วนมุมมองปัญหาในมุมมองผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มองว่าการตอบสนองความต้องการของ

ผู้สูงวัยเป็นปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในมุมมองผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย

จากปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปปัญหาในภาพรวมได้ดังภาพนี้

ภาพประกอบ 4.100 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย

จากภาพประกอบ 4.100 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 3 ปัญหาหลัก คือ การขาดแคลนงบประมาณ การขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย

4. ความสอดคล้องระหว่างการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย โดยจะมีการเปรียบเทียบมิติในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต และการตรวจสอบโดยผู้วิจัยที่ได้คัดเลือกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีกับความต้องการของผู้สูงวัยที่ได้จากการทำแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มที่มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงความต้องการของผู้สูงวัยในเชิงปริมาณก่อน ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงวัยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช 175 คน จังหวัดสงขลา 136 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี 89 คน รวม 400 คน และจากการแจกแบบสอบถามทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงวัยจำแนกตามที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช 217 คน จังหวัดสงขลา 166 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี 191 คน รวม 574 คน ซึ่งพิจารณาจากลักษณะตัวแปรเพื่อศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยว่ามีความต้องการแต่ละด้านอยู่ในระดับใด ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

ตาราง 4.101 จำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=574)	ร้อยละ
พื้นที่		
จังหวัดนครศรีธรรมราช	217	37.8
เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	156	27.2
เทศบาลเมืองทุ่งสง	45	7.8
เทศบาลตำบลท่าม่วง	16	2.8
จังหวัดสงขลา	166	28.9
เทศบาลนครสงขลา	79	13.8
เทศบาลเมืองคอหงส์	49	8.5
เทศบาลตำบลพะวง	38	6.6
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	191	33.3
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	90	15.7
เทศบาลเมืองท่าข้าม	62	10.8
เทศบาลตำบลขุนทะเล	39	6.8
เพศ		
ชาย	134	23.3
หญิง	440	76.6
อายุ		
อายุ 60 – 65 ปี	193	33.6
อายุ 66 – 70 ปี	169	29.4
อายุตั้งแต่ 71 ปีขึ้นไป	212	36.9

ตาราง 4.101 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (N=574)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	31	5.4
สมรส	357	62.2
หย่าร้าง	8	1.4
หม้าย	178	31.00
ศาสนา		
พุทธ	563	98.1
อิสลาม	7	1.2
คริสต์	4	.7
อาชีพปัจจุบัน		
เกษตรกร	111	19.3
รับจ้างทั่วไป	54	9.4
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	214	37.3
รับราชการ/พนักงานของรัฐ	4	.7
พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง	3	.5
ประกอบธุรกิจ/กิจการส่วนตัว	26	4.5
ค้าขาย	52	9.1
ข้าราชการบำนาญ/(ข้าราชการเกษียณอายุ)	94	16.4
บุคคลทั่วไปที่เกษียณอายุ (อดีตพนักงาน เอกชน, พนักงานในองค์กร, รับจ้างทั่วไป)	16	2.8
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	384	66.9
10,001-20,000 บาท	101	17.6
20,001-30,000 บาท	51	8.9
มากกว่า 30,001 บาท	38	6.6

ตาราง 4.101 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (N=574)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	62	10.8
ประถมศึกษา	316	55.1
มัธยมศึกษา	92	16.0
ปริญญาตรี	97	16.9
สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.2

จากตาราง 4.101 ผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และ จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 574 คน เมื่อจำแนกตามพื้นที่ พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีมากที่สุด (ร้อยละ 37.8) รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ร้อยละ 33.3) และจังหวัดสงขลา (ร้อยละ 28.9) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76.6) และเป็นเพศชาย (ร้อยละ 23.3) อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 71 ปีขึ้นไปมากที่สุด (ร้อยละ 36.9) รองลงมา คือ ช่วงอายุ 60 – 65 ปี (ร้อยละ 33.6) และช่วงอายุ 66 – 70 ปี (ร้อยละ 29.4) สถานภาพสมรสมากที่สุด (ร้อยละ 62.2) รองลงมา คือ หม้าย (ร้อยละ 31.0) โสด (ร้อยละ 5.4) และต่ำที่สุด คือ หย่าร้าง (ร้อยละ 1.4) ศาสนาที่มากที่สุด คือ ศาสนาพุทธ (ร้อยละ 98.1) อาชีพของผู้สูงวัยที่มากที่สุด คือ แม่บ้าน/พ่อบ้าน (ร้อยละ 37.7) รองลงมา คือ เกษตรกร (ร้อยละ 19.3) ข้าราชการบำนาญ/ข้าราชการเกษียณ (ร้อยละ 16.4) ตามลำดับ รายได้ต่อเดือน พบว่า ช่วงรายได้ที่ต่ำกว่า 10,000 บาทมากที่สุด รองลงมา คือ ช่วงรายได้ 10,000 – 20,000 บาท (ร้อยละ 17.6) ช่วงรายได้ 20,001 – 30,000 บาท และช่วงรายได้ที่มีจำนวนต่ำสุด คือ ช่วงรายได้มากกว่า 30,001 บาท (ร้อยละ 6.6) ระดับการศึกษาของผู้สูงวัยที่มากที่สุด คือ ประถมศึกษา (ร้อยละ 55.1) รองลงมา คือ ปริญญาตรี (ร้อยละ 16.9) มัธยมศึกษา (ร้อยละ 16.0) และระดับการศึกษาที่ต่ำที่สุด คือ สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 1.2)

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบของความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยซึ่งได้พัฒนาแบบตรวจสอบรายการคุณสมบัติเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การอนามัยโลก (WHO) (2007) ตามองค์ประกอบดังนี้ 1. สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

(Outdoor Spaces and Buildings) 2. ระบบขนส่งมวลชน (Transportation) 3. ที่อยู่อาศัย (Housing) 4. การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม (Social Participation) 5. การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม (Respect and Social inclusion) 6. การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน (Civic Participation and Employment) 7. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร (Communication and Information) 8. การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (Community Support and Health Services) แบ่งตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดังนี้

ตาราง 4.102 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงอายุ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

ความต้องการของผู้สูงอายุต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงอายุ	ค่าทางสถิติ	เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่าวี	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
	N	156	79	90	45	49	62	16	38	39
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและ อาคาร 1. ท่านต้องการให้มีการ บำรุงรักษาทางเท้า ให้ไม่มี สิ่งกีดขวาง	$\bar{X}$	4.17	4.15	4.00	4.64	3.61	4.02	4.56	3.79	3.74
	S.D.	1.03	.85	1.10	.65	.86	1.06	.73	.62	1.12
	ระดับ	มาก ก	มาก ก	มาก ก	มากที่สุด	มาก ก	มาก ก	มากที่สุด	มาก ก	มาก ก
2. ท่านต้องการให้ทางเท้ามี สภาพไม่ลื่น มีความกว้าง เพียงพอสำหรับรถเข็น และมี การลดระดับพื้นให้กับพื้น ถนน	$\bar{X}$	4.13	3.90	4.30	4.64	3.61	4.13	4.63	3.32	3.79
	S.D.	1.06	.86	.81	.65	.84	1.11	.62	.87	1.26
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก	มากที่สุด	ปาน กลาง	มาก

ตาราง 4.102 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอนหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่าวี	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
		N	156	79	90	45	49	62	16	38
3. ท่านต้องการให้มีการ จัดเตรียมบริการพิเศษ สำหรับผู้สูงวัย เช่น การแยก ให้รอคิวต่างหากหรือมีช่อง บริการสำหรับผู้สูงวัย	$\bar{X}$	4.35	4.15	4.36	4.69	4.06	4.10	4.75	4.08	3.79
	S.D.	.82	.92	.80	.56	.59	1.08	.58	.39	1.32
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก
4. ท่านต้องการให้มี สะพานลอยที่เอื้อต่อสภาพ ร่างกาย เช่น มีบันไดเลื่อน ทางลาด และราวจับ	$\bar{X}$	4.05	3.77	4.33	4.49	3.86	4.00	4.30	3.29	3.72
	S.D.	1.08	.85	.91	.76	.84	1.02	.89	.93	.92
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก
รวม		4.17	3.99	4.25	4.62	3.79	4.06	4.58	3.62	3.76
S.D.		.83	.69	.67	.54	.54	.88	.60	.38	.96
ระดับ		มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก

จากตาราง 4.102 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร พบว่า การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลเมืองทุ่งสง อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62) และเทศบาลตำบลท่าวี อยู่ในระดับมากที่สุด

(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58) ส่วนท้องถิ่นอื่นๆ อยู่ในระดับมาก (4.17, 3.99, 4.25, 3.79, 4.06, 3.62, 3.76 ตามลำดับ)

ตาราง 4.103 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัย ด้านระบบขนส่งมวลชน

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคองหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่าม่วง	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
		N	156	79	90	45	49	62	16	38
ด้านระบบขนส่งมวลชน 5. ท่านต้องการให้มีระบบ ขนส่งสาธารณะไปในทุกที่ ของเมือง	$\bar{X}$	3.97	3.97	4.27	4.31	4.04	3.98	4.25	3.50	3.69
	S.D.	1.03	.80	.75	.70	.54	.93	.68	.73	1.00
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
6. ท่านต้องการให้ ยานพาหนะมีการบำรุงรักษา อย่างดี ไม่แออัด และมีการ จัดลำดับที่นั่งให้แก่ผู้สูงวัย	$\bar{X}$	4.16	3.78	4.42	4.60	4.12	4.15	4.75	3.61	3.90
	S.D.	.95	.89	.76	.62	.63	1.08	.58	.50	1.19
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก

ตาราง 4.103 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอนหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่างิ้ว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
		N	156	79	90	45	49	62	16	38
7. ท่านต้องการให้รถ โดยสารหยุดตามป้ายและ จอดบริเวณด้านข้างขอบ ถนน เพื่ออำนวยความสะดวก ในการขึ้น-ลงรถ โดยสาร	$\bar{X}$	4.25	3.65	4.43	4.62	3.96	4.13	4.76	3.58	3.64
	S.D.	.95	.79	.77	.61	.73	.91	.44	.50	1.25
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก
8. ท่านต้องการให้สถานที่ หยุดรถและสถานีรถโดยสาร ได้สะดวก มีความปลอดภัย สะอาด มีแสงสว่าง	$\bar{X}$	4.20	3.72	4.45	4.67	4.02	4.23	4.93	3.60	3.79
	S.D.	.99	.78	.75	.56	.52	.95	.25	.50	1.17
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก
รวม		4.17	4.55	3.78	4.41	4.67	4.03	4.12	3.57	3.76
S.D.		.81	.55	.70	.65	.35	.50	.90	.46	1.08
ระดับ		มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

จากตาราง 4.103 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านระบบขนส่งมวลชน พบว่า การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลทุกระดับมีความต้องการอยู่ในระดับมาก (4.17, 4.55, 4.67, 3.78, 4.78, 4.03, 3.57, 4.41, 4.12, 3.76 ตามลำดับ)

ตาราง 4.104 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัย
ด้านที่อยู่อาศัย

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	เทศบาลนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่าวัง	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
		N	156	79	90	45	49	62	16	38
ด้านที่อยู่อาศัย 9. ท่านต้องการให้มีที่อยู่ อาศัยมีราคาไม่แพง มีความ ปลอดภัย และอยู่ใกล้กับ บริการและชุมชน	$\bar{X}$	4.07	3.25	4.34	4.16	3.12	3.98	4.25	2.58	3.49
	S.D.	.94	1.04	.80	.67	.95	1.14	.77	.76	1.07
	ระดับ	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก	ปาน กลาง	ปาน กลาง
10. ท่านต้องการให้มีการ ปรับพื้นที่ภายใน บ้าน/ที่พัก อาศัย และมีระดับของพื้นผิว ที่รองรับการเคลื่อนไหว	$\bar{X}$	3.9	3.20	4.29	4.24	3.18	3.97	4.38	3.76	3.46
	S.D.	.93	1.04	.71	.65	.99	1.14	.72	.43	.97
	ระดับ	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก	มาก	ปาน กลาง
11. ท่านต้องการให้มีที่อยู่ อาศัยที่เพียงพอและราคาไม่ แพง สำหรับกลุ่มผู้สูงวัย	$\bar{X}$	4.02	3.04	4.41	4.18	3.18	4.01	4.31	2.55	3.82
	S.D.	.96	1.02	.72	.68	1.03	1.11	.60	.76	1.07
	ระดับ	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก	ปาน กลาง	มาก
รวม		4.00	4.19	3.16	4.35	4.31	3.16	3.99	2.96	3.59
S.D.		.79	.61	.91	.66	.60	.90	1.08	.54	.96
ระดับ		มาก	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก	ปาน กลาง	มาก	ปาน กลาง	มาก

จากตาราง 4.104 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย พบว่า การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เทศบาลนครสงขลา เทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองคอกหงส์ เทศบาลตำบลท่าม่วง และตำบลขุนทะเลมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (4.00, 4.19, 4.35, 4.31, 3.99, และ 3.59 ตามลำดับ)

ตาราง 4.105 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัยด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	ค่าทางสถิติ								
		เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอกหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่าม่วง	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
	N	156	79	90	45	49	62	16	38	39
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม 12. ท่านต้องการให้สถานที่จัดกิจกรรมต่างๆตั้งอยู่ในทำเลที่สามารถเข้าถึงได้ มีแสงสว่างเพียงพอ และสามารถเข้าถึงได้ด้วยระบบขนส่งสาธารณะ	$\bar{X}$	3.07	3.82	4.42	4.22	3.90	4.24	4.25	3.89	3.87
	S.D.	.92	.67	.70	.70	.51	.99	.77	.31	1.03
	ระดับ	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
13. ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่สะดวกสำหรับผู้สูงวัย	$\bar{X}$	3.91	3.61	4.37	4.22	3.98	4.24	4.56	3.68	3.74
	S.D.	.97	.80	.71	.74	.48	.86	.51	.47	1.12
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก

ตาราง 4.105 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอนหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่าวัง	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
		N	156	79	90	45	49	62	16	38
14. ท่านต้องการให้สถานที่ที่ ใช้จัดกิจกรรมต่างๆ สำหรับ ผู้สูงวัย เป็นสถานที่ ดังต่อไปนี้ เช่น ศูนย์ นันทนาการ โรงเรียน ห้องสมุดชุมชน ศูนย์กลาง และสวนสาธารณะ	$\bar{X}$	3.79	3.81	4.47	4.29	3.65	4.15	4.38	3.84	3.77
	S.D.	1.00	.66	.71	.69	.78	.99	.81	.37	1.11
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
รวม		3.89	4.24	3.75	4.42	4.40	3.84	4.21	3.80	3.79
S.D.		.86	.65	.63	.62	.59	.39	.90	.31	.99
ระดับ		มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

จากตาราง 4.105 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม พบว่า การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลทุกระดับมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (3.89, 4.24, 4.40, 3.75, 3.84, 3.80, 4.42, 4.21, 3.79 ตามลำดับ)

ตาราง 4.106 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัย
ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	เทศบาลนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอนหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่างิ้ว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
		N	156	79	90	45	49	62	16	38
ด้านการให้ความเคารพและ ยอมรับจากคนในสังคม 15. ท่านต้องการให้ผู้สูงวัย ได้เข้ามามีบทบาทในการ เป็นที่ปรึกษาของประชาชน ในชุมชน	$\bar{X}$	3.76	3.43	4.27	3.96	3.71	4.05	4.00	3.49	3.79
	S.D.	.99	.78	.82	.86	.89	.97	.82	.82	.83
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	ปาน กลาง	มาก
16. ท่านต้องการให้มีบริการ และผลิตภัณฑ์ที่สามารถ ตอบสนองความต้องการของ ผู้สูงวัยโดยเฉพาะ	$\bar{X}$	3.84	3.41	4.30	3.91	3.69	4.02	4.06	3.50	3.69
	S.D.	.88	.98	.76	.92	1.00	1.00	.68	.86	1.10
	ระดับ	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
17. ท่านต้องการให้ผู้สูงวัย เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ จัดขึ้นสำหรับครอบครัว	$\bar{X}$	3.83	3.28	4.27	3.98	3.55	3.97	4.13	3.39	3.85
	S.D.	.94	.93	.73	.81	.65	1.02	.62	.82	.90
	ระดับ	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	ปาน กลาง	มาก

ตาราง 4.106 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	เทศบาลนครนครศรีธรรมราช								
		เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่างิ้ว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล	
	N	156	79	90	45	49	62	16	38	39
18. ท่านต้องการให้ผู้สูงวัย ได้รับการยอมรับจากชุมชน และได้เข้าไปมีส่วนร่วมใน ชุมชน	$\bar{X}$	4.02	3.31	4.32	4.00	3.78	4.08	4.25	3.39	3.85
	S.D.	.85	.88	.76	.83	.65	1.00	.58	.82	.96
	ระดับ	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก
รวม		3.81	3.95	3.38	4.28	4.06	3.65	4.01	3.43	3.78
S.D.		.80	.80	.74	.71	.64	.65	.93	.81	.85
ระดับ		มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก

จากตาราง 4.106 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม พบว่า การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เทศบาลนครสงขลา เทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองคอหงส์ เทศบาลเมืองท่าข้าม เทศบาลตำบลท่างิ้ว และเทศบาลตำบลขุนทะเล มีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (3.81, 3.95, 4.28, 4.06, 3.65, 4.01, 3.78 ตามลำดับ)

ตาราง 4.107 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	ค่าทางสถิติ								
		เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่าจิว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
	N	156	79	90	45	49	62	16	38	39
22. ท่านต้องการให้มี ทางเลือกที่หลากหลายใน การฝึกอบรมให้ความรู้ เบื้องต้นสำหรับผู้สูงวัย หลังจากเกษียณอายุ	$\bar{X}$	3.83	3.05	4.34	3.82	3.59	4.11	3.94	2.89	3.72
	S.D.	.97	.92	.89	.83	.73	.98	1.00	.83	.79
	ระดับ	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก
รวม		3.70	3.07	4.14	3.70	3.57	3.96	4.03	2.89	3.51
S.D.		.88	.88	.82	.75	.50	.92	.90	.79	.93
ระดับ		มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก

จากตาราง 4.107 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน พบว่า การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาลพบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองคอหงส์ เทศบาลเมืองท่าข้าม เทศบาลตำบลท่าจิว และเทศบาลตำบลขุนทะเลมีความต้องการอยู่ในระดับมาก (3.70, 3.07, 4.14, 3.70, 3.57, 3.96, 4.03, และ 3.51 ตามลำดับ)

ตาราง 4.108 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	เขตภาคนครศรีธรรมราช	เขตภาคสงขลา	เขตภาคสุราษฎร์ธานี	เขตภาคเมืองทุ่งสง	เขตภาคเมืองคอน	เขตภาคเมืองท่าข้าม	เขตภาคตำบลท่าวัง	เขตภาคตำบลพะวง	เขตภาคตำบลขุนทะเล
		N	156	79	90	45	49	62	16	38
26. ท่านต้องการใช้ คอมพิวเตอร์ และ อินเทอร์เน็ตได้โดยไม่มี ค่าใช้จ่ายหรือมีค่าใช้จ่ายน้อย ที่สุดในสถานที่สาธารณะ เช่น สถานที่ราชการ ศูนย์ ชุมชน และห้องสมุด	$\bar{X}$	3.74	2.80	4.16	4.15	3.41	3.92	4.50	3.03	3.54
	S.D.	1.21	1.05	.98	.71	1.00	1.12	.73	.64	1.12
	ระดับ	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ปาน กลาง	มาก
รวม		3.91	4.14	3.52	4.29	4.25	3.66	4.01	3.51	3.76
S.D.		.80	.55	.71	.82	.63	.49	.90	.40	.89
ระดับ		มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

จากตาราง 4.108 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารพบว่า การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลทุกระดับมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (3.91, 4.14, 3.52, 4.29, 4.25, 3.66, 4.01, 3.51, และ 3.76 ตามลำดับ)

ตาราง 4.109 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัย
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	เทศบาลนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอน	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่าวัง	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
		N	156	79	90	45	49	62	16	38
ด้านการสนับสนุนของ ชุมชนและบริการด้าน สุขภาพ 27. ท่านต้องการให้การ บริการสุขภาพและสังคม ตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวก สามารถเข้าถึงได้จากระบบ การขนส่งสาธารณะ	$\bar{X}$	4.23	3.33	4.22	4.40	4.06	4.24	4.63	3.08	3.87
	S.D.	.90	.84	.87	.62	.59	1.00	.62	.94	1.00
	ระดับ	มาก	ปาน กลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก ที่ สุด	ปาน กลาง	มาก
28. ท่านต้องการให้ข้อมูลมี ความชัดเจนในการให้บริการ ด้านสุขภาพและสังคมแก่ ผู้สูงวัย	$\bar{X}$	4.22	3.57	4.50	4.44	4.18	4.31	4.69	3.50	3.74
	S.D.	.90	.73	.74	.50	.70	.95	.60	.83	1.04
	ระดับ	มาก	ปาน กลาง	มาก ที่ สุด	มาก	มาก	มาก	มาก ที่ สุด	มาก	มาก
29. ท่านต้องการให้มี การวางแผนฉุกเฉินเป็นแผน รับมือภัยพิบัติของชุมชนที่มี การคำนึงถึงข้อจำกัดและ ความสามารถของผู้สูงวัย	$\bar{X}$	4.17	3.61	4.40	4.36	3.94	4.13	4.56	2.84	3.87
	S.D.	.95	.74	.83	.65	.43	1.08	.63	.95	.89
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก ที่ สุด	ปาน กลาง	มาก

ตาราง 4.109 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	เทศบาลนครนครราชสีมา	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคอนหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลตำบลท่าวัง	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
		N	156	79	90	45	49	62	16	38
30. ท่านต้องการให้มีการเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉินหรือเกิดภัยพิบัติให้แก่ผู้สูงวัย เช่น อบรมความรู้เกี่ยวกับน้ำท่วม พายุ การซ้อมอพยพ เป็นต้น	$\bar{X}$	4.14	3.42	4.14	4.27	4.16	4.11	4.44	2.97	3.79
	S.D.	.90	.93	.94	.69	.47	1.09	.63	.91	.89
	ระดับ	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก
31. ท่านต้องการให้มีการช่วยเหลือผู้สูงวัยในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินภัยพิบัติหรือเกิดภัยพิบัติ เช่น การให้ข้อมูล การให้อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ	$\bar{X}$	4.33	3.65	4.44	4.27	4.10	4.11	4.56	3.08	4.00
	S.D.	.84	1.00	.77	.65	.42	1.01	.63	.91	.92
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	ปานกลาง	มาก

ตาราง 4.109 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัย	ค่าทางสถิติ	เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองท่าข้าม	เทศบาลเมืองคองหงส์	เทศบาลตำบลท่างิ้ว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
		N	156	79	90	45	62	49	16	38
32. ท่านต้องการให้มีการให้ความช่วยเหลือหลังเกิดเหตุ ฉุกเฉินภัยพิบัติหรือเกิดภัย พิบัติ เช่น การเข้าฟื้นฟูสภาพ ทางกายภาพ (ถนน โครงข่าย สาธารณชน) การฟื้นฟูที่พัก อาศัย การฟื้นฟูสุขภาพกาย และสุขภาพจิต	$\bar{X}$	4.35	4.02	4.60	4.33	4.29	4.08	4.63	3.34	4.03
	S.D.	.91	.80	.60	.60	.96	.45	.62	.88	.96
	ระดับ	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	ปานกลาง	มาก
รวม		4.24	4.34	3.60	4.20	4.58	4.42	4.09	3.51	3.88
S.D.		.75	.54	.66	.92	.55	.62	.35	.40	.84
ระดับ		มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก	มาก	มาก

จากตาราง 4.109 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ พบว่า การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลเมืองท่าข้ามมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด (4.58) สำหรับเทศบาลอื่นๆ ผู้สูงวัยมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

1.3 การวิเคราะห์ผลสมผสานผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

จากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในแต่ละจังหวัดที่แยกตามองค์ประกอบของข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเก็บแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดังนี้

1.3.1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราชตามองค์ประกอบของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้ดังนี้

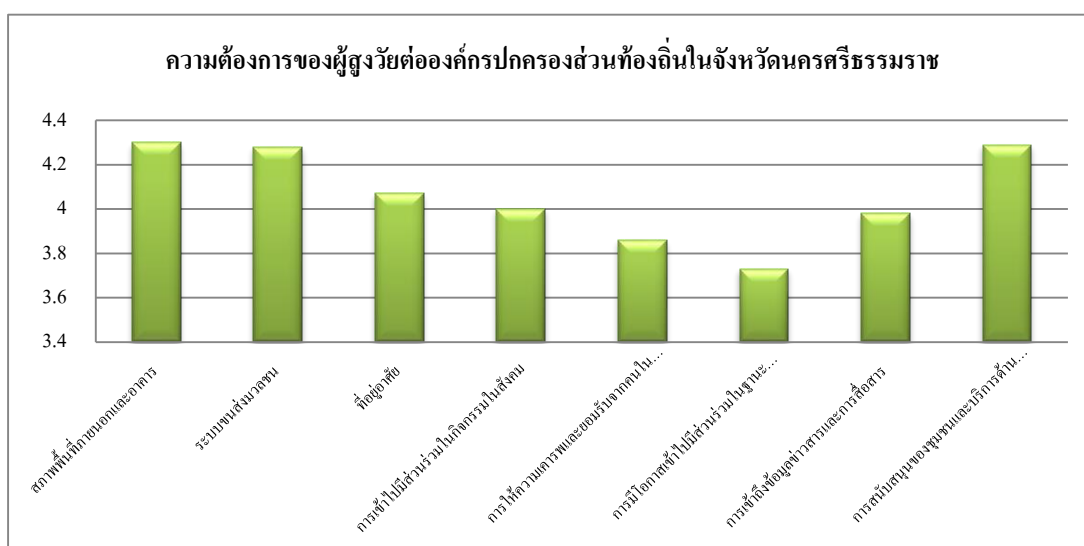
ตาราง 4.110 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	N (574)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
จังหวัดนครศรีธรรมราช	1. สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	217	4.30	.79	มาก
	2. ระบบขนส่งมวลชน		4.28	.77	มาก
	3. ที่อยู่อาศัย		4.07	.75	มาก
	4. การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม		4.00	.82	มาก
	5. การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม		3.86	.79	มาก
	6. การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน		3.73	.85	มาก
			3.98	.75	มาก

ตาราง 4.110 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	N (574)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	7. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร 8. การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ		4.29	.71	มาก

จากตาราง 4.110 การวิเคราะห์ข้อมูลขององค์ประกอบ 8 องค์ประกอบของจังหวัดในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและ โอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30, 4.28, 4.07, 4.00, 3.86, 3.73, 3.98, 4.29 ตามลำดับ)

ภาพประกอบ 4.111 ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

จากภาพประกอบ 4.111 ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราชจะเห็นได้ว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.30)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

สถานที่ออกกำลังกายและพื้นที่สีเขียว

สถานที่ออกกำลังกายและพื้นที่สีเขียวเป็นการพัฒนาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้มีสถานที่สำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจ มีการปรับปรุงผังเมืองใหม่ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ไม่มีโจรผู้ร้าย เป็นเมืองสีเขียว ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีเมืองสีเขียวมีการปลูกต้นไม้เยอะๆ มีการตรวจสอบสุขภาพผู้สูงวัยปีละ 2 ครั้ง และต้องการให้มีสถานที่ออกกำลังกาย...” (P.16:1)

“...ต้องการทำให้บ้านเมืองมีความสวยงาม ไม่มีโจรผู้ร้าย บ้านเมืองมีความสะอาด มีพื้นที่สาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และต้องให้เป็นเมืองที่ครบวงจร (ผังเมือง) ให้มีความสะดวก...” (P.13:1)

การปรับปรุงทางเท้า

การปรับปรุงทางเท้าและสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นการพัฒนาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้มีการลาดถนนและบริการน้ำประปาที่ทั่วถึง มีการปรับปรุงทางเท้าไม่ลื่นลื่น ไม่มีสิ่งกีดขวาง มีการปรับปรุงสะพานลอยไม่ให้ชันจนเกินไปหรือเปลี่ยนเป็นสะพานลอยบันไดเลื่อนและจัดให้มีทางม้าลายสำหรับข้ามถนน จัดให้มีทางลาดตามทางบริเวณทางขึ้นทางลง มีการปรับปรุงห้องน้ำที่มีราวจับ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ปรับทางเท้าให้เสมอกัน ปรับทางเดินให้เรียบ ไม่ลื่นลื่น ไม่เสี่ยงต่อการสะดุดหกล้ม เพราะผู้สูงวัยยกขาไม่ขึ้น...” (P.16:2)

“...ต้องการให้มีทางลาดตามเส้นทางสาธารณะ มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัยที่มีราวจับ...” (P.16:12)

“...ต้องการให้มีการทำถนนให้ใหม่ ถนนบริเวณอื่นลาดยาง
หมดแล้วแต่บริเวณนี้ยังไม่ถึง และน้ำประปาเข้าไม่ถึง...” (P.18:11)

“...อยากให้มีศูนย์รับบาดเจ็บผู้สูงวัย โดยเฉพาะการดูแลผู้สูงวัย
...” (P.18:18)

“...มีทางเดินสำหรับผู้สูงวัย ทางเท้าไม่มีการวางของขาย และ
ต้องการให้มีราวจับตามสถานที่ต่างๆ ที่เป็นทางขึ้นลง...” (P.13:6)

ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย

ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านสภาพพื้นที่ภายนอก
และอาคาร ซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้มีช่องทางบริการพิเศษให้สิทธิแก่
ผู้สูงวัยก่อน มีอาคารสำหรับการทำกิจกรรมสำหรับผู้สูงวัยโดยเฉพาะ เช่น ห้องสมุดสำหรับผู้สูงวัย
ดังกล่าวสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...มีบริการพิเศษไม่ต้องรอคิวที่โรงพยาบาล หรือสิทธิพิเศษ
บริการทางสุขภาพในการให้บริการก่อน...” (P.13:9)

“...โดยความอนุเคราะห์ของเทศบาลเมืองทุ่งสงในการใช้อาคาร
ธรรมมาภิบาลเป็นสถานที่ในการทำกิจกรรมสำหรับผู้สูงวัย...” (P.17:2)

“...การติดต่อกับหน่วยงานราชการอยากให้มีการจัดคิวหรือ
บริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย...” (P.18:21)

การจราจรและไฟส่องสว่าง

การจราจรและไฟส่องสว่างเป็นการพัฒนาด้านระบบขนส่งซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัด
นครศรีธรรมราชต้องการให้มีการจัดระบบการจราจรให้เป็นระเบียบ มีการปรับปรุงถนนไม่ให้
ขรุขระ มีการติดไฟสว่างตามบริเวณโค้งของถนน ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีการจัดระเบียบจราจร ทำให้อถนนไม่ลื่นเพื่อ
ความปลอดภัยของผู้สูงวัย...” (P.13:2)

“...ต้องการให้มีสัญญาณกดขอเวลาที่ผู้สูงวัยจะข้ามถนน...”
(P.16:9)

“...ต้องการให้มีการติดไฟตรงบริเวณทางโค้ง ทุกทางโค้ง...”
(P.18:12)

ความมีน้ำใจของผู้ขับขี่ต่อผู้สูงอายุ

ความมีน้ำใจของผู้ขับขี่ต่อผู้สูงอายุเป็นการพัฒนาด้านระบบขนส่งซึ่งผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้มีการฝึกอบรมผู้ขับขี่ให้มีน้ำใจต่อผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงอายุดังนี้

“...ต้องการให้คนขับขี่รถมีน้ำใจเอื้ออาทร และเห็นใจผู้สูงอายุในการใช้รถโดยสาร...” (P.17:11)

การให้บริการของรถโดยสาร

การให้บริการของรถโดยสารเป็นการพัฒนาด้านระบบขนส่งซึ่งผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้รถจอดให้สนิททุกครั้งในการขึ้นรถลงรถและมีการจัดที่นั่งไว้สำหรับบริการผู้สูงอายุโดยเฉพาะ สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไปต้องไม่คิดค่าโดยสารกับผู้สูงอายุกลุ่มนี้ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงอายุดังนี้

“...ต้องการที่นั่งสำหรับผู้สูงอายุในรถโดยสาร และผู้สูงอายุอายุ 70 ปี ไม่ต้องจ่ายค่าโดยสารรถ...” (P.13:14)

“...รถโดยสารจะต้องจอดให้สนิท จอดให้หนึ่งเวลาขึ้นลงรถ และเวลาผู้สูงอายุจะข้ามถนนอยากให้รถมีน้ำใจจอดให้ผู้สูงอายุข้ามถนน และมีการอบรมคนขับให้ขับรถให้มีมารยาท...” (P.16:10)

สถานที่จอดรถที่ปลอดภัยต่อผู้สูงอายุ

สถานที่จอดรถที่ปลอดภัยต่อผู้สูงอายุเป็นการพัฒนาด้านระบบขนส่งซึ่งผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้มีสถานที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุที่มีความปลอดภัย โดยการปรับพื้นให้ราบเรียบและมีไฟส่องสว่าง ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงอายุดังนี้

“...ต้องการให้มีที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุโดยการปรับพื้นให้ราบเรียบและมีไฟส่องสว่าง...” (P.18:25)

การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงอายุ

การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงอายุเป็นการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยซึ่งผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้มีการเข้ามาปรับปรุงห้องน้ำ ให้มีราวจับและมีโถที่นั่งสำหรับผู้สูงอายุเพื่อสะดวกต่อการขับถ่าย ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงอายุดังนี้

“...ต้องการให้ปรับปรุงห้องน้ำให้มีราวจับ มีการปรับโถที่นั่ง
เหมาะสมกับผู้สูงวัย...” (P.13:21)

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมในสังคมซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อผ่อนคลาย
ความเครียดให้แก่ผู้สูงวัย มีการพาผู้สูงวัยไปทัศนศึกษาดูงาน เข้าวัด ทำบุญ จัดกิจกรรมการ
เล่นไพ่ การทำกิจกรรมพัฒนาสมอง เช่น การเดินลีลาศ การฝึกคิดเลขเร็ว หรืออาจจะเป็นการจัด
กิจกรรมที่ทำให้ผู้สูงวัยได้ออกกำลังกายไปในตัว มีการจัดห้องคาราโอเกะสำหรับผู้สูงวัย และ
ผู้สูงวัยเองก็จะต้องนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อเป็นการส่งเสริม
ทางด้านจิตใจและคุณธรรม ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมพาไปไหว้พระ ทัศนศึกษา
มีกิจกรรมคลายเครียด เช่น เล่นไพ่ กิจกรรมส่งเสริมสมอง เช่น คิดเลขเร็ว...”
(P.16:3)

“...ลีลาศ ร้องเพลง สามารถลดภาวะความเครียดทางด้านจิตใจ
ได้ การร้องเพลงเป็นการพัฒนาสมองหลายๆ ลีมาๆ ลีลาศทำให้สมองจำจังหวะ
เพลงได้...” (P.17:1)

“...จะต้องเป็นเมืองที่ดำเนินการตามแนวพระพุทธศาสนาซึ่งเน้น
ทางด้านจิตใจ ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว...” (P.17:4)

“...ต้องการให้จัดกิจกรรมศึกษาดูงานและอยากให้มีการนำ
ผู้สูงวัยที่มีความรู้มาจัดฝึกอบรม...” (P.18:10)

อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านการ
เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้มีอาคาร
สำหรับไว้ให้ผู้สูงวัยได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้สร้างที่พักสำหรับผู้สูงวัย (ไว้ช่วยเหลือกัน) หรือ
บ้านพักพิงชั่วคราวเพื่อการทำกิจกรรมร่วมกัน...” (P.13:10)

การยอมรับจากสังคมภายนอก

การยอมรับจากสังคมภายนอกเป็นการพัฒนาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้มีโอกาสเข้าไปมีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาหรือสามารถเข้าไปเสนอความคิดเห็น และความต้องการต่างๆ เช่น การแสดงความคิดเห็นกับทางท้องถิ่นและโรงพยาบาลว่าผู้สูงวัยมีความต้องการอะไรบ้าง ต้องการให้มีการนำผู้สูงวัยไปอบรมเป็นไกด์นำเที่ยวและนำผู้สูงวัยที่มีความรู้ทางประวัติศาสตร์มาร่วมกันทำประวัติศาสตร์ของเมืองนั้น และการบริการต่างๆ ก็ควรบริการผู้สูงวัยเป็นอย่างดี ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษา และสามารถเข้าไปแสดงความคิดเห็น แสดงความต้องการกับชุมชนได้...” (P.13:25)

“...ต้องการเข้าไปแสดงความคิดเห็นกับเทศบาลและโรงพยาบาลว่าผู้สูงวัยต้องการการบริการหรือความต้องการอื่นๆ อะไรบ้าง...” (P.16:13)

“...ชมรมข้าราชการบำนาญได้เริ่มทำประวัติศาสตร์ให้นายกเทศมนตรีจัดทำเป็นหนังสือ เด็กรุ่นหลังจะได้รู้ว่ามีความเป็นมาอย่างไร เน้นภาวะด้านจิตใจ...” (P.17:3)

“...เวลาผู้สูงวัยไปใช้บริการต่างๆ ต้องการให้ผู้บริการให้การต้อนรับผู้สูงวัยอย่างดี...” (P.18:4)

การให้สิทธิหรือส่วนลดพิเศษแก่ผู้สูงวัย

การให้สิทธิหรือส่วนลดพิเศษแก่ผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้มีบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย เช่น ให้สิทธิพิเศษผู้สูงวัยในการเป็นส่วนลดอาหาร ส่วนลดค่าคูปอง หรือส่วนลดการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีส่วนลดพิเศษสำหรับผู้สูงวัย เช่น ส่วนลดค่าอาหาร คูปอง หรือให้เข้าพิพิธภัณฑ์ฟรี...” (P.16:7)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงานซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการทั้งการ

อบรมอาชีพเพื่อการสร้างรายได้เสริมและการอบรมอาชีพเพื่อสร้างความเพลิดเพลิน และผ่อนคลาย การฝึกอาชีพจะเป็นการช่วยส่งเสริมการฝึกสมอง ทำให้ผู้สูงวัยได้ออกจากบ้านและไม่เป็นโรค ซึมเศร้า และทำให้ผู้สูงวัยได้มีรายได้เสริม ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีการสอนหรืออบรมอาชีพที่ส่งเสริมให้ผู้สูงวัยมี รายได้เพิ่มขึ้น...” (P.13:26)

“...ต้องการให้มีการอบรมอาชีพ ที่ทำให้ผู้สูงวัยรู้สึกเพลิดเพลิน เป็นการฝึกสมอง เพราะถ้าอยู่บ้านผู้สูงวัยจะเป็นโรคซึมเศร้า...” (P.16:16)

การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้แก่ผู้สูงวัย

การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้แก่ผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงานซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้ จัดตั้งการรวมกลุ่มผู้สูงวัยที่มีอาชีพเป็นเกษตรกรเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้สูงวัยเหล่านี้ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...อยากให้มีการส่งเสริม และจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เพื่อเป็นการ ช่วยเหลือผู้สูงวัยที่ทำงานเกษตรในช่วงเวลาที่ราคาผลผลิตตกต่ำ...” (P.18:14)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมเป็นการพัฒนาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสารซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารมายังที่บ้านของผู้สูงวัย การส่งข้อมูลข่าวสารผ่านทางประชาชนชุมชน ตัวแทน หรือ อาสาสมัครอื่นๆ ซึ่งจะได้ง่ายต่อการเข้าใจและสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันได้ นอกจากนี้ต้องการให้มีการปรับขนาดตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่เพื่อง่ายต่อการมองเห็น และผู้สูงวัย ต้องการให้มีบริการอินเทอร์เน็ตไว้ให้สำหรับผู้สูงวัยโดยเฉพาะ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัย ดังนี้

“...การติดต่อสื่อสารกับผู้สูงวัยให้ส่งหนังสือถึงที่บ้าน และ ผู้นำในชุมชนมีหน้าที่ประสานงานหรือสื่อสารข้อมูลข่าวสารกับผู้สูงวัยทุกคน...” (P.13:24)

“...ต้องการให้มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ทั่วถึงกว่านี้ สำหรับเอกสารข่าวสารอยากให้จัดทำหนังสือให้ใหญ่ และต้องการให้มีบริการ อินเทอร์เน็ตสำหรับผู้สูงวัย...” (P.18:15)

การบริการและการดูแลสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย

การบริการและการดูแลสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้อาสาสมัครหรืออาสาสมัครดูแลสุขภาพประจำหมู่บ้าน เข้ามาตรวจสอบสุขภาพของผู้สูงวัยเป็นประจำทุกเดือน ต้องการให้สิทธิการรักษาพยาบาลที่อยู่ใกล้ได้ไม่จำเป็นต้องไปยังโรงพยาบาลที่สิทธิอยู่ที่โรงพยาบาลนั้น เพราะระยะจากที่อยู่อาศัยกับโรงพยาบาลอยู่ใกล้กัน ต้องการให้เข้ามาดูในเรื่องของการเลือกรับประทานอาหารของผู้สูงวัยว่าอาหารชนิดใดที่ผู้สูงวัยควรรับประทานหรือหลีกเลี่ยง ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...จัดให้มีการดูแลสุขภาพที่ศูนย์ผู้สูงวัย โดยให้หมอมารวดสุขภาพเดือนละหนึ่งครั้ง...” (P.13:20)

“...สิทธิการรักษาพยาบาลอยู่ที่โรงพยาบาลมหาราชการเดินทางไปโรงพยาบาลไกลเกินไป ส่วนโรงพยาบาลลานสกาอยู่ใกล้กว่าแต่ต้องเสียเงินเต็มจำนวน...” (P.18:16)

“...ต้องการให้อาสาสมัครสุขภาพประจำหมู่บ้านเข้ามาตรวจสอบสุขภาพผู้สูงวัยทุกเดือน ดูแลอาการเจ็บไข้ไม่สบายว่าควรเลือกรับประทานอาหารแบบไหน...” (P.18:20)

การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉินเป็นการพัฒนาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชต้องการให้เข้ามาให้ความรู้แก่ผู้สูงวัยควรเตรียมรับมือกับน้ำท่วมอย่างไร มีวิธีสังเกตก่อนน้ำท่วมอย่างไรบ้าง และต้องการให้อพยพผู้สูงวัยไปยังสถานที่ปลอดภัยในเวลาเกิดน้ำท่วม รวมทั้งท้องถิ่นจะต้องมีการขุดลอกคูคลองและสร้างจิตสำนึกให้แก่คนในสังคมไม่ให้ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ และต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือที่จะให้ความช่วยเหลือ สำหรับเวลาเกิดกรณีฉุกเฉินควรมีหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถกดปุ่มโทรศัพท์ไปยังหมายเลขต่างๆ ได้ เช่น ถ้ากดปุ่มหมายเลข 1 คือ ขอความช่วยเหลือจากโรงพยาบาล หมายเลข 2 คือ ขอความช่วยเหลือจากสถานีตำรวจ เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้ที่บ้านผู้สูงวัยมีโทรศัพท์สำหรับโทรฉุกเฉินที่มีปุ่มกดขอความช่วยเหลือต่างๆ เช่น หมายเลข 1 คือ ขอความช่วยเหลือจากโรงพยาบาล หมายเลข 2 คือ ขอความช่วยเหลือจากสถานีตำรวจ...” (P.13:8)

“...ต้องการให้ดูแลและอพยพผู้สูงวัยในเวลาเกิดน้ำท่วม และมีการแจกอาหารให้ถึงบ้าน และครบทุกบ้าน...” (P.13:18)

“...เวลาเกิดน้ำท่วมต้องการให้มีการซ้อมอพยพ เข้ามาดูแลและให้ความรู้เวลาเกิดภัยพิบัติต่างๆ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม โดยเฉพาะผู้สูงวัยจะต้องจัดหาสถานที่ปลอดภัยและดูแลเป็นพิเศษ...” (P.16:16)

“...เวลาเกิดน้ำท่วมจะต้องมีการเตรียมความพร้อม ต้องเคลื่อนย้ายสิ่งของ ชื้อเรือไว้ ส่วนท้องถิ่นก็ต้องดูแลภาพรวม ขุดลอกท่อระบายน้ำได้สะดวก ช่วยดูในภาพรวม เข้ามาดูแลจิตใจของผู้สูงวัยให้เข้าใจธรรมชาติของน้ำท่วม ให้ผู้สูงวัยพึ่งตนเองได้ ให้รู้จักดูจากธรรมชาติของมด เพราะน้ำได้ดินจะมาก่อน คุณคนทั่วไปว่าอย่าทิ้งของลงไปใต้น้ำ ดูแลผู้สูงวัยให้เท่าเทียมกันทั้งผู้สูงวัยที่รวยและจน ช่วยกันยกย่องผู้สูงวัยที่ทำได้เพื่อสังคม...” (P.17:15)

“...ถ้าเกิดน้ำท่วมก็ให้หาที่อยู่ให้ มีการอพยพ หาเครื่องสูบน้ำ มีการขุดลอกคลอง ให้ระบายน้ำได้สะดวก...” (P.18:7)

ในการลงพื้นที่ศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ สถานที่ออกกำลังกายและพื้นที่สีเขียว การปรับปรุงทางเท้า ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ ความมีน้ำใจของผู้ขับขี่ต่อผู้สูงวัย การให้บริการของรถโดยสาร สถานที่จอดรถที่ปลอดภัยต่อผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การยอมรับจากสังคมภายนอกการให้สิทธิหรือส่วนลดพิเศษแก่ผู้สูงวัย ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัยการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการและการดูแลสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย และการเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน ดังนี้

ตาราง 4.112 ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	<ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ออกกำลังกายและพื้นที่สีเขียว - การปรับปรุงทางเท้า - ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย
ด้านระบบขนส่งมวลชน	<ul style="list-style-type: none"> - ความมีน้ำใจของผู้ขับขี่ต่อผู้สูงวัย - การจราจรและไฟส่องสว่าง - การให้บริการของรถโดยสาร - สถานที่จอดรถที่ปลอดภัยต่อผู้สูงวัย
ด้านที่อยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การยอมรับจากสังคมภายนอก - การให้สิทธิหรือส่วนลดพิเศษแก่ผู้สูงวัย
ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน	<ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย - การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้แก่ผู้สูงวัย
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การบริการและการดูแลสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย - การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

จากตาราง 4.112 ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 8 องค์ประกอบ นั่นคือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่ง ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้า

ไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ

1.3.2 จังหวัดสงขลา

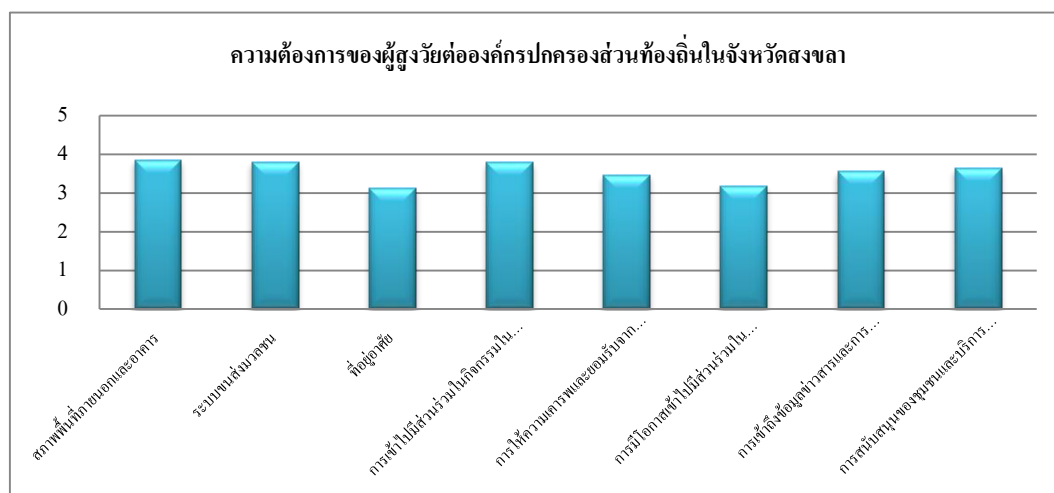
การวิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาตามองค์ประกอบของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยได้ดังนี้

ตาราง 4.113 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	N (574)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
จังหวัดสงขลา	1. สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	166	3.85	.61	มาก
	2. ระบบขนส่งมวลชน		3.81	.62	มาก
	3. ที่อยู่อาศัย		3.12	.84	ปานกลาง
	4. การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม		3.79	.50	มาก
	5. การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม		3.47	.74	ปานกลาง
	6. การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน		3.18	.81	ปานกลาง
	7. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร		3.56	.59	มาก
	8. การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ		3.64	.65	มาก

จากตาราง 4.113 การวิเคราะห์ข้อมูลขององค์ประกอบ 8 องค์ประกอบของจังหวัดในพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85, 3.81, 3.79, 3.56, 3.64 ตามลำดับ)

ภาพประกอบ 4.114 ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

พื้นที่สีเขียว

พื้นที่สีเขียวเป็นการพัฒนาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้มีการปรับปรุงเมืองให้มีความสะอาด มีความร่มรื่น มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงวัย ไม่มีควันพิษ ทำให้เป็นเมืองสีเขียวและน่าอยู่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามสถานที่ต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงวัย เป็นเมืองสีเขียว และน่าอยู่ สภาพเมืองมีความสะอาดร่มรื่น ห้างร้านมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีทางลาด และมีห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัย...” (P.19:1)

“...ต้องการให้ดูแลและควบคุมในเรื่องของควัน มลพิษ และควบคุมกลิ่น...” (P.19:8)

การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้มีการปรับปรุงทางเท้าให้มีขนาดกว้างขึ้นให้สามารถใช้รถเข็นได้ ตามทางเดินจัดให้มีราวจับเพื่อช่วยการพยุงตัวและจัดให้มีทางลาดบริเวณทางขึ้นลง ต้องการให้มีสะพานลอยที่เหมาะสมหรือสะพานลอยบันไดเลื่อนหรือที่กดขอสัญญาณข้ามถนน มีการปรับปรุงห้องสาธารณะให้มีราวจับและมีโถที่นั้งสำหรับผู้สูงวัย และต้องการให้มีสถานที่ออกกำลังกายตามชุมชนต่างๆ และต้องการให้มีผู้ดูแลผู้สูงวัยในการออกกำลังกายที่เหมาะสม ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีสะพานลอยแบบบันไดเลื่อน เพราะบันไดธรรมดาผู้สูงวัยยิ่งขึ้นยิ่งเจ็บเข่า...” (P.19:20)

“...ต้องการให้สวนสาธารณะมีทางลาด ทางสำหรับรถเข็น ทางเดินที่มีราวจับ มีห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัย จะต้องเป็นสวนสาธารณะที่มีการปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย มีการปรับปรุงทางเท้าให้กว้าง และมีความปลอดภัย...” (P.20:1)

“...ต้องการให้มีสถานที่ออกกำลังกาย และควรจะมีผู้ที่มีความรู้คอยดูแลตอนออกกำลังกาย...” (P.20:13)

“...อยากให้มีสะพานลอยบันไดเลื่อน และทำที่กดข้ามถนน...” (P.20:15)

“...มีการจัดโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมต่อผู้สูงวัย...” (P.14:12)

ช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงวัย

ช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้มีช่องทางพิเศษไว้สำหรับบริการผู้สูงวัย เช่น ตามโรงพยาบาลอาจมีการจัดให้มีคลินิกผู้สูงวัยเพื่อไว้ให้บริการสำหรับผู้สูงวัย และต้องการหมู่บ้านสำหรับผู้สูงวัยเพื่อเป็นสถานที่ในการดูแลผู้สูงวัยทั้งสภาพร่างกายและจิตใจ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีการแยกช่องทางการบริการให้แก่ผู้สูงวัย ให้สิทธิการบริการก่อน ซึ่งอาจจะเรียงตามอายุของผู้สูงวัย หรือลักษณะของโรค เช่น ผู้สูงวัยที่ป่วยติดเตียง...” (P.19:10)

“...ต้องการให้มีช่องทางเฉพาะ อาจจะเป็นคลินิกของผู้สูงวัย เป็นช่องทางที่ให้ผู้สูงวัยได้พบหมอก่อน มีเคาร์เตอร์จัดให้บริการแยกส่วนสำหรับผู้สูงวัย...” (P.20:2)

“...อยากได้หมู่บ้านผู้สูงวัยที่ดูแลทางด้านจิตใจและสุขภาพ โดยเฉพาะ...” (P.20:17)

การปรับปรุงถนนให้ปลอดภัย

การปรับปรุงถนนให้ปลอดภัยเป็นการพัฒนาด้านระบบขนส่งมวลชนซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้มีการปรับปรุงถนนให้เรียบ พื้นผิวถนนไม่ขรุขระ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการขับขี่ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้ปรับถนนให้ไม่ขรุขระ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่ออาจจะมียันตรายต่อการขับขี่ได้...” (P.19:4)

ความมีน้ำใจและการให้บริการของรถโดยสารต่อผู้สูงวัย

ความมีน้ำใจและการให้บริการของรถโดยสารต่อผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านระบบขนส่งมวลชนซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้รถบริการสาธารณะมีการปรับทางขึ้นทางลงไม่ให้สูงจนเกินไป ปรับการจัดที่นั่งให้มีระยะห่างที่พอเหมาะกับสภาพร่างกายของผู้สูงวัย ผู้ขับขี่รถก็ควรมีน้ำใจต่อผู้สูงวัยควรหยุดรถเพื่อให้ผู้สูงวัยได้ข้ามถนน ต้องการให้มีรถบริการสำหรับผู้สูงวัยสำหรับการรับส่งผู้สูงวัยที่มีความลำบากหรือไม่สามารถออกไปไหนเองได้ ให้มารับเพื่อไปทำกิจกรรมต่างๆ และไว้ช่วยเหลือผู้สูงวัยในยามเกิดเหตุฉุกเฉิน ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...การบริการของยานพาหนะต้องปรับปรุงให้ดี บันไดไม่สูงชัน ผู้สูงวัยสามารถขึ้นได้ง่ายที่นั่งควรจัดให้มีระยะห่างเพราะผู้สูงวัยอาจจะปวดเข่าได้...” (P.19:2)

“...ต้องการให้ผู้ขับรถบนถนนมีน้ำใจแก่ผู้สูงวัย เช่น ตามทางม้าลายควรหยุดให้ผู้สูงวัย...” (P.19:21)

“...ต้องการให้มีบริการรับส่งผู้สูงวัยที่ไม่สามารถออกมาทำกิจกรรมได้ และต้องการความช่วยเหลือ หรือผู้สูงวัยที่มีความเป็นอยู่ลำบาก...” (P.19:31)

“...รถสาธารณะใช้กับผู้สูงวัยไม่ได้ อยากให้มีทางให้ผู้สูงวัยขึ้นโดยเฉพาะ เพราะบางครั้งทางขึ้นอาจจะสูงไป...” (P.20:12)

“...มีรถบริการรับส่งผู้สูงวัย การจัดทางขึ้นและตัวรถอย่าให้ผู้สูงมีบริการทางสุขภาพให้เพียงพอต่อความต้องการ และมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง...” (P.14:14)

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกาย การร่ำวง การร้องเพลง การตั้งวงดนตรีผู้สูงวัย การเดินรำ การแข่งขันกีฬา การร่ำวงโนราห์ การพาผู้สูงวัยไปทัศนศึกษานอกสถานที่ทั้งในและต่างจังหวัดเพื่อเป็นการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันในกลุ่มผู้สูงวัย และการอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ต้องการให้มีโครงการแพทย์แผนไทยและโครงการเตรียมตัวผู้สูงวัยเพื่อการเข้าสู่สมาคมอาเซียนให้มีการอบรมผู้สูงวัยให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ได้ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีโครงการเตรียมตัวผู้สูงวัยเพื่อเข้าสู่สมาคมอาเซียน ให้ฝึกผู้สูงวัยพูดภาษาอังกฤษเพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว...” (P.19:16)

“...ต้องการศูนย์ผู้สูงวัยในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การออกกำลังกาย การดูแลสุขภาพ การพัฒนาทางด้านจิตใจ...” (P.19:27)

“...ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย อาจจะมีการร่ำวงให้ความบันเทิงที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย...” (P.20:4)

“...ชอบการไปศึกษาไปดูงานตามสถานที่ต่างๆ เป็นการเปิดมุมมอง ทำกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน เฮฮา ชอบกิจกรรมการร้องเพลง...” (P.21:2)

“...มีการส่งเสริมกีฬาสำหรับผู้สูงวัย ให้ผู้สูงวัยได้ไปแสดงความสามารถต่างๆ เช่น การตีกลองยาว...” (P.21:6)

“...ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมให้เข้าไปมีส่วนร่วม เช่น พาไปเที่ยว และมีการจัดแข่งขันกีฬาอย่างต่อเนื่อง...” (P.21:19)

“...มีการสันตนาการทุกเดือน มีการจัดให้ผู้สูงวัยได้สังสรรค์และรับประทานอาหารข้าวร่วมกัน...” (P.14:1)

อาคารและสถานที่ในการจัดกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

อาคารและสถานที่ในการจัดกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้มีสถานที่ อาคาร หรือที่พักสำหรับผู้สูงวัย เพื่อใช้เป็นสถานที่พักผ่อนสภากายและจิตใจ หรือการทำกิจกรรมต่างๆ อาจะจัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอินเทอร์เน็ต ไร่บริการเพื่อสร้างความผ่อนคลายสำหรับผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีการจัดบ้านพักสำหรับผู้สูงวัย จัดให้เป็นสวัสดิการ ให้เป็นสถานที่พักผ่อน หรืออาจจะจัดเป็นหมู่บ้านผู้สูงวัย ซึ่งจะต้องมีหน่วยสาธารณสุขคอยดูแลสุขภาพ จัดกิจกรรมต่างๆ และมีการฝึกอาชีพ...” (P.20:8)

“...มีศูนย์ผู้สูงวัยที่สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ ซึ่งอาจจะแบ่งเป็นห้องคาราโอเกะ ห้องคอมพิวเตอร์ มีการจัดหาคอมพิวเตอร์...” (P.21:15)

การสร้างเครือข่ายผู้สูงวัยเพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

การสร้างเครือข่ายผู้สูงวัยเพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันเป็นการพัฒนาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้ผู้สูงวัยที่ยังไม่ได้เข้าร่วมชมรมให้เข้ามาอยู่ในชมรมเพื่อการสร้างเครือข่ายและทำความรู้จักสร้างความสัมพันธ์กัน และสำหรับผู้สูงวัยที่เป็นคณะกรรมการหรือตัวแทนของผู้สูงวัยที่ได้ไปร่วมการประชุมหรือฝึกอบรมต่างๆ ควรมีค่าตอบแทนเป็นค่าอาหาร ค่าเดินทางให้บ้าง ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้ผู้สูงวัยเข้ามาในชมรมเพื่อจะได้ทำความรู้จักและเป็นการสร้างสังคมกันในหมู่บ้านผู้สูงวัย และควรมีค่าตอบแทนให้กรรมการผู้สูงวัยบ้าง เช่น ค่าอาหาร ค่าเดินทาง...” (P.21:21)

การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม

การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมเป็นการพัฒนาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้มีการสื่อสารหรือส่งข้อมูลข่าวสารในรูปแบบของการมาบอกกล่าวผู้สูงวัยถึงที่บ้าน เพราะผู้สูงวัยไม่สามารถอ่านหนังสือได้ สำหรับเอกสารหรือหนังสือก็ควรมีการปรับขนาดตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่เพื่อสะดวกต่อการมองเห็น ต้องการให้มีการฝึกอบรมเทคโนโลยีให้แก่ผู้สูงวัย และต้องการให้มีสถานที่สำหรับผู้สูงวัยที่ภายในมีการจัดเป็นมุมห้องสมุด มุมอินเทอร์เน็ตโดยไม่คิดค่าบริการสำหรับผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...มีการติดต่อกันผ่านทางไลน์ อีเมล เพราะได้มีการฝึกอบรมเทคโนโลยีให้แก่ผู้สูงวัย เป็นปีที่ 2 ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณเพิ่ม และต้องการให้มีบริการอินเทอร์เน็ต...” (P.19:28)

“...สำหรับเอกสาร หรือหนังสือต่างๆ ต้องการให้มีการปรับตัวหนังสือให้ใหญ่ขึ้น...” (P.19:29)

“...ควรมีอินเทอร์เน็ตให้เล่นฟรี จัดให้มีมุมหนังสือเฉพาะผู้สูงวัยในห้องสมุด มีการจัดกิจกรรมที่พัฒนาสมอง กล้ามเนื้อ อาจจะจัดรวมกันในอาคารผู้สูงวัย...” (P.20:11)

“...ต้องการบุคคลากรที่สามารถสื่อสารกับผู้สูงวัยได้เข้าใจ เช่นพยาบาลบางคนจะใช้ศัพท์เฉพาะกับผู้สูงวัย...” (P.20:18)

“...การสื่อสารจะต้องเป็นแบบถึงตัว บางคนอ่านหนังสือไม่ออก และตัวหนังสือควรปรับให้ใหญ่ขึ้น...” (P.20:19)

การบริการด้านสุขภาพและสร้างอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย

การบริการด้านสุขภาพและสร้างอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัยด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้มีแพทย์หรืออาสาสมัครในการเข้ามาดูแลและตรวจสภาพร่างกายของผู้สูงวัยในพื้นที่ เช่น การเข้ามาวัดความดัน เบาหวาน การตรวจสุขภาพปากและฟัน รวมทั้งการเข้ามาให้กำลังใจกับผู้สูงวัยที่ต้องการดูแลเป็นพิเศษ ต้องการให้ปรับปรุงโรงพยาบาลให้เอื้อต่อผู้สูงวัย มีการเข้ามาให้ความรู้และอบรมวิธีการรักษาพยาบาลเบื้องต้นกับผู้สูงวัย ต้องการให้มีการอบรมอาสาสมัครในการทำกายภาพบำบัดจะได้เข้ามาช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้สูงวัยได้ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัย ดังนี้

“...ต้องการให้มีการบริการของโรงพยาบาลเอื้อต่อผู้สูงวัยให้มากขึ้น มีการดูแลและฟื้นฟูสมรรถผู้สูงวัย เช่น การฝึกอบรมอาสาสมัครให้รู้จักการดูแลผู้สูงวัย มีการไปอบรมกายภาพบำบัด และมีแพทย์เคลื่อนที่เข้าไปดูแลและตรวจสอบสุขภาพผู้สูงวัย...” (P.19:19)

“...ต้องการให้มีทีมงานมาคอยดูแลผู้สูงวัยถึงบ้าน มีการตรวจสอบสุขภาพ ความดัน เบาหวาน และไปให้กำลังใจผู้สูงวัยที่ไม่มีลูกหลาน...” (P.20:3)

“...ต้องการให้มีการเข้ามาดูแลสุขภาพ ตรวจสอบสุขภาพในพื้นที่เป็นประจำ ต้องการให้มีการตัดแว่น ตรวจสอบสุขภาพฟันเป็นประจำ...” (P.21:9)

“...ต้องการให้มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโรค และการรักษาพยาบาลตนเองในเมืองต้น...” (P.21:20)

การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉินด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้เวลาเกิดน้ำท่วมมีอาสาสมัครเข้ามาช่วยเหลือผู้สูงวัยของหนีน้้ำและอพยพผู้สูงวัยไปยังสถานที่ที่ปลอดภัยโดยจะต้องมีแพทย์หรือสาธารณสุขคอยดูแลผู้สูงวัย และหลังจากน้ำท่วมก็ต้องเข้าไปดูแลในเรื่องของสภาพจิตใจของผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีการซ้อมอพยพผู้สูงวัยที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตรายต่อภัยพิบัติ และเข้ามาให้อบรมให้ความรู้ การเตรียมตัว การเตรียมอาหาร และการเตรียมความพร้อมในการอพยพ...” (P.19:32)

“...เวลาเกิดน้ำท่วมอยากให้เข้ามารับผู้สูงวัยออกไปก่อน และหลังน้ำท่วมอยากให้เข้ามาดูแลเรื่องสภาพจิตใจ พอเห็นของเสียหายจะหดหู ต้องไปให้กำลังใจ ฟื้นฟูสภาพจิตใจ มีอาสาสมัครเข้าไปช่วยเก็บของขึ้นที่สูงหรือขนย้ายออกไป...” (P.20:6)

การดูแลการเลือกรับประทานอาหารของผู้สูงวัย

การดูแลการเลือกรับประทานอาหารของผู้สูงวัยด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการให้มีการเข้ามาดูแลเรื่องการประกอบอาหารของร้านค้าให้มีความสะอาดถูกสุขลักษณะและจะต้องเข้ามาดูให้ความรู้และคำแนะนำในการเลือกรับประทานอาหารของผู้สูงวัยให้มีการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้อง และผู้สูงวัยยัง

ต้องการส่วนลดพิเศษสำหรับผู้สูงวัยในการไปซื้อสินค้าหรือบริการต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัย ดังนี้

“...ต้องการให้ดูแลร้านค้าเพราะร้านค้าทำอาหารได้แย่มาก
ใส่ผงชูรส ไม่ล้างผัก ต้องการให้มีการควบคุมคุณภาพอาหาร...” (P.19:9)

“...ต้องการให้มีการเข้ามาแนะนำเรื่องอาหารให้แก่ผู้สูงวัย
ว่าผู้สูงวัยที่เป็นโรคนี้ควรรับประทานอาหารประเภทไหน...” (P.20:20)

ในการลงพื้นที่ศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ พื้นที่สีเขียว ด้านระบบขนส่ง ได้แก่ ความมีน้ำใจและการให้บริการของรถโดยสารต่อผู้สูงวัย การปรับปรุงถนนให้ปลอดภัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพและสร้างอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัยการรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน และการดูแลการเลือกรับประทานอาหารของผู้สูงวัย ดังนี้

ตาราง 4.115 ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลา

ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่สีเขียว - การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย - ช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงวัย
ด้านระบบขนส่งมวลชน	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงถนนให้ปลอดภัย - ความมีน้ำใจและการให้บริการของรถโดยสารต่อผู้สูงวัย
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย - การสร้างเครือข่ายผู้สูงวัยเพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

ตาราง 4.115 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลา	
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	- การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ	- การบริการด้านสุขภาพและสร้างอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน - การดูแลการเลือกรับประทานอาหารของผู้สูงวัย

จากตาราง 4.115 ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลา สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลา มีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้ง 5 องค์ประกอบ นั่นคือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ

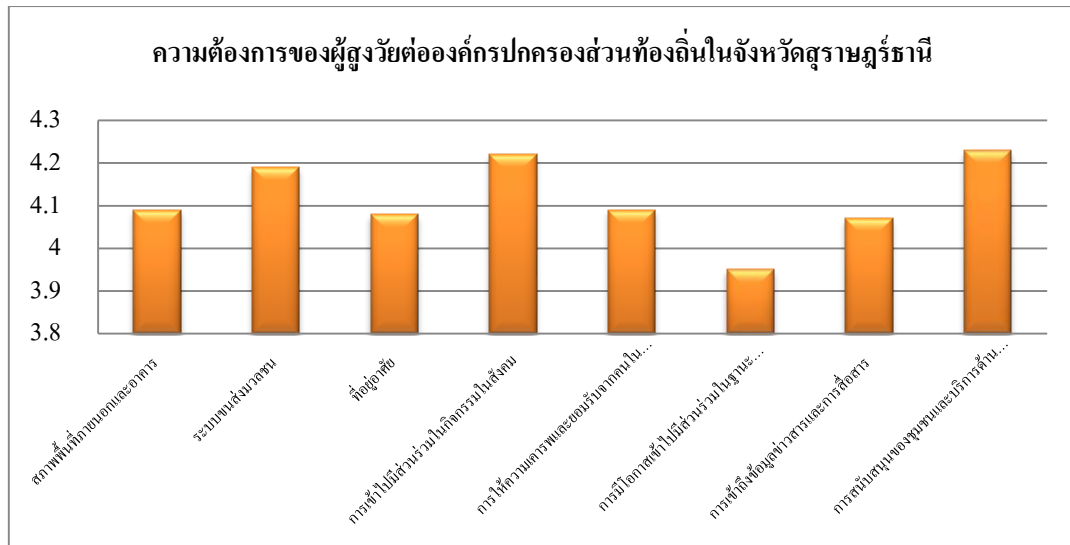
1.3.3 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การวิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีตามองค์ประกอบของเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้ดังนี้

ตาราง 4.116 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	N (574)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	1. สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	191	4.09	.823	มาก
	2. ระบบขนส่งมวลชน		4.19	.97	มาก
	3. ที่อยู่อาศัย		4.08	.92	มาก
	4. การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม		4.22	.83	มาก
	5. การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม		4.09	.84	มาก
	6. การมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน		3.95	.90	มาก
	7. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร		4.07	.89	มาก
	8. การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ		4.23	.80	มาก

จากตาราง 4.116 การวิเคราะห์ข้อมูลขององค์ประกอบ 8 องค์ประกอบของจังหวัดในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการทุกองค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09, 4.19, 4.08, 4.22, 4.09, 3.95, 4.07, 4.23ตามลำดับ) ดังนี้

ภาพประกอบ 4.117 ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

พื้นที่สีเขียว

พื้นที่สีเขียวเป็นการพัฒนาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้เมืองเป็นเมืองสีเขียวมีต้นไม้ให้ความร่มรื่น ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการจัดให้เมืองเป็นพื้นที่สีเขียวที่มีความร่มรื่น...”

(P.15:5)

ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย

ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้มีการปรับปรุงทางลาดให้กว้างขึ้น พื้นมีลักษณะเรียบไม่มีสิ่งกีดขวาง และบริเวณทางเท้ามีทางลาดขึ้นลง มีการปรับปรุงห้องน้ำสาธารณะตามสถานที่สำคัญให้มีโถนั่งสำหรับผู้สูงวัยและมีราวจับ ต้องการให้มีช่องทางบริการพิเศษไว้สำหรับบริการผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีการปรับปรุงให้มีทางลาดบริเวณทางขึ้นลง มีการปรับห้องน้ำสาธารณะให้มีโถนั่งสำหรับผู้สูงวัย และมีช่องบริการพิเศษให้สิทธิผู้สูงอายุ...” (P.24:5)

การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้มีสถานที่ไว้สำหรับผู้สูงวัยได้ออกกำลังกาย และจะต้องให้เข้ามาดูแลจุดเสี่ยงและจุดที่อาจจะเป็นอันตรายต่อผู้สูงวัย เช่น การเข้ามาดูสะพานลอย มีการปรับทางขึ้นบันไดไม่ให้ชันจนเกินไป ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการทางเท้าไม่มีสิ่งกีดขวาง ไม่มีการนำของมาวางขายตามทางเท้า มีการปรับปรุงทางเท้าให้เหมาะสม...” (P.22:1)

“...ต้องการให้มีสถานที่ออกกำลังกาย และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ...” (P.22:6)

“...ต้องการให้ตามสถานที่สาธารณะ เช่น โรงพยาบาล สวนสาธารณะมีห้องน้ำที่มีราวจับ มีทางลาดสำหรับผู้สูงวัย และต้องให้มีการตรวจสอบสถานที่เสี่ยงและเป็นอันตรายต่อผู้สูงวัย เช่น การดูแลสะพานลอยไม่ให้มีบันไดที่ชัน...” (P.23:11)

การจัดระเบียบการจราจรให้มีความปลอดภัย

การจัดระเบียบการจราจรให้มีความปลอดภัยเป็นการพัฒนาด้านระบบขนส่งมวลชน ซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้มีการจัดให้มีสัญญาณไฟจราจร มีระบบการคมนาคมที่สะดวกจัดระเบียบจราจรให้มีความเหมาะสม และจัดให้มีตัวช่วยในการชะลอความเร็วรถ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...หน้าโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดอนเกลี้ยงต้องการให้มีสัญญาณไฟจราจร...” (P.15:1)

“...ต้องการให้ระบบการคมนาคมมีความสะดวก ปลอดภัย มีระบบการสัญจรเพียงทางเดียว และบนถนนมีตัวชะลอความเร็ว...” (P.15:6)

การจัดที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงวัยในรถโดยสาร

การจัดที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงวัยในรถโดยสารเป็นการพัฒนาด้านระบบขนส่งมวลชน ซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้มีการเข้ามาดูแลเรื่องระบบขนส่งภายในรถโดยสารจะต้องมีการจัดที่นั่งไว้สำหรับบริการผู้สูงวัยโดยเฉพาะ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัย ดังนี้

“...ต้องการให้มีการดูแลในเรื่องของระบบขนส่ง มีที่นั่งสำหรับผู้สูงวัย มีการจัดที่นั่ง และรถรับส่งในการทำกิจกรรม...” (P.22:2)

การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย

การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้มีการเข้ามาและให้คำแนะนำในการปรับปรุงบ้านให้เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การสร้างทางลาดเพื่อการใช้แทนบันไดของผู้สูงวัย มีการตัดแปลงเครื่องออกกำลังกายโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยการนำรอกมาใช้ในการดึงออกกำลังกายกล้ามเนื้อ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัย ดังนี้

“...มีการตัดแปลงรอกไว้รักษา เป็นการออกกำลังกายให้ผู้สูงวัยแล้วจะมีการบิบนวดบริหารร่างกาย...” (P.24:1)

“...บันไดผู้สูงวัยจะลงยาก และจะเข็นผู้สูงวัยก็ยากต้องการให้ทำทางลาดเพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายผู้สูงวัยในการพาไปหาหมอหรือพาไปทำกิจกรรมต่างๆ แล้วก็ทำราวไว้ให้ผู้สูงวัยได้เดินสะดวก...” (P.24:2)

การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา การรำไม้พลอง การจัดกิจกรรมให้ผู้สูงวัยได้มาพบเจอกันหรือมาทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัย ดังนี้

“...ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงวัยมีความเพลิดเพลิน มีการสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น...” (P.23:6)

“...ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา แต่ไม่ควรมีระยะทางไกลมาก...” (P.23:7)

“...ต้องการให้การจัดกิจกรรมมีการจัดประจำ เช่น ไร่ไม้พลอง และพาไปออกงาน...” (P.24:14)

การเข้าไปแสดงความต้องการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนา

การเข้าไปแสดงความต้องการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนาเป็นการพัฒนาด้านการให้การยอมรับจากคนในสังคมซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้มีบทบาทในการเข้าไปเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการและได้รับเสนอเข้าแผนโดยเร็ว ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีการเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการ และต้องการให้เข้าแผนพัฒนาโดยเร็ว...” (P.22:5)

การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย

การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านการให้การยอมรับจากคนในสังคมซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้มีการดึงผู้สูงวัยที่มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ของผู้สูงวัยออกมาทำงานกับสังคม และได้รับการยอมรับจากลูกหลาน ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัย ดังนี้

“...ส่วนใหญ่ผู้สูงวัยต้องการได้รับการดูแลจากลูกหลาน...” (P.23:3)

“...ผู้สูงวัยที่มีความรู้ ความสามารถให้เป็นตัวแทนเข้าไปแสดงความความคิดเห็นและความต้องการได้...” (P.23:14)

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย

การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้มีการอบรมอาชีพให้ผู้สูงวัยที่เป็นการฝึกอบรมอาชีพแบบง่ายๆ เช่น การอบรมการทำเครื่องจักสาน การถักกระเป๋า การทำผ้าบาติก เป็นต้น และต้องการให้มีตลาดชุมชนเพื่อใช้เป็นสถานที่ในการสนับสนุนการขายสินค้าและแลกเปลี่ยนสินค้าของผู้สูงวัย การอบรมอาชีพนอกจากจะเป็นการทำให้ผู้สูงวัยมีรายได้เสริมแล้วยังทำให้ผู้สูงวัยที่มาร่วมกิจกรรมได้มีความผ่อนคลายได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีการอบรมอาชีพให้แต่เป็นการเน้นให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จะได้เป็นการผ่อนคลายความเครียด และมีเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยได้มีรายได้เสริม เช่น การจักสาน โดยมีวิทยากรมาฝึกอบรม...” (P.23:13)

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม

การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมเป็นการพัฒนาด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารซึ่งผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารจากท้องถิ่นมายังผู้สูงวัยโดยวิธีการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านตัวแทนหรือผู้ดูแลผู้สูงวัยเป็นหลัก อาจจะมีการส่งหนังสือมาให้ทางไปรษณีย์สำหรับตัวหนังสือในหนังสือหรือเอกสารต่างๆ ควรมีการปรับตัวขนาดอักษรให้มีขนาดใหญ่ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...วิธีแจ้งข้อมูลข่าวสารจะต้องแจ้งผ่านผู้ดูแล หรือมีคนมาออกมีหนังสือมาทางไปรษณีย์ สำหรับหนังสือต้องการให้มีตัวอักษรใหญ่ๆ ...” (P.24:16)

การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย

การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัยเป็นการพัฒนาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการให้มีการเข้ามาดูแลและให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ มีการมาตรวจสุขภาพผู้สูงวัยที่บ้านและในชุมชนเป็นประจำ ต้องการให้มีการจัดพี่เลี้ยงหรือผู้ติดตามในการดูแลผู้สูงวัย มีการดูแลและให้กำลังใจผู้สูงวัยที่ป่วยติดเตียงและผู้สูงวัยที่ด้อยโอกาสเป็นพิเศษ โดยเข้ามาแจกสิ่งของจำเป็นให้แก่ผู้สูงวัย ต้องการให้ดูเรื่องอาหารโภชนาการให้แก่ผู้สูงวัยให้สามารถเลือกรับประทานได้อย่างเหมาะสม ต้องการให้มีการเข้ามาให้ความรู้เรื่องแพทย์แผนไทยและความรู้ด้านสมุนไพรเพื่อนำมาใช้ในการดูแลตนเองและครอบครัว ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีการตรวจสุขภาพให้บ่อยครั้ง และมีการดูแลให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ต้องการให้ช่วยเหลือผู้สูงวัยที่ด้อยโอกาสที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้...” (P.22:12)

“...ต้องการให้มีการดูแลสุขภาพ โภชนาการ สภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงวัย มีการดูแลสุขภาพเป็นพิเศษเพราะผู้สูงวัยก็เป็นเหมือนไม้ใกล้ฝั่ง ต้องการการสร้างขวัญกำลังใจ ให้มีความหวังในการใช้ชีวิต...” (P.23:9)

“...ต้องการให้มีการก่อตั้ง กลุ่มผู้ช่วยผู้สูงวัย พวกเขาสามารถช่วยดูแลผู้สูงวัย มีเรื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ต้องการสนับสนุนเตียงนอนสำหรับผู้สูงวัยที่ป่วยติดเตียง...” (P.24:6)

การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉินเป็นการพัฒนาด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเวลาน้ำท่วมต้องการให้หน่วยงานเข้ามาให้ความรู้ และมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือน้ำท่วมโดยมีการจัดการอุปกรณ์ เครื่องมือในการเข้าไปให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงวัยและอพยพผู้สูงวัยไปยังสถานที่ที่ปลอดภัยและมีการดูแลอย่างต่อเนื่อง ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้สูงวัยในเวลาเกิดน้ำท่วม...” (P.22:5)

“...ต้องการให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และเวลาน้ำท่วมต้องการให้มีการให้ความรู้ก่อนน้ำท่วม มีการช่วยเหลือต่างๆ เช่น การอพยพ การแจกเครื่องมือป้องกันน้ำท่วม...” (P.23:5)

“...ต้องการให้มีการลงไปเยี่ยมผู้สูงวัยที่อยู่ที่บ้านหรือผู้สูงวัยที่ป่วยติดเตียงมีการนำอาหารหรือสิ่งของไปแจกบ้าง...” (P.23:16)

ในการลงพื้นที่ศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ พื้นที่สีเขียว ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ การจัดระเบียบการจราจรให้มีความปลอดภัย การจัดที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงวัยในรถโดยสาร ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการให้การยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การเข้าไปแสดงความต้องการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนา การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย และการรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

ตาราง 4.118 ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่สีเขียว - ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย - การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ด้านระบบขนส่งมวลชน	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดระเบียบการจราจรให้มีความปลอดภัย - การจัดที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงวัยในรถโดยสาร
ด้านที่อยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย
ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การเข้าไปแสดงความต้องการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนา - การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย
ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน	<ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

จากตาราง 4.118 ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความต้องการอยู่ในระดับมากถึง 8 องค์ประกอบ นั่นคือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ

สำหรับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยใน
จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปและกำหนด
สัญลักษณ์ได้ดังนี้ได้ดังนี้

✓ หมายถึง ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่
อยู่ในระดับมาก

✗ หมายถึง ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่
อยู่ในระดับปานกลางหรือความไม่ต้องการของผู้สูงวัย

ตาราง 4.119 ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยใน
จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้ เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	จังหวัดนคร ศรี ธรรมราช	จังหวัด สงขลา	จังหวัด สุราษฎร์ธานี
1. ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓
2. ด้านระบบขนส่งมวลชน	✓	✗	✓
3. ด้านที่อยู่อาศัย	✓	✓	✓
4. ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓
5. ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนใน สังคม	✓	✗	✓
6. ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและ โอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	✗	✓
7. ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓
8. ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้าน สุขภาพ	✓	✓	✓

จากตาราง 4.119 เป็นการสรุปการศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา
เมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีทั้ง
จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม จะเห็นได้ว่า ผู้สูงวัย
ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลามีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้ง 8 องค์ประกอบ
และสำหรับผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาที่มีความต้องการอยู่ในระดับมากเพียง 5 องค์ประกอบ

1.4 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับมิติในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยกับความต้องการของผู้สูงวัยว่ามีความสอดคล้องกันในทิศทางใดที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การตรวจสอบ โดยผู้วิจัย การสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.4.1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องกันระหว่างมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความต้องการของผู้สูงวัยในภาพรวมเพื่อทำการเปรียบเทียบความต้องการของผู้สูงวัยกับมิติในการดำเนินการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยซึ่งสามารถกำหนดสัญลักษณ์ได้ดังนี้

✓ หมายถึง ความต้องการของผู้สูงวัยมีความสอดคล้องกับมิติในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ผู้สูงวัยมีความต้องการในมิติการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยด้านใดด้านหนึ่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการในด้านนั้น

✗ หมายถึง ผู้สูงวัยมีความต้องการในมิติการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยด้านใดด้านหนึ่ง แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการในด้านนั้น หรือผู้สูงวัยไม่มีความต้องการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการดำเนินการ

ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับมิติในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีเพียง 3 ด้าน คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

ตาราง 4.120 ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การอนามัยโลก	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				ความต้องการของผู้สูงวัย
	อบจ. นครศรีธรรมราช	ทพ.นครศรีธรรมราช	ทพ.ทุ่งสง	ทต.ท่าม่วง	
1. ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓	✓	✓
2. ด้านระบบขนส่งมวลชน	✗	✓	✗	✓	✓
3. ด้านที่อยู่อาศัย	✗	✗	✓	✓	✓
4. ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓	✓	✓
5. ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	✗	✓	✓	✓	✓
6. ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	✓	✓	✓	✓
7. ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓	✓	✓
8. ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	✓	✓	✓	✓	✓

จากตาราง 4.120 เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของความต้องการของผู้สูงวัยว่ามีความสอดคล้องกับมิติในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลก ทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

นอกจากนี้พบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้มีการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัยมีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชและเทศบาลเมืองทุ่งสง ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช และเทศบาลนครนครศรีธรรมราช และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4.2 จังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องกันระหว่างมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความต้องการของผู้สูงวัยในภาพรวมเพื่อทำการเปรียบเทียบความต้องการของผู้สูงวัยกับมิติในการดำเนินการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยซึ่งสามารถกำหนดสัญลักษณ์ได้ดังนี้

✓ หมายถึง ความต้องการของผู้สูงวัยมีความสอดคล้องกับมิติในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ผู้สูงวัยมีความต้องการในมิติการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยด้านใดด้านหนึ่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการในด้านนั้น

✗ หมายถึง ผู้สูงวัยมีความต้องการในมิติการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยด้านใดด้านหนึ่ง แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการในด้านนั้น หรือผู้สูงวัยไม่มีความต้องการ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการดำเนินการ

ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับมิติในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลามีเพียง 5 องค์กรประกอบ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาไม่มีแผน นโยบาย หรือโครงการ จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ดังนี้

ตาราง 4.121 ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา

องค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การอนามัยโลก	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				ความต้องการของผู้สูงวัย
	อบจ. สงขลา	ทน.สงขลา	ทม.คลองหวั่ง	ทต.พะวง	
1. ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓	✓	✓
2. ด้านระบบขนส่งมวลชน	✗	✗	✓	✗	✓
3. ด้านที่อยู่อาศัย	✓	✓	✓	✓	✗
4. ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓	✓	✓
5. ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	✓	✓	✓	✓	✗
6. ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	✓	✓	✓	✗
7. ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓	✓	✓
8. ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	✓	✓	✓	✓	✓

จากตาราง 4.121 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของความต้องการของผู้สูงวัยว่ามีความสอดคล้องกับมิติในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา พบว่า ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยโดยรวมมีความต้องการตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลกเพียง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

นอกจากนี้ยังพบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้มีการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีแผน นโยบาย หรือโครงการ คือองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสงขลา เทศบาลนครสงขลา เทศบาลเมืองคอหวั่ง และเทศบาลตำบลพะวง

1.4.3 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องกันระหว่างมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับของความต้องการของผู้สูงอายุในภาพรวมเพื่อทำการเปรียบเทียบความต้องการของผู้สูงวัยกับมิติในการดำเนินการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุซึ่งสามารถกำหนดคสัญลักษณ์ได้ดังนี้

✓ หมายถึง ความต้องการของผู้สูงวัยมีความสอดคล้องกับมิติในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ผู้สูงวัยมีความต้องการในมิติการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยด้านใดด้านหนึ่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการในด้านนั้น

✗ หมายถึง ผู้สูงวัยต้องการในมิติการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยด้านใดด้านหนึ่ง แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการในด้านนั้น หรือผู้สูงวัยไม่มีความต้องการ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการดำเนินการ

ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับมิติในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเพียงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย และ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการด้านระบบขนส่งมวลชนของผู้สูงวัยซึ่งไม่มีองค์กรปกครองใดดำเนินการเรื่องนี้ ดังนี้

ตาราง 4.122 ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

องค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การอนามัยโลก	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				ความต้องการของผู้สูงวัย
	อบจ. สุราษฎร์ธานี	ทน.สุราษฎร์ธานี	ทม.ท่าข้าม	ทต.ขุนทะเล	
1. ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓	✓	✓
2. ด้านระบบขนส่งมวลชน	✗	✗	✗	✗	✓
3. ด้านที่อยู่อาศัย	✓	✗	✗	✓	✓
4. ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓	✓	✓
5. ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	✓	✗	✓	✓	✓
6. ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	✓	✓	✓	✓
7. ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓	✓	✓
8. ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	✓	✓	✓	✓	✓

จากตาราง 4.122 ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของความต้องการของผู้สูงวัยว่ามีความสอดคล้องกับแผน นโยบาย หรือ โครงการการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ความต้องการของผู้สูงวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความต้องการตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลก ทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

นอกจากนี้ยังพบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้มีการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านระบบขนส่งมวลชนได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี และเทศบาลเมืองท่าข้าม ด้านที่อยู่อาศัย คือ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เมืองท่าข้าม และเทศบาลตำบลขุนทะเล และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่อยู่ในระดับมากมี 8 องค์ประกอบ สำหรับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจังหวัดสงขลามีความต้องการในระดับมากเพียง 5 องค์ประกอบ และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่ได้ดำเนินการมากที่สุด คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน และด้านที่มีบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการ คือ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ดังภาพ

ภาพประกอบ 4.123 ความสอดคล้องระหว่างความต้องการของผู้สูงวัยกับมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากภาพประกอบ 4.125 แสดงความสอดคล้องระหว่างความต้องการของผู้สูงวัยกับมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่า

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่ได้ดำเนินการมากที่สุด คือ ด้านระบบขนมวลขน และด้านที่มีบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการ คือ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม

5. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ได้จากการลงพื้นที่จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม สามารถอธิบายได้ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2) ข้อเสนอแนะของผู้สูงวัย ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกได้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแนะนำ ดังนี้

5.1.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด

การศึกษาข้อเสนอแนะจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ การให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการคิดและการจัดทำแผนด้วยตนเอง การเปิดกว้างให้คนรุ่นใหม่และการกำหนดตำแหน่งเฉพาะให้แก่ผู้สูงวัย การทำให้มีศูนย์ผู้สูงวัยทุกอำเภอ และการทำให้บุคคลภายนอกเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชได้เสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ การให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการคิดและการจัดทำแผนด้วยตนเอง ดังนี้

การให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการคิดและการจัดทำแผนด้วยตนเอง

จากการศึกษาการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชแนะนำการจัดทำแผน หรือ โครงการต่างๆ ควรให้ท้องถิ่นเป็นคนคิดเอง เพราะคนในท้องถิ่นจะรู้ว่าท้องถิ่นของตนต้องการอะไร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ส่วนกลางอย่าคิดแทนให้ท้องถิ่นคิดเอง และให้งบประมาณลงมา พัฒนาสังคมจังหวัดเข้ามาจัดการ เพราะหน่วยงานส่วนกลางไม่ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่น ควรให้คนในท้องถิ่นได้บริหารจัดการกันเอง เช่น อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาจจะต้องการเครื่องมือมากกว่าค่าตอบแทน

ผู้สูงวัยต้องการสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนครศรีธรรมราชทำมากกว่า...”

(P.1:16)

องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ให้ข้อเสนอแนะการให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการคิดและการจัดทำแผนด้วยตนเอง

2) องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสงขลาได้เสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ การเปิดกว้างให้คนรุ่นใหม่ และการกำหนดตำแหน่งเฉพาะให้แก่ผู้สูงวัย ดังนี้

การเปิดกว้างให้คนรุ่นใหม่และการกำหนดตำแหน่งเฉพาะให้แก่ผู้สูงวัย

จากการศึกษาการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดสงขลาแนะนำงานบางสายอาชีพยังมีผู้สูงวัยทำงานอยู่ ควรเปิดกว้างให้คนรุ่นใหม่ได้เข้ามาบ้าง ไม่ใช่รอแค่ผู้สูงวัยในสายอาชีพนั้นเกษียณ แต่อาจจะจัดสายงานให้แก่ผู้สูงวัยโดยเฉพาะ เช่น ตำแหน่งข้าราชการอาวุโส ควรแบ่งแยกเด็ดขาดจากสายงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...เห็นด้วยหรือไม่กับการทำงานของผู้สูงวัยอายุ 65 ปี ทำไม่ยังทำได้ ทำไมต่างประเทศยังทำได้ การทำงานของผู้สูงวัยควรแบ่งเป็นด้านๆว่าจะทำงานด้านไหน นักศึกษาจบมากกว่าจะมึงงานก็เสียเวลาไปนาน เช่น จบตอนอายุ 25 ปี ทำงานตอนอายุ 30 ปี ก็เสียเวลาไป 5 ปี ควรไปบวกย้อนอีก 5 ปี เป็น 65 ปี ให้ดูอาชีพด้วยไม่ควรเป็นผู้บริหาร เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นถึงอายุ 65 ปี คนอายุ 60 ปี ไม่ให้เป็นแล้ว ควรเป็นตำแหน่งผู้อาวุโส เป็นข้าราชการอาวุโส ที่ปรึกษาจังหวัด และให้มีการตรวจสอบ...” (P.5:36)

องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสงขลาได้ให้ข้อเสนอแนะในการเปิดกว้างให้คนรุ่นใหม่และการกำหนดตำแหน่งเฉพาะให้แก่ผู้สูงวัย

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้เสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ การทำให้มีศูนย์ผู้สูงวัยทุกอำเภอและการทำให้บุคคลภายนอกเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย ดังนี้

การทำให้มีศูนย์ผู้สูงวัยทุกอำเภอ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีแนะนำการมีศูนย์ผู้สูงวัยทุกอำเภอไว้ว่า ต้องการจัดให้มีศูนย์ผู้สูงวัยทุกอำเภอ เพื่อให้ท้องถิ่นได้ขับเคลื่อนเอง และสิ่งแรกที่ต้องการจะพัฒนา คือ การเข้าถึงบริการทางสุขภาพของผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีความฝันว่าต้องการให้มีศูนย์ผู้สูงวัยทุกอำเภอ แต่ไม่สามารถทำได้ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีสนับสนุนทั้ง 19 อำเภอ บริหารร่วมกับท้องถิ่น...” (P.9:14)

“...สิ่งแรกที่ต้องพัฒนาจะต้องพัฒนาให้มีการเข้าถึงบริการทางสุขภาพซึ่งไม่ใช่หน้าที่โดยตรงขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี...” (P.9:15)

การทำให้บุคคลภายนอกเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย

จากการศึกษาการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยควรทำให้บุคคลภายนอกเห็นคุณค่าของผู้สูงวัยโดยการพยายามส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน คนรุ่นใหม่เห็นความสำคัญ มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้สูงวัย และมีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงวัยได้ทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชน ต้องการให้มีจัดฝึกอบรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ต้องทำให้คนเข้าใจถึงความสำคัญ และให้ความช่วยเหลือของผู้สูงวัย โดยสอนให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้สูงวัย มีความคิดจะช่วยเหลือ สนับสนุนผู้สูงวัย คล้ายอาสาสมัครดูแลผู้สูงวัยให้มีความสุข...” (P.9:16)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำให้มีศูนย์ผู้สูงวัยทุกอำเภอ และการทำให้บุคคลภายนอกเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย

สำหรับข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.124 ข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

องค์การบริหารส่วนจังหวัด นครศรีธรรมราช	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สงขลา	องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานี
ข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด		
- การให้อำนาจแก่ท้องถิ่น ในการคิดและการจัดทำ แผนด้วยตนเอง	- การเปิดกว้างให้คนรุ่นใหม่และการกำหนด ตำแหน่งเฉพาะให้แก่ผู้สูง วัย	- การทำให้มีศูนย์ผู้สูงวัย ทุกอำเภอ - การทำให้บุคคลภายนอก เห็นคุณค่าของผู้สูงวัย

จากตาราง 4.124 ข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ว่า การให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการคิดและการจัดทำแผนด้วยตนเอง การเปิดกว้างให้คนรุ่นใหม่และการกำหนดตำแหน่งเฉพาะให้แก่ผู้สูงวัย การทำให้มีศูนย์ผู้สูงวัยทุกอำเภอ และการทำให้บุคคลภายนอกเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย

5.1.2 เทศบาลนคร

การศึกษาข้อเสนอแนะจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ การของบสนับสนุนอุดหนุนให้มากขึ้น การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย และการทำให้ผู้สูงวัยสามารถดูแลตนเองได้ ดังนี้

1) เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

เทศบาลนครนครศรีธรรมราชได้เสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ การของบสนับสนุนอุดหนุนให้มากขึ้น และการส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย ดังนี้

การของบสนับสนุนอุดหนุนให้มากขึ้น

จากการศึกษาการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเทศบาลนครนครศรีธรรมราช แนะนำไว้ว่าต้องการให้รัฐบาลให้เงินอุดหนุนมากกว่านี้ เพราะมีงานของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ได้ถ่ายโอนมาให้ แต่ไม่ได้ให้งบประมาณมา เทศบาลนคร

นครศรีธรรมราชต้องการทำเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยแต่ยังไม่มียงบประมาณ บุคลากรที่มีความรู้ที่เพียงพอ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ต้องการให้รัฐบาลให้เงินอุดหนุนมากกว่านี้ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้งานมาแต่ไม่ได้ให้งบประมาณมา ต้องการทำให้เมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย เช่น มีทางเท้า ทางลาด ถนนเพื่อผู้สูงวัย แต่มีข้อจำกัดของงบประมาณ และบุคลากร...” (P.2:40)

การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย

เทศบาลนครนครศรีธรรมราชแนะนำไว้ว่าการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยจะต้องทำให้ผู้สูงวัยสามารถอยู่ในสังคมได้ มีการพบปะเพื่อนฝูง ควบคุมดูแลในเรื่องของอาหาร จิตใจ อารมณ์ และจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่ผู้สูงวัย เช่น การเล่นเปตอง การเล่นไพ่ นวดแผนแพทย์ไทย การให้รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และเห็นว่าการให้สิทธิพิเศษหรือส่วนลดสำหรับผู้สูงวัย เป็นสิ่งที่ทำทนาย ต้องมีการร่วมมือกันหลายหน่วยงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...สิทธิพิเศษยังไม่มี แต่เป็นเรื่องที่ทำทนาย ต้องร่วมมือกันหลายหน่วยงาน...” (P.2:37)

“...ถ้าจะทำน่าจะดูแลคุณภาพชีวิต ดูแลชีวิตในบั้นปลายให้ผู้สูงวัยมีความสุข การอยู่บ้านเฉยๆ จะทำให้เจียบเหงา ต้องทำให้ผู้สูงวัยอยู่ในสังคมได้จะได้มีเพื่อน เทศบาลนครนครศรีธรรมราชเลยตั้งศูนย์ฟื้นฟูเพื่อดูแลคุณภาพชีวิตในการดูแลทุกด้าน ตั้งแต่รับประทาน อาหาร จิตใจ อารมณ์ ร่างกาย แต่ผู้สูงวัยไม่สมัครใจที่จะมา ลูกหลานไม่ให้มา เพราะคิดว่าคนที่มาอยู่ที่นี่เป็นคนยากจน แต่จริงๆ แล้วมีข้าราชการเกษียณอายุ ปริญญาตรี ปริญญาโท มาอยู่ผู้สูงวัยส่วนหนึ่งยังมีภาระทางบ้านในการดูแลลูกหลานหรือยังประกอบอาชีพอยู่ เช่น ถีบสามล้อ และจะมีการจัดกิจกรรม เช่น เล่นเปตอง เล่นไพ่ นวดแพทย์แผนไทย...” (P.2:39)

เทศบาลนครนครศรีธรรมราชได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการของบสนับสนุนอุดหนุนให้มากขึ้น และการส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย

2) เทศบาลนครสงขลา

เทศบาลนครสงขลาได้เสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ คือ การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับผู้สูงอายุ ดังนี้

การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับผู้สูงอายุ

จากการศึกษาการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุเทศบาลนครสงขลาแนะนำไว้ว่าผู้สูงอายุบางคนรู้ดีกว่าตนเองเป็นตัวถ่วงจึงกลายเป็นปัญหาสังคม เทศบาลนครสงขลาต้องการให้ทุกคนเข้าใจและให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ เทศบาลนครสงขลาต้องการให้มีศูนย์ผู้สูงอายุในทุกพื้นที่ และจะปรับปรุงระบบไฟส่องสว่าง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...แนวคิด คือ สร้างศูนย์พยาบาลผู้สูงอายุที่เป็นของตนเอง และกำลังจะทำระบบแสงไฟส่องสว่าง ถ้าทำได้จะดีมากเพราะเทศบาลนครสงขลามีริมทะเล ป่าสน เทศบาลนครสงขลามีแนวคิด คือ การทำให้คนเข้าใจผู้สูงอายุ และจะพัฒนาเมืองให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ...” (P.6:40)

เทศบาลนครสงขลาได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับผู้สูงอายุ

3) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีได้เสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ คือ การทำให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้ ดังนี้

การทำให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้

จากการศึกษาการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีแนะนำไว้ว่าต้องการให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้บ้าง จะได้เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ผู้สูงอายุได้มีความสุขและใช้ชีวิตอยู่ในชีวิตประจำวัน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ต้องการให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตัวเองได้ ให้สามารถทำอะไรได้บ้าง จะเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นหลัก...” (P.10:9)

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้

สำหรับข้อเสนอแนะของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เทศบาลนครสงขลา และเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.125 ข้อเสนอแนะของเทศบาลนครในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	เทศบาลนครสงขลา	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
ข้อเสนอแนะของเทศบาลนคร		
<ul style="list-style-type: none"> - การของบสนับสนุนอุดหนุนให้มากขึ้น - การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - การทำให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้

จากตาราง 4.125 ข้อเสนอแนะของเทศบาลนครในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุสามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ว่า การของบสนับสนุนอุดหนุนให้มากขึ้น การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับผู้สูงอายุ และการทำให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้

5.1.3 เทศบาลเมือง

การศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ การจัดทำโครงการบัตรพลเมืองให้เอกชนสามารถลดหย่อนภาษีได้ และการปรับปรุงให้กฎหมายมีสภาพบังคับในการดูแลผู้สูงอายุ ดังนี้

1) เทศบาลเมืองทุ่งสง

เทศบาลเมืองทุ่งสงได้เสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุและการส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ ดังนี้

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุเทศบาลเมืองทุ่งสงแนะนำไว้ว่าต้องการให้เมืองกลายเป็น Smart City ที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ต้องมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ร่วมกัน เมืองจะต้องกลายเป็น Smart City มีกล้อง CCTV ถ่ายภาพลักษณะแปลส่งทางไลน์ให้หมอ เพราะมีแพทย์ไม่เยอะ เพื่อปรึกษาเบื้องต้น ถ้ารักษาไม่ได้ก็นำมาส่งโรงพยาบาล...” (P.3:29)

การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุเทศบาลเมืองทุ่งสงแนะนำไว้ว่าควรให้ความรู้แก่อาสาสมัครในการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้สูงอายุและการให้ความรู้ในทุกด้าน ทั้งเรื่องของการกิน สุขภาพ ชีวิตหลังวัยเกษียณ จะเชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องมรดก จัดให้มีการร้องเพลง เต้นลีลาศ เพื่อสร้างความเพลิดเพลินมากกว่าการส่งเสริมด้านอาชีพเพราะผู้สูงอายุบางคนมีรายได้ และได้รับการเลี้ยงดูจากลูกหลาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การให้ความรู้ทุกด้าน เช่น การรับประทานอาหาร การดำรงชีวิต ความรู้เรื่องเกษียณ เรื่องมรดก ต้องเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านสุขภาพให้มีการออกกำลังกาย เต้นลีลาศ กับร้องเพลงคาราโอเกะ เรื่องอาชีพน่าจะเป็นส่วนรองเพราะผู้สูงอายุยังมีรายได้ ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งยังมีน้อย...” (P.3:65)

เทศบาลเมืองทุ่งสงได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ และการส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ

2) เทศบาลเมืองคอหงส์

เทศบาลเมืองคอหงส์ได้เสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ คือโครงการบัตรพลเมืองให้เอกชนสามารถลดหย่อนภาษีได้ และการปรับปรุงให้กฎหมายมีสภาพบังคับในการดูแลผู้สูงอายุ ดังนี้

โครงการบัตรพลเมืองให้เอกชนสามารถลดหย่อนภาษีได้

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเทศบาลเมืองคองหงส์แนะนำไว้ว่าสำหรับโครงการบัตรพลเมืองควรมีเพราะจะเป็นการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงวัย อาจจะให้เอกชนสามารถไปลดหย่อนภาษีได้เพื่อเป็นการจูงใจ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...โครงการบัตรพลเมืองเป็นความคิดของนักสังคมสงเคราะห์ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความคิดริเริ่มว่าเป็นการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงวัยได้รับสิ่งดีๆ มีคุณภาพชีวิตที่ดี บัตรนี้จะมีเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้อง มีการจูงใจให้สามารถไปลดหย่อนภาษีได้...” (P.7:24)

การปรับปรุงให้กฎหมายมีสภาพบังคับในการดูแลผู้สูงวัย

เทศบาลเมืองคองหงส์แนะนำไว้ว่าต้องการให้มีกฎหมายสำหรับผู้สูงวัยในการทำงานที่ยุติธรรม และการให้อิสระแก่ท้องถิ่นมากเกินไปอาจจะทำงานได้ไม่ดีเท่าที่ควรควรมีสภาพบังคับในการพัฒนาสิ่งต่างๆ บ้าง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ข้อเสนอแนะ ไม่เห็นด้วยกับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นอยู่อย่างนี้เพราะว่าอิสระเกินไป ต้องมีสภาพบังคับบ้าง คือ หน่วยเหนือขึ้นไปต้องบังคับ ท้องถิ่นเป็นการกระจายเงินไปจนจะไม่เข้มแข็ง ภาคประชาชนสำคัญที่สุดที่จำต้องช่วยกันสร้างกระแส จุดประกายแนวคิดให้ร่วมกันรับผิดชอบ เช่น การสร้างการเรียนรู้และขยายแนวความคิดว่าผู้สูงวัยให้สามารถช่วยตนเองได้...” (P.7:40)

เทศบาลเมืองคองหงส์ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำโครงการบัตรพลเมืองให้เอกชนสามารถลดหย่อนภาษีได้ และการปรับปรุงให้กฎหมายมีสภาพบังคับในการดูแลผู้สูงวัย

3) เทศบาลเมืองท่าข้าม

เทศบาลเมืองท่าข้ามเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย ดังนี้

การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเทศบาลเมืองท่าข้ามแนะนำไว้ว่าสิ่งที่ต้องรีบดำเนินการปรับปรุงให้แก่ผู้สูงวัย คือ การปรับปรุงในเรื่องของสถานที่ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ตามโรงพยาบาล ธนาคารควรมีเก้าอี้ไว้สำหรับผู้สูงวัย การสร้างอาคารหลังใหม่ของเทศบาลเมืองท่าข้ามเป็นเสมือนมิติใหม่ที่ทำให้ผู้สูงวัยได้ไปทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การอบชาน้ำ พยายามมองคุณด้านจิตใจอย่าให้ผู้สูงวัยรู้สึกโดนทอดทิ้ง ไม่มีค่า ต้องการให้ลูกหลานพาผู้สูงวัยออกนอกบ้านบ้าง เช่น การพาผู้สูงวัยไปทำกิจกรรมไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...สิ่งแรกที่ต้องปรับ คือ เรื่องของสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงพยาบาล และธนาคารต่างๆ ต้องจัดให้มีเก้าอี้ไว้สำหรับผู้สูงวัย...” (P.11:21)

“...สิ่งที่เป็นมิติใหม่ คือ อาคารหลังใหญ่ที่มีห้องอบชาน้ำ และให้ผู้สูงวัยสามารถทำกิจกรรมได้ทั้งวัน...” (P.11:22)

“...สภาพจิตใจของผู้สูงวัยสำคัญที่สุด ทำอย่างไรให้ผู้สูงวัยไม่รู้สึกทอดทิ้ง หรือไม่มีค่าจะทำให้เกิดภาวะหดหู่ ในเมืองนอกลูกหลานจะพาผู้สูงวัยไปเที่ยว ไม่เหมือนคนไทยที่ไม่พาผู้สูงวัยออกไปจากบ้าน...” (P.11:23)

“...ท้องถิ่นใกล้ชิดผู้สูงวัยมากที่สุด แต่ตอนนี้ท้องถิ่นมีความรับผิดชอบมาก ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์จะดี แต่ยังไม่ได้มองสวัสดิการที่เกี่ยวกับผู้สูงวัยมากนักยังคงเน้นแต่ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การปรับถนน สนใจแต่ผลประโยชน์สูงสุดมากกว่าที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต ขึ้นกับท้องถิ่นว่าจะได้รับผู้บริหารแบบไหนเข้ามา...” (P.11:26)

เทศบาลเมืองท่าข้าม ได้ให้ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย

สำหรับข้อเสนอแนะของเทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองคอหงส์ และเทศบาลเมืองท่าข้ามในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.126 ข้อเสนอแนะของเทศบาลเมืองในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

เทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองคองหงส์	เทศบาลเมืองท่าข้าม
ข้อเสนอแนะของเทศบาลเมือง		
<ul style="list-style-type: none"> - การนำเทคโนโลยีมาใช้กับการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ - การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการบัตรพลเมืองให้เอกชนสามารถลดหย่อนภาษีได้ - การปรับปรุงให้กฎหมายมีสภาพบังคับในการดูแลผู้สูงอายุ 	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ

จากตาราง 4.126 ข้อเสนอแนะของเทศบาลเมืองในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ การจัดทำโครงการบัตรพลเมืองให้เอกชนสามารถลดหย่อนภาษีได้ และการปรับปรุงให้กฎหมายมีสภาพบังคับในการดูแลผู้สูงอายุ

5.1.4 เทศบาลตำบล

การศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ การอุดหนุนงบประมาณให้มากขึ้น การปรับแนวคิดที่มีต่อผู้สูงอายุ การจัดแบ่งโซนของเมืองให้เหมาะสม ดังนี้

1) เทศบาลตำบลท่าจิว

เทศบาลตำบลท่าจิวเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ คือ การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ ดังนี้

การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลท่าจิวแนะนำไว้ว่าผู้สูงอายุเปรียบเสมือนไม้ใกล้ฝั่งที่มีประสบการณ์มากมาย เราสามารถดึง

ประสบการณ์ออกมาตั้งเป็นธนาคารสมอง จะต้องมีการจัดให้ผู้สูงวัยได้อยู่ใกล้แพทย์ พบแพทย์ให้ได้เดือนละหนึ่งครั้ง ดูแลเรื่องอาหาร ให้ผู้สูงวัยได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ซึ่งจะทำให้ผู้สูงวัยมีความสุข ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ผู้สูงวัยเรียกว่าอยู่ในวัยใกล้ฝั่งมีประสบการณ์ที่สามารถดึงมาใช้ได้ อาจจะตั้งเป็นธนาคารสมองแต่ที่ต้องการดูแลให้ดี คือ เรื่องสุขภาพ เช่น การไปดูแลสุขภาพ ผู้สูงวัยต้องการใกล้ชิดหมอ ต้องจัดเดือนละหนึ่งครั้ง ต้องการให้ผู้สูงวัยมีสุขภาพที่ดีขึ้น...” (P.4:21)

เทศบาลตำบลท่าจิวได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย

2) เทศบาลตำบลพะวง

เทศบาลตำบลพะวงเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย ดังนี้

การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเทศบาลตำบลพะวง แนะนำไว้ว่าการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจะต้องมีการนำแนวทางในการให้บริการ หานวัตกรรมใหม่ๆ ในการดูแลสุขภาพผู้สูงวัย มีการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัยให้มากขึ้น และต้องการให้รัฐบาลดูแลผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...การพัฒนาเมือง จะต้องหาแนวคิด แนวทางในการให้บริการ หานวัตกรรมใหม่ๆ เช่น การดูแลสุขภาพ กิจกรรมในการพัฒนาผู้สูงวัยให้มากขึ้น ต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนในการดูแลผู้สูงวัย...” (P.8:28)

เทศบาลตำบลพะวงได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย

3) เทศบาลตำบลขุนทะเล

เทศบาลตำบลขุนทะเลเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ การอุดหนุนงบประมาณให้มากขึ้น การปรับแนวคิดที่มีต่อผู้สูงวัย และการจัดแบ่ง โชนของเมืองให้เหมาะสม ดังนี้

การอุดหนุนงบประมาณให้มากขึ้น

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย เทศบาลตำบลขุนทะเลแนะนำไว้ว่าเนื่องจากงบประมาณของเทศบาลน้อยจึงต้องการงบประมาณมาซ่อมแซมบ้าน ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้สูงวัย และจะเข้าไปให้ความรู้แก่บ้านที่มีผู้สูงวัยอาศัยอยู่ว่าควรปรับปรุงบ้านอย่างไร เช่น การปรับปรุงให้มีทางลาด และราวจับตลอดทาง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีงบประมาณน้อย ผู้บริหารยังไม่ให้ความสำคัญ ยังไม่เห็นพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ต้องการงบประมาณมาซ่อมบ้าน ปรับสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัย บางคนมีเงินแต่ไม่มีความรู้ว่าจะควรทำอะไร บางคนมีความรู้มีบ้านแต่ไม่ทำ เทศบาลตำบลขุนทะเลต้องเข้าไปให้ความรู้ให้มีการทำทางลาดให้มีราวจับตลอดทาง เพื่อช่วยการพยุง...” (P.12:35)

การปรับแนวคิดที่มีต่อผู้สูงวัย

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย เทศบาลตำบลขุนทะเลแนะนำไว้ว่าการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นสิ่งแรกที่ต้องพัฒนาจำเป็นต้องมีการปรับทัศนคติของคนในชุมชนให้เห็นความสำคัญและช่วยเหลือผู้สูงวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...ต้องมีการปรับทัศนคติคนในชุมชนให้เห็นความสำคัญและช่วยเหลือผู้สูงวัย...”(P.12:34)

การจัดแบ่งโซนของเมืองให้เหมาะสม

เทศบาลตำบลขุนทะเลได้แนะนำการจัดแบ่งโซนของเมืองให้เหมาะสมมีการแบ่งโซนผู้สูงวัยชัดเจน โดยการจัดแยกเป็นกลุ่ม คือ ผู้สูงวัยที่ป่วยนอนติดเตียง มีความพิการ หรือเป็นโรคต่างๆ กับผู้สูงวัยที่ไม่ได้ป่วย จะได้ดูแลได้ทั่วถึง ต้องการให้เน้นดูแลด้านสภาพจิตใจมากกว่า มีการจัดโซนที่อยู่อาศัยให้อยู่ห่างจากโรงงาน ให้มีเพียงบ้านเรือน และต้นไม้ เพราะการมาสร้างโรงงานในพื้นที่ไม่ได้ถามความต้องการของประชาชนเลย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“...มีเป้าหมายให้มีการแบ่งโซนผู้สูงวัยในเรื่องของการแยกกลุ่มผู้สูงวัยติดเตียง ที่เป็นโรค ผู้พิการ กับกลุ่มผู้สูงวัยปกติ ต้องการให้มีการดูแลให้

ทั่วถึง เข้าไปทำความรู้ความเข้าใจให้กับลูกหลานเรื่องของการดูแลผู้สูงวัย...”

(P.12:34)

“...การจะต้องการเมืองแบบไหนต้องขึ้นอยู่กับชุมชนด้วยว่า ต้องการเมืองแบบไหน เช่น การพัฒนาโรงงานเป็นการพัฒนาที่ไม่ได้ถาม ไม่ต้องการให้มีโรงงาน ต้องการให้มีที่อยู่อาศัย มีการปลูกต้นไม้มากๆ จะต้อง แบ่งโซนที่อยู่อาศัยและโซนโรงงานให้ดี...” (P.12:52)

เทศบาลตำบลขุนทะเลได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอุดหนุนงบประมาณให้มากขึ้น การปรับแนวคิดที่มีต่อผู้สูงวัย และการจัดแบ่งโซนของเมืองให้เหมาะสม

สำหรับข้อเสนอแนะของเทศบาลตำบลท่าจิว เทศบาลตำบลพะวง และเทศบาลตำบลขุนทะเล ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สามารถสรุปได้ดังนี้

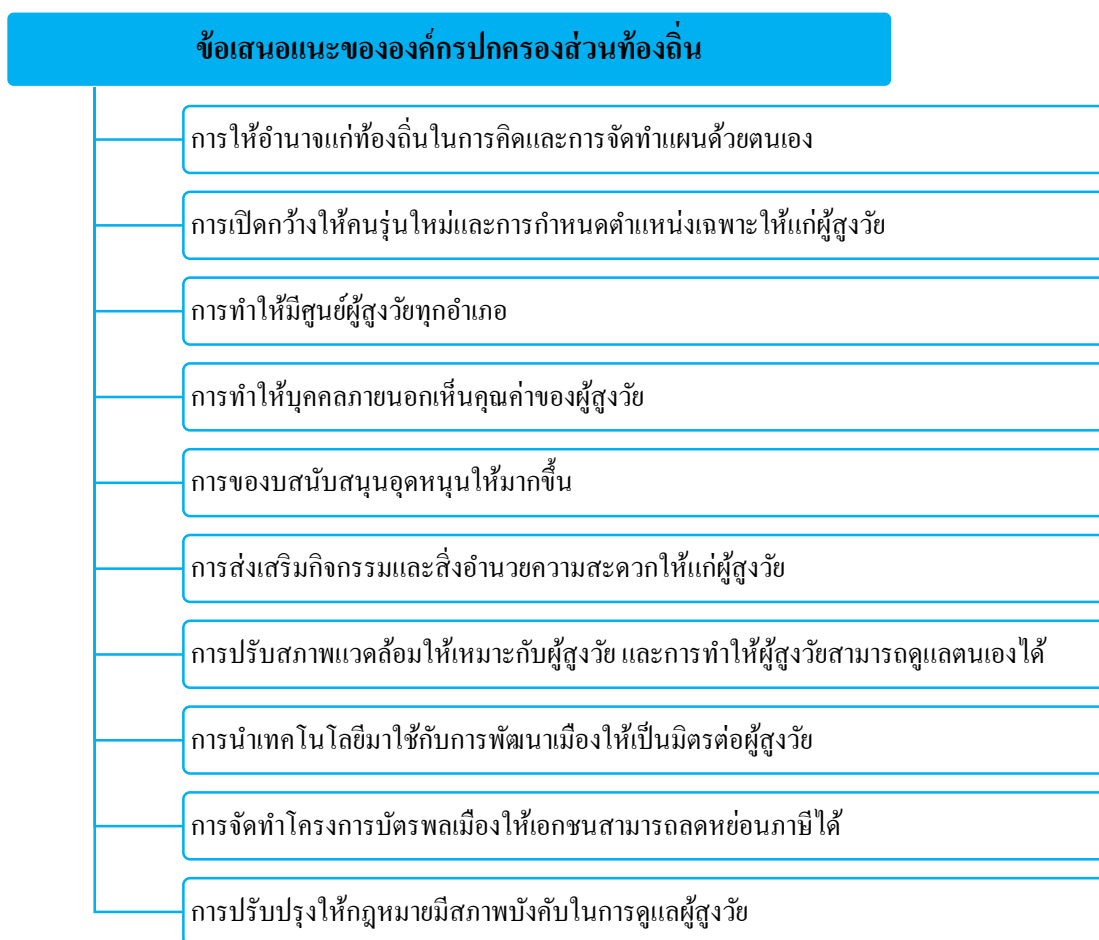
ตาราง 4.127 ข้อเสนอแนะของเทศบาลตำบลในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

เทศบาลตำบลท่าจิว	เทศบาลตำบลพะวง	เทศบาลตำบลขุนทะเล
ข้อเสนอแนะของเทศบาลตำบล		
- การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย	- การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย	- การอุดหนุนงบประมาณให้มากขึ้น - การปรับแนวคิดที่มีต่อผู้สูงวัย - การจัดแบ่งโซนของเมืองให้เหมาะสม

จากตาราง 4.127 ข้อเสนอแนะของเทศบาลตำบลในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ว่า การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย การอุดหนุนงบประมาณให้มากขึ้น การปรับแนวคิดที่มีต่อผู้สูงวัย การจัดแบ่งโซนของเมืองให้เหมาะสม

สำหรับข้อเสนอแนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้ การให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการคิดและการจัดทำแผนด้วยตนเอง การเปิดกว้างให้คนรุ่นใหม่ และการกำหนดตำแหน่งเฉพาะให้แก่ผู้สูงวัย การทำให้มีศูนย์ผู้สูงวัยทุกอำเภอ การทำให้

บุคคลภายนอกเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย การของบสนับสนุนอุดหนุนให้มากขึ้น การส่งเสริมกิจกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับผู้สูงวัย และการทำให้ผู้สูงวัยสามารถดูแลตนเองได้ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย โครงการบัตรพลเมืองให้เอกชนสามารถลดหย่อนภาษีได้ และการปรับปรุงให้กฎหมายมีสภาพบังคับในการดูแลผู้สูงวัย สามารถได้ดังภาพนี้

ภาพประกอบ 4.128 ข้อเสนอแนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

5.2 ข้อเสนอแนะของผู้สูงวัย

การศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

1) จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ การดูแลผู้สูงวัยและสิ่งอำนวยความสะดวก และการมีงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรม ดังนี้

การดูแลผู้สูงวัยและสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัด นครศรีธรรมราช แนะนำไว้ว่าการจะพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติของผู้สูงวัยจะได้มีการปรับปรุงสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม การเข้ามาดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยจะต้องมีการเข้ามาตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำและควรจัดอย่างต่อเนื่อง ควรมีการจัดทำโทรศัพท์ไว้สำหรับโทรหมายเลขฉุกเฉินสำหรับผู้สูงวัย ออกแบบให้สามารถกดปุ่มหมายเลขโทรออกได้ง่าย เช่น หมายเลข 1 คือ ต้องการความช่วยเหลือจากโรงพัก หมายเลข 2 คือ ต้องการความช่วยเหลือจากโรงพยาบาล เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีโทรศัพท์ฉุกเฉินที่มีการกำหนดหมายเลขปุ่มกด เช่น หมายเลข 1 คือ ต้องการความช่วยเหลือจากโรงพัก หมายเลข 2 คือ ต้องการความช่วยเหลือจากโรงพยาบาล เป็นต้น...” (P.16:20)

“...สิ่งแรกที่ต้องการให้มีการพัฒนา คือ การเข้ามาดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย...” (P.18:29)

การมีงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรม

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัด นครศรีธรรมราช แนะนำไว้ว่าควรมีการจัดงบประมาณมาจากหลายแหล่งเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยสามารถของงบประมาณมาทำกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้สูงวัยสนใจได้ ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...งบประมาณของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นงบประมาณที่รัฐบาลให้มาจากการของบประมาณไปเพื่อ

นำมาทำกิจกรรม ซึ่งจะขึ้นอยู่กับภาระงบประมาณไปใช้ในการทำกิจกรรมอะไร ...” (P.17:18)

ผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงวัยและ สิ่งอำนวยความสะดวก และการมีงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรม

2) จังหวัดสงขลา

ผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย คือ การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยและในกรณีฉุกเฉิน และการมีงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรม ดังนี้

การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยและในกรณีฉุกเฉิน

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัด สงขลาแนะนำไว้ว่าผู้สูงวัยต้องการให้ภาครัฐเข้ามาดูแลผู้สูงวัยอย่างจริงจัง ทั้งการเข้ามาดูแลเรื่อง สุขภาพ การทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการดูแลผู้สูงวัย การมีองค์กรที่เข้ามาดูแลผู้สูงวัย โดยเฉพาะ การจัดสาธารณสุขุโภคให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย การดูแลเรื่องสิทธิการรักษาพยาบาลให้กับผู้สูงวัยทุก กลุ่ม โดยเฉพาะผู้สูงวัยที่ไม่ได้รับสิทธิจากการเป็นข้าราชการเกษียณ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้สูงวัยยัง แนะนำว่าการจัดกิจกรรมต่างๆ ควรจัดให้อย่างต่อเนื่องแม้ว่าจะเป็นการซ้ำซ้อนกันแต่มันคือ สิ่งจำเป็นสำหรับการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้สูงวัย ควรมีการฝึกอบรมผู้สูงวัยให้เป็นไกด์นำเที่ยว อย่างนำผู้สูงวัยที่มีอายุมากจนเกินไปในการไปอบรมเป็นไกด์นำเที่ยว และต้องการให้มีสถานที่ออก กำลังกายสำหรับผู้สูงวัยในพื้นที่ด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้ภาครัฐให้ความสำคัญกับผู้สูงวัยให้มากขึ้น มีช่องทางการจัดสาธารณสุขุโภคให้หลากหลายเหมาะสมกับผู้สูงวัย มีการดูแลเรื่อง บำเหน็จบำนาญ เพราะผู้สูงวัยบางคนไม่ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลอาจจะ เกิดความลำบากกับผู้สูงวัยบางกลุ่ม...” (P.20:24)

การมีงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรม

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัด สงขลาแนะนำไว้ว่าควรมีงบประมาณในการสนับสนุนให้แก่ผู้สูงวัยในการทำกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น ควรมีการปรับเบี้ยยังชีพให้เท่ากันทุกช่วงอายุที่หนึ่งพันบาท ดังคำสัมภาษณ์ ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้มีงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรม การทำกิจกรรมบางครั้งเสนอไป จะมีการบอกว่าซ้ำซ้อนให้จัดปีละครั้ง เพราะ กิจกรรมบางอย่างมีความสำคัญและสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้สูงวัย ควรจัดให้มี กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และอยากให้เข้าไปดูแลเรื่องสุขภาพให้มากขึ้น เงินที่รัฐให้ ผู้สูงวัยน้อยเกินไป ควรปรับเป็นคนละหนึ่งพันบาท และให้เท่าเทียมกันใน ทุกช่วงอายุ การจัดกิจกรรมจะต้องจัดให้ต่อเนื่องบางสิ่งบางอย่างเป็นภูมิปัญญา อาจะหายไปกับผู้สูงวัยจะต้องพยายามดึงส่วนนี้ออกมาให้ได้...” (P.19:37)

ผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาได้ให้ข้อเสนอแนะไว้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของ ผู้สูงวัยและกรณีฉุกเฉิน และการมีงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรม

3) จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร ต่อผู้สูงวัย คือ การดูแลเรื่องการรับประทานอาหารและสุขภาพของผู้สูงวัยและการรักสามัคคีกันใน หมู่ของผู้สูงวัย ดังนี้

การดูแลเรื่องการรับประทานอาหารและสุขภาพของผู้สูงวัย

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัด สุราษฎร์ธานีแนะนำไว้ว่าผู้สูงวัยต้องการให้มีหน่วยงานเข้ามาดูแลเรื่องการดูแลสุขภาพ การ เลือกรับประทานอาหารที่เหมาะสมและประเภทอาหารที่ควรหลีกเลี่ยง ต้องการให้เข้ามาดูแลเรื่อง ค่ารักษาพยาบาล ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัย ดังนี้

“...ต้องการให้ดูแลเรื่องสุขภาพ การเลือกรับประทานอาหารที่ เหมาะสมและประเภทอาหารที่ควรหลีกเลี่ยง...” (P.22:19)

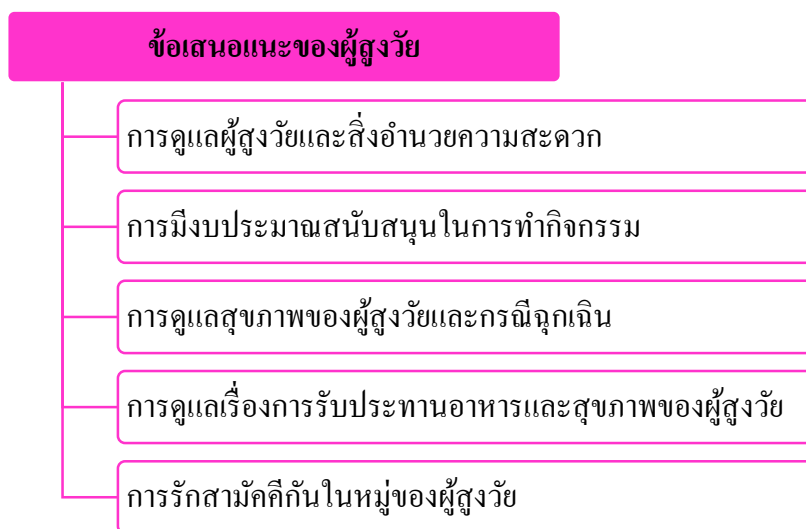
การรักสามัคคีกันในหมู่ของผู้สูงวัย

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัด สุราษฎร์ธานี แนะนำไว้ว่าคนในสังคมควรเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงวัย ต้องการให้ผู้สูงวัยรัก และสามัคคีกัน ไม่มีความขัดแย้ง หรือแบ่งพรรคแบ่งพวก และต้องการให้ผู้สูงวัยไม่มีการยึดติดกับ วัตถุสิ่งของ การงมงายในอบายมุข ต้องการให้ผู้สูงวัยมีจิตใจที่ผ่องใส สามารถพึ่งพาตนเองได้ไม่ หวังแต่พึ่งลูกหลาน ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนผู้สูงวัยดังนี้

“...ต้องการให้ผู้สูงวัยอยู่แบบพอเพียง ไม่ยึดติดกับสิ่งของ
วัตถุมากมายในอบายมุข ต้องการให้ผู้สูงวัยมีจิตใจที่ผ่องใส อยู่แบบไม่เป็นภาระ
ของลูกหลาน ผู้สูงวัยบางคนหวังพึ่งเพียงแต่ลูกหลาน ให้รู้จักพึ่งตนเองบ้าง...”
(P.23:23)

ผู้สูงวัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ให้ข้อเสนอแนะในการดูแลเรื่องการรับประทานอาหารและสุขภาพของผู้สูงวัย และการรักสามัคคีกันในหมู่ของผู้สูงวัย

ข้อเสนอแนะของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้ การดูแลผู้สูงวัยและสิ่งอำนวยความสะดวก การมีงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรม การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยและกรณีฉุกเฉิน การดูแลเรื่องการรับประทานอาหารและสุขภาพของผู้สูงวัย และการรักสามัคคีกันในหมู่ของผู้สูงวัย สามารถสรุปได้ดังภาพนี้

ภาพประกอบ 4.129 ข้อเสนอแนะของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

6. โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้ดังนี้

6.1 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นการศึกษาจากการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้สูงวัย และการสนทนากลุ่มกับผู้สูงวัย ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช สิ่งที่เป็น โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง งบประมาณที่เป็นของตนเอง ปัญหาในการพัฒนาเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช และปัญหาในมุมมองของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย นอกจากนี้มิติในการพัฒนาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.130 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	

ตาราง 4.130 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
รูปแบบการดำเนินงาน	
	การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตาม หน้าที่ที่รับผิดชอบ
งบประมาณในการดำเนินงาน	
	งบประมาณที่เป็นของตนเอง - งบประมาณที่เป็นของตนเองที่มีจำกัด
มิติในการพัฒนา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐาน ผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใน สังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม ทุกสื่อ ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ - การดูแลผู้สูงวัยในเหตุการณ์ภัยพิบัติ	ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคน ในสังคม

ตาราง 4.130 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ
ความต้องการของผู้สูงอายุในการพัฒนา	
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ออกกำลังกายและพื้นที่สีเขียว - การปรับปรุงทางเท้า - ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ <p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความมีน้ำใจของผู้ขับขี่ต่อผู้สูงอายุ - การให้บริการของรถโดยสาร - สถานที่จอดรถที่ปลอดภัยต่อผู้สูงอายุ <p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การยอมรับจากสังคมภายนอก - การให้สิทธิหรือส่วนลดพิเศษแก่ผู้สูงอายุ <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ - การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้แก่ผู้สูงอายุ 	

ตาราง 4.130 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา	
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ - การบริการและการดูแลสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย - การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน	
ปัญหาในการพัฒนา	
	- การขาดแคลนงบประมาณ
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองผู้สูงวัย	
	- การขาดการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย

จากตาราง 4.130 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนา และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้ดังนี้

สิ่งที่เป็โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการ

ได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและ
บริการด้านสุขภาพ

สิ่งที่เป็อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง งบประมาณที่เป็น
ของตนเอง นอกจากนี้มีมติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นอุปสรรคไม่ได้ดำเนินการ
เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย
และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม นอกจากนี้ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้
เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ การขาดแคลน
งบประมาณ และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การ
ขาดการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปได้ว่า สิ่งที่เป็โอกาสขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
นครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ทิศทาง และมติในการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของ
ผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็อุปสรรคขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย
รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง งบประมาณที่เป็นของตนเอง มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร
ต่อผู้สูงวัยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ
ปัญหาในมุมมองของผู้สูงวัย

2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดสงขลา สิ่งที่เป็โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ทิศทาง
ของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
และสิ่งที่เป็อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
สงขลา ประกอบด้วย งบประมาณที่เป็นของตนเอง ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ในมุมมองของผู้สูงวัย นอกจากนี้มีมติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่องค์การบริหารส่วน
จังหวัดสงขลาไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่
ด้านระบบขนส่งมวลชน ดังนี้

ตาราง 4.131 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทาง โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	
รูปแบบการดำเนินงาน	
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากผู้สูงวัย - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร 	
งบประมาณในการดำเนินงาน	
	งบประมาณที่เป็นของตนเอง <ul style="list-style-type: none"> - การบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร
มิติในการพัฒนา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย <ul style="list-style-type: none"> - การร่วมมือกันในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย 	ด้านระบบขนส่งมวลชน

ตาราง 4.131 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
มิติในการพัฒนา	
<p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงวัย <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทำให้ผู้สูงวัยมีคุณค่า <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพผู้สูงวัย - การจัดอบรมความรู้ให้แก่พนักงานก่อนเกษียณอายุ <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย - การรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน 	

ตาราง 4.131 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา	
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่สีเขียว - การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย - ช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงวัย <p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงถนนให้ปลอดภัย - ความมีน้ำใจและการให้บริการของรถโดยสารต่อผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย - อาคารและสถานที่ในการจัดกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย - การสร้างเครือข่ายผู้สูงวัยเพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม 	<p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p>

ตาราง 4.131 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา (ต่อ)	
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ - การบริการด้านสุขภาพและสร้าง อาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน - การดูแลการเลือกรับประทานอาหารของ ผู้สูงวัย	
ปัญหาในการพัฒนา	
	- ความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัว
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงวัย	
	- การขาดแคลนงบประมาณ - สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อ ผู้สูงวัย

จากตาราง 4.131 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัยได้ดังนี้

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ด้านการสนับสนุนของชุมชนและ

บริการด้านสุขภาพ และการมีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน คือ การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากผู้สูงวัย และการดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นอุปสรรคไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม และด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะของท้องถิ่นและการจ้างงาน ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ ความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัว ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ และสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย และรูปแบบการบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปได้ว่า สิ่งที่เป็นโอกาสขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ทิศทางของนโยบาย และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน และสิ่งที่เป็นอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย งบประมาณที่เป็นของตนเอง มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย

3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และมีงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการจากภายในและภายนอก และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่องค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ การจัดระเบียบการจราจรให้มีความปลอดภัย การจัดที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงวัยในรถโดยสาร ดังนี้

ตาราง 4.132 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	
รูปแบบการดำเนินงาน	
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร 	
งบประมาณในการดำเนินงาน	
งบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน 	
มิติในการพัฒนา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย - อาคารและสถานที่ที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย 	ด้านระบบขนส่งมวลชน

ตาราง 4.132 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
มิติในการพัฒนา	
<p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงและดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย - การทำงานร่วมกันในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมต่อผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านชมรมผู้สูงวัย <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงวัยและแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 	

ตาราง 4.132 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา	
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่สีเขียว - ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย - การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย <p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดระเบียบการจราจรให้มีความปลอดภัย - การจัดที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงวัยในรถโดยสาร <p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าไปแสดงความต้องการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนา - การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย 	

ตาราง 4.132 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา (ต่อ)	
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ - การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย	
ปัญหาในการพัฒนา	
	- การขาดแคลนงบประมาณ - การไม่มีผู้สูงวัยในอำนาจของตนเอง - ระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงวัย	
	- การขาดแคลนงบประมาณ - ด้านสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เหมาะสม

จากตาราง 4.132 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้ดังนี้

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมี

ส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมี
โอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูล
ข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ และมีรูปแบบ
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน คือ การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และการมีงบประมาณที่มี
จากทั้งภายในและภายนอก

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นอุปสรรค
ไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน
ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ และระเบียบของ
ทางราชการ ไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยใน
มุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ การไม่มีผู้สูงวัยในอำนาจของตนเองและ
สภาพแวดล้อมภายในเมืองไม่มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ว่า สิ่งที่เป็นโอกาสขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
สุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ทิศทางในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงาน
แบบร่วมมือกัน งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการจากภายในและภายนอก และมิติในการพัฒนา
เมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็นอุปสรรคของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย

จากการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัด
สุราษฎร์ธานี สามารถสรุปภาพรวมโดยการกำหนดสัญลักษณ์ได้ดังนี้

✓ หมายถึง โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

✗ หมายถึง อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตาราง 4.133 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด

มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อบจ. นครศรี ธรรมราช	อบจ. สงขลา	อบจ. สุราษฎร์ธานี
รูปแบบการดำเนินงาน			
การดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง	×	-	-
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน	-	✓	✓
งบประมาณในการดำเนินงาน			
งบประมาณที่เป็นของตนเอง	×	×	-
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก	-	-	✓
ทิศทางของนโยบาย/มติในการพัฒนาที่สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้สูงวัย			
ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวก	✓	✓	✓
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓
ด้านระบบขนส่งมวลชน	×	×	×
ด้านที่อยู่อาศัย	×	×	✓
ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย	✓	✓	✓
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓
ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	×	×	✓
ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง และโอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	×	✓
ทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	✓	✓	✓
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	✓	✓	✓

ตาราง 4.133 (ต่อ)

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อบจ. นครศรี ธรรมราช	อบจ. สงขลา	อบจ. สุราษฎร์ธานี
ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			
การขาดแคลนงบประมาณ	×	-	×
ระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ	-	-	×
การไม่มีผู้สูงวัยในอำนาจของตนเอง	-	-	×
ความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัว	-	×	-
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองผู้สูงวัย			
การขาดแคลนงบประมาณ	-	×	×
สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย	-	×	×
การขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย	×	-	-

จากตาราง 4.133 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าสิ่งที่เป็โอกาสขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ทิศทางของนโยบาย และมิติในการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็อุปสรรคขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง งบประมาณที่เป็นของตนเอง มิติในการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ ระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ การไม่มีผู้สูงวัยในอำนาจของตนเอง ความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัว และปัญหาในการพัฒนาในมุมมองผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย และการขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย

6.2 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร

การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครเป็นการศึกษาจากการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้สูงวัย และการสนทนากลุ่มกับผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดังนี้

1) เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงานแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ และการจัดสรรงบประมาณของตนเอง ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยเทศบาลนครนครศรีธรรมราช และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย และมีมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัยคือ ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย ดังนี้

ตาราง 4.134 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทาง โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	

ตาราง 4.134 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ
รูปแบบการดำเนินงาน	
การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้าง เครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ	การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตาม หน้าที่ที่รับผิดชอบ - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตาม หน้าที่ที่รับผิดชอบ
งบประมาณในการดำเนินงาน	
	งบประมาณที่เป็นของตนเอง - การจัดสรรงบประมาณของตนเอง
มิติในการพัฒนา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การจัดตั้งแวดล้อมตามนโยบายของ ผู้บริหาร ด้านระบบขนส่งมวลชน - บริการรับส่งผู้สูงอายุในการมาทำ กิจกรรม ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใน สังคม - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่ เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคน ในสังคม - การสร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ ผู้สูงอายุ	ด้านที่อยู่อาศัย

ตาราง 4.134 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ
มติในการพัฒนา (ต่อ)	
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ <ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ - การรับมือต่อภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน 	
ความต้องการของผู้สูงอายุในการพัฒนา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ออกกำลังกายและพื้นที่สีเขียว - การปรับปรุงทางเท้า - ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ ด้านระบบขนส่งมวลชน <ul style="list-style-type: none"> - ความมีน้ำใจของผู้ขับขี่ต่อผู้สูงอายุ - การให้บริการของรถโดยสาร - สถานที่จอดรถที่ปลอดภัยต่อผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงอายุ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ 	

ตาราง 4.134 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ
ความต้องการของผู้สูงอายุในการพัฒนา (ต่อ)	
<p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การยอมรับจากสังคมภายนอก - การให้สิทธิหรือส่วนลดพิเศษแก่ผู้สูงอายุ <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ - การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้แก่ผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริการและการดูแลสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ - การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน 	
ปัญหาในการพัฒนา	
	<ul style="list-style-type: none"> - ความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน - ด้านกายภาพของผู้สูงอายุ
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงอายุ	
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ

จากตาราง 4.134 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ดังนี้

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ และรูปแบบการดำเนินงานแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร นครศรีธรรมราชประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นอุปสรรคไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านที่อยู่อาศัย รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ และการจัดสรรงบประมาณของตนเอง ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ ความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน ด้านกายภาพของผู้สูงวัยที่มีสุขภาพร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยในการทำกิจกรรม และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช สิ่งที่เป็นโอกาสของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ทิศทางในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงานแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็นอุปสรรคของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ และการจัดสรรงบประมาณของ

ตนเอง มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาเทศบาลนครนครศรีธรรมราช และปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงวัย

2) เทศบาลนครสงขลา

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย เทศบาลนครสงขลา มีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร การดำเนินงานแบบสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย และมีการสร้างเครือข่ายการสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณที่จำกัด มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วย ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เทศบาลนครสงขลาไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ ด้านระบบขนส่งมวลชน ดังนี้

ตาราง 4.135 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทาง โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	

ตาราง 4.135 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ
รูปแบบการดำเนินงาน	
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร - การดำเนินงานแบบสร้างเครือข่าย อาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ	
งบประมาณในการดำเนินงาน	
งบประมาณที่มาจากภายนอกและภายใน <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างเครือข่ายการสนับสนุนและ จัดสรรงบประมาณที่จำกัด 	
มิติในการพัฒนา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - การนำอริยสถาปัตยกรรมมาปรับปรุงเมืองให้ เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ - การทำงานร่วมกันในการจัดสภาพพื้นที่ ภายนอกและอาคารให้เป็นมิตร - ที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย <ul style="list-style-type: none"> - การเป็นตัวกลางในการประสานงานดูแล ที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใน สังคม <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคน ในสังคม <ul style="list-style-type: none"> - การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงอายุเป็น ตัวแทนในการเสนอความต้องการ 	ด้านระบบขนส่งมวลชน

ตาราง 4.135 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
มติในการพัฒนา (ต่อ)	
<p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างการเรียนรู้และอบรมอาชีพ ให้แก่ผู้สูงวัย - การดูแลพนักงานในวัยใกล้เกษียณ <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ</p> <p>ด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสุขภาพที่ครอบคลุม - เครื่องช่วยในการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย - การดูแลในยามเกิดภัยพิบัติและเหตุ ฉุกเฉิน 	
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา	
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่สีเขียว - การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตร ต่อผู้สูงวัย - ช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงวัย <p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงถนนให้ปลอดภัย - ความมีน้ำใจและการให้บริการของรถ โดยสารต่อผู้สูงวัย 	<p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคน ในสังคม</p> <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p>

ตาราง 4.135 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ
ความต้องการของผู้สูงอายุในการพัฒนา (ต่อ)	
<p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใน สังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ - อาคารและสถานที่ในการจัดกิจกรรมที่ เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ - การสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุเพื่อ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ ครอบคลุม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสุขภาพและสร้าง อาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน - การดูแลการเลือกรับประทานอาหารของ ผู้สูงอายุ 	
ปัญหาในการพัฒนา	
	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่มีข้อมูลผู้สูงอายุที่ชัดเจนในการให้ ความช่วยเหลือ
ปัญหาในมุมมองของผู้สูงอายุ	
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - สภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุไม่เอื้อต่อ ผู้สูงอายุ

จากตาราง 4.135 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ดังนี้

สิ่งที่เป็โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ และเทศบาลนครสงขลามีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร การดำเนินงานแบบสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย และมีการสร้างเครือข่ายการสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณที่จำกัด

สิ่งที่เป็อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นอุปสรรคที่ไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม และด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ การไม่มีข้อมูลผู้สูงวัยที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือ และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ และสภาพแวดล้อมภายในเมืองไม่มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสงขลา สิ่งที่เป็โอกาสของเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วย ทิศทางในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน การจัดสรรงบประมาณที่จำกัดต่อภารกิจที่มากขึ้น และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็อุปสรรคของเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ

ผู้สูงวัยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาของเทศบาลนครสงขลา และปัญหาในมุมมองของผู้สูงวัย

3) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย และมีแหล่งงบประมาณมาจากของตนเองและจากหน่วยงานภายนอก มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่ได้ดำเนินการ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีปัญหาในเรื่องของการขาดงบประมาณในการดำเนินการ และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย นอกจากนี้มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม

ตาราง 4.136 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	

ตาราง 4.136 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
รูปแบบการดำเนินงาน	
การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้าง เครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย	
งบประมาณในการดำเนินงาน	
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก - แหล่งงบประมาณทั้งเงินอุดหนุนและ รายได้ของเทศบาล	
มิติในการพัฒนา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐาน ผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใน สังคม - การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมแก่ ผู้สูงวัย ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ - การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยผ่านเครือข่าย องค์กร	ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคน ในสังคม

ตาราง 4.136 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา	
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่สีเขียว - ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย - การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย <p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดระเบียบการจราจรให้มีความปลอดภัย - การจัดที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงวัยในรถโดยสาร <p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าไปแสดงความต้องการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนา - การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย 	

ตาราง 4.136 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา (ต่อ)	
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ - การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน	
ปัญหาในการพัฒนา	
	- การขาดแคลนงบประมาณ
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองผู้สูงวัย	
	- การขาดแคลนงบประมาณ - ด้านสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เหมาะสม

จากตาราง 4.136 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัยได้ดังนี้

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง และโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุน

ของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ และการรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน และเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ และมีแหล่งงบประมาณมาทั้งจากของตนเองและจากหน่วยงานภายนอก

สิ่งที่เป็อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

สิ่งที่เป็อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุที่เป็นอุปสรรคไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ คือ ด้านระบบขนส่งมวลชนด้านที่อยู่อาศัย และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ได้แก่ การขาดงบประมาณในการดำเนินการ และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในมุมมองของผู้สูงอายุ ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ และสภาพแวดล้อมภายในเมืองไม่มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สิ่งที่เป็โอกาสของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ทิศทางในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ แหล่งงบประมาณมาทั้งจากของตนเองและจากหน่วยงานภายนอก และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ และสิ่งที่เป็อุปสรรคของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ ปัญหาของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และปัญหาในการพัฒนาในมุมมองผู้สูงอายุ

จากการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปภาพรวมโดยการกำหนดคสัญลักษณ์ได้ดังนี้

✓ หมายถึง โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

✗ หมายถึง อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตาราง 4.137 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร

มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	เทศบาลนคร นครศรี ธรรมราช	เทศบาลนคร สงขลา	เทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี
รูปแบบการดำเนินงาน			
การดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง	✓	-	✓
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน	-	✓	-
งบประมาณในการดำเนินงาน			
งบประมาณที่เป็นของตนเอง	×	-	-
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก	-	✓	✓
ทิศทางของนโยบาย/มติในการพัฒนาที่สอดคล้อง กับความต้องการของผู้สูงวัย			
ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวก	✓	✓	✓
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓
ด้านระบบขนส่งมวลชน	✓	×	×
ด้านที่อยู่อาศัย	×	×	×
ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของ ผู้สูงวัย	✓	✓	✓
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓
ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคน ในสังคม	✓	×	×
ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	×	✓

ตาราง 4.137 (ต่อ)

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	เทศบาลนคร นครศรี ธรรมราช	เทศบาลนคร สงขลา	เทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี
ทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	✓	✓	✓
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	✓	✓	✓
ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			
การขาดแคลนงบประมาณ	-	-	×
ความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน	×	-	-
ด้านกายภาพของผู้สูงวัย	×	-	-
การไม่มีข้อมูลผู้สูงวัยที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือ	-	×	-
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองผู้สูงวัย			
การขาดแคลนงบประมาณ	-	×	×
สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย	-	×	×
การขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย	×	-	-

จากตาราง 4.137 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนครในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าสิ่งที่เป็นโอกาสของเทศบาลนคร ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ทิศทางของนโยบาย และมิติในการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็นอุปสรรคของเทศบาลนคร ได้แก่ งบประมาณที่เป็นของตนเอง ทิศทางของนโยบาย มิติในการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ ความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน ด้านกายภาพของผู้สูงวัย การไม่มีข้อมูลผู้สูงวัยที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือ

และปัญหาในการพัฒนาในมุมมองผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย และการขาดการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย

6.3 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมือง

การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองเป็นการศึกษาจากการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้สูงวัย และการสนทนากลุ่มกับผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดังนี้

1) เทศบาลเมืองทุ่งสง

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสง สิ่งที่เป็น โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน คือ การดำเนินงานแบบร่วมมือกับอาสาสมัคร การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสง ประกอบด้วย ปัญหาของเทศบาลเมืองทุ่งสง ได้แก่ ไม่สามารถจัดหายานอวกบัพัญชีมาได้ และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย และมีมิติในการพัฒนาที่ไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านระบบขนส่ง

ตาราง 4.138 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสง

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทาง โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	

ตาราง 4.138 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
รูปแบบการดำเนินงาน	
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับ อาสาสมัคร - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร	
งบประมาณในการดำเนินงาน	
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและ ภายนอก	
มิติในการพัฒนา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การนำมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐาน ผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย - การบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย - การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย ร่วมกับหน่วยงานเอกชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใน สังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่ เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคน ในสังคม - การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย	ด้านระบบขนส่งมวลชน

ตาราง 4.138 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
มติในการพัฒนา	
<p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสุขภาพ - เครื่องช่วยอาสาสมัครในการดูแลสุขภาพ ผู้สูงวัย - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน 	
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา	
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ออกกำลังกายและพื้นที่สีเขียว - การปรับปรุงทางเท้า - ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย <p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความมั่นใจของผู้ขับขี่ต่อผู้สูงวัย - การให้บริการของรถโดยสาร - สถานที่จอดรถที่ปลอดภัยต่อผู้สูงวัย <p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อ ผู้สูงวัย 	

ตาราง 4.138 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา (ต่อ)	
<p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใน สังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคน ในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การยอมรับจากสังคมภายนอก - การให้สิทธิหรือส่วนลดพิเศษแก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย - การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้แก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริการและการดูแลสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย - การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน 	

ตาราง 4.138 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ปัญหาในการพัฒนา	
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - บุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบและการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร - ความไม่ไว้วางใจของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - การจัดหายานอภยูชีไม่ได้
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงวัย	
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย

จากตาราง 4.138 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ดังนี้

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสง ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ และมีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน คือ การดำเนินงานแบบร่วมมือกับอาสาสมัคร การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และมีแหล่งของงบประมาณทั้งจากของตนเองและจากภายนอก

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสง ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นอุปสรรคไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านระบบขนส่ง ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ บุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบและการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ความไม่ไว้วางใจของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนถิ่น และเทศบาลไม่สามารถจัดหาภายนอกบัญชีมาได้ และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสง สิ่งที่เป็นโอกาสของเทศบาลเมืองทุ่งสง ประกอบด้วย ทิศทางในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน แหล่งของงบประมาณทั้งจากของตนเองและจากภายนอก และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็นอุปสรรคของเทศบาลเมืองทุ่งสง ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาของเทศบาลเมืองทุ่งสง และปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงวัย

2) เทศบาลเมืองคองหงส์

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองคองหงส์สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน คือ การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร การบริหารตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมีแหล่งของงบประมาณทั้งจากของตนเองและจากภายนอก มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองคองหงส์ ประกอบด้วย ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยและปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย

ตาราง 4.139 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมือง
คอหงส์

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทาง โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	
รูปแบบการดำเนินงาน	
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร - การบริหารตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 	<ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานแบบผู้บริหารมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบาย
งบประมาณในการดำเนินงาน	
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก 	
มิติในการพัฒนาเมือง	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - การบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงวัย ด้านระบบขนส่งมวลชน <ul style="list-style-type: none"> - บริการทางระบบขนส่งมวลชนเฉพาะหน้า 	

ตาราง 4.139 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
มิติในการพัฒนาเมือง	
<p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงและให้คำแนะนำที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย - การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างเครือข่ายเพื่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย - การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน 	
ความต้องการของผู้สูงวัย	
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่สีเขียว - การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย - ช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงวัย 	<p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p>

ตาราง 4.139 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ
ความต้องการของผู้สูงอายุ (ต่อ)	
<p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงถนนให้ปลอดภัย - ความมีน้ำใจและการให้บริการของรถโดยสารต่อผู้สูงอายุ - ความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ - อาคารและสถานที่ในการจัดกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ - การสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ</p> <p>ด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสุขภาพและสร้างอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน - การดูแลการเลือกรับประทานอาหารของผู้สูงอายุ 	

ตาราง 4.139 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
ปัญหาในการพัฒนา	
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงวัย - กฎระเบียบไม่ให้ความสำคัญอิสระที่แท้จริง - ผู้สูงวัยไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม
ปัญหาในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย

จากตาราง 4.139 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัยได้ดังนี้

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองคอหงส์ ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่ง ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ และมีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน คือ การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และการบริหารตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมีแหล่งของงบประมาณทั้งจากของตนเองและจากภายนอก

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองคองหงส์ ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานแบบผู้บริหารมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบาย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นอุปสรรคไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงวัย ภาวะเบียดไม่ให้ความเป็นอิสระที่แท้จริง และผู้สูงวัยไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ และสภาพแวดล้อมภายในเมืองไม่มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองคองหงส์ สิ่งที่เป็นโอกาสของเทศบาลเมืองคองหงส์ ประกอบด้วย ทิศทางในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน แหล่งของงบประมาณทั้งจากของตนเองและจากภายนอก และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็นอุปสรรคของเทศบาลเมืองคองหงส์ ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานแบบผู้บริหารมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบาย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาของเทศบาลเมืองคองหงส์ และปัญหาในมุมมองของผู้สูงวัย

3) เทศบาลเมืองท่าข้าม

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้าม สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน คือ การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และมีแหล่งของงบประมาณทั้งจากของตนเองและจากภายนอก มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้าม ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เทศบาลเมืองท่าข้าม ไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ ด้านระบบขนส่งมวลชน และด้านที่อยู่อาศัย ปัญหาของเทศบาลเมืองท่าข้ามและปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ดังนี้

ตาราง 4.140 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้าม

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	
รูปแบบการดำเนินงาน	
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร 	
งบประมาณในการดำเนินงาน	
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก 	
มิติในการพัฒนา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม <ul style="list-style-type: none"> - การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สูงวัย 	ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย

ตาราง 4.140 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
มติในการพัฒนา (ต่อ)	
<p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดูแลและบริการด้านสุขภาพให้แก่ ผู้สูงวัย - การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน 	
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา	
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่สีเขียว - ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย - การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตร ต่อผู้สูงวัย <p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดระเบียบการจราจรให้มี ความปลอดภัย - การจัดที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงวัยใน รถโดยสาร <p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อ ผู้สูงวัย 	

ตาราง 4.140 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ
ความต้องการของผู้สูงอายุในการพัฒนา (ต่อ)	
<p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าไปแสดงความต้องการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนา - การเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน 	
ปัญหาในการพัฒนา	
	<ul style="list-style-type: none"> - เงินเบี้ยยังชีพมาล่าช้า
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงอายุ	
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - ด้านสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุไม่เหมาะสม

จากตาราง 4.140 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ดังนี้

สิ่งที่เป็โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้าม ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ และรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน คือ การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

สิ่งที่เป็อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้าม ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นอุปสรรคไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ และสภาพแวดล้อมภายในเมืองไม่มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้าม สิ่งที่เป็โอกาสของเทศบาลเมืองท่าข้าม ประกอบด้วย ทิศทางในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็อุปสรรคของเทศบาลเมืองท่าข้าม ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงวัย

จากการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปภาพรวมโดยการกำหนดคสัญลักษณ์ได้ดังนี้

✓ หมายถึง โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

✗ หมายถึง อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตาราง 4.141 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมือง

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	เทศบาลเมือง ทุ่งสง	เทศบาลเมือง คอหงส์	เทศบาลเมือง ท่าข้าม
รูปแบบการดำเนินงาน			
การดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง	-	-	-
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน	✓	✓	✓
งบประมาณในการดำเนินงาน			
งบประมาณที่เป็นของตนเอง	-	-	-
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก	✓	✓	✓
ทิศทางของนโยบาย/มิติในการพัฒนาที่สอดคล้อง กับความต้องการของผู้สูงวัย			
ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวก	✓	✓	✓
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓
ด้านระบบขนส่งมวลชน	✗	✗	✗
ด้านที่อยู่อาศัย	✓	✓	✗

ตาราง 4.141 (ต่อ)

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	เทศบาลเมือง ทุ่งสง	เทศบาลเมือง คอหงส์	เทศบาล เมือง ท่าข้าม
ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย	✓	✓	✓
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓
ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม	✓	✗	✓
ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	✗	✓
ทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	✓	✓	✓
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	✓	✓	✓
ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			
การขาดแคลนงบประมาณ	✗	-	✗
บุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบและการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร	✗	-	-
ความไม่ไว้วางใจของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	✗	-	-
การจัดหายานอกบัญชีไม่ได้	✗	-	-
การขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงวัย	-	✗	-
กฎระเบียบไม่ให้ความเป็นอิสระที่แท้จริง	-	✗	-
ผู้สูงวัยไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม	-	✗	-
เงินเบี้ยยังชีพมาล่าช้า	-	-	✗

ตาราง 4.141 (ต่อ)

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	เทศบาลเมือง ทุ่งสง	เทศบาลเมือง คอหงส์	เทศบาลเมือง ท่าข้าม
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองผู้สูงวัย			
การขาดแคลนงบประมาณ	-	×	×
สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย	-	×	×
การขาดการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย	×	-	-

จากตาราง 4.141 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าสิ่งที่เป็นโอกาสของเทศบาลเมือง ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ทิศทางของนโยบาย และมิติในการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็นอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ทิศทางของนโยบาย มิติในการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ บุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบ และการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร ความไม่ไว้วางใจของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดหายานอกบัญชีไม่ได้ การขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงวัย กฎระเบียบไม่ให้เป็นอิสระที่แท้จริง ผู้สูงวัยไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม เงินเบี้ยยังชีพมาล่าช้า และปัญหาในการพัฒนาในมุมมองผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย และการขาดการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย

6.4 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาล

ตำบล

การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลเป็นการศึกษาจากการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้สูงวัย และการสนทนากลุ่มกับผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดังนี้

1) เทศบาลตำบลท่าจั่ว

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลท่าจั่ว สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย มิตินในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลท่าจั่ว ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ดังนี้

ตาราง 4.142 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลท่าจั่ว

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทาง โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	
รูปแบบการดำเนินงาน	
	การดำเนินงานด้วยตนเอง <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานด้วยตนเอง
งบประมาณในการดำเนินงาน	
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก 	

ตาราง 4.142 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
มติในการพัฒนา	
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐาน ผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย - อาคารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย - การจัดบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย <p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการ ปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตร <p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใน สังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคน ในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้โอกาสผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมใน การทำประชาคม <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพเพื่อการพักผ่อน <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่าย ผู้สูงวัย 	

ตาราง 4.142 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
มติในการพัฒนา (ต่อ)	
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ - การบริการด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิต ให้แก่ผู้สูงวัย	
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - สถานที่ออกกำลังกายและพื้นที่สีเขียว - การปรับปรุงทางเท้า - ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย ด้านระบบขนส่งมวลชน - ความมีน้ำใจของผู้ขับขี่ต่อผู้สูงวัย - การให้บริการของรถโดยสาร - สถานที่จอดรถที่ปลอดภัยต่อผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย - การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อ ผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใน สังคม - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย - อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่ เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคน ในสังคม - การยอมรับจากสังคมภายนอก - การให้สิทธิหรือส่วนลดพิเศษแก่ผู้สูงวัย	

ตาราง 4.142 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา (ต่อ)	
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ - การบริการและการดูแลสุขภาพให้แก่ ผู้สูงวัย - การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและ กรณีฉุกเฉิน	
ปัญหาในการพัฒนา	
	- การขาดแคลนงบประมาณ - ระเบียบทางราชการไม่ได้ให้อิสระที่ แท้จริง - ด้านกายภาพของผู้สูงวัย - การขาดวินัยของคนในสังคม
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงวัย	
	- การขาดตอบสนองความต้องการของ ผู้สูงวัย

จากตาราง 4.142 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ดังนี้

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลท่าจี้ ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของ

ผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพและสร้างอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงวัย และงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลท่าจั่ว ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ ระเบียบทางราชการไม่ได้ให้อิสระที่แท้จริง ด้านกายภาพของผู้สูงวัยที่ไม่เหมาะสมในการออกมาทำกิจกรรม และการขาดวินัยของคนในสังคม และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของตำบลท่าจั่ว สิ่งที่เป็นโอกาสของเทศบาลตำบลท่าจั่ว ประกอบด้วย ทิศทางในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย แหล่งของงบประมาณที่มีมาจากทั้งภายในและภายนอก และมีมติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็นอุปสรรคของเทศบาลตำบลท่าจั่ว ประกอบด้วย การดำเนินงานด้วยตนเอง ปัญหาของเทศบาลตำบลท่าจั่ว และปัญหาในมุมมองของผู้สูงวัย

2) เทศบาลตำบลพะวง

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลพะวง สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย เทศบาลตำบลพะวงมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยและความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลพะวง ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง คือ การดำเนินงานด้วยตนเองให้คุ้มค่าความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย นอกจากนี้มติในการพัฒนาเมืองให้

เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เทศบาลตำบลพะวงไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ ด้านระบบขนส่งมวลชน ดังนี้

ตาราง 4.143 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลพะวง

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	
รูปแบบการดำเนินงาน	
	การดำเนินงานด้วยตนเอง - การดำเนินงานด้วยตนเองให้คุ้มค่า
งบประมาณในการดำเนินงาน	
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก - งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก	
มิติในการพัฒนา	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร - การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย - การดูแลและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัย	ด้านระบบขนส่งมวลชน

ตาราง 4.143 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
มติในการพัฒนา	
<p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเป็นที่ยอมรับจากภายนอก <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัยที่ครอบคลุมทั้งตำบล - การเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน 	
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา	
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่สีเขียว - การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย - ช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงวัย 	<p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p>

ตาราง 4.143 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ
ความต้องการของผู้สูงอายุในการพัฒนา	
<p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงถนนให้ปลอดภัย - ความมีน้ำใจและการให้บริการของรถโดยสารต่อผู้สูงอายุ <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ - อาคารและสถานที่ในการจัดกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ - การสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุเพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสุขภาพและสร้างอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน - การดูแลการเลือกรับประทานอาหารของผู้สูงอายุ 	
ปัญหาในการพัฒนา	
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - การขาดข้อมูลผู้สูงอายุ

ตาราง 4.143 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงวัย	
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย

จากตาราง 4.143 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ดังนี้

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลพะวง ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ และงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองท่าข้าม ประกอบด้วย งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นอุปสรรคไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ และการขาดข้อมูลผู้สูงวัยที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งจะไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่ และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็น

มิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ และสภาพแวดล้อมภายในเมืองไม่มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลพะวง สิ่งที่เป็นโอกาสของเทศบาลตำบลพะวง ประกอบด้วย ทิศทางในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย สิ่งที่เป็นอุปสรรคของเทศบาลตำบลพะวง ประกอบด้วย รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาของเทศบาลตำบลพะวง และปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงวัย

3) เทศบาลตำบลขุนทะเล

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลขุนทะเล สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ประกอบด้วย ทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย มีงบประมาณที่มาจากภายในและภายนอก มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลขุนทะเล ประกอบด้วย การดำเนินงานด้วยตนเอง คือ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบการแบ่งงานให้ตามส่วนงานที่รับผิดชอบ มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่ได้ดำเนินการ ด้านระบบขนส่งมวลชน ปัญหาในการพัฒนาเมืองของเทศบาลตำบลขุนทะเล และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย

ตาราง 4.144 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลขุนทะเล

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย
ทิศทางของนโยบาย	
<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทาง โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก - การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย - การให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	
รูปแบบการดำเนินงาน	
	การดำเนินงานด้วยตนเอง <ul style="list-style-type: none"> - การดำเนินงานด้วยตนเองแบบการแบ่งงานให้ตามส่วนงานที่รับผิดชอบ
งบประมาณในการดำเนินงาน	
งบประมาณที่มาจากภายในและภายนอก <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณที่มาจากภายในและภายนอก 	
มิติในการพัฒนาเมือง	
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร <ul style="list-style-type: none"> - การบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงสภาพบ้านให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย 	ด้านระบบขนส่งมวลชน

ตาราง 4.144 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ
มิติในการพัฒนาเมือง (ต่อ)	
<p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคน ในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้โอกาสผู้สูงอายุในการแสดงความ ต้องการ <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ - ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการ สื่อสาร - การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ ผู้สูงอายุ <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการ ด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อสุขภาพผู้สูงอายุ - การเตรียมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน - อาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ 	
ความต้องการของผู้สูงอายุในการพัฒนา	
<p>ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่สีเขียว - ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ - การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตร ต่อผู้สูงอายุ 	

ตาราง 4.144 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อ ผู้สูงวัย
ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนา	
<p>ด้านระบบขนส่งมวลชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดระเบียบการจราจรให้มีความปลอดภัย - การจัดที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงวัยในรถโดยสาร <p>ด้านที่อยู่อาศัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย <p>ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าไปแสดงความต้องการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนาการเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย <p>ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย <p>ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม <p>ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย - การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน 	

ตาราง 4.144 (ต่อ)

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย	อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย
ปัญหาในการพัฒนา	
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - นโยบายของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกัน - ด้านกายภาพของผู้สูงวัย - สภาพพื้นที่อยู่ห่างไกลจากการบริการสุขภาพ
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองของผู้สูงวัย	
	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย

จากตาราง 4.144 จะเห็นได้ว่าโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ดังนี้

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลขุนทะเล ประกอบด้วย มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัย และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ และมีงบประมาณที่มาจากภายในและภายนอก

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลขุนทะเล ประกอบด้วย การดำเนินงานด้วยตนเอง คือ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบการแข่งขันให้ตามส่วนงานที่รับผิดชอบ มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่เป็นอุปสรรคไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ นโยบายของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกัน ด้านกายภาพของผู้สูงวัย ด้านสภาพพื้นที่อยู่ห่างไกลจากการบริการสุขภาพ และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ และสภาพแวดล้อมภายในเมืองไม่มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลขุนทะเล สิ่งที่เป็นโอกาสของเทศบาลตำบลขุนทะเล ประกอบด้วย ทิศทางในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย งบประมาณที่มาจากภายในและภายนอก และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็นอุปสรรคของเทศบาลตำบลพะวง ประกอบด้วย การดำเนินงานด้วยตนเอง มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาของเทศบาลตำบลพะวง และปัญหามุมมองของผู้สูงวัย

จากการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปภาพรวมโดยการกำหนดสัญลักษณ์ได้ดังนี้

✓ หมายถึง โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

✗ หมายถึง อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตาราง 4.145 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบล

มติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	เทศบาลตำบล ท่าจี้ว	เทศบาลตำบล พะวง	เทศบาลตำบล ขุนทะเล
รูปแบบการดำเนินงาน			
การดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง	✗	✗	✗
การดำเนินงานแบบร่วมมือกัน	-	-	-
งบประมาณในการดำเนินงาน			
งบประมาณที่เป็นของตนเอง	-	-	-
งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก	✓	✓	✓
ทิศทางของนโยบาย/มติในการพัฒนา			
ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวก	✓	✓	✓
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร	✓	✓	✓
ด้านระบบขนส่งมวลชน	✓	✗	✗
ด้านที่อยู่อาศัย	✓	✗	✓
ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของ ผู้สูงวัย	✓	✓	✓
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม	✓	✓	✓
ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนใน สังคม	✓	✗	✓
ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ พลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน	✓	✗	✓

ตาราง 4.145 (ต่อ)

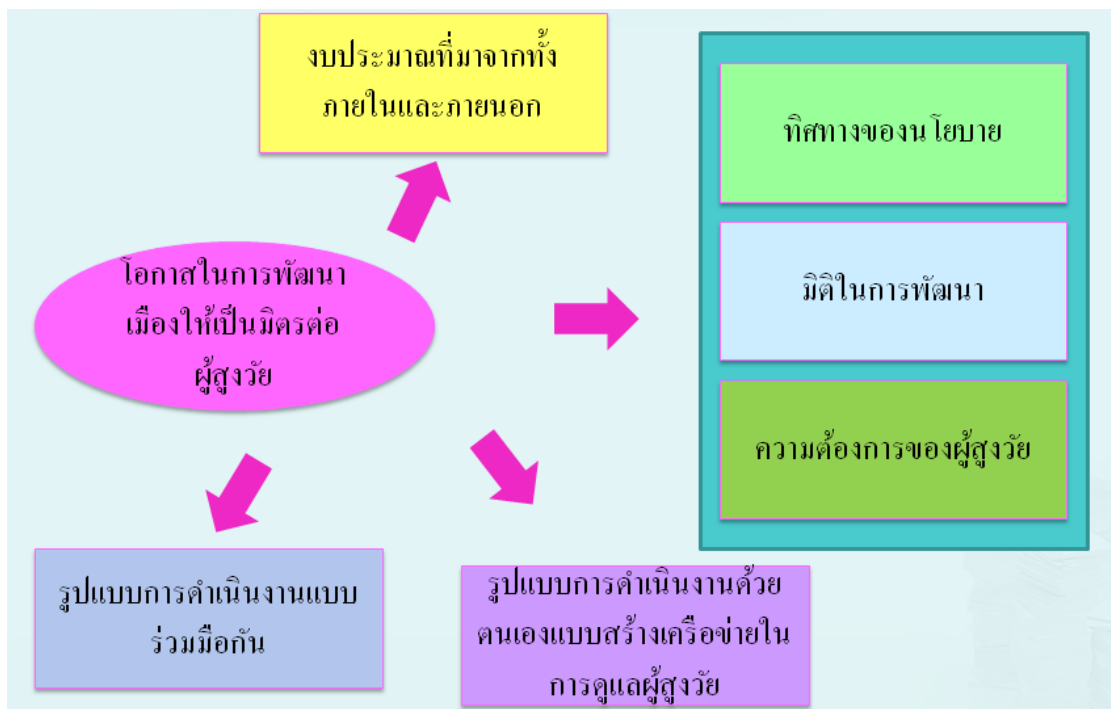
มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	เทศบาลเมือง ทุ่งสง	เทศบาลเมือง คอหงส์	เทศบาลเมือง ท่าข้าม
ทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	✓	✓	✓
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	✓	✓	✓
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ	✓	✓	✓
ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			
การขาดแคลนงบประมาณ	✗	✗	✗
ระเบียบทางราชการไม่ได้ให้อิสระที่แท้จริง	✗	✗	-
ด้านกายภาพของผู้สูงวัย	✗	-	✗
การขาดวินัยของคนในสังคม	✗	-	-
การขาดข้อมูลผู้สูงวัย	-	✗	-
นโยบายของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกัน	-	-	✗
สภาพพื้นที่อยู่ห่างไกลจากการบริการสุขภาพ	-	-	✗
ปัญหาในการพัฒนาในมุมมองผู้สูงวัย			
การขาดแคลนงบประมาณ	-	✗	✗
สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย	-	✗	✗
การขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย	✗	-	-

จากตาราง 4.145 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าสิ่งที่เป็นโอกาสขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก ทิศทางของนโยบาย และมิติในการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย และสิ่งที่เป็นอุปสรรคของเทศบาลตำบล ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง มิติในการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ ระเบียบทางราชการ ไม่ได้ให้อิสระที่แท้จริง ด้านกายภาพของผู้สูงวัย

การขาดวินัยของคนในสังคม การขาดข้อมูลผู้สูงวัย นโยบายของผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกัน สภาพพื้นที่อยู่ห่างไกลจากการบริการสุขภาพ และปัญหาในการพัฒนาในมุมมองผู้สูงวัย ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย และการขาดตอบการสนองความต้องการของผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย สามารถสรุปได้ดังนี้

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปภาพรวมได้ดังนี้

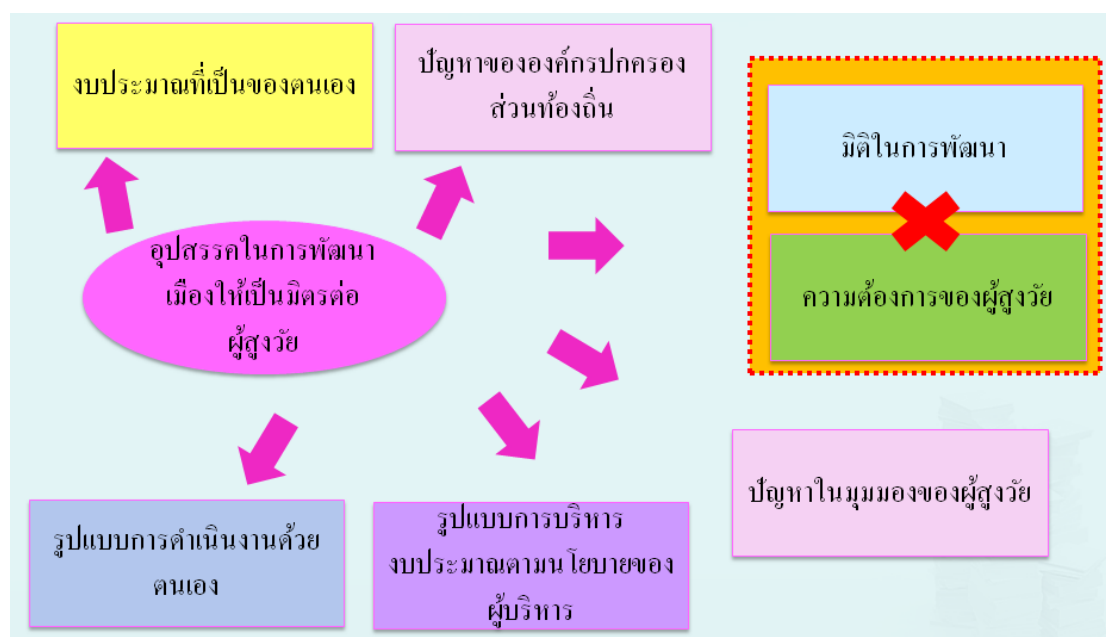

ภาพประกอบ 4.146 โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

จากภาพประกอบ 4.146 โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ สิ่งที่เป็นสิ่งช่วยสนับสนุน และผลักดันให้แก่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยประสบความสำเร็จ ได้แก่ ทิศทางของนโยบาย มิติในการพัฒนาที่มีการดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย สำหรับรูปแบบในการดำเนินงาน

ที่เป็น โอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงาน ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน และรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ และงบประมาณที่จะช่วยสนับสนุนท้องถิ่นให้ดำเนินการได้ ได้แก่ งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปภาพรวมได้ดังนี้

ภาพประกอบ 4.147 อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

จากภาพประกอบ 4.147 อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ คือ สิ่งที่เป็นตัวขัดขวางให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ประสบความสำเร็จ หรือไม่ได้รับการยอมรับจากผู้สูงอายุ คือ มิติในการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ สำหรับรูปแบบที่อาจจะเป็นข้อจำกัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง รูปแบบการบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร และการงบการมีงบประมาณที่เป็นของตนเองจะทำให้เป็นข้อจำกัดในการดำเนินงานและนำมาสู่ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัญหาในมุมมองของผู้สูงอายุได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเรื่อง การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ: ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานีเป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ 2) เพื่อทราบถึงรูปแบบการดำเนินงาน และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในภาคใต้ 3) เพื่อศึกษาปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ และ 4) เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุกับความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากจังหวัดที่มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 574 คน ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช 217 คน จังหวัดสงขลา 166 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี 191 คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มที่ 1 ตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 22 คน และกลุ่มที่ 2 ตัวแทนชมรมผู้สูงอายุอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นตัวแทนของการสนทนากลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 10 คน และตัวแทนของการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 9 คน

1. สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยมีการสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1.1 ทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

จากการศึกษาทิศทางของนโยบายในระดับชาติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุที่ผ่านมา พบว่า จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย และเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่

ตนเอง โดยเฉพาะเรื่องของสุขอนามัยและความปลอดภัย ชั่วโมงการทำงาน การไม่เลือกปฏิบัติกับการเปิดโอกาสในการทำงานสำหรับผู้สูงวัย เป็นการร่วมมือกับระดับภูมิภาคในการพัฒนาทักษะและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชน ผู้สูงวัย สตรี และผู้พิการ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนในการเลือกการดำเนินชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี ในการสร้างพลังทางสังคมในการนำไปสู่การปฏิบัติรวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างให้แก่กลุ่มเด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงวัย ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม คนยากจนได้เข้ามามีส่วนร่วม

สำหรับทิศทางในระดับกระทรวงจากการทบทวนเอกสาร พบว่า ทิศทางในระดับกระทรวงมี 3 หน่วยงานหลักที่ดูแลและให้ความสำคัญกับผู้สูงวัย โดยได้กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขมียุทธศาสตร์ในการดำเนินการเพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ได้แก่ การพัฒนาสุขภาพตามกลุ่มวัยซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน การพัฒนาและจัดระบบบริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน ครอบคลุม ประชาชนให้สามารถเข้าถึงบริการได้ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2558) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มียุทธศาสตร์ในการผลักดันให้เกิดสังคมสวัสดิการ โดยมีการพัฒนาระบบบริการสังคมในการให้บริการขั้นพื้นฐาน เช่น การให้เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงวัย ระบบประกันสังคม ระบบการช่วยเหลือทางสังคมที่มุ่งดูแลผู้ด้อยโอกาส และระบบการส่งเสริมสนับสนุนทางสังคม (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2555) และกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายด้านการศึกษาในการสร้างโอกาสทางการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการจัดการการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความรู้ การประกอบอาชีพเพื่อให้กลับมาเป็นกำลังการผลิตของสังคมได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

ทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจากการลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า นโยบายขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาพรวมทั้ง 3 จังหวัดมีการเน้นการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่จะมีความแตกต่างกันในระดับเทศบาลและอำนาจหน้าที่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.1 ทิศทางของนโยบายขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด

การศึกษาทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สามารถสรุปได้ว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลทั้ง 3 ระดับ คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล โดยภาพรวมมีทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย 3 ทิศทาง ได้แก่

1) ทิศทางของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วยมิติในการพัฒนาดังนี้

- ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การนำมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัย หรือการนำอริยสถาปัตยกรรมมาปรับปรุงเมือง การจัดสิ่งแวดล้อมตามนโยบายของผู้บริหาร การทำงานร่วมกันในการจัดสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารให้เป็นมิตร การปรับปรุงอาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรกับผู้สูงวัย การบริการพิเศษเฉพาะผู้สูงวัย และการจัดให้มีจอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัย

- ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ การบริการรับส่งผู้สูงวัยในการมาทำกิจกรรม และบริการรถรับส่งเฉพาะเหตุการณ์เฉพาะหน้า และการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตร

- ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การดูแล และให้คำแนะนำในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย ให้กับผู้สูงวัย การเป็นตัวกลางและร่วมมือกับองค์กรในการดูแลที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงวัย

2) ทิศทางของการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย ประกอบด้วยมิติในการพัฒนาดังนี้

- ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงวัย การทำงานร่วมกับองค์กรในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัย การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและอาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรกับผู้สูงวัย

- ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ การเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย และการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเป็นที่ยอมรับจากภายนอก การสร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง และการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สูงวัย

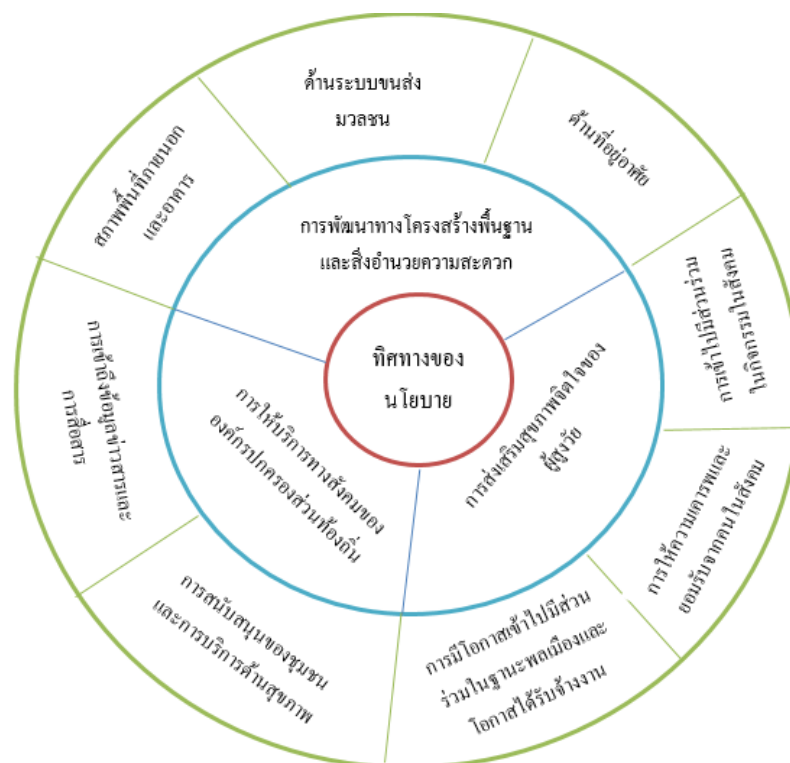
- ด้านการมีโอกาสดำเนินชีวิตเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับการจ้างงาน ได้แก่ การสร้างการเรียนรู้และฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงวัย การจัดอบรมความรู้และอบรมให้ความรู้พนักงานก่อนเกษียณ

3) ทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย มิติในการพัฒนาดังนี้

- ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกสื่อ การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคม ชมรม และเครือข่ายของผู้สูงอายุ และการให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุ

- ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุผ่านเครือข่ายองค์กร และเครือข่ายอาสาสมัคร การดูแลผู้สูงอายุในเหตุการณ์ภัยพิบัติ และการเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ และเหตุฉุกเฉิน

ทิศทางของนโยบายในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจากการลงพื้นที่ในการสัมมนาเชิงลึกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ประกอบด้วย 3 ทิศทาง คือ ทิศทางการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ และทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่จะมีความแตกต่างกันในระดับเทศบาลและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5.1 ทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

จากภาพประกอบ 5.1 แสดงให้เห็นทิศทางของนโยบายในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ กล่าวคือ ทิศทางของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน และด้านที่อยู่อาศัย ทิศทางของการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม และด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการจ้างงาน และการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

1.2 รูปแบบการดำเนินงาน และมีติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยในส่วนนี้จะกล่าวถึงผลที่ได้จากการศึกษาจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพ คือ 1) รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ 2) มีติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลกส่วนใหญ่มีการดำเนินการในด้านของสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ซึ่งมีรายละเอียดของรูปแบบการดำเนินงานดังนี้

1.2.1 รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะมีรูปแบบในการดำเนินงาน คือ รูปแบบการดำเนินการด้วยตนเอง และรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน สำหรับงบประมาณที่ใช้ดำเนินงาน คือ งบประมาณที่เป็นของตนเอง และงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

รูปแบบในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในแต่ละพื้นที่มีรูปแบบการดำเนินงาน มีรูปแบบการดำเนินงาน 2 แบบ คือ รูปแบบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง เช่น การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และองค์การบริหารส่วน

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน เช่น การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากผู้สูงวัย การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร สำหรับงบประมาณในการดำเนินงานมี 2 แบบ คือ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช และองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสงขลามีงบประมาณที่เป็นของตนเอง เช่น งบประมาณที่เป็นของตนเองที่มีจำกัด การบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร และองค์กรบริหารส่วนจังหวัด สุราษฎร์ธานีมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน

2) เทศบาล

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลในแต่ละพื้นที่มีรูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) เทศบาลนคร

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลนครในแต่ละพื้นที่มีรูปแบบการดำเนินงาน มีรูปแบบการดำเนินงาน 2 แบบ คือ รูปแบบการดำเนินงานของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชและเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการดำเนินงานที่เหมือนกัน คือ การดำเนินงานด้วยตนเอง สำหรับเทศบาลนครสงขลามีรูปแบบการดำเนินงานแบบการดำเนินงานร่วมมือกัน เช่น การดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงวัย สำหรับงบประมาณในการดำเนินงานมี 2 แบบ คือ เทศบาลนครสงขลาและเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน เช่น การสร้างเครือข่าย การสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณที่จำกัด แหล่งงบประมาณทั้งเงินอุดหนุนและรายได้ของเทศบาล และเทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีงบประมาณที่เป็นของตนเอง คือ การจัดสรรงบประมาณของตนเอง

2.2) เทศบาลเมือง

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองในแต่ละพื้นที่มีรูปแบบการดำเนินงาน คือ การดำเนินงานของเทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองคอหงส์ และเทศบาลเมืองท่าข้ามทั้ง 3 จังหวัดมีรูปแบบการดำเนินงาน 1 แบบ คือ รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน เช่น การดำเนินงานแบบร่วมมือกับอาสาสมัคร การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร และการดำเนินงานแบบผู้บริหารมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบาย การบริหารตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมีงบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

2.3) เทศบาลตำบล

รูปแบบในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลส่วนใหญ่ในแต่ละพื้นที่มีรูปแบบการดำเนินงาน คือ การดำเนินงานของเทศบาลตำบลท่าจิว เทศบาลตำบลพะวง และเทศบาลตำบลขุนทะเล ทั้ง 3 จังหวัด มีรูปแบบการดำเนินงาน 1 แบบ คือ มีรูปแบบการดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเอง เช่น การดำเนินงานด้วยตนเองให้คุ้มค่า และการดำเนินงานด้วยตนเองแบบการแบ่งงานให้ตามส่วนงานที่รับผิดชอบ สำหรับงบประมาณในการดำเนินงานมี 1 แบบ คือ งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

1.2.2 มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลกที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพ พบว่า ส่วนใหญ่มีการดำเนินการในด้านของสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ และได้มีการตรวจสอบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยโดยผู้วิจัยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการตรวจสอบผลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการจริง ดังต่อไปนี้

1) มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการดำเนินการในมิติที่เหมือนกัน 5 มิติ คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีดำเนินการเหมือนกัน คือ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม

2) มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาล

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบตรวจสอบ และการสังเกตโดยการถ่ายภาพที่มีการดำเนินการในมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็น มิตรต่อผู้สูงวัยตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลก ดังนี้

2.1) เทศบาลนคร

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช เทศบาลนครสงขลา และเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีที่มีการดำเนินการในมิติที่ เหมือนกัน 5 มิติ คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใน สังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้าน สุขภาพ สำหรับการดำเนินการที่เทศบาลนครนครศรีธรรมราช เทศบาลนครสงขลาเหมือนกัน คือ ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม นอกจากนี้มีการดำเนินการที่แตกต่างกัน คือ เทศบาลนครนครศรีธรรมราชมีการดำเนินการด้านระบบขนส่งมวลชน และเทศบาลนครสงขลา มี การดำเนินการด้านที่อยู่อาศัย

2.2) เทศบาลเมือง

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองคอหงส์ และเทศบาลเมืองท่าข้ามมีการดำเนินการในมิติที่เหมือนกัน 6 มิติ คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและ โอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของ ชุมชนและบริการด้านสุขภาพ สำหรับเทศบาลเมืองทุ่งสง และเทศบาลเมืองคอหงส์ดำเนินการ เหมือนกัน คือ ด้านที่อยู่อาศัย

2.3) เทศบาลตำบล

การศึกษามิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของเทศบาลตำบลท่าจิว เทศบาลตำบลพะวง และเทศบาลตำบลขุนทะเล การดำเนินการในมิติที่เหมือนกัน 7 มิติ คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะ

พลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ สำหรับเทศบาลตำบลท่าจิ้งฉิ่งมีการดำเนินการด้านระบบขนส่งที่แตกต่างจากเทศบาลตำบลอื่นๆ

1.2.3 การตรวจสอบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุโดยผู้วิจัย

การตรวจสอบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการตรวจสอบผลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการจริง แต่ทั้งนี้เป็นเพียงแค่การตรวจสอบโดยภาพรวมเพราะมีข้อจำกัดของงบประมาณ เวลา และสถานที่ ในการลงพื้นที่ทำแบบตรวจสอบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ดังนี้

การตรวจสอบด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการการบำรุงรักษาทางเท้าไม่ให้มีสิ่งกีดขวางมากที่สุด ยกเว้นเพียง เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีที่ไม่ได้ดำเนินการด้านนี้ เนื่องมาจากการปรับปรุงด้านนี้ไม่เพียงแต่ผู้สูงอายุจะได้รับประโยชน์เท่านั้น และเป็นการรักษาภาพลักษณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เด่นชัดที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ มีการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมมีการปรับปรุงทางเท้า ทางลาดตามทางเดิน มีการปรับปรุงอาคารให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ปรับปรุงสวนสาธารณะให้มีที่นั่งน้ำสำหรับผู้สูงอายุ

การตรวจสอบด้านระบบขนส่งมวลชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินการด้านระบบขนส่ง ซึ่งสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปรับปรุงให้ยานพาหนะมีการบำรุงรักษาอย่างดี ไม่แออัด และมีการจัดลำดับที่นั่งให้แก่ผู้สูงอายุ อาจเป็นเพราะเกินอำนาจหน้าที่และต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการกล่าวถึงการดำเนินการด้านนี้มีเพียง เทศบาลนครนครศรีธรรมราชที่มีบริการรับส่งผู้สูงอายุในการมาทำกิจกรรม เทศบาลคลองหอยโข่งมีบริการทางระบบขนส่งมวลชนเฉพาะหน้า และเทศบาลตำบลท่าจิ้งฉิ่งทำได้เพียงการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งที่เป็นมิตร

การตรวจสอบด้านที่อยู่อาศัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินการด้านที่อยู่อาศัย และข้อที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการเลย คือ การจัดให้มีที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและราคาไม่แพงสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ เพราะอาจจะไม่สามารถลงไปดูแลได้ทุกพื้นที่และการดูแลการปรับปรุงที่อยู่อาศัยยังคงเป็นหน้าที่หลักของกระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การร่วมมือกันในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุซึ่งเป็นหน้าที่ของพัฒนาสังคมจังหวัดและกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การตรวจสอบด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการดำเนินการในด้านนี้เพราะเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ง่ายไม่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมเป็นสิ่งที่สามารถส่งเสริมการมีสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุเป็นอย่างดีและในการดำเนินการก็ไม่จำเป็นต้องมีบุคลากรจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการในด้านนี้ ตัวอย่างเช่น การให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก

การตรวจสอบด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการดำเนินการ ซึ่งสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการในทุกพื้นที่ คือ การจัดให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้นสำหรับครอบครัวและผู้สูงอายุได้รับการยอมรับจากชุมชน และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนเพราะเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและประหยัดในการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องลงไปยังพื้นที่ แต่เป็นการดึงเอาคนจำนวนมากเข้าหาท้องถิ่นแทน ซึ่งสอดคล้องกับการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นที่ยอมรับจากภายนอก เช่น การเข้ามาพูดคุยเพื่อเสนอกิจกรรม การพาผู้สูงอายุไปทำกิจกรรมการแสดง และให้ผู้สูงอายุเป็นกรรมการในการตัดสินการแข่งขันกีฬา เพื่อให้คนทั่วไปยอมรับ

การตรวจสอบด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการ ได้รับจ้างงาน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินการด้านนี้ สิ่งที้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการ คือ การส่งเสริมคุณภาพการทำงานของพนักงานรับจ้างที่เป็นผู้สูงอายุ ความยืดหยุ่นในการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับพนักงาน/ลูกจ้างที่เป็นผู้สูงอายุ และการจ้างงาน การรักษา ส่งเสริม และฝึกอบรมพนักงานที่เป็นผู้สูงอายุ เนื่องมาจากระเบียบการออกจางานกำหนดให้ผู้ที่มีอายุครบ 60 ปี คือ ผู้ที่เกษียณอายุ ซึ่งมีเพียงบางองค์กรเท่านั้นที่ยังคงรับพนักงานที่อายุเกิน 60 ปี เพราะเป็นองค์กรที่จำเป็นต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการจัดอบรมความรู้ให้แก่พนักงานก่อนเกษียณอายุ

การตรวจสอบด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำให้ข้อมูล ข่าวสารมีอักษรการพิมพ์ที่เป็นทางการ มีขนาดใหญ่ แสดงใจความสำคัญ โดยแสดงหัวข้อชัดเจน และเป็นตัวอักษรหนา ซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเน้นวิธีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมแก่ผู้สูงอายุ และสำหรับการบริการอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากจะต้องตั้งงบประมาณในการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กไว้ให้ผู้สูงอายุได้ใช้ในการสื่อสารและเล่นอินเทอร์เน็ต

การตรวจสอบด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการดำเนินการด้านนี้เพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้สูงอายุมากที่สุดและเป็นการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ได้รับการดูแลในเรื่องของสุขภาพและสำหรับการเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติเป็นสิ่งที่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบดูแลประชาชนในท้องถิ่นไม่ใช่เฉพาะผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ และการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

การตรวจสอบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัย สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมมีการดำเนินการครบทุกมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ แต่อาจจะมีแตกต่างกันในเรื่องของความสามารถ งบประมาณ และอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3. ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการศึกษาปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในมุมมองของผู้สูงอายุที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม สามารถสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.3.1 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถแบ่งได้เป็น 6 ประเด็นหลัก ได้แก่

1) **ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ** เพราะการดำเนินการบางอย่างจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และเทศบาลขนาดเล็กมีงบประมาณจำกัด งบประมาณที่ได้รับมาจะต้องจัดสรรหลายส่วนทั้งค่าตอบแทนพนักงาน ลูกจ้าง ค่าน้ำ ค่าไฟ และสวัสดิการต่างๆ

2) **ปัญหาทางด้านบุคลากร** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาในด้านบุคลากร คือ บุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบและการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ และการขาดบุคลากรที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงอายุทำให้การดูแลผู้สูงอายุไม่ทั่วถึง และการลาออกของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

3) **ปัญหาทางการบริหารจัดการ** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาในเรื่องของความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงานร่วมกับหน่วยงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค และปัญหาในเรื่องของการไม่มีข้อมูลผู้สูงอายุที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือเนื่องจากในพื้นที่และข้อจำกัดทางด้านกฎระเบียบที่ไม่สามารถช่วยเหลือผู้สูงอายุนอกระบบได้

4) **ปัญหาการจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาการจัดหา ยานอวกาศที่ไม่ได้ เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีอาการเจ็บป่วยจำเป็นต้องใช้ยานอวกาศในการรักษา และผู้สูงอายุบางคนไม่ได้มีสวัสดิการในการรักษา

5) **ปัญหาระเบียบราชการที่ไม่ให้อิสระที่แท้จริง** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสบกับปัญหาของระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ และไม่ได้ให้ความสำคัญเป็นอิสระอย่างแท้จริงซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานบางอย่างที่ระเบียบราชการไม่เอื้อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ได้

6) **ปัญหาทางด้านกายภาพ ด้านจิตใจ และสถานะทางครอบครัวของผู้สูงอายุ** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาทางด้านกายภาพของผู้สูงอายุ ปัญหาความแตกต่างทางสถานะ

ทางครอบครัว และปัญหาความไม่ไว้วางใจของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3.2 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย

ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 3 ปัญหาหลัก คือ

1) **ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ** เนื่องจากการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องใช้งบประมาณจำนวนมากทำให้ภาครัฐ และท้องถิ่น ไม่กล้าเสี่ยงจะลงทุนให้ครบทุกด้าน งบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมหรือบริการต่างๆ ยังไม่เพียงพอ

2) **ปัญหาการขาดการตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย** การปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งต่างๆ ยังไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของผู้สูงวัยได้ เช่น การมีความรู้ที่ไม่เพียงพอต่อสภาพร่างกายของผู้สูงวัย การขาดบุคลากรหรืออาสาสมัครที่เข้าไปดูแลผู้สูงวัยที่ไม่เพียงพอ ถนนมีสภาพขรุขระ ไม่มีแสงไฟส่องสว่างซึ่งจะเป็นอันตรายต่อผู้สูงวัยได้ ไม่มีการดูแลสะพานลอยให้มีความปลอดภัย สะพานลอยสกปรกและยังเสี่ยงต่อการลื่นหกล้ม การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยก็ยังไม่เพียงพอ คุณภาพยาที่ให้แกผู้สูงวัยก็เป็นเพียงยาสามัญประจำบ้าน

3) **ปัญหาสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย** ผู้สูงวัยบางคนมีปัญหาในเรื่องของการเดินทางไม่สามารถออกมาร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้ ผู้สูงวัยต้องอาศัยรถส่วนตัว และการโดยสารด้วยรถโดยสารประจำทางอาจจะต้องนั่งเบียดกันแน่นทำให้เป็นอุปสรรคต่อผู้สูงวัย นอกจากนี้ผู้สูงวัยยังมีปัญหาในเรื่องของการรับประทานอาหาร ปัญหาการใช้เทคโนโลยีของผู้สูงวัยซึ่งจะง่ายต่อการโดนหลอกลวงจึงจำเป็นต้องมีการอบรมและให้ความรู้แกผู้สูงวัย

1.4. ความสอดคล้องระหว่างการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความ ต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความ ต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย มีการเปรียบเทียบมิติในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต และการตรวจสอบโดยผู้วิจัยที่ได้คัดเลือกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีกับความ ต้องการของผู้สูงวัยที่ได้จากการทำแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มที่มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงความ ต้องการของผู้สูงวัยในเชิงปริมาณก่อน ดังต่อไปนี้

1.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่ได้จากการแจกแบบสอบถามทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุจำแนกตามที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช 217 คน จังหวัดสงขลา 166 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี 191 คน รวม 574 คน ซึ่งพิจารณาจากลักษณะตัวแปรเพื่อศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุว่ามีความต้องการแต่ละด้านอยู่ในระดับใด ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1) ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 574 คน เมื่อจำแนกตามพื้นที่ พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีมากที่สุด (ร้อยละ 37.8) รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ร้อยละ 33.3) และจังหวัดสงขลา (ร้อยละ 28.9) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76.6) และเป็นเพศชาย (ร้อยละ 23.3) อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 71 ปีขึ้นไปมากที่สุด (ร้อยละ 36.9) สถานภาพสมรสมากที่สุด (ร้อยละ 62.2) ศาสนาที่มากที่สุด คือ ศาสนาพุทธ (ร้อยละ 98.1) อาชีพของผู้สูงอายุที่มากที่สุด คือ แม่บ้าน/พ่อบ้าน (ร้อยละ 37.7) รายได้ต่อเดือน พบว่า ช่วงรายได้ที่ต่ำกว่า 10,000 บาทมากที่สุด และระดับการศึกษาของผู้สูงอายุที่มากที่สุด คือ ประถมศึกษา (ร้อยละ 55.1)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้สูงอายุต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบของความต้องการของผู้สูงอายุต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุซึ่งได้พัฒนาแบบตรวจสอบรายการคุณสมบัติเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การอนามัยโลก (WHO) (2007) ตามองค์ประกอบได้ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

การศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่าผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองทุ่งสงอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62) และเทศบาลตำบลท่าม่วง

อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58) ส่วนท้องถิ่นอื่นๆ อยู่ในระดับมาก (4.17, 3.99, 4.25, 3.79, 4.06, 3.62, 3.76ตามลำดับ)

ด้านระบบขนส่งมวลชน

การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลทุกระดับมีความต้องการอยู่ในระดับมาก (4.17, 4.55, 4.67, 3.78, 4.78, 4.03, 3.57, 4.41, 4.12, 3.76 ตามลำดับ)

ด้านที่อยู่อาศัย

การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เทศบาลนครสงขลา เทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองคอหงส์ เทศบาลตำบลท่าจืด และตำบลขุนทะเลมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (4.00, 4.19, 4.35, 4.31, 3.99, และ 3.59 ตามลำดับ)

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลทุกระดับมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (3.89, 4.24, 4.40, 3.75, 3.84, 3.80, 4.42, 4.21, 3.79 ตามลำดับ)

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เทศบาลนครสงขลา เทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองคอหงส์ เทศบาลเมืองท่าข้าม เทศบาลตำบลท่าจืด และเทศบาลตำบลขุนทะเล มีความต้องการ อยู่ในระดับ มาก (3.81, 3.95, 4.28, 4.06, 3.65, 4.01, 3.78 ตามลำดับ)

ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน

การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองคอหงส์ เทศบาลเมืองท่าข้าม เทศบาลตำบลท่าจิว และเทศบาลตำบลขุนทะเลมีความต้องการอยู่ในระดับมาก (3.70, 3.07, 4.14, 3.70, 3.57, 3.96, 4.03, และ 3.51 ตามลำดับ)

ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร

การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลทุกระดับมีความต้องการ อยู่ในระดับมาก (3.91, 4.14, 3.52, 4.29, 4.25, 3.66, 4.01, 3.51, และ 3.76 ตามลำดับ)

ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

การศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยที่ดำเนินการมาแล้วและกำลังดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่แบ่งตามระดับเทศบาล พบว่า ผู้สูงวัยในเทศบาลเมืองท่าข้ามมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด (4.58) สำหรับเทศบาลอื่นๆ ผู้สูงวัยมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

1.4.2 การวิเคราะห์ผสมผสานผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นที่มิตรต่อผู้สูงวัยกับความต้องการของผู้สูงวัยว่ามีความสอดคล้องกันในทิศทางใดที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การตรวจสอบโดยผู้วิจัย การสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความต้องการของผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์ข้อมูลขององค์ประกอบ 8 องค์ประกอบของจังหวัดในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและ

ยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30, 4.28, 4.07, 4.00, 3.86, 3.73, 3.98, 4.29 ตามลำดับ) จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ สถานที่ออกกำลังกายและพื้นที่สีเขียว การปรับปรุงทางเท้า ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ ความมีน้ำใจของผู้ขับขี่ต่อผู้สูงวัย การให้บริการของรถโดยสาร สถานีจอดรถที่ปลอดภัยต่อผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การยอมรับจากสังคมภายนอก การให้สิทธิหรือส่วนลดพิเศษแก่ผู้สูงวัย ด้านการมีโอกาเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัย การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้แก่ผู้สูงวัย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการและการดูแลสุขภาพให้แก่ผู้สูงวัย และการเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

2) ความต้องการของผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์ข้อมูลขององค์ประกอบ 8 องค์ประกอบของจังหวัดในพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาต้องการที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85, 3.81, 3.79, 3.56, 3.64ตามลำดับ) จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ พื้นที่สีเขียว ด้านระบบขนส่ง ได้แก่ ความมีน้ำใจและการให้บริการของรถโดยสารต่อผู้สูงวัย การปรับปรุงถนนให้ปลอดภัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การให้บริการและแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพ

และสร้างอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน และการดูแลการเลือกรับประทานอาหารของผู้สูงอายุ

3) ความต้องการของผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การวิเคราะห์ข้อมูลขององค์ประกอบ 8 องค์ประกอบของจังหวัดในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต้องการทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09, 4.19, 4.08, 4.22, 4.09, 3.95, 4.07, 4.23 ตามลำดับ) จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณความต้องการของผู้สูงอายุต่อองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ พื้นที่สีเขียว ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ การจัดระเบียบการจราจรให้มีความปลอดภัย การจัดที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในรถโดยสาร ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงอายุ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการให้การยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ การเข้าไปแสดงความต้องการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนา การเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุม และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ และการรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน

1.4.3 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงอายุกับการดำเนินการขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของดำเนินการขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุกับความต้องการของผู้สูงอายุว่ามีความสอดคล้องกันในทิศทางใดที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต การตรวจสอบ โดยผู้วิจัย การสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของความต้องการของผู้สูงวัยว่ามีความสอดคล้องกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลกทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

นอกจากนี้พบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้มีการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัยมีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช และเทศบาลเมืองทุ่งสง ด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช และเทศบาลนครนครศรีธรรมราช และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช

2) จังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของความต้องการของผู้สูงวัยว่ามีความสอดคล้องกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา พบว่า ความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยโดยรวมมีความต้องการตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลกเพียง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

นอกจากนี้ยังพบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้มีการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีแผน นโยบาย หรือโครงการ คือองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา เทศบาลนครสงขลา เทศบาลเมืองคอหงส์ และเทศบาลตำบลพะวง

3) จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของความต้องการของผู้สูงวัยที่มีความสอดคล้องกับแผน นโยบาย หรือโครงการการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ความต้องการของผู้สูงวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความต้องการตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลกทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

นอกจากนี้ยังพบมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้มีการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี และเทศบาลเมืองท่าข้าม ด้านที่อยู่อาศัย คือ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เมืองท่าข้าม และเทศบาลตำบลขุนทะเล และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ได้แก่ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่อยู่ในระดับมากมี 8 องค์ประกอบ สำหรับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจังหวัดสงขลามีความต้องการในระดับมากเพียง 5 องค์ประกอบ และมิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ไม่ได้ดำเนินการมากที่สุด คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน และด้านที่มีบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการ คือ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม

1.5 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่ได้จากการลงพื้นที่จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม สามารถอธิบายได้ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2) ข้อเสนอแนะของผู้สูงวัย ดังนี้

1.5.1 ข้อเสนอแนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

1) การให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการคิดและการจัดทำแผนด้วยตนเอง การจัดทำแผน หรือโครงการต่างๆ ควรให้ท้องถิ่นเป็นคนคิดเอง เพราะคนในท้องถิ่นจะรู้ว่าท้องถิ่นของตนต้องการอะไร

2) การเปิดกว้างให้คนรุ่นใหม่และการกำหนดตำแหน่งเฉพาะให้แก่ผู้สูงวัย งานบางสายอาชีพยังมีผู้สูงวัยทำงานอยู่ ควรเปิดกว้างให้คนรุ่นใหม่ได้เข้ามาโดยการจัดสายงานให้แก่ผู้สูงวัยโดยเฉพาะ เช่น ตำแหน่งข้าราชการอาวุโส ควรแบ่งแยกเด็ดขาดจากสายงาน

3) การทำให้มีศูนย์ผู้สูงวัยทุกอำเภอ เพื่อให้ท้องถิ่นได้ขับเคลื่อนเอง และเป็นสิ่งแรกที่ต้องการจะพัฒนา คือ การเข้าถึงบริการทางสุขภาพของผู้สูงวัย

4) การทำให้บุคคลภายนอกเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย โดยการพยายามส่งเสริมให้เด็กเยาวชน คนรุ่นใหม่เห็นความสำคัญ มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้สูงวัย และมีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงวัยได้ทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชน

5) การของบสนับสนุนอุดหนุน รัฐบาลควรให้เงินอุดหนุนให้มากกว่านี้ เพราะมีงานที่ได้ถ่ายโอนมาให้ แต่ไม่ได้ให้งบประมาณ

6) การส่งเสริมกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัย การดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยจะต้องทำให้ผู้สูงวัยสามารถอยู่ในสังคมได้ มีการพบปะเพื่อนฝูง ควรดูแลในเรื่องของอาหาร จิตใจ อารมณ์ และจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่ผู้สูงวัย เช่น การเล่นเปตอง การเล่นไพ่ นวดแพทย์แผนไทย การให้รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และเห็นว่าทำให้สิทธิพิเศษหรือส่วนลดสำหรับผู้สูงวัยเป็นสิ่งที่ทำทนาย ต้องมีการร่วมมือกันหลายหน่วยงาน

7) การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับผู้สูงวัย และการทำให้ผู้สูงวัยสามารถดูแลตนเองได้ ผู้สูงวัยบางคนรู้สึกว่าตนเองเป็นตัวถ่วงจึงกลายเป็นปัญหาสังคม จึงต้องการให้ทุกคนเข้าใจและให้ความสำคัญกับผู้สูงวัย และต้องการให้ผู้สูงวัยสามารถดูแลตนเองได้บ้าง จะได้เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ผู้สูงวัยได้มีความสุขและใช้ชีวิตอยู่ได้ในชีวิตประจำวัน

8) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แนะนำไว้ว่าต้องการให้เมืองกลายเป็น Smart City ที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกับการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงวัย

9) การจัดทำโครงการบัตรพลเมืองให้เอกชนสามารถลดหย่อนภาษีได้ โครงการบัตรพลเมืองควรมีเพราะจะเป็นการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงวัย อาจจะทำให้เอกชนสามารถไปลดหย่อนภาษีได้เพื่อเป็นการจูงใจ

10) การปรับปรุงให้กฎหมายมีสภาพบังคับในการดูแลผู้สูงวัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้มีกฎหมายสำหรับผู้สูงวัยในการทำงานที่ยุติธรรม และการให้อิสระแก่ท้องถิ่นมากเกินไปอาจจะทำงานได้ไม่ดีเท่าที่ควร ควรมีสภาพบังคับในการพัฒนาสิ่งต่างๆ

1.5.2 ข้อเสนอแนะของผู้สูงวัย

ข้อเสนอแนะของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในจังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปได้ดังนี้

1) การดูแลผู้สูงวัยและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้ามาดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย จะต้องมีการเข้ามาตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำและควรจัดอย่างต่อเนื่อง ควรมีการจัดทำโทรศัพท์ไว้สำหรับโทรหมายเลขฉุกเฉินสำหรับผู้สูงวัย

2) การมีงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรม ควรมีการจัดงบประมาณมาจากหลายแหล่งเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยสามารถของบประมาณมาทำกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้สูงวัยสนใจได้

3) การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัยและกรณีฉุกเฉิน ผู้สูงวัยต้องการให้ภาครัฐเข้ามาดูแลผู้สูงวัยอย่างจริงจัง ทั้งการเข้ามาดูแลเรื่องสุขภาพ การทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการดูแลผู้สูงวัย การจัดสาธารณสุขโรคให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย การดูแลเรื่องสิทธิการรักษาพยาบาลให้กับผู้สูงวัย

4) การดูแลเรื่องการรับประทานอาหารและสุขภาพของผู้สูงวัย ผู้สูงวัยต้องการให้มีหน่วยงานเข้ามาดูแลเรื่องการดูแลสุขภาพ การเลือกรับประทานอาหารที่เหมาะสมและประเภทอาหารที่ควรหลีกเลี่ยง ต้องการให้เข้ามาดูแลเรื่องค่ารักษาพยาบาล

5) การรักษามัคคีกันในกลุ่มของผู้สูงวัย คนในสังคมควรเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงวัย ต้องการให้ผู้สูงวัยรักและสามัคคีกัน ไม่มีความขัดแย้ง หรือแบ่งพรรคแบ่งพวก และต้องการให้ผู้สูงวัยไม่มีการยึดติดกับวัตถุสิ่งของ การงมงายในอบายมุข ต้องการให้ผู้สูงวัยมีจิตใจที่ผ่องใส สามารถพึ่งพาตนเองได้ไม่หวังแต่พึ่งลูกหลาน

1.6 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความต้องการของผู้สูงวัยในการ

พัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย ได้ดังนี้

1.6.1 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการศึกษาจากการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้สูงวัย และการนัดพบการกลุ่มกับผู้สูงวัย ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดังนี้

สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ ทิศทางของนโยบาย มิติในการพัฒนาที่มีการดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย สำหรับรูปแบบในการดำเนินงานที่เป็นโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงาน ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกันทั้งการร่วมมือกับองค์กร การมีส่วนร่วมของผู้สูงวัย และการร่วมมือกับอาสาสมัคร และรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่าย สำหรับงบประมาณที่จะช่วยสนับสนุนท้องถิ่นให้ดำเนินการ ได้แก่ งบประมาณที่มาจากทั้งภายในและภายนอก

สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ มิติในการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย สำหรับรูปแบบที่เป็นข้อจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่สามารถดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเอง และการดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ สำหรับงบประมาณที่เป็นอุปสรรคคือ งบประมาณที่เป็นของตนเอง งบประมาณที่ต้องมีการจัดสรรงบประมาณที่เป็นของตนเอง และการบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาทางด้านบุคลากร ปัญหาทางการบริหารจัดการ ปัญหาการจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ ปัญหาระเบียบราชการที่ไม่ให้อิสระที่แท้จริง และปัญหาทางด้านกายภาพด้านจิตใจ และสถานะทางครอบครัวของผู้สูงวัย และสำหรับปัญหาในมุมมองของผู้สูงวัย คือ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ปัญหาการขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย ปัญหาสภาพแวดล้อมของผู้สูงวัย ไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย

2. การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยแบบผสมผสาน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการทำแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกต พบว่า ทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน และมีติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยที่นำไปสู่โอกาส/อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลก (WHO, 2007) 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร 2. ระบบขนส่งมวลชน 3. ที่อยู่อาศัย 4. ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม 5. ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม 6. ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับการจ้างงาน 7. ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และ 8. ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ ซึ่งสามารถอธิบายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

2.1 ทิศทางของนโยบายในระดับท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองในภาคใต้ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

จากการวิเคราะห์ทิศทางของนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย สามารถสรุปได้ว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลทั้ง 3 ระดับ คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล โดยภาพรวมมีทิศทางของนโยบายในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย 3 ทิศทาง คือ ทิศทางของการพัฒนาทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน และด้านที่อยู่อาศัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนในองค์ประกอบที่ 1 เมืองอยู่ดี คือ การพัฒนาเมืองให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อผู้สูงวัย ผู้พิการ และคนด้อยโอกาส มีการจัดสภาพเมืองให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ประชาชนในพื้นที่อาศัยร่วมกันภายใต้ระเบียบวินัย มีความปลอดภัย มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย และมีระบบเศรษฐกิจที่ดี และองค์ประกอบที่ 3 สิ่งแวดล้อมยั่งยืน คือ ภายใต้การพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจำเป็นต้องมีการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศที่ดี และสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการสร้างขึ้นต้องได้รับการดูแลให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ส่งเสริมประชาชนให้ใช้ชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการจัดการของเสียอย่างถูกต้องเหมาะสม และการดำเนินการพัฒนาต้องมีการจัดสรรทรัพยากรให้ประหยัดและคุ้มค่า สำหรับทิศทางของการส่งเสริมสุขภาพจิตใจของผู้สูงวัย ได้แก่ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม และด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับการจ้างงาน และ

ทิศทางการให้บริการทางสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ สอดคล้องกับ แนวคิดเทศบาลนำอยู่อย่างยั่งยืน ในองค์ประกอบที่ 2 คนมีสุข คือ การดูแลและส่งเสริมให้ ประชาชนมีสุขภาพร่างกาย และสุขภาพจิตใจที่ดี ได้รับการศึกษา สวัสดิการต่างๆ ครอบครัวมี ความสุข ปลอดภัยจากยาเสพติด และมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ มีการพิทักษ์ เยาวชน สตรี ผู้ด้อยโอกาส เพื่อสร้างให้เป็นเมืองที่มีความเป็นชีวิตชีวา สำหรับองค์ประกอบที่ 4 คือ เทศบาลแห่งการเรียนรู้และพัฒนา และองค์ประกอบที่ 5 คือ การบริหารจัดการที่ดีตาม หลักธรรมาภิบาล ของแนวคิดเทศบาลนำอยู่อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับการศึกษารูปแบบการ ดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเห็นความสำคัญในการพัฒนาให้รองรับต่อ การดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความสุข จะเห็นได้จากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิ เสรีภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น การขนส่งมวลชนและวิศวกรรมจราจร การบรรเทาและป้องกันสาธารณภัย การสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเห็นได้จากการ ผลการศึกษาทิศทางของนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการดำเนินการน้อยกว่าในระดับ เทศบาล เนื่องจากพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้กล่าวถึงอำนาจ หน้าที่ในการจัดดำเนินการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการทำหน้าที่ตราข้อบัญญัติ จัดทำแผน และประสานแผนพัฒนาจังหวัด ให้การสนับสนุนสภาตำบลและราชการท้องถิ่นอื่นใน การพัฒนา หรือการประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่น และการทำกิจการที่เป็นหน้าที่ของท้องถิ่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเห็นว่าควรให้ท้องถิ่นร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารจัดทำเอง เป็นต้น ดังนั้น จะกล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการดูแลในภาพรวม และดูแลสนับสนุน ท้องถิ่นอื่นในการดำเนินงาน หรือจะเลือกดำเนินการด้วยตนเอง

สำหรับเทศบาลมีทิศทางของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุทั้งการพัฒนา ทางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การส่งเสริมพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุ และ การให้บริการทางสังคมแต่จะมีความแตกต่างกันในอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของเทศบาลใน แต่ละระดับเทศบาล จะเห็นได้จากพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ โดยเริ่มจากเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนครที่มีอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล ตำบล ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อย ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รักษาความสะอาดของ

ถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ เทศบาลเมืองมีอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ให้มีและบำรุงร่วม สาธารณะ ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น และเทศบาลนครมีอำนาจหน้าที่ที่ เพิ่มขึ้น ได้แก่ กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยใน ร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง และอำนาจหน้าที่ที่อาจจัดทำ กิจกรรมใดในแต่ละเขตเทศบาลที่แตกต่างกันซึ่งการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่นี้จะต้องเป็นไป เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยการใช้วิธีการบริหารกิจการมบ้านเมืองที่ดี และให้คำนิยามมี ส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกันจัดทำแผน ท่างบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติ และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร แต่ทั้งนี้จากการศึกษาจะ เห็นได้ว่าเทศบาลตำบลมีการดำเนินการมากกว่าเทศบาลเมือง และเทศบาลนคร เนื่องมาจาก เทศบาลตำบลมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบน้อยกว่าจึงไม่จำเป็นต้องดูแลด้านอื่นๆ มากนัก อีกทั้งเทศบาลตำบลเป็นเทศบาลขนาดเล็กที่ได้รับยกฐานะจากประกาศทรงมหาดไทยให้ จัดตั้งท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบลซึ่งจะมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ และดำเนินการ โดยเน้นไปทางด้าน โครงสร้างและการตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

2.2 รูปแบบการดำเนินงาน และมีติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

จากการลงพื้นที่จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตโดยวิธีการถ่ายภาพ สามารถแบ่งอธิบายได้ คือ 1) รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนา เมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ 2) มีติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลก ดังนี้

2.2.1 รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมือง ให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

รูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทที่ได้จาก การสัมภาษณ์เชิงลึกจะมีรูปแบบในการดำเนินงาน คือ รูปแบบการดำเนินการด้วยตนเอง และ รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน สำหรับงบประมาณที่ใช้ดำเนินงาน คือ งบประมาณที่เป็น ของตนเอง และงบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) รูปแบบการดำเนินงาน สามารถสรุปรูปแบบโดยรวมได้ 2 รูปแบบ ได้แก่

1.1) รูปแบบการดำเนินการด้วยตนเอง เป็นการดำเนินงานที่มีการดำเนินงานทุกอย่างโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง โดยที่ไม่ได้รับการสนับสนุน หรือร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และภาคเอกชน รูปแบบการดำเนินการด้วยตนเอง ได้แก่ การดำเนินงานด้วยตนเอง แบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ การดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุ การดำเนินงานด้วยตนเองให้คุ้มค่า และการดำเนินงานแบบผู้บริหารมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบายเป็นการแบ่งอำนาจหน้าที่ให้ตามที่ผู้บริหารเห็นสมควรให้แก่บุคลากรผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เพราะผู้ที่ลงปฏิบัติหน้าที่จะรับทราบปัญหาของผู้สูงอายุมากกว่า เมื่อทราบปัญหาที่ผู้สูงอายุต้องการให้มีการแก้ไขแล้วก็จะนำเสนอต่อผู้บริหารเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไข เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุต่อไป (ฉัตรชยานัน ระ โส, 2554) ทั้งนี้ รูปแบบการดำเนินการด้วยตนเองอาจจะนำมาสู่ข้อจำกัดในเรื่องของทรัพยากร เช่น งบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ และการจัดการได้

1.2) รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน เป็นการดำเนินงานแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกันที่มีการติดต่อประสานงานกับทั้งผู้สูงอายุ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อการร่วมมือกันจะทำให้ทราบความต้องการที่แท้จริง (ฉัตรชยานัน ระ โส, 2554) เช่น การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากผู้สูงอายุ การดำเนินงานแบบร่วมมือกับองค์กร การดำเนินงานแบบร่วมมือกับอาสาสมัคร และการดำเนินงานแบบสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานที่เกินขีดความสามารถของตนเองได้ อาจอยู่ในรูปของการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรจากหน่วยอื่นที่มีความพร้อมในด้านที่แตกต่างกัน

สำหรับรูปแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ สามารถอธิบายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบการดำเนินงานแบบดำเนินการด้วยตนเองและการดำเนินงานแบบร่วมมือกัน เห็นได้จากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ดำเนินการภายในเขตได้ คือ สนับสนุนสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ สำหรับเทศบาลก็มีพระราชบัญญัติเทศบาล

พ.ศ. 2496 ได้กล่าวถึงหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลและการทำกรนอกเขตเทศบาล และการทำกรร่วมกับบุคคลอื่นซึ่งการดำเนินการใดที่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปจะมีชื่อเรียกองค์กรนี้ว่า สหกร จะเห็นได้ว่าองค์กรบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลสามารถเลือกรูปแบบการดำเนินการภายในท้องถิ่นของตนเองได้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทของเมือง ซึ่งอาจจะมีปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง สำหรับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดีจะต้องมีการเปิดโอกาสให้แก่ทุกภาคส่วนทั้งนักกรเมือง นักปกครองท้องถิ่น ข้าราชการเจ้าหน้าที่ และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกชั้นตอน (สุเมธ แสงนี้มนวล, 2556) ซึ่งการจัดทำแผนดำเนินงานที่ดีจะต้องมีลักษณะของกรทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการร่วมกันกำหนดแผนพัฒนาเพื่อนำไปสู่ในรูปของโครงการหรือกิจกรรม ทั้งนี้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการคำนึงการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งกรเรียนรู้และพัฒนา ซึ่งตรงกับแนวคิดเทศบาลนำอยู่อย่างยั่งยืนในองค์กรประกอบที่ 4 เทศบาลแห่งกรเรียนรู้และพัฒนา คือ ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการส่งเสริมบุคลากรให้มีการพัฒนาเรียนรู้ พัฒนาดตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มีจิตสำนึกที่ดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ให้สิทธิในการตัดสินใจ และแสดงความคิดเห็น เพื่อทำให้เกิดความคิดริเริ่ม และสร้างนวัตกรรมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) **งบประมาณที่ใช้ดำเนินงาน** สามารถสรุบบงบประมาณที่ใช้ดำเนินงาน โดยรวมได้ 2 รูปแบบ ได้แก่

2.1) **งบประมาณที่เป็นของตนเอง** เป็นงบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ในการดำเนินงานต่างๆ ที่มีแหล่งที่มาเป็นเฉพาะของตนเอง ซึ่งจะมีวิธีการจัดการงบประมาณที่แตกต่างกัน ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณของตนเอง งบประมาณที่เป็นของตนเองที่มีจำกัด และการบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหาร ซึ่งการจัดสรรงบประมาณจะต้องจัดโดยความเที่ยงธรรม จากความต้องการและความเดือนร้อนเป็นหลักกระจายงบประมาณให้ทั่วถึง (นพมาศ พลุศิริ และศรดา สมพอง, 2556) และควรให้ผู้สูงวัยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำจัดแผนก่อนการจัดสรรงบประมาณก่อนทุกครั้ง เช่นเดียวกับกรศึกษาของ ชมพูนุท ทองสุโชติ (2555) พบว่า กระบวนการจัดทำงานงบประมาณรายจ่ายเริ่มต้นจากการทำประชาคมเพื่อเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร และจากการศึกษาของ ฝนทิพย์ ชูประเสริฐ (2555) พบว่า ผู้บริหารยังไม่ให้ความตระหนักในการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงวัย เนื่องจาก

เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานมีความจำเป็นมากกว่า งบประมาณที่จัดสรรจากผู้สูงวัยมีไม่เพียงพอ ซึ่งมาจากข้อระเบียบข้อกฎหมายไม่เอื้อต่อการเบิกจ่าย แม้ว่าจะมีนโยบายมาจากทางภาครัฐแต่ยังขาดหนังสือสั่งการทำให้เทศบาลไม่สามารถเบิกงบอุดหนุนได้ และเทศบาลไม่สามารถทำตามแบบที่ถูกต้องได้เนื่องจากขาดผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบและปรับปรุงซึ่งต้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

2.2) งบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน เป็นงบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีที่มาของงบประมาณหลายทาง อาจอยู่ในรูปของการสนับสนุนเงิน งบประมาณจากรัฐบาล เงินสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน สำหรับแหล่งงบประมาณที่ได้จากการศึกษา ได้แก่ งบประมาณที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน การสร้างเครือข่าย การสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณที่จำกัด และแหล่งงบประมาณทั้งเงินอุดหนุนและรายได้ของเทศบาล เพื่อทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณที่มากขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินงานต่างๆ ได้เพิ่มมากขึ้น และสามารถดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล บรรลุตามเป้าหมาย และเป้าประสงค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นเดียวกับการศึกษาของ ชมพูนุท ทองสุโชติ (2555) พบว่า กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเริ่มต้นจากการทำประชาคมเพื่อเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร

สำหรับงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปตามงบประมาณและการคลังในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ทั้งที่เป็นภาษีที่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บได้และรายได้ที่อาจจะจัดเก็บได้ และสำหรับงบประมาณที่เทศบาลนำมาใช้ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ เป็นไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552 ในส่วนที่ 5 การคลังและทรัพย์สินของเทศบาลที่เทศบาลอาจจะมีรายได้ และการตั้งงบประมาณจะต้องตั้งให้สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และระดับชาติ เพื่อจะได้เงินอุดหนุนจากภายนอกได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (2556) พบว่า การดำเนินงานและการอำนวยความสะดวกในการทำงานจะต้องมีการประสานเชื่อมโยงกันอย่างบูรณาการกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เพื่อให้มีการสนับสนุนการดำเนินการต่างๆ เช่น งบประมาณ สถานที่ และการพัฒนาศักยภาพเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดสวัสดิการดูแลและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้

นอกจากนี้ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายในการบริหาร จัดสรรงบประมาณ และผู้ที่มีอำนาจในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เช่น สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายบริหาร

และฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น ในการกำหนดนโยบายมาจากผู้บริหาร เพื่อทำเป็นยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเทศบาล และจัดสรรงบประมาณ แล้วนำไปสู่การปฏิบัติในรูปของโครงการและ กิจกรรม มีการนำหลักการบริหารต่างๆ มาใช้ในการดำเนินการ เช่น หลักการบริหารแบบ 4M ที่ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Materials) และการจัดการ (Management) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุเมธ แสงนิมนวล (2556) พบว่า การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยมี 9 ประการ ได้แก่ ผู้นำองค์กรดี การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการครบถ้วนสมบูรณ์ การพัฒนาท้องถิ่น แก้ปัญหา พัฒนาคุณภาพชีวิต มีจิตใจ “ธรรมภิบาล” มีความสามัคคีปรองดอง มีนวัตกรรม มีมาตรฐาน และมีต้นทุนที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ของแนวคิดเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน คือ ในการบริหารควรนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารและการจัดการทั้ง 6 ประการ คือ หลักนิติธรรมในการทำงาน หลักคุณธรรม จริยธรรม หลักความรับผิดชอบต่องาน หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักการบริหารงานที่ประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

2.2.2) มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ คือ 1. สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร 2. ระบบขนส่งมวลชน 3. ที่อยู่อาศัย 4. การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม 5. การให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม 6. การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และการจ้างงาน 7. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และ 8. การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ซึ่งมีรายละเอียดตามระดับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 จังหวัด สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร (Outdoor Spaces and Buildings)

มิติด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลส่วนใหญ่มีการนำมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐานผู้พิการ มาใช้กับผู้สูงอายุ หรือการนำอริยสถาปัตย์มาปรับปรุงเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เช่น การสร้าง ทางลาด ราวจับ หรือห้องน้ำพิเศษสำหรับกลุ่มเฉพาะนี้ แต่ควรมีการคำนึงแนวคิดการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design) ที่เป็นการออกแบบสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้สามารถใช้งานได้กับคนทุกกลุ่มโดยมีความสะดวก ปลอดภัยไม่เฉพาะเจาะจงกลุ่มใดแต่ทุกคนสามารถใช้งานได้ (ชุมเขต แสงวงเจริญ, 2556) เป็นไปในทำนองเดียวกับการศึกษาวิจัยของ

Amanda J. Lehning (2010) พบว่า การพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยนั้น ไม่เพียงแต่ผู้สูงวัยได้ใช้งานยังทำให้ผู้พิการมีการได้ใช้งานมากขึ้น และยอมรับต่อการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยของรัฐบาลท้องถิ่น สิ่งที่ต้องจัดการบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลได้ดำเนินงานเหมือนกัน ได้แก่ การปรับปรุงอาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมต้องมีการปรับ โดยคำนึงถึงสภาพร่างกายของผู้สูงวัยที่จะมาทำกิจกรรมจะต้องมีความปลอดภัยและเป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

นอกจากนี้สิ่งที่เทศบาลมีการดำเนินงานแตกต่างจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมทั้งตามนโยบายของผู้บริหารและการร่วมมือกันในการจัดสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคารให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย โดยการจัดให้มีที่นั่งพักสำหรับผู้สูงวัย มีการปรับปรุงทางเท้า ทางลาดตามทางเดิน มีการปรับปรุงอาคารให้เหมาะสมกับผู้สูงวัยสิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ การออกแบบที่มีลักษณะเส้นทาง ขนาดและวัสดุที่ใช้รองรับการวิ่งออกกำลังกายได้เป็นอันดับแรก (ทศพล อนันตพิพัฒน์, 2552) นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัยโดยการปรับพื้นให้ราบเรียบและมีไฟส่องสว่าง ในส่วนของการให้บริการพิเศษให้แก่ผู้สูงวัยจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการว่าจะให้ผู้สูงวัยคนไหนก่อนหลัง เพราะการบริการต่างๆ ส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้สูงวัยด้วยกัน แต่จะยกเว้นในกรณีที่ผู้สูงวัยมีปัญหาทางด้านสภาพร่างกาย และจิตใจมากๆ ก็จะได้รับพิจารณาในการรับบริการก่อน สำหรับการบริการที่ผู้สูงวัยมีความพึงพอใจจะต้องเป็นการบริการที่เสมอภาค มีการให้บริการที่เพียงพอ มีการให้บริการอย่างต่อเนื่องและบริการให้ทันเวลา โดยเจ้าหน้าที่จะต้องมีความเป็นธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เรียกร้อยผลประโยชน์ มีเครื่องมือที่เพียงพอต่อการให้บริการ มีการติดตามเอาใจใส่หลังรับบริการ บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว และไม่ยุ่งยาก และการให้บริการนอกสถานที่ในการจัดเจ้าหน้าที่ออกให้บริการตามหมู่บ้านต่างๆ เพื่อให้การให้บริการมีความทั่วถึง สะดวกรวดเร็วและควรพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ให้มีความเป็นมืออาชีพ โดยการอบรมอย่างต่อเนื่องและการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ทัศนีย์ สุวศิษฐ์, 2554) ซึ่งการให้บริการพิเศษสิทธิพิเศษสำหรับผู้สูงวัยจะไม่ปรากฏในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย เพราะการบริการพิเศษให้แก่ผู้สูงวัยไม่ใช่อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ จัดทำแผนพัฒนา และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด สนับสนุนในการพัฒนาท้องถิ่น ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ แบ่งสรรเงินให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย

ด้านระบบขนส่งมวลชน (Transportation)

มิติด้านระบบขนส่งมวลชนในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ไม่มีการดำเนินการในด้านนี้เลย และสำหรับเทศบาลส่วนใหญ่ก็ไม่มีการดำเนินงานด้านนี้ แม้ว่าในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องของการขนส่งมวลชนและวิศวกรรมจราจร และอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในการจัดให้มีที่จอดรถหรือหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กำหนดอำนาจหน้าที่ให้มีและบำรุงทางบก การรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินหรือที่สาธารณะ อาจจะเนื่องมาจากด้านระบบขนส่งมวลชนต้องใช้งบประมาณจำนวนมากและอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจำเป็นจะต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ด้านนี้โดยเฉพาะ สำหรับสิ่งที่มีการดำเนินการมีเพียงเทศบาลนครนครศรีธรรมราช และเทศบาลเมืองคลองเตงในการบริการรับส่งผู้สูงวัยในการมาทำกิจกรรม และการรับกรณีแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งจะใช้เจ้าหน้าที่ในการไปรับผู้สูงวัยมาร่วมกิจกรรม แต่ไม่ได้ดำเนินการให้พร้อมทั้งหมด และนอกจากนี้เทศบาลตำบลทั่วไปทำได้เพียงการประชาสัมพันธ์ และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งให้ปลอดภัยต่อผู้สูงวัย เพราะจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรคำนึงถึง และจัดลำดับของความสำคัญของระบบขนส่งโดยสารที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ดังนี้ ทางเข้า ทางออกของยานพาหนะ รถโดยสารมีความง่ายในการขึ้นและมีความเอื้ออาทร มีตารางเวลาและการจัดเวลาของรถโดยสาร สถานีจอดรถโดยสารประจำทาง โครงสร้างพื้นฐานของคนเดินเท้า ข้อมูลข่าวสาร และการฝึกอบรมสำหรับผู้สูงวัย และเส้นทางของรถประจำทางและจุดหมายปลายทาง (Kieran Broome และคณะ, 2010)

ด้านที่อยู่อาศัย (Housing)

มิติด้านที่อยู่อาศัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยจะมีทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ และไม่ได้ดำเนินการ สำหรับสิ่งที่องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลดำเนินการเหมือนกัน คือ การปรับปรุง และดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย และสิ่งที่องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการ แต่เทศบาลไม่ได้ดำเนินการ คือ การร่วมมือกับองค์กรในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย เนื่องจากองค์กรการบริหารส่วนจังหวัดไม่ได้มีจำนวนผู้สูงวัยเป็นของตนเอง จำเป็นต้องทำงานร่วมกับพัฒนาสังคมจังหวัดในการดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย และสิ่งที่เทศบาลดำเนินการ คือ การเป็นตัวกลางในการประสานงานดูแลที่อยู่อาศัย และการปรับปรุงและให้คำแนะนำที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย ขึ้นอยู่กับแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือยุทธศาสตร์การพัฒนา สำหรับองค์กรการบริหารส่วนจังหวัดไม่ได้มีการระบุ

ถึงอำนาจหน้าที่ในด้านนี้โดยตรงทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 นอกจากนี้สิ่งที่ควรคำนึงถึง คือ การจัดบริการหรือการให้ผู้สูงวัยอาศัยอยู่ในบริเวณเดิม ตามแนวคิดการให้ผู้สูงวัยอาศัยอยู่ในที่เดิม (Aging-in-Place) ซึ่งเป็นการจัดบริการต่างๆ ให้มีความเหมาะสมและสะดวกสบาย ผู้สูงวัยสามารถเข้ารับบริการต่างๆ ได้โดยผู้สูงวัยไม่จำเป็นต้องย้าย หรือพักนอกที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นการรักษาความรู้สึกทางจิตใจ (ระวี สัจจโสภณ, 2555) จะทำให้ ผู้สูงวัยอาศัยอยู่อย่างมีความสุขและได้รับบริการที่สะดวกสบาย

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม (Social Participation)

มิติด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร ต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมทางสังคม สำหรับผู้สูงวัย เพื่อเป็นการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัยได้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การออกกำลัง กิจกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพจิตใจ เป็นต้น ซึ่งนอกจากการจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัยแล้วองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลมีการให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่าน ชมรมผู้สูงวัย การทำงานร่วมกับองค์กรในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัย เพื่อให้เป็นการเข้าถึงความต้องการของผู้สูงวัยได้อย่างใกล้ชิดมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงไปดำเนินการเอง และการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิตจะเห็นได้ว่ากฎหมายว่าด้วยผู้สูงวัยไม่ได้ กำหนดมาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการ โดยเฉพาะ แต่เพื่อการทำให้ผู้สูงวัยมีความผ่อนคลายและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจึงควรมีการทำกิจกรรมให้ทั้ง ผู้สูงวัย เด็ก และเยาวชนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้ผู้สูงวัยได้มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดี (วิจิตรา วิเชียรชม, ม.ป.ป.) สำหรับอาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมเพื่อการรองรับการทำ กิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งยังเป็นการคำนึงถึงความสามารถของผู้สูงวัยในการทำ กิจกรรมต่างๆ ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมได้แม้ว่าตนเองจะอายุมากขึ้น ทั้งกิจกรรมที่ ก่อให้เกิดรายได้และไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Caro Bass & Chen, 1993 อ้างถึงในระวี สัจจโสภณ, 2555) และสิ่งที่ควรคำนึงถึงสภาวะทางสังคมส่วนบุคคลของผู้สูงวัย (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548) ที่เป็นการปรับเปลี่ยนให้ผู้สูงวัยได้มีโอกาสเข้าร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น ตามความสามารถและสภาพของร่างกาย ซึ่งปัญหาโดยส่วนใหญ่ของผู้สูงวัยเป็นปัญหาทางด้านสายตา ปัญหาในการทรงตัว ภาวะซึมเศร้า ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากในการปรับให้เหมาะสมกับผู้สูงวัยเพื่อความปลอดภัยและสะดวกของผู้สูงวัย

ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม (Respect and Social Inclusion)

มิติด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลส่วนใหญ่มีการให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงอายุเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ และการให้โอกาสผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคม เพราะเพียงแค่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่สามารถดำเนินงานหรือรู้ความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุในพื้นที่ได้โดยจำเป็นต้องอาศัยผู้สูงอายุให้เป็นกำลังสำคัญในการเข้ามาเสนอแผน จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดบทบาทหลักสำคัญ 3 หลัก (ชิติพร คำแก่น, 2550) ซึ่งหนึ่งในนี้มีหลักของความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการจัดการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายของตนเองได้ นอกจากการยอมรับให้ผู้สูงอายุเข้ามาเสนอแผนแล้วควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นที่ยอมรับจากภายนอกและเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ เพราะความสัมพันธ์ของผู้สูงวัยกับบุคคลภายนอกมีผลต่อความพึงพอใจในชีวิต ญาติหรือเพื่อนที่มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีความหวังดี คอยให้ความช่วยเหลือ เห็นอกเห็นใจ สามารถปรับทุกข์ได้ทำให้ผู้สูงอายุสามารถยอมรับสภาพกับความรู้สึกซึ่งจะนำไปสู่ความพอใจในชีวิตอย่างมาก โดยเฉพาะผู้สูงวัยที่อยู่คนเดียวมักจะแยกตัวออกจากสังคมจะทำให้รู้สึกโดดเดี่ยวความพอใจในคุณภาพชีวิตต่ำลงได้ (สายโสม วิสุทธานนท์ และรัชนิกร โชติชัยสถิตย์, ม.ป.ป.) และสำหรับสิ่งที่จะเป็นส่วนช่วยให้ผู้สูงวัยได้รับการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการสร้างเครือข่ายชุมชนให้มีความเข้มแข็งในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้สูงวัย และควรจัดให้มีบริการพิเศษแก่ผู้สูงวัยในการรับสิทธิประโยชน์จากรับบริการช่องทางพิเศษและได้รับส่วนลดในร้านอาหารต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณค่าทางด้านจิตใจให้แก่ผู้สูงวัยว่าเป็นบุคคลสำคัญของสังคม

ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงาน (Civic Participation and Employment)

มิติด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสการได้รับจ้างงานในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลส่วนใหญ่มีการสร้างการเรียนรู้และฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงอายุในลักษณะของภารกิจกรมเพื่อผ่อนคลายเครียดเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถมากนัก ซึ่งผู้สูงวัยบางคนอาจจะมีข้อจำกัดต่างๆ ทางด้านร่างกาย หรือกำลังทรัพย์ในการมาฝึกอบรมและประกอบอาชีพ อาจจะเน้นการอบรมอาชีพที่เกี่ยวกับสุขภาพ และการทำน้ายาอเนกประสงค์เพื่อ

เป็นการช่วยลดค่าใช้จ่าย เป็นต้น และการฝึกอบรมครอบครัวอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ผู้สูงวัยได้มีการพัฒนาศักยภาพเพิ่มขึ้น สำหรับการดูแล และการจัดอบรมความรู้ให้แก่พนักงานก่อนเกษียณอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่มีการส่งเสริมการอบรมความรู้เสริมในการออกไปประกอบอื่นๆ เนื่องจากพนักงาน หรือลูกจ้างบางคนยังคงมีรายได้จากเงินบำเหน็จบำนาญ จากการศึกษาของ ชินวร เกื้อทาน และมาลี ไชยเสนา (ม.ป.ป) พบว่า แนวทางในการส่งเสริมอาชีพของผู้สูงวัย ด้านการวางแผนควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อเป็นการวางแผนอย่างเป็นระบบ ด้านการดำเนินงานควรดูจากความต้องการ ความรู้ ความสามารถของผู้สูงวัย รวมทั้งคำนึงถึงงบประมาณ วัตถุประสงค์ ทรัพยากรบุคคลที่ใช้ในการบริหารจัดการ

ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร (Communication and Information)

มิติการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลส่วนใหญ่มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมทุกสื่อ เพื่อให้ครอบคลุมมากที่สุด ซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่เพื่อให้เข้าถึงผู้สูงวัยให้ได้มากที่สุด เช่น การแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านทางสมาคมและสมาคมผู้สูงวัย การประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ รถประชาสัมพันธ์หรือป้ายต่างๆ เป็นไปในทำนองเดียวกับการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2555) พบว่า การประชาสัมพันธ์กับผู้สูงวัยควรคำนึงถึงผู้สูงวัยที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ควรสื่อสารด้วยรูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ดังนั้นการสื่อสารกับผู้สูงวัยควรมีการสื่อสารในทุกรูปแบบเพราะผู้สูงวัยแต่ละคนจะมีข้อจำกัดที่ต่างกันไป เช่น ปัญหาทางด้านสายตา การได้ยิน เป็นต้น เพื่อให้ผู้สูงวัยได้รับรู้ข่าวสารได้ทันเวลาและถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารกับผู้สูงวัยผ่านทางไลน์กลุ่ม โทรศัพท์ เว็บไซต์เทศบาล และรายการวิทยุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องให้มีบริการอินเตอร์เน็ต และอบรมทางด้านเทคโนโลยีให้แก่ผู้สูงวัย จากการศึกษาของ กันตพล บันทัดทอง (2557) พบว่า ผู้สูงวัยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ซึ่งพิจารณาเป็นรายชื่อที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ การได้สนทนาโต้ตอบกับเพื่อนหรือผู้ที่ต้องการจะสื่อสารด้วย นอกจากจากนั้นยังพบว่า ใช้งานได้ง่ายไม่ยุ่งยาก มีความคล่องตัวหรือมีความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร

ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ (Community Support and Health Services)

มิติด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลมีการดูแลผู้สูงวัยหลักๆ อยู่ 2 ด้าน

คือ การให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ และการดูแลผู้สูงอายุในเหตุการณ์ภัยพิบัติ การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับสุขภาพของผู้สูงอายุเพราะระบบบริการสุขภาพเป็นตัวกำหนดหนึ่งของแนวคิดภาวะพลัดพลัง (Active Ageing) (WHO, 2002) ที่เป็นการส่งเสริมในด้านของคุณภาพการป้องกันโรค การรักษาสุขภาพ และการฟื้นฟูสุขภาพ ซึ่งมีการดูแลผู้สูงอายุทางด้านสุขภาพผ่านทางอาสาสมัครเพราะอาสาสมัครกลุ่มนี้จะเข้าถึงผู้สูงอายุได้ดีกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ Louise Plouffe and Alexandre Kalache (2010) พบว่า องค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจะเป็นตัวช่วยส่งเสริมภาวะพลัดพลังของผู้สูงอายุ (Active Ageing) ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินต่างๆ มีบริการรถฉุกเฉิน และในเวลาเกิดภัยพิบัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เข้าไปช่วยเหลือผู้สูงอายุทั้งการแจกจ่ายอาหาร ยารักษาโรค การอพยพ หรือการเข้าไปช่วยผู้สูงอายุของซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ สำหรับการช่วยเหลือผู้สูงอายุในเวลาเกิดภัยพิบัติจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้าไปทำหน้าที่อพยพผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2555) พบว่า หน่วยงานหลักและหน่วยงานรองจะต้องทำงานร่วมกันในการเตรียมอุปกรณ์ในการให้ความช่วยเหลือและจะไม่ได้ทำงานซ้ำซ้อนกัน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นหน่วยงานรองในจังหวัดซึ่งมีหน้าที่ให้การสนับสนุน รับฟังการแจ้งเตือนจากหน่วยงานหลักเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าให้การช่วยเหลือและควรเป็นหน่วยงานแรกที่เข้าถึงชุมชน นอกจากนี้ควรมีการทำงานแบบบูรณาการกันระหว่างสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในการประสานงาน การให้ความรู้ ความเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือกับผู้สูงอายุออกจากพื้นที่

2.3. ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจากการลงพื้นที่จากการทำแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในมุมมองของผู้สูงอายุ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแบ่งได้เป็น 6 ประเด็นหลัก ได้แก่

1) **ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ** เนื่องจากความสามารถ ศักยภาพ ขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกัน เพราะในการจัดหางบประมาณ ได้นั้นท้องถิ่น จะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดหางบประมาณในการประมาณการ รายรับ รายจ่าย ทั้งนี้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับ แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาจังหวัดด้วย (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534) จึงอาจจะยากถ้าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณใน แผนพัฒนาท้องถิ่นไม่สอดคล้องกัน ก็ไม่อาจจะได้รับเงินอุดหนุนจากภายนอกได้ ดังนั้น ถ้าองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณไม่เพียงพอก็ต้องมีการขอทุนสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินการต่างๆ เมื่อได้งบประมาณมาแล้วก็ ควรใช้งบประมาณให้คุ้มค่า จัดสรรปันส่วนงบประมาณให้ดีและเหมาะสมกับโครงการ ไม่ควรมี การทุจริตคอร์ปชั่น ควรทำอย่างโปร่งใสมีการจัดแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีอย่างรัดกุม และมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ (สุเมธ แสงนันทนวล, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โสภารัตน์ จารุสมบัติ (2553) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กจะพบปัญหาในเรื่องของ งบประมาณ เนื่องจากท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กเกินไปอาจไม่มีศักยภาพเพียงพอในการดูแลปัญหาที่ ต้องอาศัยงบประมาณจำนวนมากในการแก้ไขปัญหา ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่มีศักยภาพด้านนี้มากกว่า

2) **ปัญหาทางด้านบุคลากร** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีในด้านบุคลากร คือ บุคลากรไม่มีความรู้ในการออกแบบและการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เช่น การสร้างทาง ลาดที่ชันมากจนเกินไปอาจจะเป็นอุปสรรค หรือทำให้ผู้สูงอายุเกิดอุบัติเหตุได้ และการขาดบุคลากร ที่เป็นมืออาชีพในการดูแลผู้สูงอายุทำให้การดูแลผู้สูงอายุไม่ทั่วถึง และการลาออกของอาสาสมัคร ดูแลผู้สูงอายุที่บ้านก็ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดอาสาสมัครในการเข้าไปดูแลผู้สูงอายุ

3) **ปัญหาทางการบริหารจัดการ** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาในเรื่องของ ความไม่ไว้วางใจในการร่วมมือกันในการทำงาน เนื่องจากบางครั้งการทำงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก และการโอนอำนาจหน้าที่ให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ไม่ได้มีการสนับสนุนงบประมาณให้ ทำให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นไม่ไว้วางใจในการทำงานกับหน่วยงานส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาคเพราะเกรงว่าจะเป็นการนำ ภาระที่เกินตัวมาให้โดยที่ไม่ได้มีการสนับสนุนงบประมาณให้ และปัญหาในเรื่องของการไม่มี ข้อมูลผู้สูงอายุที่ชัดเจนในการให้ความช่วยเหลือเนื่องจากในพื้นที่มีผู้สูงอายุที่มาจากพื้นที่อื่นมาอยู่ อาศัยจำนวนมาก ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทราบเฉพาะผู้สูงอายุที่ได้มาลงทะเบียน เท่านั้น และทำให้เป็นข้อจำกัดทางด้านกฎระเบียบที่ไม่สามารถช่วยเหลือผู้สูงอายุนอกระบบได้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรลงไปใกล้ชิดกับผู้สูงวัยให้มากที่สุดเพื่อเป็นการสำรวจผู้สูงวัยด้วยตนเอง และจัดบันทึกผู้สูงวัยที่อาศัยอยู่ตามลำพัง เพราะผู้สูงวัยเหล่านี้มีโอกาสน้อยในการติดต่อกับชุมชน จัดให้มีการดำเนินการเยี่ยมผู้สูงวัยที่อาศัยอยู่คนเดียวเป็นประจำและหรือกระตุ้นให้ผู้สูงวัยเข้าสถานพยาบาลเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้สูงวัยแยกตัวออกจากสังคม (Yoshihiko Kadoya, 2013)

4) ปัญหาการจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาการจัดหายานอกบัญชีไม่ได้ เนื่องจากผู้สูงวัยที่มีอาการเจ็บป่วยจำเป็นต้องใช้ยานอกบัญชีในการรักษา ซึ่งผู้สูงวัยบางคนไม่ได้มีสวัสดิการในการรักษา และยาในการรักษาโรคของผู้สูงวัยกลุ่มนี้มักจะได้แค่ยาในการรักษาพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการรักษาโรคของผู้สูงวัยจึงจำเป็นต้องร่วมมือกับเอกชนในการเข้ามาช่วยเหลือ และให้การสนับสนุน

5) ปัญหาระเบียบราชการที่ไม่ให้อิสระที่แท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบกับปัญหาของระเบียบราชการไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ และไม่ได้ให้ความสำคัญอย่างแท้จริงซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานบางอย่างที่ระเบียบราชการไม่เอื้อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ (ภาณุ ชรรณสุวรรณ, และคณะ, ม.ป.ป.) พบว่า การกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอิสระที่แท้จริงในการปกครองตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงทำให้เห็นว่าพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังคงมีระเบียบกฎเกณฑ์กลางที่ใช้ในการกำหนดการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นซึ่งในความเป็นจริงแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องเข้าไปกำหนดและมีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงาน

6) ปัญหาทางด้านกายภาพ ด้านจิตใจ และสถานะทางครอบครัวของผู้สูงวัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกจากมีปัญหาที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรงแล้ว ยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับผู้สูงวัยที่กระทบต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั่นคือปัญหาด้านกายภาพของผู้สูงวัย ปัญหาความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัว และปัญหาความไม่ไว้วางใจของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรคำนึงถึงสภาพร่างกายของผู้สูงวัยในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้มีความปลอดภัย และเหมาะสมกับผู้สูงวัย สอดคล้องกับการศึกษาการกำหนดรูปแบบการปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับพื้นที่ทางเข้าที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในบริเวณพื้นที่จัดรัฐสภของ Annette T. Artherton (2009) พบว่า การออกแบบยังคงมีข้อจำกัดในเรื่องของความไม่เข้าใจในเรื่องธรรมชาติของผู้สูงวัยและความสามารถที่ลดลงของผู้สูงวัย หรือการไม่เข้าใจสภาพจิตใจของผู้สูงวัยและความต้องการ

ของผู้สูงวัย สำหรับการให้บริการของเจ้าหน้าที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้สูงวัย ไม่มีการอธิบายเอกสารหรือบริการต่างๆ ให้ผู้สูงวัยเข้าใจอาจจะเป็นสาเหตุให้ผู้สูงวัยไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ได้ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้าไปสร้างความใกล้ชิดกับผู้สูงวัยเพื่อไม่ให้ผู้สูงวัยหวาดระแวงในตัวเจ้าหน้าที่

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 จังหวัด สามารถสรุปแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

ตาราง 5.2 ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแนวทางการแก้ไขปัญหา

ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	แนวทางในการแก้ไขปัญหา
1. การขาดแคลนงบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> - พยายามเสนอโครงการออกไปยังหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็นการขอสนับสนุนงบประมาณ - เขียนโครงการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด และแผนบริหารราชการแผ่นดิน
2. การขาดบุคลากรที่มีความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการจัดฝึกอบรมบุคลากร ไปแลกเปลี่ยนความรู้ กับหน่วยงานอื่นในการช่วยเหลือผู้สูงวัย - ควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง มีการอบรมอาสาสมัครในการเป็นตัวแทน ไปดูแลผู้สูงวัย
3. การบริหารจัดการ	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดหาข้อมูลจำนวนผู้สูงวัยโดยการลงพื้นที่สำรวจเพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่แท้จริงในการนำมาพัฒนาระบบ
4. การจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ควรจัดหาเครื่องมือที่จำเป็นพื้นฐานในการดูแลผู้สูงวัย - อาจขอสนับสนุนเครื่องมือที่จำเป็นในการใช้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงวัย

ตาราง 5.2 (ต่อ)

ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	แนวทางในการแก้ไขปัญหา
5. ระเบียบราชการที่ไม่ให้อิสระที่แท้จริง	- กฎระเบียบเป็นสิ่งที่เป็อุปสรรคต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ดังนั้นส่วนกลางควรรให้อิสระแก่ท้องถิ่นไม่ควรกำหนดระเบียบหรือกฎเกณฑ์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามนโยบายส่วนกลาง
6. ด้านกายภาพ ด้านจิตใจ และสถานะทางครอบครัวของผู้สูงวัย	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรคำนึงถึงสภาพร่างกาย จิตใจ และสถานะทางสังคมของผู้สูงวัยในการทำกิจกรรมต่างๆ และควรเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมและปลอดภัยให้แก่ผู้สูงวัย

จากตาราง 5.2 จะเห็นได้ว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาอาจจะได้ผลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งแต่อาจจะไม่ได้ผลกับอีกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรปรับและเรียนรู้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง นำสิ่งที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนมาปรับใช้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหา อุปสรรคระหว่างกัน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากศักยภาพ ความแตกต่างของสภาพและบริบทของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เหมือนกัน สำหรับแนวคิดที่ใช้ในการประเมินศักยภาพ ได้แก่ แผนงานด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บุคลากร และงบประมาณ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ กระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถนำแนวคิดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) แนวคิดว่าด้วยทุนทางสังคม (Social Capital) และแนวคิดว่าด้วยการกระจายอำนาจ (Decentralization) มาประเมินด้วย (โสภารัตน์ จารุสมบัติ, 2553) นอกจากนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมต่างๆ ภายใต้กรอบของกฎหมาย และควรจัดสรรงบประมาณให้แก่ภาคประชาชนในการดำเนินการ โครงการพัฒนาของตนเอง (วารภรณ์ เรือนยศ, 2553)

2.3.2 ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัย

ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในมุมมองของผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 3 ปัญหาหลัก คือ การขาดแคลน

งบประมาณ การขาดตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย สภาพแวดล้อมของผู้สูงวัยไม่เอื้อต่อผู้สูงวัย สำหรับปัญหาในมุมมองของผู้สูงวัยก็อาจจะมีผลสืบเนื่องมาจากปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนงบประมาณส่งผลให้การสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรม หรือส่งเสริมพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และการพัฒนาให้สภาพแวดล้อมรองรับต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัย ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรแก้ไขในส่วนของปัญหาที่เป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อน เพราะถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาได้ ปัญหาในมุมมองของผู้สูงวัยก็จะได้รับการแก้ปัญหาตามไปด้วย

2.4. ความสอดคล้องระหว่างการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความต้องการของผู้สูงวัยในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

ความสอดคล้องของความต้องการของผู้สูงวัยกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของความต้องการของผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นไปตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลกทั้ง 8 องค์ประกอบ (WHO, 2007) ส่วนความต้องการของผู้สูงวัยในจังหวัดสงขลาที่อยู่ในระดับมากมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ และจากผลการศึกษาการดำเนินการในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 3 จังหวัด พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้มีการดำเนินการเพื่อรองรับกับความต้องการของผู้สูงวัยจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.4.1 ความต้องการของผู้สูงวัยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลก พบว่า ผู้สูงวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความต้องการทั้ง 8 องค์ประกอบอยู่ในระดับมาก สำหรับผู้สูงวัยในจังหวัดจังหวัดสงขลาที่ต้องการอยู่ในระดับมากมีเพียง 5 องค์ประกอบซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสอดคล้องกันระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลกทั้ง 8 องค์ประกอบ ดังนี้

ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้สูงวัยทั้ง 3 จังหวัด มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินงานในด้านนี้ เช่น การนำมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานผู้พิการมาใช้กับผู้สูงวัยในการสร้างทางลาด ราวจับ หรือห้องน้ำซึ่งควรเป็นการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design) การปรับปรุงอาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่คำนึงถึงสภาพร่างกายของผู้สูงวัยที่จะมาทำกิจกรรมจะต้องมีความปลอดภัยและเป็นมิตรต่อผู้สูงวัย หรือการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งตามนโยบายของผู้บริหารและการร่วมมือกันในการจัดสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร โดยการจัดให้มีที่นั่งพักสำหรับผู้สูงวัย มีการปรับปรุงทางเท้า ทางลาดตามทางเดิน มีการปรับปรุงอาคารให้เหมาะสมกับผู้สูงวัย นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงที่จอดรถที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงวัยโดยการปรับพื้นให้ราบเรียบและมีไฟส่องสว่าง และการให้บริการพิเศษให้แก่ผู้สูงวัยจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการให้บริการที่ดูจากผู้สูงวัยที่มีปัญหาทางด้านสภาพร่างกาย และจิตใจมากๆ ก็จะได้รับพิจารณาในการรับบริการก่อน ซึ่งความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ ต้องการให้มีการพัฒนาด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ได้แก่ การปรับสภาพพื้นที่ภายนอกที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยให้มีสถานที่ออกกำลังกายและพื้นที่สีเขียว การปรับปรุงทางเท้าช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย ช่องทางการบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทศพล อนันตพิพัฒน์ (2552) พบว่ากิจกรรมที่ผู้สูงวัยต้องการใช้งานจากสวนสาธารณะมากที่สุด คือ การวิ่ง เพื่อเป็นการอบอุ่นร่างกาย กิจกรรมรองลงมาเป็นการใช้เครื่องออกกำลังกาย ส่วนกิจกรรมอื่นๆ เช่น เดินแอโรบิก ฟีกโยคะ และรำพัด การเลือกใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมของผู้สูงวัยภายในสวนสาธารณะจะขึ้นกับปัจจัยของความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ความเหมาะสมของพื้นที่ ความปลอดภัย ความสงบเป็นส่วนตัว ความสบายและความสวยงามของพื้นที่ (ปวิข ศรีละมุล, 2552) มีการปรับปรุงให้มีทางข้ามหรือสะพานไม่ให้สูงชันจนเกินไปหรือเปลี่ยนเป็นสะพานลอยบันไดเลื่อน มีการปรับปรุงห้องน้ำสาธารณะตามสถานที่สำคัญให้มีโถนั่งสำหรับผู้สูงวัยและมีราวจับ เป็นไปในทำนองเดียวกับการศึกษาของ ธารณี กฤติยาดิศย์ (2556) พบว่า กลุ่มผู้สูงวัยเกือบทั้งหมดไม่เคยใช้บริการห้องน้ำสำหรับคนพิการโดยคิดว่าเป็นห้องน้ำสำหรับคนพิการเท่านั้น ผู้สูงวัยมักจะใช้บริการห้องน้ำทั่วไปแต่จะประสบปัญหาของการลุกนั่งที่ยากลำบาก และทางเข้าห้องน้ำก็ต่างระดับและกลุ่มผู้สูงวัยต้องการให้การใช้งานพื้นที่รับส่ง (Drop off) พื้นที่นั่งพักคอย และการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถเข็น ดังนั้นจึงควรมีการออกแบบเพื่ออำนวยความสะดวกเพื่อทุกคน (Universal Design) ผู้สูงวัยในพื้นที่ต้องการให้มีช่องทางบริการพิเศษไว้สำหรับบริการผู้สูงวัยตาม โรงพยาบาล

ด้านระบบขนส่ง

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้สูงวัยด้านระบบขนส่งทั้ง 3 จังหวัด สอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่มีการดำเนินการในด้านนี้เลย และสำหรับเทศบาลส่วนใหญ่ก็ไม่มีการดำเนินงานด้านนี้ เนื่องจากด้านระบบขนส่งมวลชนต้องใช้งบประมาณจำนวนมากและอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและจำเป็นจะต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ด้านนี้โดยเฉพาะ สำหรับสิ่งที่มีการดำเนินการ มีเพียงเทศบาลนครนครศรีธรรมราช และเทศบาลเมืองคองหงส์ในการบริการรับส่งผู้สูงวัยในการมาทำกิจกรรมและการรับกรณีแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งจะใช้เจ้าหน้าที่ในการไปรับผู้สูงวัยมาร่วมกิจกรรม แต่ไม่ได้ดำเนินการให้พร้อมทั้งหมด และนอกจากนี้เทศบาลตำบลท่าจีทำได้เพียงการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการปรับระบบขนส่งให้ปลอดภัยต่อผู้สูงวัย เพราะจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ ต้องการให้ผู้ขับขี่มีน้ำใจต่อผู้สูงวัย การให้บริการของรถโดยสารอาจจะทำให้ผู้สูงวัยถูกเอาเปรียบในเรื่องของราคาค่าโดยสาร และต้องการจัดที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงวัยในรถโดยสาร ต้องการให้มีสถานที่จอดรถที่ปลอดภัยต่อผู้สูงวัย ทั้งมีการปรับพื้นให้ราบมีแสงไฟส่องสว่าง และอยู่ใกล้ตัวอาคารเพื่อความสะดวกต่อการเดินเท้าเข้าอาคารของผู้สูงวัย ต้องการจัดระเบียบการจราจรให้มีความปลอดภัย การที่ถนนมีความขรุขระจะเป็นอุปสรรคต่อผู้สูงวัยในการใช้ถนน เนื่องจากผู้สูงวัยบางคนอาจจะมีปัญหาเรื่องสายตาอาจจะไม่เห็นความขรุขระของถนนอาจจะเกิดอันตรายได้ และรถก็ควรจอดให้สนิทเพื่อให้ผู้สูงวัยขึ้นลงจากรถซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาขององค์การอนามัยโลก (2007) พบว่า พนักงานขับรถควรมีความสุขภาพ ใส่ใจต่อผู้สูงวัย สิ่งหนึ่งที่ผู้สูงวัยมักจะประสบก็คือ การออกรถก่อนที่ผู้สูงวัยจะนั่งเข้าที่เรียบร้อย ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับการศึกษาของ ฟนทิพย์ ชูประเสริฐ (2555) พบว่า ผู้สูงวัยเห็นความสำคัญของป้ายสัญญาณที่เตือนให้ผู้ขับขี่ระมัดระวังผู้สูงวัย สำหรับพาหนะที่ผู้สูงวัยใช้ในการเดินทาง พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงวัยจะใช้จักรยานยนต์และการใช้จักรยาน ซึ่งไม่มีการใช้รถโดยสารเลย มีการฝึกรอบรถผู้ขับขี่ให้มีน้ำใจต่อผู้สูงวัย ต้องการให้รถบริการสาธารณะมีการปรับปรุงที่นั่ง ทางขึ้นลง และควรจอดรถให้สนิทเวลาผู้สูงวัยขึ้นลงจากรถ มีรถบริการสำหรับผู้สูงวัยในการรับส่งผู้สูงวัยไปยังสถานที่ต่างๆ การศึกษาของ พรพรม ไชยชัยภูมิ และภรณ์ ศิริโชติ (2554) พบว่า ผู้สูงวัยไม่ได้รับบริการสวัสดิการด้านนี้ เนื่องจากไม่ทราบว่ามีสวัสดิการด้านนี้อยู่ สำหรับค่าโดยสารผู้สูงวัยส่วนใหญ่ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์การลดหย่อนค่าโดยสารมีการปิดประกาศให้ทราบทั่วกัน

ด้านที่อยู่อาศัย

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้สูงวัยส่วนใหญ่ด้านที่อยู่อาศัยกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่ามีทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ และไม่ได้ดำเนินการ สำหรับสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ คือ การปรับปรุง และดูแลที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย และการเป็นตัวกลางในการประสานงานดูแลที่อยู่อาศัย และการปรับปรุงและให้คำแนะนำที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงวัย เนื่องจากมีหน่วยงานหลักในการดูแลเรื่องสวัสดิการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย นั่นคือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ขึ้นอยู่กับการเห็นความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาในการกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ ต้องการให้ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อผู้สูงวัยทั้งภายในและภายนอกให้มีความเหมาะสมและปลอดภัย เช่น การสร้างทางลาดบริเวณทางขึ้นทางลง การปรับปรุงห้องน้ำให้มีราวจับ มีโถที่นั่งที่เหมาะสมกับผู้สูงวัยและปลอดภัย มีการปรับปรุงเพื่อรองรับต่อสรีระของผู้สูงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะต่างๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสายตา การได้ยิน ระบบกล้ามเนื้อทางเดินปัสสาวะ การหายใจ เป็นต้น ซึ่งการออกแบบจำเป็นจะต้องออกแบบเพื่อเข้ากับสภาพร่างกายของผู้สูงวัย (ภัทรนิษฐ์ จันพล, 2556) ซึ่งอาจจะนำมาซึ่งอุบัติเหตุได้ ผู้วิจัยเห็นว่าการปรับปรุง ด้านที่อยู่อาศัยจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะผู้สูงวัยส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอยู่ที่บ้าน ตั้งแต่ตื่นขึ้นมาจนถึงเวลานอน

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้สูงวัยด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคมทั้ง 3 จังหวัดมีความสอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะด้านนี้เป็นด้านที่ดำเนินการได้ง่าย และทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความใกล้ชิดกับผู้สูงวัย สิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย เพื่อเป็นการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัยได้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การออกกำลังกาย กิจกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพจิตใจ เป็นต้น ซึ่งนอกจากการจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัยแล้วมีการให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมผ่านชมรมผู้สูงวัย การทำงานร่วมกับองค์กรในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้สูงวัย เพื่อให้เป็นการเข้าถึงความต้องการของผู้สูงวัยได้อย่างใกล้ชิดมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงไปดำเนินการเอง สำหรับอาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมมีการปรับปรุงให้รองรับการทำกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งยังเป็นการคำนึงถึงความสามารถของผู้สูงวัยในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งปัญหาโดยส่วนใหญ่ของผู้สูงวัยเป็นปัญหาทางด้านสายตา ปัญหาในการทรงตัว ภาวะซึมเศร้า ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากในการปรับให้เหมาะสม

กับผู้สูงวัยเพื่อความปลอดภัยและสะดวกของผู้สูงวัย ซึ่งความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ ต้องการจัดกิจกรรมทางสังคมสำหรับผู้สูงวัย อาคารและสถานที่ในการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย เพื่อผ่อนคลายความเครียด ทำให้ผู้สูงวัยรู้สึกมีความสุข สนุกสนานมีชีวิตชีวา ทำให้เกิดความเบิกบานในการทำกิจกรรมกับเพื่อนหรือกลุ่มผู้สูงวัยจากการได้ทำในสิ่งที่ตนเองชอบ (ภูริชญา เทพศิริ, 2555) สร้างความเพลิดเพลินด้วยการร้องเพลง รำมโนราห์ เต้นลีลาศ พาผู้สูงวัยไปทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ผู้สูงวัยต้องการให้มีการนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อเป็นการส่งเสริมทางด้านจิตใจและคุณภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพรม ไชชัยภูมิ และภรณี ศิริโชติ (2554) พบว่า ผู้สูงวัยต้องการให้เทศบาลมีบริการสอนหนังสือแก่ผู้สูงวัย มีการจัดทัศนศึกษาที่เป็นประโยชน์ และจัดให้ร่วมกิจกรรมทางศาสนา ผู้สูงวัยเห็นว่าวัด/สถานปฏิบัติกิจกรรมมีความสำคัญต่อการรวมกลุ่มของผู้สูงวัย (ฝนทิพย์ ชูประเสริฐ, 2555) มีสถานที่ไว้สำหรับออกกำลังกายและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ต้องการให้ผู้สูงวัยได้เข้าร่วมชมรมผู้สูงวัยเพื่อเป็นการสร้างเครือข่าย ต้องการให้มีการเตรียมตัวผู้สูงวัยเพื่อเข้าสู่สมาคมอาเซียน และให้เงินอุดหนุนแก่คณะกรรมการผู้สูงวัยในการทำกิจกรรมต่างๆ มีศูนย์บริการ ผู้สูงวัยในชุมชนส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนร่วมมือกันดูแลผู้สูงวัย ต้องการให้ยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ต่างๆ และต้องการให้มีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการไปทัศนศึกษาดูงานทั้งในและต่างจังหวัด (ขนิษฐา คงบรรทัด และประชาสรรค์ แสนภักดี, ม.ป.ป.) สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพรม ไชชัยภูมิ และภรณี ศิริโชติ (2554) พบว่า ผู้สูงวัยได้ทราบถึงการส่งเสริมและสนับสนุนของชมรมผู้สูงวัยให้มีการจัดกิจกรรมผู้สูงวัยมีการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาตนเอง มีการจัดกิจกรรมนันทนาการ จัดสถานที่ออกกำลังกายผู้สูงวัยส่วนใหญ่ต้องการให้มีการสร้างเครือข่ายผู้สูงวัยในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของชุมชนและชุมชนใกล้เคียง ต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมในงานวันสำคัญต่างๆ และจัดเจ้าหน้าที่ในการแนะนำให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้ผู้สูงวัยยังต้องการมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกของสมาคมหรือชมรม

ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้สูงวัยส่วนใหญ่ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการให้โอกาสเครือข่ายของผู้สูงวัยเป็นตัวแทนในการเสนอความต้องการ และการให้โอกาสผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมในการทำประชาคม เพราะเพียงแค่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่สามารถดำเนินงานหรือรู้ความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงวัยในพื้นที่ได้เลยจำเป็นต้องอาศัยผู้สูงวัยให้เป็นกำลังสำคัญในการเข้ามาเสนอแผน นอกจากการยอมรับให้ผู้สูงวัยเข้ามาเสนอแผนแล้วมีการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเป็นที่ยอมรับจากภายนอกและเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย เพราะเห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้สูงวัยกับ

บุคคลภายนอกที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงวัย และสำหรับสิ่งที่จะเป็นส่วนช่วยให้ผู้สูงวัยได้รับการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการสร้างเครือข่ายชุมชนให้มีความเข้มแข็งในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้สูงวัย และควรจัดให้มีบริการพิเศษแก่ผู้สูงวัยในการรับสิทธิประโยชน์จากรับบริการช่องทางพิเศษและได้รับส่วนลดในร้านอาหารต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณค่าทางด้านจิตใจให้แก่ผู้สูงวัยว่าเป็นบุคคลสำคัญของสังคม

สำหรับความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ การยอมรับจากสังคมภายนอก การให้สิทธิหรือส่วนลดพิเศษแก่ผู้สูงวัย การเข้าไปแสดงความต้องการเพื่อเสนอเข้าแผนพัฒนา และการเห็นคุณค่าของผู้สูงวัย ต้องการให้มีการอบรมผู้สูงวัยที่มีความรู้ให้เป็นไกด์นำเที่ยว ต้องการจัดให้ผู้สูงวัยได้ถ่ายทอดวิชาความรู้และทักษะแก่คนรุ่นหลัง (พรพรม ใจชัยภูมิ และภรณ์ ศิริโชติ, 2554) ผู้สูงวัยต้องการให้มีการจัดบริการส่วนลดพิเศษค่าอาหาร ค่าบริการต่างๆ ต้องการให้บริการต่างๆ ให้บริการผู้สูงวัยอย่างเท่าเทียมกัน คนในสังคมให้การยอมรับ เคารพและมีน้ำใจต่อผู้สูงวัย และถูกหลานไม่ทอดทิ้งผู้สูงวัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สายโสม วิสุทธียานนท์ และ รัชนิกร โชติชัยสถิตย์ (2556) พบว่า ผู้สูงวัยมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ช่วยดูแลสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนผู้สูงวัยมีบทบาทในการดูแลเด็กเล็ก เป็นต้น ผู้สูงวัยได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้ความเคารพยกย่อง ได้รับความช่วยเหลือ ความอบอุ่น ความรัก และความสนใจจากครอบครัวเปรียบเสมือนเครือข่ายการสนับสนุนในการที่จะช่วยประคับประคองจิตใจของผู้สูงวัยซึ่งเป็นการช่วยยกระดับคุณค่าความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นการช่วยเหลือการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจและอารมณ์ของผู้สูงวัย (ภูริชญา เทพศิริ, 2555)

ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้สูงวัยส่วนใหญ่ด้านการมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและโอกาสได้รับจ้างงาน กับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีการสร้างการเรียนรู้และฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงวัยในลักษณะของการทำกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายเครียดเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถมากนัก สำหรับการดูแล และการจัดอบรมความรู้ให้แก่พนักงานก่อนเกษียณอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการส่งเสริมการอบรมความรู้เสริมในการออกไปประกอบอาชีพอื่นๆ เนื่องจากจากพนักงาน หรือลูกจ้างบางคนยังคงมีรายได้จากเงินบำเหน็จ บำนาญ ซึ่งความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงวัยทั้งการอบรมอาชีพเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยมีรายได้สามารถไปต่อยอดเป็นอาชีพได้ การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้แก่ผู้สูงวัย และต้องการให้มีการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย (ขนิษฐา คงบรรทัด และ

ประชากรร์ค แสนภักดี, ม.ป.ป.) เช่น การทำดอกไม้ประดิษฐ์ ของชำร่วย และการนวด แพทย์แผนไทย (พรพรม ไชชัยภูมิ และภรณี ศิริโชติ, 2554) และมีการหาดลาดสำหรับการนำ ผลิตภัณฑ์ของผู้สูงวัยออกจำหน่ายและต้องการให้อบรมอาชีพเพื่อสร้างความผ่อนคลายเป็นการใช้ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อกระตุ้นให้ผู้สูงวัยได้ใช้สมองไม่เป็น โรคซึมเศร้า และได้ออกจาก บ้านมาพบผู้สูงวัยด้วยกัน ควรมีการจัดตั้งการรวมกลุ่มผู้สูงวัยที่มีอาชีพเป็นเกษตรเพื่อให้ความ ช่วยเหลือ และต้องการให้โอกาสแก่ผู้สูงวัยในการได้เรียนหนังสือในระดับที่สูงขึ้น โดยมีการปรับ ลดค่าใช้จ่ายให้ สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพรม ไชชัยภูมิ และภรณี ศิริโชติ (2554) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือผู้สูงวัยยังไม่มาเข้าร่วมมากนัก และต้องการให้เทศบาลมีการจัดอบรมอาชีพ ให้กับผู้สูงวัยที่มีศักยภาพ มีการจัดหาสถานที่จัดจำหน่ายผลผลิตของผู้สูงวัยรวมทั้งส่งเสริมให้ ผู้สูงวัยได้ถ่ายทอดประสบการณ์อาชีพแก่คนรุ่นหลัง

ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้สูงวัยด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและ การสื่อสารทั้ง 3 จังหวัด มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินงานในด้านนี้ เช่น การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ ครอบคลุมทุกสื่อเพื่อให้ครอบคลุมมากที่สุด ซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ และควรมี การสื่อสารในทุกรูปแบบเพราะผู้สูงวัยแต่ละคนจะมีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน เช่น ปัญหาทางด้าน สายตา การได้ยิน เป็นต้น เพื่อให้ผู้สูงวัยได้รับรู้ข่าวสารได้ทันเวลาและถูกต้อง ซึ่งความต้องการ ของผู้สูงวัย ได้แก่ การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมมีทั้งการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ข่าวสารมาทั้งในรูปแบบของหนังสือหรือเอกสารส่งมาถึงที่บ้านและผ่านทางประธานชุมชน ตัวแทน หรืออาสาสมัครต่างๆ เพราะผู้สูงวัยบางคนไม่สามารถอ่านหนังสือได้ และควรปรับขนาด ตัวหนังสือให้มีขนาดใหญ่เพื่อต่อการอ่าน ต้องการให้มีการฝึกอบรมเทคโนโลยีให้แก่ผู้สูงวัย เช่นเดียวกับการศึกษาของ อารีชัย มัยงพงษ์ (2555) ผู้สูงวัยส่วนใหญ่ไม่มีคอมพิวเตอร์และไม่มี ประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี แต่มีความต้องการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยี เพื่อการเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร และ การติดต่อสื่อสารกันผ่านทางอินเทอร์เน็ต สิ่งที่คุณสูงวัยต้องการมากที่สุด คือ การได้รับการฝึกอบรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การฝึกอบรมหลักสูตรการใช้คอมพิวเตอร์และ อินเทอร์เน็ต การสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต และต้องการให้มีสถานที่สำหรับผู้สูงวัยเป็นมุม ห้องสมุด มุมอินเทอร์เน็ตโดยไม่คิดค่าบริการแก่ผู้สูงวัย สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพรม ไชชัยภูมิ และภรณี ศิริโชติ (2554) พบว่า ผู้สูงวัยต้องการให้เทศบาลมีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับ สิทธิของผู้สูงวัย กฎหมายมรดก การฉ้อโกงกิจ ต้องการให้เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาจัดให้คำปรึกษาแก่ผู้สูงวัย เป็นในทำนองเดียวกับการศึกษาของ วรณรัตน์ รัตนวรงค์

(2558) พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุใช้อินเทอร์เน็ตครั้งละ 1-2 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2-3 วัน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่พอใจการใช้อินเทอร์เน็ตและเห็นว่าการใช้อินเทอร์เน็ตทำให้รู้เรื่องราวต่างๆ และควรมีการจัดฝึกอบรมและให้ความรู้ด้านการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อจะได้เป็นการป้องกันการหลอกลวงและรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารที่ส่งถึงผู้สูงอายุก็ควรมีทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์

ด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้สูงอายุด้านการสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพทั้ง 3 จังหวัด มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับสุขภาพของผู้สูงอายุเพราะระบบบริการสุขภาพในด้านของคุณภาพการป้องกันโรค การรักษาสุขภาพ และการฟื้นฟูสุขภาพ ซึ่งมีการดูแลผู้สูงอายุทางด้านสุขภาพผ่านทางอาสาสมัครเพราะอาสาสมัครกลุ่มนี้จะเข้าถึงผู้สูงอายุได้ดีกว่า มีบริการรถฉุกเฉินในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินต่างๆ หรือแม้ว่าในเวลาเกิดภัยพิบัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติ และเข้าไปช่วยเหลือผู้สูงอายุตามลักษณะของการร้องขอความช่วยเหลือทั้งการแจกจ่ายอาหาร ยา รักษาโรค การอพยพ ซึ่งความต้องการของผู้สูงอายุ ได้แก่ ผู้สูงอายุต้องการบริการและการดูแลสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ และสร้างอาสาสมัครในการดูแลผู้สูงอายุ การเตรียมรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน การบริการด้านสุขภาพ การรับมือต่อภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน และการดูแลการเลือกรับประทานอาหารของผู้สูงอายุ คือ ผู้สูงอายุต้องการให้มีแพทย์เข้ามาตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกเดือน ต้องการให้สิทธิการรักษาพยาบาลที่อยู่ใกล้ได้ไม่จำเป็นต้องไปยังโรงพยาบาลที่สิทธิอยู่ที่โรงพยาบาลนั้น ต้องการให้ปรับปรุงโรงพยาบาลให้เอื้อต่อผู้สูงอายุมีการเข้ามาให้ความรู้และอบรมวิธีการรักษาพยาบาลเบื้องต้นกับผู้สูงอายุ (ขนิษฐา คงบรรทัด และประชาสรรค์ แสนภักดี, ม.ป.ป.) ซึ่งตรงกับแนวคิดผู้สูงอายุสุขภาพดี (Healthy Aging) ที่กล่าวถึงการปราศจากโรคของผู้สูงอายุ จะทำให้ผู้สูงอายุสามารถมีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีความพอใจในชีวิต สามารถพัฒนาตนเองได้ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อเป็นการเรียนรู้ การพึ่งพาตนเองได้ (ประนอม โอทกานนท์, 2544 อ้างถึงใน ระวี สัจจโสภณ, 2555) นอกจากนี้เรื่องอาหารเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุให้ความสำคัญควรมีการเข้ามาดูแลเรื่องการเลือกรับประทานอาหาร รับประทานอาหารอย่างไรให้ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฝนทิพย์ ชูประเสริฐ (2555) พบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้มีบริการแพทย์มาตรวจเป็นระยะ ต้องการให้มีการจัดพยาบาลมาประจำสถานที่และมีอาหารครบ 3 มื้อ เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักอยู่คนเดียวในตอนกลางวัน ลูกหลานต้องออกไปทำงาน เช่นเดียวกับการศึกษาของ พรพรม ไชชัยบุรี และภรณ์ ศิริโชค (2554) พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่

ต้องการให้มีบริการการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และมีบริการช่วยเหลือคำปรึกษาพยาบาล และยานพาหนะในการเดินทางไปพบแพทย์

2.5 โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุนั้นจะต้องมีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างทิศทางของนโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน มิติในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความต้องการของผู้สูงอายุในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ และปัญหาในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในมุมมองของผู้สูงอายุ ได้ดังนี้

2.5.1 สิ่งที่เป็นโอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

โอกาสในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ คือ สิ่งที่เป็นสิ่งช่วยสนับสนุน และผลักดันให้แก่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุประสบความสำเร็จ ซึ่งแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจุดเด่นของเมืองที่แตกต่างกัน เช่น เทศบาลนครสงขลามีพื้นที่ใกล้ทะเล เทศบาลตำบลท่าวีมีทั้งเขตเมือง และเขตชนบท และเทศบาลตำบลขุนทะเลมีพื้นที่ติดกับโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อได้เปรียบเสียเปรียบที่แตกต่างกัน จึงควรเลือกพัฒนาทิศทางของนโยบาย มิติในการพัฒนาที่มีการดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุจะทำให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนจากผู้สูงอายุ และเป็นการพัฒนาที่ผู้สูงอายุได้ใช้ประโยชน์จากการพัฒนา และไม่ให้การดำเนินงานเป็นการใช้งบประมาณโดยไร้ประโยชน์ ทั้งนี้การพัฒนาเมืองจะต้องเป็นการรองรับต่อการใช้งานของทุกคนด้วยเพราะในจังหวัดหนึ่งยังประกอบด้วยประชากรที่มีความหลากหลาย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำแนวคิดการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design) ที่เป็นการออกแบบสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้สามารถใช้งานได้กับคนทุกกลุ่มโดยมีความสะดวก ปลอดภัยไม่เฉพาะเจาะจงกลุ่มใดแต่ทุกคนสามารถใช้งานได้ (ชุมเขต แสงเจริญ, 2556)

สำหรับรูปแบบในการดำเนินงานที่เป็นโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงาน ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือกันทั้งการร่วมมือกับองค์กรการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ และการร่วมมือกับอาสาสมัครเป็นการเพิ่มความสามารถในการดำเนินงานที่เกินความสามารถของตนเองได้ และรูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเองแบบสร้างเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุซึ่งสามารถช่วยลดภาระการดูแลผู้สูงอายุของเทศบาลลงได้แทนที่เทศบาลจะเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุเพียงคนเดียว และงบประมาณที่จะช่วยสนับสนุนท้องถิ่นให้ดำเนินการ ได้แก่ งบประมาณ

ที่มาจากทั้งภายในและภายนอก จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณในการดำเนินงานได้มากขึ้น และสามารถนำไปพัฒนาเพิ่มเติมในสิ่งผู้สูงวัยต้องการได้

2.5.2 สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

อุปสรรคในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย คือ สิ่งที่เป็นตัวขัดขวางให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ประสบความสำเร็จ หรือไม่ได้รับการยอมรับจากผู้สูงวัย คือ มิติในการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัยอาจจะทำให้สิ่งที้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการไม่ได้ใช้ประโยชน์จริงจากผู้สูงวัย และอาจจะเกิดการขัดขวางหรือไม่พอใจ และส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจะดำเนินงานต่อไปในอนาคตได้ เช่น ผู้สูงวัยคิดว่าเป็นนโยบายหาเสียง หรือให้ความช่วยเหลือเฉพาะผู้สูงวัยที่เป็นฐานเสียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสำรวจความต้องการที่แท้จริง และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และจากการพัฒนาเมืองที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัยอาจจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงวัย หรือนำมาซึ่งอุบัติเหตุ การสะดุดหกล้ม และการไม่เข้าใจไม่ยอมรับผู้สูงวัยได้

สำหรับรูปแบบที่เป็นข้อจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่สามารถดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานด้วยตนเองทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินงานที่เกินขีดความสามารถได้ และอาจจะส่งผลต่อข้อจำกัดในเรื่องของการขาดแคลนทรัพยากรในการบริหารได้ และการดำเนินงานด้วยตนเองแบบแบ่งตามหน้าที่ที่รับผิดชอบจะมีข้อดีที่มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกัน แต่เจ้าหน้าที่อาจจะไม่ให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมมือกันดำเนินงานอาจจะทำให้งานมีความล่าช้าไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัยได้ และการมีงบประมาณที่เป็นของตนเองจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณที่จำกัดจำเป็นต้องจัดสรรในการบริหารอย่างอื่นทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการจัดสรรงบประมาณที่เป็นของตนเองที่มีจำกัดให้ครบทุกด้าน และการบริหารงบประมาณตามนโยบายของผู้บริหารบางครั้งผู้บริหารจะดำเนินงานตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้โดยไม่ได้ดูจากความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงวัย จากรูปแบบการดำเนินงาน และงบประมาณอาจจะนำมาซึ่งปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ งบประมาณไม่เพียงพอ การขาดแคลนบุคลากร และเครื่องมือในการบริหารจัดการ และสำหรับปัญหาในมุมมองของผู้สูงวัยก็จะเป็อุปสรรคอย่างหนึ่งที่ผู้สูงวัยมีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัยได้ นอกจากนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรคำนึงถึงความแตกต่างทางสถานะทางครอบครัวให้ผู้สูงวัยปรับตัวและสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัยคนอื่นๆ ได้ และการที่ระเบียบราชการไม่ได้ให้อิสระ และอำนาจที่แท้จริงแก่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นก็เป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว และให้ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงวัยได้

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย: ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี ได้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปในอนาคต มีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร ด้านระบบขนส่งมวลชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม ด้านการให้ความเคารพและยอมรับจากคนในสังคม ด้านการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและการจ้างงาน ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร และด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยให้สอดคล้องกันทั้งในเรื่องของความต้องการหรือความคาดหวังของผู้สูงวัยและแผน โครงการ หรือนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรรับทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงวัยในพื้นที่เพื่อจะได้นำมาเข้าสู่กระบวนการการกำหนดแผนพัฒนา และนำไปสู่การปฏิบัติ หลังจากการดำเนินงานก็ควรมีการตรวจสอบและประเมินผลความพึงพอใจของผู้สูงวัยว่ามีความสอดคล้องกับสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการหรือไม่

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเปิดโอกาสการเข้ามามีส่วนร่วมของหน่วยงานภายนอก ประชาชน และผู้สูงวัยในการเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสนอความคิดเห็นความต้องการระหว่างกัน

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดเตรียมหรือมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความพร้อมในด้านของบุคลากร งบประมาณ วัสดุ/อุปกรณ์ และการจัดการให้มีความพร้อมในการเข้าไปดูแลและดำเนินการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนและส่งเสริมการฝึกอบรมอาสาสมัครในการเข้ามาดูแลผู้สูงวัยในด้านต่างๆ เช่น การดูแลผู้สูงวัยที่ติดเตียง การดูแลผู้สูงวัยที่ถูกทอดทิ้ง และการเข้าไปทำกายภาพบำบัดให้แก่ผู้สูงวัยเป็นต้น

5) หน่วยงานส่วนกลางควรให้อิสระ และอำนาจที่แท้จริงให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานต่างๆ ที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่โดยไม่ต้องคำนึงถึงกฎระเบียบ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปในอนาคต

1) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสอดคล้องของความต้องการหรือความคาดหวังของผู้สูงวัยกับการดำเนินการแผน นโยบาย หรือโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษากับหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในการดูแลเรื่องผู้สูงวัย ตัวอย่างเช่น การศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่างกระทรวง เช่น เปรียบเทียบระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กับกระทรวงมหาดไทย หรือการศึกษาเปรียบเทียบหน่วยงานตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน คือ หน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบถึงการดำเนินงานที่แท้จริงที่จะสามารถพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยได้ต่อไป

2) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะสามจังหวัดในภาคใต้ที่มีจำนวนผู้สูงวัยมากที่สุด ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบทั้ง 14 จังหวัด หรือเปรียบเทียบกับภาคอื่นๆ ด้วย

3) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ การศึกษาค้นคว้าต่อไปควรศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) นั่น คือ ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้สูงวัยตั้งแต่การเริ่มต้น การทำกิจกรรมประจำวันต่างๆ จนถึงตอนนอน เพื่อเป็นการศึกษาจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้ลงไปมีส่วนร่วมกับผู้สูงวัย

บรรณานุกรม

เอกสารอ้างอิงภาษาไทย

- กรกนก เจริญมาศ. (2552). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการจัดการเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลนครสงขลา*. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กัณฑ์ บันทัดทอง. (2557). *พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจของกลุ่มคนผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร*. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2558. จาก dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/1298/1/kantapon_bunt.pdf.
- การณจรรย์กรอง สุอังคะ. (2557). *ระบบขนส่งสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. สาขาวิศวกรรมขนส่ง สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- กิตติคมน์ สงเอียด. (2552). *การพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ประเมินความพร้อมในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบล*. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ขนิษฐา คงบรรทัด และประชาสรรค์ แสนภักดี. (ม.ป.ป.). *การศึกษาความต้องการด้านการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น*. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- คณะกรรมการผู้สูงอายุ. (2552). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2564 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552)*. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กรุงเทพฯ. ค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2558. จาก [http://www.oppo.opp.go.th/info/OlderPlan2\(Re52\)_TH.pdf](http://www.oppo.opp.go.th/info/OlderPlan2(Re52)_TH.pdf).
- จิตราวดี ฐิตินันทกร. (2554). *กระบวนการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาตัวชี้วัดเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษาเทศบาลนครสงขลา*. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เจษฎา ชัยเจริญกุล. (2555). *สภาพการอยู่อาศัยและการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ วัยต้นวัยกลาง และวัยปลาย จังหวัดสระบุรี*. เกษะพัฒนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก The Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR): <https://cuirvnpn.car.chula.ac.th/proxy/http/>

192.168.144.6/handle/123456789/42194?src=/simplesearch[ques;]query=%E0%B8%AA%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%A2.

ชมพูนุท ทองสุโขทัย. (2555). การเมืองในการกำหนดนโยบายระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาการกำหนดงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลนครนนทบุรี และ เทศบาลนครปากเกร็ด. สาขาวิชาการปกครอง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2559. จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/browse?type=author&value=%E0%B8%8A%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B8%B9%E0%B8%99%E0%B8%B8%E0%B8%97+%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B9%82%E0%B8%8A%E0%B8%95%E0%B8%B4>.

ชมัยพร ชมกุล. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น. นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2558. จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/18898>.

ชลิดา ศรีมณี, เดช อุณหะจิริงรักษ์, บุญเกียรติ การะเวกพันธ์, จักรภพ ศรีมณี, พิระพงษ์ ภัคคีรี, วิโรจน์ ก่อสกุล และเฉลิมพล ศรีหงษ์. (2555). การสร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะโดยองค์การบริหารส่วนตำบล. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2558. จาก <http://www.mpa.ru.ac.th/news/research/1-2555.pdf>.

ช่อเพชร พานระลึก. (ม.ป.ป.). แนวคิดการออกแบบและบัญชีรายการอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของคนพิการ. ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรม, มหาวิทยาลัยนเรศวร. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก <http://nep.go.th/sites/default/files/files/services/%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%AD%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%A2%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%AA%E0%B8%B0%E0%B8%94%E0%B8%A7%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%84%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%2021-11-56%20Chor.pdf>.

ชินวร เกื้อทาน, และมาลี ไชยเสนา. (ม.ป.ป.). แนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในองค์กรปกครองส่วนตำบลพรสวรรค์ อำเภอจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี. ค้นเมื่อ 19 มกราคม

2558. จาก http://mis.cola.kku.ac.th/files/gs28_attachment_files/files/2115/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%89%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%AA%E0%B8%B7%E0%B8%9A%E0%B9%80%E0%B8%99%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87.pdf?1432545771.

ชุมเขต แสงเจริญ. (2556). *แนวทางการตรวจติดตามการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อคนพิการ*. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จิตพันธ์ ภูมิภรณ์. (2554). *การปรับปรุงและพัฒนาต้นแบบสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชนเพื่อการอยู่อาศัยที่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ: กรณีศึกษา ต.ท่างาม อ.อิทรบุรี จ.สิงห์บุรี*. เคหะพัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงค์ศักดิ์ บุญมาลิก. (ม.ป.ป.). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก <http://www.bmamedia.in.th/downloads/research/test5.pdf>.

ณัฐยานี ระโส. (2554). *การศึกษาประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา จังหวัดนครสวรรค์*. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คนุศน์ โพธารินทร์. (ม.ป.ป.). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุไทย*. มหาวิทยาลัยมหิดล. ค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2558. จาก http://dric.nrct.go.th/bookdetail.php?book_id=275902.

ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ. (2548). *โครงการศึกษามาตรฐานขั้นต่ำสำหรับที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ*. ภาควิชาเคหะการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=RDG4730011.

_____. (2553). *การออกแบบชุมชนน่าอยู่ผู้สูงวัย สำหรับผู้สูงอายุในชนบท*. ภาควิชาเคหะการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก https://www.google.co.th/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fkpi.msu.ac.th%2Fupload%2Fag_tor_ref_byval%2Fag_12_in_3.1.4_38.doc&ei=ViZaVeqCDsOXuATawYOGBQ&usq=AFQjCNHW_NjPfc3nXOeQzSEseD8UB4NShQ&sig2=hWjH3fENGsCCEicb0U_cEQ&bvm=bv.93564037,d.c2E.

ทศพล อนันตพิพัฒน์. (2552). แนวทางการออกแบบสวนสาธารณะระดับชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสวนรมณีนาถ. ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาภูมิสถาปัตยกรรม, มหาวิทยาลัยศิลปากร. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2558. จาก www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/thapra/.../fulltext.pdf.

ทัศนีย์ สุวศิษฐ์. (2554). ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจ่ายเบี้ยยังชีพ ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : วิ. อินเตอร์ พรีน จำกัด.

ธารณี กฤติยาศิษย์. (2556). การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อทุกคน สำหรับศูนย์การค้าชุมชน. เภพพัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก The Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) : [https://cuirvnp.car.chula.ac.th/proxy/http/192.168.144.6/handle/123456789/43781?src=/simple-search \[ques;\]query=%22%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%AD%E0%B8%B3%E0%B8](https://cuirvnp.car.chula.ac.th/proxy/http/192.168.144.6/handle/123456789/43781?src=/simple-search[ques;]query=%22%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%AD%E0%B8%B3%E0%B8).

ธิดิพร คำแก่น. (2550). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครเชียงราย. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงนุช สุนทรชวการต์. (2556). แนวทางการปรับปรุงกฎหมายเพื่อขยายโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุ. วารสารนักบริหาร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปีที่ 33 (ฉบับที่ 3). 39-46.

- นพมาศ พูลศิริ, และศรุดา สมพอง. (2556). กระบวนการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนครราชสีมา. *Princess of Naradhiwas University Journal*, ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2556, 122-131. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2558. จาก <http://journal.pnu.ac.th/ojs/index.php/pnujr/article/view/213>.
- นวลวรรณ ทวยเจริญ. (2556). การพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่เหมาะสมต่อการมองเห็น ของผู้สูงอายุ. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=MRG5480188
- บ้านและเมืองเพื่อการพัฒนาบ้านและเมือง. (ม.ป.ป.). *การสร้างเมืองใหญ่...ให้น่าอยู่*. กรุงเทพฯ : การเคหะแห่งชาติ. 10-13.
- ประนอม โอทกานนท์. (2544). *การพัฒนารูปแบบชมรมผู้สูงอายุ*. คณะพยาบาลศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี*. กรุงเทพฯ. ค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2558. จาก <http://www.most.go.th/main/files/sp61.pdf>.
- ปรีศรา จักรแก้ว. (2556). *รูปแบบการสื่อสารกับระบบอัตโนมัติผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบทั่วไปที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุไทย*. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมซอฟต์แวร์ คณะวิศวกรรม.
- ปวิข ศรีละมุล. (2552). *แนวทางการกำหนดพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ*. ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก The Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR): [https://cuirvnpn.car.chula.ac.th/proxy/http/192.168.144.6/handle/123456789/15566?src=/simple-search\[ques;\]query=%22%E0%B9%81%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%B3%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B8%94%E0%B8%9E%E0%B8](https://cuirvnpn.car.chula.ac.th/proxy/http/192.168.144.6/handle/123456789/15566?src=/simple-search[ques;]query=%22%E0%B9%81%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%B3%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B8%94%E0%B8%9E%E0%B8).
- ปัญญารัตน์ นุรักษ์, อารี พุ่มประไพทย์, และ อัญชญา โสภณ. (ม.ป.ป.). *ประสิทธิผลการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นอำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปารีชาติ ฉูดินนิม. (2547). *ลักษณะภาวะพดพดล้ง: กรณีศึกษาผู้สูงอายุไทยที่มีชื่อเสียง*.

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก The Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR): [https://cuirvnpn.car.chula.ac.th/proxy/http/192.168.144.6/handle/123456789/1970?src=/simplesearch\[ques;\]query=%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%93%E0%B8%B0%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%B0%E0%B8%9E%E0%B8%A4%E0%B8%92%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%B1](https://cuirvnpn.car.chula.ac.th/proxy/http/192.168.144.6/handle/123456789/1970?src=/simplesearch[ques;]query=%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%93%E0%B8%B0%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%B0%E0%B8%9E%E0%B8%A4%E0%B8%92%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%B1)

1.
 ฝนทิพย์ ชูประเสริฐ. (2555). *การประเมินการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา เทศบาลตำบลยางหอม จังหวัดเชียงราย และเทศบาลตำบลหนองตองพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่*. ค้นเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2557 จาก The Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR): [https://cuirvnpn.car.chula.ac.th/proxy/http/192.168.144.6/handle/123456789/36933?src=/simplesearch\[ques;\]query=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94](https://cuirvnpn.car.chula.ac.th/proxy/http/192.168.144.6/handle/123456789/36933?src=/simplesearch[ques;]query=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94).

พรเทพ ศิริวนารังสรรค์. (ม.ป.ป.). *ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกินกล้วยน้ำว้าไทย ห่วงไกลอัลไซเมอร์*. ค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557 จาก http://hp.anamai.moph.go.th/download/%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%AA%E0%B8%B9%E0%B8%87%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%B8/Meeting28_29Nov.2556/28Nov2556/1.%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B9%89%E0%B8%A7%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B3%E0%B8%A7%E0%B9%89%E0%B8%B2.%E0%B8%AD%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%9A%E0%B8%94%E0%B8%B5%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%B1%E0%B8%A2.pdf.

พรพรม ไชชัยภูมิ และภรณ์ ศิริโชติ. (2554). *ความต้องการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 85-100.*

- พระมหาเดชินท์ สิทธิภาสิฏฺฐ. (2554). ประสิทธิผลการให้บริการของเทศบาลตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร. รัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. (2546). กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557 จาก http://www.oppo.opp.go.th/info/pororbtorTH_46-2-53.pdf.
- พิรชร บุญขจรพันธ์ พัทธินันท์ สิริสุนทร, จิรวัดน์ นิระสันต์ และดวงกมล ภูวนล. (2553). โครงการ "แนวทางการพัฒนาจังหวัดพิษณุโลกสู่การเป็นเมืองเพื่อการพักผ่อนและส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ". ค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557 จาก http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=RDG5290002.
- ไพศาล เทพวงศ์ศิริรัตน์. (2554). *สวนสาธารณะในเมืองกรุงเทพมหานครกับความเป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ: การศึกษาประเด็นของประสิทธิภาพ ความคาดหวัง และความพร้อมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุในอนาคต*. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557 จาก http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=MRG5080205.
- ภัทรนิษฐ์ จันพล. (2556). *แนวทางการออกแบบและปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่วัด*. ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก The Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) : [https://cuirvnpn.car.chula.ac.th/proxy/http/192.168.144.6/handle/123456789/43757?src=/simple-search\[ques;\]query=%E0%B9%81%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B9%81](https://cuirvnpn.car.chula.ac.th/proxy/http/192.168.144.6/handle/123456789/43757?src=/simple-search[ques;]query=%E0%B9%81%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B9%81).
- ภาณุ ธรรมสุวรรณ, และวิวัฒน์ ฤทธิมา. (2556). การแปลงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลควนรัฐ อําเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา. การประชุมภาคใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4. 46-54.
- ภูริชญา เทพศิริ. (2555). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก*. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกริก.

- มนชยา ฟุ้งสิริรัตน์. (2555). *เปรียบเทียบกระบวนการปรับปรุงและลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ระหว่าง จังหวัดสิงห์บุรี และ จังหวัดปทุมธานี*. เกษพัฒนาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก The Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR): <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/37403>.
- มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน. (2555). *การดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการในชุมชน*. นครปฐม: สำนักงานวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน (สพช.). ค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557 จาก <http://www.thaiichr.org/upload/forum/ElderlyCare.pdf>.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2555). *โครงการเสริมสร้างโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคมของผู้สูงอายุ*. ค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2558. จาก http://www.oppo.opp.go.th/info/Research_OlderNetwork-55.pdf.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ (มส.ผส.). (2555). *รายงานประจำปี สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2555*. วิทยาลัยประชากรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. นนทบุรี: บริษัท เอสเอส พัส มีเดีย จำกัด.
- เมธี พิริยการนนท์. (ม.ป.ป.). *การศึกษาเพื่อจัดทำคู่มือกระบวนการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ*. *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, หน้า 263-271.
- ระวี สัจจโสภณ. (2555). *อนาคตรูปแบบเมืองแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาภาวะพหุพลังของผู้สูงอายุไทย*. คุรุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2557 จาก The Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR): <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/42255>.
- รัตนา เชื้อจีน. (2551). *ความต้องการพัฒนาผู้เมืองน่าอยู่ของประชาชนเทศบาลตำบลคลองท่อมใต้ อำเภอกลองท่อม จังหวัดกระบี่*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรรณรัตน์ รัตนวรงค์. (2558). *พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร*. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ปีที่ 7 (ฉบับที่ 1). ค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2558. จาก <http://www.tci-thaijo.org/index.php/JBSD/article/view/29924>.

- วารภรณ์ เรือนยศ. (2553). *การปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทางด้าน สาธารณูปโภคโดยสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษา: องค์การบริหาร ส่วนตำบลเวียงตาล จังหวัดลำปาง*. มหาวิทยาลัยโยนก. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2558. จาก www.tuhpp.net/files/WARAPORN.pdf.
- วิจิตร วิเชียรชม. (ม.ป.ป.). *การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ*. ค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2559 จาก <https://www.google.co.th/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwihg7fG7aLLAhUECI4KHc16BcAQFggaMAA&url=http%3A%2F%2Fresearch.law.tu.ac.th%2Fresearch%2Fupload%2Fportfolio%2F2014-06-13-1402639932-73267.pdf&usq=AFQjCNHCvcAq-o1Hbv7kbtH3RoD8IWziSw&sig2=SgwWo0hFA5YbuqFodtD6Lg&bvm=bv.115339255,d.c2E>.
- วิษุกร นาคชน. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. คณะมนุษยศาสตร์. ค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2558. จาก [http://human.aru.ac.th/2012/images/stories/picmenu/NAT/Warasan/kanprokkrongthongthinthai 2555.pdf](http://human.aru.ac.th/2012/images/stories/picmenu/NAT/Warasan/kanprokkrongthongthinthai%202555.pdf).
- ศิริพงษ์ อัครชัยภูมิสกุล. (ม.ป.ป.). *มาตรการกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาการ ใช้งานของผู้สูงอายุ*. คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม. *วารสารวิชาการศรีปทุม* ชลบุรี. 33-39. ค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2558. จาก http://www.east.spu.ac.th/journal/booksearch/upload/1272-05_legal.pdf.
- สถาบันประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2557). *สารประชากร มหาวิทยาลัยมหิดล*. ค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2557 จาก www.ipsr.mahidol.ac.th.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2556). *การพัฒนาสังคมเชิงบูรณาการโดยใช้กองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นศูนย์กลาง*. ค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2559 จาก https://www.m-society.go.th/article_attach/12781/17039.pdf.
- ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2555). *คู่มือการประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน พ.ศ. 2550*. สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. นนทบุรี: เพนนินซูลาร์แอสโซซิเอตส์.
- สายโสม วิสุทธิยานนท์, และรัชนิกร โชติชัยสถิตย์. (2556). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ จังหวัดสมุทรปราการ. การประชุม เสนอผลงานระดับบัณฑิตศึกษา มสช. ครั้งที่ 3*. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2558. จาก

http://www.stou.ac.th/thai/grad_stdy/Masters/%E0%B8%9D%E0%B8%AA%E0%B8%AA/research/3nd/FullPaper/SS/Poster/PSS%20024%20%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%82%E0%B8%AA%E0%B8%A1%20%20%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B9%8C.pdf.

สำนักงานโยธา. (2556). *สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อทุกคนในสังคม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานโยธา, ไทย.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2544). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. ค้นเมื่อ 19 มกราคม 2559. จาก www.cmcity.go.th/cmcity/images/document/KM_Law/Law0005.pdf.

_____. (2552). *พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540*. ค้นเมื่อ 19 มกราคม 2559. จาก web.krisdika.go.th/data/law/law2/116/116-20-9999-update.pdf.

_____. (2553). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534*. ค้นเมื่อ 19 มกราคม 2559. จาก <https://www.moac.go.th/download/ledit%20001.pdf>.

_____. (2554). *พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496*. ค้นเมื่อ 19 มกราคม 2559. จาก http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2011/9/1064_4166.doc.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2550). *รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550*. ค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2557 <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/pocketBook/older-pb50.pdf>

สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน. *คู่มือการประเมินเทศบาลด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ประจำปี 2558. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม*. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์สื่อตะวัน. ค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2558. จาก http://www.tei.or.th/w_lc/Municipal-Environment2558-guideline.pdf.

- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2555). *คู่มือการดำเนินงานด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ*. ค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2557 จาก http://www.oppo.opp.go.th/info/Manual_OlderEnv-55.pdf.
- _____. (ม.ป.ป.). *คู่มือการคุ้มครองชีวิตผู้สูงอายุ (และทุกคน) ล่วงหน้าในสถานการณ์ภัยพิบัติ*. กรุงเทพฯ:สำนักงานพระพุทธศาสนา. ค้นเมื่อ วันที่ 10 พฤษภาคม 2558. จาก http://www.oppo.opp.go.th/info/Manual_OlderDisaster-56.pdf.
- สุชาติ ทวีสิทธิ์, มาลี สันถาวรณ, และศุทธิดา ชวนวัน. (2556). *ประชากรและสังคมในอาเซียน: ความท้าทายและโอกาส*.
- สุภาภรณ์ คำเรืองฤทธิ์. (2556). การเตรียมความพร้อมเพื่อวัยสูงอายุของประชากรไทย. *วารสารประชากรศาสตร์*, ปีที่ 29 (ฉบับที่ 1) 53-83.
- สุมิตร สุวรรณ. (2554). *การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ*. ภาควิชาการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2558 จาก http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=900.
- สุเมธ แสงนิมมล. (2556). *ต้นแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย*. *สถาบันพระปกเกล้า*. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2558. จาก kpi.ac.th/media/pdf/M7_264.pdf.
- แสงระวี สวัสดิบุตร. (2551). *ปัญหาที่เกิดจากการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภารัตน์ จารุสมบัติ. (2553). *ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม*. *สถาบันพระปกเกล้า*. โยนก. ค้นเมื่อ 19 มกราคม 2558. จาก kpi.ac.th/media/pdf/M7_181.pdf.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดสงขลา (พ.ศ.2558-2562)*. สงขลา.
- อรรณณ คูหา, พงงาม พงศ์จตุรวิทย์ และนิติกุล ทองน่วม. (ม.ป.ป.). *การศึกษาความพร้อมและความต้องการสนับสนุนในการจัดบริการสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาวของ*

โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. สถาบันเวชศาสตร์สมเด็จพระสังฆราช
ญาณสังวรเพื่อผู้สูงอายุ กรมการแพทย์, กระทรวงสาธารณสุข.

อารีย์ ปะจะกุล. (2555). *ประเมินมาตรฐานการให้บริการของสถานีขนส่งผู้โดยสาร ภายใต้การ
กำกับดูแลของเทศบาลนครลำปาง. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2558. จาก [http://archive.
lib.cmu.ac.th/full/T/2555/mpa21055ap_tpg.pdf](http://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2555/mpa21055ap_tpg.pdf).*

อารีย์ มัยงพงษ์. (2555). *สภาพและความต้องการการฝึกอบรมด้าน ICT ของผู้สูงอายุในเขต
กรุงเทพมหานคร. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
ค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2558. จาก [http://www.ictforall.org/
Articles/Bus_56_07.pdf](http://www.ictforall.org/Articles/Bus_56_07.pdf).*

อิสระ ทองสามสี. (2555). *วัฒนธรรมคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ: การ
วิจัยแบบผสมผสานวิธีการ. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*

เอกสารอ้างอิงภาษาอังกฤษ

Artherton, A. T. (2009, April). *Defining a best practice model for age-friendly pedestrian areas
in public plazas*. Retrieved October 8, 2014, from ProQuest LLC.

Broome, K., Worrall, L., McKenna, K., & Boldy, D. (2010). Priorities for an Age-Friendly Bus
System. *Canadian Journal on Aging*.

Buffel, T., Phillipson, C., & Scharf, P. (2012). Ageing in urban environments: Developing 'age-
friendly' cities. *Critical Social Policy*, 597-617.

City of Vancouver. (n.d.). *The age-friendly action plan 2013-2015*. Retrieved October 8, 2014,
from <http://vancouver.ca/files/cov/age-friendly-action-plan.pdf>.

Colangeli, J. A. (2010). *Planning For Age-Friendly Cities: Towards a New Model*. Retrieved July
29, 2014. Canada.

Everingham, J., A., Petriwskyj, A., Warburton, j., Cuthill, M., & Helen Bartlett (2009). *Information
provision for an age-friendly community*. Retrieved October 8, 2014, from
Springer. doi: 10.1007/s12126-009-0936-5.

Jason Hu, Ping-Kun Tsai, Mei-Na Huang, & Shwu-Feng Tsay. (2012). Age-friendly cities, ideals
and practice: The experience of taichung city [Abstract]. Taiwan.

- Kadoya, Y. (2013). *Towards an age-friendly city: The constraints preventing the elderly's participation in community programs in Akita city*. Japan.
- Lambrinos, J., J. (2013). Age-friendly living in Guanajuato, Mexico. *Journal of the American Society on Aging*, 37, 48-50.
- Lehning, A. J. (2010). *Local government adoption of aging-friendly policies and programs: A mixed methods approach*. Retrieved October 8, 2014, from ProQuest LLC.
- Menec, V., H., Means, R., Keating, N., Parkhurst, G., & Eales, J. (2011). Conceptualizing age-friendly communities. *Canadian Journal on Aging*, 479– 493. doi: 10.1017/s0714980811000237.
- Minnigaleeva, G. A. (2014). From age-friendly research age-friendly city and age friendly regional network: Case of Tuymazy and republic of Bashkortostan[Abstract], Russian federation. *National research university higher school of economics*.
- Novak, S., & Menec, V. H. (2012). Older adults' perceptions of age-friendly communities in Canada: a photovoice study[Abstract]. Canada.
- Plouffe, L., & Kalache, A. (2010). Towards global age-friendly cities: Determining urban features that promote active aging. *Journal of Urban Health*, 87(5).doi: 10.1007/s11524-010-9466-0.
- Raddatz, R. L. (2009). Towards an age-friendly city: participation of senior-serving organizations in planning processes. Canada.
- World Health Organization. (2007). *Global age-friendly cities: A guide*. France: World Health Organization.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้สูงวัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้สูงวัย
การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย:
ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในด้านต่างๆ 8 ด้านตามกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในด้านต่างๆ 8 ด้าน

2. โปรดตอบแบบสอบถามด้วยความเป็นจริง เพราะคำตอบที่เป็นจริงสมบูรณ์ จะช่วยให้การวิจัยในครั้งนี้เกิดประโยชน์

3. คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และจะประมวลผลรายงานในภาพรวมเพื่อใช้ในการพัฒนาต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- อายุ 60 – 65 ปี
 อายุ 66 – 70 ปี
 อายุตั้งแต่ 71 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

- โสด
 สมรส
 หย่าร้าง
 หม้าย

4. ศาสนา

- พุทธ
 อิสลาม
 คริสต์
 อื่นๆ

5. อาชีพปัจจุบัน

- เกษตรกร
 รับจ้างทั่วไป
 แม่บ้าน/พ่อบ้าน
 รับราชการ/พนักงานของรัฐ
 พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง
 ประกอบธุรกิจ/กิจการส่วนตัว
 ค้าขาย
 ข้าราชการบำนาญ/(ข้าราชการเกษียณอายุ)
 บุคคลทั่วไปที่เกษียณอายุ (อดีตพนักงานเอกชน, พนักงานในองค์กร, รับจ้างทั่วไป)

6. รายได้ต่อเดือน

- ต่ำกว่า 10,000 บาท
- 10,001-20,000 บาท
- 20,001-30,000 บาท
- มากกว่า 30,001 บาท

7. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าประถมศึกษา
- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษา
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตร
ต่อผู้สูงวัยในด้านต่างๆ 8 ด้าน

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร					
1. ท่านต้องการให้มีการบำรุงรักษาทางเท้า ให้ไม่มีสิ่งกีดขวาง					
2. ท่านต้องการให้ทางเท้ามีสภาพไม่ลื่น มีความกว้างเพียงพอสำหรับรถเข็น และมีการลดระดับพื้นให้กับพื้นถนน					
3. ท่านต้องการให้มีการจัดเตรียมบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย เช่น การแยกให้รถคิวต่างหากหรือมีช่องบริการสำหรับผู้สูงวัย					
4. ท่านต้องการให้มีสะพานลอยที่เชื่อมต่อสภาพร่างกายของผู้สูงวัย ผู้พิการ และหญิงมีครรภ์ เช่น มีบันไดเลื่อน ทางลาด และราวจับ					
ด้านระบบขนส่งมวลชน					
5. ท่านต้องการให้มีระบบขนส่งสาธารณะไปในทุกที่ของเมือง					
6. ท่านต้องการให้ยานพาหนะมีการบำรุงรักษาอย่างดี ไม่แออัด และมีการจัดลำดับที่นั่งให้แก่ผู้สูงวัย					
7. ท่านต้องการให้รถโดยสารหยุดตามป้ายและจอดบริเวณด้านข้างขอบถนน เพื่ออำนวยความสะดวกในการขึ้น-ลงรถโดยสาร					
8. ท่านต้องการให้สถานที่หยุดรถและสถานีรถโดยสารได้สะดวก มีความปลอดภัย สะอาด มีแสงสว่าง					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
ด้านที่อยู่อาศัย					
9. ท่านต้องการให้มีที่อยู่อาศัยมีราคาไม่แพง มีความปลอดภัย และอยู่ใกล้กับบริการและชุมชน					
10. ท่านต้องการให้มีการปรับพื้นที่ภายใน บ้าน/ที่พักอาศัย และมีระดับของพื้นผิวที่รองรับการเคลื่อนไหว					
11. ท่านต้องการให้มีที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและราคาไม่แพง สำหรับกลุ่มผู้สูงวัย					
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม					
12. ท่านต้องการให้สถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ ตั้งอยู่ในทำเลที่สามารถเข้าถึงได้ มีแสงสว่างเพียงพอ และสามารถเข้าถึงได้ด้วยระบบขนส่งสาธารณะ					
13. ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่สะดวกสำหรับผู้สูงวัย					
14. ท่านต้องการให้สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมต่างๆ สำหรับผู้สูงวัย เป็นสถานที่ดังต่อไปนี้ เช่น ศูนย์นันทนาการ โรงเรียน ห้องสมุดชุมชน ศูนย์กลางและสวนสาธารณะ					
ด้านการยอมรับในสังคม					
15. ท่านต้องการให้ผู้สูงวัยได้เข้ามามีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาของประชาชนในชุมชน					
16. ท่านต้องการให้มีบริการและผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัย โดยเฉพาะ					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
17. ท่านต้องการให้ผู้สูงวัยเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้นสำหรับครอบครัว					
18. ท่านต้องการให้ผู้สูงวัยได้รับการยอมรับจากชุมชน และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชน					
ด้านการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและการจ้างงาน					
19. ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมคุณภาพการทำงานของพนักงานรับจ้างที่เป็นผู้สูงวัย					
20. ท่านต้องการให้มีความยืดหยุ่นในการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับพนักงาน/ลูกจ้างที่เป็นผู้สูงวัย					
21. ท่านต้องการให้มีการจ้างงาน การรักษา ส่งเสริม และฝึกอบรมพนักงานที่เป็นผู้สูงวัย					
22. ท่านต้องการให้มีทางเลือกที่หลากหลายในการฝึกอบรมให้ความรู้เบื้องต้นสำหรับผู้สูงวัยหลังจากเกษียณอายุ					
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร					
23. ท่านต้องการให้มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพร่างกายและความต้องการของผู้สูงวัย					
24. ท่านต้องการให้ข้อมูล ข่าวสาร มีอักษรการพิมพ์ที่เป็นทางการ มีขนาดใหญ่ แสดงใจความสำคัญ โดยแสดงหัวข้อชัดเจน และเป็นอักษรตัวหนา					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
25. ท่านต้องการให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องให้บริการขายตั๋ว ตู้บริการทางการเงิน มีปุ่มและตัวอักษรขนาดใหญ่					
26. ท่านต้องการใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายหรือมีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดในสถานที่สาธารณะ เช่น สถานที่ราชการ ศูนย์ชุมชน และห้องสมุด					
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ					
27. ท่านต้องการให้การบริการสุขภาพและสังคมตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวก สามารถเข้าถึงได้จากกระบวนการขนส่งสาธารณะ					
28. ท่านต้องการให้ข้อมูลมีความชัดเจนในการให้บริการด้านสุขภาพและสังคมแก่ผู้สูงวัย					
29. ท่านต้องการให้มีการวางแผนฉุกเฉินเป็นแผนรับมือภัยพิบัติของชุมชนที่มีการคำนึงถึงข้อจำกัดและความสามารถของผู้สูงวัย					
30. ท่านต้องการให้มีการเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉินหรือเกิดภัยพิบัติให้แก่ผู้สูงวัย เช่น อบรมความรู้เกี่ยวกับน้ำท่วม พายุ การซ้อมอพยพ เป็นต้น					
31. ท่านต้องการให้มีการช่วยเหลือผู้สูงวัยในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินภัยพิบัติหรือเกิดภัยพิบัติ เช่น การให้ข้อมูล การให้อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
32. ท่านต้องการให้มีการให้ความช่วยเหลือหลังเกิดเหตุฉุกเฉินภัยพิบัติหรือเกิดภัยพิบัติ เช่น การเข้าฟื้นฟูสภาพทางกายภาพ (ถนน โครงข่ายสาธารณะ) การฟื้นฟูที่พักอาศัย การฟื้นฟูสุขภาพกายและสุขภาพจิต					

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ข้อมูลของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัยสำหรับผู้สูงวัย

**แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัยสำหรับผู้สูงวัย
การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย:
ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี**

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในด้านต่างๆ 8 ด้านตามกรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัยในด้านต่างๆ 8 ด้าน

2. โปรดตอบแบบสัมภาษณ์ด้วยความจริง เพราะคำตอบที่เป็นจริงสมบูรณ์ จะช่วยให้การวิจัยในครั้งนี้เกิดประโยชน์

3. คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และจะประมวลผลรายงานในภาพรวมเพื่อใช้ในการพัฒนาต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูล 1.....ตำแหน่ง.....
 2.....ตำแหน่ง.....
 ตัวแทนจาก.....

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้สูงวัยต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในด้านต่างๆ

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย และท่านเห็นว่าการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยมีความสำคัญหรือไม่ จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

2. ท่านคิดว่าสิ่งที่เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการมาแล้วมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัยหรือไม่ อย่างไร และมีความสอดคล้องตามองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ หรือไม่อย่างไร

1. สภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร
2. ระบบขนส่งมวลชน
3. ที่อยู่อาศัย
4. การเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม
5. การยอมรับในสังคม
6. การมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและการจ้างงาน
7. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร
8. การสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ

3. ท่านคิดว่าผู้สูงวัยในพื้นที่มีความต้องการด้านใดเพิ่มบ้างนอกจากสิ่งที่ทางภาครัฐได้ดำเนินการไว้ในปัจจุบัน

4. ท่านคิดว่าในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยในพื้นที่มีปัญหา หรืออุปสรรคอะไรบ้าง และควรดำเนินการแก้ไขอย่างไร

5. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรในการนำมาพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยบ้าง

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ข้อมูลของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

**แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ:
ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี**

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบแผน นโยบาย หรือโครงการในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี 2558 โดยมีรายละเอียดของคำถามต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 2 คำถามที่ใช้สัมภาษณ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. โปรดตอบแบบสัมภาษณ์ด้วยความเป็นจริง เพราะคำตอบที่เป็นจริงสมบูรณ์ จะช่วยให้การวิจัยในครั้งนี้เกิดประโยชน์

3. คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และจะประมวลผลรายงานในภาพรวมเพื่อใช้ในการพัฒนาต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูล 1.....ตำแหน่ง.....
 2.....ตำแหน่ง.....
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....

ตอนที่ 2 คำถามที่ใช้สัมภาษณ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดแผน นโยบาย หรือโครงการอะไรบ้างที่นำมาใช้ในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการอะไรบ้าง ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสภาพพื้นที่ภายนอกและภายในอาคารต่างๆ ให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการอะไรบ้าง ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบขนส่งที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการอะไรบ้าง ที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตต่อผู้สูงอายุ
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการอะไรบ้าง ที่เป็นการส่งเสริมการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมของผู้สูงอายุ
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการอะไรบ้าง ที่เป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับในสังคม
7. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการอะไรบ้าง ที่เป็นการส่งเสริมการทำงานของของผู้สูงอายุ
8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการอะไรบ้าง ที่ช่วยให้ผู้สูงอายุได้ใช้ข้อมูลและการสื่อสารที่เอื้อต่อการสื่อสารของผู้สูงอายุ
9. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการอะไรบ้าง ที่เป็นการส่งเสริมบริการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ
10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำงบประมาณมาจากที่ไหน ในการนำมาปรับปรุงหรือพัฒนากิจกรรมต่างๆ ที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ
11. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้างในการดำเนินการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ และมีวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นอย่างไร ปัญหาอะไรที่แก้ไขได้ และปัญหาอะไรที่แก้ไขไม่ได้บ้าง

12. ข้อเสนอแนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ข้อมูลของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ภาคผนวก ง
แบบตรวจสอบเพื่อการวิจัยสำหรับผู้วิจัย

แบบตรวจสอบเพื่อการวิจัยสำหรับผู้วิจัย
การศึกษาโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย:
ศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง

1. แบบตรวจสอบเพื่อการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบรายการตรวจสอบสภาพเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัยปี 2558 โดยมีรายละเอียดของคำถามต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

ตอนที่ 2 รายการตรวจสอบสภาพเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงวัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

ชื่อจังหวัด.....

วันที่.....

เวลา.....

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของเมืองที่สุด

ตอนที่ 2 รายการตรวจสอบสภาพเมืองที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัย

รายการตรวจสอบสภาพเมืองที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัย	ระดับคะแนน	
	ไม่มี (0)	มี (1)
ด้านสภาพพื้นที่ภายนอกและอาคาร		
1. มีการบำรุงรักษาทางเท้า ให้ไม่มีสิ่งกีดขวาง		
2. มีสภาพทางเท้าไม่ลื่น มีความกว้างเพียงพอสำหรับรถเข็น และมีการลดระดับพื้นให้กับพื้นถนน		
3. มีการจัดเตรียมบริการพิเศษสำหรับผู้สูงวัย เช่น การแยกให้รอคิวต่างหากหรือมีช่องบริการสำหรับผู้สูงวัย		
4. มีสะพานลอยที่เชื่อมต่อสภาพร่างกายของผู้สูงวัย ผู้พิการ และหญิงมีครรภ์ เช่น มีบันไดเลื่อน ทางลาด และราวจับ		
ด้านระบบขนส่งมวลชน		
5. มีระบบขนส่งสาธารณะไปในทุกที่ของเมือง		
6. ยานพาหนะมีการบำรุงรักษาอย่างดี ไม่แออัด และมีการจัดลำดับที่นั่งให้แก่ผู้สูงวัย		
7. รถโดยสารหยุดตามป้ายและจอดบริเวณด้านข้างขอบถนน เพื่ออำนวยความสะดวกในการขึ้น-ลงรถโดยสาร		
8. มีสถานที่หยุดรถและสถานีรถโดยสารได้สะดวก มีความปลอดภัย สะอาด มีแสงสว่าง		

ตอนที่ 2 (ต่อ)

รายการตรวจสอบสภาพเมืองที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัย	ระดับคะแนน	
	ไม่มี (0)	มี (1)
ด้านที่อยู่อาศัย		
9. มีที่อยู่อาศัยมีราคาไม่แพง มีความปลอดภัย และอยู่ใกล้กับบริการและชุมชน		
10. มีการปรับพื้นที่ภายใน บ้าน/ที่พักอาศัย และมีระดับของพื้นผิวที่รองรับการเคลื่อนไหว		
11. มีที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและราคาไม่แพง สำหรับกลุ่มผู้สูงวัย		
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม		
12. มีสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ ตั้งอยู่ในทำเลที่ สามารถเข้าถึงได้ มีแสงสว่างเพียงพอ และสามารถเข้าถึงได้ด้วยระบบขนส่งสาธารณะ		
13. มีการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่สะดวกสำหรับผู้สูงวัย		
14. มีสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมต่างๆ สำหรับผู้สูงวัย เป็นสถานที่ดังต่อไปนี้ เช่น ศูนย์นันทนาการ โรงเรียน ห้องสมุดชุมชน ศูนย์กลางและสวนสาธารณะ		
ด้านการยอมรับในสังคม		
15. ผู้สูงวัยได้เข้ามามีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาของประชาชนในชุมชน		
16. มีบริการและผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงวัยโดยเฉพาะ		
17. ผู้สูงวัยเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้นสำหรับครอบครัว		
18. ผู้สูงวัยได้รับการยอมรับจากชุมชน และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชน		

ตอนที่ 2 (ต่อ)

รายการตรวจสอบสภาพเมืองที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัย	ระดับคะแนน	
	ไม่มี (0)	มี (1)
ด้านการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและการจ้างงาน		
19. มีการส่งเสริมคุณภาพการทำงานของพนักงานรับจ้างที่เป็นผู้สูงวัย		
20. มีความยืดหยุ่นในการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับพนักงาน ลูกจ้างที่เป็นผู้สูงวัย		
21. มีการเลิกการจ้างงาน การรักษา ส่งเสริม และฝึกอบรมพนักงานที่เป็นผู้สูงวัย		
22. มีทางเลือกที่หลากหลายในการฝึกอบรมให้ความรู้เบื้องต้นสำหรับผู้สูงวัยหลังจากเกษียณอายุ		
ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร		
23. มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพร่างกายและความต้องการของผู้สูงวัย		
24. ข้อมูล ข่าวสาร มีอักษรการพิมพ์ที่เป็นทางการ มีขนาดใหญ่ แสดงใจความสำคัญโดยแสดงหัวข้อชัดเจน และเป็นตัวอักษรหนา		
25. มีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องให้บริการขายตั๋ว ตู้บริการทางการเงิน มีปุ่มและตัวอักษรขนาดใหญ่		
26. มีการใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย หรือมีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดในสถานที่สาธารณะ เช่น สถานที่ราชการ ศูนย์ชุมชน และห้องสมุด		
ด้านการสนับสนุนของชุมชนและบริการด้านสุขภาพ		
27. การบริการสุขภาพและสังคมตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวก สามารถเข้าถึงได้จากระบบการขนส่งสาธารณะ		
28. มีข้อมูลมีความชัดเจนในการให้บริการด้านสุขภาพและสังคมแก่ผู้สูงวัย		

ตอนที่ 2 (ต่อ)

รายการตรวจสอบสภาพเมืองที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงวัย	ระดับคะแนน	
	ไม่มี (0)	มี (1)
29. มีการวางแผนฉุกเฉินเป็นแผนรับมือภัยพิบัติของชุมชนที่มีการคำนึงถึงข้อจำกัดและความสามารถของผู้สูงวัย		
30. มีการเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติให้แก่ผู้สูงวัย เช่น อบรมความรู้เกี่ยวกับน้ำท่วม พายุ การซ้อมอพยพ เป็นต้น		
31. มีการช่วยเหลือผู้สูงวัยในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือเกิดภัยพิบัติ เช่น การให้ข้อมูล การให้อุปกรณ์ในการช่วยเหลือ		
32. มีการให้ความช่วยเหลือหลังเกิดเหตุฉุกเฉินหรือเกิดภัยพิบัติ เช่น การเข้าฟื้นฟูสภาพทางกายภาพ (ถนน โครงข่ายสาธารณะ) การฟื้นฟูที่พักอาศัย การฟื้นฟูสุขภาพกายและสุขภาพจิต		

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ข้อมูลของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ภาคผนวก จ

รายนามผู้ให้คำสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

รายนามผู้ให้คำสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

รายนามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	วันสัมภาษณ์
1. นายสมรรถพล หนูนาคนักพัฒนาชุมชน	14 สิงหาคม 2558
2. นางนวรรตน์ สมหวัง ผอ.กองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมืองท่าข้าม	8 กันยายน 2558
3. นางเสาวนีย์ คงนุ่น นักพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองท่าข้าม	8 กันยายน 2558
4. น.ส.นภาพรธรรม เพชรแสง นักพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองท่าข้าม	8 กันยายน 2558
5. น.ส.พัชรี ทองสาดี นักสังคมสงเคราะห์เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	9 กันยายน 2558
6. นายคมสัน สุวรรณเกิด รองนายกเทศบาลตำบลขุนทะเล	10 กันยายน 2558
7. นางมลินี ฤทธิ์เดช นักสังคมสงเคราะห์เทศบาลตำบลขุนทะเล	10 กันยายน 2558
8. นายทงศักดิ์ ทวีทอง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี	11 กันยายน 2558
9. นายสุปัญญา ชูเพชร ผอ.กองส่งเสริมคุณภาพชีวิตองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี	11 กันยายน 2558
10. นายมนูญ ศิริธรรม รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	15 กันยายน 2558
11. น.ส. อธิติยากร ทองสุข เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	15 กันยายน 2558
12. นายสนิท พรหมสุภา รองปลัดเทศบาลนครศรีธรรมราช	15 กันยายน 2558
13. นางเกศวรินทร์ บุญมุสิก นักบริหารงานสวัสดิการสังคม	15 กันยายน 2558
14. นายคณิงเดช แก้วขวัญ ปลัดเทศบาลเทศบาลตำบลท่าฉั่ว	16 กันยายน 2558
15. นายทรงชัย วงษ์วัชรดำรง นายกเทศบาลเมืองทุ่งสง	17 กันยายน 2558
16. นายวัชรพล พัฒน์คล้าย นักสังคมสงเคราะห์เทศบาลเมืองทุ่งสง	17 กันยายน 2558
17. นายบรรณาล นิลวงส์ นักบริหารทั่วไปองค์การบริหารจังหวัดสงขลา	29 กันยายน 2559
18. นายไพโรจน์ สุวรรณจินต์ รองนายกเทศบาลนครสงขลา	5 ตุลาคม 2558
19. น.ส.เอมอร ไชยมงคล พยาบาลวิชาชีพเทศบาลนครสงขลา	5 ตุลาคม 2558
20. นางฉัตรวารีย์ แทนสุวรรณ นักพัฒนาชุมชนเทศบาลนครสงขลา	5 ตุลาคม 2558
21. นายประเสริฐ ศรีสุวรรณ ผอ.กองสวัสดิการ	5 ตุลาคม 2558
22. น.ส.ของขวัญ คำจันดี นักสังคมสงเคราะห์	5 ตุลาคม 2558

รายนามผู้สูงวัย	วันสัมภาษณ์
1. นางนัยนา หมั่นเทพ เทศบาลตำบลขุนทะเล	21 กันยายน 2558
2. นายประกอบ จันทร์มณี เทศบาลตำบลพะวง	11 ตุลาคม 2558
3. นางละเอียด ภู่อามร เทศบาลนครนครศรีธรรมราช	20 ตุลาคม 2558
4. นายอำนาจ ยันตะศิริ เทศบาลตำบลท่าม่วง	20 ตุลาคม 2558
5. นางสาวนีย์ ประทีบทอง เทศบาลนครสงขลา	4 พฤศจิกายน 2558
6. นายชั้น บุญถ่าน เทศบาลเมืองทุ่งสง	7 พฤศจิกายน 2558
7. น.ส.อมรลักษณ์ เต็มสังข์ เทศบาลเมืองคอหงส์	19 พฤศจิกายน 2558
8. นางกัญญา ชัยสุวรรณ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	21 พฤศจิกายน 2558
9. นายประสาน พิรมศักยานุศิษย์ เทศบาลเมืองท่าข้าม	21 พฤศจิกายน 2558

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล   ขวัญชนก ทองปาน

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5610520502

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	สถาบัน	ปีที่สำเร็จ
รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (องค์การและการจัดการ)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2555

ทุนการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ : ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ ปีงบประมาณ 2558
จากบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 6,000 บาท

การนำเสนอผลงานต่อที่ประชุมวิชาการ

ขวัญชนก ทองปาน, และสมพร คุณวิจิต. (2558). เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ: แนวคิด ทฤษฎี และ
กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหาร
จัดการ ครั้งที่ 7, 57.